

**Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului
și Memoria Exilului Românesc**

POLIROM

Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbescu

DICTIONARUL

OFIȚERILOR ȘI ANGAJAȚILOR CIVILI AI DIRECȚIEI GENERALE A PENITENCIARELOR

..

**Aparatul central
(1948-1989)**

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc

Consiliul științific:

Vladimir Tismăneanu, președinte (University of Maryland, College Park, SUA)

Mihnea Berindei (Institut des Sciences Sociales du Politique/CNRS, Franța)

Maria Bucur (University of Indiana, SUA)

Dorin Dobrinu (Arhivele Naționale ale României)

Tom Gallagher (University of Bradford, Marea Britanie)

Paul Hollander (University of Massachusetts, SUA)

Anna Kaminsky (Stiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Germania)

Mark Kramer (Harvard University, SUA)

Nicolae Manolescu (Ambasador al României la UNESCO)

Bogdan Murescu (Universitatea din București, România)

Andrzej Paczkowski (Collegium Civitas, Polonia)

Janos Rainer (1956 Institute, Budapesta, Ungaria)

Jacques Rupnik (Centre d'Études et des Recherches Internationales, Franța)

Levente Salat (Universitatea „Babeș-Bolyai”, România)

Lavinia Stan (St. Francis Xavier University, Canada)

Conducerea executivă:

Ioan Stanomir, președinte

Cristian Vasile, director științific

www.iicm.ro

© 2011 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Foto copertă: © iStockphoto.com/OskariVara

www.polirom.ro

Editura POLIROM

lași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

BURCEA, MIHAI

Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor /

Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbescu. – Iași: Polirom, 2011

4 vol.

ISBN Vol. I-IV 978-973-46-1433-2

Vol. 2: *Aparatul central (1948-1989)*, pref. de Dennis Deletant – 2011. – ISBN 978-973-46-2141-5

I. Stan, Marius

II. Bumbescu, Mihail

III. Deletant, Dennis (pref.)

81'374.2:343.81(498):929=135.1

Printed in ROMANIA

Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbescu

DICTIONARUL

OFITERILOR ȘI ANGAJAȚILOR

CIVILI AI DIRECȚIEI GENERALE

A PENITENCIARELOR

••

Aparatul central
(1948-1989)

Prefață de Dennis Deletant

Prezentarea autorilor

Mihai Burcea (n. 31 iul. 1976, mun. București) a absolvit Facultatea de Istorie a Universității din București (2005) și programul de masterat „România în secolul XX” desfășurat în cadrul aceleiași universități (2007). Membru fondator al mișcării civice „Miliția spirituală” (9 mai 2002), documentarist la *Academia Cațavencu* (2004 – mai 2006) și redactor la *Evenimentul Zilei* (mai 2006 – martie 2007). În prezent este expert în cadrul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Marius Stan (n. 22 aug. 1982, mun. Brașov, jud. Brașov) este doctor în științe politice în cadrul Facultății de Științe Politice a Universității din București (2011) cu o teză despre administrarea trecutului în Republica Sârbă. Membru al mișcării civice „Miliția spirituală”, redactor-șef al revistei de cultură politică *Conservatorul* (2006-2008) și autor a numeroase articole în presa centrală. În prezent este expert în cadrul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Mihail Bumbăș (n. 12 apr. 1981, mun. Curtea de Argeș, jud. Argeș) a absolvit Facultatea de Istorie a Universității din București (2005) și programul de masterat „România în secolul XX” desfășurat în cadrul aceleiași universități (2007). Membru fondator al mișcării civice „Miliția spirituală” (9 mai 2002), colaborator *Academia Cațavencu* (2004-2006) și redactor la *Evenimentul Zilei* (2005 – martie 2007). În prezent este expert în cadrul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Notă asupra ediției

În acest al doilea volum, continuăm prezentarea ofițerilor și angajaților civili din aparatul central al sistemului penitenciar românesc din perioada 1948-1989. Deși în introducerea primului volum am precizat că următoarele tomuri vor conține doar numele cadrelor care au administrat unitățile exterioare ale Direcției Generale a Penitenciarelor (DGP), cercetările efectuate în Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP), Arhiva CNSAS și Arhivele Naționale ale României au scos la iveală noi documente referitoare la cadrele militare și civile din aparatul central al DGP¹.

În studiul introductiv prezentăm istoricul procesului de verificare a membrilor de partid (1948-1950), mecanism birocratic extrem de important datorită „furcilor caudine” prin care au trecut foarte multe cadre de penitenciar. Pe de altă parte, în absența fondului arhivistic al Comisiei de verificare a membrilor de partid din MAI, respectiv DGP, am încercat să reconstituim istoricul acestei ample campanii de epurare a membrilor de partid pe baza documentelor Comisiei centrale de verificare a membrilor PMR, a presei vremii, dar și a unor lucrări care au abordat această problematică. De asemenea, vom prezenta statutul angajaților civili din MAI și raporturile de muncă ale acestora în cadrul unui minister populat în majoritate cu cadre militare. În fine, vom face și o trecere în revistă a principalelor organizații de masă și obștești din perioada 1948-1989, ținând cont că mulți dintre militarii și angajații civili ai DGP au făcut parte, de-a lungul timpului, din asemenea organizații.

Anexele volumului conțin fotografii inedite ale unor ofițeri superiori din aparatul central al sistemului penitenciar (unele fotografii sunt realizate în anii '30 în momentul arestării lor de către Siguranță), dar și ale unor generali din alte arme ale MAI/MI. De asemenea, sunt prezentate fotografii ale vilelor în care au locuit înalții oficiali MAI/MI, diverse documente găsite în dosarele de cadre, precum și imagini care reflectă activitatea personalului MAI/MI în perioada 1948-1989.

Am reluat biografiile unor militari și angajați civili din aparatul central al DGP, deoarece, în urma aprofundării cercetărilor, am găsit în sfârșit dosarele lor de cadre sau le-am identificat referatele de cadre la Arhivele Naționale ale României. Numele celor care figurează în primul volum și care se regăsesc și în acest al doilea volum sunt următoarele :

-
1. La Arhiva ANP au fost cercetate fondurile *Secretariat, Pază și regim, Cadre și Fișe matricole penale – deținuți politici*; la Arhiva CNSAS au fost cercetate fondurile *Informativ, Documentar și Cadre*; la ANIC au fost cercetate fondurile *Consiliul de Stat – Decrete, Decrete Prezidențiale, CC al PCR – Secția administrativ-politică, CC al PCR – Secția Cancelarie, CC al PCR – Secția organizatorică, CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), CC al PCR – Secția Cancelarie (dosare-anexă), CC al PCR – Secția organizatorică (dosare-anexă), CC al PCR – Secția Propagandă și Agitație, CC al PCR – HCM, 2 – Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, 45 – Asociația Foștilor Deținuți Politici Antifasciști din România (1947-1958), 50 – Documente elaborate de organele represive despre activitatea Partidului Comunist Român și a organizațiilor de masă revoluționare (1917-1948), 60 – Amintiri, memorii și însemnări ale unor personalități despre situația economico-socială și politică din România (1914-1970), 95 – Dosarele personale ale luptătorilor antifasciști întocmite de Ministerul de Interne în perioada 1917-1944, CC al PCR – Colegiul Central de Partid – litera A (1945-1989); la Arhiva Guvernului României a fost cercetat fondul *Hotărâri ale Consiliului de Miniștri*.*

Agache Vasile, Anton Vasile, Baciulache, Badea Constantin, Bădică Ilie, Boca Vasile, Buția Stoica, Buzatu Mihai, Ceaușu Gheorghe, Chiru Ilie, Chivu Ecaterina, Ciulea Constantin, Constantinescu Marin, Cozia Costel, Craioveanu Gheorghe, Csaki Ioan, Dîrzu Gheorghe, Ficioru Ion, Gidei Ionel, Grebeșiu Ilie, Iancu Nicolae, Ilescu Aurel, Iliuț Ion, Iordache Andrei, Kiss Coloman, Lixandru Vasile, Lupușor Nicolae, Marinescu Nicolae, Mîrzac Nicolae, Munteanu Sebastian, Necșulescu Gheorghe, Peter Dionisie, Petrescu Nicolae, Pitulicu Alexandru, Pleșa Ioan, Simion Ion, Soveja Stela, State Nicolae, Stelea Nicolae, Stoichescu Gheorghe, Szabo Zoltan, Tabarcea Valeriu, Târziman Ion, Teodoru Eugen și Țurloi Ion.

În volumele al treilea și al patrulea vom prezenta numele militarilor și angajaților civili din unitățile exterioare ale DGP din perioada 1948-1989, vom face o analiză a sistemului militar de pensii din cadrul Forțelor Armate, a celui de salarizare a personalului militar și militarizat din MAI, a modului de organizare și funcționare a penitenciarelor, coloniilor de muncă și de minori, de asemenea, vom prezenta date centralizate cu numărul de deținuți existenți în locurile de deținere în perioada 1948-1989.

Am ales să folosim actualele denumiri ale localităților: Cernavodă (vechea denumire – Cerna Vodă); Carasu (vechea denumire – Cara Su); Brașov (vechea denumire – Orașul Stalin; la 22 august 1950, „în cinstea marelui geniu al omenirii muncitoare, conducătorul poporului sovietic, eliberatorul și prietenul iubit al poporului nostru, Iosif Visarionovici Stalin”, numele orașului Brașov a fost schimbat în Orașul Stalin, printr-un decret al Prezidiului MAN. Cu această denumire a rămas până în 1960, atunci când a revenit la cea de Brașov).

De asemenea, am folosit titlaturile diferitelor organizații de partid, de masă sau obștești așa cum apar ele în text (de ex., dacă ofițerul a intrat în partid în anii '50 sau '60, iar referatul de cadre a fost întocmit în anii '80, am ales să scriem PMR – titlatura oficială a partidului în acea perioadă).

Am folosit actuala împărțire administrativ-teritorială a țării (județe, municipii, orașe, comune și sate) pentru a indica locurile de naștere ale ofițerilor sau pentru a localiza sediul diferitelor instituții menționate.

Am introdus în text și indicativele numerice militare ale formațiunilor/unităților militare ale Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă (de ex., Colonia de muncă Baia Sprie avea indicativul numeric militar „formațiunea 0627 Baia Sprie”).

Deoarece nu am găsit încă o listă completă cu ofițerii și angajații civili care au lucrat în aparatul central al sistemului penitenciar, nu putem afirma că acest volum al *Dicționarului* cuprinde întreg personalul direcției care a funcționat în perioada 1948-1989.

Acolo unde există rubrici lipsă înseamnă că persoana respectivă nu a satisfăcut stagiul militar, nu are studii politice sau militare, decorații sau că niciuna dintre aceste variabile nu se regăsește în dosarul personal al respectivului.

Pentru cele 228 de nume prezentate în acest volum au fost efectuate aproximativ 50.000 de fotocopii (peste 100 de dosare profesionale din Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor, fișe de serviciu/evidență și sute de dosare din fondul arhivistic al CC al PCR de la Arhivele Naționale ale României).

La rubrica „Pedepse” nu au fost trecute și sancțiunile disciplinare aplicate pe linie de partid. Conform statutului PMR/PCR, acestea erau: „muștrare”, „vot de blam”, „vot de blam cu avertisment” și, cea mai drastică sancțiune, „excluderea din partid”¹. Aceste măsuri aplicate de organele de partid se regăsesc în mică măsură în dosarele profesionale, însă în dosarele politice ele figurează și sunt consemnate în procesele-verbale ale ședințelor organizațiilor de partid care au aplicat sancțiunea.

În fine, am introdus în acest volum și persoanele care au lucrat la Direcția Unităților de Muncă din Ministerul Afacerilor Interne care a funcționat separat de DGP până în ianuarie 1951), Centrul de Coordonare Constanța/formațiunea 0722, Serviciul reeducării minori din MAI, Școlile militare de subofițeri și ofițeri ale MAI/MI, deși aceste entități nu au făcut parte niciodată din schema de organizare a aparatului central al DGP. Motivația a fost aceea că și aceste structuri aveau în obiectul lor de activitate încarcerarea și supravegherea deținuților.

1. Vezi „Statutul PCR adoptat la Congresul al IX-lea al PCR din 1965”.

În majoritatea lor, dosarele personale reflectă calități sau aptitudini ale ofițerilor, atașamentul față de partid și lupta de clasă, de cele mai multe ori neprecizând elemente esențiale legate de activitatea profesională efectivă a unora – ne referim la abuzuri sau rele tratamente aplicate deținuților pe care îi aveau sub supraveghere. În aceste situații, profilul cadrelor a fost completat din alte surse prin precizarea (dacă a fost într-adevăr cazul) acestor abuzuri.

Înainte de a fi încadrați în MAI sau de a primi o funcție în schema de organizare a ministerului, orice cadru permanent era verificat în evidențele operative ale Miliției și Securității împreună cu rudele sale sau ale soției. Serviciul de cadre din DGPCM sau Direcția cadre a MAI/MI înaintau o cerere de verificare la cartoteca MAI pentru a vedea cum figura candidatul propus pentru o funcție sau care solicita încadrarea sa în MAI. Lucrătorul de cadre care cerea aceste informații preciza datele de identificare ale militarului, locul de muncă, funcția, gradul, antecedentele penale, politice sau de drept comun, dacă a fost plecat din țară, dacă a fost arestat, scopul verificării etc. În majoritatea cazurilor, cadrele sau rudele lor nu figurau la arhivă cu probleme deosebite, iar răspunsul administratorilor acestor cartoteci era, de cele mai multe ori, următorul : „Necunoscut”.

În unele dosare există declarații ale soțiilor ofițerilor care își reclamau partenerii de viață la Serviciul de cadre al DGPCM/DGP din cauza unor motive familiale : comportament violent, infidelitate, răzbunare (dacă respectiva se simțea înșelată etc.).

Atât Serviciul de cadre, cât și organizația de partid (în cazul în care ofițerul sau angajatul civil erau membri de partid) aplicau sancțiuni disciplinare pentru abateri de la o conduită în viața conjugală. Astfel, împrecinatul era chemat în ședința adunării generale a organizației de partid sau în fața ofițerilor de la Serviciul de cadre și i se cerea să dea explicații despre problemele din viața personală. În funcție de explicațiile „vinovatului”, se adopta măsura sancționării.

Autorii

Mulțumiri

Realizarea acestui volum a fost posibilă cu sprijinul prietenilor noștri din „Miliția Spirituală”, în special al experților IICCMER, Florin S. Soare, Dumitru Lăcătușu, Andrei Muraru, Luciana Jinga și Ștefan Bosomitu ; le mulțumim pentru întregul lor suport în documentarea materialelor folosite în acest volum.

De asemenea, mulțumim domnilor Marius Oprea și Stejărel Olaru pentru sprijinirea acestui proiect încă de la început, precum și domnilor Vladimir Tismăneanu și Ioan Stanomir, pentru spiritul de continuitate și înțelegere.

Recunoștința noastră se îndreaptă și către Daniel Coscai, Elena Iancu, Nicoleta Ofițeru, Vasilica Dune de la BAGR Jilava, dar și către „Tanti Flori” de la popota cadrelor, persoana care ne-a asigurat o hrană caldă și gustoasă în timpul cercetărilor de la Penitenciarul Jilava ; Roxana Ciuciucu (specialistă în retușarea fotografiilor), Iulia Vladimirov și Cristina Bordaș – IICCMER ; nu în ultimul rând, mulțumiri speciale se cuvine doamnei Alexandra Irina Burcea, pentru decuparea a zeci de mii de fotografii care au stat la baza elaborării acestui volum.

Totodată, îi mulțumim Danielei Marcoșanu (ANP), pentru sprijinul acordat în asigurarea unei bune comunicări între ANP și IICCMER, domnului chestor de poliție Constantin Manoliu și întregului personal de la Direcția pentru evidența persoanelor și administrarea bazelor de date pendinte de Ministerul Administrației și Internelor, pentru sprijinul acordat în identificarea personalului fostei DGP.

Mulțumim, de asemenea, conducerii Administrației Naționale a Penitenciarelor, în special domnului procuror Alexandru Șerban, director al instituției în momentul accesului nostru la această arhivă, dar și actualului director general al ANP, comisar-șef de penitenciare, Ioan Băla ; nu în ultimul rând, doamnei Carmen Blănaru de la Biroul Arhivă din cadrul Secretariatului General al Guvernului.

Suntem recunoscători și directorului general al Arhivelor Naționale ale României, domnul Dorin Dobrinu, pentru facilitarea accesului la toate fondurile instituțiilor de partid și de stat din perioada 1948-1989, precum și întregului personal care deservește cele două săli de studiu : Andreea Ienachi, Doina Sima, Gabriela Dumitrașcu, Oana Calafeteanu, Rodica Canae, Roxana Vlad și Veronica Vasilov.

Mulțumiri și doamnelor și domnișoarelor care activează în sălile de studiu ale BCU „Carol I” din București : Daniela Zaharia, Georgiana Neacșu, Ionica Vladacenco și Rodica Mitoiu, pentru suportul logistic acordat.

Lista abrevierilor

AANP	–	Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor
ACNSAS	–	Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității
AFDPR	–	Asociația Foștilor Deținuți Politici din România
ALA	–	Apărarea Locală Antiaeriană din MAI
ANEF	–	Asociațiile Naționale de Educație Fizică
ANP	–	Administrația Națională a Penitenciarelor
APACA	–	Atelierele Publice Autonome pentru Confecțiile Armatei
ARLUS	–	Asociația Română pentru Legăturile cu Uniunea Sovietică
ANIC	–	Arhivele Naționale Istorice Centrale
BAGR	–	Baza de Aprovizionare, Gospodărire și Reparații
BLCF	–	Brigada de Lucru Căi Ferate
BPD	–	Blocul Partidelor Democratice
CAM	–	Casa Autonomă a Monopolurilor
CAP	–	Cooperativa Agricolă de Producție
CC	–	Comitetul Central
CCS	–	Consiliul Central al Sindicatelor
CFSN	–	Consiliul Frontului Salvării Naționale
CGM	–	Confederația Generală a Muncii
CIE	–	Centrul de Informații Externe – UM 0544 București (a funcționat în cadrul DSS în perioada 1978-1989).
CIM	–	Contrainformații Militare
CNSAS	–	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității
C.p.	–	Cod penal
CPADCR	–	Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România
CPEx	–	Comitetul Politic Executiv
CPORM		
București	–	Centrul de Primire, Observare și Repartizare Minori București
CRM	–	Centrul de Reeducare Minori
CSP	–	Comitetul de Stat al Planificării
CSS	–	Consiliul Securității Statului (Decretul nr. 295 din 4 aprilie 1968 privind organizarea și funcționarea Consiliului Securității Statului stabilea desprinderea CSS de MAI. Prin Decretul nr. 130 din 9 aprilie 1972, CSS reintră în subordinea MI.)
CTA	–	Centrul Teritorial de Aprovizionare
CTG	–	Comandamentul Trupelor de Grăniceri
DGAS	–	Direcția Generală a Arhivelor Statului
DGIE	–	Direcția Generală de Informații Externe – UM 0123/I
DGLCDMN	–	Direcția Generală a Lucrărilor Canalului Dunăre – Marea Neagră
DGM	–	Direcția Generală a Miliției (în perioada 1949-1953 și 1953-1968 a funcționat în cadrul MAI, excepție făcând perioada martie-septembrie 1953, când DGM s-a aflat în subordinea MSS)

DGP	-	Direcția Generală a Penitenciarelor (a funcționat între noiembrie 1949 și iulie 1951 și 1 august 1967 – 1990 – UM 0400 București)
DGPCM	-	formațiunea 0951 București (1 iulie 1956 – 1 august 1967)
DGPCUM	-	Direcția Generală a Penitenciarelor Coloniilor și Unităților de Muncă (februarie 1951 – octombrie 1952)
DGRS	-	Direcția Generală a Rezervelor de Stat
DGSM	-	Direcția Generală a Serviciului Muncii
DGSP	-	Direcția Generală a Securității Poporului (a funcționat între 30 august 1948 și 30 martie 1951. Prin Decretul nr. 50 din 30 martie 1951, DGSP și-a schimbat denumirea în Direcția Generală a Securității Statului)
DGSS	-	Direcția Generală a Siguranței Statului (1947-1948)
DGSS	-	Direcția Generală a Securității Statului (a funcționat între 30 martie 1951 și 20 septembrie 1952, când DGSS s-a transformat în MSS și s-a separat de MAI. După numai un an, MSS a revenit în subordinea MAI – septembrie 1953.)
DGT	-	Direcția Generală a Trupelor din MAI
DIE	-	Direcția de Informații Externe
DIP	-	Direcția Închisori și Penitenciare – UM 0618 București (a funcționat între octombrie 1953 și septembrie 1954. În septembrie 1954, DIP și DLCM s-au unit în DPLC.)
DJAN	-	Direcția Județeană a Arhivelor Naționale
DLCM	-	formațiunea 0951 București – Direcția Lagăre și Colonii de Muncă (a funcționat între octombrie 1952 și septembrie 1954)
d.p.	-	dosar personal
DPESCTF	-	Direcția de Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei din MI – UM 0200 București (anii '70-'80)
DPLC	-	formațiunea 0951 București – Direcția Penitenciare, Lagăre și Colonii de Muncă (septembrie 1954 – iulie 1956)
DRDM	-	Direcția Regională a Detașamentelor de Muncă (aceste Direcții se aflau în subordinea DGSM)
DRSP	-	Direcția Regională a Securității Poporului
DRSS	-	Direcția Regională a Securității Statului
DSPA	-	Direcția Superioară Politică a Armatei
DSS	-	Departamentul Securității Statului
DTG	-	Direcția Trupelor de Grăniceri din MAI (noiembrie 1953 – februarie 1956; în februarie 1956 se va uni cu DTOP)
DTGO	-	Direcția Trupelor de Grăniceri și Operative din MSS (a funcționat între septembrie 1952 și septembrie 1953)
DTOP	-	Direcția Trupelor Operative și de Pază din MAI (octombrie 1953 – februarie 1956)
DUM	-	Direcția Unităților de Muncă din MAI (a funcționat între martie 1950 și ianuarie 1951; în ianuarie 1951 a fuzionat cu DGP devenind direcție subordonată noii instituții – DGPCUM)
ECP	-	Educație, Cultură și Propagandă
FDP	-	Frontul Democrației Populare
FDUS	-	Frontul Democrației și Unității Socialiste
f.e.	-	fișă de evidență
FND	-	Frontul Național Democrat
FRN	-	Frontul Renașterii Naționale
f.s.	-	fișă de serviciu
FUS	-	Frontul Unității Socialiste
GAC	-	Gospodăria Agricolă Colectivă
GAS	-	Gospodăria Agricolă de Stat
HCM	-	Hotărâre a Consiliului de Miniștri
IAR	-	
Brașov	-	Industria Aeronautică Română Brașov

IAS	-	Întreprindere Agricolă de Stat
ICE	-	Întreprinderea de Comerț Exterior
IGM	-	Inspectoratul General al Miliției (1968-1989)
IICCR	-	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România
IICCMER	-	Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc
IMF	-	Institutul de Medicină și Farmacie
ISCE	-	Întreprinderea de Stat pentru Comerț Exterior
ISRM	-	Institutul Special de Reeducare pentru Minori
MAI	-	Ministerul Afacerilor Interne (1948-1972)
MAE	-	Ministerul Afacerilor Externe
MAN	-	Marea Adunare Națională
MApN	-	Ministerul Apărării Naționale
MAS	-	Ministerul Agriculturii și Silviculturii
MCF	-	Ministerul Căilor Ferate
MCIMC	-	Ministerul Construcțiilor și al Industriei Materialelor de Construcții
MEE	-	Ministerul Energiei Electrice
MEEIE	-	Ministerul Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice
MI	-	Ministerul de Interne (1972-1989)
MIL	-	Ministerul Industriei Lemnului
MIRA	-	Ministerul Internelor și Reformei Administrative
MFA	-	Ministerul Forțelor Armate
MJ	-	Ministerul Justiției
MM	-	Ministerul Metalurgiei
MMC	-	Ministerul Minelor și Cărbunelui
MOPR	-	Mezhdunarodnoye Obshtchestvo Pomoshtchi Revolutzioneram (Organizația Internațională de Ajutorare a Revoluționarilor/Ajutorul Roșu)
MPC	-	Ministerul Petrolului și Chimiei
MSS	-	Ministerul Securității Statului (a funcționat independent de MAI între septembrie 1952 și septembrie 1953)
NKVD	-	Narodnii Komissariat Vnutrennih Del (Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne)
ODUS	-	Organizația Democrației și Unității Socialiste
OSA/RFE	-	Research
Institute	-	Open Society Archives (Budapesta)/Radio Free Europe Research Institute
OTS	-	Organizația Tineretului Sătesc
PCI	-	Pază Contra Incendiilor
PcđR	-	Partidul Comunist din România
PCR	-	Partidul Comunist Român (1945-1948 și 1965-1989)
PCTF	-	Punct Control Trecere a Frontierei
PSDR	-	Partidul Social Democrat din România
PMR	-	Partidul Muncitoresc Român (1948-1965)
PNL	-	Partidul Național Liberal
PNȚ	-	Partidul Național Țărănesc
PSD	-	Partidul Social Democrat
RPR	-	Republica Populară Română
RSR	-	Republica Socialistă România
RSSM	-	Republica Sovietică Socialistă Moldovenească
SA	-	Societate pe Acțiuni
SLOMR	-	Sindicatul Liber al Oamenilor Muncii din România
SNSPA	-	Școala Națională de Studii Politice și Administrative
SRI	-	Serviciul Român de Informații

SSI	-	Serviciul Special de Informații (Prin Decizia ministerială nr. 79 din 27 aprilie 1945, Serviciul de Informații a fost trecut în subordinea Președinției Consiliului de Miniștri, fiind redenumit Serviciul Special de Informații. În martie 1951, SSI a fost trecut în subordinea Direcției Generale a Securității Statului.)
SSMRM	-	Școala Specială de Muncă și Reeducare Minori
UAER	-	Uniunea Asociațiilor de Elevi din România
UFDR	-	Uniunea Femeilor Democrate din România
UJCOOP	-	Uniunea Județeană a Cooperativelor de Consum
UM	-	unitate militară/unitate de muncă (când e vorba de UM nr. 1 Capul Midia, UM nr. 2 Columbia Cernavodă, UM nr. 3 Cernavodă km 4, UM nr. 4 Ocnele Mari, UM nr. 5 Bicaz). Unitățile de muncă au funcționat între 1950 și 1952
UNSR	-	Uniunea Națională a Studenților din România
UPM	-	Uniunea Populară Maghiară
UTC	-	Uniunea Tineretului Comunist (1943-1945 și 1965-1989)
UTCdR	-	Uniunea Tineretului Comunist din România
UTM	-	Uniunea Tineretului Muncitoresc (1948-1965)
TP	-	Tineretul Progresist

Comanda aparatului de penitenciare în ordine cronologică (1948-1989)¹

BĂZĂLAN D. DUMITRU – angajat civil (n. 27 oct. 1908, com. Balta Verde, jud. Dolj – d. 1967, mun. București), director al Direcțiunii Penitenciarelor și Institutelor de Prevenție/DGP (iul. 1945, 1947, 25 nov. 1948).

VOICU M. DACIU – angajat civil (n. 1900, orașul Silistra, Bulgaria – d. 26 oct. 1952), șef al DGP (25 nov. 1948 – aug. 1949).

BACIU TUDOR IOAN – colonel (n. 20 febr. 1913, orașul Corabia, jud. Olt – d. 31 oct. 1994, mun. București), șef al DGP (19 sept. 1949 – ian. 1951), șef al DGPCUM (ian. 1951 – sept. 1952), șef al Serviciului Penitenciare din MAI (oct. 1952 – oct. 1953) și șef al DIP – UM 0618 București (oct. 1953 – 15 apr. 1954)

BĂDICĂ MIHAI ILIE – colonel (n. 13 nov. 1913, loc. Brănești, jud. Gorj – d. 23 iul. 1988, mun. București), șef al DIP – UM 0618 București (15 apr. – 1 sept. 1954).

SLOBODA GHEORGHE IOAN – locotenent-colonel (n. 15 dec. 1917, com. Pădureni, jud. Timiș – d. 1972, mun. București), șef al DLCM – formațiunea 0951 București (1 oct. 1952 – 1 sept. 1954) și șef al DPLC – formațiunea 0951 București (1 sept. 1954 – 25 aug. 1955).

LIXANDRU ION VASILE – colonel (n. 24 mart. 1914, com. Rătești, jud. Argeș – d. 1976, mun. București), șef al DPLC – formațiunea 0951 București (25 aug. 1955 – 30 iun. 1956) și șef al DGPCM – formațiunea 0951 București (1 iul. 1956 – sept. 1963).

MARINESCU VIOREL-PAUL – general-maior (n. 17 febr. 1928, mun. Pitești, jud. Argeș – d. 17 apr. 1993), șef al DGPCM – formațiunea 0951 București (oct. 1963 – 1 iun. 1966).

STATE PETRE NICOLAE – general-maior (n. 26 martie 1928, com. Godeni, jud. Argeș – d. 1977), director al DGPCM – formațiunea 0951 București (1 iun. 1966 – 1 aug. 1967) și șef al DGP – UM 0400 București (1 aug. 1967 – 1 ian. 1968 și 1 ian. 1973 – 1 aug. 1974).

DÎRZU HORTENSIA GHEORGHE – colonel (n. 3 dec. 1927, satul Ilișești, com. Ciprian Porumbescu, jud. Suceava – d. 1989), șef al DGP – UM 0400 București (15 febr. 1968 – 29 dec. 1969).

DUMITRU MATEI-MIHAI ION – general-maior (n. 24 mai 1924, com. Balotești, jud. Ilfov), șef al DGP – UM 0400 București (1 ian. 1970 – 31 dec. 1971).

OLARU GHEORGHE IOAN – general-maior (n. 26 iul. 1924, mun. București – d. 25 mart. 1997, mun. București), locțiitor al șefului DGP și înlocuitor la comanda DGP – UM 0400 București (1 aug. 1974 – apr. 1976).

PANAITE IOAN EMIL – general-maior (n. 1 apr. 1927, satul Miersig, com. Husasău de Tinca, jud. Bihor), șef al DGP – UM 0400 București (apr. 1976 – 14 martie 1989).

GHEORGHIOU VOICAN ANTON – general-maior (n. 22 aug. 1928, com. Nicorești, jud. Galați – d. 1992, mun. Câmpina, jud. Brașov), locțiitor al șefului DGP și înlocuitor la comanda DGP – UM 0400 București (apr.-dec. 1989).

1. Ofițerii și generalii din această listă sunt menționați cu gradele avute la data trecerii în rezervă, și nu cu gradele din perioada în care au deținut funcții de conducere în aparatul de penitenciare.

Prefață

Rostul istoricului este să interogheze trecutul. Trecutul poate fi alcătuit – și acesta este mai ales cazul istoriei României – din mai multe straturi de tristețe. Aspectul represiv al regimului comunist reprezintă unul dintre straturile cele mai adânci și este semnificativ că *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor* ne oferă un exemplu remarcabil, meticolos cercetat, nu numai al interogării trecutului, ci și al structurii instituției respective. Interogarea aceasta se înscrie în spiritul sentimentelor lui Milan Kundera, care scria că „Revolta individului împotriva puterii înseamnă lupta memoriei împotriva uitării”.

Forțele de Securitate – și în special DGP-ul – au reprezentat instrumentul nemijlocit al represiunii înfăptuite de Partidul Comunist Român. Ele au fost organizate după tiparul sovietic și sub coordonare sovietică. În general vorbind, rolul atribuit de autoritățile sovietice Siguranței (poliția politică) după lovitura de stat de la 23 august a fost similar cu cel jucat de acest organism în timpul dictaturii regelui Carol și al celei antonesciene, însă cu o diferență majoră: în vreme ce între 1938 și 1944 constrângerea a fost îndreptată împotriva unui anumit grup al societății (evreii) și a câtorva adversari ai regimului Antonescu, după lovitura de stat ea a fost extinsă la întreaga societate românească. Chiar și în timpul războiului, moșierul, țăranul, bancherul, avocatul și preotul își duceau viața, în general, fără ingerințe din partea poliției politice; după 23 august, „în procesul de construire a democrației populare”, forțelor de Securitate li s-a cerut să elimine unele instituții politice și unele structuri sociale existente. Constrângerea și amestecul poliției au ajuns să fie parte din viața zilnică, trăsături ale existenței care au instaurat teama generalizată, o stare de spirit care a schimbat nu doar structurile societății, ci și comportamentul personal. Conversația animată a lăsat loc șoaptelor fugitive sau exprimărilor prin parabole, aluziile au înlocuit discuția deschisă, iar mesajele cele mai simple erau mascate.

Această idee se regăsește, în linii mari și într-o formă mai incisivă, în afirmația autorilor acestui *Dicționar* din subcapitolul din „Studiul Introductiv”, intitulat „Germenii statului terorist”: „Statul terorist nu a fost o creație a liderilor comuniști din anii '50, ci a partidelor care s-au succedat la putere după Primul Război Mondial. În acea etapă istorică, și confruntându-se cu o serie de atentate cu bombă din partea comuniștilor sau anarho-sindicaliștilor roșii, dar și cu asasinarea de către legionari a unor demnitari, statul a folosit, la rândul-i, crima sau tortura ca forme de represiune”. Aici nu este vorba de o încercare de a dezincrimina comunismul, ci mai degrabă o încercare din partea autorilor de a reaminti cititorilor că istoria e făcută și din continuitate, nu doar din ruptură. Istoria înseamnă și un proces de continuă regândire, precum și de revizuire și revizitare a trecutului. Istoria, în sensul larg al cuvântului, este revizionistă: oamenii și evenimentele sunt re judecați și re judecate.

Citind *Dicționarul*, este instructiv să ne amintim de condițiile din Penitenciarul Central Aiud, descrise în limba engleză în 1947 de către un fost membru neidentificat din cabinetul Antonescu.

Penitenciarul Central Aiud are următorul personal :

Director : Alexandru Gușan, comunist din Cetatea Albă.

Director adjunct : Mareș, fost deținut al închisorii, nu știu dacă infractor de drept comun sau politic.

Gardieni : Aceștia au în grijă celulele închisorii unde sunt închiși doar deținuți politici.

- a) Gardian-șef : I. Urdărianu
- b) Gardian : Furda
- c) Gardian : Filimon
- d) Gardian : Onica

Celulele cuprind (30 martie 1947) circa 400 de deținuți politici. Am fost informat acum că *Sumanele Negre* au fost, de asemenea, aduse aici.

Categorii de deținuți

- criminali de război (români și maghiari)
- membri ai Partidului Național Țărănesc
- membri ai Gărzii de Fier

Condițiile de locuit

Prizonierii sunt ținuti în celule de 4 m pe 2 m, fiecare având câte un pat de fier. Se presupune că lenjeria a fost adusă de fiecare de acasă. Cu excepția patului, deținuții au voie să-și țină în celulă câte o valiză. Toate celulele, fără excepție, sunt ticsite de ploșnițe. Încălzirea centrală este aproape inexistentă – circa 6 metri de conducte, fără calorifere, prin care, în timpul ultimei ierni, au circulat mici cantități de apă caldă timp de două sau trei ore zilnic.

La intrarea în închisoare, fiecare deținut este supus unei percheziții. Voi relata aici ce li s-a întâmplat foștilor miniștri din cabinetul Antonescu, eu fiind unul dintre ei.

Am ajuns la 6 martie 1947 și am fost duși sub escortă la închisoare. Am fost puși câte șase într-o celulă, fără să fi fost percheziționați, cu toate bagajele noastre. Celulele erau complet goale și nu aveau paturi. Pe la orele 19.00 a venit directorul, cerându-ne să ne spunem fiecare numele, și a plecat, comportându-se foarte civilizat.

Pe la orele 00.30 am fost treziți de bătăi în ușă și înjurături. Pentru că nu aveam loc de dormit, ne pusesem bagajele lângă ușă. Ne-am sculat, am dat la o parte bagajele, și au năvălit pe ușă directorul adjunct Mareș și un legionar al cărui nume nu îl cunosc. Doi dintre noi (generalul Sichițiu, om de 70 de ani, și colonelul Cristea Manea) n-au putut să se ridice. Amândoi veniseră bolnavi, în special colonelul Manea, care avea o fistulă perianală cu 12 cavități, care tocmai formaseră un abces.

Ei au fost loviți de Mareș pentru că nu s-au mișcat, generalul Sichițiu primind o lovitură în ochiul drept și câteva în spate. Și colonelul Manea a fost lovit cu brutalitate. După ce s-au ridicat, au fost loviți din nou de directorul adjunct cu patul pistolului Schmeisser semiautomat cu care era înarmat. După ce ne-a întrebat cum ne cheamă, Mareș a plecat. În a doua seară am fost supuși unei percheziții, sub supravegherea lui Mareș. (...) Hainele ne-au fost smulse, obiectele personale adunate, iar medicamentele împrăștiate. Au furat tot ce au găsit pe placul lor. Pot da un exemplu : generalului Arbore i s-a furat stiloul de aur. La 27 martie el i-a spus acest lucru soției sale la vorbitor, în prezența gardianului-șef, Urdărianu. Acesta i-a raportat imediat directorului adjunct, iar la 12 aprilie, exact înainte de Paște, generalului nu i s-a permis să primească pachete cu alimente. (...)

Condițiile de trai

Mâncarea de dimineață și cina constau dintr-un cocoloș de circa 300 grame de mămligă și o apă tulbure numită ciorbă, sau cinci felii de cartofi necurățați într-o apă perfect limpede. De cele mai multe ori, deținuții nu mănâncă decât cartofii, iar apa o păstrează

pentru a-și spăla părțile intime, pentru că aceasta este singura apă caldă pe care o primesc. Cei care în regim primesc ciorbă la discreție. (...)

Toți deținuții, cu excepția celor condamnați la muncă silnică, au dreptul să primească de acasă pachete de 3 kg cu alimente. De Crăciun, s-au aprobat câte 5 sau 6 kg. de fiecare, însă imediat după Crăciun directorul adjunct a făcut o percheziție la miezul nopții, confiscând toată mâncarea rămasă.

Închisoarea are o cantină de la care deținuții politici n-au voie să cumpere nimic, cu excepția celor bolnavi, care primesc un mic carnețel unde responsabilul cantinei scrie cantitățile și sumele, iar casierul pușcăriei plătește din banii trimiși deținuților de familiile lor. (...)

Apa este distribuită în mod normal printr-un sistem de pompe, care o ridică până la ultimul etaj și apoi o repartizează în chiuvetele corespunzătoare. Pompele s-au defectat în toamna lui 1946 și nu au mai fost reparate. Astăzi apa este distribuită deținuților cu găleata, circa doi litri zilnic, pentru că, în afară de o farfurie, o lingură și o sticlă de apă, toate celelalte recipiente au fost confiscate din celule. Această apă trebuie să ajungă pentru spălarea corpului și a hainelor și pentru băut.

WC-ul este o adevărată nenorocire. Fiecare etaj are 90 de celule. La unele etaje sunt doi sau chiar trei deținuți politici în fiecare celulă. Toți aceștia au la dispoziție șase găuri fără apă, care se umplu după trei folosiri. Ele sunt curățate doar o dată la 24 de ore. Puzderie de șobolani mișună prin sistemul de canalizare al închisorii.

Deținuții sunt scoși din celulele lor 5-10 minute, dimineața și seara, ca să se facă curat, și câte o jumătate de oră dimineața și după-amiaza, ca să facă mișcare prin curte. Restul timpului rămân în celulele lor. (...)

Deținuții de la Aiud au trăit și probabil încă trăiesc zile și nopți de adevărată teroare. Directorul adjunct Mareș obișnuia să percheziționeze celulele cinci nopți pe săptămână. Tehnica era următoarea: se deschidea ușa și intra Mareș, însoțit de unul sau doi legionari, dintre care unul era de obicei Boian-Moisescu, fostul șef al poliției legionare. Ne dezbrăcau la piele și începeau să scotocească. Tăiau salteaua, aruncându-i conținutul pe podea, apoi aruncau deasupra sarea, mâncarea, medicamentele, hainele etc. Confiscau tot ce le plăcea, iar legionarii tăiau cu un cuțit valizele, pantofii sau cizmele, dacă li se păreau dubioase. Vai de capul celui care protesta.

Vă citez acum două cazuri, al lui Romulus Daianu și al lui Reinhardt. Primul era ziarist, iar cel de-al doilea ofițer de poliție, care lucrase la Prefectura Poliției din București. Daianu a trudit două zile ca să-și pună în ordine celula după o astfel de vizită, iar Reinhardt a stat în lanțuri de 15 kg timp de nouă zile pentru că ascunsese o iconiță pe care era scrisă o propoziție dintr-o predică ținută în închisoare și cenzurată de către administrație – icoanele erau complet interzise, ca și fotografiile de familie. (...)

Vizitele familiei erau permise la vorbitor doar de două ori pe lună, în zilele de 12 și 27. Familiile erau întâmpinate la gară de poliție, apoi escortate la secția de poliție, la hotel și la închisoare, și imediat după aceea scoase din oraș. Le era interzis să ia legătura cu cineva din Aiud, chiar dacă aveau rude sau prieteni acolo. (...) ¹

Nimic nu ilustrează mai pregnant natura coercitivă a politicilor centralizatoare urmate de regimul comunist decât folosirea muncii silnice, prestată sub îndrumarea DGP-ului. Așa cum Ministerul Securității Statului din Uniunea Sovietică era, la moartea lui Stalin, în 1953, cel de-al doilea utilizator de forță de muncă din Uniunea Sovietică, și în România, Ministerul de Interne a fost efectiv însărcinat să gestioneze o parte a economiei naționale. Ascunsă în spatele eufemismului „serviciu de muncă temporară”, munca silnică a fost folosită ca metodă de pedepsire a mii de oameni acuzați de „sabotaj economic” și

1. Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România. Gheorghiu-Dej și statul polițienesc, 1948-1965*, Polirom, Iași, 2001, pp. 253-255.

„absenteism”. Erau aici incluse zecile de mii de țărani care se opuseseră colectivizării forțate a agriculturii. Lista celor pasibili de a fi internați în lagăre era extrem de diversificată : cei care răspândeau „zvonuri alarmiste, tendențioase și ostile” ; cei care defăimau Partidul Muncitoresc Român, conducătorii săi, guvernul sovietic și conducătorii lui, celelalte democrații populare ; cetățenii români care contactaseră ambasade „imperialiste” sau care avuseseră contacte cu diplomați sau cu familii din astfel de ambasade ; cei care chemau la rezistență împotriva măsurilor guvernamentale ; „elementele cu un bine cunoscut trecut reacționar”, membrii activi ai fostelor partide democratice de opoziție sau ai Gărzii de Fier ; membrii fostului SSI, ai Siguranței și ai fostei poliții ; cei condamnați pentru tentativa de a trece clandestin frontiera, după 1945 ; sabotorii și speculanții condamnați, tații și fiii adulți ai celor care părăsiseră țara după 1945 și ai legionarilor care o părăsiseră înainte de 1944.

Munca silnică a fost introdusă oficial în Codul muncii din 8 iunie 1950, deși era folosită de peste un an la construcția Canalului Dunăre – Marea Neagră. Chiar și lagărele de muncă, cunoscute inițial ca „unități de muncă”, au fost legalizate retrospectiv, în același fel, la 13 ianuarie 1950, printr-un decret al Marii Adunări Naționale, ele fiind în fapt înființate în mai 1949 ca parte a proiectului Canalului. Decretul stipula înființarea unităților de „reeducare prin muncă a elementelor ostile față de RPR”. Conducerea Direcției Generale a Lucrărilor Canalului Dunăre – Marea Neagră (instituția creată pentru a organiza și administra lucrările la Canal) a fost pusă sub autoritatea Consiliului de Miniștri, iar structura MAI care administra coloniile de muncă înșirate de-a lungul Canalului (adică Întreprinderea Economică de Stat „Munca Exterioară”) a fost subordonată DGP ; ulterior, printr-o HCM din septembrie 1952, autoritatea DGLCDMN a fost transferată Ministerului Afacerilor Interne. Persoanele pasibile de internare în lagăre erau definite într-un ordin al lui Gheorghe Pintilie, șeful Securității, emis la 3 aprilie 1950.

La 22 august 1952, Consiliul de Miniștri a adoptat HCM nr. 1554, prin care lagărele erau denumite „colonii de muncă”. Documentul a fost semnat de Gheorghiu-Dej, în calitate de președinte al Consiliului. Față de ordinul din aprilie 1950, au fost adăugate zece noi categorii de persoane pasibile de internare în lagăre. De asemenea, rezoluția introducea pedeapsa domiciliului forțat, sau exilul intern, pentru cei care nu fuseseră „reeducați” în închisoare sau în lagărele de muncă și care erau considerați totuși o amenințare pentru securitatea statului. Intrau aici foști moșieri, bancheri și comercianți angroșiști, rudele apropiate de sex feminin ale celor care părăsiseră țara înainte de 1944 (legionarii) și ale celor care o părăsiseră după 1945 și acționau în exil împotriva regimului. Erau excluși de la aceste prevederi – dacă nu erau rude ale legionarilor – artiștii, sculptorii, compozitorii și academicienii „care lucrează cinstit și sunt utili societății”.

Identificarea celor care urmau să fie trimiși în lagăre de muncă – iar ulterior în exil intern – a fost atribuită unei comisii a Ministerului Afacerilor Interne, înființată la 25 august 1952 de către Alexandru Drăghici și pusă sub conducerea adjunctului său, Gheorghe Pintilie (care era și șeful Securității). Numărul deținuților era sporit de victimele deportărilor în masă din principalele orașe ale țării, efectuate de miliție. Acestea începuseră în 1952 pentru a face loc muncitorilor recrutați spre a asigura mâna de lucru din noile fabrici din mediul urban, create în cadrul procesului de industrializare. În conformitate cu un decret din 16 februarie 1952, câteva categorii de persoane urmau să părăsească Bucureștiul. Familiile criminalilor de război, ale persoanelor întemnițate, ale celor care părăsiseră țara, ale ofițerilor eliminați din armată, ale foștilor judecători, ale avocaților, ale industriașilor și ale celor care deținuseră mai mult de 10 ha de pământ urmau să fie deportate, după o notificare trimisă cu 12-24 de ore înainte, având permisiunea să ia doar 50 kg de bagaj. În realitate, mulți au fost duși în lagăre de muncă.

Acest volum îndrăznește să înfrunte trecutul ; vorbește despre pregătirea și activitatea cadrelor DGP-ului și el nu lasă, după cuvintele arhiepiscopului sud-african Desmond Tutu, ca fiara opresiunii să treacă nestingherită, ci o privește drept în ochi. Acesta este marele merit al *Dicționarului*, acesta este meritul autorilor.

Dennis Deletant

Studiu introductiv

Preliminarii

Cadrele sistemului penitenciar

Modul de recrutare a cadrelor din mediul rural și muncitoresc cu origini sănătoase și o instrucție minimală a făcut ca gradul de obediență și fidelizarea întregului aparat de penitenciare față de conducerea MAI să fie foarte ridicate. Ofițerii de cadre nu întâmpinau greutăți în procesul de recrutare în MAI a tinerilor țărani și muncitori, deoarece condițiile de viață și muncă oferite de sistem erau incomparabil mai avantajoase în raport cu mizeria cotidiană postbelică: haina militară, solda de funcție și grad, posibilitatea pensionării la trecerea în rezervă, Ordinul nr. 50, promovarea în funcții de înaltă răspundere după absolvirea unor scurte cursuri militare sau politice – toate acestea, precum și multe altele erau argumente suficiente pentru a părăsi satul sau periferia orașelor și a îmbrățișa, în anii '50, un loc sigur în aparatul de stat. Foarte mulți erau recrutați încă din perioada în care își satisfăceau serviciul militar, fiind astfel ademeniți să continue în același mediu (cazon). Astfel, cele mai multe cadre ale sistemului penitenciar proveneau din păături sociale paupere. În numeroase dosare de cadre am întâlnit cazuri în care viitorii ofițeri din sistemul penitenciar au fost bătuți/maltratați de patronii sau de superiorii lor din armată (în perioada în care au satisfăcut serviciul militar).

Ca și în cazul Miliției și al Securității, aparatul de penitenciare și-a recrutat personalul în primul rând pe baza originii sociale. Au fost încadrați tineri țărani, muncitori de pe ogoare, din fabrici și uzine, precum și din contingentele care urmau să-și satisfacă serviciul militar. Ofițerii de la Serviciul de cadre al aparatului de penitenciare au încadrat în sistem mii de ofițeri și subofițeri care nu aveau niciun fel de pregătire militară sau studii necesare pentru funcțiile de răspundere. Dacă în anii '50-'60 dosarele de cadre întocmite de cadriști erau foarte voluminoase, conținând numeroase informații despre viața personală a ofițerului respectiv, în anii '70-'80 acest tip de dosare bazat pe cantitate și balast informațional s-a diluat considerabil, în interiorul copertilor regăsindu-se mai mult informații (relevante!) despre parcursul profesional (în detrimentul celui personal). Prin acest sistem de selectare a cadrelor, conducerea MAI a reușit să-și fidelizeze personalul, făcând din acesta o redutabilă armată represivă.

Șefii aparatului de penitenciare au avut întotdeauna deficiențe mari pe linia comportamentului și disciplinei militare. Din cauza instrucției minime și a nivelului de cultură redus de care dădeau dovadă cei însărcinați cu administrarea locurilor de deținere, abaterile profesionale și de la disciplina militară au fost numeroase pe aproape întreaga durată a regimului comunist. Multe dintre coloniile și penitenciarele DGP erau amplasate în locuri izolate, departe de lumea civililor și a ochilor vigilenți ai ofițerilor de cadre și contrainformații.

Cu toate acestea, conducerea de la centru afla uneori despre chefurile, relațiile amoroase dintre șefi și subordonate, problemele de alcov ale ofițerilor sau bătăile cu civilii din localitățile în vecinătatea cărora erau amplasate locurile de deținere. Abaterile erau sancționate pe linie profesională conform regulamentului disciplinei militare și erau dublate de sancțiuni pe linie de partid (în cazul în care ofițerul sancționat era membru de partid). Atunci când abaterea săvârșită de ofițer se dovedea foarte gravă, superiorii acestuia sesizau procuratura militară și, în funcție de probele pe care aceasta le administra, conducerea MAI hotăra dacă se impunea trimiterea ofițerului în fața tribunalului militar (potrivit Codului de procedură penală, trimiterea unui militar în fața justiției militare se putea realiza numai după ce conducerea MAI sau MFA își dădea acordul în acest sens).

Abia în toamna anului 1963, în fruntea DGPCM a fost numit un ofițer superior cu studii militare superioare, locotenent-colonelul Marinescu Viorel-Paul. Până la acea dată, niciunul dintre cei care au administrat de la centru aparatul de penitenciare nu absolvise nici măcar cursurile unei școli militare de ofițeri. În perioada 19 septembrie 1949 – 1 ianuarie 1970, în fruntea sistemului carceral au fost numiți numai ofițeri superiori cu grade de locotenent-colonel și colonel, ceea ce denotă caracterul marginal al acestei structuri/armei în cadrul direcțiilor centrale ale MAI¹ (raportat la perioada 1948-1970 și prin comparație cu arma penitenciare, trupele de grăniceri, trupele de Securitate, trupele de pază, Direcția Generală de Informații Externe, dar și unele Direcții operative din aparatul de Securitate au fost conduse numai de generali și doar în anumite perioade de timp de către colonei).

Activitatea aparatului de penitenciare a fost coordonată pe toată durata regimului comunist de către un ministru adjunct al Afacerilor Interne. Printre cei care au coordonat de-a lungul timpului acest sector de activitate al Internelor îi amintim pe Marin Jianu, generalul-maior Gheorghe Stan, generalul-maior Ady Ladislau, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie, generalul-maior Ionel Gal, generalii-locotenenți Alexandru Dănescu și Romus Dima. Sistemul penitenciar nu a răspuns doar la comenzile ministrului adjunct al Internelor desemnat pentru a coordona activitatea acestei arme, ci și la ordinele diferitelor structuri din cadrul aparatului de Securitate. Niciun transfer al vreunui deținut politic nu putea fi efectuat fără avizul organelor de Securitate. De asemenea, regimul de detenție și de hrană aplicat deținuților politici era avizat de către organele de Securitate (vezi intrările „Bădică Mihai Ilie” și „Lixandru Ioan Vasile” din acest volum).

Din cauza faptului că, în anii '50 și prima jumătate a anilor '60, formațiunea 0951 București (indicativul militar numeric atribuit DLCM, DPLC și DGPCM – vezi „Lista abrevierilor”) nu a avut un sistem militar propriu de pregătire a ofițerilor de penitenciare, conducerea MAI a fost nevoită să încadreze ofițeri direct din producție, PMR, UTM sau să transfere ofițeri din alte arme (Trupe de Grăniceri, Trupe de Pază, Serviciul Muncii/

1. Alte direcții din aparatul central al MAI din anii '50-'60 care erau considerate de mai mică importanță în ierarhia MAI au fost: Direcția aprovizionării și gospodăririi din MAI – UM 0777 București (în 1954 era condusă de locotenent-colonelul Milea Gheorghe); Direcția Spate din MAI (în 1963 era condusă de locotenent-colonelul Oprescu Ioan Mircea, iar în 1966, de către colonelul Motorga Petre); Direcția Pază contra incendiilor din MAI (în 1954 era condusă de către colonelul Tatu E. Pamfil); Direcția secretariat din MAI (în 1960 era condusă de locotenent-colonelul Ristea Ion Gheorghe); Direcția învățământ din MAI (în 1969 era condusă de locotenent-colonelul Rușej I. Ioan) ș.a.m.d. În unele dintre aceste structuri ale MAI, deși în schemele de organizare se prevedea ca funcția de șef de direcție să fie ocupată de un general, acest lucru nu se întâmpla în realitate (de exemplu, șefia Direcției Cadre din MAI a fost condusă în perioada 1952-1970 numai de colonei de Securitate, cu excepția perioadei 1954-1957, atunci când în fruntea acestei structuri s-a aflat generalul-maior Demeter Alexandru).

DGSM, Pompieri și, mai rar, din Miliție sau Securitate), pentru a suplini absența cadrelor calificate. Însă în aparatul de penitenciare erau „vărsați”, de obicei, ofițerii care comiseseră diferite abateri profesionale sau de partid în armele amintite mai sus sau care fuseseră restructurați în urma reducerii efectivelor, și mai puțin ofițeri care obținuseră rezultate „satisfăcătoare”, „bune” sau „foarte bune”. Așadar, putem spune că formațiunea 0951 București era considerată un fel de „groapă de gunoi” a MAI. Totodată, din cauza faptului că în unitățile militare de construcții ale Serviciului Muncii/DGSM ofițerii de comandă aveau în subordine mii de ostași constructori folosiți la diverse munci din economia națională (recoltat, extracția minereurilor din bazinul carbonifer Valea Jiului, construcția de cartiere de locuințe și baraje etc.), conducerea MAI a decis să folosească această experiență și să obțină transferul din DGSM în MAI a unor ofițeri care avuseseră sub comandă mii de militari constructori. În volumele ce vor urma vom prezenta biografiile unor ofițeri superiori de construcții transferați de la DGSM la MAI, unde au fost plasați în fruntea unor colonii de muncă în care era utilizată pe larg „forța de muncă specială” (de exemplu, colonelul Țeposu Ioan – comandant al Coloniei de Muncă Vlădeni/formațiunea 0868 între 1959 și 1963 – și colonelul Vodă Dumitru – comandant al Coloniei de Muncă Carasu/formațiunea 0869 între 1958 și 1964).

După ce în a doua jumătate a anilor '60 au fost înființate în cadrul sistemului penitenciar două școli militare de subofițeri activi, iar la Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (ulterior Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828) au început să fie pregătite promoții întregi de ofițeri de penitenciare, s-a recurs tot mai rar la practica transferării ofițerilor de la alte arme. Au mai existat cazuri de transfer la Penitenciare ale unor ofițeri din Securitate sau Miliție, dar acestea erau izolate și reflectau pedepsirea disciplinară a ofițerilor respectivi. În vara anului 1977, după aplicarea Decretului Consiliului de Stat nr. 225 prin care aparatul de penitenciare a fost restructurat, mai mulți ofițeri din unitățile militare ale DGP care fuseseră desființate au fost transferați la Miliție și Securitate. Aceștia vor reveni în DGP în anii următori, când unele unități desființate în 1977 au fost redeschise din cauza supraaglomerării cu deținuți.

După Plenara CC al PCR din aprilie 1968, atunci când au fost dezvăluite o serie de crime și abuzuri comise în perioada în care rivalul lui Nicolae Ceaușescu la conducerea PCR, Alexandru Drăghici, deținea funcția de ministru al Afacerilor Interne, în toate structurile MAI și CSS s-au produs schimbări majore la nivelul resurselor umane. Mii de ofițeri au fost pensionați sau retrogradați în funcții de mai mică importanță. Documentele plenarei au fost prelucrate în ședințe cu activul de partid din toate unitățile militare ale MAI și CSS, în cadrul cărora, pentru a infiera ilegalitățile din trecut, au luat cuvântul chiar ofițerii care luaseră parte la comiterea lor. Oportunismul de care au dat dovadă acești ofițeri a constituit garanția pentru menținerea lor în funcție sau chiar promovarea lor ulterioară¹.

Cornel Onescu, cel care în vara anului 1965 l-a înlocuit pe Alexandru Drăghici la conducerea MAI, a inițiat o serie de măsuri care au vizat restructurarea giganticului minister. În cadrul DGPCM, aceste măsuri au fost luate în luna august a anului 1967 și au constatat în demilitarizarea aparatului de penitenciare, desființarea coloniilor de muncă, a

1. Vezi, în acest sens, ședința cu activul DGP în care s-au prelucrat documentele Plenarei CC al PCR din 22-25 aprilie 1968. O sinteză a stenogramei discuțiilor în care au luat cuvântul o serie de ofițeri superiori care au deținut funcții de conducere în sistemul penitenciar în perioada ministeriatului lui Alexandru Drăghici și care au denunțat mai multe abuzuri petrecute sub mandatul acestuia a fost publicată în Marius Stan, Mihai Burcea, Mihail Bumbes, „Recrutarea cadrelor superioare de penitenciar: 1945-1989”, în Anuarul IICCR, *Elite comuniste înainte și după 1989*, vol. II, Polirom, Iași, 2007, pp. 116-120.

gospodăriilor agricole de stat (GAS) și a unor întreprinderi industriale, precum și în schimbarea denumirii DGPCM în DGP¹.

Totodată, către sfârșitul anilor '60, în condițiile în care majoritatea locurilor de deținere aveau o vechime de peste 70 de ani, noul ministru a inițiat și un vast program de îmbunătățire a regimului penitenciar: s-au eliminat hârdaiele din celulele de deținere și s-au construit grupuri sanitare, au fost construite noi secții și camere de deținere cu încălzire centrală și s-au extins atelierele de producție, s-a îmbunătățit regimul alimentar aplicat deținuților și relațiile acestora cu familiile aflate în libertate².

Prin demilitarizarea DGP, cadrele militare din penitenciare au trecut la statutul de militari compatibili cu drepturile și obligațiile cadrelor din CSS și MFA³. Ca urmare, aceștia au putut beneficia de Ordinul de zi nr. 50 pentru hrană⁴, diurne mai consistente și o salarizare mai bună.

Totodată, sfârșitul anilor '60 marchează și intrarea într-o nouă epocă în domeniul legislației penale, prin adoptarea în 1969 a noului Cod penal, a Codului de procedură penală și a Legii de executare a pedepselor. Toate acestea au condus și la schimbarea de optică a diriguiților din MAI în ceea ce privește modul de conducere a DGP.

Odată cu numirea generalului-maior Dumitru M. Ion în fruntea DGP (la 1 ianuarie 1970) s-a prevăzut ca, pe viitor, funcția de șef al DGP să nu poată fi ocupată decât de un militar din corpul generalilor. Astfel, până în anul 1990, la comanda DGP s-au aflat doar generali cu o stea. În perioada 1990 – 28 septembrie 2004, dată la care a intrat în vigoare Legea nr. 293/2004 privind statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor (act normativ în baza căruia a avut loc demilitarizarea personalului din penitenciare), funcția de șef al DGP/ANP a fost ocupată de către un colonel (avansat ulterior la gradul de general) și de către alți magistrați⁵.

1. Ionel Gal, *Război și represiune în Ministerul de Interne 1965-1989*, vol. I, Do-mino®, Iași, 2001, p. 98.

2. *Ibidem*, p. 113.

3. *Ibidem*, p. 109.

4. Ordinul nr. 50 din 29 decembrie 1947 al ministrului Apărării Naționale Emil Bodnăraș a fost emis cu o zi înainte de abdicarea regelui Mihai. Pe fondul unei sărăcii generalizate în toată țara și a lipsei resurselor financiare în rândul forțelor armate, acest ordin prevedea acordarea unui ajutor material din partea statului român pentru militari și familiile acestora. Ordinul stabilea creșterea rației de hrană de la 2.500 de calorii la 3.200 de calorii, distribuirea a două schimburi din micul echipament (ciorapi, batiste, izmene etc.) și distribuirea de încălțăminte. Totodată, s-a prevăzut completarea întregului echipament al ostașilor aflați sub arme, mărirea rației de săpun la 350 g pe lună, distribuirea în premieră pentru militarilor în termen a unei cantități de tutun și foi de țigară și mărirea soldelor cu până la 40% pe categorii: „necăsătorii”, „căsătorii” și „căsătorii cu copii”. În finalul ordinului, Emil Bodnăraș le cerea militarilor executarea fără șovăire și cu devotament a ordinelor pentru marea cauză a construirii democrației populare, deși monarhia încă nu se fusese abolită. Ordinul avea menirea de a fideliza toate cadrele armatei pentru evenimentele majore care aveau să se petreacă în următoarele zile. Ordinul nr. 50 a fost valabil pe întreaga durată a regimului comunist, în decursul anilor fiind modificat de mai multe ori. În 1989, cadrele militare primeau o anumită sumă de bani în locul produselor prevăzute în ordinul inițial (banii figurau pe anexa statului de plată, separat de salariul acordat pentru gradul, funcția și vechimea fiecărui cadru militar). Vezi Petre Oprîș, „Ordinul 50 – privilegiul militarilor de carieră”, în *Jurnalul național. Suplimentul Scînteia*, 5 august 2009.

5. La acea dată, aproximativ 12.000 de cadre militare au fost trecute în rezervă și au dobândit calitatea de funcționar public cu statut special. Acest act normativ reglementează trecerea personalului din sistemul Administrației Naționale a Penitenciarelor de la statutul militar la cel de funcționar public cu statut special.

Confuzia ofițer politic/ofițer de contrainformații

În multe memorii publicate de către foștii deținuți politici se face adesea o confuzie între ofițerul politic și ofițerul de contrainformații. Astfel, foștii deținuți politici îl numesc „ofițer politic” pe ofițerul de Securitate/lucrătorul operativ de la Biroul inspecției/Biroul operativ/Biroul „D”/Biroul „K” (la nivel central, șefii acestor Birouri se subordonau Serviciului inspecției din DGP, Serviciului operativ din MAI, Serviciului „D” din MAI și Serviciului „K” din MAI), care asigura din punct de vedere contrainformativ locul de deținere respectiv. Eroarea e evidentă, deoarece ofițerii politici din locurile de deținere existente în anii '50-'60 țineau de aparatul politic¹ al sistemului penitenciar (DGPCUM, DIP, DLCM, DPLC sau DGPCM), și nu de organele de contrainformații ale Securității (pe toată durata regimului comunist, toate unitățile militare de pe teritoriul României au fost deservite din punct de vedere contrainformativ de către organele de Securitate). Ofițerii politici din aparatul politic al sistemului penitenciar puteau ocupa diferite funcții în cadrul unei unități de detenție: propagandist, instructor sau locțiitor politic. Totuși, cu toate că în atribuțiile unui ofițer politic nu intrau organizarea și desfășurarea de anchete în rândul deținuților sau a cadrelor, aceste practici au fost folosite în unele situații de către anumiți ofițeri politici (mai ales la începutul anilor '50).

Continuarea și rafinarea metodelor și practicilor vechiului aparat represiv interbelic. Răzbunarea foștilor deținuți politici

Toți conducătorii sistemului penitenciar central din perioada 1948-1963 (Daciu Voicu, Ioan Baci, Ioan Sloboda și Vasile Lixandru) au cunoscut regimul de detenție din perioada interbelică, cu excepția lui Ilie Bădică – acesta suportase o scurtă perioadă de reclusiune în timpul celui de-al Doilea Război Mondial într-un lagăr de prizonieri din URSS. Deși regimul de detenție al deținuților și internaților politic din perioada carlistă și antonesciană nu poate fi comparat cu cel din perioada dejistă, aproape toți liderii comuniști au avut de suportat umilințe, bătaii și înfometare în aresturile Siguranței, în penitenciarele și lagărele din perioada interbelică sau din timpul războiului². Dovadă în acest sens stau nenumărate

1. Aparatul politic din sistemul penitenciar românesc a funcționat în perioada 1950-1964 prin următoarele structuri: Direcția politică din DGP/DGPCUM (1950 – septembrie 1952), Serviciul politic din DLCM (septembrie 1952 – septembrie 1954), Serviciul politic din DIP (septembrie 1953 – septembrie 1954), Serviciul politic din DPLC (septembrie 1954 – iunie 1956) și Serviciul politic/Secția politică din DGPCUM (iulie 1956 – august 1964).
2. Este elocvent cazul unor foști directori și comandanți de locuri de deținere dinainte de anul 1945 care, în funcție de conjunctură, au fost asasinați, trimiși în pușcării sau menținuți în sistem și recompensați de către comuniști. Eugen Săvinescu, fost administrator al Penitenciarului special Doftana în anii '30, a fost asasinat de comuniști în 1946 din cauza regimului dur aplicat deținuților politici în perioada interbelică; Gheorghe Dumitrescu (n. 21 dec. 1897, mun. Brăila, jud. Brăila), fost comandant al Penitenciarului Caransebeș între iulie 1942 și 1945, a fost menținut în sistemul penitenciar până în 1952, acordându-i-se chiar gradul de maior datorită sprijinului acordat comuniștilor din organizația ilegală de partid a Penitenciarului Caransebeș. Într-o fișă de evidență a ilegalistilor, întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de maiorul Gheorghe Dumitrescu la data de 25 ianuarie 1952, se preciza: „Deși cu mari riscuri, totuși în orice clipă și împrejurare am căutat să ajut și să ușurez regimul foștilor deținuți politici (comuniști). În luna Iunie 1944, s-au prezentat la penitenciar 3 Colonei germani de la comandament care au cerut să le predau deținuții conducători comuniști, lucru pe care l-am refuzat categoric, deși am fost grav amenințat”. După ce a fost promovat în funcția de director al Penitenciarului Văcărești (1945-1946), Dumitrescu a fost adus în aparatul central al DGP unde a îndeplinit funcțiile de subinspector general

mărturii ale unor foști deținuți politici din perioada interbelică (comuniști, socialiști, legionari etc.), mai mult sau mai puțin exagerate de aparatele propagandistice ale taberelor.

(1946-1947), inspector general (1947 – iul. 1951), inspector de control în Corpul de control al DGPCUM și locțiitor de director al DGPCUM (iul. 1951-1952). Odată cu militarizarea DGPCUM din 1951 a fost chemat în corpul ofițerilor activi militarizați din MAI cu gradul de maior. (Fișa nr. 15077 de evidență a ilegalistilor – Dumitrescu Gheorghe, ANIC, fond 95, dosar nr. 122297, fv. 14). Prin Decretul nr. 234 din 8 mai 1963, fostului comandant al Penitenciarului Caransebeș, domiciliat la acea dată în București pe strada Christian Tell, nr. 9, i-a fost majorată pensia de la 1.000 de lei/lună la 1.600 de lei/lună (pensia de 1.000 de lei/lună o primea începând cu anul 1957). Acest act normativ poartă semnătura unuia dintre foștii deținuți politici comuniști din perioada în care Gheorghe Dumitrescu administra acest penitenciar : Gheorghe Gheorghiu-Dej – președinte al Consiliului de Stat la acea dată (Decretul nr. 234 din 8 mai 1963 privind acordarea unei pensii tovarășului Dumitrescu Gheorghe. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 234/1963); Un alt fost administrator al Penitenciarului Caransebeș care a beneficiat de o atenție specială din partea liderilor comuniști a fost Gheorghe N. Ionescu, comandant al Penitenciarului Caransebeș în perioada 1941-1942 (vezi Ionescu N. Gheorghe – intrarea din acest volum); colonelul Șerban Gr. Leoveanu (n. 1884, mun. Craiova, jud. Dolj – d. 1957), fost comandant al Lagărului de internați politici de la Târgu-Jiu în perioada 1943-1944, a fost arestat în 1952 și anchetat de către Direcția regională MAI București și Direcția Anchete penale din MSS/MAI asupra colaborării unor foști deținuți politici comuniști cu administrația lagărului (pe parcursul unei anchete care a durat câteva săptămâni, au apărut anumite elemente prin care se stabilea că unii lideri din conducerea superioară de partid ar fi furnizat informații conducerii lagărului, ceea ce a făcut ca ancheta să fie imediat stopată). Leoveanu a fost anchetat și ținut timp de 3 ani de zile în prevenție la penitenciarele Central Făgăraș, Jilava și Craiova (1952 – iunie 1955). La Penitenciarul Central Făgăraș au mai fost închiși și alți ofițeri din administrația Lagărului de internați politici de la Târgu-Jiu : Gheorghe Zlătescu și Bogdan Titus, suspecți de faptul că ar fi aplicat rele tratamente internaților politici comuniști. Leoveanu Șerban a fost eliberat abia în iunie 1955 după ce, în februarie 1955, Procuratura Militară Craiova emisese un nou mandat de arestare în vederea judecării pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare” – art. 193 Cod penal (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 27/1955). Un an mai târziu a primit o pensie specială de 900 de lei/lunar, prin Asociația Foștilor Deținuți și Deportați, pentru că „a sprijinit și îmbunătățit viața celor internați în lagăr” (această pensie i s-a acordat în locul pensiei de serviciu de 494 de lei pe care o primea de la MFA). După decesul colonelului Leoveanu (1957), văduva acestuia, Leoveanu Ana Julieta, a primit prin HCM nr. 1052/1957 o pensie specială de 700 de lei lunar. La începutul anilor '60, Leoveanu Julieta a solicitat majorarea pensiei motivând că este suferindă și a fost nevoită să se mute în București pentru a beneficia de asistență medicală permanentă. Luând în considerare cererea Julietei Leoveanu, conducerea superioară de partid a hotărât să-i majoreze pensia de la 700 de lei/lunar la 1.000 de lei/lunar. Astfel, la data de 25 iunie 1962, prin Decretul nr. 501, pensia Julietei Leoveanu, domiciliată în București, Bulevardul Ilie Pintiile, nr. 37, a fost majorată la 1.000 de lei lunar (Decretul nr. 501 din 25 iunie 1962 privind majorarea pensiei văduvei Leoveanu Ana Julieta, ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 501/1962). Despre felul colonel Șerban Leoveanu își amintește cu nostalgie și vechiul militant comunist Gheorghe Apostol, cel care afirmă în memoriile sale că în lagărul de la Târgu-Jiu relațiile dintre Gheorghiu-Dej și ofițerii Titus Bogdan și Leoveanu Șerban au fost „profund omenești”. Apostol spune că prin anul 1953 a fost chemat la cabinetul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, acolo unde acesta i-a arătat o petiție scrisă de Leoveanu, aflat în detenție la Penitenciarul Brașov. Fostul comandant al lagărului de la Târgu-Jiu îi solicita ajutorul lui Dej deoarece se afla într-o situație medicală deplorabilă, iar condițiile de detenție erau inumane (din cauza regimului de înfometare îi căzuse dantura). Apostol a plecat imediat la Brașov și, după o scurtă discuție cu directorul închisorii, a obținut eliberarea lor în baza unei hârtii oficiale semnată de către Dej. După eliberarea din închisoare la intervenția lui Dej și a lui Apostol, cei doi au fost internați pentru refacere în Spitalul Elias din Capitală, unde au stat circa 3 luni de zile (după refacere, respectivii au fost primiți acasă la Gheorghe Gheorghiu-Dej, într-o atmosferă extrem de amicală). Potrivit lui Apostol, arestarea și anchetarea ofițerilor din fosta administrație a lagărului de la Târgu-Jiu s-a produs la ordinul grupării deviaționiste Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Gheorgescu, cei care ar fi dorit să obțină informații compromițătoare despre Dej, Chivu Stoica, Ion Popescu-Puțuri etc. În opinia autorilor acestui volum, Apostol se înșală în privința anului eliberării și a penitenciarului din care a fost eliberat Leoveanu. Respectivul a fost trimis acasă în vara anului 1955 din Penitenciarul Central Făgăraș și nu din Penitenciarul Brașov, așa cum afirmă memorialistul. Gheorghe Apostol, *Eu și Gheorghiu-Dej*, ediție de casă, regie proprie, 1998, pp. 49-51. Mormântul fostului colonel Șerban Leoveanu se găsește la Cimitirul Militar „Ghencea” din București; Colonelul Sabin Motora

Pentru aceste samavolnicii comise împotriva opozanților politici, mulți dintre reprezentanții aparatului represiv din perioada interbelică vor plăti înzecit peste numai câțiva ani de zile. Odată ajunși la putere, comuniștii au început „vânătoarea” foștilor exponenți ai aparatului represiv. La sfârșitul anilor '40 și începutul anilor '50, câteva mii de foști polițiști,

(n. 7 mart. 1892, orașul Câmpeni, jud. Cluj – d. 1970, mun. Târgu-Mureș, jud. Mureș) a fost ofițer superior în Jandarmeria Română până în 1944, acolo unde a îndeplinit funcțiile de comandant al Legiunilor de Jandarmi Reșița și Deva (?-1941) și comandant al Lagărelor de internați politici de la Caracal (7 mart. – 15 iul. 1941), Vapniarka și Grosulovo (1943-1944). După 23 august 1944 a fost trecut în rezervă și pensionat, primindu-și drepturile de pensie până în 1951 când i-au fost sistate deoarece s-a angajat ca dispecer la „Exportlemn” din Ministerul Comerțului Exterior și nu îndeplinește încă vârsta de pensionare (60 de ani), neavând dreptul de cumul. După ce a împlinit vârsta de 60 de ani a fost repus în drepturile de pensie, pe care le-a primit până la 1 ianuarie 1956. Câteva luni mai târziu, la data de 26 mai 1956, prin HCM nr. 942, colonelului în rezervă Motora Sabin din MAI i s-a acordat o pensie specială de 1.800 de lei în conformitate cu Decretul nr. 277 din 2 iulie 1955 pentru acordarea de pensii speciale și alte drepturi unor militari sau urmașilor acestora (prin acest act normativ se prevedea posibilitatea acordării unor pensii speciale militarilor în rezervă sau retragere „pentru contribuții deosebite în domeniul de activitate militară, în pregătirea și instaurarea regimului de democrație populară, precum și pentru fapte de înalt devotament în contruirea socialismului”; aceste pensii speciale puteau fi acordate prin HCM, la propunerea MFA sau MAI). Această pensie i-a fost acordată pentru că în timp ce a deținut funcțiile de comandant al Legiunilor de Jandarmi Reșița și Deva a sprijinit mișcarea muncitorească pentru obținerea unor drepturi, având față de aceștia un comportament corespunzător. De asemenea, această pensie i-a fost acordată și datorită faptului că în primăvara anului 1944, atunci când trupele sovietice de sub comanda Mareșalului Malinovski se apropiu de lagărul transnistrean de internați politici de la Grosulovo condus de Motora, el a salvat câteva sute dintre aceștia. Motora primise ordinul să-i evacueze pe cei 611 deținuți evrei din lagăr spre locul de execuție, însă a refuzat executarea ordinului reușind să obțină o garnitură de tren în dauna trupelor germane aflate în retragere și să-i transfere în țară pe cei mai mulți dintre ei (din cei 611 evrei care au fost îmbarcați în tren în gara din Tighina au fost aduși teferi în Lagărul de internați politici de la Târgu-Jiu doar 608; cei trei care au lipsit de la apel evadaseră pe drumul de întoarcere cu complicitatea gardienilor). Odată ajuns în țară, Motora a fost anchetat timp de câteva săptămâni de Siguranță și SSI, fiind suspectat că a pactizat cu deținuții. Pentru salvarea evreilor comuniști de la Vapniarka, Motora va fi distins în 1990 de către statul israelian cu medalia „Yad Vashem” și titlul de „Drept între popoare”. În expunerea de motive care însoțește HCM nr. 942 din 26 mai 1956 prin care i s-a acordat o pensie specială, ministrul Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici (inițiatorul proiectului de HCM), spunea: „Cât timp a fost comandant al lagărului de deținuți politici de la Vapnearca, a primit ordin să evacueze o mare parte din deținuți spre locul de execuție, iar ofițerul a trecut peste ordinul șefilor săi superiori, luând toate măsurile posibile, salvându-i pe unii dintre aceștia de la o moarte sigură. Pentru toate aceste fapte a fost persecutat prin ordine observatorii, menținut în grad, mutat în diferite unități de jandarmi din țară, fiind trimis și pe frontul antisovietic de două ori, cu scopul de a-l îndepărta de oamenii muncii pe care îi sprijinea și îi apăra în lupta lor pentru o viață mai bună. (...) În septembrie 1955, ofițerul a înaintat Conducerii Federației Naționale a foștilor deținuți și internați politici antifasciști un memoriu în care a expus toată situația sa, astfel că, în urma verificării efectuate de aceasta, la data de 28 septembrie 1955 s-a hotărât să i se acorde o pensie de stat de 1.000 lei lunar, pensie pe care o primește și în prezent. Deși ofițerul a făcut parte din vechiul aparat de represiune, ținând cont de faptul că a avut idei democratice și a fost alături de cei ce erau asupriți și exploatați, salvând de la moarte o parte din tovarăși, care astăzi au funcții de răspundere în aparatul de stat, propun să i se acorde o pensie specială, conform Decretului Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române nr. 277 din 2 iulie 1955”. Câteva luni mai târziu, prin Decretul nr. 456 din 25 august 1956, tovarășului Motora Sabin i s-a conferit Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a II-a CCHCM nr. 942 din 26 mai 1956 pentru acordarea unei pensii speciale colonelului în rezervă Motora Sabin din Ministerul Afacerilor Interne, Arhiva Guvernului României, fond Hotărâri ale Consiliului de Miniștri, dosar HCM nr. 942/1956; Nicolae Balint, „Colonelul Sabin Motora, un mureșean pentru eternitate” în *Ziarul de Mureș*, 24 noiembrie 2008 [[http://www.ziaruldemures.ro/index.php?id=25&tx_tnews\[tt_news\]=11319](http://www.ziaruldemures.ro/index.php?id=25&tx_tnews[tt_news]=11319), site accesat la 4 aprilie 2011]; Decretul nr. 277 din 2 iulie 1955 pentru acordarea de pensii speciale și alte drepturi unor militari sau urmașilor acestora, ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1955, f. 10; Decretul nr. 456 din 25 august 1956 privind conferirea Ordinului „Apărarea Patriei”, clasa a II-a tov. Motora Sabin, ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 10, f. 153).

gardieni, jandarmi sau agenți ai Siguranței și Serviciului Special de Informații au fost arestați preventiv și, ulterior, depuși la Penitenciarul Central Făgăraș (condus în anii '50 de către Alexandru Poenaru, maiorul Iosif Mraviov și maiorul Aron Trâmbițașu). Acest cumplit loc de detenție a funcționat în perioada 1948 – martie 1960 în vechea cetate medievală a Făgărașului, închisoarea fiind supranumită „Cetatea morții”. Aici au fost întemnițați circa 3.500 de deținuți politici din care 165 și-au pierdut viața în timpul executării pedepsei.

Această categorie de deținuți politici (foști lucrători în aparatul de stat represiv din anii '30-'40) a fost judecată și condamnată în baza celebrului articol 193¹ din Codul penal – „activități contra clasei muncitoare” –, introdus în 1954. Până la acea dată, această categorie de deținuți a fost ținută în reclusiune pe baza unor decizii administrative de internare emise de MAI sau pe baza unor mandate de arestare prelungite la nesfârșit. Foarte puțini deținuți din Penitenciarul Central Făgăraș aveau în dosarul de penitenciar și o sentință definitivă a unei instanțe de judecată.

Articolul 193¹, a fost introdus în Codul penal al RPR prin Decretul Prezidiului MAN nr. 62 din 23 februarie 1954 și prevedea că „activitatea intensă contra clasei muncitoare sau a mișcării revoluționare, desfășurată într-un post de răspundere în aparatul de stat sau într-un serviciu secret, pe timpul regimului burghezo-moșieresc, se pedepsește cu detențiunea grea pe viață și confiscarea totală a averii”. De asemenea, în același decret se mai specifica că, dacă fapta fusese comisă „într-un alt post decât unul de răspundere, pedeapsa va fi detențiunea grea de la 5 la 25 ani și confiscarea totală sau parțială a averii” (decretul nu a fost publicat în *Buletinul Oficial al RPR*). În perioada 1955-1956, pe baza acestui articol au fost judecați și condamnați retroactiv lucrătorii din fostul aparat represiv arestați la sfârșitul anilor '40 și începutul anilor '50. În anumite cazuri au fost pronunțate retroactiv pedepse care echivalau cu perioada de detenție preventivă, legalizându-se astfel un abuz.

Edificator pentru natura regimului comunist rămâne faptul că această tentativă de intrare în legalitate s-a făcut prin încălcarea unei norme juridice fundamentale, care nu permite administrarea unor pedepse prevăzute de lege săvârșite înainte de data intrării în vigoare a acesteia¹.

În expunerea de motive care însoțește Decretul nr. 62/1954, ministrul Afacerilor Interne, general-locotenent Alexandru Drăghici, își argumenta propunerea de modificare a Codului penal :

Actuala legislație a Republicii Populare Române nu sancționează infracțiunea constând în activitatea sau lupta împotriva clasei muncitoare sau a mișcării muncitorești revoluționare din țara noastră, dusă de către elementele care au aparținut aparatului de stat burghezo-moșieresc sau agenturii poliției și siguranței. Decretul 207/1948, astăzi în vigoare, prevede și sancționează numai infracțiunea care constă în săvârșirea de acte de teroare, violență, torturi sau alte mijloace de constrângere, de către unele elemente aparținând aparatului de stat burghezo-moșieresc. Nu este însă sancționată acea activitate a elementelor aparatului de stat burghezo-moșieresc sau a agenturii poliției și siguranței, care, fără să se fi servit de acte de tortură sau violență, a fost îndreptată în mod conștient împotriva clasei muncitoare sau a mișcării revoluționare și a constatat, de exemplu, în : procurarea de informații, filaj, acțiuni de supraveghere, ordine de deținere, fixări de domiciliu obligatoriu, scoatere din serviciu și funcțiuni, măsuri de persecuție împotriva membrilor familiilor elementelor revoluționare prigonite etc. Această activitate sau luptă a avut un caracter conștient, infractorul știind bine că faptele sale sunt îndreptate contra clasei muncitoare sau a mișcării

1. Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, *Raport Final*, Humanitas, București, 2007, p. 503.

revoluționare, chiar dacă aceste acțiuni erau duse dintr-un interes material sau din alte motive ale infractorului. Întrucât, în prezent, infracțiunea susarătă nu poate fi sancționată din lipsa unui text de lege, iar toți cei care au comis astfel de infracțiuni nu pot fi judecați și sancționați, am întocmit alăturatul proiect de Decret, pentru completarea Codului penal cu un nou articol 193¹, având conținutul arătat în alăturatul proiect de Decret. Infracțiunea prevăzută în proiectul de Decret este prevăzută și în proiectul de Cod penal al RPR-ului, care sancționează activitatea sau lupta susținută contra clasei muncitoare și a mișcării revoluționare desfășurate într-un post de răspundere sau secret în timpul regimului burghezo-moșieresc. În textul propus de noi prin alăturatul proiect de Decret, am adus următoarea completare prevederilor proiectului de Cod penal RPR. Am prevăzut că vor fi sancționați nu numai cei care au desfășurat o astfel de activitate criminală într-un post de răspundere, ci și într-un post care nu era de răspundere. Infracțiunea constă în activitatea sau lupta împotriva clasei muncitoare sau a mișcării revoluționare, indiferent dacă cel care a dus-o ocupa sau nu un post de răspundere¹.

Drăghici îi condamna pe foștii reprezentanți ai aparatului represiv pentru că i-au torturat și persecutat pe comuniști sub regimurile politice anterioare, însă aceleași metode le-a folosit și regimul comunist cu „dușmanii poporului” odată cu accederea PMR la putere. De asemenea, în expunerea de motive semnată de Drăghici, foștii reprezentanți ai aparatului represiv erau acuzați că au internat comuniști sau au recurs la procedura fixării domiciliului obligatoriu împotriva ilegalistilor, dar aceleași metode au fost folosite cu prisosință și de comuniști odată cu intrarea lor în legalitate, ba chiar la o scară mai mare (actele normative și ordinele MAI care au reglementat aceste proceduri represive ilegale dispuse împotriva opozanților politici își au originea în legislația anilor '30!).

După numai câteva luni de la această modificare a Codului penal, articolul 193¹ a fost completat prin includerea pe lista celor care au desfășurat „activitate contra clasei muncitoare și mișcării revoluționare” a persoanelor care: „au ocupat efectiv funcțiuni de răspundere în formațiunile fasciste sau în alte formațiuni politice reacționare. Se pedepsește cu detențiunea grea de la 3 la 20 ani și confiscarea totală sau parțială a averii” (vezi Decretul nr. 358/1954). Totodată, completarea preciza că puteau fi sancționați cu aceeași pedeapsă „instigatorii, complicii, favorizatorii, tăinuitorii, precum și cei care au ajutat în orice mod pe cei de mai sus”.

În expunerea de motive care însoțește Decretul nr. 358/1954, ministrul Afacerilor Interne, general-colonel Alexandru Drăghici, își motiva noua propunere de modificare a Codului penal astfel:

Legile penale în vigoare nu prevăd pedeapsa pentru infracțiuni săvârșite de persoane care au avut funcții de răspundere în formațiunile politice cu caracter fascist și naționalist și care și-au desfășurat activitatea până la eliberarea țării de către Armatele Sovietice, împotriva mișcării revoluționare și a luptei de eliberare a clasei muncitoare. În scopul sancționării acestor elemente, care continuă să fie periculoase pentru orânduirea noastră de democrație populară, propunem ca 193¹ din Codul penal să fie completat cu dispozițiuni care să fie aplicabile elementelor care au ocupat funcții de răspundere în formațiunile politice cu caracter fascist și naționalist, desfășurând activitate contra clasei muncitoare și mișcării revoluționare. În acest scop am întocmit alăturatul proiect de Decret².

1. Decretul nr. 62 din 23 februarie 1954 pentru completarea Codului penal, ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 2/1954, vol. I, ff. 260-264.
2. Decretul nr. 358 din 20 august 1954 pentru modificarea și completarea art. 193¹ din Codul penal. Vezi ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1954, ff. 242-244.

Despre situația foștilor reprezentanți ai aparatului represiv vorbește și generalul-loco-tenent (r) Evghenie Tănase, care a luat parte la procesul de intrare în legalitate a autorităților statului privind reglementarea situației sutelor de deținuți din această categorie (adică a reprezentanților aparatului represiv al vechiului regim):

În primăvara anului 1954 am fost sesizat că unii dintre acești deținuți, majoritatea bătrâni și bolnavi, mor în aceste penitenciare și sunt înhumați – fără forme legale care să ateste decesul – pe unde se găsea, ceea ce constituia o situație foarte complicată. Am raportat ministrului această stare de lucruri propunându-i să-i luăm cât mai curând în anchetă pe acești deținuți, deoarece deținerea lor atâția ani de zile era ilegală (mai ales că unii nici nu erau vinovați), iar pe de altă parte să fie luate măsuri de a se intra în legalitate cu decesele ce se produceau aici. Ministrul a aprobat propunerile, ordonând să se înceapă ancheta¹.

Ulterior, s-a format o comisie, compusă din procurorul general al RPR, ministrul Justiției, președintele Tribunalului Suprem al RPR și generalul-maior Tănase Evghenie, care a elaborat cele două acte normative de modificare a Codului penal la care ne-am referit mai sus și care au condus la anchetarea și judecarea retroactivă a deținuților din fostul aparat represiv.

Într-un raport informativ „strict secret” întocmit la data de 22 martie 1955, prim-loțiitorul procurorului general al RPR, consilierul juridic de stat clasa a II-a Pavel C. George Vuza, înștiința conducerea superioară de partid asupra gravelor încălcări ale dispozițiilor legale în anumite locuri de deținere de pe teritoriul RPR. În privința Penitenciarului Central Făgăraș se preciza că unitatea era supraaglomerată, existând aici o încăpere de 90 m² care adăpostea nu mai puțin de 105 deținuți. În această unitate penitenciară, deținuții care sufereau de diferite boli contagioase (sifilis, tuberculoză pulmonară, icter etc.), în loc să fie internați în spitale sau infirmerii, erau ținuti la un loc cu ceilalți. Iată, pe scurt, câteva fragmente din acest raport:

La penitenciarul Făgăraș se semnalează că situația sanitară este neglijată de medicul penitenciarului, căpitan Șuteu Vasile, care invocă că este bolnav de nervi și că salariul ce i se dă nu este în raport cu munca pe care trebuie să o presteze, iar când i s-a atras atenția asupra stării sanitare a deținuților a obiectat că pentru deținuții bolnavi să răspundă acei care i-au băgat acolo. (...) La penitenciarul Făgăraș, dintr-un număr de 800 deținuți, circa 600 se află deținuți fără forme legale, și anume: a. 587 deținuți pe baza deciziilor administrative expirate sau anulate și nepuși în libertate, iar deținuții au arătat că de la data arestării lor nu au fost cercetați sau interogați; b. un număr de persoane deținute pe baza adreșelor organelor de Securitate, fără decizii de internare. De exemplu: Bulgaru Valeriu, Bănescu Vintilă, Grigore Liviu și Botez Călin; c. condamnați prin hotărâri definitive cărora le-a expirat pedeapsa, fără să fie puși în libertate².

1. La acea dată, generalul-maior Evghenie Tănase (n. 3 mart. 1923, mun. București – d. 16 iun. 2005, mun. București) deținea funcția de loțiitor al ministrului Afacerilor Interne. Vezi Cristina Anisescu și Silviu Moldovan (studiu introductiv și note), *Pseudomemoriile unui general de Securitate: documente selectate și editate*, Humanitas, București, 2007, pp. 174-175.
2. „Raport informativ privind încălcările dispozițiilor legale în unele locuri de deținere și de executare a pedepselor”; documentul poartă mențiunea „strict secret” și a fost emis de Procuratura Generală – Cabinet nr. 67/C.14 din 22 martie 1955. De asemenea, pe document se regăsesc numeroase adnotări ale președintelui Consiliului de Miniștri, Gheorghe Gheorghiu-Dej (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 46/1955, ff. 1-10).

Regimul infernal de deținere existent în „Cetatea morții” este amintit și de către generalul-maior de justiție Ioan Dan, fost procuror militar principal în faza finală a procesului membrilor CPEx al CC al PCR de la începutul anilor '90. În anii '50, tânărul magistrat militar Ioan Dan era ajutor de procuror militar la Procuratura Militară Sibiu. În această calitate, în anul 1957 a fost desemnat să meargă în control la Penitenciarul Central Făgăraș :

Am fost trimis de șeful meu să verific Penitenciarul Făgăraș cu deținuți „contrarevoluționari” (majoritatea foști demnitari ai regimului trecut). Nu insist asupra detaliilor celor constatate, spunând numai că nu am controlat un loc de detenție, ci pur și simplu un loc de exterminare. Am prezentat șefului meu un raport cu cele constatate, pe baza căruia a fost transmisă o sesizare scrisă la comandantul penitenciarului (un maior de Securitate) prin care i se cerea să respecte regulamentul penitenciarului, în care se prevedeau și drepturi ale deținuților, drepturi ignorate cu desăvârșire [este vorba de maiorul Trâmbițaș A. Aron, comandant al Penitenciarului Făgăraș Central între 1 decembrie 1954 și 20 aprilie 1960 – n.n.]. După un timp, răspunsul a venit de la Direcția Securității Statului, sub semnătura unui colonel Butika Francisc. Răspunsul era scurt și nu îl voi uita vreodată : „Vă mulțumesc pentru grija pe care o purtați deținuților contrarevoluționari”. La scurt timp procurorul militar șef a fost destituit¹.

Teroarea și crima au fost folosite pe scară largă împotriva opozițiilor politici și de către foștii luptători contra fascismului din războiul civil din Spania și/sau din cadrul mișcării de partizani din Franța, care cunoscuseră personal prigoana și teroarea exercitată de fasciștii spanioli, poliția franceză a guvernului de la Vichy, dar și de către poliția secretă germană – GESTAPO. Deși în tinerețea lor au luptat pentru o serie de drepturi și libertăți cetățenești, odată ajunși la putere în România, foștii interbrigandiști comuniști și luptători din mișcarea de rezistență franceză au aplicat un regim similar celor etichetați ca „dușmani ai poporului”. Aceștia au deținut funcții importante în aparatul represiv comunist în perioada 1949-1960, luând parte la o serie de abuzuri și crime petrecute în primii ani ai regimului de democrație populară².

1. Ioan Dan, „Procesul CPEx văzut din perspectiva istoriei”, în *Arhivele Totalitarismului*, nr. 1-2/2004 (42-43), pp. 141-142.

2. Prezentăm mai jos doar pe câțiva dintre foștii luptători contra fascismului în războiul civil din Spania și/sau din cadrul mișcării de partizani din Franța care au deținut funcții în aparatul represiv comunist : la începutul anilor '50, Adorian Gheorghe (n. 2 aug. 1915, mun. Arad, jud. Arad) a avut gradul de colonel de Securitate și funcția de șef al Direcției Propagandă și Agitație din Direcția Generală Politică a MAI. Această structură a ministerului avea sarcina de a îndoctrina și veghea la puritatea ideologică a noilor cadre militare politice ale Internelor ; Ambruș Francisc Coloman (n. 24 febr. 1907, satul Livadia, com. Baru, jud. Hunedoara – d. 1987, mun. Brașov, jud. Brașov) a avut gradul de colonel de Securitate și funcțiile de director al DRSP Banat-Timișoara (sept. 1948 – 1949), director al DRSS Sibiu (febr. 1952) și șef al Direcției regionale MAI Brașov (nov. 1953) ; Patriciu Mihai, pe numele adevărat Grünspurger Mihai (n. 19 ian. 1909, Tătăruș, jud. Bihor – d. 1996, mun. Cluj), a avut gradul de colonel de Securitate și funcția de șef al Serviciului Județean de Securitate Cluj și al DRSP Cluj între 1 septembrie 1949 și ianuarie 1951, perioadă în care câțiva subordonați de-ai săi au executat fără sentință de condamnare la moarte mai mulți partizani anticomuniști. A fost trecut în rezervă în 1952 ; Cristescu Pavel (n. 1913) a avut gradul de general-locotenent de Miliție și funcția de director general al DGM (1949 – iun. 1952). În această perioadă, trupele de Miliție au participat la deportarea ilegală a zeci de mii de oameni suspecți de atitudine titoistă sau potrivnică regimului de democrație populară ; Boico R. Mihail (n. 26 mart. 1912, com. Frasin, jud. Suceava – d. 10 apr. 1972) a avut gradul de general-maior și funcția de comandant al Trupelor de Grăniceri (1950 – 10 iul. 1952) într-o perioadă în care sute de oameni care au încercat să treacă ilegal frontiera au fost torturați sau uciși de către trupele de grăniceri ; Burcă Gheorghe Mihail (n. 25 apr. 1914, com. Mogosești, jud. Iași – d. 1994, mun. București) a avut gradul de general-maior și funcția de ministru adjunct al Afacerilor Interne (1950-1953) ; Einhorn V. Wilhelm (n. 2 mart. 1911, com. Cojocna, jud. Cluj) a avut gradul de locotenent-colonel și funcțiile de șef al Serviciului Dislocări și Domicilii Obligatorii din MAI (1954 – 1 apr. 1956) și șef al Serviciului „C” din MAI (1 apr. 1956 – 1 ian. 1957) ; Stancu Aurel (n. 3 ian. 1911,

Așadar, liderii comuniști din conducerea MAI și PMR erau familiarizați cu condițiile de viață și muncă din aresturile, penitenciarele și coloniile RPR – chiar cei trei lideri marcanți pe care i-a avut PMR/PCR în perioada 1952-1989 cunoscuseră sistemul penitenciar românesc în calitate de „deținuți politici”.

Germeii statului terorist

Statul terorist nu a fost o creație a liderilor comuniști din anii '50, ci a partidelor care s-au succedat la putere după Primul Război Mondial. În acea etapă istorică, confruntându-se cu o serie de atentate cu bombă din partea comuniștilor sau anarho-sindicaliștilor roșii, precum și cu asasinarea de către legionari a unor demnitari, statul a folosit, la rândul său, crima sau tortura ca forme de represiune. Prezentăm mai jos câteva metode folosite în perioada interbelică, preluate și puse în practică inclusiv de comuniști după preluarea puterii :

- în perioada interbelică au fost instituite cele două categorii penale de deținuți : „deținuți de drept comun” și „deținuți politici” (Codul penal adoptat în 1936 va fi abrogat abia în 1968) ;
- Siguranța interbelică a inițiat poliția politică, deschizând zeci de mii de dosare de urmărire informativă a unor persoane care se făceau „vinovate” de aderarea la un sindicat sau de participarea la o grevă, de afișarea de lozinci antiguvernamentale, de proferarea de injurii la adresa guvernului și a Casei Regale ș.a.m.d. ;
- în fabricile și uzinele în care existau muncitori nemulțumiți sau muncitori cu simpatii comuniste, Siguranța interbelică a inițiat practica intervenției pe lângă conducerea acestor unități economice pentru înlăturarea abuzivă din serviciu a celor care vociferau ;
- Siguranța interbelică a folosit pe scară largă informatorii și delațiunea pentru identificarea comuniștilor, legionarilor, precum și a oricăror persoane care se manifestau ostil la adresa ordinii sociale (vezi articolul 209 din Codul penal adoptat în 1936) ;
- partidele istorice s-au folosit de sperietoarea „ciumei roșii” pentru a institui starea de asediu, ceea ce a făcut ca toate infracțiunile la liniștea publică și contra regimului să fie judecate de tribunale militare sau curți marțiale. Judecarea infracțiunilor politice de către instanțe militare a fost menținută în Codul de procedură penală până în 1968 ;
- cenzura presei, interzicerea libertății de exprimare și de întrunire, dar și pedepsele corporale aplicate de ofițeri soldaților din subordine nu au fost invențiile comuniștilor, ci ale guvernanților de dinainte de 6 martie 1945. Justificarea puterii de la acea vreme pentru suspendarea unor drepturi și libertăți își găsea motivarea în pericolul reprezentat de comuniști și legionari care ar fi militat pentru schimbarea orânduirii de stat ;
- practica internării în lagăre a unor persoane suspectate de atitudini comuniste sau legionare a fost inițiată în anii '30. Aceste persoane – care nu fuseseră condamnate de vreo instanță – erau pur și simplu internate pe baza unei decizii a Direcției administrației de stat din Ministerul de Interne. Internările pe bază de decizie ministerială vor lua o amploare nemaîntâlnită în România începând cu anul 1950, atunci când Prezidiul MAN a emis Decretul nr. 6 prin care s-au înființat Unitățile de Muncă în care erau trimiși, „acei care prin faptele sau manifestările lor, direct sau indirect, primejduiesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează sau încearcă

- să îngreuneze construirea socialismului în R. P. Română, precum și acei care, în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale, dacă aceste fapte nu constituiesc sau nu pot constitui, prin analogie, infracțiuni”¹ ;
- în perioada 1945-1968, circa 90 % dintre penitenciarele care au adăpostit condamnați și arestați preventiv fuseseră construite înainte de 1945 ;
 - execuțiile sumare ale deținuților politici sub pretextul fugii de sub escortă nu au fost practici inițiate de comuniști, ci de regimul carlist, care la sfârșitul anilor '30 a încercat să încheie „socotelile” cu Mișcarea Legionară ;
 - nu Securitatea statului socialist a inventat practica derogărilor de la regimul de deținere aplicat deținuților politici, ci Direcția Generală a Penitenciarelor din perioada interbelică. În anii '30, la cererea Siguranței, DGP (aflată în subordinea Ministerului Justiției, și nu a Ministerului de Interne, așa cum a fost pe toată durata regimului socialist) putea suspenda anumite prevederi/dispoziții de la regimul de aplicare a pedepselor în cazul deținuților politici. Astfel, DGP a intervenit în nenumărate rânduri la unitățile sale exterioare unde se aflau deținuți politici pentru a nu îngădui schimbul de corespondență cu familiile lor sau pentru a interzice cu desăvârșire vizitele ;
 - Brigada Mobilă din cadrul Corpului Detectivilor nu a fost o structură polițienească înființată de comuniști, ci de guvernul român la începutul anilor '20. Această unitate se ocupa cu urmărirea comuniștilor, a legionarilor și, în general, a tuturor oponenților politici ai partidelor aflate la putere ;
 - nu doar Securitatea a urmărit și anchetat minori pentru delikte politice, ci și Siguranța interbelică.

*

Reacția de răzbunare a comuniștilor, după ce și-au instaurat regimul, prin mijloacele deja cunoscute poate fi explicată în numeroase feluri. Faptul că Poliția de Siguranță i-a supus la aceleași tratamente pe care ei, la rândul lor, le-au aplicat ulterior altora (foștii lor torționari sau nu), poate furniza o astfel de explicație în cheie psihologică. Se pare că, în general, în loc să ierte, oamenii tind să răzbune relele pe care le-au îndurat din partea altora. O faptă rea nu va rămâne nepedepsită pentru prea mult timp. Ea cere o achitare imediată și pe măsură. Multe dintre abuzurile comise în penitenciarele comuniste, dincolo de ordinele exprese privind încarcerarea sau lichidarea unor anumite categorii, n-au fost decât expresia acestei exacerbari a răzbunării. Comuniștii care avuseseră de suferit ca ilegaliști s-au răzbunat prin aplicarea unor corecții cel puțin la fel de aspre celor care le fuseseră anterior călăi ; foștii băieți de prăvălie, argați de tot felul sau ucenici, s-au răzbunat aplicând exagerat regulile penitenciare asupra tuturor celor etichetați, la comun, ca burghezi, moșieri, patroni etc. ; tinerii țărani, cu câteva clase primare, slab alfabetizați, s-au răzbunat cu vârf și îndesat pe vechea elită culturală, politică și economică a țării, dintr-un anume complex de inferioritate specific celui care știe că n-ar fi avut vreo șansă „specială” de viață în configurația valorilor caracteristică vechiului regim.

După cum arată și Hannah Arendt în *Condiția umană*², răzbunarea ia forma reacțiunii față de abuzul originar : departe de a pune punct consecințelor primului gest, toată lumea rămâne legată de acest proces, făcând posibilă perpetuarea acțiunii ca o reacție în lanț.

1. Articolul 2 din Decretul nr. 6/1950 pentru înființarea Unităților de Muncă, ANIC, fond Consiliul de Stat - Decrete, dosar nr. 1/1950, f. 36.

2. Hannah Arendt, *Condiția umană*, Ideea, Cluj, 2007, *passim*.

Răzbuarea înglobează atât victima, cât și călăul, în automatismul implacabil al procesului, care prin el însuși nu are nevoie să se încheie vreodată. Motivul vizează lipsa de sincronizare între perspectivele actorilor sociali. Când o partidă (în sens de grupare) se percepe pe sine ca entitate care nu face altceva decât să caute justiția, cealaltă partidă ar putea percepe aceeași acțiune ca răzbuare sau act de injustiție. Iar când justiția intențională este tradusă de cealaltă partidă ca injustețe cotidiană, atunci o „revanșă” justă duce la o contrarevanșă „justă”. Așadar, în această spirală a răzbuării, se poate vorbi de incapacitatea părților prinse în conflict de a conveni asupra semnificației etice a acțiunilor lor. O altă dimensiune teoretică adăugată de H. Arendt se referă la faptul că acțiunile umane sunt ireversibile. Dacă n-ar fi așa, nici revanșa n-ar mai fi necesară. De aici rezultă că nevoia de răzbuare este de nestăvilit! Iar singura ieșire din această categorie a ireversibilului pare a fi doar iertarea. Dar nu se poate, desigur, pretinde – nici măcar retroactiv – unei categorii care a instaurat un regim politic prin forță și confiscare procedurală și instituțională, unei categorii care pervertește cu intenționalitate un contract social să asume și să aplice o procedură a „iertării” specifică mai degrabă eticilor de tip religios (cele care lucrează îndeobște cu conceptul de „căință”). De pildă, fenomenul reeducării de tip Pitești poate părea într-o astfel de schemă interpretativă o confesiune dublată de căință, dar care nu face altceva decât să întărească și să scoată mai mult în evidență crima comisă anterior. Apoi, ea funcționează ca o legitimare implicită a torturii aplicate. Așadar, legionarii nu au fost pedepsiți doar din setea de răzbuare a comuniștilor, ci și pentru că procedura reeducării presupune recunoașterea crimei și asumarea ei. Pentru că, atunci când suntem agresori, indiferent de cât de șocantă este crima noastră, dorim să evidențiem vinovăția taberei pe care am agresat-o; ba mai mult, dorim să o atragem în „mocirla” culpabilității indistincte care presupune confesiunea păcatului.

Nu dorim să afirmăm că regimul comunist s-a inițiat în represiune generalizată pornind exclusiv de la relele tratamente îndurate de anumiți reprezentanți ai săi în perioada vechiului regim. Sămânța răului nu a fost sădită la temelia societății comuniste plecând de la sentimentul aproape firesc al răzbuării. Cu mult mai mult au contat alte variabile în desfășurarea acestui joc cu moartea din lagărele și temnițele comuniste: eliminarea principiilor constituționale preexistente, instaurarea ilegitimă, interesele puterii de ocupație, nevoia adiacentă de legitimare prin orice mijloace a primelor guvernări, nevoia de țapi ispășitori etc. Vrem doar să subliniem că regimul comunist din România, instaurat prin mijloacele și în condițiile speciale enunțate anterior, a găsit un sistem represiv gata constituit și o infrastructură penitenciară completă. El nu a făcut decât să „rafinaze” această mașinărie de aplicare a pedepselor. În plus, acest regim a găsit o motivație suplimentară în revanșa pe care și-a luat-o vizavi de tratamentul la care membrii săi – atunci când se aflau în ilegalitate – au fost supuși. Morala acestei povești (dacă totuși există una) este că, pe linia încălcării drepturilor fundamentale ale omului (libertate de asociere, de expresie, de mișcare, dreptul la viață ș.a.m.d.), atât regimurile interbelice, cât și cel postbelic s-au întrecut în – practic – același tip de relativism moral: au existat deopotrivă, în ambele situații, liste cu cărți interzise¹; au existat deopotrivă, în ambele situații, abuzuri ale puterii, crime, cenzură, manipulări grosolane și terorism de stat; deopotrivă, poliție politică...

1. Dacă, în perioada interbelică, literatura interzisă și calificată ca subversivă era cea a clasicilor marxiști-leniniști, în primii ani de democrație populară, clasiile literaturii românești și universale au fost trecuți la index.

Malaxorul verificărilor membrilor PMR

Inițierea, organizarea și derularea procesului de verificare

Comitetul Central al PMR a avut în structura sa două comisii extrem de importante care vegheau la „puritatea” cadrelor: Comisia Controlului de Partid (care a funcționat între 1945 și 1989: ultima denumire, până în 1989, a fost aceea de Colegiul Central de Partid de pe lângă CC al PCR) și Comisia Centrală de Verificare (care a funcționat în intervalul 1948-1950, mai precis, până la Plenara CC al PMR din 23-24 ianuarie 1950)¹. În intervalul 1948-1950, ambele comisii au fost conduse de către Constantin Pârvulescu.

Hotărârea de verificare a membrilor de partid a fost luată (după primul Congres al PMR – februarie 1948) la Plenara CC al PMR din iunie 1948 și a fost inspirată de învățăturile lui Lenin și Stalin care spuneau că partidul se întărește prin curățirea de „elementele străine, dușmănoase și oportuniste”². Câteva luni mai târziu, la 21 noiembrie 1948, *Scânteia* publica Hotărârea Biroului CC al PMR referitoare la declanșarea procesului de verificare a membrilor de partid. Liderii comuniști români puneau astfel în practică o epurare în masă după modelul Partidului Comunist bolșevic din Uniunea Sovietică, cel care a demarat în 1929 o amplă operațiune de îndepărtare a „dușmanilor” infiltrați în partid³. Procese similare de reducere a efectivelor membrilor de partid au avut loc la sfârșitul anilor '40 și în alte țări ale lagărului socialist: Cehoslovacia, Ungaria, Republica Democrată Germană.

Componenta Comisiei Centrale de Verificare a fost stabilită în ședința Secretariatului CC al PMR din 27 iulie 1948, la care au participat Gheorghe Gheorgiu-Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu și Alexandru Moghioroș (Lothar Rădăceanu a absentat motivat). Această ședință a avut câteva puncte importante pe ordinea de zi: problema aprovizionării capitalei; verificarea PMR și propunerile de numire a unor activiști de partid în aparatul de stat; completarea Secretariatului CC al PMR cu doi tovarăși din Biroul Politic, Chișinevschi Iosif și Moghioroș Alexandru (aceste propuneri au fost validate de Biroul Politic în toamna anului 1948). Componenta Comisiei Centrale de Verificare a fost următoarea: Chișinevschi Iosif, Pârvulescu Constantin, Rangheț Iosif, Vaida Vasile, Vințe Ion, Moghioroș Alexandru (membri plini) și Răutu Leonte, Popa Emil, Rogojinschi Sașa, Ceaușescu Nicolae, Petrescu Dumitru (membri supleanți)⁴.

În ședința Comisiei Centrale de Verificare din 1 octombrie 1948 la care au luat parte președinții Comisiilor Județene de Verificare și ai Comisiilor de Verificare din unele instituții centrale, s-au stabilit normele de verificare a membrilor de partid și criteriile de recrutare:

să fie tovi care au activat în ilegalitate sau cu o vechime de cel puțin 3 ani în partid și înscriși până la 6 martie 1945; să aibă un trecut curat, să nu fi fost membri sau simpatizanți

1. Prefață la Inventarul nr. 3145 al fondului CC al PCR – Colegiul Central de Partid – litera A (1945-1989), semnată de Mircea Stănescu – consilier principal – și Gabriel Catalan – inspector principal la Arhivele Naționale ale României (ANIC, fond CC al PCR – Colegiul Central de Partid – litera A (1945-1989) – Inventar nr. 3145, f. 4).
2. „Instrucțiuni pentru verificarea membrilor de partid”. Documentul elaborat de Comisia Centrală de Verificare la data de 8 aprilie 1949 poartă mențiunea „numai pentru uz intern” (ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 107/1949, f. 128).
3. Despre procesul de verificare a membrilor PMR, vezi și Nicoleta Ionescu-Gură, *Stalinizarea României. Republica Populară Română 1948-1950: transformări instituționale*, Bic ALL, București, pp. 207-224.
4. „Proces-verbal nr. 2 al ședinței Secretariatului Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din ziua de 27 Iulie 1948”, ANIC, fond CC al PCR – Secția Cămară, dosar nr. 16/1948, ff. 1-4.

legionari ; să nu aibă niciun fel de sancțiuni grave de partid ; dacă au fost la Siguranță să fi avut o comportare bună, să fie devotați, să fi avut o conduită demnă ; să fie în cea mai mare măsură elemente muncitorești, să nu fi avut abateri de la morală partidului ; să fie semeni stăpâniți de obiectivitate revoluționară, să nu fie pătimiși, șovini sau cu tendințe împăciuitoare ; să nu aibă lipsuri în ce privește vigilența ; să nu facă loc spiritului de răfuieți personale, să fie intransigent, să aibă spirit ascuțit de pătrundere ; la recrutare să se țină, de asemenea, seama de compoziția națională a județenei și ca membrii Comisiei să nu fie toți din aceeași organizație de partid¹.

În același timp, președintele Comisiei Centrale de Verificare, Constantin Pârvulescu, oferea, pe prilejul ședinței din 1 octombrie 1948, baza ideologică a acțiunii de verificare :

Problema verificării impune președinților care au fost propuși și aprobați de CC această sarcină de bază cea mai importantă a partidului nostru. Verificarea membrilor de partid nu este și nu are nimic comun cu oarecare campanie a partidului. Este o acțiune bine pusă la punct din punct de vedere organizatoric, și trebuie făcută cu toată seriozitatea și spiritul nostru partinic, pe baza unui criteriu marxist leninist, ca partidul nu numai să se debaraseze de elementele dușmane, dar să și crească vigilența față de dușman. În întreprinderile naționalizate s-a constatat o lipsă de vigilență, mai sunt organizații cu metode birocratice, sunt activiști rupți de mase, sunt membrii de partid care nu sunt cuprinși de conștiința de clasă, de aceia sunt o serie de abateri care pun în situație grea eforturile partidului și guvernului în țara noastră. Verificarea membrilor de partid trebuie să scoată în evidență și să descopere elemente sănătoase, trebuiesc date aceste elemente drept exemplu chiar în timpul verificării. Trebuie să facem o atmosferă de încredere, iar pe de altă parte, prin munca noastră prin spiritul nostru de pătrundere adâncă, de a descoperi elementele necinstite, care de fapt tocesc vigilența și împiedică membrii noștri de partid să-și facă datoria, să facă o muncă constructivă, pentru îndeplinirea sarcinilor date de guvern².

Tovarășul Simion Bughici detalia cu aceeași ocazie schema de organizare și funcționare a acestor comisii de verificare : Comisia Centrală îi „verifica” mai întâi pe președinții comisiilor județene, urmând să înainteze lista acestora, spre validare, Biroului Politic al CC ; fiecare județ beneficia apoi de subcomisii de verificare alcătuite din câte trei membri aflați în subordinea comisiei județene ; existau totuși și anumite întreprinderi „mai importante” care își fixau propriile comisii și care lucrau direct sub îndrumarea Comisiei Centrale de Verificare³.

De cele mai multe ori, ședințele de acest gen erau „condimentate” cu povești pilduitoare din țară, dar mai ales din Uniunea Sovietică. De exemplu, tot tovarășul Bughici relata :

În Uniunea Sovietică, un om care își aștepta rândul să vie în fața Comisiei de Verificare, își cere amânarea cu 3 zile, fapt care i-a fost admis, în urmă mai cere amânarea pentru încă

1. „Proces-verbal al ședinței ținută în ziua de 1 Octombrie 1948 cu președinții Comisiilor de Verificare”. Din partea Comisiei Centrale de Verificare au participat : Alexandru Moghioroș, Constantin Pârvulescu, Simion Bughici și Ion Vințe, iar din partea Comisiilor Județene de Verificare au participat toți președinții acestor comisii. Iată câteva nume : Fogel Adolf – Turda, Gomboș Mihai – Mureș, Bojan Pavel – Bihor, Sandu Constantin – Iași, dar și viitorii ofițeri superiori de Securitate din anii '50 : Klein Mihai (Satu Mare), Topală Vasile (Făgăraș), Butyka Francisc (Năsăud), Tesler Ladislau (Dorohoi), Steskal William (Caraș) și Corin Aurel (Sectorul Valea Jiului). De asemenea, la ședință au luat parte și președinții Comisiilor de Verificare din Sectoarele din Capitală (Niculescu Petre), CC (Comnacu Elisabeta), Confederația Generală a Muncii (Nechifor Stelian), Ministere (Paicu Ion), PTT și STB (Ganeș Gheorghe) – ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 106/1948, ff. 19 și 32-34.

2. *Ibidem*, f. 22.

3. *Ibidem*, f. 26.

3 zile, și așa mai departe, până când acest lucru pare curios președintelui. Cerându-i-se o explicație, el spune : Sunt fecior de argat, când lucram la curtea boierului, fiul boierului mă bătea, am intrat apoi în armată, fiul boierului era ofițer și mă bătea, și acum când am venit în fața Comisiei de Verificare ca membru de partid, tot fiul boierului să mă verifice. În urmă s-a constatat că acest lucru era adevărat și că un membru din Comisia de Verificare fusese ofițer alb și se strecurase în Comisie¹.

Astfel de exemple veneau să întărească, dacă mai era cazul, ideea potrivit căreia recrutarea „tovilor” era o misiune extrem de serioasă.

În munca de verificare, agenții trimiși în teritoriu se puteau sprijini pe organizațiile județene numai dacă acestea din urmă erau, la rândul-le, verificate inițial de către Comisia Județeană de Verificare (doar pe linie de Armată, verificările se făceau direct de către Comisia Centrală de Verificare). După verificarea membrilor care urmau să fie numiți în comisiile și subcomisiile județene, se trecea la cercetarea întregului activ al județenei. Delegarea acestor agenți trimiși în teritoriu era totală :

„În această muncă de verificarea dosarelor, aveți tot dreptul de a folosi aparatul de partid”².

Potrivit unui raport întocmit de Comisia Centrală de Verificare la 29 septembrie 1949, ampla operațiune de verificare a membrilor de partid a început efectiv în noiembrie 1948, acțiunea fiind precedată de o campanie propagandistică în presa centrală și locală, dar și de o serie de ședințe cu activul de partid de la nivel central și local³.

În acest sens, Comisia Centrală de Verificare a constituit comisii de verificare județene și comisii de verificare pe sectoare (6 sectoare din capitală : 23 August, MAI, ministere, CFR, STB, activul central și două sectoare în Valea Jiului și Reșița).

În raport se preciza că în momentul unificării celor două partide (PCR și PSD), în februarie 1948, numărul membrilor PCR a fost de 799.351, iar numărul membrilor PSD, de 285.021 (în total, 1.184.372 de persoane).

În noiembrie 1948, data la care au început verificările efective, numărul total al membrilor PMR era de 962.242 (muncitori – 319.678 ; salariați agricoli – 35.837 ; țărani săraci – 223.672 ; țărani mijlocași – 117.061 ; chiaburi – 12.765 ; intelectuali – 45.059 ; funcționari – 123.869 ; mici meseriași – 39.139 ; femei casnice – 45.108). Din totalul celor 962.242 de membri PMR, 796.984 erau români, 99.679 unguri, 29.563 evrei, 20.155 slavi, 10.699 germani și 5.694 de alte naționalități (turci, armeni etc.). De asemenea, în ianuarie 1949, numărul membrilor de partid din ilegalitate era de 918⁴.

În raportul menționat erau prezentate pentru exemplificare unele „cazuri speciale” de verificare a membrilor de partid. Astfel, la Iași, un membru PMR a venit „să demaște pe fratele său, activist la Reșița și acesta membru de partid, pentru activitatea dușmănoasă contra clasei muncitoare”⁵. La Deva era menționat cazul bătrânei mătuși a numitului Duduia Andrei, fost secretar al Județenei PMR Hunedoara, care a demască trecutul legionar al nepotului său în fața Comisiei Județene de Verificare⁶. În Timișoara, instructorul județean de partid Mraviov Iosif era menționat ca fiind un personaj „dictatorial, ținând

1. *Ibidem*, f. 28.

2. *Ibidem*, f. 30.

3. „Raport asupra verificării activului de partid”. Document elaborat de Comisia Centrală de Verificare la data de 29 septembrie 1949, ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 109/1949, f. 39.

4. *Ibidem*, f. 50.

5. *Ibidem*, f. 52.

6. *Ibidem*.

ședința la plasă cu revolverul pe masă”¹. Gavrilă Mureșan, membru în Biroul județenei de partid Someș, s-a strecurat în conducerea locală de partid, fiind de fapt un criminal de război care „a participat la execuția de cetățeni sovietici (copii, femei, bătrâni) fiind primul care a tras ca să dea exemplu soldaților, iar pe cei căzuți i-a străpuns cu baioneta”. Gavrilă Mureșan a declarat aceste lucruri chiar în fața comisiei de verificare².

Asemenea derapaje în munca de verificare a membrilor de partid erau prezentate și de către președintele Comisiei Centrale de Verificare a PMR, Constantin Pârvulescu, într-un articol apărut în oficiosul central al partidului :

Acolo unde lipsește munca noastră politică, lucrează dușmanul de clasă. La Turda, spre exemplu, un membru de Partid a încercat să compromită comisia, îndemnat fiind de un popă – fost șef de garnizoană legionară. Dușmanul de clasă folosește diferite mijloace josnice și criminale ca să inducă în eroare Partidul, încercând să compromită elementele cinstite. Verificarea este un bun prilej pentru ridicarea vigilenței revoluționare a membrilor de partid. Procesul agenților contrarevoluționari de la Budapesta în frunte cu Rajk ne-a arătat cât de necesară este ascuțirea vigilenței³.

„Partidul se întărește – așa cum ne învață tovarășul Stalin – curățindu-și permanent rândurile”⁴ – se spunea în 1949, în instrucțiunile pentru verificarea membrilor de partid. Bazată pe Cursul scurt de Istorie a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, filosofia verificării propriilor membri reprezintă o frescă rocambolescă a unui întreg sistem politico-ideologic :

Nu se poate admite ca în statul-major conducător al clasei muncitoare să-și găsească loc scepticii, oportuniștii, capitulanții, trădătorii. A duce o luptă pe viață și pe moarte împotriva burgheziei, având capitulanți și trădători în propriul tău stat-major, în propria ta fortăreață, înseamnă să cazi în situația unor oameni prinși între două focuri. Nu e greu de înțeles că o asemenea luptă nu se poate termina decât printr’o înfrângere. Fortărețele pot fi cucerite cel mai ușor pe dinăuntru. Pentru a obține victoria trebuie, înainte de toate, ca partidul clasei muncitoare – statul ei major conducător, fortăreața ei înaintată – să fie curățit de capitulanți, dezertori, spărgători de grevă și trădători⁵.

În aceleași instrucțiuni din 1949 erau stabilite și atribuțiile Comisiei Județene de Verificare a membrilor de partid :

- Constituie subcomisiile în numărul indicat de Comisia Centrală și le fixează sectorul, plasa, întreprinderea sau circumscripția în cadrul căreia vor efectua verificarea membrilor de partid.
- Instruiește subcomisiile asupra modului în care vor desfășura lucrările lor și controlează permanent felul în care îndeplinesc instrucțiunile și directivele Comisiei Centrale de Verificare.

1. *Ibidem*, f. 59.

2. *Ibidem*, f. 64.

3. Constantin Pârvulescu, Președintele Comisiei Centrale de Verificare a PMR, „Câteva concluzii după verificarea activului de partid”, în *Scânteia*, 23 septembrie 1949.

4. „Instrucțiuni pentru verificarea membrilor de partid”. Documentul elaborat de Comisia Centrală de Verificare la data de 8 aprilie 1949 poartă mențiunea „numai pentru uz intern” – ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 107/1949, f. 127.

5. *Ibidem*.

- Ia măsuri de îndreptare atunci când unele subcomisii nu aplică în mod corect instrucțiunile Comisiei Centrale de Verificare¹.
- Judecă apelurile membrilor de partid cu privire la hotărârile subcomisiilor.

Comisia Județeană urma să aibă trei membri permanenți (scoși din producție !). Aceasta va fi completată în mod succesiv, la soluționarea apelurilor, cu câte doi tovarăși verificați (nescoși din producție !) din întreprinderea, instituția ori cartierul din care provenea cel care făcea apelul² (doar apelurile celor din organizațiile de partid rurale vor fi soluționate de către Comisia Județeană fără a mai completa componența acesteia cu membri suplimentari). Președinții subcomisiilor trebuiau să fie confirmați de către Comisia Centrală de Verificare.

Atribuțiile subcomisiilor de verificare erau :

- a) confirmă calitatea de membri ai PMR și eliberarea carnetelor provizorii ; b) putere de decizie asupra excluderii din Partid a celor care intrau în prevederile acestor Instrucțiuni ; c) semnalează organelor de conducere membrii de partid care se dovedesc capabili, sunt atașați Partidului și se evidențiază prin muncă ; d) sesizează Comisia Județeană de Verificare asupra modului în care organizațiile și membrii de partid introduc linia partidului (subcomisiile nu au dreptul de a face schimbări cu caracter organizatoric) ; e) sesizează organizația de bază asupra abaterilor unor membri de partid pentru ca aceasta să ia măsurile potrivite, conform prevederilor Statutului³.

Instrucțiunile din 8 aprilie 1949 mergeau până la detalii, era inserată chiar și o metodologie extrem de minuțioasă a modalității de lucru a subcomisiilor de verificare. La ședința de constituire a subcomisiei, de pildă (ea se organiza în prezența unui membru al Comisiei Județene de Verificare), urmau a fi prelucrate încă o dată instrucțiunile Comisiei Centrale, pentru mai buna documentare a directivelor ce vor sta la baza acțiunii de verificare. Subcomisia urma să-și facă un plan privind desfășurarea ulterioară a muncii de verificare. Fiecare membru de partid trebuia să completeze un chestionar la sediul de lucru al subcomisiei, care urma a fi atașat ulterior, într-un exemplar unic, la dosarul tovarășului respectiv („președintele și membrii subcomisiei vor da toate lămuririle și ajutorul necesar membrilor de partid, care nu ar înțelege cum trebuie să facă complexarea sau care, eventual, nu știu să scrie”⁴). La chestionarul completat erau mai apoi atașate carnetul de partid și orice alte documente de natură similară. Era solicitată și o autobiografie (dacă ea nu exista anterior la dosar) sau completări la autobiografie, dacă se considera necesar (autobiografia putea fi scrisă și în afara sediului în care se desfășurau lucrările subcomisiei). După consultarea dosarului astfel întocmit, subcomisia stabilea întrebările ce trebuiau adresate fiecăruia în cadrul adunării de verificare. De obicei, întrebările se refereau la activitatea respectivului (când devenise membru de partid, dacă îndeplinise sarcinile de partid), la comportament, precum și la trecutul său, dacă existau cumva indicii privind eventuale „atitudini dușmănoase clasei muncitoare” pe care le-ar fi avut anterior adeziunii⁵. Și mai interesantă pare însă recomandarea cu privire la tratamentul interogativ la adresa tovarășilor considerați „buni” :

1. *Ibidem*, ff. 129-130.

2. *Ibidem*, f. 130.

3. *Ibidem*, f. 131.

4. *Ibidem*, f. 132.

5. *Ibidem*.

Subcomisiile de verificare vor trebui să fie atente ca, în felul cum formulează întrebările, să nu creeze o atmosferă de compromitere a unor tovarăși, care sunt cinstiți și care vor rămâne în partid, chiar dacă au avut unele lipsuri, care au fost sau nu discutate la timpul lor. În caz că se pun astfel de întrebări, președintele trebuie să intervină pentru a evita discutarea lor¹.

Rolul președintelui subcomisiei devine astfel mai degrabă birocratic și administrativ ; pare împluternicit să nuanțeze : i se cere implicit să fie un bun psiholog și interpret de sensuri – pe scara axiologică a Partidului, desigur !

Prezența la astfel de ședințe de verificare era cvasiobligatorie. Ședința avea loc numai în cadrul unei adunări generale a organizației de bază, supusă verificării la care luau parte toți membrii organizației (absențele erau acceptate doar în cazuri excepționale : boală, plecare din localitate în interes de serviciu etc.)². Interesant este și faptul că la adunările pentru verificarea membrilor de partid organizate la sate sau în cartierele proletare erau acceptate să participe și persoane care nu erau membri de partid, până la un sfert din totalul membrilor de partid prezenți la respectiva adunare (erau vizate, probabil, o anumită „contagiune ideologică” și, eventual, emulația). Excepție făceau adunările de verificare a membrilor de partid încadrați în organizațiile de bază ale Miliției, Securității, la Grăniceri, Pompieri sau Trupe MAI, acolo unde participau exclusiv membrii organizației de bază asupra căreia se făcea verificarea³. Un întreg ritual, extrem de complex, era prevăzut în respectivele *Instrucțiuni* : niciun detaliu nu era lăsat la voia întâmplării : de pildă, tovarășii veniți din străinătate după 23 august 1944 și care fuseseră încadrați în partid fără aprobarea CC, treceau automat prin mai multe filtre de verificare, Comisia Centrală de Verificare rezervându-și ultimul cuvânt.

În urma verificărilor erau excluși din partid :

1. așa-zișii capitaliști de la orașe (foști și actuali fabricanți, bancheri, comercianți, proprietari de imobile, acționari la întreprinderi sau bănci, patroni⁴ etc.) ;
2. „elementele exploatoare dela sate” (foști și actuali moșieri, chiaburi, administratori de moșii, logofeți, foști cămătari ai satelor, cârciumari sau negustori⁵) ;
3. cei care au participat la acțiuni represive împotriva „mișcării muncitorești și democratice” ;
4. cei care au întreprins jafuri și crime asupra populației din teritoriile invadate în timpul războiului împotriva Uniunii Sovietice ;
5. cei care după 23 august 1944 au sprijinit activ „politica reacționară a lui Maniu, Brătianu, Titel Petrescu” ;
6. speculanții din perioada secetei ;
7. provocatorii și informatorii „aparaturii de Stat burghezo-moșieresc” ;
8. foștii ilegaliști care pe timpul detenției s-au pus în slujba administrației ;
9. cei care își ascund apartenența politică din trecut ;

1. *Ibidem*.

2. *Ibidem*, f. 133.

3. *Ibidem*, f. 134.

4. „În ceace privește excluderea din Partid a patronilor, Subcomisiile de verificare vor trebui să fie extrem de atente pentru a nu confunda pe marii patroni meseriași îmbogățiți din speculă și jaf cu micii patroni, micii meseriași dela orașe și mai ales dela sate, care chiar dacă au un ucenic sau un lucrător, muncesc împreună cu aceștia pentru a-și câștiga existența” – *ibidem*, f. 136.

5. „Subcomisiile vor trebui să fie foarte atente pentru a nu confunda pe țăranii mijlocași cu chiaburii. Ele trebuie să se orienteze după indicațiile Plenarei CC din Martie 1949 (Rezoluția Plenarei și Raportul tov. Gh. Gheorghiu-Dej)” – *ibidem*.

10. cei care instigă la agitație șovină, naționalistă, antisovietică ;
11. cei care fac parte din organizațiile burghezo-naționaliste ;
12. cei care pactizează cu „dușmanul de clasă” ;
13. cei care recurg la metode „teroriste”, „fasciste” pentru a compromite partidul ;
14. cei care duc o viață imorală ce compromite partidul ;
15. cei cu funcții de conducere în aparatul de stat și care sabotează din interior interesele regimului ;
16. cei care, ocupând funcții importante în aparatul de stat, se dovedesc promotori ai corupției, nepotismului și afacerilor în interes propriu sau de grup ;
17. sabotorii, elementele neproductive etc.

Interesant este și faptul că acele cazuri de abateri care nu reprezentau totuși motiv de excludere urmau să fie sancționate de către organizația de bază din care făceau parte (potrivit propriilor prevederi statutare) și nu de către vreo comisie de verificare¹.

Apelul la toate aceste decizii ale subcomisiilor de verificare urma să se facă în scris către Comisia Județeană, iar dacă nemulțumirea celor vizați se manifesta și în privința modului în care Comisia Județeană judecase apelul, exista, teoretic, o cale de recurs la Comisia Centrală de Verificare. Cum partidul veghea în tot și în toate, hotărârile Comisiei Centrale de Verificare puteau fi modificate sau anulate de către CC al PMR².

Totodată, Comitetelor Județene de Partid li s-a trimis, pe 7 iunie 1949, o circulară „strict secretă” care completa Instrucțiunile din aprilie (1949) și care preciza că în întreprinderi trebuiau urmărite cu precădere atitudinea în muncă, participarea în întrecerile socialiste, disciplina, aportul la productivitatea muncii, în vreme ce în comune și sate trebuia să se insiste pe atitudinea și activitatea tovarășilor după prelucrarea Rezoluției CC din 3-5 martie 1949, pe poziția adoptată față de chiaburi și gospodăriile colective etc.³. Circulara solicita Comitetului Județean să fie în permanentă legătură cu corespondenții de presă din întreprinderi, instituții etc., astfel încât presa centrală și locală să fie la curent în timp real cu evoluția verificărilor... Documentul ne dezvăluie o adevărată mașinărie de control, atent asamblată, un întreg proces care trebuia să se finalizeze cu rapoarte ample ale acțiunilor de verificare către Serviciul sinteză din Direcțiunea Organizatorică a CC al PMR⁴.

Necesitatea unei asemenea verificări amănunțite și antrenarea unui număr atât de mare de tovarăși în munca de primenire a cadrelor, au – dincolo de explicațiile de ordin ideologic – și o cauză concretă, bazată pe anumite precedente. Câteva exemple sunt, poate, edificatoare :

În comunele Tântelec, Sfârnaș etc. din Județul Bihor, înscrierile în Partid s-au făcut prin bătătură de tobă. Tot în Județul Bihor, în comuna Borș, cu ocazia pregătirii serbării zilei de 1 Mai 1945, s-a bătut toba, spunându-se că acei cari nu vor merge la serbarea zilei de 1 Mai la Oradea vor fi declarați fasciști, iar ulterior toți cari au participat la defilare, au fost înscriși în partid. În Comuna Lunca plasa Vascău, înscrierile s-au făcut la împărțirea porumbului, iar în plasa Ceica la împărțirea petrolului care era distribuit numai după ce se înscriau în PCR. Înscrierile în PSD, se făceau din oficiu, după numărul de casă, înscriind pe toți membrii de familie, chiar dacă nu se mai aflau în localitate. În felul acesta membrii

1. *Ibidem*, f. 138.

2. *Ibidem*.

3. „Circulara nr. 72 din 7 Iunie 1949 a CC al PMR către Comitetul Județean PMR”. Această circulară „strict secretă” conține un set de norme de aplicare a instrucțiunilor din aprilie 1949 – ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 107/1949, f. 28.

4. *Ibidem*, f. 29.

de partid din Comuna Sălard, cari se înscriaseră în PCR, s-au trezit la verificare că figurau și pe lista PSD fără ca ei să fi avut cunoștință despre aceasta (și în alte comune au fost cazuri similare). În Județul Trei-Scaune, la 1 Ianuarie 1948, în Comuna Ilieni au fost înscriși în bloc în PSD, 168 persoane, sub lozincă că PSD-ul apără averea individuală. Astfel au intrat toți chiaburii satului inclusiv foștii membri ai organizațiilor fasciste¹.

Exemplele sunt numeroase în același document din 1949 ; ele vorbesc practic despre o epocă mai „romantică” a comunismului românesc, atunci când cantitatea prima în detrimentul calității și când mijloacele (șantaj, promisiuni, mită, amenințări etc.) scuzau pe deplin scopul.

Rolul vital al Comisiei Centrale de Verificare a Membrilor de Partid nu mai trebuie așadar subliniat. Este suficientă constatarea potrivit căreia, deși la 23 august 1944 avea aproximativ 1.000 de membri, Partidul Comunist a acceptat în prima fază să deschidă larg porțile adeziunii (42.653 membri numai până la 23 aprilie 1945, rata de includere crescând vertiginos până spre sfârșitul anului 1947). A fost nevoie, prin urmare, de o consistentă campanie de verificare în perioada 1948-1950, pentru a elimina nu mai puțin de 190.000 de „elemente exploatoare și ostile”². Verificările membrilor simpli, urmate de epurările aferente, au deschis mai apoi drumul dispensării de grupul „moscovit” și înfierării foștilor lideri (Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu etc.) în cadrul Plenarei din 26-27 mai 1952.

Încheierea procesului de verificare a membrilor de partid

„În luna mai [1950 – n.n.] s-au încheiat lucrările de verificare a rândurilor partidului, începute în noiembrie 1948. În viața partidului nostru verificarea a fost un eveniment de mare însemnătate. În urma verificării, partidul a ieșit întărit organizatoricește și politicește. S-au întărit legăturile partidului cu masele și a crescut capacitatea de mobilizare a organizațiilor de partid”³. Astfel își începea fostul lider comunist, Gheorghe Gheorghiu-Dej, discursul din oficiosul Biroului Informativ al Partidelor Comuniste și Muncitorești⁴. Verificarea propriilor membri de partid era o activitate curentă, dar și un crez frenetic al comuniștilor și o trăsătură etică specifică. De altfel, același Gheorghiu-Dej făcea trimitere la părinții celebri ai catehismului comunist, precum Lenin sau Stalin, atunci când afirma că Partidul Muncitoresc Român s-a călăuzit după pildele acestora în construirea și consolidarea partidului „de tip nou”. Întregul mesaj, precum și practica efectivă a partidului corespundeau unei biologii speciale în care cuvântul de ordine devenea „curățirea”. Unicitatea acestui fapt putea fi regăsită, din nou, în textele părinților fondatori :

1. „Felul în care se făceau încadrări în masă în partid”, document elaborat de către Comisia Centrală de Verificare, ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 110/1949, f. 6.
2. Ceea ce reprezenta aproximativ 20% din totalul membrilor de partid la acea dată. Plenara din 23-24 ianuarie 1950, precum și revista Cominformului de la București, *Pentru pace trainică, pentru democrație populară!*, au admis că, în trecut, se comiseseră anumite erori în politica de recrutare. De notat și că politica de cadre (sau „edificarea partidului”) fusese, în 1945 și 1946, o responsabilitate a Anei Pauker și a lui Miron Constantinescu. Semnalăm și epurările efectuate în organizațiile partidului care se ocupau de anumite etnii: Comitetul Democratic Evreiesc sau Comitetul Maghiar (ANIC, fond Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid 1948-1950, Inventar nr. 3120, Prefață semnată de Marius-Claudiu Dincă, inspector superior la Serviciul arhive contemporane din cadrul ANIC ; vezi și „Rezoluția Plenarei CC al PMR cu privire la rezultatele verificării membrilor de partid și la primirea noilor membri în Partid”, în *Scânteia*, 20 iulie 1950).
3. Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvântări* (ed. a IV-a), Editura de Stat pentru Literatură Politică, București, 1956, p. 311.
4. *Pentru pace trainică, pentru democrație populară!*, nr. 25 (85), 23 iunie 1950.

Singurul partid de guvernământ din lume – arăta Lenin – care se preocupă nu de sporirea numărului de membri, ci de creșterea lor calitativă, de curățirea rândurilor partidului de cei „strecurați” în el este partidul nostru, partidul clasei muncitoare revoluționare¹.

Explicația necesității unei asemenea primeniri era circumscrisă, la răndu-i, tiparului de gândire, modulului ideologic comunist: trebuiau înlăturate elementele „oportuniste” și „carieriste” care ar fi putut introduce în partid anumite influențe sau un anumit tip de mentalitate burgheză, amenințând astfel componenta proletară (i.e. „curată”) a organizației. În mod și mai concret, în același discurs din 1950, Gheorghiu-Dej deplângea creșterea accelerată a numărului de cadre de partid, acestea ajungând până spre sfârșitul anului 1947 la un total de 750.000 de membri (doar 40% dintre aceștia fiind „elemente muncitorești”)². O parte din vina acestui mic derapaj „demografic” s-ar fi datorat, tot în opinia fostului lider comunist, unificării, în februarie 1958, a Partidului Comunist Român cu Partidul Social Democrat: „Partidul social-democrat – partid tipic mic-burghez, aflat vreme îndelungată la remorca partidelor burghezo-moșierești – avea o compoziție socială nesănătoasă”³.

Unitatea Partidului, în plin proces de verificare și epurare internă, a rămas tributară Comitetului Central, nucleul dur și „sănătos” al întregului edificiu.

Momentul istoric traversat (industrializare puternică, consolidarea democrației populare, revigorarea culturală prin consolidarea învățământului public, transformarea socialistă a agriculturii ș.a.m.d.) era un alt argument clamat pentru care se impunea și mai mult omogenizarea și întărirea unității interioare a PMR. În acest proces de continuitate, modelul urmat și urmărit era, desigur, cel al Partidului Comunist din Uniunea Sovietică.

Ca atare, odată încheiată verificarea (la acel moment istoric), au fost excluși din partid circa 192.000 de membri (peste 20% din totalul anterior începerii verificărilor)⁴. Cele mai multe dintre motivele excluderii se refereau la: „elemente dușmănoase și străine de clasa muncitoare” sau „elemente necinstite sau descompuse moralește”⁵. În mod evident, odată cu epurarea din partid creștea și procentul proletariatului, al elementelor „sănătoase” pe baza cărora se putea clădi și argumenta unitatea (în 1950, procentul muncitorilor din PMR ajunsese la aproape 64%, dintre care foarte mulți dețineau funcții de conducere în organele de stat⁶). Pe de altă parte, Gheorghiu-Dej menționa și că această verificare internă a PMR a fost uneori folosită de către dușmanii acestuia „pentru a compromite membri de partid devotați, cinstiți și a ajuta elementele dușmane să se sustragă controlului organizațiilor de partid”⁷. Discursul de bilanț oferea apoi un exemplu concret cu o oarecare relevanță: era menționat cazul unui membru al unei comisii de verificare din județul Iași care ar fi fost ucis la Iași de către chiaburi. Totodată, verificarea a condus la întărirea spiritului critic și autocritic⁸. Concluzionând, liderul comunist vorbea despre necesitatea de a privi primenirea partidului, nu ca pe o simplă campanie, ci ca pe o preocupare constantă și de durată.

Uneori, verificarea membrilor era interiorizată și primită cu un soi de exaltare chiar de către cei care, la o adică, puteau face obiectul verificării: „Citind în ziar comunicatul asupra hotărârii Biroului Politic al CC al PMR de a începe verificarea tuturor membrilor

1. V.I. Lenin, *Despre construcția de partid*, vol. II, Editura de Stat pentru Literatură Politică, București, 1953, p. 87.

2. Gh. Gheorghiu-Dej, *op. cit.*, p. 313.

3. *Ibidem*.

4. *Ibidem*, p. 315.

5. *Ibidem*.

6. *Ibidem*, p. 316.

7. *Ibidem*.

8. *Ibidem*, p. 317.

de Partid mă gândesc cu emoție și bucurie adâncă la rezultatele binefăcătoare ce le va avea pentru Partidul nostru”¹.

Pe de altă parte (și nu de puține ori), erau identificate și punctate cauzele precise ale „impurității” accentuate care duseseră la necesitatea verificării și primenirii cadrelor. De pildă, una dintre cauze era identificată în procesul selecționării, promovării, verificării și repartizării cadrelor, care „a fost lăsat complet pe seama Direcției cadrelor CC, care nu era în mod direct legată cu organizațiile de partid și nu cunoștea deaceia îndeajuns activitatea lor”². Plenara din ianuarie 1950 a luat mai multe măsuri, printre care : înființarea Biroului Organizatoric al CC ; consolidarea din punct de vedere organizatoric a comitetelor județene și comitetelor de plasă, chemate să realizeze în mod direct sarcinile trasate de Partid ; s-au stabilit principiile de construire a organizațiilor de bază, a metodelor de muncă și de repartizare a sarcinilor pentru fiecare membru de partid în parte³.

În teritoriu, ședințele de verificare erau adevărate rechizitorii :

Nu, tovarăși ! Locul acestui tâlhar nu este printre noi. Vă amintiți când, strecurat în comisia de reformă agrară, și-a rotunjit pământul, având grijă în plus să-și pricopsească toate neamurile în frunte cu propriul său fiu, care avea atunci numai 15 ani. Pământul ce se cuvenea celor săraci l-a dat rubedeniilor. Acestea sunt faptele lui⁴.

Natura așa-zișilor dușmani ai partidului era, de asemenea, percepută diferit :

Organizațiile de bază Nr. 1 și 2 din comuna Dinași, formate din țărani sârbi, fiind bine lămurite asupra verificărilor, demască legăturile și activitatea criminală a elementelor titoiste strecurate în Partid, care legate cu chiaburimea satului au dus activități diversioniste, spre a compromite organizația de Partid, cu scopul de a o izola de țărănimea muncitoare. Membrii organizațiilor de bază Nr. 1, 2, 3 și 4 din comuna Bacova, compuse în majoritatea covârșitoare din țărănimea germană, au demascat pe fasciștii strecurați în Partid precum și activitatea acestora⁵.

De altfel, în anii 1949-1950 titlurile din *Scânteia* erau extrem de edificatoare pentru înțelegerea a ceea ce se urmărea în fond prin acest delir al verificărilor membrilor de partid : „Verificarea înarmează pe membrii de Partid în lupta pentru împlinirea Planului de Stat” (*Scânteia*, 19 iulie 1949) ; „Să întărim agitația politică în jurul lucrărilor de verificare” (*Scânteia*, 23 iulie 1949) ; „Verificarea membrilor de Partid, prilej de combatere a șovinismului” (*Scânteia*, 12 august 1949) ; „Prin verificarea membrilor de partid să îmbunătățim munca organizațiilor” (*Scânteia*, 30 august 1949), „Prin verificarea activului de partid se îmbunătățesc metodele de muncă ale organelor de conducere” (*Scânteia*, 22 februarie 1949), „Membrii de Partid și oameni ai muncii sprijină lucrările de verificare a activului de Partid” (*Scânteia*, 10 martie 1949), „Verificarea a înviorat munca organizației noastre de Partid și ne-a dat încredere în forțele noastre” (*Scânteia*, 16 iunie 1949).

1. Alecu Dumitru, secretarul Comitetului organizației de Partid de la Grivița-Locomotive, „Verificarea a înviorat munca organizației noastre de Partid și ne-a dat încredere în forțele noastre”, în *Scânteia*, 16 iunie 1949.
2. Alexandru Moghioroș, secretar al CC al PMR, în „Întărirea organizatorică a Partidului Muncitoresc Român”, *Scânteia*, 12 februarie 1950.
3. *Ibidem*.
4. Mihail Moraru (Președintele Comisiei de Verificare a județului Ilfov), „Membrii de partid dela țară demască pe chiaburi în ședințele de verificare”, *Scânteia*, 4 septembrie 1949.
5. Nicolae Guină (Președintele Comisiei Județene de Verificare Timiș-Torontal), „Organele de partid trebuie să sprijine în muncă activitatea subcomisiilor de verificare”, în *Scânteia*, 30 septembrie 1949.

La Plenara CC al PMR din iulie 1950 a fost dezbătut raportul Comisiei Centrale de Verificare cu privire la verificarea membrilor PMR din perioada noiembrie 1948 – mai 1950. Plenara a apreciat că această acțiune și-a atins scopul, iar comisiile și subcomisiile de verificare și-au îndeplinit sarcinile în ciuda greutăților cu care s-au confruntat.

Comisia centrală, comisiile județene și subcomisiile de verificare și-au încetat activitatea în urma rezoluției adoptate la această plenară (toate apelurile și cererile legate de verificare rămase nerezolvate au fost redirectionate către Colegiile locale de partid și către Comisia Controlului de Partid a CC al PMR).

Chiar și după verificare, compoziția socială nu era considerată ca fiind satisfăcătoare, din moment ce doar 42 % dintre membrii PMR proveneau din rândurile clasei muncitoare. În următorii trei ani, procentul muncitorilor avea să crească până la 60 %.

Plenara CC al PMR a mai stabilit că încheierea verificării membrilor PMR a creat premise favorabile în vederea primirii de noi membri în partid, în anumite condiții. Astfel, noii candidați trebuiau să fie aleși cu prioritate dintre „elementele cele mai devotate clasei muncitoare”; „muncitori din industria grea și din industria mare, cu un stagiul mai îndelungat în producție, hotărâți să meargă în avangarda clasei muncitoare pentru realizarea sarcinilor construcției socialiste”; muncitorii din SMT-uri și GAS-uri, dar și din rândul agricultorilor „care s-au călit în lupta împotriva chiaburimii”. Pe ultimul loc la recrutarea de noi membri de partid se numărau intelectualii. De asemenea, plenara CC al PMR indica organizațiilor de partid ca la primirea de noi candidați să aibă în vedere „femeile muncitoare”, membrii UTM și ostașii din Armata RPR „devotați cu trup și suflet Partidului, poporului muncitor și apărării cuceririlor revoluționare”¹.

De la data adoptării acestei rezoluții, procedura primirii în partid a devenit mult mai riguroasă, păstrând în general aceleași criterii până în decembrie 1989². Pe lângă depunerea cererii scrise de adeziune, candidatul trebuia să aibă recomandările altor membri de partid; cererea și recomandările urmau să fie discutate în adunarea generală pentru a fi supuse dezbaterii și aprobării (înainte de a se ajunge la adunarea generală, Biroul Organizației de Bază trebuia să verifice prin secția de cadre atât trecutul candidatului, cât și recomandările/referințele pe care acesta le anexa cererii de adeziune). Accederea candidatului în partid era considerată validă doar după ce hotărârea de primire adoptată în organizația de bază era confirmată de Comitetul de Partid local sau central. Înaintea accederii, candidații de partid trebuiau să efectueze un stagiul obligatoriu de candidatură care varia de la șase luni la un an și jumătate, în funcție de categoria socială din care făceau parte (de exemplu, pentru muncitorii din industria grea, stagiul de candidat era fixat la șase luni).

Verificarea membrilor de partid din MAI

De asemenea, în cadrul MAI au fost create zeci de comisii și subcomisii de verificare a membrilor de partid, pentru a-i înlătura din cadrul aparatului de stat pe cei cu probleme la dosar. Din aceste comisii au făcut parte și unii dintre militarii și angajații civili din cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor. La rândul-le, înainte de a fi numiți în comisii și subcomisii, aceștia erau verificați de către alte comisii constituite la nivelul eşaloanelor superioare.

1. „Rezoluția Plenarei CC al PMR cu privire la rezultatele verificării membrilor de partid și la primirea noilor membri în Partid”, în *Scântea*, 20 iulie 1950.
2. Cu privire la procedura primirii în partid, vezi și prevederile Statutului PMR.

Persoana însărcinată de Comisia Centrală de Verificare a Membrilor PMR pentru verificarea membrilor de partid din MAI a fost Ivanovici Dumitru ; acesta a deținut funcția de președinte al comisiei respective în perioada noiembrie 1948 – mai 1950.

După încheierea verificării membrilor PMR, Ivanovici Dumitru a primit gradul de general-maior și a fost numit în fruntea Direcției Cadre a MAI, nu înainte ca Secretariatul CC al PMR să emită, la data de 30 mai 1950, o Hotărâre prin care aproba propunerea Secției administrative a CC al PMR și a MAI de numire în funcția sus-menționată¹.

Într-un raport din 29 septembrie 1949 asupra verificării activului de partid, întocmit de Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, se preciza situația verificărilor membrilor PMR din ministere și Confederația Generală a Muncii. În acest document se prezenta și situația verificării membrilor de partid din diferite instituții centrale de stat, printre care și MAI :

La Ministerul Afacerilor Interne există un număr mare de elemente muncitorești trimise de Partid. Unii dintre ei au fost împiedicați în promovarea și dezvoltarea lor de către o serie de elemente dușmănoase : informatori, agenți, criminali de război care dețineau funcții de mare răspundere. Acești dușmani au fost excluși din Partid și îndepărtați din minister².

Același document mai preciza că operațiunea de verificare a membrilor PMR s-a desfășurat conform planului, deși au existat și multe cazuri în teritoriu când, din cauza

1. Ivanovici Dumitru (n. 4 mart. 1917, satul Ostrovu Corbului, com. Hinova, jud. Mehedinți – d. 1995, com. Ghimpați, jud. Giurgiu), fost lăcătuș la Atelierele CFR din Turnu Severin (1931-1943), membru UTdC din 1934 și PCdR din 1935. În 1943, a fost internat în lagărul de la Târgu-Jiu unde a stat închis până în august 1944, când a evadat. După 23 august 1944 a deținut funcția de instructor la Comitetul regional PCR Oltenia și la Direcția organizatorică a CC al PMR. Alte funcții pe linie de partid și de stat : deputat în Adunarea Deputaților (nov. 1946 – mart. 1948) ; președinte al Comisiei de Verificare a Membrilor PMR din MAI (nov. 1948 – mai 1950) ; șef al Direcției Cadre din MAI (30 mai 1950 – iul. 1952) ; activist la Direcția politică a CFR (iul.-aug. 1952) ; șef al Sectorului politic CFR din Regiunea Bârlad (sept. 1952 – sept. 1953) ; șef al Sectorului politic CFR din Regiunea Cluj (sept. 1953 – ?) ; șef al Secției industrie din Comitetul regional Craiova al PMR (aug. 1956 – ?) ; șef al Secției cadre din CC al PCR (febr. 1968) ; adjunct al șefului Secției scrisori și audiențe din CC al PCR (febr. 1970) ; membru al CC al PCR și membru al Colegiului Central de Partid (1965-1974) ; membru al Comisiei Centrale de Revizie (1974-1979). Prin Decretul nr. 75 din 2 aprilie 1951, Ivanovici Dumitru a fost chemat în cadrele active ale Armatei pentru Trupele MAI, cu gradul de general-maior, în arma Infanterie, începând cu data de 1 aprilie 1951 ; ulterior, după un an, prin Decretul nr. 160 din 3 iulie 1952, generalul-maior Ivanovici Dumitru a fost trecut în rezervă în urma devierii de dreapta a grupării Ana Pauker, Teohari Georgescu, Vasile Luca. Prin Decretul nr. 269 din 4 aprilie 1962, tovarășului Ivanovici D. Dumitru i s-a conferit Ordinul „Muncii”, clasa a II-a, pentru „încheierea colectivizării agriculturii și rezultatele obținute în consolidarea economico-organizatorică a gospodăriilor agricole colective, pentru obținerea de producții agricole sporite, creșterea efectivelor de animale și a productivității lor, pentru contribuția de seamă la fondul central de produse agro-alimentare”. Prin Decretul nr. 168 din 9 martie 1967, tovarășului Dumitru Ivanovici i s-a conferit Ordinul „Muncii”, clasa I, pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului, cu prilejul împlinirii vârstei de 50 ani”. Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 157 din 4 mai 1971, tovarășului Dumitru Ivanovici, adjunct de șef de secție la CC al PCR, i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a II-a, pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului”. În ianuarie 1952 locuia în București, pe strada Grădina Bordei, nr. 61, iar în 1988, pe strada Crângului nr. 11A. (ANIC, fond CC al PCR – Secția cancelarie [dosare anexă], dosar nr. 267/1956, ff. 17-18 ; ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 3/1951, f. 148 ; ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 4/1952, f. 27 ; ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 23/1950, ff. 4-6 ; *Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române*, nr. 15, din 2 iulie 1962 ; ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 168/1967 ; ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 218/1971, f. 5 ; ANIC, fond 95, dosar nr. 122.318, fv. 83). Detalii despre biografia lui Dumitru Ivanovici și în Florica Dobre (coord.), *Membrii CC al PCR 1945-1989. Dicționar*, Editura Enciclopedică, București, 2004, p. 341.
2. ANIC, fond 2 Comisia Centrală de Verificare a Membrilor de Partid, dosar nr. 109/1949, f. 48.

„lipsei de experiență în munca de Partid” s-au comis și erori¹. Astfel, erau date ca exemple negative comisiile din județele Arad, Constanța și Timișoara, acolo unde s-au folosit „metode polițiste, rigide, dăunătoare”².

Un alt document din 1950 aflat în Arhiva Secției administrativ-politice a CC al PMR prezenta rezultatul verificărilor membrilor de partid din Miliție, Securitate și Penitenciare. Astfel, în cadrul DGP au fost verificați 1.200 de membri PMR, dintre care 1.006 au fost reconfirmați ca membri de partid, iar 184 au fost excluși (adică 15,33% din totalul celor verificați).

Motivele care au stat la baza excluderii celor 184 de membri PMR au fost următoarele :

- Agenți, informatori, provocatori – 7
- Crime și jafuri pe teritoriul URSS – 20
- Cei care au făcut parte din poliția de ocupație pe teritoriul URSS – 4
- Participanți la acțiuni represive contra muncitorilor și a naționalităților conlocuitoare – 45
- Foști legionari – 17
- Activitate și manifestări dușmănoase după 23 August 1944 – 27
- Alte categorii de fasciști – 13
- Fugiți din URSS – 12
- Descompunere morală (furt, beție, imoralități) – 14
- Afaceriști, șperțari – 21
- Exploatatori – 4³.

Din punctul de vedere al compoziției sociale, situația celor excluși se prezenta astfel : 17 muncitori, 23 țărani, 45 funcționari, patru jandarmi, 83 gardieni și 12 foste cadre de poliție⁴.

De asemenea, după 23 august 1944, în aparatul profesional al DGP, precum și în alte direcții ale MAI a început campania de epurare a „elementelor necorespunzătoare” noului regim. Pe viitor, accentul nu va mai fi pus pe pregătirea profesională și calificarea obținută pe baza studiilor absolvite, ci pe originea socială a cadrelor : muncitorii și țărani săraci ! Dintr-o notă informativă a Sectorului Informare de Partid din Direcția organizatorică a CC al PMR aflăm care au fost proporțiile acestei epurări la DGP :

În Direcția Generală a Penitenciarelor și în Unitățile exterioare ale acestei Direcții au fost încadrate după 23 August 1.791 salariați, ceea ce reprezintă 58% din totalul de 3.088 salariați. Numărul salariaților încadrați după 23 August este superior celor proveniți din vechiul aparat de Stat. Din cei 3.088 salariați 656 sunt muncitori, adică 21,24%, 1.403 țărani, adică 45,5%, 975 sunt funcționari, adică 31,57%, iar 54 fac parte din alte categorii, adică 1,75%. În raport cu numărul lor, cel mai mare procent de cadre îl dau muncitorii. Din totalul de 88 cadre, 56 sunt muncitori, adică 63,64%, și 32 sunt funcționari, adică 36,36%. Din cei intrați după 23 August, 56 sunt cadre, adică 63,64%, iar dintre vechii funcționari sunt 32 cadre, 36,36%. Numărul m.d.p. este de 1.264, ceea ce reprezintă 40,93% din cei 3.088 salariați. Din cele 88 cadre, 76 sunt m.d.p., adică 86,36%⁵.

1. *Ibidem*, f. 41.

2. *Ibidem*, f. 42.

3. „Rezultatul verificărilor membrilor de partid de la Miliție, Securitate și Penitenciare (situația pe țară)”. Documentul este nesemnat și a fost înregistrat pe 21 martie 1950 cu numărul 91 (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 57/1950, ff. 5-6).

4. *Ibidem*.

5. „Notă informativă asupra compoziției Aparatului de Stat din 26 octombrie 1949”. Documentul este întocmit de Sectorul Informare de Partid din Direcția Organizatorică a CC al PMR. Vezi *Istoria comunismului din România. Documente perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1945-1965)*, volum editat de Mihnea Berindei, Dorin Dobrințu, Armand Goșu, Humanitas, București, 2009, p. 225.

Același document mai preciza că în unitățile exterioare ale DGP, numărul celor sosiți după 23 august 1944 îl depășea pe cel al vechilor salariați. Nu aceeași situație se regăsea și în aparatul central al DGP, unde din cei 245 de salariați, 236 (96,8%) proveneau din vechiul aparat de stat și doar nouă erau încadrați după 23 august 1944 (3,2%)¹. Procesul încadrării cadrelor din câmpul muncii sau din rândul activiștilor PMR sau UTM va continua și în următorii ani, cazurile de ofițeri superiori și generali cu doar patru clase absolvite devenind o practică obișnuită în MAI.

După ce admiterile în partid au fost sistate în perioada decembrie 1947 – mai 1952, primirea de noi membri a fost reluată prin stabilirea unor noi criterii mai riguroase în privința obținerii carnetului de partid. Astfel, deși noile criterii de primire în partid au fost stabilite la Plenara CC al PMR din iulie 1950, procesul admiterii de noi candidaturi a fost reluat abia în primăvara anului 1952, atunci când conducerea superioară de partid a elaborat instrucțiunile de aplicare a Rezoluției plenarei mai sus amintite. După acest mare proces de epurare, PMR „a rămas cu 720.146 de membri, adică 78,87% din cei verificați, fiind excluși 192.881 (21,13%), din care 12,27% (112.901) excluși pentru activitate dușmănoasă și diferite abateri grave, iar 8,76% pentru refuz de calitate de membru de partid prin neprezentare”².

Funcționarii publici din DGP (1946-1950)

După 23 august 1944, comuniștii au făcut în mod constant presiuni asupra conducerii guvernului pentru epurarea funcționarilor și demnitarilor care ocupaseră funcții în aparatul de stat pe vremea regimului Antonescu. În condițiile în care economia României se apropia cu pași repezi de colaps, guvernele care s-au succedat după întoarcerea armelor au recurs la unele măsuri de austeritate. Printre acestea s-a numărat și diminuarea aparatului bugetar care în anii anteriori fusese hipertrofic. Folosindu-se de acest pretext, comuniștii au declanșat după preluarea puterii o campanie de îndepărtare a tuturor funcționarilor care nu erau înrolați în PCR sau măcar într-una dintre organizațiile politice controlate de acest partid.

Una dintre prevederile Convenției de Armistițiu (semnată în capitala URSS la 12 septembrie 1944) avea să fie alibiul de care comuniștii se vor prevala în declanșarea epurărilor din administrația de stat. Articolele 14 și 15 stipulau obligația guvernului român de a-i aresta pe criminalii de război și de a interzice organizațiile de tip fascist care făceau propagandă împotriva URSS și Națiunilor Unite. De această formulare ambiguă și generală se vor folosi liderii comuniști pentru a-i acuza de propagandă fascistă și ostilă URSS pe toți cei care nu doreau să se înregimenteze sau să adere la politica PCR. Campania de „purificare” a instituțiilor publice de elementele „prohitleriste”, „antonesciene”, „pro-fasciste” etc. a fost declanșată după câteva săptămâni de la întoarcerea delegației române de la Moscova³ (nu trebuie uitat totuși că procesul de defascizare a aparatului de stat declanșat în mai toate fostele state aliate Germaniei naziste a identificat și tras la răspundere pe mulți dintre cei vinovați de crime contra umanității, comise în timpul celui de-al Doilea Război Mondial).

1. *Ibidem*.

2. Despre procesul de verificare a membrilor PMR, vezi și Nicoleta Ionescu-Gură, *Stalinizarea României. Republica Populară Română 1948-1950: transformări instituționale*, Bic ALL, București, 2005, p. 213.

3. Dinu C. Giurescu, *Uzurpatorii. România, 6 martie 1945 – 7 ianuarie 1946*, Vremea, București, 2004, p. 112.

În ziua de 24 septembrie 1944, într-o cuvântare ținută pe Stadionul ANEF la prima demonstrație legală a PCdR, liderul comunist Gheorghe Gheorghiu-Dej începea atacul propagandistic împotriva guvernului Sănătescu, acuzându-l că nu curăță aparatul de stat de legionari, antonescieni și fasciști. În cadrul acestei „adunări populare” s-au scandat și s-au afișat lozinci care cereau scoaterea legionarilor și fasciștilor din aparatul de stat, dar și arestarea acestora¹.

O primă măsură în acest sens a fost promulgarea Legii nr. 486 din 8 octombrie 1944 privind purificarea administrațiilor publice, prin care s-au înființat la nivel de ministere și instituții din administrația centrală și locală comisii care să-i urmărească pe funcționarii care au comis abuzuri, au făcut încadrări și acordări de gradații ilegale etc.². Această lege a fost modificată și completată ulterior, situație care a condus la îndepărtarea ei de la țelul propus.

Odată ajunși la putere, comuniștii au accelerat procesul de înlăturare a funcționarilor „necorespunzători” din perspectiva noului regim. Înlocuirea funcționarilor din vechiul regim burghez a fost un proces care a avut loc treptat, în conformitate cu principiile marxist-leniniste care prevedeau că înlocuirea formelor vechi de guvernare trebuia pusă în practică gradual. Epurarea aparatului de stat a fost un proces care s-a petrecut în paralel cu reorganizarea ministerelor și a schimbării atribuțiilor acestora, dar și cu înființarea sau desființarea unor structuri din subordinea Consiliului de Miniștri sau a ministerelor. O altă metodă folosită de noua putere pentru îndepărtarea funcționarilor necorespunzători din punct de vedere politic a fost aceea a trecerii lor în „cadru disponibil”, pensionarea anticipată sau exercitarea de presiuni în vederea depunerii demisiilor.

Profitând de prezența Armatei Roșii pe teritoriul RPR și de impunerea unui guvern controlat de comuniști, PCR a recurs în primii ani ai „revoluției populare” la numeroase abuzuri și ilegalități săvârșite împotriva salariaților din sectorul bugetar. Întreaga operațiune era desfășurată sub imperativul înlăturării tuturor „elementelor fasciste și legionare” și a „elementelor reacționare”³ din PNT și PNL care activau în cadrul administrației centrale și locale de stat și care s-ar fi făcut vinovate de situația dezastruoasă a economiei.

În ședința Consiliului de Miniștri din 7 martie 1945, în care s-au prezentat principalele direcții de activitate și principiile programului de guvernare ale noului guvern instalat în ziua precedentă, președintele Consiliului, dr. Petru Groza, se referea la „curățirea aparatului” de stat :

1. *Ibidem*, pp. 113-114.

2. Legea prevedea că puteau fi „licențiați din serviciu”, indiferent de data la care au fost numiți, încadrați sau angajați, fără despăgubiri, funcționarii statului din serviciul public care: „au avut o atitudine abuzivă ori ținută nedemnă”; „s-au pus sub orice formă în slujba unor interese străine de acelea ale națiunii române”; „au militat sub orice formă în vreo organizațiune politică sau paramilitară: legionară, fascistă sau hitleristă sau au servit prin orice mijloace scopurile unor organizațiuni dictatoriale”. Erau exceptați de la aceste prevederi funcționarii care puteau dovedi că au părăsit organizațiile politice mai sus menționate și „s-au încadrat în lupta pentru cucerirea libertăților democratice și pentru înlăturarea fascismului din România încă înaintea datei de 23 August 1944”. În vederea punerii în practică a acestui act normativ, articolul 4 al legii prevedea instituirea de către miniștri sau șefii administrațiilor centrale sau locale a unor comisii compuse din trei funcționari superiori care urmau să cerceteze, „sub garanția deplinei sincerități”, cazurile funcționarilor cu trecut necorespunzător pentru noile vremuri. Disponibilizările sau reîncadrările urmau să se facă prin decret regal sau decizie ministerială, în conformitate cu legile organice și Codul funcționarilor publici în vigoare la acea dată (Legea nr. 486 din 7 octombrie 1944 privitoare la purificarea administrațiilor publice publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 233 din 8 octombrie 1944).

3. Ștefan Lache, „Activitatea Partidului Comunist Român pentru democratizarea aparatului de stat în perioada martie 1945 – decembrie 1947”, teză de doctorat coordonată de conferențiar universitar Mihai Fătu, Facultatea de Filosofie-Istorie a Universității din București și Academia de Învățământ Social-Politic „Ștefan Gheorghiu” de pe lângă CC al PCR, vol. I, București, 1970, p. 121.

Va trebui să cuprindă programul acesta curățirea aparatului nostru de stat – dar repede – în toate sectoarele lui. Această grea și uriașă mașinărie trebuie să intre în funcțiune oarecum, fiindcă nu funcționa. Asemenea unui aparat umplut de nisip – nisipul aversiunii față de tot ceea ce se petrece pe linia dezvoltării neamului și a societăților omenești, și aici tendințele de sabotaj i-au împiedicat funcționarea¹.

Pentru îndeplinirea acestui program s-a prevăzut elaborarea de către MJ a unui nou act normativ care să înlocuiască Legea nr. 486 din 8 octombrie 1944, considerată prea greoaie și permisivă.

Astfel, după trei săptămâni de la această ședință a Consiliului de Miniștri, a fost emis Decretul-Lege privind purificarea administrației publice semnat și inițiat de către ministrul Justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, care stabilea modul în care puteau fi îndepărtați din serviciu sau reîncadrați în grade și funcții angajații din sectorul bugetar².

Potrivit acestui act normativ, puteau fi îndepărtați din serviciu, fără nicio indemnizație, funcționarii care :

- au colaborat sub orice formă pentru realizarea intereselor și scopurilor hitleriste sau fasciste în România, precum și cei care din proprie inițiativă au participat la manifestațiuni de orice fel pentru determinarea unei opinii publice, favorabile scopurilor fasciste sau hitleriste ;
- au activat sub orice formă în scopul instaurării sau menținerii regimurilor dictatoriale în România ;
- au activat în mișcarea legionară sau în alte mișcări cu caracter fascist, hitlerist sau rasial, precum și acei care au făcut parte din organizațiuni politice sau paramilitare, hitleriste sau fasciste, ori urmărind asemenea scopuri ;
- prin modul în care și-au îndeplinit funcțiunea sau prin orice mijloc de publicitate sau propagandă, au luat atitudine antidemocratică ;
- au comis crime, delictе, acte de teroare, ori alte acte de violență fizică sau morală, fie din proprie inițiativă, fie pentru executarea misiunilor încredințate.

În vederea identificării acestor categorii de salariați publici, miniștrilor li se acorda puterea de a institui comisii care puteau culege informații pe orice cale, chiar și fără ascultarea persoanei vizate. Articolul 10 al Legii nr. 217/1945 prevedea că funcționarii care se încadrau într-una din categoriile enumerate mai sus urmau să fie „întrebuințați la muncă obligatorie în folosul statului, în lagăre speciale, iar acei care se vor fi dovedit culpabili de schingiuri, maltratări, arestări ilegale, sau alte fapte penale, vor fi deferiți instanțelor de judecată competente”³.

Șefii instituțiilor publice urmau să întocmească tabele cu toți funcționarii care intrau sub incidența acestei legi, iar după ce primeau aprobarea ministrului căruia i se subordona instituția respectivă, tabelele erau înaintate către MAI pentru executare.

Efectele acestei legi s-au făcut simțite timp de câțiva ani, perioadă în care întreg aparatul de stat a fost „curățat” de funcționarii „regimului burghezo-moșieresc”. De exemplu, la data de 18 februarie 1948, prin Decretul nr. 283, subdirectorul general Bianu

1. „1945 martie 7, București. Stenograma ședinței Consiliului de Miniștri în care s-au prezentat principalele direcții de activitate a noului guvern”, în Ioan Scurtu (coord.), *România. Viața politică în documente 1945*, Arhivele Statului, București, 1994, pp. 192-195.

2. Legea nr. 217 din 29 martie 1945 pentru purificarea administrațiilor publice, *Monitorul Oficial*, partea I, nr. 74, 30 martie 1945.

3. *Ibidem*.

Eugen de la Direcția Generală a Poliției a fost îndepărtat din funcție fără nicio indemnizație, în temeiul acestei legi¹.

Deprofesionalizarea rapidă și brutală a întregului aparat de stat i-a șocat chiar și pe cei care inițiaseră acest proces. Într-o ședință a Secretariatului CC al PMR din 20 ianuarie 1949, care a avut pe ordinea de zi și un proiect de lege privind salarizarea funcționarilor publici, Vasile Luca, secretar al CC al PMR, se arăta nemulțumit de gradul scăzut de calificare al celor încadrați în funcții de conducere:

În Uniunea Sovietică, anumite funcții cer o anumită calificare: de exemplu, ca director trebuie neapărat să fie inginer; noi însă trebuie să punem ca director un muncitor și nu putem face această diferențiere, pentru că nu există încă diferență de calificare².

Același Vasile Luca, într-o altă ședință a Secretariatului CC al PMR din 4 aprilie 1949, atrăgea atenția asupra situației numărului mare de funcționari publici disponibilizați pe motive politice și care nu puteau fi reîncadrați. Acesta afirma că doar 10% dintre ei puteau fi reangajați în sectorul de stat, restul disponibilizaților urmând să fie trimiși la muncă forțată pe noile șantiere ale republicii:

Noi am scos un număr mare de funcționari, dar nu-i putem încadra la stat din cauza schemelor de organizare, și atunci trebuie văzut unde vor putea fi încadrați. (...) În ce privește problema plasării, arată că ea este foarte grea, deoarece, pe de o parte, cerem vigilență, iar pe de altă parte trebuie să punem problema de a plasa chiar pe dușmani în câmpul muncii, pentru că altfel îi împingem spre acte de banditism. Noi trebuie să obligăm pe exploatare să devină muncitori, dar astăzi este situația că nu sunt primiți nici ca măturați de stradă. Întreprinderile nu primesc nici simpli lucrători dacă nu au dispoziții de la partid. A merge exagerat pe acest drum înseamnă a nu putea plasa sute de mii de oameni. Trebuie să creăm deci condițiuni de muncă pentru aceste elemente, cea mai mare parte din ei trebuie trimiși la muncă forțată și aceasta deschide problema șantierei³.

Potrivit istoricului Florian Banu, accesarea la putere a PCR și instaurarea unui regim totalitar se împarte în două etape. Prima etapă, între 23 august 1944 și 6 martie 1945, când „controlul asupra aparatului de stat era cvasiinexistent”⁴ din pricina staționării pe teritoriul României a trupelor Armatei Roșii și a puternicei influențe sovietice în Comisia Aliată de Control din România. A doua etapă, între 6 martie 1945 și 30 decembrie 1947, e caracterizată „prin faptul că, grație acaparării ministerelor-cheie, aparatul de stat a fost principalul instrument de care a uzat partidul comunist pentru obținerea puterii depline, înlăturarea monarhiei și instaurarea republicii populare”⁵.

De acest proces de „democratizare a aparatului de stat” nu a scăpat nici Ministerul de Interne. Imediat după 6 martie 1945 au fost înlăturați din funcțiile de comandă majoritatea foștilor comisari, chestori, inspectori și directori de penitenciare care se formaseră sub vechiul regim, în locul lor fiind aduși membri ai PCdR, militari din Diviziile de voluntari

1. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 2/1948, vol. I, ff. 214-215.

2. *Stenogramele ședințelor Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al PMR*, vol. II: 1949, Ioan Scurtu (studiu introductiv), Arhivele Naționale ale României, București, 2003, p. 24.

3. *Ibidem*, p. 218.

4. Florian Banu, „Aparatul de stat și campania electorală din 1946. Modalități de susținere a partidului comunist”, în Robert Fürtös și Gheorghe Mihai Bârlea (coord.), *Alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946. De la memoria colectivă la cercetarea istorică*, Fundația Academia Civică, București, 2007, p. 241.

5. *Ibidem*.

„Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan” sau foști deținuți de drept comun care îl cunoscuseră în detenție pe ministrul de Interne Teohari Georgescu¹ (aceștia din urmă fuseseră încadrați în poliție pe considerentul că relațiile pe care le aveau cu lumea interlopă vor stăvili valul de crime, jafuri și omoruri care lovise capitala după amnistia generală din august 1944). Odată cu trecerea anilor, Poliția, Jandarmeria și Penitenciarele au fost curățate aproape complet de funcționarii publici necorespunzători din punct de vedere politic.

Pentru exemplificare, menționăm aici modificarea structurii de personal la Direcția Generală a Poliției, unde la doar câteva luni de la preluarea puterii de către comuniști au fost aduse câteva mii de noi cadre. Astfel, din totalul de 7.815 de ofițeri de poliție, agenți, gardieni publici și personal administrativ care erau cuprinși în această structură a MAI, 4.723 erau cadre noi².

Practica numirii în funcții de comandă a unor muncitori necalificați, cu o instrucție primară, a activiștilor de partid sau obștești a continuat până în 1989, cu o intensitate considerabilă însă în anii '50. De asemenea, disponibilizarea angajaților civili și trecerile în rezervă ale ofițerilor din MAI pe motive politice au continuat pe întreaga durată a regimului comunist. Un bun exemplu de acest gen este valul de concedieri, treceri în rezervă sau retrogradări în funcții inferioare care a avut loc în toate structurile MAI după „devierea de dreapta” din mai 1952, atunci când Teohari Georgescu a fost demis din toate funcțiile de partid și de stat, inclusiv din cea de ministru al Afacerilor Interne (6 martie 1945 – 28 mai 1952). După demiterea lui Teohari Georgescu, au fost înlăturați din MAI sau mutați în funcții inferioare o serie de apropiați ai fostului ministru: Jianu Marin, generalul-locomotenent Pavel Cristescu, locotenent-colonelul Sepeanu Tudor, locotenent-colonelul Prosan Nicolae și fratele său Prosan Gheorghe, locotenent-colonelul Czeller Ludovic (cel care s-a sinucis în Cimitirul „Bellu” din București la data de 3 iunie 1952), locotenent-colonelul Rancev Boris, colonelul Birtaş Gavrila și soția sa, căpitanul Birtaş Eva, colonelul Dulgheru Mișu (arestat în noiembrie 1952 după ce finalizase ancheta „sabotorilor” de la Canal) ș.a.m.d.

Nu toți funcționarii sau militarii care făcuseră carieră în perioada interbelică sau în timpul războiului au fost îndepărtați din MAI în primii ani de după preluarea puterii de către comuniști. Din cauza lipsei de cadre competente și calificate, în unele funcții au fost păstrați temporar anumiți militari sau angajați civili care aveau un trecut „necorespunzător” din punct de vedere politic (origine nesănătoasă, posesori de mici averi, cu funcții de comandă de mică importanță pe frontul de Est, cu rude fugite peste hotare sau condamnate etc.). Însă de îndată ce dirigitorii din MAI găseau înlocuitori pe măsura celor care aveau astfel de probleme la dosar, aceștia erau imediat scoși din MAI (chiar dacă lucrurile compromițătoare din dosarele de cadre fuseseră în general cunoscute încă din momentul încadrării lor în MAI).

1. În martie 1945, după ce a fost instalat în funcția de ministru de Interne, Teohari Georgescu i-a convocat pe foștii spărgători de bănci Dan Cairo și Ion Voinescu, cu care fusese coleg de pușcărie, pe care i-a reabilitat și încadrat în Poliție în funcțiile de comisari-șefi la Circumscripțiile 1 și 2 Poliție din Prefectura Poliției Capitalei (odată cu încadrarea în Poliție, cei doi au primit și calitatea de „membru de partid”). Însă în loc să participe la prinderea infractorilor care își făceau de cap, cei doi comisari-șefi au dat prima lovitură la nicio săptămână de la încadrarea în Poliție: Filiala Brașov a BNR pe care au jefuit-o de 1 milion de dolari și 300 de cocoșei de aur. În următoarele săptămâni cei doi polițiști-spărgători au mai jefuit și alte filiale ale BNR (în timpul jafurilor au fost uciși și câțiva paznici și gardieni). În cele din urmă, cei doi tâlhari au fost prinși de comisarii de poliție Eugen și Constantin Alimănescu. Fostul criminalist Traian Tandin povestește în volumul *Cazuri judiciare celebre* cum, simțindu-se încolțiți la restaurantul „Tic-Tac” din București de către cei doi frați din Brigada „Fulger”, Cairo și Voinescu „și-au îndreptat pistoalele unul spre altul și au tras, împușcându-se reciproc” (Traian Tandin, *Cazuri judiciare celebre*, Tritonic, București, 2009, pp. 89-90).
2. Ștefan Lache, *op. cit.*, p. 209.

După ce Direcția Generală a Siguranței Statului, Direcția Generală a Poliției și Direcția Generală a Penitenciarelor au fost militarizate și transformate în organisme represive după model sovietic, aproape toți deținătorii funcțiilor de comandă care activau în aceste structuri ale MAI au primit grade militare echivalente gradelor profesionale¹ (nu tot personalul acestor structuri a fost militarizat, anumite funcții rămânând ocupate de angajați civili până în 1989). Însă cu prilejul înființării noilor instituții represive ale republicii populare, mulți dintre funcționarii care nu corespundeau din punct de vedere politic au fost disponibilizați (comprimați). O parte dintre aceștia nu se vor alege doar cu demiterea, ci vor fi internați în colonii de muncă sau condamnați pentru activitate împotriva clasei muncitoare. În anii '50, circa 3.000 de foști polițiști, jandarmi și agenți ai Siguranței au fost întemnițați în Penitenciarul Central Făgăraș, 165 dintre aceștia găsindu-și sfârșitul în acest loc de detenție.

Statutul funcționarilor publici din 1946

Potrivit articolului 183 din Codul penal în vigoare în 1948², funcționarul public era definit astfel :

Funcționar public este acela care exercită, în mod voluntar sau obligatoriu, permanent sau temporar, în serviciul Statului, județului, comunei sau instituțiilor publice dependente, oricare ar fi modul lor de administrare, o funcțiune sau o însărcinare, de orice natură, fie chiar electivă, retribuită sau nu și indiferent de chipul în care a fost investit. Această calitate o au de asemenea preoții militari și militarii. Nu sunt considerați funcționari publici membrii Corpurilor legiuitoare³.

Tot în Codul penal se preciza că funcționarii penitenciarelor sau institutelor destinate pedepselor, care primeau și internaau în penitenciar sau institut, fără mandat sau ordin legal al autorității competente, puteau fi condamnați la pedepse cu închisoarea corecțională de la două luni la un an (art. 276)⁴. De asemenea, funcționarii publici care întrebuințau sau dispuneau întrebuințarea violenței, torturilor sau a oricăror mijloace ilegale de constrângere contra unui infractor ori contra unui martor sau expert, în scopul de a smulge mărturisiri sau declarații, erau pasibili de închisoare corecțională de la un an la trei ani pentru delictul de cercetare abuzivă (în cazul în care se constituia într-o infracțiune gravă, instanța putea dispune și o pedeapsă complementară : interdicție corecțională de la un an la trei ani)⁵.

1. În august 1948, Direcția Generală a Siguranței Statului a fost militarizată și redenumită Direcția Generală a Securității Poporului ; în ianuarie 1949, Direcția Generală a Poliției a fost militarizată și redenumită Direcția Generală a Militei, iar în perioada ianuarie-iulie 1951, Direcția Generală a Penitenciarelor Coloniilor și Unităților de Muncă a fost aproape complet militarizată.

2. Victor Papadopol, Ilie Stoenescu, G.V. Protopopescu, *Codul penal al Republicii Populare Române. Adnotat*, Editura de Stat, București, 1948, p. 257.

3. Un an mai târziu, definiția funcționarului public prevăzută în articolul 183 din Codul penal a fost schimbată după cum urmează : „Angajat sau funcționar public este acela care exercită, în mod voluntar sau obligatoriu, permanent sau temporar, în serviciul organelor, instituțiilor ori întreprinderilor statului, organizațiilor de masă, oricăror altor organizații sau asociații cu caracter social sau profesional, precum și cooperativelor de orice fel, o funcție sau însărcinare de orice natură, fie chiar electivă, retribuită sau nu, și indiferent de chipul în care a fost investit” – Decretul nr. 187/1949 pentru modificarea și abrogarea unor dispozițiuni din Codul penal, publicat în *Buletinul Oficial al RPR*, nr. 25, 30 aprilie 1949.

4. Victor Papadopol, Ilie Stoenescu, G.V. Protopopescu, *Codul penal al Republicii Populare Române. Adnotat*, Editura de Stat, București, 1948, p. 363.

5. *Ibidem*, p. 378.

Până la intrarea în vigoare a Codului muncii din 1950, în întreg aparatul DGP au fost încadrați funcționari publici. Normele de numire, tratare și ieșire din serviciu pentru personalul permanent și temporar din serviciile publice se făceau în baza „Statutului funcționarilor publici” adoptat în 1946¹, dublat de un regulament de aplicare întocmit de Consiliul de Miniștri².

Salariații din sistemul penitenciar care făceau parte din personalul permanent al DGP au fost considerați funcționari publici până în 1950, când drepturile lor au început să fie reglementate potrivit Codului muncii sub denumirea de „angajați civili”, „salariați civili” sau „personal civil”.

Dispozițiile acestui statut, cu excepția celor privitoare la salarizare și tabelele-anexă care însoțeau actul normativ, nu se aplicau funcționarilor publici care făceau parte din corpuri constituite prin legi speciale, dacă în legile organice respective se prevedeau alte dispoziții. Astfel, toți funcționarii publici care se regăseau sub efectul altor statute apărute după 6 martie 1945 nu intrau în prevederile Legii nr. 746 (nu era cazul funcționarilor publici din DGP).

Anterior anului 1946, au mai existat două acte normative care au reglementat condiția funcționarului public: Statutul funcționarilor publici din 19 iunie 1923 și Codul funcționarilor publici din 8 iunie 1940.

Statutul funcționarilor publici din 1923 nu a reușit să unifice regimul juridic al funcționarilor publici și să armonizeze toate salariile publice, care au rămas până în 1940 la „capriciul bugetelor și al legilor speciale”³.

Între 1923 și 1940 au fost emise zeci de legi speciale pentru diferite categorii de funcționari, compromițând astfel prevederile Statutului/Codului funcționarilor publici. Astfel de derogări de la Statutul funcționarilor publici și crearea de zeci de categorii de salariați publici speciali a continuat și după 1989 (în 2008 de pildă, existau peste 35 de acte normative care stabileau diferite categorii speciale de salariați bugetari).

Odată cu emiterea Codului funcționarilor publici din 8 iunie 1940, s-a reușit, parțial, aducerea la același numitor comun a majorității funcțiilor și salariilor funcționarilor publici.

Legea nr. 746/1946 a constituit un progres deoarece articolul 5 al acesteia prevedea că statutului nu i se puteau aduce niciun fel de modificări decât printr-o lege propusă la inițiativa președintelui Consiliului de Miniștri. Acest articol avea menirea să împiedice o serie de abuzuri ale diferitelor ministere în a iniția diferite proiecte de lege în domeniul salarizării sau al creării unor poziții avantajoase propriilor angajați în raport cu Statutul funcționarilor publici. O altă nouă prevedere a Statutului din 1946 îngăduia funcționarilor publici să devină membri în organizațiile politice.

Pentru a fi numit într-o funcție din DGP, candidatul trebuia să îndeplinească, conform Legii nr. 746/1946, următoarele condiții: să fie cetățean român; să cunoască limba în măsura cerută de îndeplinirea funcțiunii; bărbații să fi satisfăcut serviciul militar; să fie majori; să nu fi depășit vârsta de 35 de ani (iar cel de specialitate sau tehnic, 40 de ani); să nu fi

-
1. *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 220, 22 septembrie 1946; Legea nr. 746 pentru Statutul funcționarilor publici, cu rectificările publicate în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 288, 12 decembrie 1946. Alte două astfel de statute fuseseră adoptate în 1923 și 1940.
 2. „Regulamentul nr. 14 pentru aplicarea Statutului Funcționarilor Publici din 22 Septembrie 1946”, *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 290, 14 decembrie 1946, cu rectificările publicate în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 295, 20 decembrie 1946, și *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 299, 30 decembrie 1946.
 3. Corneliu Rudeanu, Gheorghe Marchidan (cu o prefață de Anibal Teodorescu), *Statutul funcționarilor publici și Statutul salariaților comunali (Comentariu doctrinar și jurisprudențial)*, București, 1947, p. 4.

fost decăzut din drepturile civice și politice ; să nu fi suferit vreo condamnare pentru : însușire de bani sau valori ale administrației, primirea de bani sau orice alte avantaje, rapoarte false sau distrugerea de acte pentru a ascunde anumite nereguli, beție repetată în serviciu etc. ; să nu fi fost îndepărtat din serviciul public ca urmare a unei măsuri disciplinare sau prin efectul legii de epurare pentru atitudini și fapte politice ; să fi avut studiile minime și pregătirea profesională pentru funcția pe care candida ; să fi trecut examenul medical și concursul de admitere (numirea în funcție se făcea după admiterea unui concurs care consta în : verificarea titlurilor și a condițiilor de numire, proba scrisă, proba orală și proba practică).

În indicatorul alfabetic al funcțiilor de numire care însoțea, în anexă, Statutul funcționarilor publici, erau precizate cerințele de studii minime și pregătirea profesională pentru 354 de funcții din sistemul sanitar, de învățământ, polițienesc etc. Totodată, în dreptul fiecărei funcții era precizată și clasa de salarizare în care funcționarul public putea fi înaintat automat după îndeplinirea unui stagiul de doi ani în fiecare clasă precedentă (funcționarii care se distingueau prin merite excepționale în îndeplinirea sarcinilor de serviciu puteau fi înaintați în mod excepțional la jumătatea stagiului, o dată la zece ani și doar de trei ori în întreaga carieră, prin decizia șefului administrației). Clasa maximă de salarizare – 35 – aparținea demnitarilor politici (prim-ministru, ministru, subsecretar de stat, secretar general de ministere, director general al Poliției, prefect al Poliției Capitalei, prefect), iar clasa minimă – 1 – aparținea muncitorilor necalificați (aprod, camerist/ă, om/femeie de serviciu, portar, paznic etc.). Printre cele 354 de funcții prevăzute în indicatorul alfabetic al funcțiilor de numire figurau și câteva funcții din aparatul de penitenciare :

- medic de penitenciar – doctor în medicină (clasa de salarizare – 10) ;
- administrator/director de penitenciar – liceul și ca pregătire profesională – un curs de pregătire profesională (clasa de salarizare – 7). Cerința ca un administrator-șef de penitenciar să aibă studii minime liceale nu era îndeplinită de către majoritatea ocupanților acestor funcții după data de 6 martie 1945 ;
- comandant de gardă și prim-gardian de penitenciar – gimnaziul și un curs de pregătire profesională (clasa de salarizare – 4) ;
- gardian de penitenciar – cursul primar și o școală profesională (clasa de salarizare – 2).

Funcționarii publici trebuiau să depună la intrarea în serviciu un jurământ sau legământ de credință care se păstra în dosarul personal¹.

1. Până la abolirea monarhiei, formula jurământului depus de funcționarii publici la intrarea în funcție a fost cea stabilită la 13 septembrie 1944 prin Legea nr. 457 privitoare la formula jurământului depus de funcționarii publici : „Jur de a fi credincios Regelui și intereselor Țării mele, de a observa în totul Constituția și legile Țării, de a executa cu onoare și conștiință funcțiunile ce-mi sunt încredințate și de a nu face nimic de natură a periclita ordinea în Stat. Așa să-mi ajute Dumnezeu” (*Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 212, 14 septembrie 1944). Chiar în ziua abdicării regelui Mihai formula jurământului funcționarilor publici s-a schimbat ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 363 din 30 decembrie 1947 pentru constituirea Statului Român în Republica Populară Română. Iată, pentru exemplificare, jurământul depus de Fodor Augustin – directorul Penitenciarului Principal Cluj : „Subsemnatul *Fodor Augustin*, gradul *Administrator*, funcționar public în Direcțiunea Generală a Penitenciarelor, Penitenciarul Principal Cluj, Ministerul Afacerilor Interne, jur a fi credincios Poporului și de a apăra Republica Populară Română împotriva dușmanilor din afară și dinăuntrul Țării. Jur a respecta legile Republicii Populare Române și a păstra secretul în serviciu. Fodor Augustin. Acest jurământ s-a prestat în fața noastră, astăzi, 31 Decembrie 1947, la Penitenciarul Principal Cluj”. Pe 2 ianuarie 1948, *Scântea* anunța că în armată, ministere, magistratură și toate instituțiile s-a depus de către militari, salariați publici și magistrați „jurământul de credință poporului român și Republicii Populare Române”.

De asemenea, la intrarea în serviciul DGP, fiecărui funcționar public i se întocmea un dosar personal care cuprindea : statul de serviciu (în acest document se treceau numele și prenumele titularului, data și locul nașterii, starea civilă, situația militară, numele soției, numele și data nașterii copiilor, studiile, cunoștințele de limbi străine, examenele importante, școlile profesionale absolvite, notele/calificativele, fotografia salariatului, precum și alte schimbări survenite în situația acestuia), actele personale în original sau copie legalizată, declarația de avere deținută în momentul intrării în serviciu și fișa de pensii. Pe lângă acestea, potrivit Legii nr. 746/1946, în dosarul personal al funcționarului public trebuiau să mai figureze și alte documente, precum certificate de naționalitate, adeverințe de la cazierul judiciar, autobiografia, buletine de analiză a sângelui ș.a.m.d.

Pe lângă salariu, funcționarii mai puteau beneficia și de o serie de prime și indemnizații speciale : pentru chirie ; copii ; deplasări ; mutări ; pentru muncă suplimentară ; alte recompense ; indemnizații speciale pentru echipament și muncă în condiții speciale ; prime și indemnizații cu caracter militar etc.

De asemenea, funcționarii publici beneficiau și de :

- concedii (de odihnă, boală, interes personal și studii) ;
- zile libere în timpul sărbătorilor legale (acestea fuseseră stabilite prin Jurnalul Consiliului de Miniștri nr. 1888 din 23 decembrie 1946¹ : 1 ianuarie – Anul Nou ; 6 ianuarie – Botezul Domnului ; 24 Ianuarie – Ziua Unirii Principatelor ; 25 martie – Buna Vestire ; 4 zile – Sfintele Paști, 23 aprilie – Sfântul Gheorghe ; 1 Mai – Ziua Muncii ; 9 Mai – Ziua Victoriei ; 10 Mai – Ziua Independenței și Proclămării Regatului ; Înălțarea Domnului și Ziua Eroilor ; 23 August ; 8 noiembrie – Ziua Regelui Mihai ; 24, 25, 26 decembrie – Crăciunul) ;
- pensie (bărbații puteau fi pensionați la împlinirea vârstei de 57 de ani sau după 35 de ani de serviciu, iar femeile, la 52 de ani sau după 30 de ani de serviciu) ;
- drepturi politice (funcționarii publici puteau ocupa orice funcție politică : ministru, deputat, prefect, primar etc. și puteau face parte din „grupări politice democratice”) ;
- drepturi sindicale ; sindicatele urmau să se grupeze între ele în Uniuni ce trebuiau apoi afiliate la Confederația Generală a Muncii. Dreptul de a se sindicaliza le-a fost acordat funcționarilor publici pentru prima dată la 21 ianuarie 1945 prin Legea nr. 52 privind sindicatele profesionale. Administrațiile erau obligate să aprobe, la cererea sindicatelor, pentru fiecare dintre instituțiile sau serviciile ale căror salariați se constituiseră în organizații sindicale, scoaterea din producție și delegarea la sindicat a funcționarilor publici desemnați să activeze în conducerea sindicatelor (aceștia își păstrau toate drepturile ce decurgeau din calitatea lor de funcționari publici).

Prin statutul din 1946, funcționarilor publici le erau impuse următoarele restricții : să facă comerț sau să fie în serviciul unei firme private. În plus, nu puteau ocupa decât o singură funcție și nu puteau primi decât un singur salariu ; pensionarii statului nu puteau ocupa o funcție publică și nu puteau fi angajați temporar sau prin contract.

Abaterile săvârșite de la îndatoriri atrăgeau sancțiuni disciplinare care aveau menirea de a asigura buna funcționare a serviciului public (la polul opus se găseau sancțiunile penale care aveau ca scop asigurarea liniștii și siguranței publice).

Pedepsele disciplinare erau clasificate după cum urmează :

1. Vezi *Monitorul Oficial*, nr. 297, 23 decembrie 1946.

1. *prevenirea* – încunoștințarea făcută funcționarului, prin care i se atrăgea atenția asupra abaterii comise și i se recomanda să nu mai repete fapta. Prevenirea se făcea în scris și confidențial, fiind aplicabilă numai funcționarilor aflați pentru prima dată în culpă pentru abateri de mică însemnătate ;
2. *muștrarea* – reprobarea scrisă a purtării funcționarului și invitația severă de a se îndrepta pe viitor. Această pedeapsă atrăgea de drept pierderea salariului pe o perioadă de la trei la zece zile. Muștrarea se aplica funcționarului care fusese anterior pedepsit cu *prevenire* și care, între timp, nu se îndreptase sau celui care nu fusese anterior pedepsit, dar care se făcea vinovat de aceleași fapte (însă de natură mai gravă) : purtare necuviincioasă față de colegi ; lipsă nemotivată de la serviciu pentru cel mult trei zile consecutiv ; trafic de influență în vederea obținerii unei situații mai bune în serviciu etc. ;
3. *avertismentul* – reprobarea publică a abaterii de la datorie a funcționarului. Avertismentul se dădea după ce funcționarului i se ceruseră explicații scrise și după ce mai fusese pedepsit de două ori cu pedeapsa muștrării (avertismentul atrăgea pierderea salariului pe o perioadă de la zece la 30 de zile). Funcționarul care primise această pedeapsă nu putea fi avansat în funcții superioare timp de un an. Avertismentul se aplica pentru următoarele : purtare necuviincioasă în serviciu față de public ; nerespectare repetată a orarului de serviciu ; indisciplină în serviciu ; purtare nedemnă în serviciu ; absențe nemotivate de la serviciu pentru cel mult șapte zile consecutiv ; nerespectare a secretului de serviciu ; ocupații și activități în afara serviciului care ar fi putut dăuna intereselor și prestigiului instituției etc. ;
4. *mutarea disciplinară în altă localitate* – se aplica pentru abateri grave în serviciu, de natură a compromite atât interesele administrației, cât și funcția : nedenunțarea celor care se făceau culpabili de furturi, ascundere sau vătămare a obiectelor administrației ; notare superficială fără sinceritate sau cu rea credință a subalternilor etc. Funcționarul public căruia i se aplica o astfel de pedeapsă nu putea fi avansat în funcții superioare pe o perioadă de doi ani ;
5. *suspendarea din serviciu pe timp limitat* – se aplica pe o perioadă care nu putea fi mai mică de 30 de zile și mai mare de șase luni. Pe timpul suspendării, funcționarul pierdea dreptul la salariu și nu putea fi avansat într-o funcție superioară timp de doi ani. Pedeapsa se aplica pentru următoarele : părăsirea postului fără aprobare ; comitere sau înlesnire de contravenții ; acțiuni și uneltiri care duceau la slăbirea și destrămarea solidarității dintre funcționari ;
6. *punerea în disponibilitate* – pe perioada punerii în disponibilitate, funcționarul înceta să mai facă parte din corpul funcționarilor. El nu putea fi reprimat în serviciu decât după o perioadă de cel puțin doi ani. Pedeapsa se aplica funcționarilor care lipseau nemotivat de la serviciu timp de 15 zile, precum și celor care se făceau pasibili de pedeapsa destituirii, dar numai în cazul în care comisiile de disciplină mai acordau vinovatului o ultimă șansă, considerând că exista posibilitatea îndreptării ;
7. *destituirea* – funcționarul destituit nu mai putea ocupa în viitor nicio funcție publică. Destituirea se aplica pentru următoarele : părăsire a unui post de răspundere ; însușire de bani, valori sau materiale ale administrației ; însușire de bani, daruri sau orice alte avantaje de la cetățenii care veneau în contact cu administrația, pentru orice fel de serviciu în legătură cu actul administrativ ; rapoarte false, denaturare sau distrugere de acte pentru a ascunde unele nereguli sau lipsa de bani, valori ori bunuri materiale ; păgubire a administrației cu rea-credință ; beție repetată în serviciu ; repetare continuă a faptelor pentru care mai fusese anterior sancționat disciplinar ; violare a secretului de serviciu, atunci când se aduseseră prejudicii administrației.

Prevenirea și mustarea se aplicau de către șeful ierarhic îndreptățit să acorde prima notă calificativă – împotriva lor, funcționarul putea face contestație în termen de zece zile de la aducerea la cunoștință și la care șeful administrației trebuia să decidă în cel mult zece zile –, iar celelalte pedepse se aplicau de către șeful administrației (toate pedepsele disciplinare erau înscrise în statul de serviciu și radiate după cinci ani de la data aplicării lor – în cazul pedepselor de la punctele 1 la 4 –, dacă funcționarul nu mai săvârșise alte abateri).

Abaterile disciplinare ale funcționarilor urmau să fie judecate de către comisiile de disciplină și comisiile pentru judecarea accidentelor, a căror organizare și funcționare urma să fie reglementată prin regulamente de ordine interioară.

Totodată, se prevedea posibilitatea revizuirii procesului de pedepsire disciplinară a unui funcționar căruia i se aplicase o sancțiune disciplinară, dar și posibilitatea ca funcționarul demis din serviciu în urma unei măsuri disciplinare să fie reabilitat administrativ (reabilitarea administrativă se putea acorda numai după patru ani de la data destituirii, în cazul în care fostul funcționar dădea suficiente semne de îndreptare).

Printre dispozițiile speciale ale Statutului funcționarilor publici amintim posibilitatea ca, în cazuri excepționale, șeful administrației să atribuie o funcție vacantă oricărui salariat din administrație, chiar dacă acesta nu îndeplinea condițiile de studii sau pregătire profesională.

Calificativele acordate funcționarului public se treceau în foaia calificativă și se făceau în baza articolului 101 din Regulamentul de aplicare a Statutului funcționarilor publici din 1946¹, care preciza notele ce se treceau în foaia calificativă: „bun a fi chemat în funcțiuni superioare”, „bun în funcțiune”, „în observație” și „insuficient”.

Foaia calificativă conținea trei rubrici în care șeful ierarhic superior trebuia să-și precizeze părerea cu privire la funcționarul căruia îi acorda calificativul: „priceperea și cunoștințele profesionale”, „sârguința” și „frecvența și purtarea în serviciu”.

Codul muncii

În vara anului 1950, MAN a adoptat, cu unanimitate de voturi (343) și pe baza legislației sovietice, Codul muncii din RPR². Această lege fundamentală în domeniul dreptului muncii stabilea regulile pentru contractele colective de muncă și contractele de muncă, normele de muncă și salarizarea, timpul de lucru și odihnă, răspunderea materială și compensațiile, protecția muncii, asigurările sociale, jurisdicția muncii etc. Dispozițiile Codului muncii nu se aplicau militarilor, dar se aplicau angajaților civili din MAI.

Proiectul de lege fusese elaborat încă din 1949 de către o comisie condusă de Liuba Chișinevski, vicepreședinte al Confederației Generale a Muncii, și Lothar Rădăceanu,

1. „Regulamentul nr. 14 pentru aplicarea Statutului Funcționarilor Publici din 22 Septembrie 1946”. *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 290, 14 decembrie 1946, cu rectificările publicate în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 295, 20 decembrie 1946, și *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 299, 30 decembrie 1946.
2. Legea nr. 3 din 8 iunie 1950 cuprinzând Codul muncii, *Buletinul Oficial al RPR*, nr. 50, 8 iunie 1950. Această lege fusese emisă după ce, în urmă cu câteva luni, Confederația Generală a Muncii luase o decizie care cuprindea: drepturile salariaților din sectorul socialist de stat și particular; ajutoarele pe caz de boală sau accidente, maternitate și înmormântare; stagiul neîntrerupt în aceeași unitate și vechimea în muncă (Decizia CGM din 23 februarie 1950, publicată în *Buletinul Oficial al RPR*, nr. 17, 23 februarie 1950). Decizia nu a fost anulată odată cu intrarea în vigoare a Codului muncii, ci a fost menținută și aplicată în paralel cu Legea nr. 3/1950. Decizia Confederației Generale a Muncii din 23 februarie 1950 a fost anulată prin Decretul nr. 524 din 11 decembrie 1953 pentru abrogarea dispozițiilor art. 16-23 inclusiv, 25 și 27 din Legea din 1 ianuarie 1949 pentru organizarea Asigurărilor Sociale de Stat, precum și a dispozițiilor art. 137 din Codul muncii. Vezi *Buletinul Oficial al MAN al RPR*, nr. 2, 14 ianuarie 1954.

ministru al Muncii. Această comisie și-a desfășurat lucrările sub atenta supraveghere a consilierilor sovietici care, la sfârșitul lucrărilor, au avizat pozitiv respectivul proiect de lege.

Înainte de a fi adoptat, Codul muncii a fost prelucrat, în primăvara anului 1950, cu activele de partid județene, de plasă, de sectoare, dar și cu birourile organizațiilor de bază din întreprinderi și GAS-uri. Odată cu elaborarea acestui Cod, Partidul și Confederația Generală a Muncii trebuiau să prezinte măsurile de îmbunătățire a raporturilor de muncă dintre salariați și angajatori. Această campanie de propagandă a fost însoțită și de o campanie de presă care a descris pe larg prevederile Codului muncii. Erau înfierate cu „mânie proletară” indisciplina, delăsarea, lenea, caracterizate ca dușmani ai clasei muncitoare în efortul acesteia de a construi socialismul.

Articolul 130 stipula că, în anumite cazuri, se puteau stabili condiții speciale de angajare printr-un act normativ al administrației centrale de stat :

Prin hotărâri ale Consiliului de Miniștri se vor stabili condițiuni speciale de angajare și de lucru pentru angajații care prestează muncă : sezonieră, temporară, în construcții, în domeniul forestier, în agricultură, la domiciliu și în orice alte domenii constituind excepțiuni de la dispozițiunile prezentului Cod.

Prin această prevedere, zeci de mii de salariați sau militari au putut fi concentrați pentru a participa la diferite lucrări în economia națională deoarece statul nu putea să asigure necesarul de forță de muncă în anumite domenii de activitate. Numeroși angajați civili sau militarizați din aparatul de penitenciare au fost concentrați de-a lungul timpului, pe perioade cuprinse între o lună și trei luni, spre a fi trimiși pe șantierele patriei.

Codul muncii se aplica muncitorilor și funcționarilor, instituțiilor socialiste de stat, organizațiilor cooperatiste și obștești, dar și persoanelor fizice și juridice din sectorul particular care foloseau muncă salariată.

Așa cum preciza și Decretul nr. 38 pentru organizarea DGP din 10 martie 1951 (nepublicat), efectivele din aparatul central și unitățile exterioare ale DGP erau alcătuite din personal militarizat și personal civil. În timp ce militarii se supuneau legilor și regulamentelor militare, precum și dispozițiilor din Statutul DGP (care avea să fie adoptat ulterior), personalul civil se supunea prevederilor Codului muncii și dispozițiilor din Statutul DGP.

Prevederile Decretului nr. 38 erau întărite și de articolele 53-55 din HCM nr. 729 din 19 iulie 1951 privitoare la organizarea și funcționarea DGPCUM ; acestea precizau că personalul civil avea drepturile prevăzute în Codul Muncii, că avansările de personal se făceau în funcție de ridicarea nivelului politic și profesional al fiecărui angajat, iar personalul militarizat și civil putea fi transferat în interes de serviciu sau în urma unei cereri personale. Totodată, personalul care se evidenția în muncă putea fi premiat, iar pentru merite deosebite putea fi propus spre decorare cu ordine și medalii (art. 56).

Capitolul IV al Codului muncii – „Regulamentele de ordine interioară” – stipula prin articolele 24-26 că în orice instituție trebuia elaborat un regulament de ordine interioară care să stabilească organizarea și disciplina muncii din respectiva unitate. Acest regulament trebuia să conțină dispoziții clare și precise în privința obligațiilor angajaților și angajatorului. Regulamentul de ordine interioară nu putea să contravină contractului colectiv de muncă și era stabilit de comun acord cu reprezentantul sindicatului din unitatea respectivă.

Un astfel de regulament de ordine interioară a fost elaborat în conformitate cu prevederile Codului muncii și pentru angajații civili din MAI. Acest document prevedea anumite reguli în organizarea muncii, folosirea completă și rațională a timpului de lucru, productivitatea muncii etc. Legea Codului muncii și orice alte norme referitoare la asigurările sociale,

concedii, pensii, îngrijire medicală, repaus, organizații sindicale etc. se aplicau și angajaților civili din MAI (angajații civili din MAI aveau dreptul la asistență medicală în sistemul sanitar al ministerului).

Regulamentul de ordine interioară al angajaților civili din MAI¹ cuprindea 10 capitole care se refereau la următoarele: angajare, încetarea angajării, transferarea și detașarea

1. Persoanele care solicitau angajarea în MAI trebuiau să depună, pe lângă cerere, și dovada repartizării de către Direcția Generală a Rezervelor de Muncă sau o dovadă de la instituția unde au lucrat, fișa de sănătate și documente de stare civilă... Cartea de muncă li se întocmea de către organele de cadre din MAI celor care nu mai fuseseră anterior în câmpul muncii, în termen de 15 zile de la prezentarea la serviciu. Angajații civili puteau fi scoși din producție și transferați la activități neproductive (de ex., activiști sindicali) numai cu aprobarea ministrului sau a lociitorilor săi. De asemenea, articolul 22 al acestui regulament prevedea că „toate ședințele cu caracter politic, social etc., în afară de cele profesionale organizate de conducerea unității, se vor ține numai în afara orelor de program”. Transferarea se putea face prin dispoziție scrisă în interes de serviciu sau al producției, ori la cerere, numai cu consimțământul angajatului. În cazul în care unitatea se muta în altă localitate, angajatul putea fi și el transferat împreună cu unitatea în interesul serviciului sau al producției, dar tot cu consimțământul acestuia; dacă angajatul nu își dădea consimțământul, contractul de muncă înceta (transferarea în altă localitate se putea face doar cu asigurarea spațiului locativ corespunzător). Angajatul putea fi delegat de conducerea unității, pentru cel mult 60 de zile, să îndeplinească diferite lucrări ale acesteia în afara locului de muncă. Angajatul putea fi detașat de angajator la o altă unitate din aceeași localitate sau din altă localitate, pe o perioadă de cel mult șase luni (pe durata delegării sau detașării, angajatul își păstra funcția și salariul avut, iar dacă detașarea se făcea într-un post căruia îi corespundea un salariu mai mare, angajatului îi era permis să-l primească). În cazul în care angajatul refuza în mod nejustificat delegarea sau detașarea legal ordonată, aceasta se considera abateri disciplinară ce putea fi sancționată chiar și cu desfacerea contractului de muncă. Printre îndatoririle angajaților civili din MAI se numărau: *vigilența și păstrarea cu strictețe a secretelor militare și de stat; îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și păstrarea disciplinei severe în muncă; utilizarea întregului timp de serviciu pentru o muncă productivă și abținerea de la conversații particulare în timpul programului; supunerea în fața controlului stabilit la intrarea și ieșirea din unitate. Recompensele se acordau angajaților civili care se evidențiau în îndeplinirea obligațiilor de serviciu, celor care depășeau sarcinile de producție, care introduceau noi metode de muncă, erau autorii unor inovații sau aveau alte merite excepționale: mulțumiri prin ordin în fața adunării personalului; recompense în bani sau obiecte de preț; ridicarea în funcție sau categorii de salarizare și propunerea pentru decorare cu ordine sau medalii*. Angajații civili puteau fi sancționați disciplinar pentru încălcarea regulamentului de ordine interioară, dar și a dispozițiilor prevăzute de legi, regulamente, ordine și instrucțiuni referitoare la disciplina muncii sau a ordinii interioare, dacă fapta comisă nu constituia o infracțiune. Aceste sancțiuni disciplinare erau: *observarea* (era o încunoștințare verbală a angajatului prin care i se atrăgea atenția asupra abaterii comise și i se recomanda ca în viitor să se corecteze; se aplica angajatului care se afla pentru prima dată în culpă, pentru abateri de mică însemnătate); *muștrarea scrisă* (această sancțiune consta într-o notificare scrisă adresată angajatului civil prin care i se punea în vedere că nu și-a îndeplinit în mod normal una dintre atribuțiile de serviciu); *muștrarea scrisă cu avertisment* (era o înștiințare scrisă făcută angajatului pentru abateri mai grave, care aduceau sau puteau aduce instituției pagube de orice natură); *retrogradarea din funcție pe o durată de maximum trei luni cu reducerea corespunzătoare a salariului* (această sancțiune reprezenta trecerea angajatului într-o funcție inferioară cu un salariu mai mic, pe o durată de maximum trei luni, fără a trece angajatul dintr-o prestație calificată în alta necalificată; ea se aplica pentru nerespectarea îndatoririlor principale de serviciu sau care aduceau instituției pagube importante). Aceste sancțiuni disciplinare se aplicau de către șefii unităților, în afară de situațiile retrogradărilor din funcție și desfacerii contractului de muncă. De asemenea, sancțiunile pentru abateri de la prevederile regulamentului de ordine interioară puteau fi aplicate și de către consiliile de judecată tovarășească care puteau judeca aceste cazuri numai în situația în care conducerea unității nu se opunea (Consiliile de judecată tovarășească au fost înființate prin Decretul nr. 255 din 15 iunie 1953 publicat în *Buletinul Oficial al MAN al RPR* din 29 august 1953. Aceste organisme se constituiau în cadrul organelor și instituțiilor de stat, întreprinderilor și organizațiilor economice de stat și cooperatiste, precum și în organizațiile obștești în care existau comitete de întreprindere sau instituție, având ca sarcină examinarea și sancționarea abaterilor disciplinare). Toate sancțiunile disciplinare se aplicau cel mai târziu după 5 zile din momentul în care șeful unității fusese sesizat (acesta era obligat ca, înainte de a aplica sancțiunea disciplinară, să analizeze împrejurările în care fusese comise faptele).

civililor din MAI; obligațiile MAI-ului față de angajații civili; îndatoririle și drepturile angajaților civili din MAI; timpul de serviciu și modul de întrebuintare a acestuia; recompensele și sancțiunile disciplinare.

Potrivit acestui Cod, vechime neîntreruptă în muncă se considera și perioada în care angajatul efectua stagiul militar, era concentrat sau mobilizat; îndeplinea o funcție eligibilă; era transferat de la o unitate la alta; urma o școală în vederea pregătirii profesionale; își întrerupea serviciul din cauza lichidării sau mutării unității în altă localitate în cazul în care întreruperea nu depășea 30 de zile; era mutat pentru a-și urma soțul sau soția în altă localitate, fără ca întreruperea să poată depăși 30 de zile; se găsea în stare de invaliditate temporară (în 1956, prin Decretul nr. 369 s-au adăugat și alte prevederi referitoare la vechimea neîntreruptă în muncă).

Durata timpului de lucru era stabilită la opt ore, cu precizarea că, pentru cazurile speciale, de comun acord cu ministerele și sindicatele, se putea micșora sau mări ziua de lucru prin hotărâre a Consiliului de Miniștri.

Până în anul 1972, Codul muncii a fost modificat în mai multe rânduri prin decrete emise de către Prezidiul MAN/Consiliul de Stat (în 1953, 1956, 1957, 1958, 1964 și 1970). Aceste modificări au vizat plata orelor nelucrate din vina angajatorului, plata orelor suplimentare, reglementarea modalității de transfer în interes de serviciu a angajaților, desfacerea contractelor de muncă ș.a.m.d.

La data de 23 noiembrie 1972, MAN a votat cu 425 de voturi pentru și două voturi împotriva un nou Cod al muncii¹ care-l abroga pe cel din 1950. Acest act normativ a fost elaborat ca urmare a sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid la Congresul al X-lea al PCR (1969). La elaborarea proiectului au participat o serie de ministere și organe centrale și locale de stat, specialiști din domeniul dreptului muncii și al activității social-economice. Adoptarea unui nou cod al muncii era justificată de schimbările care avuseseră loc în industrie, agricultură, știință și cultură în cei 22 de ani anteriori. În perioada 1969-1972 fuseseră elaborate o serie de legi care reglementau într-o nouă manieră probleme care priveau organizarea și conducerea unităților economice, organizarea și disciplina muncii, încadrarea și promovarea în muncă a personalului, perfecționarea pregătirii cadrelor, iar acest fapt a făcut ca Legea nr. 3/1950 privind Codul muncii să devină anacronică. Înainte de adoptarea în MAN, noul proiect de cod al muncii a fost adus în dezbatere publică. Cu acest prilej, au avut loc mai multe adunări publice în care salariații din întreprinderi și-au exprimat acordul cu proiectul propus de partid. Totodată, au fost

Toate sancțiunile disciplinare în afară de *observare* se comunicau în scris salariatului sub luare de semnătură. În cazul în care se simțea nedreptățit, acesta putea face o reclamație către șeful imediat superior în termen de cinci zile de la data luării la cunoștință a sancțiunii disciplinare, iar acesta era obligat ca, în interval de cinci zile, să cerceteze și să comunice angajatului hotărârea sa (acest organ superior putea reduce sau agrava sancțiunea disciplinară aplicată de către organul inferior). Dacă împotriva angajatului fusese depusă o plângere penală ori se începuseră cercetări din oficiu de către organele de urmărire penală, șeful unității urma să aprecieze dacă era necesară sau nu suspendarea provizorie din funcție a angajatului (în timpul suspendării, angajatului nu i se plăteau drepturile de salariu, iar în cazul constatării nevinovăției sale, salariul reținut îi era restituit). Dacă, în decurs de un an de la data sancționării, angajatul nu săvârșise nicio abatere și dovedise conștiinciozitate în muncă, conducerea MAI putea dispune reabilitarea celui sancționat și radierea sancțiunii din dosarul profesional personal. Recompensele și sancțiunile disciplinare se treceau în dosarul profesional personal al angajatului civil și, după caz, erau prelucrate în fața adunării personalului unității respective. Documentul era semnat de ministrul Afacerilor Interne, general-colonel Alexandru Drăghici (*Regulamentul de ordine interioară al angajaților civili ce lucrează în unitățile și formațiunile MAI*, MAI, București, 1957).

1. Legea nr. 10/1972 privind Codul muncii în RSR, *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 140, 1 decembrie 1972.

publicate o serie de articole tematice în presa scrisă și au fost realizate mai multe reportaje transmise de Radioteleviziunea Română.

Codul muncii din 1972 prevedea mai multe norme referitoare la : principiile generale privind relațiile de muncă ; drepturile și obligațiile salariaților din câmpul muncii ; încadrarea și promovarea în muncă a personalului ; calificarea și perfecționarea profesională ; protecția muncii și asigurările sociale ; rolul sindicatelor în soluționarea litigiilor de muncă ; munca femeilor și a tinerilor ; contractele colective de muncă ; protecția muncii ; timpul de muncă și odihnă ș.a.m.d.

În expunerea de motive care însoțește Codul muncii din 1972, se menționa :

În condițiile societății socialiste, în care dreptul la muncă este garantat fără nici un fel de discriminare și în care se înfăptuiește vechiul deziderat al clasei noastre muncitoare – „nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă” – fiecare cetățean apt de muncă are, potrivit Constituției, îndatorirea de onoare de a munci. Nimănui nu-i este îngăduit să realizeze venituri ca urmare a însușirii muncii altora, fiind interzisă obținerea de câștiguri pe altă cale decât prin munca proprie, utilă societății¹.

Jurământul angajaților civili

În ziua de 15 februarie 1951, prin Decretul nr. 22 s-a stabilit o nouă formulă de jurământ care urma să fie depus de toți angajații civili din serviciul Forțelor Armate ale RPR. Noul tip de jurământ îl înlocuia pe cel intrat în vigoare la 30 decembrie 1947 și a avut ca fundamentare faptul că angajații civili din cadrul Forțelor Armate primeau diferite sarcini speciale în privința secretului militar și de stat :

Eu, cetățean al Republicii Populare Române, intrând ca angajat civil în serviciul Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, jur să păstrez cu strictețe secretul militar și de stat, să respect toate regulile stabilite de legi și de conducerea armatei, să îndeplinesc cinstit și conștiincios toate îndatoririle care îmi revin. Mă oblig să îndeplinesc cu exactitate și punctualitate, alături de toți ceilalți militari, toate ordinele și dispozițiunile șefilor mei direcți. Mă oblig să mă pregătesc și să mă perfecționez neconținut și conștiincios în munca ce mi-a fost încredințată, în interesul dezvoltării și întăririi Forțelor Armate ale Republicii Populare Române. Mă oblig să păzesc, prin toate mijloacele, bunurile poporului și ale armatei și să fiu devotat până la sacrificiu, poporului meu, patriei noastre și regimului de democrație populară. Dacă voi călca jurământul meu, să mă lovească pedeapsa aspră a legilor Republicii Populare Române și să-mi atrag ura și disprețul oamenilor muncii².

Codul muncii adoptat în 1972 prevedea la articolul 61 (alin. 1) că personalul încadrat pe anumite funcții în aparatul de stat (ministere, justiție, procuratură etc.) urma să depună un jurământ de loialitate :

La încadrarea în aparatul de stat depune un jurământ de loialitate față de statul nostru socialist, față de clasa muncitoare și întregul popor, prin care se angajează să înfăptuiască în cele mai bune condiții politica partidului și statului în domeniul său de activitate, să respecte cu strictețe și să îndeplinească cu simț de răspundere toate atribuțiile de serviciu ce îi sunt încredințate³.

1. *Ibidem*.

2. Decretul nr. 22 din 15 februarie 1951 pentru stabilirea formulei jurământului de credință al angajaților civili din serviciul Forțelor Armate ale RPR, ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 1/1951, fv. 226.

3. Legea nr. 10/1972 privind Codul muncii în RSR, *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 140, 1 decembrie 1972.

Același articol de lege prevedea la aliniatul 2 că funcțiile pentru care se cerea depunerea jurământului de loialitate urmau să fie stabilite prin statutul personalului din aparatul de stat (formula jurământului nu era prevăzută în Codul muncii).

Deși depunerea acestui tip de jurământ era pur formală nefiind prevăzute sancțiuni în cazul încălcării lui, după numai trei ani, legislativul a elaborat un alt act normativ care extindea procedura depunerii jurământului de loialitate la toți salariații din instituțiile publice, indiferent de funcțiile pe care le ocupau în stat. Pe 18 martie 1975, MAN a adoptat Legea nr. 1 referitoare la depunerea jurământului de credință și devotament față de RSR. Acest jurământ se regăsește în toate dosarele de cadre ale angajaților civili din DGP care au funcționat în perioada 1975-1989. Potrivit articolului 2 al legii, jurământul constituia

angajamentul solemn față de stat și popor, al celor care îl depun, de a îndeplini politica partidului și statului, de a îndeplini, cu întreaga răspundere, atribuțiile încredințate, de a apăra orânduirea socialistă, de a asigura îndeplinirea legalității și ordinii de drept socialiste¹.

Iată care era noua formulă a jurământului intrat în vigoare în luna martie a anului 1975 :

Eu ... Jur să servesc cu devotament Republica Socialistă România, poporul român, să pun întreaga mea capacitate de muncă în slujba îndeplinirii politicii interne și externe a partidului și statului, să aduc la îndeplinire, cu întreaga răspundere, atribuțiile care îmi sunt încredințate, să acționez neclintit pentru întărirea și dezvoltarea orânduirii noastre socialiste, pentru apărarea patriei, a suveranității, independenței și integrității țării. Jur să respect Constituția Republicii Socialiste România și legile țării, să păstrez cu strictețe secretul de stat, să apăr proprietatea socialistă, să acționez potrivit principiilor democratismului socialist, ale eticii și echității socialiste².

De remarcat faptul că în această nouă formulă nu s-au mai prevăzut măsuri sancționatoare pentru cei care se abăteau de la prevederile lui. După intrarea în vigoare a Legii nr. 1/1975, Nicolae Ceaușescu a aprobat, pe 3 aprilie 1975, programul cu privire la depunerea jurământului de către personalul unităților socialiste de stat, prin care se stabilea calendarul de depunere a jurământului în cadrul organelor centrale și locale de stat, dar și procedura de depunere a jurământului³. În următoarele șase luni, toți angajații din instituțiile publice centrale și locale au depus jurământul de credință și devotament față de RSR.

Jurămintele depuse de-a lungul timpului de către personalul civil din MAI au fost dublate și de angajamentele luate la data încadrării în MAI/MI, prin care aceștia făgăduiau să respecte cu strictețe secretele profesionale și de stat și să îndeplinească întocmai prevederile regulamentului de ordine interioară al angajaților civili din MAI/MI (pentru exemplificare, vezi Anexa 16 a prezentului volum).

Aprecierile

În anii '50-'60 activitatea angajaților civili din MAI era analizată prin întocmirea de către superiori a unor caracterizări de serviciu anuale, bătute la mașina de scris a unității sau

1. Legea nr. 1/1975 cu privire la depunerea jurământului de credință și devotament față de Republica Socialistă România, *Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România*, Partea I, nr. 30, 21 martie 1975.
2. *Ibidem*.
3. ANIC, fond CC al PCR – Secția propagandă și agitație, dosar nr. 22/1975, ff. 23-28.

scrise de mână, la sfârșitul cărora se acorda unul dintre următoarele calificative: „nesatisfăcător”, „satisfăcător”, „bine” sau „foarte bine”.

Pe 21 octombrie 1971 a fost votată de către MAN Legea nr. 12 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat¹. Astfel, a fost introdus un sistem de apreciere anuală a personalului tehnic, economic, administrativ sau de alte specialități, în vederea cunoașterii posibilităților și a perspectivelor de dezvoltare și promovare a cadrelor.

Aprecierile anuale urmau să reflecte sintetic activitatea desfășurată, pe baza următoarelor criterii:

- rezultatele obținute în îndeplinirea sarcinilor de serviciu;
- nivelul pregătirii profesionale și de cultură generală, preocuparea pentru îmbogățirea cunoștințelor de specialitate;
- calitățile personale – spiritul de inițiativă, disciplina în muncă, conștiinciozitatea și perseverența în îndeplinirea sarcinilor, prestigiul profesional;
- preocuparea față de bunul mers al unității, grija pentru apărarea proprietății socialiste, aplicarea legilor și păstrarea secretului de stat;
- comportarea în cadrul colectivului de muncă, în familie și în societate, participarea la activitatea obștească, atitudinea față de interesele generale ale țării.

Aprecierile trebuiau să conțină un calificativ în raport cu modul în care fiecare persoană corespundea cerințelor postului pe care îl ocupa: „foarte bun”, „bun”, „satisfăcător” sau „slab”; aprecierile erau păstrate la Direcțiile/Serviciile de personal (cadre) ale unității. Aceste aprecieri erau asemănătoare cu foile de notare sau notările de serviciu care erau întocmite militarilor din MAI².

Aprecierile și calificativele se acordau de către un colectiv stabilit de organul de conducere colectivă al unității, la propunerea șefului respectivului compartiment de muncă. Aprecierile și calificativele se aduceau la cunoștința celui în cauză, iar cei nemulțumiți de aprecierile și calificativele primite puteau face contestație la organul colectiv de conducere al unității în termen de 15 zile de la luarea la cunoștință (soluționarea contestațiilor se făcea în cel mult 30 de zile de la data depunerii lor).

Persoanele care fuseseră notate în anul anterior cu calificativul „slab” nu mai puteau fi promovate în funcții, ci erau menținute în funcția ocupată până atunci sau retrogradate într-una inferioară.

Printre condițiile impuse unui angajat civil din MAI pentru a fi promovat într-o funcție de conducere se regăseau și următoarele: să „dovedească atașament față de orânduirea socialistă și față de interesele poporului” și să „aplice cu consecvență politica partidului și statului” (sau altele: să aibă studii și vechime de specialitate, prevăzute pentru postul respectiv; să aibă o calificare corespunzătoare și să se preocupe de perfecționarea pregătirii sale profesionale; să obțină rezultate deosebite în realizarea sarcinilor; să reușească la examenul sau concursul care se organiza pentru ocuparea respectivei funcții de conducere; să dovedească anumite calități de bun organizator al producției și muncii; să aibă o comportare corectă în societate etc.)³.

1. Legea nr. 12/1971 a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1972 (*Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 131, 21 octombrie 1971).

2. Vezi Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor*, vol. I: *Aparatul central (1948-1989)*, Polirom, Iași, 2009, pp. 21-22.

3. Articolul 13 din Legea nr. 12 privind încadrarea și promovarea în muncă a personalului din unitățile socialiste de stat, *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 131, 21 octombrie 1971.

Recompensele și sancțiunile care se aplicau angajaților civili din MAI/MI au fost prevăzute în Legea nr. 1/1970 privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat¹.

Potrivit acestei legi, recompensele se acordau salariaților care își îndeplineau la timp și în bune condiții sarcinile ce le reveneau, având și o conduită ireproșabilă :

- a) mulțumirea verbală sau în scris din partea organelor de conducere ;
- b) evidențierea în muncă ;
- c) înscrierea la tabloul de onoare ;
- d) înscrierea în cartea de onoare ;
- e) ordine, medalii, titluri de onoare, diplome de onoare, insigne și titluri distinctiv ;
- f) acordarea de trepte sau gradații superioare la salariul tarifar ;
- g) gratificații și premii ;
- h) alte recompense, în bani sau în obiecte, excursii gratuite etc.

De asemenea, pentru încălcarea cu bună știință a obligațiilor de serviciu, inclusiv a normelor de comportament, sancțiunile cuprindeau următoarele :

- a) muștrare ;
- b) avertisment ;
- c) retragerea uneia sau mai multor gradații ori trepte de salarizare pe o perioadă de la o lună la trei luni sau, în cazul celor încadrați cu salariul la nivelul de bază/minim pe economie, diminuarea acestuia cu 5-10 % pe aceeași perioadă ;
- d) retrogradarea din funcție pe durată de cel mult trei luni ;
- e) desfacerea disciplinară a contractului de muncă.

La stabilirea sancțiunilor urma să se țină seama de cauzele și gravitatea faptei, împrejurările în care a fost săvârșită, gradul de vinovăție al salariatului, dacă acesta a mai avut și alte abateri în trecut, precum și de consecințele abaterii. Sancțiunile disciplinare se aplicau numai după o cercetare prealabilă a faptei ce constituia abatere, după ascultarea poziției salariatului și verificarea celor susținute de acesta în apărarea sa.

Examenale de sfârșit de an

În anii '50-'60, la sfârșitul fiecărui an, militarii susțineau un examen care testa cunoștințele în domeniul pregătirii militare și de serviciu. Acest test purta denumirea de „examen de sfârșit de an”. Probele la care militarii dădeau examen erau : regim și supraveghere, cultural-educativ, juridic, instrucția focului, regulamente antichimice, topografie, pază și escortare, pregătire fizică, instrucție de front. Cu notele acordate la probele menționate se făcea media generală, iar apoi se acorda calificativul general.

Pe lângă notele pe care le primea la materiile mai sus amintite, militarul mai era caracterizat cu calificativele „foarte bine”, „bine” sau „satisfăcător” la următoarele rubrici : pregătire de serviciu, pregătire militară generală, cunoștințe generale, capacitate de orientare, modul în care își execută atribuțiile, numărul absențelor și aprecierea lucrărilor executate. Examenul era susținut în fața unei comisii care, de regulă, îl avea ca președinte pe comandantul unității.

1. Odată cu intrarea în vigoare a acestei legi au fost modificate și abrogate unele articole din Codul muncii din 1950. Legea nr. 1/1970 a fost votată pe 26 martie 1970 cu 444 voturi pentru și un vot împotriva (*Buletinul Oficial al RSR*, partea I, nr. 27, 27 martie 1970).

În anii '70, examenul de sfârșit de an și-a schimbat denumirea în „Examen de specialitate și pregătire militară”. Calificativele se acordau pentru două discipline : pregătire de specialitate și pregătire militară (calificativele erau „nesatisfăcător”, „bine” și „foarte bine”).

Organizațiile de masă și obștești

Deși cei mai mulți dintre noi au auzit de organizațiile obștești și cele de masă, rolul și încărcătura semantică cu care erau înzestrate în timpul regimului rămâne un lucru care trebuie încă deslușit. Acest aspect poate fi foarte bine surprins prin referire la textele juridice de specialitate din epocă. Dovadă în acest sens stă și revista *Justiția Nouă*. În numărul 5 din 1965, revista a publicat un articol semnat de Adam Popescu și care lămurea tainele organizațiilor de masă, în marje pur ideologice :

În condițiile socialismului, rolul maselor se ridică pe o treaptă superioară, necunoscută în istorie. Numai în socialism, masele largi muncitoare participă la conducerea statului, a vieții economice și culturale a țării. Creșterea activității conștiente a maselor populare în construirea vieții noi este o legitate a socialismului...¹.

Autorul menționat cita, la rândul-i, cu foarte mult zel, din Gheorghe Gheorghiu-Dej sau alți ideologi autohtoni, făcând astfel apel la instanțe incontestabile.

Argumentul suprem rămânea continua dezvoltare a „întregii vieți economice și social-culturale”, motiv suficient pentru o reconsiderare a principiilor care stăteau la baza activității unor astfel de organizații de masă. Se cerea, prin urmare, o diversificare a acestora și o adaptare la noile cerințe. În limbajul de lemn profesat de Adam Popescu, „toate formele organizatorice de participare a maselor au fost denumite obștești și clasificarea lor în literatura noastră de specialitate [limbajul juridic al vremii – *n.n.*] a fost făcută după două criterii”. Astfel, potrivit criteriului direct/indirect, se deslușeau *forme de participare directă la conducerea treburilor statului* și *forme de participare indirectă la conducerea treburilor de stat și obștești*. Totuși, autorul respectivului articol introducea o serie de nuanțe specifice, făcând trimitere la alți autori care propuneau taxonomii diferite (*forme obștești de influențare directă și educare a oamenilor muncii și forme obștești de sprijinire a activității unor organe de stat care apără legalitatea socialistă*). Un al doilea criteriu de clasificare folosit de mulți autori din epocă se referea la momentul istoric al dezvoltării statului socialist, definit de trecerea unor funcții de stat în seama organizațiilor obștești ; astfel, se putea vorbi despre *organizații obștești care îndeplinesc atribuții ale organelor de stat în urma desființării sau chiar lichidării organelor respective* și despre *organizații obștești care îndeplinesc atribuțiile ce revin unor organe de stat fără desființarea sau lichidarea organelor respective*. După alți autori, criteriul trecerii unor atribuții din competența organelor de stat în cea a organizațiilor obștești era prilej de interogare pe marginea „rolului colectivității în dezvoltarea conștiinței juridice și morale”. Alți autori invocați de Adam Popescu combină, pe de altă parte, cele două criterii, rezultând următoarea clasificare : *forme obștești asupra cărora au fost trecute unele atribuții ale statului* și *forme mai generale de participare care cuprind formele de participare indirectă și cele care activează alături de organele de stat*.

Totuși, după alți autori invocați de autorul articolului din *Justiția Nouă*, criteriile invocabile ar fi mai cu seamă cele de formă și structură ale organizațiilor, care, și ele, duc

1. Adam Popescu, „Criterii de clasificare a organizațiilor de masă”, în *Justiția Nouă*, anul XXI, nr. 5/1965.

la o clasificare bipartită aparte : *organizațiile obștești* (sindicatelor, organizațiile de tineret, uniunile cooperatiste, organizațiile sportive, asociațiile culturale și științifice) și *organizațiile cetățenești* (diferite comitete de stradă, de părinți etc.). O diferență care mai apare uneori în literatura cu valențe juridice a regimului se referă la înlocuirea sintagmei „organizații cetățenești” cu expresia „orice alte forme de organizare ale activității obștești”.

În fine, o altă clasificare invocată de Adam Popescu vorbește despre organizații obștești unice/centralizate (sindicatelor, uniuni ale asociațiilor etc.) și organizații obștești care nu formează un sistem unic (detașamente de voluntari ale miliției populare, consilii de judecată tovărășească etc.).

Existau și autori care clasificau diferitele forme în care erau organizate masele de oameni ai muncii în baza principiilor de organizare și funcționare ale acestora : *colective de oameni ai muncii* (grupuri de oameni legați prin muncă în întreprinderi, instituții, organizații cooperatiste etc.) și *organizații cetățenești* (asociații create ca urmare a inițiativei libere și voluntare a cetățenilor de a îndeplini anumite sarcini de stat sau obștești). Autorii considerau că din această ultimă categorie a „voluntarilor” făceau parte : organizațiile constituite juridic care funcționau în baza unor regulamente și norme ale organului de stat competent (comitete de stradă), organizațiile neconstituite juridic, dar funcționând permanent (consiliile de femei din întreprinderi ori instituții) și organizațiile care se formau în anumite împrejurări sau care funcționau pe o perioadă determinată de timp.

Autorul articolului citat era adeptul celei mai potrivite clasificări, vorbind astfel doar de *organizațiile obștești* și *organizațiile cetățenești*.

Tot în *Justiția Nouă*, Emil Georgescu (procuror la Procuratura București) și Silvestru Vîrtosu (judecător la Tribunalul Capitalei RPR)¹ distingueau între *organizații obștești propriu-zise* (sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Asociația Juriștilor, comitetele de femei, Uniunea Scriitorilor ș.a.m.d.) și *organe obștești* (comisiile pentru soluționarea litigiilor de muncă – funcționând în baza Hotărârii Consiliului de Miniștri și a Consiliului Central al Sindicatelor nr. 1050/1960 –, consiliile de judecată – funcționând în temeiul Decretului nr. 320/1958 – și comisiile de împăciuire – funcționând în temeiul Codului de procedură penală modificat prin Decretul nr. 132/1957). Se observă că, dacă organizațiile obștești funcționau în baza unui statut juridic adoptat în adunări generale, organele obștești funcționau în baza unor dispoziții normative fie ale organelor de stat, fie ale organelor de stat în colaborare cu alte organizații obștești. Pe de altă parte, calitatea de membru într-o organizație obștească se obținea prin înscriere, iar cea de membru într-un organ obștesc, prin desemnare. În funcție de scop, organizațiile obștești se clasificau după cum urmează : cele care satisfăceau nevoile materiale și cele care satisfăceau nevoile profesionale, culturale sau spirituale ale popriilor membri. Cu toate acestea, de cele mai multe ori funcțiile lor erau mixte : de pildă, deși sindicatelor erau „o organizație de educare, o organizație de antrenare, de instruire, adică o școală, o școală de conducere, o școală de gospodărire, o școală a comunismului”², ele puteau satisface și trebuințe de ordin economic ale membrilor lor, prin case de ajutor reciproc și așa mai departe. Deosebit de importantă pentru sistem era ideea strânsei cooperări dintre organizațiile obștești și organele de stat, motivația fiind aceea a unei teleologii comune, „pe ideea că socialismul se realizează de către masele populare sub conducerea Partidului Comunist Român, mase care participă la această operă, atât prin organele de stat, cât și prin organizațiile obștești”³.

1. Emil Georgescu, Silvestru Vîrtosu, „Cu privire la organizațiile obștești din Republica Populară Română și la natura actelor emise de acestea”, în *Justiția Nouă*, anul XXI, nr. 7/1965.

2. V.I. Lenin, *Opere*, vol. 32, ESPLP, București, 1956, p. 2.

3. Emil Georgescu, Silvestru Vîrtosu, art. cit., pp. 108-109.

Totuși, sporirea rolului maselor în cadrul construcției socialiste era un element care fusese urmărit întotdeauna cu obstinație : atunci când Ministerul Muncii a fost desființat, sindicatele au preluat unele dintre atribuțiile acestuia ; în 1949, asigurările sociale de stat trecuseră în sarcina sindicatelor ; în 1957 a fost reorganizată mișcarea de cultură fizică și sport prin desființarea organului de stat care se ocupa cu aceasta (Comitetul de Cultură fizică și Sport de pe lângă Consiliul de Miniștri) și înființată o organizație obștească numită Uniunea de Cultură Fizică și Sport¹ (și exemplele pot continua). În același mod, câteva dintre atribuțiile organelor statului de asigurare a legalității au fost trecute în sarcina unor organe obștești (de influențare și educare): comisiile de litigii, consiliile de judecată, comisiile de împăciuire². Explicația acestei „mărinimii” a statului socialist care ceda o parte din atribuțiile sale organelor obștești o oferă Ion Ceterchi³ :

Strânsa legătură între organele de stat și organizațiile obștești și împletirea activității lor este posibilă în orânduirea socialistă (inclusiv perioada de trecere de la capitalism la socialism) pentru că aici statul, prin natura sa, este un stat democratic care se bazează pe o strânsă legătură cu masele, ce se adâncește tot mai mult. Între stat și masele populare nu există contradicții, ci, dimpotrivă, într-un anumit sens, statul se contopește cu masele. De aceea, organizațiile de stat sunt la fel ca organizațiile obștești, verigi ale aceluiași mecanism care asigură legătura partidului cu cele mai largi mase de la orașe și sate⁴.

O altă diferență fundamentală între organele de stat și organizațiile obștești ține de metoda folosită în exercitarea atribuțiilor : primele se bazează în principal pe constrângere, având autoritate asupra tuturor cetățenilor, pe când cele obștești se bazează mai mult pe convingere, educare și responsabilizare, adresându-se cu precădere doar anumitor grupuri de cetățeni sau anumitor aspecte ale „procesului construcției socialiste”.

La nivelul anului 1973 existau în RSR peste 50 de asociații obștești, 33 dintre acestea fiind reunite în cadrul Frontului Unității Socialiste (ca „membri colectivi”)⁵. Denumirile acestora erau dintre cele mai variate : uniuni, asociații, front, consilii, comitete, comisii, organizații, societăți, fonduri, cluburi, cameră etc. După natura lor, puteau fi întâlnite organizații cu caracter sindical, cooperatist, de tineret, de femei, economice, științifice, tehnice, de creație, social-culturale, sportive etc.⁶. Cele mai multe dintre acestea erau constituite pe baza voluntariatului propriilor membri și a principiului *autoadministrării* prin cotizații și alte contribuții.

În funcție de modul de organizare, se puteau distinge cinci tipuri, categorii ori grupări ale organizațiilor obștești :

- a) organizația de tipul frontului, reprezentată, în prezent [la nivelul anului 1973 – n.n.], de Frontul Unității Socialiste, ca formă de unire a partidului comunist și majorității organizațiilor obștești (în unele țări socialiste, și a altor partide) ;

1. *Ibidem*, p. 109.

2. *Ibidem*.

3. Ioan Ceterchi, fost jurist, membru al CC al PCR (1974-1984), președinte al Consiliului Legislativ (1971-1980), membru al Consiliului de Stat al RSR (1975-1980), ministru al Justiției în guvernul condus de Ilie Verdeț (1980-1982), dar și ambasador al României în Suedia și Norvegia (1984-1990).

4. Ion Ceterchi, „Câteva probleme teoretice ale sistemului dictaturii proletarietului privind împletirea activității de stat și a organizațiilor obștești în realizarea sarcinilor construcției socialiste”, în *Studii și cercetări juridice*, nr. 2-3/1960, pp. 287-288.

5. Academia de Științe Sociale și Politice a Republicii Socialiste România, *Organizațiile obștești în sistemul organizării politice din Republica Socialistă România*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973, p. 14.

6. *Ibidem*.

- b) organizațiile constituite pe bază de adeziune voluntară, cu membri și structură organizatorică proprie reglementate într-un statut, constituite în sistem pe plan național și local. Aici sunt incluse cele mai importante și numeroase organizații care alcătuiesc tipul organizațiilor de masă-sindicate, tineret, cooperație, precum și uniunile și asociațiile de diferite categorii;
- c) organizațiile alcătuite prin desemnarea organelor conducătoare și constituirea lor, dacă este cazul, în sistem, fără membri individuali, de către diferitele colectivități. Aici intră organizațiile de tipul mișcărilor de masă (de femei, pentru apărarea păcii, de sprijinire a luptei popoarelor din fostele țări coloniale), precum și cele de tipul consiliilor oamenilor muncii aparținând naționalităților conlocuitoare;
- d) organe obștești constituite, fiecare în parte, fie prin alegeri directe de către adunări generale cetățenești (pe sate, circumscripții, bloc, instituții), fie prin alegeri de către unele organizații obștești sau consilii populare. Acestea sunt organele de tipul comisiilor sau consiliilor (de judecată, de control, de sprijin etc.); ele nu sunt constituite în sistem, iar reglementarea o au de cele mai multe ori de la lege;
- e) organizații de tipul societăților constituite pe bază de adeziune voluntară, cu membri individuali, guvernate de un statut, dar care nu sunt constituite în vreun sistem. Aici intră unele organizații cu caracter științifico-profesional, precum și societățile culturale înființate, îndeosebi în ultimii ani [sfârșitul anilor '60, începutul anilor '70 – n.n.], în numeroase comune¹.

În fine, deși existau și există numeroase polemici legate de clasificarea și definirea organizațiilor obștești, de obiectul lor de activitate și relația cu organele de stat, o amplă semnificație a noțiunii de „organizație obștească” putea fi desprinsă din dispozițiile constituționale :

Potrivit acestor dispoziții, prin organizație obștească se înțelege o organizație înzestrată cu personalitate juridică, iar altelei chiar fără personalitate juridică, ai cărei membri convin să pună în comun, în mod statornic, contribuția lor materială, cunoștințele și activitatea lor, pentru satisfacerea unui scop patrimonial sau nepatrimonial, în acord cu interesele generale ale colectivității².

Iată câteva exemple de organizații de masă și obștești majore care au funcționat în perioada 1948-1989 : UTM/UTC ; UAS/UASCR ; UGSR³ ; Consiliul Național al Femeilor ; Consiliile oamenilor muncii de naționalitate maghiară, germană, sârbă și ucraineană ; Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție ; Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești – UCECOM ; Asociația Juriștilor ; Uniunea Societăților de Științe Medicale ; Asociația Oamenilor de Știință ; Uniunea Compozitorilor ; Uniunea Scriitorilor ; Uniunea Artiștilor Plastici ; Uniunea Arhitecților ; Uniunea Ziariștilor ; Uniunea Cineaștilor ; Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport etc.

În anul 1979 a fost înființată în cadrul FUS/FDUS Organizația Democrației și Unității Socialiste (ODUS), o „organizație politică de masă, revoluționar patriotică”⁴. În această

1. *Ibidem*, pp. 16-17.

2. Ion Deleanu, Gheorghe Boboș, *Organele statului socialist român în sistemul democrației socialiste*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973, p. 47.

3. Între 26 și 30 ianuarie 1945 au avut loc la București lucrările Congresului general liber al sindicatelor unite din România, care a hotărât constituirea, pe baza Frontului Unic Muncitoresc, a Confederației Generale a Muncii, organizație sindicală unică a tuturor muncitorilor din România. La Congresul Sindicatelor din anul 1966 s-a adoptat denumirea de Uniunea Generală a Sindicatelor din România, care, în 1973, număra peste 5 milioane de membri, cuprinși în circa 7.200 de syndicate.

4. Mihai Burcea, „Marea Adunare Națională, girantul CC al PCR”, în Cosmin Budeancă și Florentin Olteanu, *Forme de represiune în regimurile comuniste*, Polirom, Iași, 2008, pp. 45-46.

structură intrau cetățenii RSR care nu erau membri de partid și care împliniseră 18 ani, ceea ce făcea ca aproape întreaga populație a țării să fie înregimentată într-o organizație politică, de masă sau obștească¹ (această înregimentare începea odată cu accederea în organizația „Șoimii Patriei”). Până în 1989, structura organizatorică a ODUS va reuși să acopere întreg teritoriul țării, cooptând peste 4.000.000 de oameni ce își desfășurau activitatea în cadrul a 51.862 de organizații (din municipii, orașe, cartiere, comune, sate, industrie, construcții, transporturi, învățământ etc).

Cifra de 4.000.000 de membri ai ODUS era confirmată și de afirmațiile secretarului general al PCR, Nicolae Ceaușescu :

În mod deosebit, trebuie să subliniem importanța Organizației Democrației și Unității Socialiste, care cuprinde peste 4 milioane de oameni ai muncii ce nu sunt membri ai Partidului Comunist și care participă, în acest cadru, la dezbaterile și adoptarea tuturor hotărârilor, în strânsă unitate cu comuniștii, cu toate organele și organizațiile obștești².

La nivel local, ODUS era organizat pe comitete teritoriale, iar la nivel central într-un Comitet Central. Începând cu alegerile de deputați pentru MAN și Consiliile populare din 1980, au fost depuse pentru prima oară candidaturi și din partea ODUS³. E superfluu să mai precizăm că întreaga activitate a ODUS se ghida după Programul PCR, precum și după Statutul FDUS.

Autorii

-
1. *Statutul Frontului Democrației și Unității Socialiste*, Editura Politică, București, 1982, pp. 29-30.
 2. Nicolae Ceaușescu, *Expunere cu privire la problemele socialismului, ale activității ideologice, politico-educative, de dezvoltare a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului în România. Prezentată la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. 24 octombrie 1989. Cuvântare la încheierea lucrărilor Plenarei 25 octombrie 1989*, Editura Politică, București, 1989, pp. 41-42.
 3. Mihai Burcea, în *op. cit.*, pp. 45-46.

A

AGACHE VASILE, locotenent-major (n. 1915, orașul Berești, jud. Galați).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran mijlocaș.

Studii civile : Academia Comercială.

Stagiu militar : satisfăcut.

Activitate profesională : inspector financiar în Serviciul Contabilitate din DGPCUM (1952). În această funcție, Agache V. verifica, controla și coordona activitatea de gestiune a unităților exterioare ale DGPCUM. În 1952 figura pe un tabel cu „propunerile de scoatere a unor elemente din Serv. Contabilității și Planificare DGSS, D. Gen. Penitenciare, CTP și Cdt. ALA în măsura înlocuirii lor cu alte cadre noi”. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI :

Rudele sale sunt toate înstărite. Un unchi a fost notar, iar altul este chiabur. În 1940, fiind concentrat, a urmat un curs redus și a fost avansat Slt. de rezervă, după care a fost desconcentrat. Până în 1942, a funcționat la IOVR, Institutul de Planificare și Dir. Penitenciarelor când a fost din nou concentrat și trimis pe frontul antisovietic cu o unitate de marină la Cetatea Albă. În preajma lui 23 August 1944, a căzut prizonier și a fost ținut în lagăr până în 1948. După întoarcerea din prizonierat a fost încadrat la Dir. Gen. a Penitenciarelor unde se achită de sarcinile ce-i revin, însă este foarte nervos și indisciplinat. În discuțiile cu el a dat dovadă de o totală indisciplină, când i s-au pus întrebări, a devenit nervos exprimându-se că dacă avem ceva cu el, să-l dăm afară din MAI¹.

Grade succesive : sublocotenent în rezervă (1940) ; locotenent-major (?).

ALEXANDRESCU MARIN, angajat civil.

Activitate profesională : operator caravană cinematografică în Serviciul Cultural-Educativ din DGPCM (26 apr. 1957).

ANDREI P. POMPILIU, angajat civil (n. 24 febr. 1927, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1947.

Studii civile : 4 clase primare (?-1939) și liceul teoretic (1939-1947).

1. ANIC, Fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 146.

Stagiu militar : Centrul de Instrucție nr. 28 Grăniceri Lugoj (1949-1950). În timpul satisfacerii serviciului militar a fost recrutat în ansamblul artistic al Trupelor de Grăniceri, unde a activat până la lăsarea la vatră cu gradul de fruntaș (1950 – mart. 1951).

Activitate profesională : după terminarea liceului s-a angajat ca ajutor contabil la o fabrică de tricotaje din București, de unde a fost încorporat în armată (1949). La 15 martie 1951 a fost recrutat de către DGPCUM din Trupele de Grăniceri, fiind încadrat în funcția de contabil II la Serviciul Financiar al DGPCUM. În cadrul acestei instituții a activat și în grupul artistic care funcționa în respectiva structură a MAI¹.

ANGHEL EUGEN, căpitan.

Activitate profesională : șef al Catedrei Învățământ de specialitate din Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402 (12 dec. 1972 – 14 dec. 1973).

ANTON PETRE VASILE, colonel, d.p. nr. 2143 (n. 1 ian. 1941, com. Botești, jud. Neamț – d. 10 aug. 2001, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran cu gospodărie mică.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : mecanic auto.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1955 și PCR din 1972 ; secretar al Comitetului UTC din DGP (1969-1972).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1948-1955); Școala profesională de ucenici mecanici auto de la Bicaz (1 oct. 1955 – 1 aug. 1958); Școala medie „Dr. Petru Groza” din București, cursuri fără frecvență (15 sept. 1960 – 1961), Școala medie nr. 1 „I.L. Caragiale” din Ploiești, cursuri serale (1961-1962) și Școala medie mixtă nr. 7 din București/Liceul „I.L. Caragiale” din București, cursuri serale (1962 – 1 iul. 1964); Facultatea de Drept, Universitatea din București, specialitatea Drept, cursuri fără frecvență (1964-1969). Diploma de licență a obținut-o în urma susținerii examenului de stat din februarie 1970. Curs postuniversitar de criminologie la Facultatea de Drept – Universitatea din București (1976).

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București, profil penitenciar² (sept. 1964 – aug. 1967). La absolvirea acestei instituții militare de învățământ a fost declarat „șef de promoție”.

Studii politice : Universitatea Serală de Marxism-Leninism, secția Sociologie (1974-1977).

Activitate profesională : angajat civil în MFA în funcțiile de lăcătuș mecanic la UM 04771 Ploiești/UM 01991 Ploiești (1 nov. 1958 – 1 febr. 1963) și mecanic auto la UM 01954 București (1 febr. 1963 – 10 sept. 1964).

După absolvirea Școlii Militare de Ofițeri Activi a MAI a fost repartizat la Direcția Pază și Regim din DGP unde a ocupat următoarele funcții : ofițer inspector principal, instructor prim pază și regim și instructor III în Serviciul Pază și Regim din DGP (23 aug. 1967 – 1 aug. 1973) și instructor II (1 aug. 1973 – 1 aug. 1977).

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977 prin care s-a reorganizat aparatul de penitenciare a fost mutat la Serviciul Cadre și Învățământ din DGP, unde a

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 264.
2. Trimiterea în Școala Militară de Ofițeri Activi s-a făcut cu acordul organelor de partid. Astfel, într-o ședință din 25 iunie 1964, Biroul Comitetului Raional PMR „Raionul 23 August” a aprobat propunerea secretarului Comitetului Raional de Partid, Șerban Gheorghe, ca Anton Vasile (mecanic auto la UM 01954 București) să fie trimis la Școala de Ofițeri de Miliție de trei ani (ANIC, fond Cadre, d.p. nr. A-2143, f. 108).

deținut funcțiile de ofițer specialist II și I documente secrete la Compartimentul Secretariat din DGP¹ (1 aug. 1977 – 1 aug. 1987); șef al Compartimentului Secretariat din DGP (1979 – 1 aug. 1987); șef al Serviciului Pază, Regim și Evidență Operativă din DGP (1 aug. 1987 – 31 mai 1988 și 1 mart. – 1 iul. 1990).

Pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie și 31 decembrie 1987 locotenent-colonelul Anton Vasile a primit calificativul „foarte bine”. Notarea de serviciu întocmită de superiorii ofițerului pentru acest interval de timp menționa :

A urmărit desfășurarea cu eficiență a lucrărilor pe șantierele de irigații și îmbunătățiri funciare în vederea îndeplinirii indicatorilor planificați pe acest an. A organizat controale tematice în unități, cu o problemă diversificată pe linia activității operative și a raportat conducerii Direcției Generale a Penitenciarelor constatările efectuate și măsurile întreprinse. Personal s-a implicat la transpunerea în practică în mod corespunzător a măsurilor stabilite pentru aplicarea Decretului de grațiere nr. 255 din 24 octombrie 1987, contribuind la buna desfășurare a acțiunii. Este bine pregătit politic și profesional și se preocupă permanent pentru îmbogățirea cunoștințelor sale².

Comandant de secție la Penitenciarul de Tineri Jilava (31 mai – 1 dec. 1988); șef al Biroului Evidență Deținuți din Penitenciarul București-Jilava (1 dec. 1988 – 15 nov. 1989); la dispoziția DGP (1 iul. – 1 aug. 1990); ofițer specialist principal III și I în Serviciul Pază, Regim și Evidență Operativă din DGP (15 nov. 1989 – 1 mart. 1990 și 1 aug. 1990 – 1995).

Grade succesive : locotenent (23 aug. 1967); locotenent-major (23 aug. 1971); căpitan (23 aug. 1974); maior (23 aug. 1980); locotenent-colonel (23 aug. 1986); colonel (15 apr. 1990).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1972) și I (1978); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (1983)

Pedepse : „mustrare scrisă” pentru o abatere comisă într-o misiune desfășurată în județul Iași (nov. 1969); „observare” pentru lipsă de tact față de civili cu ocazia unei deplasări (1970); trei zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru lipsă de politețe militară și indisciplină (apr. 1976); două zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru că nu a luat măsuri corespunzătoare pentru a asigura vizita unui reprezentant al ambasadei vest-germane (apr. 1976); zece zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru prezentarea la serviciu sub influența băuturilor alcoolice după cutremurul din 4 martie 1977 (mart. 1977); „mustrare scrisă” pentru neexecutarea unui ordin pe linie de pregătire (1979).

APOSTOLESCU IOAN, căpitan (n. 1 oct. 1903, satul Inotești, com. Colceag, jud. Prahova – d. 1973, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1945.

Studii civile : Școala Comercială din Ploiești (?-1923).

Stagiul militar : nu a satisfăcut serviciul militar și nici nu a fost pe front, deoarece era unic susținător de familie.

1. În perioada 1977-1982, Compartimentul Secretariat a funcționat în cadrul Serviciului Cadre și Învățământ din DGP.

2. Notarea de serviciu este semnată de șeful DGP, generalul-maior Emil Panaite (AANP, fond Cadre, d.p. nr. A-2143, fv. 23).

Activitate profesională: funcționar la diferite firme din Ploiești (1923-1925); contabil la Casa Grădinilor din cadrul Primăriei Municipiului București (15 febr. 1925 – febr. 1949); detașat în funcția de revizor contabil la CFI din Primăria Municipiului București (febr. 1949 – 20 nov. 1950). La data de 20 noiembrie 1950 a fost încadrat la DGP; inspector financiar la CFI din DGPCUM (1952)¹.

Grade succesive: căpitan (nov. 1950).

ASARIAN SARCHIS, angajat civil.

Activitate profesională: șef al Secției Învățământ din Serviciul Colonii Minori din MAI (iun. 1954).

AXENIE CONSTANTIN, maior.

Activitate profesională: șef al Compartimentului CFI din DGP (1 dec. 1985 – 30 dec. 1988).

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 245.

B

BACIU OPREA LACHE¹, colonel, d.p. nr. 4543 (n. 4 aug. 1927, com. Talea, jud. Prahova – d. 1981, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : strungar în fier.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Sindicatul Metalochimic din Sinaia (1945-1949); membru în Tineretul Progresist (1946); membru UTC din 1947; membru PMR din 1954. La alegerile din noiembrie 1946 și martie 1948 a fost scos din producție de partid pentru o perioadă de 15 zile, în vederea folosirii sale în campaniile electorale (paza fabricii, pavoazarea orașului Sinaia; agitație în câteva comune din județul Prahova; ședințe; mitinguri etc.). În 1948 a fost primit în PMR, însă în 1952 i s-a anulat carnetul deoarece organele de partid au constatat că accesarea sa fusese făcută în mod neastutur.

Studii civile : 7 clase la Școala primară mixtă din comuna natală (1934-1941).

Stagiu militar : Centrul de Securitate-Comunicații nr. 10 Odorhei (1 apr. – 20 iun. 1949).

Studii militare : Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (20 iun. 1949 – 6 mart. 1950). În ianuarie 1950 a fost detașat pentru a-și efectua stagiul de practică în funcția de locuitor politic de pluton la Compania 2 Pojejena din Batalionul 4 Pionieri Moldova Nouă, pendinte de Regimentul 9 Grăniceri Turnu Severin; curs scurt de inițiere grănicerească în cadrul Cursului de inițiere grăniceri din CTG (10 sept. – 14 oct. 1951); Facultatea Militară Politică din Academia Militară Generală, Secția Arme Întrunite (1 dec. 1957 – 22 aug. 1961). În urma examenului de stat susținut în sesiunea iulie-august 1961 a fost declarat „ofițer cu studii militare politice superioare în specialitatea lucrător politic”²; cursul scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbrăvița, seria a VII-a (6 iul. – 20 aug. 1970).

1. În actele de stare civilă ale primăriei comunei Talea a fost înregistrat greșit cu numele Băciu O. Mihai.
2. Diploma nr. 1229/1961 emisă de Academia Militară Generală din București – MFA. Documentul este semnat de președintele comisiei pentru examenul de stat, general-maior V. Slicariu, de șeful Secției Învățământ, locotenent-colonel Mihail Chișu, șeful Secției Cadre, colonel Victor Teodosiu, și de către șeful Academiei Militare Generale, general de armată Iacob V. Teclu (n. 9 mai 1899, mun. București – d. 1976, mun. București). Vezi AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4543, dosar nepaginat.

Activitate profesională: acasă la părinți (iun. 1941 – 1 mart. 1942); slugă-argat la preotul Iosif Popescu din comuna natală (1 mart. – 1 sept. 1942). Potrivit spuselor ofițerului, în toamna anului 1942, din cauza bățăilor și a traiului mizer a fugit de la preotul Iosif Popescu ajungând la sora sa, Bărbulescu (născută Baciu) Maria din Sinaia¹. Aici a fost angajat pe post de muncitor necalificat, ucenic (1 sept. 1942 – 13 iun. 1944 și 23 aug. 1944 – 1945), ajutor de strungar în fier (1945 – 6 nov. 1946) și strungar în fier² la Fabrica de Armament X.a. de la Întreprinderile „Emil Costinescu” Sinaia³ (6 nov. 1946 – 1 apr. 1949). În toate autobiografiile prezente în dosarul de cadre, ofițerul vorbește despre un episod petrecut la Fabrica de Armament în vara anului 1944: în ziua de 13 iunie 1944 a fugit din fabrică din cauza bățăilor și mizeriei. Ajungând acasă în comuna natală a stat ascuns până în august 1944 când a fost readus la fabrică de jandarmi spre a fi trimis în fața Curții Marțiale pentru dezertare (în timpul războiului, fabricile și uzinele strategice ale României fuseseră militarizate, iar părăsirea fabricii fără aprobare era considerată dezertare). În urma loviturii de stat de la 23 august 1944 a fost pus în libertate după doar o zi de carceră și i s-a permis revenirea la vechiul loc de muncă.

Locuitor politic al Companiei 9 Grăniceri Rădăuți din Batalionul 4 Grăniceri Rădăuți (6 mart. – 25 sept. 1950) și locuitor politic al Batalionului 1 Grăniceri Bârlad din Regimentul 8 Grăniceri Iași (25 sept. 1950 – 10 sept. 1951).

În ziua de 20 iulie 1951 a fost chemat la Iași în interes de serviciu. La întoarcere, ofițerul s-a deplasat la Bârlad cu acceleratul Iași-București împreună cu propagandistul Batalionului 1 Grăniceri Bârlad, locotenentul Roșca Gheorghe. Din cauza oboselii și-a uitat porthartul în tren. Motivând că în interiorul porthart-ului se găseau o serie de documente militare secrete, superiorii ofițerului din Brigada III Grăniceri au propus trimiterea acestuia în fața tribunalului militar pentru pierderea de documente cu caracter confidențial (articolul 197 din Codul penal)⁴. Ultimul cuvânt l-a avut Direcția Politică a CTG care nu a fost de acord cu propunerea Brigăzii III Grăniceri de trimitere în judecată a locotenentului Baciu, datorită rezultatelor bune obținute în muncă și a faptului că ofițerul se afla abia la prima abatere. Astfel, locotenentul Baciu nu a mai fost deferit organelor de procuratură militară, ci a fost sancționat disciplinar de către Direcția Politică a CTG cu 15 zile de arest la garnizoană: „analizând însă activitatea ofițerului, având rezultate bune în muncă, constituind exemplu în comportare și fiind la prima abatere Dir. Politică l-a pedepsit disciplinar”⁵.

Documentele pierdute nu au mai fost găsite niciodată. Acestea conțineau o serie de ordine referitoare la selecționarea ostașilor pentru școala de ofițeri de grăniceri și a modului de tratare a infractorilor de pe fâșia de frontieră.

1. Autobiografie dată de căpitanul Baciu Lache la data de 15 martie 1957 (*ibidem*).

2. În 1946, la Camera de Muncă din Ploiești a susținut examenul pentru obținerea carnetului de lucrător calificat în meseria de strungar în fier.

3. După naționalizare Întreprinderile „Emil Costinescu” din Sinaia și-au schimbat denumirea în Uzinele metalurgice „I.C. Frimu” din Sinaia.

4. Adresa „strict secretă” nr. 5151 din 7 august 1951 a Secției Politice din Brigada III Grăniceri transmisă Direcției Politice a CTG prin care brigada propune trimiterea în judecată a ofițerului Baciu Lache „pentru pierderea de documente secrete, din neglijență”. Documentul este semnat de către locotenent-colonelul Timaru C., locuitor politic al Brigăzii III Grăniceri (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4543, dosar nepaginat).

5. Raport nr. 205187 din 30 august 1951 al Direcției Politice din CTG adresat Secției Trupe din Direcția Generală Politică a MAI. Documentul este semnat de către șeful Direcției Politice din CTG, locotenent-colonelul Szalma Ștefan, și de către locotenentul-major Bora Ștefan, șef de secție în aceeași direcție (*ibidem*, dosar nepaginat).

Ordinele pierdute de ofițer se regăsesc în copii conform cu originalul în dosarul de cadre, ele fiind folosite ca probe în ancheta internă care s-a făcut după pierderea lor. Prezentăm mai jos conținutul câtorva ordine pierdute de ofițer, pentru a vedea care era soarta persoanelor care încercau să treacă frontiera în mod fraudulos și care erau reținute de militarii cu petlițe verzi din Trupele de Grăniceri.

Ordinul „strict secret” nr. 115442 din 19 iulie 1951 al CTG trimis tuturor unităților de grăniceri din RPR, preciza :

Urmare la Nr. 18100/950 al Ministerului Afacerilor Interne (instrucțiunile MAI nr. 18.100/1951), se ordonă : 1. Infractorii de frontieră prinși de organele grănicerești vor fi predați organelor de Securitate sau Miliție după caracterul infracțiunii săvârșite, imediat după executarea cercetărilor informative. 2. Organele grănicerești nu pot interna în spital infractorii de frontieră ; ei vor fi internați în spitale, dacă acest lucru este necesar, de către organele de Securitate sau Miliție cărora au fost predați de către grăniceri. 3. În cazul când infractorii au nevoie urgentă de asistență medicală vor fi vizitați de personalul medical al Unității ce va da primele îngrijiri în prezența organelor informative, după care vor fi predați organelor de Securitate sau Miliție¹.

A doua zi de la primirea acestui ordin, comandantul Regimentului 8 Grăniceri Iași (maiorul Ioan Preda) trimitea, la rândul său, un ordin tuturor comandanților de batalioane ai regimentului atrăgându-le atenția, pentru ultima dată, să nu mai pună în libertate persoanele suspecte, fără avizul organelor de Securitate sau Miliție :

Vi se atrage atenția pentru ultima dată de a nu mai proceda contrariu instrucțiunilor, adică să nu mai puneți în libertate sau să efectuați cercetări anumitor indivizi după care să le dați drumul, ci această misiune o au organele informative care au o pregătire specială în acest sens și cu care Dvs. trebuie să conlucrați în strânsă colaborare. Pe viitor, orice individ prins de către elementele de pază nu i se va face cercetări sau să i se dea drumul până nu este cercetat de către organul informativ².

Un alt ordin pierdut de ofițer în vara anului 1951 și care se regăsește în dosarul de cadre se referea la modul de recrutare a militarilor în termen pentru Școala de Ofițeri Grăniceri de la Oradea. Acest ordin emis de comandantul Regimentului 8 Grăniceri Iași, maiorul Ioan Preda, avea la bază Ordinul comandantului Trupelor de Grăniceri nr. 32050 din 14 iulie 1951 privind selecționarea militarilor pentru școala de ofițeri de grăniceri. Redăm mai jos ordinul maiorului Ioan Preda, emblematic pentru criteriile pe care trebuia să le întrunească un candidat la școala de ofițeri de grăniceri :

Pentru executarea întocmai a Ord. Cdt. Tr. Gr. Nr. 32050 din 14 iulie 1951 se ordonă următoarele : 1. În vederea examenului de admitere a candidaților în Șc. Of. Grăniceri, colectivul de comandă va selecționa 10 militari care urmează a candida la examen în cursul luni Septembrie 1951. 2. Pentru cei selecționați se va întocmi un tabel nominal cu următ. rubrici : Numele și pronumele, Gradul, Ctg. și seria, Orig. Socială, Apartenența Politică, Observațiuni. Acest tabel se va primi la Rgt. Biur. Evid. Trupă Cadre până la data de 28 Iulie 951. Operația de selecționare va cuprinde 3 etape bine determinate și anume :

1. Ordinul „strict secret” nr. 115442 din 19 iulie 1951 al CTG este semnat de către comandantul Trupelor de Grăniceri, generalul-maior Boico R. Mihail, locțiitorul politic al Trupelor de Grăniceri, generalul-maior Bulan Iacob, șeful Serviciului de informații din CTG, colonelul Roman A. Andrei și de către șeful Statului-Major al CTG, generalul-maior Ion Marincu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4543, dosar nepaginat).
2. Ordinul comandantului Regimentului 8 Grăniceri Iași nr. 33060 din 20 iulie 1951 (*ibidem*, dosar nepaginat).

acțiunea de agitație și lămurire care constă în scopul pentru care au fost selecționați, aportul pe care îl vor aduce ei ca viitoare cadre ale Tr. MAI și grija partidului față de elementele cinstite și devotate care le promovează în munci de răspundere. Selecționarea din punct de vedere politic, al studiilor și al sănătății astfel: Candidații vor fi selecționați dintre soldați și sergenți în termen (trupă) din cei încorporați în Noiembrie 1950 și mai vechi. Criteriile de selecționare. a) Originea socială sănătoasă, muncitori, țărani săraci, fiii țăranilor din Gosp. Agr. Colect., fiii intelectualilor progresiști și întrun procent redus de țărani mijlocași și mici burghezi. b) Apartenență politică: membri și candidați PMR și UTM și numai în cazuri excepționale din elementele f. bune fără de partid. c) Studii, minim 4 clase elementare (primare). d) Sănătoși și robuști. e) Necăsătoriți. Vă veți îndrepta atenția în special la elementele cu stagiu și mai ales Cdt. grupă, Șefi de pichete, agitatori și instructori. Pentru selecționarea se va cere obligatoriu și avizul ofițerului contra-informațiilor. Procurarea actelor și pregătirea candidaților. Actele necesare sunt: Cererea candidatului. Act de sănătate. Certificat de cetățenie. Certificat de studii. Certificat de venit imposibil al părinților candidatului eliberat de secția financiară a Sfatului Popular. Autobiografia, referințe de la 2-3 tov. și caracterizarea unității. Pregătirea se va face la Regiment¹.

În noiembrie 1951, Batalionul 1 Grăniceri Bârlad și-a mutat reședința în orașul Huși². Baciul Lache a rămas în continuare pe aceeași funcție: locțiitor politic al Batalionului 1 Grăniceri Huși din Regimentul 8 Grăniceri Iași (nov. 1951 – 15 aug. 1954); instructor la Secția Organizare (15 aug. 1954 – febr. 1955) și la Secția Cadre din Direcția Politică a MAI (febr. 1955 – ian. 1956).

Din ianuarie 1956, Direcția Politică a MAI și-a schimbat denumirea în Direcția politică a Direcției generale a Trupelor MAI. În această nouă formulă a aparatului politic al MAI, ofițerul Baciul va ocupa funcția de instructor la Secția Cadre (ian. 1956 – 1 dec. 1957).

După absolvirea facultății militare politice a fost pus la dispoziția Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor din MAI (22 aug. – 1 oct. 1961); instructor la Direcția organizatorică a Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor din MAI/Direcția politică din MAI (1 oct. 1961 – 1 iun. 1964); instructor I la Secția organizatorică a Direcției politice din MAI (1 iun. 1964 – 14 sept. 1965).

Foaia de notare întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1964 prezenta o serie de activități desfășurate de ofițer la Direcția politică:

În anul 1964 ofițerul în calitate de instructor al Direcției politice a continuat să îndeplinească sarcina de direcțional pentru Brigada 1 Pază București, ocupându-se o bună parte și de batalioanele de Securitate din București. Ofițerul a participat la controalele executate în aceste unități, cât și la verificările pentru acordarea titlului de „Unitate de frunte” la B. 1 și 4 pază din brigadă, cât și la verificarea unui însemnat număr de companii pentru acordarea titlului de „Subunitate de frunte”. De asemenea, a participat efectiv la instrucțiile cu organele conducătoare de partid, pregătirea propagandiștilor, organizarea și desfășurarea acțiunii de dări de seamă și alegerea organelor conducătoare de partid; a expus mai multe lecții și conferințe, a participat la convocări de învățământ și diferite analize ce au avut loc în secția politică. În munca de îndrumare și control, ofițerul se

1. Ordinul „secret” nr. 32999 din 16 iulie 1951 semnat de comandantul Regimentului 8 Grăniceri Iași, maiorul Ioan Preda, și de către locțiitorul politic al regimentului, locotenentul Popa Ștefan (*ibidem*, dosar nepaginat).

2. Despre organizarea și funcționarea CTG în perioada 1944-1960, vezi studiul istoricului Dan Drăghia „Apărarea regimului sau apărarea frontierelor? Trupele de grăniceri (1944-1960)”, în *Structuri de partid și de stat în timpul regimului comunist*, Anuarul IICCR, vol. III, 2008, Polirom, Iași, 2009, pp. 157-184.

preocupă cu simț de răspundere de îmbunătățirea muncii organelor și organizațiilor de partid controlate, dând dovadă de exigență și în același timp orientare în stabilirea de măsuri corespunzătoare. A reușit în bună măsură să sprijine secția politică a brigăzii în îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă dându-le un sprijin concret și eficace. În timpul cât lucrează la reședința Direcției politice muncește cu conștiinciozitate pentru pregătirea sa în vederea următoarei etape de control și pentru a rezolva operativ și de calitate sarcinile ce i se încredințează¹.

În toamna anului 1965 a fost promovat în funcția de adjunct al șefului Secției organizatorice din Consiliul politic al Trupelor MAI (14 sept. 1965 – 1 dec. 1967).

La data de 1 decembrie 1967 a fost scos din aparatul politic și trecut în munca profesională în funcția de șef al Biroului II din Serviciul I al Direcției Personal și Învățământ din MAI (1 dec. 1967 – 1 mai 1971).

Superiorii ofițerului erau mulțumiți de munca depusă în funcția de șef de birou. Notarea de serviciu întocmită pe intervalul de timp iunie 1970 – iunie 1971 preciza :

Pe lângă experiența apreciabilă ce a acumulat-o pe linia muncii de personal în cei 4 ani de când este șef de birou, a căpătat și deprinderi evidente în munca de conducere a biroului. În mai multe rânduri, în lipsa șefului de serviciu [colonelul de Securitate Bocșe Ioan Iosif, născut la 28 iunie 1925 și decedat la 3 ianuarie 2003, a fost șef al Serviciului I din Direcția Personal și Învățământ a MAI – *n.n.*], a răspuns de întreaga activitate, depunând eforturi susținute pentru buna desfășurare a muncii. Ofițer cu bună pregătire politico-ideologică, profesională și de cultură generală. Studiază hotărârile de partid și de stat, articolele din presă ce se referă la politica de cadre, legislația muncii, iar învățămintele desprinse se străduiește să le traducă în viață. Calitatea muncii sale cunoaște o continuă îmbunătățire. Remarc la ofițer contribuția adusă la cunoașterea unui mare număr de ofițeri propuși a fi promovați în funcții de conducere, la selecționarea unor ofițeri pentru Academia Militară generală și în acțiunea de selecționare a candidaților pentru Școala de Ofițeri, precum și la completarea unor funcții din unitățile aparatului central. În controalele executate și deplasările făcute în unități sesizează aspectele importante și acordă un sprijin calificat comandanților și lucrătorilor de personal. A sesizat o serie de aspecte negative din munca de cadre și a venit cu propuneri utile pentru îmbunătățirea muncii².

Instructor I și ofițer specialist III la Serviciul I din Direcția Personal și Învățământ a MAI (1 mai 1971 – febr. 1972); șef al Serviciului Cadre și Învățământ din DGP (1 apr. 1972 – mart. 1977).

Începând cu anul 1973 sănătatea ofițerului a fost afectată de o hepatită cronică. În anul 1976 a fost internat în spital, beneficiind de concedii medicale care au totalizat peste 120 de zile, motiv pentru care, în februarie 1977, comisia de expertiză medico-militară din cadrul Spitalului Militar al MI I-a clasat medical – inapt pentru serviciul militar, cu scoaterea din evidență, încadrându-l în gradul II de invaliditate, fără revizuire³.

1. Pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1964, maiorul Baci O. Lache a fost notat cu calificativul „foarte bine” de către superiorul său, locotenent-colonelul Valache Gheorghe, șef al Grupului de instructori teritoriali din Direcția politică a MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4543, dosar nepaginat).
2. Notare de serviciu pe intervalul iunie 1970 – iunie 1971. Pentru activitatea depusă în această perioadă, șeful Serviciului I din Direcția Personal și Învățământ a MAI, colonelul de securitate Bocșe Ioan Iosif, i-a acordat calificativul „foarte bine” (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Anterior deciziei din februarie 1977, în toamna anului 1976 comisia de expertiză medico-militară din cadrul Spitalului Militar al MI mai emisese două decizii medicale pe numele ofițerului Baci (nr. 1041

Ca urmare a clasării medicale menționate mai sus, la 25 februarie 1977 Serviciul Cadre și Învățământ din DGP a propus Serviciului Evidență din cadrul Direcției Cadre și Învățământ a MI trecerea în rezervă a colonelului Baciuc Lache cu drept de a purta uniformă militară și de a beneficia de asistență medicală în cadrul rețelei sanitare a MI (atât ofițerul, cât și membrii familiei sale).

A fost trecut direct în retragere în martie 1977.

În 1978, Baciuc Lache locuia în București, Bulevardul Ion Șulea (astăzi Camil Rescu), bloc C. 13.

În februarie 1957, ofițerul s-a căsătorit cu Aspazia Baciuc, fostă Diaconiță (n. 22 iul. 1930, com. Baia, jud. Suceava), absolventă a Școlii de Științe Sociale „A.A. Jdanov” de pe lângă CC al PMR (1953-1956); bibliograf principal, lector și documentarist la Biblioteca Centrală de Stat din București (1956-1961); documentarist la Direcția Generală a Presei și Tipăriturilor (1961-1965) și secretar de redacție la Editura pentru Literatură și Artă/Editura Minerva (1965-?).

Soția ofițerului a avut patru frați și o soră. Doi dintre frații soției au fost ofițeri: Diaconiță Gheorghe (n. 4 febr. 1929, com. Baia, jud. Suceava), ofițer MFA în garnizoana Sfântu Gheorghe (1967), și Diaconiță Petre (22 sept. 1937, com. Baia, jud. Suceava), ofițer inferior în Direcția Pază Contra Incendiilor din MAI până la 31 august 1962, când a fost trecut în rezervă (prin ordinul MAI nr. 5079, în conformitate cu articolul nr. 46, litera „g” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR – a fost notat cu calificativul „nesatisfăcător” cu propunerea de trecere în rezervă).

Un alt frate al soției, Diaconiță Vasile (n. 14 nov. 1936, com. Baia, jud. Suceava), a fost asistent universitar la Facultatea de Fizică și Matematică de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și membru în Comitetul de Partid al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1967). În 1989, Diaconiță Vasile deținea funcția de secretar al Comitetului de Partid din centrul universitar din Iași¹.

Grade succesive: locotenent (6 mart. 1950); locotenent-major (6 mart. 1952); căpitan (6 mart. 1956); maior (16 mart. 1960); locotenent-colonel (23 aug. 1965); colonel (23 aug. 1972).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1954) și I (1959); medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (7 mai 1964). Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971, locotenent-colonelului Lache O. Baciuc i s-a conferit medalia „A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român” pentru „merite în activitatea de partid și opera de construire a socialismului”².

Pedepse: 15 zile de arest la garnizoană pentru pierderea unor documente militare secrete (aug. 1951); „observare scrisă” pentru că nu a luat măsuri de asigurare a corespondenței, lucru ce a condus la pierderea unor documente (iun. 1952); trei zile de arest pentru că nu a salutat (1957); „observare” pentru că nu a raportat la timp unele probleme ivite în acțiunea de preschimbare a carnetelor de membru de partid (febr. 1963).

din 3 septembrie 1976 și nr. 1248 din 12 octombrie 1976), diagnosticându-l cu hepatită, diabet și sindrom nevrotic, afecțiuni contractate în timpul și din cauza serviciului militar. La acea dată comisia I-a clasat medical „apt limitat gradul II în timp de pace și război, cu revizuire în octombrie 1978”.

1. Gheorghe Crișan, *Piramida puterii. Oameni politici și de stat, generali și ierarhi din România (23 august 1944 – 22 decembrie 1989)*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, vol. I, Pro Historia, București, 2004, p. 114.
2. Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971 privind conferirea medaliei „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 149/1971, f. 1, și dosar nr. 194/1971, f. 4).

BADEA DUMITRU CONSTANTIN, maior, d.p. 3830 (n. 1 iun. 1924, mun. Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea – d. 13 ian. 2006, com. I.L. Caragiale, jud. Dâmbovița).

Naționalitatea : română.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : turnător de litere.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1946.

Studii civile : 7 clase la Școala elementară nr. 32 din București (1932-1939) și 3 clase profesionale, specialitatea Arte grafice (1940-1943); Liceul teoretic „George Coșbuc” din București, cursuri serale (?-1966).

Stagiu militar : Divizia de panduri „Tudor Vladimirescu” din București (iun. 1946 – oct. 1947).

Studii militare : curs superior cadre de conducere (1968-1969).

Activitate profesională : ucenic turnător de litere la *Monitorul Oficial al României* din București, strada Güttenberg (1 oct. 1939 – mai 1944); turnător de litere la Întreprinderea poligrafică „C. Dobrogeanu-Gherea” din București (oct. 1944 – iun. 1946 și oct. 1947 – dec. 1950); inspector de cadre la Comitetul de Stat al Planificării (dec. 1950 – ian. 1951); statistician la Biroul special din Direcția Centrală de Statistică din București (ian. 1951 – 1 sept. 1954); lucrător prim operativ, inspector de cadre și lucrător operativ de cadre la Direcția regională MAI București (1 sept. 1954 – 30 apr. 1958).

A fost trecut în rezervă la 30 aprilie 1958 ca urmare a reorganizării Direcției regionale MAI București. După trecerea în rezervă s-a angajat ca turnător de litere la Întreprinderea poligrafică nr. 2 din București (1 mai 1958 – 30 nov. 1959).

La data de 1 decembrie 1959 a fost reîncadrat în MAI cu același grad, fiind repartizat la DGPCM, unde a deținut următoarele funcții : lucrător prim de cadre în Serviciul Cadre din DGPCM (1 dec. 1959 – 1 ian. 1960); lucrător prim de cadre la Colonia de muncă Carasu/formațiunea 0869 Medgidia (1 ian. – dec. 1960); lucrător prim de cadre (dec. 1960 – 1 oct. 1964), ofițer I de cadre (1 oct. 1964 – 1 aug. 1967), ofițer I de personal (1 aug. 1967 – 1 apr. 1968), instructor III de personal (1 apr. 1968 – 1 oct. 1969) și ofițer de serviciu prim la Penitenciarul Văcărești (1 oct. 1969 – 1 iun. 1971).

La data de 1 iunie 1971 a fost transferat la CSS prin ordinul MAI nr. 1347.

Grade succesive : locotenent (1 sept. 1954); locotenent-major (1 sept. 1957); căpitan (23 aug. 1963); maior (23 aug. 1969).

Decorații : medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a II-a (1963) și I (1965).

BALINSCHI PETRE IOAN, angajat civil, d.p. 4607 (n. 31 iul. 1921, com. Podu Iloaiei, jud. Iași – d. 9 ian. 2007, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic-burghez (funcționar).

Profesia de bază la încadrarea în MAI : conducător auto.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Sindicatul Unit din Transporturi (1947-1948). În decembrie 1947 a depus adeziune de intrare în partid la Celula PCR din cadrul Societății de Transport „Trifoiul” din București, însă din cauza faptului că societatea s-a desființat după câteva săptămâni de la înscriere, actele i-au fost pierdute; membru UTM din 1949 și PCR din 1965; membru în Consiliul sindical al DGP (1965-1981).

Studii civile: 2 clase în comuna natală și 2 clase în București la un gimnaziu de pe șoseaua Giurgiului (1928-1933). În 1933, datorită faptului că tatăl său era funcționar la CFR și fusese decorat în Primul Război Mondial cu „Virtutea Militară”, a intrat ca bursier la Liceul CFR „Aurel Vlaicu” din București (15 sept. 1933 – iun. 1939). A abandonat liceul în clasa a VI-a când, din cauza faptului că a rămas repetent, liceul nu i-a mai acordat bursă de studiu, percepându-i în schimb o taxă de școlarizare. A urmat cursurile școlii medii în a doua jumătate a anilor '50, obținând diploma de bacalaureat în 1961.

Stagiul militar: după absolvirea școlii de maiștri militari a fost repartizat la Escadrila 76 Bombardament din Flotila I Bombardament Brașov (4 nov. 1941 – 15 nov. 1943). În toamna anului 1943 a plecat cu escadrila sa la Constanța pentru apărarea litoralului Mării Negre (15 nov. 1943 – 1 nov. 1946). În aprilie 1944 a fost mutat cu unitatea în vecinătatea comunei Iarca, județul Brăila. Aici a rămas până la 23 august 1944. După întoarcerea armelor, a fost mutat la atelierul de reparații avioane de pe lângă Flotila 3 Recunoaștere cu care a luat parte la luptele de pe Frontul de Vest, ajungând până în Ungaria și Cehoslovacia. În august 1945 s-a întors în țară la Tecuci, iar în vara anului următor a fost mutat la Gruparea 1 Depozite și Ateliere Constanța, de unde a fost deconcentrat în noiembrie 1946.

Studii militare: școala de maiștri militari electricieni de pe lângă Regimentul Geniu Aeronautic București (5 nov. 1940 – 4 nov. 1941).

Activitate profesională: muncitor necalificat zilier în echipa de tăiat fier vechi a tatălui său – București (sept. 1939 – aug. 1940); șofer la Societatea Transport „Trifoiul” din București (ian.-dec. 1947). La sfârșitul anului 1947, această societate particulară de transport care își avea sediul în Bulevardul 6 Martie nr. 58 s-a desființat.

La recomandarea conducerii Sindicatului Unit din Transporturi, în ziua de 5 ianuarie 1948 a fost încadrat la Direcția Generală a Siguranței Statului ca șofer la garajul instituției din strada Vasile Conta (5 ian. – 1 sept. 1948). După înființarea DGSP, a fost militarizat cu gradul de plutonier-major de Securitate și repartizat la Serviciul Transporturi din Direcția a X-a, unde a îndeplinit funcțiile de referent administrativ și șef problemă (1 sept. 1948 – dec. 1951); șef al Biroului Circulație din Serviciul 5 Transporturi al Direcției a XI-a din DGSS (ian. – 1 apr. 1952).

Cât timp s-a aflat la garajul Securității, în mai multe referințe și note informative aflate la dosarul de cadre, Balinschi Ioan a fost acuzat că ar fi făcut parte dintr-un grup de militari care i-ar fi luat tot timpul în derădere pe colegii cu mai puțină instrucție școlară decât ei; că își ieșea foarte repede din fire și că nu suporta critica. Din acest grup mai făcea parte și sublocotenentul Popescu Gheorghe, scos din DGSS la începutul anilor '50 deoarece se aflase că s-a căsătorit cu fosta soție a lui Corneliu Zelea Codreanu. Colegii din garajul Securității îl mai acuzau că împreună cu sublocotenentul Popescu Gheorghe luau cele mai bune mașini din garaj și, sub pretextul că le făceau rodajul, plecau în excursii la Snagov sau în alte stațiuni de odihnă. Toate acestea se petreceau sub ochii căpitanului Bujor Mihalache, șeful garajului Securității și șef al Serviciului Transporturi din Direcția a X-a DGSS, care, până la înlocuirea sa din funcție cu căpitanul Constantinescu C., în 1951, nu ar fi luat nicio măsură împotriva lor.

În seara zilei de 15 decembrie 1951 a încredințat un autoturism BMW fără avizul superiorilor colegului său Rapcea Ioan, responsabil al garajului II A. Acesta s-a deplasat cu mașina în interes personal în comuna Mislea pentru a-și aduce familia și niște lucruri personale în capitală (autoturismul se afla în rodaj). La întoarcere, Rapcea a accidentat ușor automobilul, motiv pentru care a plecat să-l repare la un atelier din oraș. Cei doi nu au raportat superiorilor din Serviciul 5 Transporturi incidentul petrecut decât după șase zile. Ambii au fost pedepsiți cu zile de arest la garnizoană:

A știut că tov. Rapcea merge în interese personale, pentru că acesta i-a spus. NU a fost sincer când a fost întrebat, negând acest lucru. A căutat să mușamalizeze acest caz, trecând 6 zile de la cele petrecute și nu a venit să raporteze, până nu a fost chemat, aflându-se despre aceasta prin documentarea de Partid. În afara celor arătate mai sus, tov. Balinschi are atitudini nejuste față de tov., întrebuințează ton de comandă, injură și țipă la tov., este nervos și îngâmfat. Mereu vin note prin care ne este sesizată comportarea sa. Întreține legături cu fostul șef al Serviciului Cpt. Bujor și cu un fost exclus din Securitate Popescu Gh., cumnat cu Zelea Codreanu. Prin comportarea sa crează stări de spirit nesănătoase în rândurile tovarășilor. Este o fire lingușitoare cu superiorii, nu se bucură de popularitate în rândul tov.¹.

După acest incident și ancheta care i-a urmat, a fost mutat în funcția de referent administrativ I la Biroul Transporturi de pe lângă Secretariatul Direcției a XI-a din DGSS² (1 apr. – oct. 1952).

În urma separării MSS de MAI din toamna anului 1952, a fost repartizat la Direcția Aprovizionării Militare din MAI, mai întâi la Biroul Planificare și Evidență din Secția a III-a (oct. 1952 – oct. 1953) și apoi la Biroul Ateliere din Serviciul Transporturi, unde a îndeplinit funcțiile de tehnician, ajutor al șefului de birou, referent tehnic și economist (oct. 1953 – 30 iun. 1956).

Ca urmare a reducerilor de efective, a fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 3190.

A rămas în continuare la Direcția Aprovizionării și Gospodăririi din MAI ca angajat civil în funcția de economist planificator fără studii (30 iun. 1956 – 1 iun. 1958). Odată cu înființarea Direcției economice din DGPCM, Balinschi a fost mutat la această unitate în funcția de economist principal de producție la Serviciul Planificare și Organizarea Muncii (1 iun. 1958 – 1 sept. 1965 și 1 iun. 1966 – 31 iul. 1977); economist la Direcția industrială din DGPCM (1 sept. 1965 – 1 iun. 1966); economist principal III la Serviciul economic din DGP (31 iul. 1977 – 1981).

Câtă vreme a activat la Direcția economică a DGP a efectuat numeroase controale la întreprinderile subordonate DGP.

Balinschi Ioan a avut doi unchi din partea tatălui. Unul dintre ei – Balinschi Ioan, a deținut funcția de director la Atelierele CFR „Grivița” din București în timpul grevelor din ianuarie-februarie 1933 (în 1952, acest unchi a fost arestat de către organele de Securitate pentru atitudine ostilă muncitorilor în timpul acelor evenimente).

Acest aspect a fost semnalat printr-o notă informativă dată de căpitanul Dragnea Dumitrache din DGSS, în ziua de 12 iunie 1951 :

Subsemnatul Cpt. Dragnea Dumitrache, din Direcția Generală a Securității Statului, dau următoarea notă informativă asupra lui Balinschi, din Direcția Generală a Securității Statului, acesta se presupune că este nepot de a lui Balinschi, fost Director General al Ateliereleor CFR, un mare sbir al muncitorimii ceferiste. Atitudinea acestui Balinschi față de muncitori, acolo unde el face serviciu, este dușmănoasă. Mai poate da lămuriri precise tov. Bobeică din Serv. Transporturi DGSS și Cpt. Șerbănescu³.

1. Referat nedatat, semnat de către șeful Serviciului 5 Transporturi, căpitan de Securitate C. Constantinescu, și de către locțiitorul politic al serviciului, sublocotenentul Petcu Vasile (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4607, dosar nepaginat).
2. În perioada ianuarie-octombrie 1952, Direcția a XI-a din DGSS a fost condusă de locotenent-colonelul de Securitate Al. Jurim.
3. AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4607, dosar nepaginat.

Soția sa, Balinschi Dorina (n. 14 sept. 1931, mun. București), a fost dactilografă în aparatul central al MAI, în perioada 1951-1970.

Fratele său, Balinschi P. Gheorghe (n. 14 febr. 1923, com. Podu Iloaiei, jud. Iași), a fost condamnat în 1956 la doi ani închisoare corecțională pentru delapidare. La acea dată lucra ca strungar la IMUM Medgidia.

Grade succesive: plutonier-major (1 sept. 1948); sublocotenent (4 febr. 1950); locotenent (30 dec. 1952); locotenent-major (30 dec. 1955).

Decorații: medalia „Bărbăție și credință” (1945); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (19 aug. 1950); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (18 aug. 1954); medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969).

Pedepse: 3 zile de arest la garnizoană pentru neraportarea unui incident petrecut la garajul din strada Vasile Conta al DGSS (mart. 1952); 2 zile de arest la domiciliu pentru abateri de la disciplina militară, având o comportare necorespunzătoare față de un ofițer cu grad superior (mai 1954); „observare scrisă” pentru neglijență în serviciu (sept. 1955).

BARTOȘ GHEORGHE, căpitan (n. 8 sept. 1919, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: contabil.

Studii civile: liceul, cu diplomă de bacalaureat (?-1939).

Stagiu militar: Regimentul 1 Infanterie Fortificații și Școala de Ofițeri de Rezervă de la Bacău (1940-1941). După absolvirea școlii militare a fost trimis pe Frontul de Est, unde a luptat până în 1944 (în această perioadă a fost avansat la gradul de sublocotenent). În prima jumătate a anului 1944 a fost deconcentrat pentru o scurtă perioadă de timp, deoarece după întoarcerea armelor a fost trimis pe Frontul de Vest cu Regimentul 10 Infanterie (sept. 1944 – mai 1945).

Activitate profesională: Bartoș Gheorghe s-a născut într-o familie înstărită, tatăl său fiind patronul unui atelier și proprietarul unei vile cu mai multe camere. După absolvirea liceului, Bartoș a intrat ca diurnist la Direcția Contabilitate din MAD (1939-1940). După lăsarea la vatră s-a angajat la DGP unde a fost avansat, treptat, până în funcția de inspector financiar la Serviciul Contabilitate din DGPCUM (1952).

În 1952 a fost propus de conducerea DGPCUM pentru scoaterea din MAI din cauza trecutului său „necorespunzător”:

Din discuțiile avute cu ofițerul reiese că după atacul și ocuparea Odessei a văzut toate atrocitățile și furturile din Odesa, de către colegii săi, și soldați, dar susține că dânsul nu a făcut nimic fiind o fire emotivă, totuși după deconcentrare, deși nu avea serviciu, arată că după vânzarea unor lucruri prețioase și-a construit o casă în Buc. În discuții tov. a arătat o oarecare nesinceritate, referitor la situația materială a tatălui și rudelor sale. În activitatea de front a căutat să nege mai mult activitatea pe care nu o putem verifica. Pe frontul din Odesa a fost avansat Slt. tocmai pentru că în luptele împotriva armatei sovietice a dat dovadă de devotament. Față de cele mai sus arătate, precum și faptul că provine dintr-o familie de exploatare, propunem scoaterea lui din cadrele MAI în prima urgență¹.

Grade succesive: căpitan (1 iul. 1951).

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, ff. 282-283.

BĂBUȘANU HERȘ-SIMHA, angajat civil, d.p. nr. 3376 (n. 30 dec. 1916, com. Ivești, jud. Galați).

Naționalitatea : evreiască.

Originea și apartenența socială : mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Federația Sindicatelor de Funcționari Particulari din România, București, strada Batiște nr. 6-8 (dec. 1944- ?) ; membru ARLUS (?) ; membru în Comitetul ARLUS al Penitenciarului Văcărești (1951-1952) ; membru în Comitetul ARLUS al DGPCUM (iun. 1952- ?) ; președintele Comitetului ARLUS din Serviciul Penitenciare din MAI (1953).

Studii civile : 4 clase (?) ; Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați (1927-1931) ; Școala Superioară Comercială din Galați (1932-1935) ; 2 cursuri de contabilitate normată în cadrul Corpului Contabililor autorizați din București (1949).

Stagiu militar : Regimentul 10 Vânători Tighina (1937 – nov. 1938). Concentrat la muncă obligatorie la Detașamentul de Muncă CFR Fierbinți¹ (1941), Institutul Central de Statistică din București (1942 – mai 1943) și Detașamentul de Muncă nr. 117 Dobrogea – comuna Mihail Kogălniceanu² (iul. 1943 – 30 dec. 1943). În anul 1942, pe lângă munca pe care-o presta la firma „S. Tecucianu” din București, Băbușanu presta și muncă obligatorie circa șase ore pe zi la Institutul Central de Statistică din București.

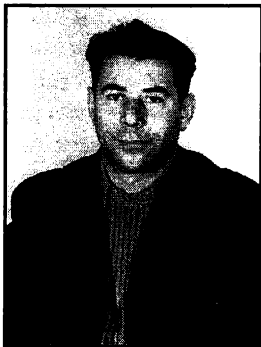
Într-o autobiografie dată la 21 mai 1952, Băbușanu vorbea despre condițiile grele de muncă din Detașamentul nr. 117, unde muncceau circa 70 de evrei :

Aici lucrez ca salahor împreună cu prizonierii ruși, câte 10-12 ore pe zi, în condițiuni grele, riscând mereu să fim fie transportați în Transnistria fie chiar împușcați, spuneau că suntem comuniști și ne amenințau mereu.

În decembrie 1943 a fost pus la dispoziția Cercului de Recrutare București pentru a fi repartizat la un alt detașament de muncă. Nu s-a mai prezentat însă, rămânând să locuiască în mod clandestin în București la două adrese : strada Dobrogei nr. 10 și Calea Rahovei nr. 35 (ian. – 23 aug. 1944).

Activitate profesională : ajutor de contabil la Frații „Gino & Mario Voghera”, strada Artelor, Galați (1933-1937) ; contabil achizitor la depozitul de hârtie și papetărie al firmei „S. Tecucianu” din București, Calea Rahovei, nr. 5³ (1939 – mart. 1943) ; contabil și achizitor la „D. Zahareanu” din București, strada Splaiul Independenței, nr. 17 (1944-1945). În 1945 s-a angajat la o mică firmă de articole de papetărie a unui cumnat de-al său, Daniel Lucaci (firma își avea sediul în București, strada Splaiul Independenței, nr. 13). La această firmă, care a activat până la emigrarea cumnatului său în Israel, în 1949, a deținut funcțiile de contabil și achizitor (1945-1949).

La 8 martie 1950 a fost încadrat ca funcționar în DGP în funcția de contabil principal și contabil-șef cu delegație la Întreprinderea Economică de Stat a Penitenciarului Văcărești (8 mart. 1950 – 1 iul. 1951). După desființarea acestei unități productive a MAI a fost mutat

1. La acest detașament a muncit la construirea liniei de cale ferată București-Fierbinți.
2. În această comună a lucrat într-un lagăr cu prizonieri sovietici.
3. În perioada ianuarie-octombrie 1940 a fost concentrat în armată timp de 10 luni la Regimentul 10 Vânători Buzău. A fost lăsat la vatră și scos din evidențe în toamna anului 1940, din cauza legilor rasiale în vigoare la acea dată.

în aparatul central al DGPCUM în funcția de referent tehnic pe problema prețurilor din Serviciul tehnic (1 iul. 1951 – iul. 1952); locțiitor al șefului Serviciului Producție din DGPCUM (iul. – oct. 1952); șef de birou în Serviciul Penitenciare din MAI (nov. 1952 – oct. 1953); șef al grupei preț de cost și planificator la Secția Producție din DLCM (1 ian. – 1 nov. 1954); referent tehnic III la Secția Producție a DPLC (1 nov. 1954 – 1 iul. 1956); responsabil cu munca și salariile din Biroul financiar, economist principal (1 iul. 1956 – 1 iun. 1958) și șef al Biroului Organizarea Muncii în Serviciul Planificare din Direcția economică a DGPCUM (1 iun. 1958 – 1 aug. 1960); economist principal în Serviciul Planificare și Organizarea Muncii din Direcția economică a DGPCM (1 aug. 1960 – 31 dec. 1965).

În ziua de 5 februarie 1963, șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul de Securitate Ioan Pateșan, a ordonat scoaterea din MAI a lui Băbușanu, din cauza unor măsuri de reorganizare a sistemului penitenciar. Motivele invocate de șeful Direcției Cadre din MAI se regăsesc într-o notă-raport a șefului Serviciului Cadre din DGPCM, adresată directorului general al DGPCM:

Motivele pentru care s-a ordonat să fie scos sunt legate de faptul că părinții soției și o soră a acesteia sunt în statul Israel și corespundea cu ei. Întrucât de la acea dată în aparatul central nu s-au făcut reorganizări, susnumitul nu a putut fi scos în asemenea condiții. În urma acestei situații, Serviciul Cadre a luat măsura de a-i găsi un post corespunzător la altă întreprindere din București, pentru a fi transferat. A.C. Băbușanu Simha este absolvent al liceului comercial, iar pentru postul de economist principal pe care îl ocupă la aplicarea HCM 1053/1960, conducerea MAI i-a aprobat dispensa de studii economice superioare. Datorită faptului că nu are studii superioare, am întâmpinat greutăți în plasarea sa la alte întreprinderi pe un post asemănător celui pe care îl ocupă în prezent, deoarece nici una din cele 5 instituții unde am găsit posturi vacante nu a fost de acord să-i ceară dispensă de studii pentru a-l încadra, acceptând să fie încadrat numai pe un post condiționat de studii medii pentru a nu i se cere dispensă. Posturi condiționate de studii medii i s-au găsit mai multe, însă tov. Băbușanu nu este de acord a fi încadrat pe asemenea posturi, deoarece urmează să-i scadă salarizarea cu 5-600 lei. Față de cele raportate, propunem ca începând cu data de 01.07.1963 să i se desfacă contractul de muncă în condițiile art. 20 ultimul alineat din Codul muncii (curățirea aparatului de stat de elemente necorespunzătoare). Rugăm a hotărî¹.

Nu am găsit în Codul muncii în vigoare la acea dată o asemenea prevedere, însă este posibil ca acest alineat să fi fost introdus în Codul muncii printr-un act normativ nepublicat.

La 1 ianuarie 1966 i-a fost desfăcut contractul de muncă.

Pedepse: „mustrare scrisă” pentru că a întârziat 20 de minute la obiectivul de care răspundea în ziua de 23 august 1958 (sept. 1958); „mustrare scrisă” pentru pierderea unui sigiliu de plastilină și a cheilor de la fișetul metalic al Serviciului Planificare (mai 1961).

1. Notă-raport din 26 iunie 1963, semnată de locotenent-colonelul Stanciu Nicolae. Pe acest document se regăsește apostila directorului general al DGPCM (colonelul Lixandru Vasile) din 10 iulie 1963: „Am prezentat materialul tov. Col. Pateșan și am raportat greutățile pe care le întâmpinăm cu scoaterea lui Băbușanu. Am primit ordin că dacă este bine profesional și lucrează în sectorul economic să nu-l scoatem. Urmează să discutăm și cu Jianu [șef al Direcției economice din DGPCM – n.n.] și eventual să fie la Colonia de Minori Roșu” (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-3376, dosar nepaginat).

BĂDICĂ MIHAI ILIE, colonel, d.p. nr. 0005¹ (n. 13 nov. 1913, satul Capu Dealului, com. Brănești, jud. Gorj – d. 23 iul. 1988, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : zugrav.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCdR din mai 1944 ; activist la Comitetul Regional al PCdR Oltenia și șef al Statului-Major al Comandamentului Formațiunilor de Luptă Patriotice din Regionala Olteniei, cu sediul în Craiova, strada Vlad Țepeș, nr. 2 (aug. 1944 – 31 mart. 1945) ; președinte al Asociației Generale a Voluntarilor Români din Războiul Antifascist, filiala Iași² (18 febr. 1948 – ?).

Studii civile : Școala primară nr. 1 din Târgu-Jiu, Liceul comercial din Târgu-Jiu și Liceul teoretic „Aron Pumnul” din Cernăuți – în particular (?-1925). În dosarul personal nu există documente din care să reiasă că a absolvit cursurile medii cu diplomă de bacalaureat (acest lucru apărând doar în autobiografiile sale). De-a lungul timpului, superiorii săi i-au solicitat să prezinte dovezi ale absolvirii studiilor medii, însă Bădică nu le-a produs niciodată.

Stagii militare : Batalionul 1 din Regimentul 90 Infanterie Sibiu și Regimentul 75 Infanterie (15 mart. 1935 – 21 nov. 1936). În perioadele aprilie-mai 1939 și septembrie-octombrie 1940 a fost concentrat. În ianuarie 1942 a fost trimis pe Frontul de Est în funcțiile de sergent cu armătura și aprovizionarea ; a fost luat prizonier în noiembrie 1942 în apropierea localității Tincuța. La 20 noiembrie 1942, militarul Bădică Ilie a fost dat dispărut în luptele de la Pavlovskaja, iar începând cu data de 7 martie 1943 a fost șters din controalele armatei române și trecut în poziția „Dispărut”. După internarea în Lagărul de prizonieri nr. 165 din zona Ivanovo-Vornesensk s-a înscris voluntar în mișcarea antifascistă a lagărului, unde, sub îndrumarea Vădeii Nicolski și a lui Iacob Foinstein, a dus „muncă de lămurire” în rândurile a peste 7.000 de prizonieri români pentru aderarea acestora la cauza Armatei Roșii. În acest timp a urmat cursurile unei școlii antifasciste și ale unei școli superioare de partid din Lagărul-școală nr. 27 din Moscova (1943-1944).

La data de 14 ianuarie 1952, locotenent-colonelul Bădică a completat o fișă de evidență a ilegaliștilor întocmită de Secția Cadre la CC al PMR în care preciza :

Înainte de 23 August am absolvit o școală antifascistă și o școală superioară de partid la Moscova. Am fost organizatorul lagărului 165 pentru recrutarea cadrelor pentru DTV [Divizia „Tudor Vladimirescu” – n.n.]³.

Într-o autobiografie dată la Iași în 1947, Bădică Ilie vorbea despre perioada prizonieratului :

1. ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat.
2. În ședința Secretariatului CC al PMR din 4 aprilie 1949, Alexandru Moghioroș, membru în Biroul Politic al CC al PMR, a propus autodizolvarea acestei asociații din cauza unor nemulțumiri existente în rândul membrilor săi. Moghioroș a mai propus înființarea unei comisii de lichidare a asociației și preluarea arhivei de către Ministerul Artelor și Informațiilor. Secretariatul CC al PMR a aprobat propunerile tovarășului Moghioroș (*Stenogramele ședințelor Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al PMR*, vol. II : 1949, Ioan Scurtu [studiu introductiv], Arhivele Naționale ale României, București, 2003, pp. 219-220).
3. Fișa de evidență a ilegaliștilor nr. 15113 completată de locotenent-colonelul Bădică Ilie la data de 14 ianuarie 1952 (ANIC, fond 95, dosar nr. 122280, fv. 35).

În scurt timp am organizat un club antifascist unde strângeam prizonieri și le vorbeam despre anumite probleme politice de atunci : Datorită faptului că sa observat ridicarea mea politică, am fost trimis la o școală antifascistă unde am avut ca director de școală pe tov. Luca Vasile azi Ministru de Finanțe. După absolvirea acestei școli am fost trimis la Moscova unde am absolvit școala superioară marxistă¹.

După absolvirea cursurilor școlii antifasciste a fost avansat la gradul de sublocotenent și încadrat în Armata Roșie care l-a trimis în zona de operații a Frontului II Ucrainean condus de generalul de armată I.S. Konev. Într-o autobiografie redactată la București în ziua de 31 decembrie 1953, locotenent-colonelul Bădică Ilie preciza care au fost sarcinile sale pe front :

Pe front aveam misiunea de a lămuri la megafon pe soldați români asupra războiului cel purtam diferite știri, iar în luna Februarie 1944 am trecut de 6 ori linia frontului inamic având diferite misiuni din partea Comandamentului Armatei Roșii respectiv frontul II Ucrainean misiuni pe leam dus la bun sfârșit. În preajma atacului orașului Cherci [Kerci – n.n.] eu am fost trimis la Moscova cu avionul la Ministerul Afacerilor Interne al URSS².

În cele două lagăre de prizonieri sovietici i-a cunoscut pe viitorii lideri ai PMR din anii '50-'60: Vasile Luca, Ana Pauker, Dumitru Petrescu, Constantin Doncea, Vanda Nicolski ș.a.

Datorită îndeplinirii cu succes a sarcinilor trasate, sublocotenentul Bădică a fost trimis la Moscova în martie 1944 pentru a urma un curs de organizare și conducere a luptelor de partizani, în vederea trimiterii sale peste linia frontului, în România.

În aprilie 1944 a fost trimis de sovietici în România, în fruntea unui grup de 14 partizani antifasciști (Grupul de partizani „Carpați”³) cu misiunea de a hărțui și transmite prin radio date despre trupele germano-române stabilite pe teritoriul României și de a distruge trenurile cu petrol din zonele Brașov și Ploiești (mai-aug. 1944). Bădică și membrii grupului au trecut linia frontului în haine militare românești, în mai 1944, prin comuna Argel, județul Suceava (în apropierea Mănăstirii Putna de lângă orașul Rădăuți ; din grup au făcut parte și doi radiști finlandezi). Bădică purta haine de ofițer inferior (sublocotenent), iar restul membrilor grupului erau îmbrăcați în uniforme de subofițeri (gradați și soldați). În momentul trecerii liniei frontului au fost ajutați de un pluton de pistolari sovietici pentru a identifica o breșă în apărarea germană (unul dintre aceștia pierzându-și viața în confruntarea

1. Autobiografie dată de inspectorul de poliție Bădică Ilie la Iași în 1947 (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).
2. Autobiografie dată de locotenent-colonelul Bădică Ilie la București, în ziua de 31 decembrie 1953 (*ibidem*).
3. Din acest grup au mai făcut parte : Manea Tudor, alias „Dorel” (în 1960 era locotenent-colonel de Miliție în DGM), Humulescu Manole (maior în funcția de comandant al Penitenciarului Miercurea-Ciuc în perioada 1 noiembrie 1957 – 28 februarie 1964), Huluba Emil (în 1953 era director al Școlii Electrotehnice din Oradea), Munteanu Ionel, pe numele adevărat Goldstein Aizic (în anii '60 era ofițer superior de Securitate la Direcția regională MAI Suceava), Paraschiv Alexandru (general-locotenent și șef al AVSAP în anii '50), Bogdănescu Dumitru (în 1953 era salariat al Direcției Treburilor a Consiliului de Miniștri), Coler Jean, pe numele adevărat Goldenstein Haim (în 1952 era director organizatoric la Comitetul pentru Cultură Fizică și Sport), Mihalache Dumitru (în 1953 era salariat al Ministerului Culturii), Naum Grigore, pe numele adevărat Rotstein Naum (general-maior și șef al Direcției a V-a Contrainformații Militare din MAI între 1949 și 1962), Alexandru Matei, alias „Matei Covrig”, Lovin Constantin, Schapira Iso, Benea Ion, Goidea Octavian, Zăiceanu (Vrânceanu) Victor, Orețchi Mihai (Guretschi Mișa) și doi radiști finlandezi care nu cunoșteau deloc limba română (Vanea și Colea). Deși am menționat că Grupul de partizani „Carpați” era format din 15 membri, în declarațiile date de membrii grupului la Institutul de Istorie a PMR și din declarațiile ofițerului Bădică Ilie existente în dosarul său de cadre, rezultă că grupul era alcătuit din 17 membri (inclusiv cei doi finlandezi).

cu militarii germani din linia I a frontului). Punctul de întâlnire a fost fixat în localitatea montană Piatra Mare, comuna Timișu de Sus – județul Brașov, acolo unde a început efectiv munca de partizani și culegere de informații. Această localitate se afla în apropierea unui punct strategic pentru căile de comunicație germane. În autobiografia dată la Iași în 1947, Bădică Ilie povestea despre activitatea acestui grup :

Munca noastră consta în distrugeri de trenuri germane fonduri și informați. Tot rezultatul munci noastre era comunicat la radio. De munca depusă aveau cunoștință Com. Central al PCR cu care aveam legătură prin Tov. Lică conspirativ azi Tov. C. Părvulescu și alți Tov. La începutul lunii August grupul de partizani Carpați al cărui comandant eram a fost atacat pe deoparte datorită căderii [trădării – n.n.] unuia dintre noi anume Matei cercetat și sancționat ulterior de CC PCR și datorită faptului că nemții din Brașov ne descoperiseră aparatele de radio cu ajutorul unor aparate speciale [probabil armata germană folosisse stații mobile de goniometrie pentru depistarea aparatelor de emisie ale grupului – n.n.]. În urma atacului grupul sa împărțit în două în timpul dislocării noastre din munte. La 26 August 1944 șase tovarăși din grup au plecat la Moscova iar eu și încă patru mam prezentat la CC PCR. Sub comanda Tov. Bodnăraș Emil am luat parte la curățirea Capitalei de nemți și la paza guvernului arestat „Antonescu”¹.

Locțiitor politic al grupului de partizani „Carpați” a fost Naum Manase Grigore, viitor general-maior de Securitate și șef al Direcției a V-a din MAI în anii '50. Referatul de cadre al colonelului Naum Grigore întocmit de Direcția Cadre a MAI la 27 august 1954 confirmă că acest grup de partizani a fost descoperit din cauza unei trădări :

Fiind trădați și descoperiți, la sfârșitul lunii iulie 1944 s-au despărțit și a plecat cu doi tovarăși în munții Sinaia, unde au stat până la 25 august 1944, când a plecat la orașul Stalin pentru a lua legătura cu Partidul².

Trădătorul grupului a fost Alexandru Matei. Din cauza acestei dezertări, Bădică va pierde legătura cu restul grupului, iar armamentul și munițiile grupului vor ajunge în mâinile germanilor.

Un referat de cadre întocmit la 15 octombrie 1952 de către Direcția Cadre a MAI preciza că după 23 august 1944 trădătorul a fost descoperit, judecat și condamnat la 25 de ani de închisoare :

Trădătorul din propriile rânduri a fost descoperit și este condamnat la 25 de ani. Organele Securității Statului care au cercetat și anchetat acest caz au stabilit că tovarășului Bădică nu i se poate pune în sarcină nimic dubios în această trădare a grupului de partizani „Carpați”. Activitatea grupului a fost urmărită și apreciată de comandamentul Sovietic care l-a decorat pe tov. Bădică cu ordinul „Steaua Roșie” și medalia „Victoria”³.

În memoriile sale, Valter Roman menționează că din grupul de partizani „Carpați” cinci erau foști voluntari (interbrigandiști) trimiși de PCdR în prima mare înclăștare ideologică a Europei – războiul civil din Spania⁴.

1. Autobiografie dată de inspectorul de poliție Bădică Ilie la Iași în 1947 (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).
2. Referat de cadre din 27 august 1954, semnat de către șeful Direcției Cadre din MAI, general-maior Demeter Alexandru (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică [dosare-anexă], dosar nr. 75/1954, ff. 3-5). Mulțumim istoricului Dumitru Lăcătușu pentru facilitarea accesului la acest document.
3. Referat de cadre din 15 octombrie 1952 semnat de către șeful Direcției Cadre din MAI, locotenent-colonel Popescu Gheorghe (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).
4. Valter Roman, *Sub cerul Spaniei. Cavalerii speranței (Amintiri)*, Editura Militară, București, 1972, p. 132.

Într-o adresă a Serviciului Poliției de Siguranță din Inspectoratul Regional de Poliție Cernăuți, trimisă în 24 august 1944 tuturor polițiilor județene de pe aria inspectoratului, se semnală faptul că, începând cu ziua de 4 august 1944, Serviciul Special de Informații a informat toate inspectoratele regionale de poliție că armata sovietică a recrutat mai mulți prizonieri români pentru a fi trimiși în România cu misiuni de spionaj și sabotaj. Un tabel nominal cu 69 de prizonieri români recrutați de sovietici era prezentat în anexa adresei Serviciului Poliției de Siguranță din Inspectoratul Regional de Poliție Cernăuți (la poziția 53 figura și un anume „Bădică Ilie, contingentul 1937, plutonier TR, fost funcționar CFR” ; este foarte probabil ca acesta să fie chiar Bădică Ilie). Din aceeași adresă aflăm că după ce au urmat o școală de parașutiști din Moscova, Raionul Gorki, Lagărul nr. 27 (sub conducerea comisarului Burlacenco), zece dintre prizonierii români au fost selecționați de sovietici pentru a fi trimiși în spatele frontului român, începând cu data de 1 iunie 1944. Conducerea acestui inspectorat regional de poliție cerea tuturor comisariatelor de poliție din subordine să ia măsuri în vederea capturării acestor diversioniști :

Comunicându-vă cele de mai sus, vă rugăm să luați urgente și severe măsuri pentru identificarea completă a celor semnalăți. Deasemeni veți face serioase cercetări spre a stabili legăturile de rudenie, ideologice, prietenești, sentimentale etc., pe care menționați prizonieri le-ar avea în raza circumscripției Dvs. După ce veți obține datele de mai sus, veți face în permanență informațiuni, cercetări și supravegheri discrete pentru descoperirea prizonierilor semnalăți, precum și a complicilor și tăinuitorilor de care se folosesc pentru îndeplinirea misiunii cu care au fost însărcinați pe teritoriul României. Rezultatul investigațiilor îl veți raporta la timp¹.

Este posibil ca aceste informații deținute de autoritățile române să fi fost obținute chiar de la trădătorul grupului de partizani „Carpați”, Alexandru Matei.

În mai 1956, câțiva dintre foștii membri ai grupului de partizani „Carpați” au fost chemați la Institutul de Istorie a PMR pentru a expune cercetărilor istoricul acestui grup înființat în URSS (stenograma discuțiilor are 174 de file). Printre cei chemați s-au numărat câțiva supraviețuitori ai grupului : Bădică Ilie, Humulescu Manole, Coler Jean, Nicolae Munteanu, Lovin Constantin, Naum Grigore și Schapira Iso. Prezentăm mai jos o scurtă sinteză a discuțiilor².

În declarația sa, Bădică Ilie povestește pas cu pas peripețiile prin care au trecut membrii grupului până la destinație (pierderea unui pistol automat, a unui binoclu, a unui alt pistol și a unei părți din aparatura de radio-emisie în timp ce se deplasau pe râul Bistrița cu două plute, de la Bicaz către Piatra Neamț) și modalitatea în care au interacționat cu populația civilă din România. În drumul către Piatra Mare, partizanii s-au urcat într-o garnitură de marfă care se deplasa către Bacău, iar de la Bacău s-au deplasat cu un tren de călători românesc care se îndrepta către Ploiești. De la Ploiești au plecat către Câmpina cu un tren de călători german. La sfârșitul lunii mai au ajuns în sfârșit la Timișu de Sus. Odată instalată baza într-o pădure aflată pe un versant din apropierea localității Timișu de Sus, membrii grupului au început acțiunile : în decurs de câteva săptămâni au minat cu mine magnetice circa 16 garnituri petrolifere care plecau de la Câmpina către Băicoi, lucru ce a condus la explozia câtorva sute de vagoane.

1. Adresa nr. 3019S din 18 august 1944 a Serviciului Poliției de Siguranță din Inspectoratul Regional de Poliție Cernăuți. Documentul este semnat, indescifrabil, de către șeful Inspectoratului Regional și de către șeful Serviciului Poliției de Siguranță (ANIC, fond 50, dosar nr. 4915, ff. 1-3).
2. ANIC, fond 60, dosar nr. 92. Mulțumim istoricului Ștefan Bosomitu pentru facilitarea accesului la acest dosar.

Tabăra din pădure în care se instalaseră era formată din două corturi. În declarația dată de Munteanu Ionel este amintit un episod tragicomic care a avut loc într-unul dintre adăposturile improvizate :

Ne-am făcut colibele și am început să aducem zahăr, să facem ceai. Cu zahărul s-a întâmplat un lucru care trebuie să fie semnalat : la un moment dat, am observat că dispare zahărul. Vedeam dare de zahăr, dar nu știam ce se întâmplă. Cine să ne fure nouă zahărul ? Pentru ca, până la urmă, să descoperim că ni-l fură verigele. Și atunci, am început, cu ajutorul bateriilor, să le nimicim : în timp ce ele se găseau în cuib, le orbeam cu bateriile și apoi, le strângeam de gât. Apoi am început să fim mai atenți față de alimentele noastre¹.

În iunie 1944, unul dintre membrii grupului de partizani, Alexandru Matei (alias „Matei Covrig”, zis „Titi Covrig”), a plecat la Brașov ca să ia legătura cu PCdR. Din această misiune nu s-a mai întors, lucru ce a condus la căutarea unei noi baze de adăpostire a grupului. Bădică nu a mai apucat să-și evacueze camarazii într-un alt adăpost, deoarece după două săptămâni de la plecarea lui Matei Covrig grupul a fost atacat. Ce se întâmplase ? Alexandru Matei nu s-a dus să-i contacteze pe ilegaliștii comuniști din organizația județeană Brașov, ci a mers „glonț” la Regimentul 33 Mircea, a spus cine este, ce nume conspirativ are și cu ce misiune a venit în România. Informațiile furnizate Armatei Române au lămurit misterioasele explozii din gările de pe Valea Prahovei pe care autoritățile române le atribuiau sabotajelor sau muncitorilor comuniști din fabrici. Matei i-a condus pe jandarmi la adăpostul partizanilor din apropierea localității Timișu de Sus. Bădică și câțiva membri ai grupului nu se aflau la bază în momentul atacului, astfel că jandarmii români au capturat doar o parte din echipamentul militar și de comunicație (în confruntare a fost ucis unul dintre radiștii finlandezi – Vanea, iar restul grupului a reușit să iasă din încercuire). Această deconspirare a condus la stabilirea unei noi baze la Azuga și la divizarea grupului. După destrucțurarea grupului inițial, acțiunile duse împotriva furniturilor germane nu au încetat, însă au scăzut în intensitate. Minarea vagoanelor-cisternă și debulonarea căilor ferate s-a desfășurat cu o precauție sporită, deoarece pe urmele partizanilor se aflau forțe impresionante de jandarmerie și poliție militară.

După descoperirea unei părți a grupului de către autoritățile române, tov. Goidea Octavian a încercat să treacă linia frontului înapoi în URSS pentru a raporta semieșecul misiunii, dar a fost împușcat mortal în timpul acțiunii.

Cea de-a doua parte a grupului – formată din Humulescu Manole, Manea Tudor, Coler Jean și Benea Ion, Munteanu Ionel – a reușit să se refugieze în Ploiești și să stabilească legătura cu CC al PCdR din București la sfârșitul lunii iulie 1944. Munteanu a fost cel care a reușit să refacă legătura cu partidul, întâlnindu-se în București cu tovarășii Iosif Rangheț, Constantin Pârvolescu și Emil Bodnăraș. Evenimentele din a doua jumătate a lunii august 1944 i-au găsit pe membrii acestui grup în orașul Ploiești.

În ziua de 23 august 1944, Bădică și unul dintre camarazii grupului său, Zăiceanu Victor, au mers la sediul CC al PCdR. În mărturia sa, Bădică relatează că și el ar fi participat la arestarea lui Ion Antonescu și a celor patru colaboratori ai săi, efectuând și ore de gardă la casa conspirativă din Vatra Luminoasă unde fuseseră ascunși foștii demnitari (această acțiune a lui Bădică nu se regăsește și în mărturiile altor participanți la arestarea grupului „Ion Antonescu”).

În discuțiile de la Institutul de Istorie a Partidului niciunul dintre membrii grupului nu menționează dacă a ucis sau care ar fi numărul estimat de victime cauzat de exploziile minelor magnetice, confruntările cu jandarmii ș.a.m.d.

1. *Ibidem*, f. 81.

Studii politice : Școala antifascistă din Lagărul nr. 165 – URSS și Școala Superioară de Partid a Lagărului-școală nr. 27 din Moscova (1943-1944) ; Universitatea de Marxism-Leninism din MAI, curs seral (?).

Activitate profesională : din cauza decesului tatălui său, dar și a distrugerii de către trupele germane a casei părintești, a plecat din localitatea natală la vârsta de 6 ani (împreună cu mama și sora sa) în orașul Târgu-Jiu ; aici a urmat cursurile primare. În 1926, după finalizarea cursurilor primare, a intrat copil de trupă la Regimentul 18 Infanterie Târgu-Jiu (mama sa era spălătoreasă acolo), de unde, în 1930, a fost nevoit să plece din cauza unui handicap fizic. Ca urmare a decesului tatălui său vitreg (cu care mama se căsătorise după venirea la Târgu-Jiu), dar și a căsătoriei surorii sale, va fi nevoit să plece împreună cu sora lui la Craiova ; aici se va angaja ca băiat de prăvălie la magazinul negustorului Bratu din strada Frații Golești, nr. 52 (1930-1931). În 1931, plecând de la acest comerciant și negăsind un loc stabil de lucru, a fost nevoit să muncească cu ziua pe la diverși patroni din Craiova (1931-1932).

În octombrie 1953, trecutul locotenent-colonelului Bădică Ilie a făcut obiectul unor investigații demarate de organele de contrainformații militare ale Securității. În urma acestor cercetări s-a întocmit un raport din care au reieșit unele aspecte care nu corespundeau cu calitatea de ofițer superior în MAI. În prima jumătate a anilor '30, tânărul Bădică a participat la slujbe bisericești și a avut relații de prietenie cu un preot :

Din verificări rezultă că în această perioadă, susnumitul frecventa biserica, ajutând un timp aproape în fiecare Duminică pe popa în altar etc. de la care ducea acasă colaci ulei și altele, cunoscându-se faptul că ducea lipsă în familie¹.

Același document menționa că tânărul Bădică era un om liniștit, politicos, blând și foarte corect, fiind bine văzut de toți patronii la care a lucrat.

Ulterior s-a angajat ca plasator și ajutor de operator de bilete la cinematograful „Lux” din Craiova (1932-1933 și 1934 – 15 mart. 1935). În 1933 a plecat la București unde a muncit cu ziua la diferite lucrări de construcții (1933-1934). După lăsarea la vatră cu gradul de sergent, a plecat la București pentru a se angaja ca vopsitor de mobilă la un cumnat de-al său – Jean Georgescu (dec. 1936 – 1938). A revenit la Craiova după un an de zile și s-a angajat ca telefonist la primăria orașului (1938 – apr. 1939). După întoarcerea din concentrare a urmat o școală de acari CFR, iar la finalizarea cursurilor a plecat la Petroșani angajându-se ca taxator de bilete pe autobuzele Centrului Auto – CFR Petroșani (iun. 1939 – sept. 1940 și nov. 1940 – nov. 1941). În 1940 a fost arestat de Poliția de Siguranță cu ocazia unei percheziții, fiind ținut în arest timp de 12 zile pentru că adăpostise în locuința sa doi evrei și câteva exemplare din ziarele de stânga *Dimineața* și *Adevărul* (va rămâne în evidențele Siguranței ca simpatizant comunist).

În iulie 1941 a fost chemat la mobilizare generală pentru front însă nu s-a prezentat decât în luna octombrie a aceluiași an, fiind trimis imediat în zona de operații.

În octombrie 1944, în calitate de instructor în Formațiunile de Luptă Patriotică a fost trimis de către CC al PCdR alături de Manole Bodnăraș (fratele lui Emil Bodnăraș) la CJ Dolj al PCdR, pentru a organiza Formațiunile de Luptă Patriotică, dar și munca sindicală și de partid. Această sarcină a îndeplinit-o cu succes, Bădică reușind să recruteze circa

1. „Investigații despre tov. Bădică Ilie, cerute cu Nr. 22/0836908 din 3 Octombrie 1953”. Documentul este semnat de către locotenentul de Securitate Țăpârdea Dan (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).

600 de voluntari care au fost înrolați în Divizia „Tudor Vladimirescu”. Totodată, Bădică a dus muncă de lămurire și la sate, participând la împărțirea pământurilor după reforma agrară.

La sfârșitul anului 1944 și începutul anului 1945, sub lozincă „democratizării aparatului de stat”, comuniștii au declanșat o operațiune de „cucerire” a principalelor autorități publice locale : prefecturile ! Acestea erau conduse de oamenii administrației Rădescu care nu doreau să cedeze sub nicio formă posturile de prefecți reprezentanților PCdR. Sprijiniți de trupe sovietice, comuniștii au reușit să cucerească prima prefectură – la Dolj, unde încheștările dintre autorități (poliție și jandarmerie) și comuniști s-au soldat cu o victimă – muncitorul Ion Tomescu¹. Astfel, în ziua de 17 februarie 1945, câțiva membri ai Frontului Național Democrat au intrat în Prefectura Județului Dolj, au ocupat-o și l-au instalat în funcția de prefect pe ajutorul primarului municipiului Craiova, Nicolae Celac (tatăl scriitoarei Mariana Celac și al viitorului ministru de Externe al României din anii '90, Sergiu Celac). Armata și Jandarmeria au înconjurat clădirea prefecturii și i-au somat pe turbulenți să iasă afară. Văzându-se înconjuțați și fără sprijinul Armatei Roșii, membrii FND au renunțat la asalt ; au fost imediat arestați și conduși la sediul Siguranței din Craiova. A doua zi, areștații, printre care s-au numărat Nicolae Celac, Manole Bodnăraș și Vasile Vâlcu, au fost puși în libertate. Comuniștii nu au abandonat ușor lupta. Prim-secretarul Comitetului Regional de Partid Oltenia, Mihail Roșianu, a pus la cale în următoarele zile, cu sprijinul CC al PCdR, o nouă ofensivă. În ziua de 24 februarie 1945 au revenit cu forțe sporite, de această dată beneficiind și de sprijinul a circa 2.000 de muncitori (de la atelierele șantierului naval Turnu Severin, fabrica de produse CAM Târgu-Jiu, dar și de la Atelierele CFR Grivița din București). Fiind somați din balconul prefecturii de către un procuror militar să plece acasă, majoritatea oamenilor s-a retras. Totuși, în fața prefecturii au mai rămas 150 de oameni care au încercat să pătrundă cu forța în instituție.

Celor care au rămas să continue asediul li s-au împărțit chiar și arme de către sublocotenentul de panduri Ilie Bădică din Divizia „Tudor Vladimirescu”, cel care fusese însărcinat de partid să conducă brigăzile de muncitori care asaltau Prefectura Județului Dolj. Împreună cu subofițerul de aviație Muscalu, Bădică a distribuit mai multe arme dintr-un autoturism care fusese parcat într-un gang situat în apropierea Pieței Prefecturii (Bădică participase și la prima tentativă de ocupare a prefecturii din ziua de 17 februarie 1945, ocazie cu care fusese arestat pentru câteva ore).

Armata, care asigura paza clădirii, a deschis focul în plan vertical și a atacat cu gaze lacrimogene. Între timp, în jurul orelor 14 : 00, în apropierea clădirii și-au făcut apariția două plutoane sovietice de infanterie care s-au dovedit decisive în acțiunea de intimidare a autorităților române (militarii sovietici se aflau în subordinea colonelului Vorosilov – reprezentantul sovietic în Comisia Aliată de Control Craiova, un apropiat al lui Ilie Bădică și cu care se cunoștea din perioada în care acesta fusese în prizonierat). La câteva zeci de

1. Ion Tomescu (n. 18 ian. 1908, mun. Craiova, jud. Dolj – d. 24 febr. 1945, mun. Craiova, jud. Dolj), după preluarea puterii de către comuniști, a fost declarat „erou al clasei muncitoare” ; la data decesului, zugravul Tomescu nu era încadrat în niciun partid politic, fiind doar membru în sindicatul lucrătorilor constructori din Craiova. Alături de colegii săi sindicaliști a luat parte la asaltul prefecturii craiovene. Iată cum a murit zugravul Ion Tomescu potrivit biografiei întocmită în 1949 de concubina sa, Florica Popescu : „Cum intrările principale erau baricatedate cu sârmă ghimpată și armata Guvernului Rădescu, care era plasată înăuntru, trăgea cu puștile contra ușii, o parte din demonstrații au sput geamurile pe la subol pătrunzând în interiorul Prefecturii. Ajunși pe un coridor care mergea sus și era în bătaia gloanțelor armatei, Tomescu Ioan a fost împușcat mortal în stomac, a fost transportat la spital dar după 4 zile de chinuri a murit. A rămas în urma sa soția necăsătorită legitim Florica Popescu și 4 copii” (ANIC, fond 45, dosar nr. 237, ff. 122-123).

minute de la apariția ostașilor sovietici, manifestanților li s-a permis accesul în clădire, iar inginerul Nicolae Celac a fost instalat în funcția de prefect în locul colonelului Ilie Dumitriu. Luarea cu asalt a prefecturii doljene a fost orchestrată de Mihail Roșianu, Marin Popescu, Gheorghe Jianu, Constantin Drăghici, Emil Bodnăraș, Ilie Bădică, Nicolae Celac ș.a.¹.

În anul 1970, inginerul Nicolae Celac a scris un articol de presă în care rememora asaltul prefecturii doljene din februarie 1945. Fostul prefect însă nu spune niciun cuvânt despre sprijinul sovietic care s-a dovedit esențial în cucerirea primului bastion al „reacțiunii”. De asemenea, Celac exagerează în privința numărului participanților la mitingul din 24 februarie din fața prefecturii, estimând că la manifestație au participat 20.000 de oameni :

În ziua de 24 februarie 1945, o mulțime de peste 20 de mii de oameni ai muncii din Craiova și din împrejurimi, precum și un grup de muncitori de la Atelierele CFR Grivița-București se adună în centrul orașului Craiova. După un însuflețit miting, în frunte cu reprezentanții FND, ea împresoară clădirea prefecturii. De această dată, administrația reacționară acționează cu mult mai multă precauție : sediul prefecturii fortificat cu rețele de sârmă ghimpată și cuiburi de mitralieră ; un puternic detașament, condus de procurorul militar, se afla în poziția de tragere. În pofida multiplelor măsuri militare, hotărârea maselor de a învinge reacțiunea a rămas neclintită. Luptele pentru cucerirea sediului prefecturii au început în jurul orei 11 prin atacarea de către un grup masiv de muncitori craioveni și de la șantierul naval din Turnu Severin a intrării nr. 2 în clădire. Pătrunși în holul intrării funcționarilor, muncitorii au fost opriți de un mare obstacol din sârmă ghimpată. Împotriva lor, militarii au deschis focul cu arme automate și au aruncat grenade de mână. Având câțiva răniți, muncitorii au primit ordin de retragere. La poarta principală, un detașament reușește să forțeze ușa de fier forjat și să pătrundă la scara de onoare. Este însă și el oprit de sârma ghimpată montată pe capre și legată cu otgoane groase de stâlpii ornamental de marmoră. În spatele obstacolului, numeroase grupe de luptă echipate de război sunt masate după cuiburile de mitralieră gata să tragă. Un grup de luptători reușește să pătrundă în subsolul palatului. În această fază a bătăliei a căzut eroic muncitorul Ion Tomescu. Salvele de intimidare trase în interiorul clădirii îi îndârjesc și mai mult pe luptători. Chemările către ostași de a nu trage în frații și părinții lor devin tot mai poruncitoare. În prima linie, în fața mitralierelor, se aflau comuniști, căliți în lupta cu dușmanul, care trecuseră prin închisori și lagăre, precum și numeroși muncitori devotați cauzei partidului. La un moment dat, militarii pun în funcțiune furtunul de incendiu ; jetul de apă izbește cu putere în demonstranți, dar aceștia rezistă pe poziții. Uzi până la piele, mereu stropiți cu apă, oamenii noștri continuau să asalteze prefectura. În jurul orei 16, în piață sosește un detașament de muncitori craioveni, severineni și bucureșteni, care ieșiți dintr-o stradă laterală, în formație strânsă, izbesc cu putere obstacolele grămadite la intrarea în prefectură, le dau la o parte și năvălesc, peste gurile de foc în interiorul clădirii. Rezistența a fost înfrântă. Împreună cu detașamentul de șoc al muncitorilor, în primele rânduri s-au aflat țărani și intelectuali. Peste 800 de luptători au ocupat citadela reacțiunii din Craiova, au dezarmat garnizoana militară, evacuând-o din clădire, și au instalat – de această dată definitiv – prefectul poporului. Concomitent, s-au organizat poziții de rezistență pentru cazul unui eventual contraatac. Sediul prefecturii a fost păzit timp de zece zile de gărzile muncitorești, până în ziua istorică de 6 martie 1945, când, odată cu instaurarea primului guvern democratic din istoria țării, condus de marele patriot dr. Petru Groza, ele au fost ridicate².

1. Mihai Pelin, „Asaltul comunist asupra prefecturilor”, în *Jurnalul Național*, 16 martie 2006, <http://www.jurnalul.ro/special/special/asaltul-comunist-asupra-prefecturilor-print-25530.html>, accesat la 12.02.2011.
2. Inginer Nicolae Celac, membru al PCR din anul 1936, „La Craiova. Episodul eroic al preluării prefecturii”, *Scântea*, 18 februarie 1970, p. 2.

Pentru curajul și devotamentul de care au dat dovadă în această acțiune paramilitară a PCdR, după instalarea la putere a Guvernului Petru Groza, ofițerul pandur Bădică, deși nu avea studiile și pregătirea necesare, va fi încadrat în funcția de prim-chestor al Chesturii de Poliție a Municipiului Craiova¹ (19 mart. 1945 – 17 dec. 1946).

Situația militară a rezervistului Bădică s-a rezolvat prin Legea nr. 320 din 25 aprilie 1945, când o parte dintre militarii Diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu” au fost reintegrați în Armata Regală.

În baza acestui act normativ au fost selecționați 953 de militari care au fost integrați în Armata Română și care aveau să constituie osatura aparatului politic al Armatei Române (în fruntea lor se afla locotenent-colonelul Dumitru Petrescu, șef al Secției politice a Diviziei „Tudor Vladimirescu”). Acest grup de militari a devenit cunoscut în istorie sub numele de „Lotul celor 1.000”, devenind primul eșalon al „ofițerilor politici” (Divizia „Tudor Vladimirescu” fusese scoasă de pe front și trecută în rezerva Frontului II Ucrainean la data de 20 martie 1945, fiind ulterior trimisă în România la începutul lunii aprilie 1945)². Cei 953 de politrucci au fost încadrați în Armata Română în cadrul unei ceremonii speciale care a avut loc la cazarma Regimentului 6 „Mihai Viteazul” din București, în prezența regelui Mihai, a prim-ministrului dr. Petru Groza și ai altor membri ai cabinetului.

În august 1945, în *Monitorul Oficial* a apărut un decret-lege prin care diviziile de voluntari „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan” au fost integrate în Forțele Armate ale României. Gradele ofițerilor urmau să fie confirmate prin Înalt Decret Regal, iar cele ale subofițerilor și trupe, prin decizie ministerială și ordine de zi. Astfel, gradul de ofițer al lui Bădică a fost confirmat începând cu data de 15 august 1945.

În memoriile sale, fostul deținut politic Cicerone Ionițoiu povestește cum, pe 4 august 1945, în timpul unei ședințe a Delegației Permanente desfășurate la Clubul PNT din

1. Situația lui Bădică Ilie poate fi comparată cu cea a personajului Mihai Roman din filmul *Cu mâinile curate* (1972). În acest film polițist, Ilarion Ciobanu interpreta rolul unui fost muncitor ceferist comunist (Mihai Roman) trimis de partid în Poliție în vederea stopării jafurilor și crimelor care ajunseseră la apogeu în Bucureștiul primei jumătăți a anului 1945. Din cauza lipsei de experiență profesională, comisarul Roman a fost primit cu ostilitate de polițiștii formați în „vechiul aparat de stat burghez”, cu excepția comisarului Miclovan, interpretat de actorul și regizorul Sergiu Nicolaescu (cu care va forma un cuplu redutabil). O altă sarcină trasată de partid comisarului de poliție Mihai Roman era și aceea de a introduce „un suflu nou” și de a reeduca și reforma cadrele vechii Poliții și Siguranțe (sub acest pretext mii de funcționari publici din Poliție și Siguranță vor fi epurați în perioada 1945-1949). În anul 1972, regizorul Sergiu Nicolaescu a acordat un interviu ziaristului L. Zăcescu de la oficiosul MI, *Pentru Patrie*. Nicolaescu lăuda procedura trimerii în aparatul de stat polițienesc a cadrelor de partid fără studii și fără lipsă de experiență, considerând că acest proces a stat la baza formării cadrelor de nădejde ale Securității și Miliției: „Filmul urmărește tocmai începutul acestui complex și spinos proces de transformare, de formă și de fond, al vechii poliții și siguranțe, evocând lupta, de-a dreptul dramatică, a celor dintâi comuniști trimiși de partid să introducă un suflu nou în aceste instituții și de pregătire a celor care aveau să pună, mai târziu, bazele organizării Securității Statului și Miliției, ca instituții de cea mai democratică esență, puse în slujba poporului și statului socialist. (...) Măinile curate reprezintă o pagină importantă din activitatea atât de interesantă a organelor de Securitate și de Miliție, ale căror cadre trebuie să fie înzestrate cu calități deosebite pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu și, în primul rând, cu o dăruire totală în îndeplinirea misiunilor. Doriința noastră cea mai fierbinte este ca prin filmul nostru să contribuim la înțelegerea exactă a rolului Miliției și Securității statului în patria noastră, la dezvoltarea simpatiei și la stimularea spiritului de solidaritate a cetățenilor cu lucrătorii acestor instituții, chemați să vegheze la liniștea și securitatea statului și a cetățenilor României. Realizând acest deziderat, considerăm că vom obține, într-adevăr, succesul dorit”. Vezi „Cu regizorul Sergiu Nicolaescu despre noul film polițist *Măinile curate*”, L. Zăcescu în dialog cu Sergiu Nicolaescu, *Pentru Patrie*, nr. 6/1972, p. 29.
2. Dinu C. Giurescu, *Uzurpatorii. România 6 martie 1945 – 7 ianuarie 1946*, Vremea, București, 2004, pp. 140-141.

Craiova au descins Ilie Bădică și Mihail Dănescu (șeful Inspectoratului Regional de Poliție Craiova). Aceștia au început să percheziționeze localul sub pretextul că erau în căutarea unor materiale compromițătoare. Unul dintre agenții care îi însoțeau pe cei doi șefi ai poliției a încercat să plaseze într-o sobă un mănunchi de manifeste antisovietice. Fiind surprins de către membrii PNT în momentul în care fixase „corpul delict” în sobă, întreaga operațiune condusă de Bădică și Stănescu a fost compromisă, iar cei doi au fost nevoiți să se retragă¹. După numai câteva săptămâni, în ziua de 1 septembrie 1945, chestorul Bădică Ilie a transmis Comisariatului de Poliție din Băilești o notă telefonică în care ordona arestarea studentului Cicerone Ionițoiu, membru în organizația de tineret a PNT. În cele din urmă, Ionițoiu a fost arestat la 16 septembrie 1945 de la domiciliul său din Craiova de către o echipă condusă tot de către Mihail Dănescu și Bădică Ilie (Ionițoiu era acuzat că desfășoară activitate fascistă antisovietică). De anchetarea lui Ionițoiu s-a ocupat chestorul Bădică Ilie, supravegheat îndeaproape de către un civil sovietic. Neavând probe pentru trimiterea în judecată a tânărului Ionițoiu, Bădică a fost nevoit să ordone pe 21 septembrie 1945² punerea acestuia în libertate (ulterior, Ionițoiu va fi condamnat la ani grei de închisoare pentru ueluire contra ordinii sociale, liberându-se din penitenciar abia în 1964).

Foiaia calificativă întocmită pe perioada 1 noiembrie 1945 – 31 octombrie 1946 îl aprecia pe Bădică ca fiind un funcționar energic, cu putere de muncă, dar mediocru... lăsând mult de dorit în privința caracterului. Considerațiile erau făcute de cel care semna foiaia calificativă – inspectorul-șef al Inspectoratului Regional de Poliție Craiova, Mihail Dănescu³. Acesta dădea ca exemplu incidentul petrecut în ziua de 10 aprilie 1946, când, cu prilejul confiscării unui camion cu făină, din suma de 19.500.000 de lei pe care pretindea că a primit-o ca mită pentru mușamalizarea cazăii, a predat Parchetului doar 15.500.000 lei. Fiind întrebat de restul banilor, Bădică a declarat că i-a oprit pentru sindicatul funcționarilor din Poliție.

Din cauza acestor abateri profesionale a fost mutat în interes de serviciu în funcția de prim-chestor al Chesturii Poliției Municipiului Iași (1 ian. – 1 oct. 1947). La 1 octombrie 1947 a fost transferat la cerere, din motive familiale, la Inspectoratul Regional de Poliție Iași, în funcția de inspector de poliție (1 oct. 1947 – 1 apr. 1948).

În ziua de 1 aprilie 1948 a fost delegat în funcția de șef al Inspectoratului Regional de Poliție Iași după ce predecesorul său, inspectorul de poliție Muscalu Sisoe, fusese suspendat din serviciu în urma unei anchete disciplinare (1 apr. – 3 iul. 1948); șef cu delegație al Inspectoratului Regional de Poliție Galați (3 iul. – 20 dec. 1948). La 20 decembrie 1948, a fost detașat în funcția de șef al Poliției Oravița din cadrul Inspectoratului Regional de Poliție Timișoara (20 dec. 1948 – 20 ian. 1949).

Odată cu înființarea Miliției, Bădică Ilie a primit gradul de căpitan și funcțiile de comandant al Miliției orașului Oravița și locțiitor al șefului Miliției județului Caraș (20 ian. – 1 mai 1949). În această perioadă a fost verificat de o subcomisie de verificare a membrilor de partid din Oravița; comandant al Miliției județului Hunedoara (1 mai 1949 – 15 mart. 1950). În această funcție a fost apreciat de superiorii săi pentru că a luat parte activă la capturarea și distrugerea unor „bande” care acționau pe raza județului Hunedoara. Ofițerul s-a aflat tot timpul în fruntea echipelor de urmărire, conducând cu „curaj și devotament” acțiunile operative din teren (nu știm dacă aceste „bande” erau alcătuite din infractori de drept comun sau partizani anticomuniști; cert este că ele fuseseră localizate

1. Cicerone Ionițoiu, *Memorii*, vol. I: *Din țara sârmelor ghimpate*, Polirom, Iași, 2009, pp. 42-43.

2. *Ibidem*, pp. 44-46.

3. Foiaie calificativă întocmită pe perioada 1 noiembrie 1945 – 31 octombrie 1946 (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).

în munți). Pentru aceste merite, la sfârșitul anului 1949 a fost avansat „excepțional” la gradul de maior.

Prin Decretul nr. 6 din 14 ianuarie 1950 a fost înființată Direcția Unităților de Muncă din MAI. În unitățile exterioare ale acestei structuri a MAI urmau să fie internați pe baza unei decizii a ministerului „acei care prin faptele sau manifestările lor, direct sau indirect, primejduiesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează sau încearcă să îngreuneze construirea socialismului în RP Română, precum și acei care în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale, dacă aceste fapte nu constituiesc sau nu pot constitui prin analogie, infracțiuni” și „condamnații pentru infracțiuni împotriva securității Republicii Populare Române care la expirarea executării pedepsei nu se dovedesc a fi reeducați” (durata reeducării internaților era cuprinsă între șase luni și doi ani cu posibilitatea prelungirii până la cinci ani¹). După câteva luni de la înființare, în fruntea acestei structuri a MAI a fost numit maiorul Bădică Ilie care mai întâi a făcut un ocol pe la Direcția Administrației din DGM.

Ofițer superior în Direcția Administrației din DGM (15 mart. – 13 iun. 1950); director al Direcției Unităților de Muncă din MAI (13 iun. 1950 – 19 ian. 1951).

Într-un raport întocmit la data de 30 octombrie 1950 de către Littman David – instructor în cadrul Secției administrativ-politice a CC al PMR – se menționau anumite probleme ivite la unitățile de muncă de la Canalul Dunăre – Marea Neagră :

În aceste unități de muncă există în momentul de față cca 3.000 de oameni. Paza acestora este făcută de trupele de Securitate, însă ei depind de Dir. G-rală a Unităților de Muncă și organizarea muncii cât și viața politică și educativă cade în sarcina personalului de miliție, existent la aceste unități. Dat fiind această situație, munca educativă cu reținuții aci se face în mai bune condițiuni. Se țin conferințe, școli de agitatori, se citesc cărți, sunt difuzoare prin care se transmite programul de la radio sau program propriu, echipă culturală etc. Defecțiunile constau în aceea, că materialul ce se predă la agitatori este făcut tot de unul dintre cei reținuți și care face parte din colectivul loțitorului politic și deși el este trimis și la Dir. Politică din București ei nu așteaptă aprobarea ci predă între timp acest material. Eu am citit două din aceste teze și am constatat că pe lângă faptul că sunt scrise la un nivel filosofic prea înalt conține și greșeli teoretice. O altă defecțiune constă în aceea că toții din Miliție și cei de la Securitate care sunt pe lângă aceste colonii de muncă nu au văzut un film de peste 3 luni de zile. Ca o lipsă de disciplină a ofițerilor de miliție de la această colonie, pot sesiza faptul că la colonia Cernavodă un slt. la ora 11 dimineața mai umbla dezbrăcat prin curte și numai cu mantaua pe el iar la colonia de la km. 4 un Lt. umblă fără stele pe epoleți. Aceasta dovedește nu numai o neglijență dar și un familiarism între gradele mai mici și mai mari. Pentru înlăturarea deficiențelor de mai sus propun :

1. Să nu se predea nici un material la agitatori până nu este aprobat de loțitorul politic de la Dir. G-rală a Unităților de Muncă.
2. Dir. G-rală a Unităților de Muncă să intervină pe lângă org. de Partid a canalului să li se trimită filme pentru personalul de miliție și securitate.
3. Să se facă controale mai dese pentru a se combate familiarismul și indisciplina care își fac loc între toții de la miliție.

Comandant al Dir. G-rale a Unităților de Muncă este tov. maior Bădică, cu care am stat de vorbă foarte puțin în Constanța, el având sediul la București. Responsabil cu Unitățile de muncă de la canal este tov. Ionescu Dumitru, sub-director al Dir. G-rale a U.M. Este

1. Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor*, vol. I: *Aparatul central (1948-1989)*, Polirom, Iași, 2009, p. 37.

membru de partid, atașat partidului, cu multă dorință de a munci, merge efectiv pe teren, dă îndrumări în muncă, dar e cam încrezut și se poartă dur cu oamenii¹.

Într-un raport din 2 septembrie 1952 întocmit de doi ofițeri inferiori din Serviciul Inspecții al DGPCUM se semnală faptul că locotenent-colonelul Bădică Ilie a intrat în legătură cu o persoană al cărei soț era internat într-o unitate de muncă. Astfel, Serviciul Inspecții din DGPCUM a stabilit că în cursul anului 1952, soția internatului Popescu Traian – Popescu Milita – l-a rugat pe Bădică să-i spună dacă soțul ei mai trăiește, deoarece Oficiul de Închiriere al Capitalei dorea evacuarea sa din apartamentul proprietate personală situat pe Calea Dorobanților, nr. 170. Bădică i-ar fi comunicat soției lui Popescu Traian că acesta trăiește și că este bine sănătos² (Popescu se găsea în acel moment internat în UM nr. 1 Capul Midia; el fusese arestat în 1950 sub acuzația de uneltire contra regimului și internat în baza unei decizii a MAI).

În ianuarie 1951, ca urmare a unificării DUM cu DGP, Direcția Unităților de Muncă a devenit structură subordonată a nou-înființatei DGPCUM. Astfel, la data de 19 ianuarie 1951, prin Decizia MAI nr. 44, maiorul Bădică Ilie a fost încadrat cu gradul de locotenent-colonel³ în funcția de director al Direcției Unităților de Muncă din DGPCUM (19 ian. 1951 – 1952). Prin aceeași decizie, maiorul Csaki Ioan a fost numit în funcția de director adjunct al Direcției Unităților de Muncă din DGPCUM.

În octombrie 1952, Comisia de Partid din DGPCUM l-a sancționat pe linie de partid cu „vot de blam”, iar pe linie profesională a fost propus pentru retrogradarea în funcția de șef de secție. Vinovat de aplicarea acestei sancțiuni nedrepte s-a făcut – în opinia lui Bădică – secretarul Comisiei de Partid din DGPCUM, căpitanul Kiss Coloman. Una dintre acuzele aduse de căpitanul Coloman a fost că, în vara anului 1952, cu ocazia prelucrării documentelor de partid care „demonstrau” devierea de dreapta a grupului Ana Pauker – Teohari Georgescu – Vasile Luca, nu a combătut în mod corespunzător atitudinea fostului său superior, mărginindu-se doar la o autocritică sterilă. După îndepărtarea lui Teohari Georgescu și Marin Jianu din conducerea MAI ca urmare a devierii de dreapta din primăvara anului 1952, Bădică a fost asimilat, pentru o scurtă perioadă de timp, vechilor săi superiori și apropiaților lor.

Această sancțiune a fost aplicată în urma unui referat întocmit la 27 septembrie 1952 de către locțiitorul politic al DGPCUM, căpitanul Doliș Gheorghe, care a căutat în dosarul de partid al lui Bădică toate elementele negative din parcursul său profesional și politic. În acest document, locotenent-colonelul Bădică era acuzat că, în perioada în care a deținut funcții de conducere la Chestura de Poliție a Municipiului Craiova și Chestura de Poliție a Municipiului Iași, ar fi săvârșit o serie întreagă de abateri grave de la linia partidului. Bădică era acuzat că și-ar fi însușit diferite sume de bani și mai multe bunuri confiscate cu ocazia unor percheziții care avuseseră loc în Craiova. Aceste fapte fuseseră anchetate de Secția Cadre a Județenei PCR Dolj care, după încheierea cercetărilor, l-a pedepsit cu „vot de blam cu avertisment” pentru „lipsă de disciplină, minciună și unele ieșiri violente”. O altă acuză adusă lui Bădică a fost că în calitatea sa de șef al Poliției din Craiova a intervenit pe lângă organele în drept pentru a-i radia pe anumiți proprietari de pe listele cu viitorii

1. „Raport asupra celor constatate în deplasarea făcută în Regiunea Constanța, între 18-26 octombrie a.c.”. Documentul a fost semnat pe 30 octombrie 1950 de către Littman David din Secția administrativ-politică a CC al PMR (ANIC, fond CC al PMR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 114/1950, ff. 117-118).
2. Raport DGSS nr. 722 din 2 septembrie 1952 semnat de locotenentul de Securitate Hahamu Avram și de către sublocotenentul Telenche Florea (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).
3. Avansarea în grad s-a datorat exclusiv funcției în care fusese numit. În DGPCUM funcțiile de șef de direcție erau echivalente gradului de locotenent-colonel.

expropriati („victime” ale reformei agrare). De asemenea, după primirea acestei sancțiuni disciplinare pe linie de partid, s-a constatat că tot în perioada în care a deținut funcția de șef al poliției craiovene a făcut abuz de funcția sa pentru a intra în mod ilegal în sediul Comitetului Regional al PCR Oltenia, unde a bătut „în mod barbar sub diferite pretexte” trei activiști de partid. Referatul căpitanului Doliș îl învinuia și pentru că în acea perioadă a divorțat de prima soție pentru a se căsători cu o femeie de origine nesănătoasă (la data întocmirii referatului, tatăl soției era încarcerat la Penitenciarul Craiova, unde executa o condamnare pentru sabotaj). În urma acestor abateri a fost mutat în funcția de șef al Chesturii de Poliție a Municipiului Iași, dându-i-se totodată și posibilitatea de reabilitare în fața partidului. Bădică nu a tras învățămintele necesare și a continuat să comită aceleași abateri în noua funcție care i se încredințase: a îndepărtat din serviciu mai mulți polițiști care doreau să raporteze forurilor superioare corupția generalizată din această chestură; a organizat o serie de petreceri și jocuri de poker în oraș, întreținând relații cu mai mulți afaceriști dubioși, lucru ce a condus în final la compromiterea sa în ochii populației. Cu toate acestea, Bădică a fost menținut în funcție și apoi promovat în diverse funcții de comandă din MAI datorită relațiilor solide pe care le avea cu o serie de demnitari din primul eșalon al PMR:

Faptul că, cu toate aceste abateri a fost menținut în serviciu și chiar promovat în funcție, se datorește și faptului că, el fiind un element foarte servil (bun de gură) reușește și prin aceste metode să câștige încrederea lui Teohari și Marin Jianu, cărora le-a fost omul de încredere și astfel în cele din urmă i se încredințează funcția de director al Direcției „UM” din Minister. Atât în această funcție cât și în cea actuală, a aplicat fără rezerve linia oportunistă a vechii Conduceri din Minister. Astfel, s-a înconjurat de elemente dubioase, lucra în mod sectar și cu metode de comandă, subaprecia munca politică de Partid manifestând neîncredere în elementul muncitoresc. (...) Cu ocazia prelucrării Art. Redacțional, a avut o atitudine nesănătoasă, lipsită de spiritul autocritic, rezumându-se de a-și face autocritica numai la unele lipsuri foarte mărunte. De asemeni nu a criticat cu curaj lipsurile lui Teohari și Jianu, cu care a lucrat mai mult timp în mod direct. Din contră, a continuat să întrețină legături cu Marin Jianu, chiar și după ce acesta a fost îndepărtat din funcția sa de Ministru Adjunct, căruia i-a pus la dispoziție mașina și s-a întâlnit cu el într-o casă particulară, unde au băut împreună¹.

În dosarul profesional personal se regăsesc mai multe note informative întocmite de câțiva foști subalterni ai lui Bădică de la Chestura de Poliție a Municipiului Iași, în care se reclamau o serie de malversațiuni comise de acesta în perioada în care a deținut funcția de șef al poliției ieșene². Astfel, într-o referință dată la 14 iulie 1949 de către fostul polițist ieșean Părau Dumitru, se preciza că Bădică, împreună cu comisarul de poliție Vlădescu Sergiu, ar fi luat șperțuri de la patronul morii „Frukman” (750.000.000 de lei), de la patronul

1. „Referat cu unele fapte negative și lipsuri, privind activitatea Locot. Col. Bădică Ilie, Subdirector general”, document datat 27 septembrie 1952 și semnat de căpitanul Doliș Gheorghe, locțiitor politic al DGPCUM (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).
2. Printre cei care au mai întocmit note informative referitoare la activitățile ilegale ale fostului prim-chestor s-au numărat: Moraru Gheorghe (în 1950 era locotenent de miliție la Miliția Județului Iași), maiorul Berlescu Constantin (în 1950 era șef al Miliției Județului Ilfov), Apostol A., Ciornei Mircea, Costăchescu Leonard (în 1950 cei trei militari dețineau gradul de plutonier de miliție la Miliția Județului Iași) și Weisenberg Michel. Informațiile furnizate de Părau Dumitru au stat la baza unui raport întocmit de DRSP Timișoara la data 13 iulie 1949, document care a fost trimis la sediul central al DGSP din București. Documentul a fost semnat de către locotenent-colonelul Ambruș Coloman și maiorul Moiş Aurel. Nu știm ce măsuri s-au luat după expedierea acestui raport care semnală abuzurile maiorului Bădică în perioada în care a fost șef al poliției ieșene, dar este cert că ofițerul vizat a rămas în continuare în MAI.

fabricii de mezeluri „Agram” (250.000.000 de lei), iar de la tăbăcăria Melu Iacob, suma de 100.000.000 de lei. Părau mai preciza că, la începutul anului 1947, Bădică și-a însușit o serie de bunuri de valoare provenite de la diferiți cetățeni care fuseseră percheziționați de către organele de poliție (ceasuri de aur, covoare, bijuterii etc.)¹. O parte dintre aceste bunuri de valoare au dispărut din seiful magaziei de corpuri delictive a poliției ieșene chiar înainte ca sediul chesturii să ia foc din motive necunoscute, în noaptea de 2 spre 3 martie 1947. Bădică a afirmat la anchetă că toate acestea au fost mistuite de incendiu, deși nu toate bunurile erau inflamabile.

Totodată, pentru a reconstrui din temelii clădirea chesturii (grav avariata de incendiu), Bădică s-a folosit de o parte din bunurile de valoare și de relațiile sale cu anumite personaje din lumea interlopă pentru a obține fondurile necesare deschiderii șantierului. Această inițiativă a fost apreciată de superiorii săi care s-au făcut că nu au cunoștință de proveniența banilor pentru reconstrucția chesturii; după câțiva ani însă, în 1952, când Marin Jianu și Teohari Georgescu au fost arestați, aceste legături i-au fost imputate.

În cele din urmă, Bădică a recunoscut în fața organelor de partid acuzațiile care i se aduceau, luându-și angajamentul că pe viitor se va îndrepta.

Din cauza sancțiunii de partid și a retrogradării într-o funcție inferioară gradului său, Bădică a făcut un memoriu la CC al PMR prin care solicita transferul la MFA (nu s-a dat curs acestei cereri).

Șef al Secției Producție din Serviciul Penitenciar al MAI (oct. 1952 – 28 aug. 1953).

În ziua de 26 ianuarie 1953, pe adresa DLCM a sosit o notă informativă în care se semnala faptul că, în toamna anului 1952, în urma recoltării strugurilor de la Penitenciarul Rahova au rezultat trei butoaie de boască. Boasca urma să fie dată la porci, însă ofițerul Bădică l-ar fi sunat pe administratorul viei și i-ar fi ordonat să păstreze boasca pentru a face din ea țuică. În decembrie 1952, Bădică ar fi ridicat de la Penitenciarul Rahova circa 20 l de țuică, sub motivația că va fi folosită la Revelionul organizat de MAI. După primirea notei informative, locotenent-colonelul Constantinescu Marin din conducerea DLCM a ordonat efectuarea unei anchete. Din cercetări nu a reieșit că ofițerul Bădică din Serviciul Penitenciar din MAI și-ar fi însușit țuica; la finalul anchetei însă, în loc să claseze materialul, Constantinescu a întocmit un referat în care propunea superiorilor săi definitivarea anchetei de către Direcția Cadre a MAI.

Coincidență sau nu, la câteva luni după numirea lui Bădică în funcția de locțiitor al directorului DLCM, locotenent-colonelul Constantinescu Marin a fost numit în aparatul exterior al DLCM în funcția de comandant al Penitenciarului Văcărești (dec. 1953 – 1 dec. 1958). Constantinescu Marin a revenit în aparatul central al DGPCM abia după pensionarea lui Bădică, în decembrie 1958.

Deși retrogradat în funcția de șef al Secției Producție din Serviciul Penitenciar al MAI, Bădică s-a achitat bine de sarcinile primite în cele câteva luni cât a fost responsabil cu producția din penitenciare, a încheiat numeroase contracte cu beneficiarii muncii deținuților și a respectat cu strictețe termenele de finalizare a lucrărilor impuse de aceste contracte². Ofițerul a fost apreciat de superiorii săi pentru că a urmărit îndeaproape îndeplinirea planului de producție care fusese repartizat de conducerea MAI Serviciului Penitenciar.

1. ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat.

2. Într-o referință din 18 martie 1954 dată de șeful Serviciului Politic al DLCM, locotenent-major Arimia Vasile, Bădică era acuzat că în contractele pe care le-a încheiat cu diferiți beneficiari a neglijat problemele legate de „asigurarea condițiilor de viață a oamenilor sau de pază a deținuților” (*ibidem*).

Pe 28 august 1953, prin ordinul MAI nr. 0802, locotenent-colonelul Bădică Ilie a fost mutat la DLCM în funcția de locțiitor-director și șef al Serviciului Pază și Regim (28 aug. 1953 – 15 apr. 1954).

La data numirii în această funcție, Serviciul Pază și Regim din DLCM își desfășura activitatea pe baza unui plan de muncă trimestrial, fiind alcătuit din trei birouri : pază, regim și pregătire de luptă. Odată numit în funcție, Bădică și-a trimis pe teren subordonații pentru a vedea modul în care se respectau ordinele și instrucțiunile pe linie de pază și regim. Personal a efectuat mai multe deplasări în unitățile exterioare ale DLCM, pentru a lua parte la instruirea personalului care se ocupa cu asigurarea pazei și regimul deținuților. A făcut mai multe propuneri de schimbare a unor cadre necorespunzătoare și a întărit disciplina militară. În privința regimului de detenție al deținuților, Bădică a luat măsuri de creștere a numărului perchezițiilor și de izolare a deținuților pe categorii penale.

În primăvara anului 1954 a fost numit provizoriu în funcția de director cu delegație al DIP – UM 0618 București (16 apr. – 1 sept. 1954).

Pe 2 iulie 1954, locotenent-colonelul Bădică Ilie trimitea către toți comandanții penitenciarelor Circulara nr. 68752¹ în care se preciza :

Conform ordinului Tov. Ministru al Afacerilor Interne transmis de Direcția Secretariat MAI cu Nr. 054042/954, de la primirea prezentului ordin nu veți mai pune în libertate condamnații politici și de drept comun, cărora în baza hotărârilor Prezidiului Marii Adunări Naționale li s-a acordat grațierea sau suspendarea pedepselor, decât în baza ordinului conducerii Ministerului Afacerilor Interne care vă va fi transmis de această Direcție. În caz că veți primi direct de la Prezidiul Marii Adunări Naționale sau de la instanțele judecătorești comunicări despre hotărârile Prezidiului Marii Adunări Naționale prin care se acordă grațierea sau suspendarea pedepselor, aceste comunicări nu vor fi executate, ci vor fi înaintate imediat Direcției Închisori și Penitenciare, Serviciul Evidență pentru a fi înaintate Ministerului Afacerilor Interne spre avizare. Vă atragem atenția că prezentul ordin este strict secret de importanță deosebită și că nu trebuie să fie cunoscut decât de comandantul penitenciarului și de Șeful Bir. de Evidență. De executarea întocmai a prezentului ordin răspunde comandantul penitenciarului.

Acest document demonstrează că în anii '50 ordinele sau deciziile structurilor de conducere ale MAI prevaleau în fața unor hotărâri ale instanțelor judecătorești sau chiar ale organului suprem al puterii de stat cu activitate permanentă – Prezidiul Marii Adunări Naționale.

În noaptea de 16 spre 17 aprilie 1954, la Penitenciarul Jilava a fost executat – din ordinul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej – Lucrețiu Pătrășcanu, fost membru marcant al PCR. El nu a ajuns în fața plutonului de execuție pentru a fi executat conform regulamentelor în vigoare – așa cum precizează falsul proces-verbal întocmit de procurorul militar, colonelul Răpeanu Grigore –, ci a fost împușcat cu un glonț în ceafă în drum spre plutonul de execuție. Potrivit procesului-verbal semnat de Răpeanu, comisia care a asistat la execuția lui Pătrășcanu a fost formată dintr-un procuror, maiorul Ilarion Savenco, locotenent-colonelul Bădică Ilie, maiorul medic Moise Kahane, comandantul Penitenciarului Jilava, maiorul Gheorghiu Mihai, și comandantul plutonului de execuție, căpitanul Andronache Nicolae².

1. DJAN Cluj, fond Penitenciarul Turda, dosar nr. 83/1954, Ordine circulare strict secrete – 1954, f. 74. Documentul este emis de Serviciul Evidență din DIP-UM 0618 București și este semnat de locotenent-colonelul Bădică Ilie și de către locotenent-major Matei R. Ioan, locțiitor al șefului Serviciului Evidență din aceeași direcție. De asemenea, documentul poartă mențiunea „strict secret de importanță deosebită” și apostila ministrului de Interne, Alexandru Drăghici.
2. Grigore Răduică, *Crime în lupta pentru putere. 1966-1968 : Ancheta cazului Pătrășcanu*, Evenimentul Românesc, București, 1999, pp. 166-167.

În memoriile sale, fostul general-locotenent de Securitate Răduică Grigore își amintește că, în perioada în care a condus Secția pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție a CC al PCR (aug. 1965 – dec. 1968) și a făcut parte din Comisia de Partid de pe lângă CC al PCR (1967-1968) care a anchetat abuzurile comise în cazurile „Foriș și Pătrășcanu”, au fost chemați la discuții mai mulți responsabili din aparatul de partid și de stat care au fost implicați în aceste cazuri. Printre cei audiați de comisie s-au aflat : fostul procuror militar care a instrumentat ancheta în cazul „Pătrășcanu”, Răpeanu Grigore, fostul șef al Securității, Pintilie Gheorghe, fostul șef al DIP, Bădică Ilie ș.a. Aceștia au declarat că cel care a grăbit punerea în aplicare a sentinței de condamnare la moarte a lui Pătrășcanu a fost Iosif Chișinevski, viceprim-ministru al Consiliului de Miniștri (printre atribuțiile pe care le avea în această funcție era și cea de coordonare a activității Procuraturii și a Ministerului Justiției). La rândul său, Chișinevski era presat de Gheorghe Gheorghiu-Dej să grăbească execuția lui Pătrășcanu. În acest scop, Chișinevski a dat numeroase telefoane la cabinetele șefilor MAI, Securității, Procuraturii RPR, Ministerului Justiției, DIP și i-a chemat la raport pe responsabili executiei. Chiar locotenent-colonelul Ilie Bădică a primit ordin să se prezinte la Consiliul de Miniștri pentru a-i raporta personal lui Chișinevski dacă s-a pus în aplicare sentința (este vorba, probabil, de zilele de 14 sau 15 aprilie 1954). Din cauza faptului că Pătrășcanu nu fusese încă executat, Bădică a fost mustrat de Chișinevski și a primit sarcina de a grăbi execuția. Iată ce își amintește Grigore Răduică despre declarația dată de Bădică Ilie în fața Comisiei de Partid :

Locotenent-colonelul Ilie Bădică a declarat că a fost surprins atunci atât pentru faptul că era prima dată când a discutat cu un viceprim-ministru al guvernului, cât și pentru faptul că nu aceasta era calea normală și legală de a i se transmite dispoziții pentru executarea unei sentințe judecătorești. Acesta era și motivul pentru care el a participat personal la execuție, care a avut loc în noaptea imediat următoare¹.

Prim-loctiitor al directorului general al DPLC (1 nov. 1954 – 30 iun. 1956) ; prim-loctiitor al directorului general al DGPCM (1 iul. 1956 – 1 oct. 1958).

În anul 1955, Bădică s-a îmbolnăvit de TBC pulmonar, fiind internat pentru cinci luni în Sanatoriul „Zamora” din Predeal. În următorii ani va beneficia de mai multe concedii medicale pentru a-și trata boala. Astfel, între 1 noiembrie 1956 și martie 1957 a fost reinternat la Sanatoriul „Zamora” din Predeal, iar după externare a plecat la Moscova pentru tratament. A fost apoi internat la un sanatoriu din Bușteni (oct. 1957 – febr. 1958) și la Sanatoriul „Zamora” din Predeal (3 iun. – 3 aug. 1958).

O notă de cunoaștere întocmită la 20 septembrie 1956 de către Direcția Cadre din MAI reliefa capacitățile organizatorice ale ofițerului superior Bădică în funcțiile de răspundere din aparatul de penitenciar. Bădică era apreciat ca bun organizator, cu experiență în muncă, ceea ce îl ajuta să se orienteze cu ușurință în problemele de zi cu zi ale DGPCM. Documentul aprecia că în timpul inundațiilor de la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 din primăvara anului 1956, locotenent-colonelul Bădică, deși bolnav de plămâni, a mers la fața locului din proprie inițiativă, iar prin ordinele emise a reușit să organizeze evacuarea fără pagube a unității (la întoarcerea din această misiune a fost nevoit să se interneze de urgență în spital, unde a stat câteva luni). Totodată, nota de cunoaștere menționa și unele aspecte negative ale ofițerului Bădică :

Tovarășul se ocupă de îndrumarea, dirijarea și controlarea serviciilor de care răspunde, însă în ultimul timp a cam neglijat controlul asupra acestor servicii fapt ce a dus la o serie de abateri.

1. *Ibidem*, pp. 167-169.

Astfel datorită lipsei de control și îndrumare a Serviciului Pază și Regim asupra unităților a făcut posibil ca în ultimele 5 luni să fie 15 evadări de deținuți. Tov. Lt. Col. Bădică Ilie nu a luat măsuri și nu a tras la răspundere organele din subordine, lipsă care îl caracterizează pe tov. de a nu lua măsuri împotriva celor vinovați. De asemenea lipsurile au fost tolerate până în ultimul timp și în cadrul Serv. Educare Minori, unde a fost necesar ca biroul org. de bază să tragă la răspundere pe membri de partid din acest serviciu și să propună luarea de măsuri. Faptul că nu este destul de exigent față de lipsuri unele cadre nu execută ordinele, știind că nu vor fi sancționați de Lt. Col. Bădică Ilie. În Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă, tovarășul este văzut ca o „mamă bună” cu care se pot repara lipsurile și greșelile fără a se lua măsuri. Altă lipsă a ofițerului este și faptul că se lasă foarte ușor influențat de unii oameni, având încredere în ei, însă necontrolată, fapt ce face ca aceste lipsuri să fie speculate de subalterni. Astfel au fost cazuri când tovarășul a semnat unele lucrări și ordine, care ulterior sau dovedit a fi greșite, exemplu este ordinul cu privire la vorbitor și pachete pentru deținuți ce muncesc ; ordin care a fost difuzat la toate unitățile deși nu era aplicabil la categoriile de deținuți. Ordinul fiind aplicat, când s-a revenit asupra lui s-a creat o stare foarte proastă în rândul acestor deținuți care nu mai puteau beneficia de aceste drepturi¹.

Superiorul lui Bădică, directorul general al DGPCM, colonelul Lixandru Vasile, îl aprecia ; într-o caracterizare întocmită la București în ziua de 10 octombrie 1956 îl considera un ofițer cinstit, disciplinat și bun executant al ordinelor și hotărârilor organelor superioare de partid și de stat. Deși era în perioada de convalescență, Bădică lucra zilnic peste program și efectua diferite controale la penitenciarele și coloniile de muncă din subordinea direcției. Totodată, colonelul Lixandru se arăta nemulțumit că subordonatul său aproba cu prea multă ușurință transferarea unor cadre și că nu întocmea cu atenție documentele supuse spre aprobare conducerii MAI².

Câtă vreme a ocupat această funcție, ofițerul superior Bădică Ilie a emis sute de ordine și adrese către toate unitățile exterioare ale formațiunii 0951 București. Ordinele se refereau la modul de aplicare a regimului de detenție al deținuților politici și de drept comun (hrană, echipament, vorbitor, folosirea la activități productive etc.), dar și la cazarea, echiparea și dotarea cadrelor militare și civile ale formațiunii. Un ordin din 19 aprilie 1955 al Serviciului Pază și Regim din DPLC solicita comandantului Penitenciarului Aiud să aplice un tratament diferențiat deținuților politici în privința scrisorilor și vorbitorului :

În legătură cu aplicarea regulamentului de regim cap. II „Drepturile deținuților aflați în prevenție și condamnați”, vă comunicăm că conform ordinului tov. Locțiitor Ministru-General Maior Ady Ladislau – deținuții CR aflați în penitenciarul dv. nu vor beneficia de primire de pachete, scrisori și vorbitor, adică toți deținuții legionari și cei din secția „Zarca”. Totodată deținuții legionari nu vor avea dreptul la cearșaf și față de pernă. Deținuții CR nelegionari, care sunt în sectorul productiv, vor avea dreptul la pachet, scrisori și vorbitor, numai cu aprobarea DPLC care va fi cerută de la caz la caz de către dv., în raport de felul cum deținuții se evidențiază în muncă. Deținuții de DC care sunt în muncile de deservire a penitenciarului, vor primi toate drepturile prevăzute în regulament³.

1. „Notă de cunoaștere asupra tov. Lt. Col. Bădică Ilie – Prim Locțiitor Director General la Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă”, document semnat de către locotenentul-major de Securitate Bocăneală Constantin, lucrător prim de cadre în Direcția Cadre a MAI (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).

2. *Ibidem*.

3. Ordinul Serviciului Pază și Regim din DPLC nr. RG/25859 din 19 aprilie 1955, document semnat de către prim-locțiitorul șefului DPLC, locotenent-colonelul Bădică Ilie, și de către șeful Serviciului Pază și Regim din DPLC, locotenent-colonelul Brucăr Jean (AANP, fond Secretariat, Ordine circulare DPLC, dosar nr. 24, f. 97).

Mai multe ordine de acest fel se regăsesc în Arhiva ANP, ele fiind semnate în majoritate de către ofițerii superiori Bădică Ilie și Lixandru Vasile. Până la eliberarea ultimilor deținuți politici, în 1964, conducerea formațiunii 0951 București a făcut numeroase derogări de la regulamentele unității în privința deținuților politici (liberali, țăraniști, legionari, polițiști, SSI-iști etc.). Aceste ordine erau emise aproape întotdeauna în urma solicitărilor conducerii MAI sau ale Securității. Cele mai aspre măsuri se luau împotriva deținuților politici legionari. Una dintre măsurile care demonstrează tratamentul dur aplicat acestora este un ordin al Serviciului Pază și Regim al DPLC din 20 mai 1955 trimis către Penitenciarul Văcărești :

Vă comunicăm că deținuții contrarevoluționari care vor fi transferați la Dv. pentru spitalizare sau alte probleme din penitenciarele : Sighet Principal, Aiud, Gherla, Jilava, Dumbrăveni, R. Sărat, Făgăraș, Galați și Pitești nu vor avea dreptul să primească pachete, scrisori sau vorbitor. Prelucrați acest ordin cu cadrele care muncesc pe linie de regim și la biroul pachete, scrisori și vorbitor¹.

Pe 28 mai 1955, prim-loțiitorul șefului DPLC, locotenent-colonelul Bădică Ilie, și șeful Secției sanitare din DPLC, medicul Rosenfeld Jean, au semnat un ordin prin care solicita tuturor comandanților de penitenciare ca decesele deținuților să fie raportate la sfârșitul fiecărei luni într-un tabel nominal care trebuia să cuprindă : numele și prenumele, vârsta, sexul, categoria penală și durata pedepsei, data îmbolnăvirii, data internării în infirmerie sau spital, data decesului în infirmerie sau spital, cauza morții și tratamentul aplicat. De asemenea, din același ordin aflăm ce se întâmpla cu pruncii aflați în detenție :

Deținutele nu vor putea reține în penitenciar decât copii sub un an alăptați la dânsle. Copii peste un an sau cei sub un an care nu sunt alăptați de dânsle se vor preda familiei sau se vor interna în „Casa Copilului” ale Ministerului Sănătății în centrul cel mai apropiat (București, Iași, Cluj etc.). Prezentul ordin are caracter permanent și va fi aplicat în toate cazurile la care se referă².

La data de 16 iulie 1957, directorul adjunct al DGPCM, colonelul Bădică Ilie, a ordonat readucerea la Penitenciarul Râmnicu Sărat a fostului fruntaș național-țărănist (secretar general al PNT) Ilie Lazăr. Acesta fusese internat pentru trei luni de zile în Spitalul Penitenciar Văcărești fiind suferind de „probleme cu prostata, ulcer duodenal, reumatism poliartricular”³.

În prima parte a anului 1957, în Penitenciarul Aiud au avut loc mai multe proteste ale deținuților politici față de regimul de detenție prea aspru, dar și din cauza interdicției de a primi corespondență. În memoriile sale, Ion Diaconescu vorbește de una dintre cele mai mari greve care au avut loc în unitățile de detenție din România comunistă și care a izbucnit în aprilie 1957 din cauza restricțiilor impuse după revoluția anticomunistă din Ungaria de către comandantul unității, locotenent-colonelul Koller Ștefan. Acest protest, la care au luat parte circa 700 de persoane, a durat 23 de zile⁴.

1. Ordinul Serviciului Pază și Regim din DPLC nr. 025859 din 20 mai 1955, document semnat de către prim-loțiitorul șefului DPLC, locotenent-colonelul Bădică Ilie, și de către șeful Serviciului Pază și Regim din DPLC, locotenent-colonelul Brucăr Jean (*ibidem*, f. 96).
2. Ordinul Secției sanitare din DPLC nr. 88063 din 28 mai 1955, document semnat de către prim-loțiitorul șefului DPLC, locotenent-colonelul Bădică Ilie, și de către șeful Secției sanitare din DPLC, dr. Rosenfeld Jean (*ibidem*, fv. 231).
3. Andrea Dobeș, *Ilie Lazăr. Consecvența unui ideal politic*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2006, p. 197.
4. Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Polirom, Iași, 2008, p. 90, și Ion Diaconescu, *Temnița, destinul generației noastre*, Nemira, București, 1998, pp. 224-228.

În vederea înăbușirii revoltei, în aprilie 1957, Serviciul „D” din MAI a întocmit o notă-raport către locțiitorul ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Tănase Evghenie, prin care se semnalau o serie de acte de nespunere ale deținuților politici, greve ale foamei și diverse alte acte de indisciplină petrecute la Penitenciarul Aiud.

În urma celor raportate, Serviciul „D” din MAI a ordonat DGPCM să transfere „deținuții vârfuri legionare” de la Penitenciarul Aiud la alte penitenciare din țară¹. De asemenea, „deținuții contrarevoluționari” care fuseseră aduși de la Penitenciarul Oradea la Aiud să fie transferați la alte penitenciare din țară, iar „vârfurile” să fie izolate. „Deținuții contrarevoluționari” care lucrau la unitatea productivă de pe lângă Penitenciarul Aiud urmau să fie scoși și înlocuiți cu deținuți de drept comun².

După câteva săptămâni, DGPCM și Serviciul „D” din MAI au întocmit un plan comun de măsuri care urma să readucă liniștea la Aiud. Redăm integral o notă-raport adresată ministrului Afacerilor Interne de către locțiitorul directorului general al DGPCM, colonelul Bădică Ilie, care detalia planul de măsuri menționat mai sus :

Raportăm că în ultima perioadă la unitățile unde sunt contrarevoluționari, legionari, PNT și PNL, s-au semnalat o serie de acte de nespunere din partea acestor deținuți, cum ar fi greva foamei, instigații împotriva administrației, neexecutare de ordine, călcarea prescripțiilor regulamentare, organizarea de grupuri așa zise politice și care pot influența în rău masa celorlalți deținuți care deși condamnați cam pentru aceleași fapte, nu sunt conducători, având și condamnări mai mici. Pentru a sparge așa zisa unitate de „acțiune” ale acestor categorii de deținuți, în colaborare cu Serviciul „D” facem următoarele propuneri :

1. Vârfurile fostelor partide PNT, PNL, precum și foștii demnitari din timpul Antonescu, inclusiv marii criminali de război a căror evidență o avem, să fie duși la Penit. R. Sărat, care are o capacitate de 300 de locuri, majoritate sistem celular și unde în prezent avem numai 17 deținuți, urmând ca acolo să li se aplice regimul pe care l-am stabilit pentru această categorie de deținuți.
2. Deținuții PNT care au fost transferați de la Oradea la Aiud, cu ocazia evenimentelor din Ungaria și care s-au datat la acte de nespunere declarând greva foamei, influență care s-a răsfrânt și asupra altor categorii de deținuți de la Aiud, să fie transferați în sistem celular complet izolați la Penit. Galați unde am constatat că există asemenea posibilități.
3. În locul celor de la punctul 1, care stau la secția Zarcă în Penit. Aiud, să fie introduși în regim celular complet izolați, vârfurile legionarilor de la Aiud, care în prezent stau la un loc cu ceilalți deținuți legionari, în celele mai mari, de unde ei duc o serie de așa zise acțiuni împotriva administrației, făcând o serie de greutăți.

În sistemul acesta vom reuși să izolăm conducătorii și să zădărniciem toate actele de nespunere, dezorientând în același timp pe conducători de restul maselor de deținuți. Față de cele de mai sus, vă rugăm să ne aprobați această reorganizare, care credem că va aduce serioase îmbunătățiri muncii noastre, în ceea ce privește separarea și aplicare regimului, precum și organelor de Securitate care se ocupă cu munca în penitenciare³.

În zilele care au urmat, ministrul Afacerilor Interne – generalul-colonel Alexandru Drăghici – a aprobat nota-raport a colonelului Bădică prin care solicita transferul capilor revoltei de la Penitenciarul Aiud la penitenciarele Râmnicu Sărat și Galați. Această

1. Adresa „strict secretă” din 16 aprilie 1957 a UM 0128 București, semnată de comandantul unității, locotenent-colonelul Tiriachiu Vasile (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 9, vol. III, Materiale Informative 1957-1962, f. 47).

2. *Ibidem*.

3. Nota-raport nr. S/126 din 12 iulie 1957 semnată de către locțiitorul directorului general al DGPCM, colonelul Bădică Ilie (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 9, vol. III, Materiale Informative 1957-1962, f. 59).

operațiune a fost condusă de căpitanul Chiru Ilie, șeful Serviciului Pază și Regim din DGPCM, care a elaborat un plan de măsuri în acest scop cu data de finalizare 1 august 1957 (deținuții au fost transferați noaptea cu ajutorul unor vagoane-penitenciar).

Bădică a mai fost și membru în colegiul de redacție al revistei MAI *Pentru patrie* (? – sept. 1958).

La 1 octombrie 1958 a fost scos din funcția de prim-locuitor al directorului general al DGPCM și pus la dispoziția Direcției Cadre din MAI.

A fost trecut în rezervă pe caz de boală la 30 noiembrie 1958 prin ordinul MAI nr. 2853, ca urmare a clasării medico-militare în gradul II de invaliditate (TBC pulmonar în urma căruia i-a fost extirpat un plămân). Odată cu trecerea în rezervă ca invalid militar, i s-a fixat și o pensie militară de invaliditate în cuantum de 1.500 de lei/lună.

În a doua jumătate a anilor '50, Bădică a fost trimis în URSS de două ori pentru tratament și a fost spitalizat pentru mai mult de un an în țară.

După niciun an de la trecerea în rezervă, la recomandarea CC al PMR, Bădică a fost numit ca angajat civil, în funcția de director general adjunct al DGSM de pe lângă Consiliul de Miniștri¹, unde a stat până la desființarea acestei instituții (16 sept. 1959 – 4 ian. 1961). Salariul net primit odată cu numirea în această funcție a fost de 2.850 lei/lună.

1. Încă din primul an cu economie planificată (1949), PMR a deschis o serie de șantiere în industria de construcții, carboniferă și siderurgică, însă deficitul de forță de muncă era foarte mare în raport cu obiectivele propuse de conducerea de partid și de stat. Problema a fost rezolvată la 1 septembrie 1949, când, printr-o hotărâre a CC al PMR, s-a decis folosirea tinerilor surplus de contingent pe șantierele RPR, prin înființarea unei mari unități de muncă. Întrebuintarea tinerilor recruți pe șantierele republicii populare trebuia să fie mai puțin costisitoare decât munca prestată de muncitorii cu aceeași calificare. Serviciul Muncii a fost înființat prin Decretul nr. 2 din 14 ianuarie 1950 și plasat în subordinea Ministerului Construcțiilor. Scopul acestei instituții, așa cum era precizat în articolul 1 al decretului menționat, era de a utiliza rațional forța de muncă a tinerilor surplus de contingent și de a participa la executarea lucrărilor de construcții de interes general. În categoria „tinerilor prisos de contingent” intrau cei care aveau origine nesănătoasă, tinerii delincvenți sau cei care nu îndeplineau standardele de recrutare ale MFA și MAI. Aceștia erau puși la dispoziția Serviciului Muncii unde efectuau serviciul militar egal ca durată cu cel din MFA sau MAI (pentru efectuarea stagiului în Serviciul Muncii nu trebuiau să depășească vârsta de 26 de ani). În cadrul Serviciului Muncii a fost înființată Direcția Generală a Serviciului Muncii. Aparatul central al DGSM cuprindea mai multe Direcții (Politică, Organizare, Administrativă, Contabilitate, Cadre), Serviciul medico-militar, Serviciul planificării, Oficiul juridic și Corpul de control. La nivel teritorial, la începutul anului 1950, au fost organizate ca mari unități centre regionale și brigăzi de muncă; acestea aveau în subordine detașamente și secții de muncă independente. În mai 1950, aceste mari unități s-au transformat în Direcții Regionale de Muncă (efectivele unei DRM au variat ca număr, de-a lungul timpului, între 3.000 și 12.000 de militari constructori), care aveau în subordine Grupări de muncă (desființate în 1955), iar acestea, la rândul lor, aveau în subordine Detașamente de muncă sau Secții de muncă independente. Detașamentul de muncă a fost unitatea cea mai stabilă din întreaga existență a DGSM, efectivul unui detașament variind între 250 și 2.500 de militari. O parte din efectivele de ostași constructori era folosită de DGSM, iar alta era cedată pentru executarea de diferite lucrări de construcții aferente ministerelor, departamentelor și întreprinderilor de stat ale RPR. Condițiile în care instituțiile de stat puteau folosi ostașii constructori ai DGSM erau stabilite de un regulament asupra condițiilor de întrebuințare a ostașilor constructori (HCM nr. 807 din 3 august 1951). În august 1951, unitățile repartizate pentru lucru MIPC s-au organizat într-un comandament de muncă independent, sub numele de Oficiu Detașamentelor de Muncă din Industria Carboniferă (ODMIC), instituție plasată în subordinea directă a MIPC. La 14 ianuarie 1956 a fost emis Decretul nr. 16 pentru reorganizarea Serviciului Muncii și a Direcției Generale a Efectivelor din cadrul MCIMC în Direcția Generală a Serviciului Muncii de pe lângă Consiliul de Miniștri. Tot prin același decret, ODMIC a fost scos de sub tutela Ministerului Industriei Cărbunelui și trecut sub conducerea DGSM (din pricina creșterii numărului de muncitori angajați în industria carboniferă, efectivele de ostași constructori s-au redus, astfel că, în 1958, în acest domeniu nu mai rămăsese niciun militar constructor). De asemenea, unitățile de muncă ale DGSM au fost reorganizate pe Direcții Regionale ale Detașamentelor de Muncă (DRDM : nr. 1 București ; nr. 2 Constanța ; nr. 3 Bacău ; nr. 4 Brașov ; nr. 5 Timișoara ; nr. 6 Craiova ; nr. 7 Petroșani ; nr. 9 Cluj ; nr. 12 Hunedoara ;

Deși nu a existat un ordin de reactivare, Bădică a considerat că poate să poarte în continuare uniforma de colonel, drept care i se acordase odată cu numirea în funcție de către vicepreședintele Consiliului de Miniștri, generalul de armată Emil Bodnăraș (toate actele semnate de Bădică în calitate sa de director adjunct al DGSM poartă mențiunea „colonel în rezervă”). Serviciul Pensii din Direcția financiară a MAI i-a sistat pensia

nr. 13 Ploiești; nr. 16 Ștei). În 1958, ca urmare a unor reduceri de efective, DRDM-urile au fost desființate, iar cele 27 de detașamente rămase au fost subordonate direct DGSM. În perioada 1958-1959, din cauza creșterii volumului de lucrări de construcții și de hidroameliorații, DGSM și-a mărit efectivele, acest lucru făcând ca DRDM-urile să fie reînființate. Astfel, au luat naștere: DRDM 101 București; DRDM 102 Galați; DRDM 103 Timișoara și DRDM 104 Hunedoara. Decretul nr. 3 din 10 ianuarie 1951 stabilea la articolul 5 că durata serviciului militar activ este de doi ani pentru soldații și sergenții în termen din Forțele Armate de uscat și de trei ani pentru cei din trupele de artilerie și blindate. Tinerii care efectuau serviciul militar în unitățile de muncă nu erau menționați în Decretul 3/1951 (pentru reglementarea serviciului militar). În 1952, prin Decretul nr. 56/1952 privind modificarea articolului 5 din Decretul nr. 3/10 ianuarie 1951 pentru reglementarea serviciului militar, durata serviciului militar pentru tinerii prisos de contingent, care efectuau serviciul militar în unitățile de muncă, era stabilită la trei ani. În expunerea de motive care însoțea Decretul nr. 56/1952, ministrul Forțelor Armate, generalul de armată Emil Bodnăraș (inițiatorul proiectului) spunea: „În prezent Ministerul Forțelor Armate are prevăzut în plan, executarea unor lucrări de construcții militare ce necesită mână de lucru și timp îndelungat. Mâna de lucru – în efectuarea acestor lucrări – se realizează prin folosirea surplusului de contingent timp de 2 ani, socotiți ca durata stagiului militar. Având în vedere că cu efectivele actuale și cu durata de 2 ani nu se pot îndeplini prevederile planului, propunem ca durata de folosire a surplusului de contingent în unitățile de muncă, să fie majorate de la 2 la 3 ani”. Trei ani mai târziu, Decretul nr. 508 din 19 noiembrie 1955 privind modificarea articolului 5 al Decretului nr. 3 din 10 ianuarie 1951 referitor la reglementarea serviciului militar activ din Forțele Armate ale RPR preciza că durata serviciului militar activ pentru ostașii din unitățile de lucru este de 2 ani de zile. În cei 11 ani de existență, DGSM a furnizat mână de lucru unor instituții esențiale pentru economia națională: MCIMC, MPC, MMC, MM, MIL, MEE, MAS și Trusturile de Construcții de pe lângă Sfaturile populare. Militarii constructori au participat la: construcția și reconstrucția Combinatului siderurgic de la Hunedoara; a cocseriei și furnalului de la Călan; reconstrucția uzinelor de la Reșița; lucrări în bazinul carbonifer din Valea Jiului; reconstrucția și înfrumusețarea orașelor Petroșani, Lupeni, Vulcan, Aninoasa; construcția orașelor Victoria, Lucăcești și Ștei; șantierul de la Salva Vișeu; hidrocentrala „V.I. Lenin” (în perioada 1952-1960, ponderea ostașilor constructori la ridicarea hidrocentralei a fost de 70% din totalul muncitorilor); combinatele chimice de la Borzești, Onești, Săvinești, Chiscani, Govora, Năvodari și Făgăraș; rafinăriile de la Dărmănești, Teleajen și Brazi; podul „Prietenia” de la Giurgiu; șantierul Casei Scânteii din București; laminorul de la Roman; fabrica de rulmenți de la Bărlad; diferite șantiere de hidroameliorații și campanii de recoltare. Efectivul mediu anual al DGSM a fost de 73.000 de militari constructori, iar efectivul cel mai ridicat a fost de 143.880, în 1952, când au fost deschise mari lucrări în construcție și în industria carboniferă. Volumul total de efective primit în DGSM între 1950 și 1961 a fost de 520.000 de militari constructori, ceea ce înseamnă că în perioada 1949-1960, din cinci tineri apti pentru serviciul militar, unul a prestat serviciu în unitățile DGSM. Soldații, subofițerii și ofițerii de construcții din Serviciul Muncii se bucurau de toate drepturile și îndatoririle prevăzute de legile și regulamentele militare, aflându-se sub jurisdicția Codului Justiției Militare. Cadrele Serviciului Muncii puteau urma cursuri de perfecționare/reciclare în școlile proprii. „Bătăliile” ostașilor constructori se duceau pe frontul șantierei din economia RPR sau în industria minieră, armele lor fiind lopețile și târnăcoapele. Evidența „tinerilor prisos de contingent” era ținută de MFA, care punea la dispoziția Ministerului Construcțiilor efectivele de recruți. DGSM a fost desființată pe 4 ianuarie 1961 prin Decretul nr. 2, deoarece s-a considerat că procesul de mecanizare a producției, colectivizarea masivă a țăranimii și calificarea unui mare număr de muncitori au condus la eliberarea unui număr semnificativ de forță de muncă. În aceste condiții, s-a considerat că folosirea efectivelor de militari constructori nu mai era necesară. Stagiul efectuat de militarii constructori în DGSM urma să se considere vechime în muncă în sectorul construcției dacă respectivii se angajau ca muncitori civili pe șantierele de construcții. Toate actele normative care au reglementat organizarea și funcționarea DGSM în cei 11 ani de existență (Decrete și HCM-uri), nu au fost publicate în *Buletinul Oficial al RPR*, fiind clasificate ca secrete de stat. (Adresăm mulțumiri domnului Titu Dumitrescu-Ceaușu, președintele Asociației Fostilor Soldați din Detașamentele de Muncă Forțată din România, pentru informațiile suplimentare legate de organizarea Serviciului Muncii).

militară de invaliditate în perioada în care a deținut această funcție, considerând că Bădică ocupa o funcție militară supusă legilor de pensionare militară care nu îngăduiau cumulul pensiei cu salariul. Totuși, acest lucru nu era întru totul adevărat, deoarece prevederile legale în vigoare stabileau că ofițerii de construcții erau salarizați după normele civile aplicate în economia națională. Ordinul de sistare a pensiei militare de invaliditate a fost dat de ministrul Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici (la propunerea șefului Direcției Cadre a MAI, colonelul Ioan Pateșan), care a considerat că nu era necesară acordarea acestei pensii, deoarece funcția pe care o ocupa la DGSM echivala cu o reactivare militară; în plus, pentru că pensia militară pentru gradul II de invaliditate presupunea pierderea totală a capacității de muncă.

În urma desființării DGSM a fost repus în drepturile de pensie¹.

Din cauza faptului că pensia militară de invaliditate era foarte mică, Bădică a solicitat printr-un memoriu adresat vicepreședintelui Consiliului de Miniștri, Emil Bodnăraș, să fie reîncadrat în câmpul muncii. Astfel, la data de 9 septembrie 1961, în HCM nr. 569 (nepublicată) se menționa numirea lui Bădică Mihai Ilie în funcția de director general adjunct la Direcția Generală a Recrutării și Repartizării Forțelor de Muncă de pe lângă Consiliul de Miniștri (9 sept. 1961 - ?).

În iulie 1960, comisia medico-militară a Spitalului Militar Central l-a reexaminat din punct de vedere medical și l-a clasat definitiv, fără revizuire, în gradul II de invaliditate. După ce în septembrie 1961 a fost instalat într-o nouă funcție superioară de stat, pensia militară de invaliditate i-a fost sistată din nou. Bădică Ilie nu s-a împăcat niciodată cu ideea că nu poate cumula pensia militară de invaliditate cu salariul, motiv pentru care, la începutul anilor '60 a făcut mai multe cereri către conducerea PCR, MAI și a Consiliului de Miniștri prin care solicita aprobarea pentru a putea încasa în același timp pensie și salariu. Bădică a considerat că pensia i-a fost suspendată în mod arbitrar și ilegal din cauza relei-credințe a șefului Direcției Cadre din MAI, colonelul Pateșan Ioan².

Deși de-a lungul timpului se dovedise un bun executant al ordinelor primite de la foștii lui superiori – generalul de armată Emil Bodnăraș și generalul-locotenent Gheorghe Pintilie –, în cazul lui Bădică aceștia au refuzat să facă o derogare de la prevederile legale în vigoare, neaprobându-i cumulul pensiei cu salariul.

În dosarul personal profesional se regăsesc mai multe documente secrete întocmite de diferite instituții de stat și structuri ale MAI care au fost angrenate în rezolvarea situației materiale a lui Bădică după trecerea sa în rezervă: Comitetul de Stat pentru Muncă și Salarii, DGSM, Secretariatul General al Consiliului de Miniștri, Serviciul Pensii din Direcția financiară a MAI, Direcțiile SPATE, Secretariat, Financiară și Cadre din MAI.

1. Această confuzie a fost întreținută și de faptul că în HCM nr. 1348 din 16 septembrie 1959, prin care Bădică a fost numit în funcția de director general adjunct al DGSM, se folosea expresia „tovarășul colonel Bădică Mihai Ilie”, ceea ce presupunea faptul că aceasta era o funcție militară. La scurt timp de la emiterea acestei HCM, Secretariatul General al Consiliului de Miniștri a revenit asupra poziției militare a lui Bădică, modificând-o în sensul că expresia sus-amintită trebuia înlocuită cu cea de „colonel în rezervă” (adresa nr. 1348 din 22 septembrie 1959 a Secretariatului General al Consiliului de Miniștri trimisă DGSM). Astfel, se stabilea că funcția de director general adjunct al DGSM este civilă (această revenire s-a făcut tocmai pentru a nu-i fi afectat dreptul la pensie militară).
2. Articolul 161, aliniatul 1 din regulamentul de aplicare a Decretului nr. 293 din 30 iulie 1959 aprobat prin HCM nr. 1302/1959 stipula că „pensionarii militari chemați în activitate încetează de a mai primi pensia acordată”, iar articolul 19 prevedea că „invaliditatea de gradul II provoacă pierderea totală a capacității de muncă cu posibilitatea invalidului de a se servi fără ajutorul altei persoane”. Este posibil ca Bădică Ilie să nu fi avut cunoștință de actele normative și HCM-urile care reglementau situația pensiilor militare, deoarece multe dintre acestea erau strict secrete.

În luna august 1965, la doar câteva zile de la desărcinarea lui Alexandru Drăghici din funcția de ministru al Afacerilor Interne, Bădică a trimis conducerii MAI un nou memoriu prin care solicita repunerea în drepturile de pensie și achitarea sumelor restante de la data sistării, respectiv 1 februarie 1962. De asemenea, în mai 1966, văzând că situația era tergiversată, a revenit cu un alt memoriu. De această dată, șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul Pateșan Ioan, a întocmit o notă-raport¹ cu istoricul acestui caz, în care propunea conducerii MAI să soluționeze favorabil cererea lui Bădică, menționând că decizia de sistare a pensiei de invaliditate a fost luată din „ordin superior”. Nu știm dacă ministrul Afacerilor Interne, Cornel Onescu, a aprobat solicitarea lui Bădică, deoarece în dosarul său personal nu există un ordin care să certifice faptul că i s-au achitat sumele restante pentru perioada 1 august 1962 – iunie 1966 în cuantum de 69.000 de lei. La acea dată, la Direcția Generală a Rezervelor de Stat salariul lui Bădică era de 4.500 de lei.

În contextul în care Nicolae Ceaușescu începuse opera de dezavuare a predecesorului (Gheorghiu-Dej) și a colaboratorilor acestuia, în fața Comisiei de Partid au fost chemați (pe 18 martie 1968) mai mulți foști ofițeri superiori cu funcții de conducere ai MAI. Cu această ocazie, Bădică Ilie a răspuns unor întrebări adresate de către membrii comisiei (Gheorghe Stoica, Vasile Patilineț, Grigore Răduică²). Fostul colonel Bădică povestea (reproducem din stenograma ședinței³):

Tov. Bădică : În 1950 am venit de la Deva ca director al unităților de muncă care se ocupau cu altceva, iar în 1952 am venit la penitenciar. Unitățile de muncă se ocupau cu altfel de deținuți decât cu condamnații – erau internați în colonii de muncă. Au fost vreo trei asemenea colonii separate de penitenciare și făceam muncă pe la grădini, canal. Aceștia erau internați pe baza Deciziei Nr. 9 a MAI – nu era nici o hotărâre a Consiliului de Miniștri, sau Lege, ci o hotărâre făcută de Teohari și păstrată până s-a desființat. Termenul era de 1-5 ani.

Tov. V. Patilineț : Nu. De la 2 luni la 5 ani.

Tov. Gh. Stoica : Cine stabilea ?

Tov. Bădică : Un colectiv condus de Dulgheru [Mișu – n.n.] care prezenta tabele și nu știu dacă exista o comisie care să judece pentru că veneau tabele aprobate nu știu de cine și se dădea ordin pe regiuni câți să fie trimiși și noi mergeam la gară ca să-i primim.

Tov. Gh. Stoica : Decizia aceasta avea la bază vreun decret ?

Tov. Bădică : Nu, pe nici o bază. Era o decizie de internare. În afară de faptul că avea MAI Decretul, paralel cu aceste unități de muncă exista și unitatea-canalul, condusă de Direcția Penitenciare unde erau duși oamenii condamnați sau preventivi ; erau mulți în penitenciare și debușeu era canalul și Bicazul, care înghițeau deținuții. La unități veneau oamenii care erau reacționari, care vorbeau rău, care nu dădeau cotele obligatorii pentru stat – era vorba de țărani, de tăinuitori ș. a.m.d. Au mai venit studenți, în special de la București, care au frecventat biblioteca franceză și erau în număr de 500 unde se spunea că a fost focar de spioni. Noi am sesizat tovarășului Pintilie și timp de 3 luni de zile au fost niște organe de anchetă care au triat....

Tov. Gh. Stoica : Cine era ministru la Interne ?

Tov. Bădică : Ministru de Interne era tov. Teohari și după aceea a venit tov. Drăghici.

-
1. „Notă-raport din 2 iulie 1966 pentru ministrul Afacerilor Interne, Cornel Onescu”. Documentul este semnat de către șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul Pateșan Ioan, și de către șeful Direcției financiare din MAI, colonelul Chițică Nicolae (ACNSAS, fond Cadre, d.p. nr. 0005, dosar nepaginat).
 2. La acea dată, Gheorghe Stoica era membru supleant al Comitetului Executiv al CC al PCR, Vasile Patilineț era membru al Secretariatului CC al PCR, iar Grigore Răduică era șef al Secției Controlul Muncii în MFA, MAI și Justiție a CC al PCR. Vezi Florica Dobre (coord.), *Membrii CC al PCR, 1945-1989. Dicționar*, Editura Enciclopedică, București, 2004.
 3. „Stenograma declarației date în fața Comisiei de Partid la data de 18 martie 1968 de către tovarășul Bădică”, ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 54, vol. 3, ff. 89-97.

Tov. Gh. Stoica : Nu era Pavel ?

Tov. Bădică : Mai târziu a venit Pavel. Deja se făcuse toată treaba asta. Ce se întâmpla în penitenciar ? Cele mai mari crime care s-au văzut și s-au întâlnit în perioada anilor 1949-1951, și este vorba aici de așa-zisa demascare care era condusă personal de tovarășul Pintilie. Nimeni nu avea dreptul să intre în penitenciar, decât organul care era desemnat cu asemenea drepturi. Vă spun aceasta pentru că eu când am venit la penitenciar, am făcut primul drum la Ocnele Mari. Am vrut să merg prin celule să văd care este situația, dar la unele dintre ele nu mi s-a permis să intru. Am întrebat : de ce nu mi se permite că sunt directorul direcției și mi s-a răspuns că este ordinul tovarășului Pintilie să nu intre nimeni. Totuși am intrat în 3 din ele și m-am îngrozit ce am putut vedea : oameni cu capul umflat, bătuți groaznic ș.a.m.d. Am întrebat : ce se întâmplă aici și spunea că nu știe pentru că nu i se dă voie să știe. Se băteau legionarii între ei. Erau schingiuiți ca să spună cine din sat sau din localitatea respectivă a fost legionar și acela ca să scape de bătaie spunea pe cine îi venea în minte, chiar dacă nu fusese. Cei care erau aduși erau bătuți de legionari să spună că au fost și vrând nevrând trebuiau să spună că au fost legionari chiar dacă nu au fost. Într-o bună perioadă de timp au venit în lagăr nu elementele reacționare ci tocmai oamenii cinstiți despre care legionarii spuneau că au fost-legionarii pe cei adevărați nu-i spuneau și se băteau între ei. Erau metode fasciste. Mi-am întrerupt inspecția și am venit la col. Baciș și i-am spus că acolo se omoară oamenii între ei. El spune că știe pentru că și la Pitești și în alte părți este la fel. Mie mi-a spus să nu mă amestec în chestia asta. În 1951 se apropia de sfârșit – ce fusese de aflat se aflase și tov. Pintilie a dat ordin să se termine. După venirea tovarășului Pavel s-a organizat un proces despre cei care au săvârșit atrocități în penitenciar și la acest proces au fost judecați capii celor care erau puși să facă ancheta dintre legionari. Un număr de 19 dintre ei au fost condamnați la moarte (tot dintre deținuți). Atunci a fost închis și Sepeanu¹ pentru vreo 3-4 ani ca unul care a condus această acțiune, însă la proces, sau mi se pare după aceea, a spus că a primit ordin de la tov. Pintilie să facă acest lucru și deci tov. Pintilie îl lasă pe el singur acum. Iată deci că organizarea pornea de sus.

Tov. Gh. Stoica : Deci acest regim de schingiuiți, de maltratare care a mers până acolo încât oamenii au fost omorâți în bătaie pornea din interiorul diferitelor lagăre și închisori, dar a fost pe baza unor ordine, nu din inițiativa celor din închisori, pentru că unii cred că a fost din închisori.

Tov. Bădică : Acțiunea a fost organizată.

Tov. Gh. Stoica : Comandanții au primit instrucțiuni și pentru realizarea dispozițiilor și-au ales elemente din rândul deținuților. Deci pe baza acestor ordine s-a făcut. Problema mergea mai sus.

Tov. Bădică : Cred și părerea mea este că și tovarășii de mai sus cunosc. Au acceptat această chestiune. Era prin 1951. De fapt ea a început din 1948-1949 când era Teohari la Interne, și a mai continuat o perioadă, dar nu s-au sfârșit definitiv atrocitățile. A mai continuat și după devierea de dreapta.

Tov. Gh. Stoica : Aceasta înseamnă și după 1952 ?

Tov. Bădică : Da. Adică acțiunea a continuat în penitenciar, dar nu se mai foloseau acestea precum de a se pune să bată unii pe alții.

Tov. Gh. Stoica : În 1952 ce forme a luat regimul acesta ?

Tov. Bădică : Sesizat fiind tovarășul Drăghici de aceste probleme, se pare că a dat ordin să se înceteze și să se cerceteze cei care au organizat sau au săvârșit acțiuni de au murit oamenii și în felul acesta s-a terminat. S-a terminat cu această categorie și a continuat cu alta.

Tov. Gh. Stoica : Am înțeles că începând din 1948 până spre 1952 era o metodă de a se pune deținuții să se bată între ei până la omorâre pentru așa-zisa demascare. După cum ai spus, nu era inițiativa organelor respective de la închisoare sau lagăre, ci acestea se făceau

1. Când s-a înființat Securitatea, a primit postul de șef al Direcției Regionale de Securitate București, iar din 1950 a preluat conducerea Serviciului Inspecții din DGP.

pe baza unui ordin de sus făcut de un anume serviciu și era sub conducerea directă a lui Pintilie. Ceea ce era mai sus este o închipuire a dumatile, o prezumție.

Tov. Bădică : Da.

Tov. Gh. Stoica : După 1952, sau devierea de dreapta, deci după înlăturarea lui Teohari și venirea unui nou ministru s-a renunțat la metodele acestea de a se bate între ei. Dar regimul terorilor în închisori a încetat? A luat o altă formă?

Tov. Bădică : Nu a încetat regimul de teroare, dar problema bății între deținuți s-a sistat și datorită faptului că Ministerul de Interne s-a împărțit în două și tov. Pavel¹ când a venit a cercetat sau a vrut să cunoască îndeaproape astfel de probleme și s-a făcut un proces al celor care au schingiuit și maltratat oamenii și atunci au fost condamnate cele 19 persoane.

Tov. Gh. Stoica : Până în ce an ai lucrat?

Tov. Bădică : Eu am venit în 1950 la MAI și am lucrat până în 1952 la Colonii [este vorba de unitățile de muncă, desființate în 1952 și transformate în colonii – *n.n.*] când s-a desființat și s-a împărțit în două : Direcția Penitenciare cu închisorile propriu-zis și Direcția Lagăre cu lagărele de muncă. Eu am lucrat până în 1956 [în fapt a fost pensionat în 1958 – *n.n.*] când m-am îmbolnăvit și am plecat de acolo.

Tov. Gh. Stoica : În acești 4 ani de zile ce regim era?

Tov. Bădică : După asta a fost un regim corespunzător unde nu se mai bătea, nu se mai schingiua ca-n cadrul coloniilor.

Tov. Gh. Stoica : Deci nu a încetat schingiuirea?

Tov. Bădică : În colonii nu încetase. Comandanții de acolo foloseau în continuare aceleași metode, ba mai mult, prima metodă care au încercat-o a fost de a împușca pe cei care evadau, asta ca să nu se mai întâmple și îi dădea exemplul ca scăpați de sub escortă. Se cunoaște că s-a întâmplat cu vreo 7 la aceste colonii și ducându-mă în control cu tov. adjunct Jianu la Poarta Albă, a atenționat toți comandanții „să nu se mai întâmple așa ceva”. Există un centru de coordonare la Constanța unde era Albion [Augustin – *n.n.*] și Cosmici [Eftimie – *n.n.*] și coloniile trebuia să dea producție. Pentru aceasta era mare bătaie, întrecere care să-și facă planul. Ori, erau și deținuți care nu voiau să iasă la lucru și atunci se foloseau metodele acestea de a pune pe alți deținuți să bată și băteau și milițienii, chiar și unii dintre ofițeri. Acestea se întâmplau la coloniile de la Culme și Poarta Albă.

Tov. Gh. Stoica : Cum se bătea, se dădea o palmă, un băț?

Tov. Bădică : Și eu am crezut așa ceva, dar s-a întâmplat că au fost bătuți până la leșin....

Tov. Gh. Stoica : ...se cheamă tortură.

Tov. Bădică : Asta era la Culme unde se aflau peste 1.500 de oameni, metodă care o foloseau unii ofițeri în frunte cu comandantul. Acest Albion a fost condamnat pentru unele crime de război. Înainte de 1944 el și-a însușit de la evrei o serie de bunuri și mai târziu a ajuns la Securitate, dar i s-a dat drumul și a fost numit comandant la o colonie din aceasta, unde și-a făcut de cap : bătea și schingiua oamenii. După aceea i s-a făcut un proces, dar pentru ce a făcut înainte afaceri, nu pentru schingiuirile făcute de el și admise.

Tov. Gh. Stoica : Pentru ce crezi că nu i s-a făcut un proces pentru schingiuiți?

Tov. V. Patilineț : Conducerea ministerului știa acest lucru?

Tov. Gh. Stoica : Era pe linia ministerului să se bată, să se schingiuiască. Parcă spuneai că s-a luat hotărâre să se termine.

Tov. Bădică : S-a luat hotărâre tot în ce mă privea pe mine dar chestiunea a continuat.

-
1. Pavel Gheorghe Ștefan (n. 16 dec. 1914, mun. București – d. 21 ian. 1984, mun. București). Prin Decretul nr. 326 din 18 septembrie 1952, Pavel Ștefan, ministru al Gospodăriei Silvice, a fost numit în funcția de ministru al Afacerilor Interne (18 sept. 1952 – 7 sept. 1953). Ulterior, prin Decretul nr. 361 din 1 octombrie 1952, generalul-maior Drăghici Alexandru a fost înaintat la gradul de general-locotenent, iar ministrului Afacerilor Interne, Pavel Ștefan, i s-a acordat gradul de general-maior. La data de 7 septembrie 1953, după contopirea MSS cu MAI, a fost scos din funcția de ministru al Afacerilor Interne și numit în cea de șef al Direcției Superioare Politice a Armatei din MFA (7 sept. – 18 dec. 1953). Trecerea în rezervă a generalului-maior Pavel Ștefan a avut loc pe 18 decembrie 1953 prin Decretul nr. 543.

Tov. Gh. Stoica : De ce ?

Tov. Bădică : Acestea erau metodele care le-au folosit pentru că dacă directorul de la Securitate bătea sau dădea cu piciorul în deținuți, atunci după ce acesta pleca, ceilalți îi omora pe deținuți.

Tov. V. Patilineț : Ce părere ai, au fost conștienți sau influențați de sus ? Cunoști, sub o formă sau alta, că s-a trecut cu vederea și acești comandanți de colonii de muncă au fost lăsați să-și facă de cap ?

Tov. Bădică : Eu cred că de sus a existat o influență pentru că Pintilie avea un serviciu special care îi dădea rapoarte-era serviciul „D” [Serviciul „D” din MAI – *n.n.*] care informa : și dacă un comandant de unitate bea o țuică mai mult și despre asta știa tovarășul Pintilie. Era un serviciu de informare care îi raporta tovarășului Pintilie.

(...)

Tov. Gh. Stoica : În închisori ce regim era ?

Tov. Bădică : În 1956 nu mai era nimic.

Tov. Gh. Stoica : Nu mai erau secții ?

Tov. Bădică : Nu erau.

Tov. V. Patilineț : Cum ? Dar zarca nu era ?

Tov. Bădică : Era o secție unde nu aveam acces, dar se bătea. Aceasta era la Jilava unde s-a construit o casă și cei care veneau pe linia administrației erau cercetați, schingiuiți, bătuți, împușcați.

Tov. Gh. Stoica : Cu sentință sau fără ?

Tov. Bădică : Erau omorâți în bătaie. De acest lucru vorbea și personalul care era acolo, cu toate că nu avea voie să spună nimic. Aceștia nu erau pe bază de sentință. Fiecare regiune de Securitate avea o secție cu numele de contrarevoluționari cum era la Făgăraș, dar aici toată închisoarea era a lor, iar noi nu aveam decât paza deținuților. Acolo erau foarte mulți necondamnați, nici măcar cu decizia aceasta. Au stat ani mulți acolo. Când s-a căutat să se intre în legalitate, mai erau 70 și spunându-i Bucșan¹ de aceștia lui Pintilie, acesta i-a spus : „Ce te bagi, că nu-i treaba ta” spunea că-i oprește pentru anchetă.

Tov. Gr. Răduică : Procesul și condamnările de care vorbea tov. Bădică se referă la unele elemente condamnate în legătură cu atrocitățile care au avut loc la Salcia – înființată în primăvara anului 1952 ; de la început acolo s-au săvârșit atrocități și au murit oameni după ce Ministerul de Interne s-a despărțit în vara sau toamna lui 1952 [în septembrie 1952 s-a înființat MSS ca organ independent de MAI – *n.n.*] și a luat penitenciarele, iar coloniile erau direct subordonate Securității, atrocitățile au continuat și abia în iarnă când a auzit ministrul (pe atunci era Pavel) a cerut să fie luate măsuri și condamnați cei vinovați. La Salcia s-a început de prima dată, de la înființare, prin acțiuni admise de sus, de teroare, prin împușcare fără vină sau pentru fapte minore. S-a continuat chiar și după ce s-a separat Securitatea de Interne, dar când a ajuns la urechea ministrului, a luat măsuri și a acționat pentru salvarea celor care mai erau și condamnarea celor vinovați. Mai târziu însă s-a revenit asupra celor care se făceau vinovați de săvârșirea atrocităților, au fost grațiați și li s-a dat chiar funcții în Ministerul de Interne, li s-a dat grade etc.

Tov. Bădică : Aceștia erau de la Salcia și Poarta Albă. După ce au fost judecați și condamnați ei au apărut în diferite penitenciare cu deținuți pe care îi bătuse. Însă am primit dispoziție de la conducerea ministerului, respectiv tovarășul Drăghici, ca pe toți aceștia să-i strângem într-un penitenciar separat, întrucât exista pericolul să iasă un scandal pe chestia asta, între

1. Bucșan Ion-Dumitru Gheorghe (n. 16 aug. 1925, satul Geamăna, com. Bradu, jud. Argeș – d. 13 mai 2010, mun. Pitești, jud. Argeș), șef al Sectorului Justiție (? – 18 dec. 1953) și șef adjunct pentru probleme de Justiție și Sănătate al Secției administrativ-politice a CC al PMR (18 dec. 1953 – aug. 1954) ; locuitor al procurorului general al RPR și șef al Direcției Procuraturilor Militare pentru unitățile MAI (aug. 1954 – 7 dec. 1954) ; procuror principal militar și locuitor al procurorului general al RPR (28 apr. 1956). Prin Decretul nr. 349 din 18 august 1954, locuitorul procurorului general al RPR, Bucșan Gheorghe, a fost chemat în cadrele active ale Armatei acordându-i-se gradul de general-maior de justiție.

ei, și așa mai departe. La dispoziția dată de dânsul au fost strânși și trecuți la Ocnele Mari. Aceștia, mai târziu, au început să facă diferite memorii în care arătau că sunt nevinovați, au fost judecați fără apărare, că martorii au fost deținuți cu care au avut conflicte, că nu li s-a dat dreptul să aibă apărare și ei consideră că sunt nevinovați și că pentru faptul că au bățut un deținut nu trebuia să ducă la condamnarea lor. Astfel de memorii și rapoarte se făceau și erau trimise tuturor organelor. Au fost trimise și au primit și col. Baciuc [Ioan – *n.n.*] și Mureșan [general-maior Alexandru Mureșan, adjunctul ministrului Afacerilor Interne – *n.n.*] și mie iar altele la conducerea ministerului.

Într-o toamnă, și mi se pare în toamna lui 1953, când eu plecam spre Brad să primesc minele de aur de la Ministerul Minelor, eram împreună cu tovarășul Drăghici... Îmi reamintesc că era în 1954. În drum, tovarășul Drăghici povestea ceva de penitenciarul de la Ocnele Mari între care spunea că acolo există o ușă de la celula unde a stat închis tovarășul Gheorghiu-Dej și pe care se află o inscripție, că ar fi bine să o aducem la muzeu. Cu această ocazie, mă întrebă ce fac „aceia” la Ocnele Mari. Am întrebat : care aceia, că sunt mulți acolo ? Cum care aceia, îmi răspunde, aceia care i-ați adunat acolo în proces cu deșteptul de Pavel [Ioan Pavel, fost comandant la Coloniei MAI Salcia în 1953 – *n.n.*] și care a vrut să arate că este mare om de stat. Am spus că sunt acolo toți. Zice : am primit și eu niște memorii și se pare că nu sunt chiar așa de vinovați. Zice : Cine nu a putut să dea o palmă în asemenea condiții ; e revoluție doar. Să-i condamni la muncă silnică ! M-a întrebat : sunt multe cazuri ? I-am spus că da, sunt vreo 20 ; i-am spus de Pavel Ion de la Salcia care era cel mai rău. Se pare că tovarășul Drăghici a fost într-o anumită împrejurare la Ocnele Mari sau i-a spus Mureșan, pentru că unul dintre ei pe nume Borcea Liviu spunea în memoriu, printre altele : „noi nu ne-am pierdut încrederea în partid, deși suntem în situația aceasta”. Acest lucru a frapat foarte mult și tovarășul Drăghici a dat ordin să luăm un memoriu și să-l ducem la minister, lucru care s-a întâmplat. Tov. Drăghici a ordonat o anchetă, dar nu știu în ce măsură s-a făcut. Am auzit că se cerea să se revizuiască procesul. Până la urmă nu s-a mers pe calea aceasta de revizuire a procesului, pentru că se cunoștea rezultatul, ci s-a mers pe o cale de proiect de decret în baza anchetei făcute. Decretul a mers la semnat și după aceeaăștia au ieșit din închisoare ca eroi, că au suferit degeaba și au fost repuși în drepturi, li s-au dat grade și unii chiar încadrați în MAI. A fost un decret care nu s-a publicat niciodată. Nu s-a făcut revizuirea procesului cu milițienii, pentru că se arăta realitatea.

După numirea în funcția de șef al DUM, Bădică și-a stabilit domiciliul în București, unde va rămâne până la sfârșitul vieții. În prima jumătate a anilor '50 locuia pe strada Dionisie Lupu, nr. 14, etajul 2, apartamentul nr. 28 ; începând cu a doua jumătate a anilor '50 și până în anii '60 a locuit pe strada Grădina Bordei, nr. 67, iar în aprilie 1978 locuia pe strada Aviator Teodor Iliescu, nr. 4, beneficiind de o pensie din bugetul asigurărilor sociale de 4.300 lei¹.

În iulie 1988, Bădică Ilie a fost incinerat la Crematoriul „Cenușa” din București în cadrul unei ceremonii funerare la care au luat parte foști colegi din aparatul de penitenciare, dar și foști combatanți din al Doilea Război Mondial. La funeralii a participat și colonelul în rezervă Huzlău Ștefan.

Tatăl ofițerului, Bădică Mihail, a murit în 1916, în luptele din Valea Jiului din timpul Primului Război Mondial. Bădică a mai avut o soră, Coceanu (Coconu) Ana (născută Bădică), văduvă de război și muncitoare la Depozitul CAM Craiova (anii '50), și doi frați : Ion Bădică (decedat la vârsta de 4 ani) și Constantin Bădică (decedat la vârsta de 13 ani).

În anii '30, Bădică Ilie s-a căsătorit cu Bădică Maria (născută Georgescu) cu care a avut o fată, Schmidt Elena, născută Bădică (n. 21 mai 1935), care, în anul 1951, la vârsta de 16 ani,

1. Decretul Prezidențial nr. 83 din 10 aprilie 1978 privind majorarea unor pensii (ANIC, fond Decrete prezidențiale, dosar nr. 108/1978, fv. 40).

a intrat în Miliție cu dispensă de vârstă. În următorii ani a lucrat la Secția 22 Miliție din Raionul „Nicolae Bălcescu” pendinte de Direcția Miliției Capitalei, având gradul de caporal.

În 1946 a divorțat de Bădică Maria, gest care nu a fost pe placul organelor de partid, deoarece fosta soție avea origine sănătoasă. În 1947 s-a recăsătorit cu Cecilia Bădică (născută Albu) care în 1952 a fost exclusă din partid, cu ocazia verificărilor membrilor PMR. Excluderea din partid s-a datorat originii sale nesănătoase – tatăl ei, Albu Mișu, era considerat chiabur pentru că în trecut deținuse 20 ha de teren, o batoză de treierat, o moară, un tractor și două case. În 1949, un frate al soției, Albu Bela, a fost arestat și condamnat la cinci ani închisoare corecțională, iar în 1952, Albu Mișu a fost condamnat la un an de închisoare pentru sabotaj [nepredarea cotelor – *n.n.*].

Grade succesive: sublocotenent (1944); locotenent (1945); căpitan (20 ian. 1949); maior (30 dec. 1950); locotenent-colonel (19 ian. 1951); colonel (?). Pe 20 august 1969, colonelului în rezervă Bădică M. Ilie i s-a acordat gradul de general-maior în rezervă „pentru contribuția adusă în războiul împotriva Germaniei fasciste, cu prilejul celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei”¹.

Decorații: Ordinul sovietic „Steaua Roșie” (1944); medalia sovietică „Victoria” (1945) (aceste distincții le-a primit pentru executarea diferitelor misiuni încredințate de sovietici în spatele liniilor germano-române); medalia „Meritul Militar”, clasa I (1954).

În ziua de 21 august 1954 a fost decorat cu Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a, pentru „fapte de arme săvârșite în războiul împotriva Germaniei fasciste”². În aceeași zi i s-a conferit și Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a, cu ocazia împlinirii a 10 de ani de la eliberarea patriei noastre și pentru merite deosebite în activitatea politică, științifică, culturală și economică”³.

Prin Decretul nr. 308 din 12 august 1959, colonelului (r) Bădică M. Ilie i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a V-a, pentru „contribuția activă la întărirea regimului democrat-popular”⁴.

Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, tovarășului Bădică Mihai Ilie i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”⁵.

Pe 21 noiembrie 1963, prin Decretul nr. 714, i s-a conferit Ordinul „Muncii”, clasa a II-a, pentru „merite în muncă, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la naștere”. Propunerea pentru decorare a venit din partea directorului general al Direcției Generale a Recrutării și Repartizării Forțelor de Muncă, Farcaș Florea, care, pe 7 noiembrie 1963, a trimis vicepreședintelui Consiliului de Miniștri, Petre Borilă, adresa nr. 1226 prin care solicita aprobarea decorării lui Bădică. Iată un fragment din această adresă:

1. Decretul nr. 588 din 20 august 1969 privind înaintarea în grad a unor generali și acordarea gradului de general-maior unor colonei în retragere și rezervă (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 989/1969, f. 1).
2. Decretul nr. 366 din 21 august 1954 privind decorarea unor tovarăși din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 6/1954, f. 291).
3. Decretul nr. 369 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Apărarea Patriei”, medaliei „Eliberarea de sub jugul fascist” și medaliei jubiliare „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” unor activiști din aparatul de Stat, ministere, instituții, organizații politice, economice și obștești (*ibidem*, dosar nr. 6/1954, f. 299).
4. Decretul nr. 308 din 12 august 1959 privind conferirea unor titluri, ordine și medalii (*ibidem*, dosar nr. 308/1959, f. 97).
5. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” (*ibidem*, dosar nr. 120/1961, f. 49).

Ne întemeiem propunerea noastră cunoscând următoarele date din activitatea depusă de tov. Bădică M. Ilie pentru construirea socialismului și consolidarea orânduirii noastre de stat în Republica Populară Română, după cum urmează : La 1 Mai 1944 a devenit membru al Partidului Comunist din România. În perioada insurecției armate (1944) a fost comandantul grupului de partizani „Carpați”, care a luptat pe Valea Prahovei. În anul 1945 a fost numit prim-chestor al Poliției Craiova. În anul 1949 a devenit ofițer în Miliția Populară (prin reorganizarea aparatului Ministerului Afacerilor Interne). În perioada anului 1950 a funcționat în calitate de comandant al Miliției regionale Deva. În perioada anilor 1951-1955 a îndeplinit funcția de director în Ministerul Afacerilor Interne, iar în continuare între anii 1955-1959 ca director general adjunct în cadrul aceluiași minister. În anul 1959 a fost numit director general adjunct la Direcția Generală a Serviciului Muncii, unde a funcționat până în anul 1961, când a fost numit director general adjunct la această Direcție Generală. În anul 1959 se pensionează pe caz de boală, fiind operat în același an la plămânul drept. A luat parte la toate acțiunile mari întreprinse sub conducerea partidului nostru, printre care : instaurarea guvernului de largă concentrare democratică Dr. Petru Groza, reforma agrară, instaurarea regimului democrat-popular, naționalizarea principalelor mijloace de producție în țara noastră. Față de cele arătate mai sus, considerăm că tovarășul Bădică M. Ilie este devotat întru totul orânduirii noastre de stat, neprecupețind nici un efort pentru ca activitatea instituției în care se găsește să-și aducă aportul cât mai eficient la îndeplinirea sarcinilor trasate de partidul nostru prin documentele celui de-al III-lea Congres al PMR, pentru desăvârșirea construcției socialismului în Republica Populară Română¹.

Prin Decretul nr. 560 din 4 august 1969, tovarășului Bădică M. Ilie, director general adjunct al DGRS, i s-a conferit medalia „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” pentru „merite deosebite în lupta împotriva fascismului, în eliberarea țării, în războiul antihitlerist, în instaurarea puterii democrat-populare și construirea socialismului în Republica Socialistă România, cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei”².

Prin Decretul nr. 564 din 13 august 1969, tovarășului Bădică Ilie, director general adjunct al DGRS, i s-a conferit Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a II-a, pentru „merite deosebite în opera de construire a socialismului, cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei”³.

Prin Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 a fost decorat cu Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România”, clasa a III-a⁴.

Cu prilejul împlinirii vârstei de 60 de ani, prin Decretul nr. 666 din 19 decembrie 1973 i s-a conferit Ordinul „Muncii”, clasa I, pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului”⁵.

Pedepse : „prevenire” pentru că, odată cu mutarea la Inspectoratul Regional de Poliție Iași, a luat cu el și un autoturism „Steyer” care aparținea Inspectoratului Regional de Poliție Craiova⁶ ;

1. Decretul nr. 714 din 21 noiembrie 1963 pentru conferirea Ordinului „Muncii” clasa a II-a tovarășului Ilie M. Bădică (*ibidem*, dosar nr. 714/1963).

2. Decretul nr. 560 din 4 august 1969 pentru conferirea medaliai „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” (*ibidem*, dosar nr. 900/1965, f. 28).

3. Decretul nr. 564 din 13 august 1969 pentru conferirea unor ordine și medalii (*ibidem*, dosar nr. 900/1965, f. 324).

4. Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România, publicat în *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 96, 6 august 1971.

5. Decretul nr. 666 din 19 decembrie 1973 privind conferirea Ordinului „Muncii” clasa I tovarășului Ilie Bădică (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 999/1973, f. 1).

6. Însușirea acestui automobil de către Bădică Ilie fusese reclamată conducerii Direcției Generale a Poliției chiar de către cel care îl instalase în funcția de prim-chestor al Chesturii Poliției Municipiului Craiova :

totodată, de la Chestura Poliției Municipiului Craiova, Bădică a plecat și cu un pistol-mitralieră „Orița”, pe care „a uitat” să îl restituie (10 dec. 1947); trei zile de arest simplu pentru lipsă de tact și abuz de comandă (aug. 1949); „mustrare scrisă” pentru lipsă de interes în muncă în executarea unui ordin al Direcției economice a DGM, în timp ce îndeplinea funcția de comandant al Miliției Județului Hunedoara (iul. 1950); zece zile de arest la garnizoană cu prestarea serviciului pentru „nepăsare, superficialitate și lipsă de răspundere” în întocmirea raportului DGPCM care a fost prezentat în fața Colegiului MAI. Această pedeapsă disciplinară a fost aplicată de către adjunctul ministrului Afacerilor Interne, generalul-locotenent Pintilie Gheorghe (Bădică nu a executat pedeapsa din cauza bolii de care suferea). Cu acest prilej, au mai fost pedepsiți cu cinci zile de arest la garnizoană, cu prestarea serviciului, și alți ofițeri superiori din conducerea DGPCM: locotenent-colonelul Cosma Augustin, locotenent-colonelul Brucăr Jean și maiorul Vasiliu Marius (sept. 1957).

BĂNICĂ NIȚĂ ANDREI, maior, d.p. 3015 (n. 20 febr. 1907, satul Mihai Bravu, com. Victoria, jud. Brăila – d. 1 sept. 2003, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1947.

Studii civile: 4 clase primare în comuna Tufești, cu întrerupere de doi ani din cauza războiului (1914-1921).

Stagiu militar: Regimentul 2 Grăniceri Brăila (10 febr. 1928 – 17 aug. 1928).

Studii militare: Școala de Subofițeri de Infanterie Oradea – Ministerul de Război (17 aug. 1928 – 1 mart. 1931); Școala de Ofițeri MAI nr. 1 din București (19 iun. 1948 – 6 mart. 1949).

Studii politice: Școala Medie de Partid (nov. 1947 – apr. 1948); curs de pregătire politică la Direcția Politică din MAI (1-25 sept. 1948).

Activitate profesională: subofițer în funcția de secretar la Biroul Mobilizare din Regimentul 6 Grăniceri Chișinău (1 mart. 1931 – iun. 1940); secretar la Biroul Mobilizare din Regimentul 6 Grăniceri Bacău (iun. 1940 – dec. 1944); secretar la Biroul Mobilizare din Regimentul 1 Grăniceri București (12 ian. – 1 aug. 1945); secretar la Biroul 1 Organizare și Mobilizare din Statul-Major al CTG (1 aug. 1945 – 19 iun. 1948); șef al Biroului Cadre Politice din Secția Cadre a Direcției politice din CTG (6 mart. 1949 – 30 apr. 1950); șef al Biroului Evidență Efective din Statul-Major al CTG/DTG/CTGS (30 apr. 1950 – apr. 1958).

Într-o autobiografie dată la București, la 29 august 1952, locotenentul Bănică Andrei spunea:

Mihail Dănescu, șef al Inspectoratului Regional de Poliție Craiova. Pus să dea o declarație pe marginea acestei abateri, Bădică a mărturisit că, într-adevăr, și-a însușit automobilul „Styer” pe care-l avea de la reprezentantul Comisiei Aliate de Control Craiova, colonelul Vorosilov, însă a făcut acest lucru deoarece, la rândul lor, sovieticii, în momentul în care au plecat din Craiova, i-au rechiziționat automobilul „DKW”, care-i fusese încredințat pentru folosință de către Emil Bodnăraș, în momentul în care a fost trimis la Craiova ca instructor de partid (aceste afirmații erau catalogate de către Mihail Dănescu drept „minciuni”). În cele din urmă, consecință a unui ordin al Directorului General al Poliției, inspectorul de Poliție Bădică a fost nevoit să returneze automobilul poliției craiovene. Se pare că relațiile dintre Dănescu și Bădică se depreciaseră odată cu trecerea timpului.

În prezent, iau parte la viața de partid prin participarea regulată la ședințe – și prin străduința de a duce la îndeplinire toate sarcinile ce ni le pun în față Partidul și Guvernul nostru. Acest lucru îl fac cu tot sufletul, conștient fiind de faptul că numai datorită luptei clasei muncitoare și regimului instaurat, eu personal am putut ajunge la gradul de ofițer recunoscându-mi-se munca, lucru la care nu puteam visa niciodată în regimul burghez¹.

Comandant de pluton și profesor la Școala de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM (1 mai 1958 – 1 apr. 1959); comandant la Colonia de muncă Mărculești/Formațiunea 810 (1 apr. 1959 – 30 sept. 1959). Ca urmare a desființării formațiunii 810 a fost mutat la Penitenciarul Văcărești în funcția de șef al Secției „Periș” (30 sept. – 1 mai 1960), fiind apoi promovat în funcția de locuitor al comandantului pentru pază și regim la același penitenciar (1 mai – 30 sept. 1960).

Într-o notă-raport întocmită în 1959 de către șeful Serviciului Cadre al DGPCM (locotenent-colonelul Stanciu Nicolae), Bănică era propus pentru avansarea la gradul de maior, deși nu îndeplinea condițiile pentru accederea în corpul ofițerilor superiori :

În urma examenului de maiori ce s-a ținut în DGPCM la sfârșitul anului 1958, Cpt. Bănică Niță Andrei, deși a absolvit acest curs nu a fost avansat în gradul de maior, neavând funcția corespunzătoare acestui grad. La acea dată ofițerul îndeplinea funcția de profesor la școala de perfecționare cadre Jilava, fiind transferat în DGPCM din Comandamentul Trupelor de Grăniceri și Securitate la 1 mai 1958. Apreciindu-se interesul depus de ofițer în întocmirea lecțiilor profesionale și metodele sale pedagogice de predare, fiind un ofițer serios și cu mult simț gospodăresc, la 1 aprilie 1959 a fost promovat în funcție și numit comandant la Formațiunea Mărculești. Încă de la început ofițerul s-a dovedit un bun gospodar și cu capacitate organizatorică, reușind să îndrepte o serie de deficiențe ce au existat de la vechea conducere, existând perspectiva ca în scurt timp Formațiunea Mărculești să se situeze printre unitățile fruntașe. Ținând cont că ofițerul a reușit la examenul de maiori, iar în prezent funcția ce o ocupă este de maior, propunem a se supune aprobării Direcției Cadre MAI, avansarea ofițerului la gradul de maior. Menționăm că ofițerul nu posedă acte pentru cursul primar de 7 clase; apreciem că poate fi avansat, având vârsta de 52 de ani și cu atât mai mult avansarea în gradul de maior este reclamată și de depășirea vârstei acordate gradelor de căpitan, prevăzut de Statutul Corpului Ofițerilor și Generalilor Forțelor Armate ale RPR².

În această funcție nu a rămas prea mult din cauza slabei pregătiri profesionale și a absenței studiilor minime (avea doar 4 clase primare).

A fost trecut în rezervă și pensionat în septembrie 1960 din cauza vârstei înaintate.

Grade succesive: sergent (?); plutonier (?); plutonier-major (?); sublocotenent (6 mart. 1949); locotenent (30 dec. 1949); locotenent-major (6 mart. 1952); căpitan (1 mart. 1955); maior (1 mart. 1959).

Decorații: medalia „Serviciul credincios”, clasa a III-a (9 mai 1941); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (?).

Pedepse: „observare” pentru că a liberat deținuți în baza Decretului nr. 720/1956 înainte de a sosi de la tribunal actele de liberare (1960).

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-3015, dosar nepaginat.

2. *Ibidem*.

BOCA A. VASILE, locotenent, d.p. 3835 (n. 23 dec. 1912, com. Botoșana, jud. Suceava – d. 1990, mun. Pitești, jud. Argeș).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : ospătar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Sindicatul funcționarilor din MAI și secretar al Secției sindicale din penitenciarul Văcărești (1946- ?) ; membru PCR din 1946 ; responsabil cu organizarea în celula PCR/organizația de bază PMR din Penitenciarul Văcărești (1946) ; secretar al organizației de partid din Colonia de Muncă Fântânele/formațiunea 0710 (? – nov. 1954) ; secretar al organizației de partid din Colonia de Muncă Perieți/formațiunea 0859 Perieți (1958) ; membru în Biroul Organizației de Bază PMR din Penitenciarul Pitești (1960- ?).

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1919-1922) ; 3 clase la Școala nr. 1 din Pitești (1961 – iun. 1963). A absolvit cursurile școlii de 7 ani la seral.

Stagiu militar : Regimentul 11 Roșiori Cernăuți (12 apr. 1934 – nov. 1936). Ca urmare a izbucnirii celei de-a doua conflagrații mondiale, a fost concentrat la Regimentul 8 Roșiori Botoșani (oct.-nov. 1939). Pe 12 iunie 1941 a fost din nou concentrat și trimis pe Frontul de Est cu Regimentul 8 Roșiori Botoșani. Nu a luat parte la lupte până în ziua de 26 septembrie 1941, când regimentul a fost trimis să înlocuiască o unitate germană la liziera comunei ucrainene Echimovca, unde, în timpul luptelor, a căzut prizonier. A fost internat în Lagărele de prizonieri nr. 56 Central (oct. 1941 – apr. 1942), nr. 100 Siberia, nr. 24 Urali, nr. 13 și nr. 67 Bosionca, nr. 75 și nr. 84/2 (apr. 1942 – aug. 1945). În Lagărul nr. 84/2 a urmat, timp de câteva luni, o școală antifascistă ; în aprilie 1945 s-a înrolat voluntar în Divizia „Horia, Cloșca și Crișan”, fiind apoi repartizat la Regimentul 5 Infanterie (de unde a și fost lăsat la vatră în august 1945).

Studii militare : cursul de educație politică/secretari de organizație de bază PMR de pe lângă Direcția Generală Politică a MAI (apr.-iun. 1951). În această școală a fost apreciat ca unul dintre cei mai buni elevi cu perspective de dezvoltare pe linia muncii de organizare ; Școala de Recalificare a Ofițerilor Politici MAI de la Deva (febr.-aug. 1952).

Studii politice : Școala serală medie sindicală de o lună (1947) ; Școala medie de partid a Sectorului MAI de pe lângă CC al PMR (?).

Activitate profesională : agricultor la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (apr. 1924 – oct. 1926) ; picol la Hotelul „Imperial” din București (nov. 1926 – apr. 1927) ; picol la o cafenea din Hala Griviței și la Cafeneaua „Corso” din București (apr.-oct. 1927) ; muncitor necalificat la o fabrică de tricotaje din Focșani, strada Gării, nr. 6 (oct. 1927 – mai 1929) ; chelner la diferite localuri din București (mai 1929 – 1931) ; chelner la Bufetul MI din strada Știrbei Vodă (1931 – aug. 1933) ; om de serviciu la bufetul Băncii de Credit a Pensionarilor din București (aug. 1933 – 12 apr. 1934 și nov. 1936 – mart. 1937) ; chelner la Restaurantul „Niculescu” din București (mart. – 1 iul. 1937) ; chelner la Cazinoul din Vatra Dornei (1 iul. 1937 – sept. 1938). În septembrie 1938 s-a căsătorit cu Ana V. Puiu din comuna Pătrăuți, județul Suceava.

Muncitor necalificat și curier la Uzinele „Malaxa” din București (11 nov. 1938 – 12 iun. 1941).

În vara anului 1945, după lăsarea la vatră, a fost pus la dispoziția MAI de către Divizia de voluntari „Horia, Cloșca și Crișan”. A fost repartizat la DGP în funcția de gardian la Penitenciarul Văcărești¹ (1 oct. 1945 – iun. 1951). La întoarcerea în țară și-a găsit soția

1. În 1948, pentru patru luni, a fost gestionarul Coloniei de vară Predeal.

căsătorită, deoarece regimentul îl înregistrase ca mort/disparut în timpul luptelor din Ucraina (s-a recăsătorit în 1946 cu Ioana Nițu).

În anul 1946 a fost avansat în funcția de prim-gardian cu delegație, având sub supraveghere lotul criminalilor de război, dar a fost retrogradat după o scurtă perioadă de timp din cauza unei evadări (în 1947 a fost judecat de către Secția 8 Penală a Tribunalului București „pentru lipsă de vigilență”, atitudine care duse la evadarea de sub escortă a unui deținut ; ulterior a fost achitat din lipsă de probe).

În octombrie 1951 a fost detașat în funcția de locuitor politic al Coloniei de Muncă Km 8 Saligny (19 oct. 1951 – 4 ian. 1952).

Instructor de partid la Biroul Control și Organizare din Secția Organizare și Instrucție a Direcției politice din DGPCUM¹ (iul. – 19 oct. 1951 și 4 ian. – febr. 1952).

Într-o notă întocmită pe 27 iunie 1951 de către Direcția Cadre a Direcției Generale Politice a MAI referitoare la milițianul Boca Vasile din Penitenciarul Văcărești se menționa :

Tov. a fost chemat la noi și verificat asupra perioadelor neclare din activitatea sa, astfel : din greșală neînțelegând punctul la care trebuia să răspundă în chestionarul de verificare din dosarul de partid, a scris că a simpatizat cu legionarii. Nu se adevărește faptul că ar fi avut un bufet propriu în perioada anilor 1932-33. În acea vreme a fost numai om de serviciu la banca de credit și avea în gestiune bufetul băncii unde era rulat un capital de 1.000 lei. Tov. recunoaște că, într-adevăr, în timp ce era la Depozitul C.A.M. pentru a ridica țigări ia evadat un deținut : pe atunci fiind nou angajat, nu avea experiența muncii în acest domeniu și cu această ocazie, elementele vechi din câmpul muncii, dându-le să escorteze pe cei mai periculoși deținuți. Tov. a fost sancționat pe linie de partid pentru această lipsă, cu interzicerea de a ocupa munci de răspundere pe timp limitat (3 luni). În prezent, tov. a lichidat cu această lipsă. Nu se adevărește faptul că ar fi vândut pepeni deținuților cu 250 lei bucata, în timp ce el îi cumpăra cu 2 lei. Acest lucru s-a constatat de noi din discuțiile avute cu el din care a reieșit că : în acea perioadă erau destule elemente corupte de deținuți, iar pentru că el ducea o muncă de demascare a acestor elemente, aceștia au căutat prin orice mijloace să-l compromită. Se confirmă faptul că tov. a avut lipsă suma de 4.000 lei, în timp ce avea gestiunea cantinei salariaților din penitenciar însă după cum spune tov. că el neavând destule ajutoare în această muncă, având în subordine ca bucătăreasă și femeie de serviciu dintre deținute, precum și numărul mare de personal care servea masa la această cantină și mai mult de atât că i se ordona de către tov. director al penitenciarului de a da bani cu chitanță diferiților milițieni, care mai târziu ori erau mutați sau concediați din serviciu, era și firesc să iasă cu lipsă. Însă tov. a plătit instituției din salariu suma pe care o avea lipsă, făcând totodată și un raport de demisie, însă până la urmă nu a mai plecat, rămânând mai departe în funcție [raportul a fost făcut în iunie 1950 – n.n.]. Deasemeni nu se confirmă că ar fi fost bețiv sau religios ; în urma discuțiilor avute cu el a ieșit în evidență sinceritatea tov., precum și un dezvoltat spirit critic și autocritic care ne-a întărit convingerea că este o exagerare a unor tov. în a-l caracteriza. Față de cele constatate, cât și de faptul că este un tov. cu nivel politic și ideologic în dezvoltare, precum că îndeplinește condițiile unui locuitor politic având perspective de dezvoltare, propunem ca tov. să fie încadrat în ap. politic cu gradul de slt².

1. În două documente diferite aflate la dosarul personal se precizează că ofițerul ar fi deținut concomitent două funcții în perioada ianuarie-februarie 1952. În primul se spune că ar fi deținut funcția de instructor de partid la Biroul Control și Organizare din Direcția politică a DGPCUM, iar în cel de-al doilea, că ar fi fost detașat de către Direcția politică a DGPCUM în funcția de locuitor politic al UM nr. 5 Bicaz.
2. „Notă din 27 iunie 1951 asupra milițianului Boca Vasile din Penit. Văcărești, propus a fi încadrat în ap. politic al Dir. Generale a Penitenciarelor cu gradul de slt”, document semnat de către locotenentul Dumitrașcu V., șef al Biroului III din Secția a III-a a Direcției Cadre din Direcția Generală Politică a MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-3835, dosar nepaginat).

După absolvirea școlii de ofițeri politici a fost repartizat la formațiunea 0722 Constanța/Centrul de Coordonare Constanța, în funcția de adjunct al șefului Secției Cadre (1 sept. 1952 – 1 oct. 1953). În urma desființării formațiunii 0722 Constanța/Centrul de Coordonare Constanța a fost mutat la Colonia de Muncă Poarta Albă/formațiunea 0893, unde a deținut funcțiile de adjunct al șefului Biroului Cadre (1 oct. 1953 – 1 ian. 1954) și referent tehnic (1 ian. – 15 febr. 1954); locuitor politic la Colonia de Muncă Fântânele/formațiunea 710 (15 febr. – 1 nov. 1954).

Pe 1 noiembrie 1954, prin ordinul MAI nr. 257 din 25 octombrie 1954, formațiunea 0710 Fântânele a fost desființată, iar indicativul său a fost anulat prin același act. Cu această ocazie, ofițerul Boca a fost transferat pe aceeași funcție la Colonia de Muncă Baia Sprie/formațiunea 0627 (1 nov. 1954 – 1 apr. 1955); referent tehnic II cultural-educativ la Penitenciarul Aiud/formațiunea 0622 (1 apr. 1955 – 30 iun. 1956).

În urma reducerilor de efective din MAI, a fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 02814. A rămas în continuare în cadrul DGPCM ca angajat civil în funcția de lucrător cultural-educativ la Penitenciarul Ocnele Mari (1 iul. 1956 – 1 iun. 1958); educator în penitenciare și colonii de muncă la Colonia de Muncă Perieți/formațiunea 0859 Perieți (1 iun. 1958 – 1 mai 1959).

Din cauza desființării formațiunii 0859 Perieți la 1 mai 1959, a fost mutat în interes de serviciu la Penitenciarul Pitești, unde a deținut funcțiile de: educator în penitenciare și colonii de muncă (1 mai 1959 – 1 iun. 1963) și magazioner principal la Sectorul Cazarmare și Auto (1 iun. 1963 – 31 dec. 1972). Până în vara anului 1963 (când a absolvit cursurile școlii de 7 ani) i s-au reținut lunar 15% din salariu din cauza neîndeplinirii condițiilor de studiu.

Prin ordinul comandantului Penitenciarului Pitești nr. 044 din 31 decembrie 1972 i s-a desființat contractul de muncă.

Grade succesive: plutonier (1 aug. 1951); sublocotenent (25 aug. 1951); locotenent (?).

Decorații: medalia „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” (1 oct. 1953); medalia „Muncii” (21 aug. 1954); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (8 mai 1971).

BOGOS GRIGORE, sublocotenent.

Activitate profesională: ofițer controlor în DIP – UM 0618 București (9 nov. 1953).

BOJINCĂ DUMITRU PAVEL, locotenent-colonel, d.p. 4622 (n. 1 aug. 1924, com. Peștișani, jud. Gorj – d. 12 aug. 2003, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tâmplar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Frontul Plugarilor și ARLUS (?); membru PMR din 1956; membru în Biroul Organizației de Bază din Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1968-1969).

Studii civile: 6 clase în comuna natală (1931-1937); Școala de Arte și Meserii din Peștișani (1 sept. 1937 – 31 mai 1941); Școala Medie Muncitorească nr. 4 din București, secția reală, învățământ fără frecvență (1957 – iun. 1962).

Stagiu militar: Compania Specială de Pază a MAI și Regimentul de Jandarmi București (1 aug. 1945 – 6 nov. 1946). Într-o autobiografie dată la 12 aprilie 1960 la Jilava, Bojincă relatează misiunile sale în această subunitate a MAI:

La 1 august 1945 am intrat ca voluntar la „Compania Specială de Pază” a Ministerului Afacerilor Interne, companie care asigura paza și securitatea MAI, precum și paza unde se găseau dușmanii regimului nostru „Curtea Marțială”. Menționez că în această Companie Specială eram doar 13 militari de 20 de ani, iar ceilalți tovarăși erau oameni vârstnici. Din cei 13 tineri 2 au fost împușcați făcându-și datoria în ziua de 8 noiembrie 1945 cu ocazia rebeliunii reacționare în fața palatului republicii [căpitanul Bojincă se referă la demonstrația promonarhistă organizată de partidele istorice PNT și PNL, cu ocazia zilei onomastice a regelui Mihai din 8 noiembrie 1945; demonstrații care și-au manifestat ostilitatea față de guvernul procomunist condus de Petru Groza au fost atacări de detașamente de muncitori, iar forțele de ordine au deschis focul asupra demonstrațiilor; s-au înregistrat morți și răniți din partea ambelor tabere; unul dintre cei 2 militari uciși a fost Mircea Bădescu prieten bun cu Bojincă Pavel – *n.n.*]. În toamna anului 1946, compania s-a desființat, iar componenții ei au fost lăsați la vatră. La vatră am fost lăsat cu gradul de caporal.

Studii militare: curs scurt la Școala Profesională de Gardieni cu Sarcini Speciale de la Jilava (1-30 mart. 1950); curs de ofițeri penitenciare la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (apr. – 1 oct. 1951). Împreună cu alți 20 de elevi din această școală a fost avansat la gradul de sublocotenent cu o lună înainte de terminarea cursurilor școlii; curs scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbrăvița (1970).

Activitate profesională: practicant tâmplar la atelierul de tâmplărie al Uzinelor „Vulcan” din București¹ (20 oct. 1941 – 23 iul. 1943); tâmplar la Fabrica de tâmplărie „Pintea & Mândruș” din București, strada Dudești (sept. – 1 dec. 1943); tâmplar la Fabrica de tâmplărie „Munca” din Capitală, strada Iancu Jianu nr. 75 (1 dec. 1943 – 15 apr. 1944); om de serviciu la Terasa „Colos” din București, Bulevardul Elisabeta nr. 22 (16 iun. 1944 – 31 iul. 1945 și 8 dec. 1946 – 24 sept. 1947); în convalescență în comuna natală (1 oct. 1947 – 27 dec. 1948); paznic la Întreprinderea „Comercial” din Târgu-Jiu (28 dec. 1948 – 31 apr. 1950). La 1 mai 1950 a fost încadrat în DGP ca gardian la Penitenciarul Târgu-Jiu (1 mai – 15 iun. 1950, 11 iul. – oct. 1950 și 1 dec. 1950 – febr. 1951); gardian detașat la închisoarea militară din Sibiu² (15 iun. – 11 iul. 1950); gardian detașat la Penitenciarul Jilava (oct. – 1 dec. 1950); ajutor al directorului de serviciu la UM nr. 2 Columbia-Cernavodă (15 oct. – dec. 1951); comandant de pluton la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (dec. 1951 – dec. 1952); lucrător de cadre în Serviciul Cadre al DLCM (dec. 1952 – iun. 1953); profesor la ciclul de pregătire profesională din Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciar Sibiu – DLCM – UM 0818 (1 iun. 1953 – 1 iun. 1954); ofițer de serviciu la Penitenciarul Caransebeș (1 iun. – 1 oct. 1954); profesor la Școala de Supraveghetori de la Rahova –

-
1. La Uzinele „Vulcan” din București munciau în această perioadă circa 400 de prizonieri sovietici.
 2. Prin Decretul nr. 175 din 11 iulie 1950 pentru trecerea închisorilor militare de la MFA la MAI, aceste locuri de detenție care funcționau în baza Decretului nr. 1162 din 1 iulie 1948 au fost transferate la MAI. În expunerea de motive a Decretului nr. 175, semnată de ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, se menționa: „Regimul special prevăzut pentru închisorile militare prin Decretul nr. 1162 din 1 iulie 1948, numai corespunde necesităților actuale în care reeducarea deținuților se bazează pe muncă în ateliere, ferme și șantiere, am întocmit alăturatul proiect de decret pentru trecerea închisorilor militare de la Ministerul Forțelor Armate la Ministerul Afacerilor Interne” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 4/1950, vol. I, ff. 200-203). Închisoarea militară nr. 6 Sibiu a fuzionat cu Penitenciarul Sibiu în iulie 1950, în baza unui proces-verbal semnat de comandantul închisorii, căpitanul Ion Georgescu, directorul Penitenciarului Sibiu, Gheorghe Littera, și un delegat din MAI. În închisoare se găseau la acea dată 61 de deținuți, dintre care 14 arestați preventiv pentru infracțiuni de drept comun și patru arestați preventiv pentru infracțiuni contra securității statului. Totodată, aici se găseau și 32 de condamnați de drept comun, cinci condamnați politici, un sabotor și cinci internați de DGSP. Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Polirom, Iași, 2008, p. 459.

DPLC/Compania Școală Jilava (1 oct. 1954 – 30 iun. 1956). Din cauza reducerilor de efective din MAI, pe 30 iunie 1956 a fost mutat în funcția de ofițer de serviciu al comandantului la Penitenciarul Cluj Minori (1 iul. 1956 – 1 aug. 1957); comandant de pluton (1 aug. – 1 sept. 1957), profesor și profesor-șef la Școala MAI Jilava/Școala de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM (1 sept. 1957 – 1 nov. 1960); profesor-șef (1 nov. 1960 – 1 oct. 1964), lector învățământ de specialitate la catedra discipline speciale II (1 oct. 1964 – 1 apr. 1968) și șef al catedrei penitenciare la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM/Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1 apr. 1968 – 1 dec. 1969).

Pe 1 decembrie 1969 a fost mutat în aparatul central al DGP în funcția de instructor III la Serviciul Pază și Regim (1 dec. 1969 – 1 dec. 1970); profesor-șef la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare Jilava nr. 9 – UM 0191 București – DGP (1 dec. 1970 – 1 aug. 1973); instructor II cu probleme de specialitate (1 aug. 1973 – 1 aug. 1975) și șef al catedrei „Pregătire de Specialitate” la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402 (1 aug. 1975 – 15 iun. 1977).

A fost trecut în rezervă în vederea pensionării pe 15 iunie 1977, prin ordinul MI nr. 2045.

Grade succesive: milițian (1 iul. 1951); sublocotenent (1 oct. 1951); locotenent (1 oct. 1953); locotenent-major (1 oct. 1956); căpitan (1 nov. 1959); maior (23 aug. 1965); locotenent-colonel (23 aug. 1971).

Decorații: medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1965); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1971) și I (1976); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974).

BOLDEA NICOLAE MARIN, locotenent-colonel, d.p. 4609 (n. 5 aug. 1926, com. Orodel, jud. Dolj – d. 11 iun. 2003, mun. Craiova, jud. Dolj).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: muncitor agricol.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1950 și PMR din 1964; membru în Comitetul de Partid din Inspectoratul Județean Olt al MI (1974).

Studii civile: 7 clase elementare la școala din comuna natală (1933-1940); Școala medie nr. 3 din Craiova, fără diplomă (1955-1958).

Stagiu militar: pistolar voluntar în Regimentul 3 Infanterie „Panduri” din Divizia „Tudor Vladimirescu – Debrețin” (nov. 1944 – 26 mart. 1946). A luptat pe Frontul de Vest, în Ungaria și Cehoslovacia.

Studii militare: Școala de secretari de grefă de pe lângă Penitenciarul Jilava (sept.-oct. 1950); Școala de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava (22 nov. 1951 – 6 mart. 1953); curs de perfecționare, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (1961); curs de reciclare, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri a MI (5 mart. – 29 apr. 1974); curs de perfecționare pentru locuitori de comandanți pentru pază și regim, profil penitenciar, la UM 0900 Grădiștea (20 oct. – 19 nov. 1975).

Studii politice: Universitatea serală de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul Județean Olt al PCR, secția filosofie (1975-1977).

Activitate profesională: gardian de pază și șef al secției de pază la Penitenciarul Craiova (20 ian. 1950 – 22 nov. 1951)¹; comandant de pluton și bibliotecar la Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu – DLCM – UM 0818 (6 mart. 1953 – 1 iun. 1954); comandant de pluton de pază la Colonia de Muncă Valea Lupului – Iași (1 iun. 1954 – 1 febr. 1955). Din cauza desființării formațiunii Valea Lupului (ianuarie 1955) a fost numit în funcția de ajutor de serviciu al comandantului și apoi ofițer de serviciu la Penitenciarul Giurgiu (1 febr. – 1 mai 1955); șef Birou Pază, ofițer de serviciu prim (1 mai 1955 – 1 iun. 1965)², comandant al Secțiilor „Motru” (1 iun. 1965 – 1 apr. 1969) și „Slatina” din cadrul Penitenciarului Craiova (1 apr. 1969 – 1 mai 1975); locuitor al comandantului pentru pază și regim la Penitenciarul Slatina (1 mai 1975 – 31 aug. 1977).

A fost trecut în rezervă la 31 august 1977 prin ordinul MI nr. II 02346.

Grade succesive: milițian (1950); sergent (1951); sublocotenent (1953); locotenent (1955); locotenent-major (1958); căpitan (1962); maior (1968); locotenent-colonel (1974).

Decorații: medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1964); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1971) și I (1976).

Pedepse: patru zile de arest la domiciliu pentru nerespectarea ordinului superiorului său (1954); cinci zile de arest la garnizoană pentru: superficialitate în executarea sarcinilor (1957), exces de băuturi alcoolice și inducerea în eroare a comandantului (1961), pentru desfacerea corespondenței cu caracter secret care era destinată comandantului (1962), atitudine injustă față de subordonați (1968); trei zile de arest la garnizoană pentru control insuficient asupra subordonaților (1969); „mustrare severă” pentru unele abuzuri în muncă (1972); „mustrare scrisă” pentru nerespectarea Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor (1976).

BOȘCA ION AURELIAN, locotenent-major, d.p. 3291 (n. 8 nov. 1928, satul Capu Codrului, com. Păltinoasa, jud. Suceava – d. 3 ian. 1965, com. Roșu, jud. Ilfov).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Organizația Tineretului Sătesc (1945); membru PSD (1947 – mart. 1948) și membru PMR (mart. 1948 – 9 dec. 1964); secretar al organizației UTM din comuna natală (1949); secretar al organizației de partid din Penitenciarul Iași (1957-1958).

Studii civile: 4 clase în comuna natală (1935-1939); 2 clase la Școala medie nr. 1 „Mihail Sadoveanu” din Iași, fără frecvență (1957 – apr. 1959) și o clasă la Școala medie nr. 2 din Mangalia, fără frecvență (1961-1962). În notarea de serviciu întocmită pe perioada 10 august 1958 – 14 februarie 1959 de către comandantul Penitenciarului Iași, locotenentul-major Rahotă Crăciun, se preciza:

În anul 1957-1958 ofițerul s-a înscris la cursuri fără frecvență pentru completarea studiilor claselor 5-7; dând examen a rămas corigent la 2 materii, matematici și Limba română, iar ofițerul nu s-a prezentat pentru corecție, neglijând pregătirea sa și astfel n-a putut intra în

1. Cât timp a lucrat ca milițian la Penitenciarul Craiova a fost detașat câteva luni și la Penitenciarele Văcărești, Jilava și la Colonia de Muncă Jegălia.
2. În perioada 15 decembrie 1959 – 1 martie 1960, a fost detașat pentru o scurtă perioadă la Colonia de Muncă Periprava.

posesia actului de absolvire a 7 clase elementare. Ofițerul, în anul 1958, a avut un proces privitor la o locuință cu un tov. tot din cadrul MAI de la Colonia de Minori Iași; ofițerul având ordinul de repartizare i s-a dat câștig de cauză; nu s-ar fi ajuns la această situație dacă ofițerul proceda cu mai mult tact. (...) Ca o parte pozitivă a ofițerului pe care țin s-o semnalez este și faptul că, deși a fost amânat în ce privește avansarea sa la gradul de Lt. Major, nu s-a demobilizat și a muncit în cadrul unității cu același elan, dovedind dragoste față de muncă interes pentru rezolvarea sarcinilor ce-i stăteau în față [în septembrie 1958, a fost amânat de la avansarea în grad din cauza faptului că nu își completase studiile elementare – *n.n.*].

Pe 1 mai 1962 s-a înscris în clasa a IX-a la Școala medie nr. 2 din Mangalia, dar a abandonat studiile medii în anul următor.

Studii militare: Școala Militară de Subofițeri MAI Oradea (1 oct. 1949 – 1 apr. 1950) și Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 4 Deva (1 apr. 1950 – 8 mai 1951); curs de recalificare la Centrul de Instrucție Cadre Botoșani – MAI (1952); curs de perfecționare la Școala MAI Jilava (11 ian. – 26 mart. 1959); curs de perfecționare a cadrelor de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (15 sept. 1960 – 20 aug. 1961).

Studii politice: Școala țărănească PMR de 25 de zile (dec. 1948 – ian. 1949).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească și la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1939 – mai 1944 și 1945-1946). În mai 1944, din cauza apropierii liniei frontului, a fost evacuat cu premilitara din comuna natală. După o săptămână, în timp ce se afla în drum către Piatra Neamț, a fugit împreună cu alți doi frați de-ai săi, stând ascunși până la 23 august 1944. După invazia trupelor Armatei Roșii, a fost evacuat de sovietici în comuna Berești (fostul județ Dorohoi), fiind nevoit să lucreze în linia I la săpatul tranșeelor sovietice (iun.-sept. 1944). La întoarcerea în comună și-a găsit casa arsă. A fost nevoit să locuiască și să muncească timp de șase luni la unchiul său, Orhean Lazăr, care avea un atelier de cojocărie (în acest timp i-a decedat și tatăl, tifos exantematic). În primăvara anului 1945, Primăria din Capul Codrului a repartizat în mod provizoriu familiei Boșca o casă unde a locuit pentru o scurtă perioadă de timp.

Muncitor necalificat la o fabrică de cherestea din comuna natală (1947 – 1 oct. 1949). Această fabrică s-a aflat în proprietatea unui evreu până în iunie 1948, când a fost evacuată.

Comandant de pluton la Centrul de Instrucție nr. 4 Securitate Dorohoi – UM 0976 (8 mai 1951 – mai 1952). După desființarea acestui centru (în mai '52), a fost trimis la București în funcția de șef al Biroului Secretariat de la Secția Construcții a CTS/Direcția Pază a MAI (iun. 1952 – ian. 1953). Ca urmare a desființării Secției Construcții din Direcția Pază a MAI, a fost transferat la DLCM, de unde a fost repartizat în funcția de comandant de pluton la Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciar Sibiu, DLCM – UM 0818 (ian. 1953 – 1 iun. 1954). În urma desființării acestei școli la 1 iunie 1954, a fost mutat în interes de serviciu la Penitenciarul Caransebeș în funcția de locțiitor al comandantului pentru pază și regim (1 iun. 1954 – 1 mart. 1956).

Un referat de cadre întocmit pe 22 februarie 1956 de către Serviciul Cadre al DPLC propunea scoaterea locotenentului Boșca A. din funcția de locțiitor al comandantului pentru pază și regim din următoarele motive:

În prezent este comod și nu se preocupă de aplicarea întocmai a regulamentelor și ordinelor. Este lipsit de autoritate în fața subordonaților și nu-i trage la răspundere pe aceștia de neîndeplinirea sarcinilor. Nu ajută comandantul în muncă, fiind lipsit de inițiativă, iar sarcinile penitenciarului în problema sa îl depășesc, făcând în acest fel ca munca să fie nesatisfăcătoare. Sarcinile politice, care-i revin în calitate de membru PMR și le duce la

îndeplinire în condițiuni mulțumitoare. La ședința de analiză care s-a ținut în cursul acestui an cu locțiitorii comandanți pentru pază și regim, tov. Col. Tăbărcă [lt.-col. Tăbărcă Ioan, locțiitor al șefului DPLC în perioada 1 august 1955 – 1 iul. 1956 – *n.n.*] a ordonat schimbarea din funcție a Lt. Boșca Aurelian la un alt penitenciar, deoarece sarcinile Penitenciarului Caransebeș îl depășesc și nu poate face față acestora¹.

Ofițer de serviciu cu pregătirea de luptă la Colonia Șorogari² (1 mart. – iul. 1956) și ofițer de serviciu la Penitenciarul Iași (iul. 1956 – 1 iun. 1959); șef al Secției „Cobadin” (1 iun. 1959 – 1960), șef al Secției „Mangalia” (1960 – 1 aug. 1962) și ofițer de serviciu prim operativ la Colonia de Muncă Peninsula/formațiunea 0605 Constanța 1 (aug. 1962 – aug. 1963).

În foaia de notare întocmită pentru intervalul 1 ianuarie 1962 – 1 decembrie 1963, locțiitorul comandantului pentru pază și regim al formațiunii 0605 Constanța, maiorul Sandu Ilie, enumera o serie de abateri ale ofițerului Boșca :

În unitate a muncit în aceeași funcție pe care o îndeplinise înainte de pleca la cursuri – șef al secției „Mangalia”. Se aștepta ca după aceste cursuri să-și îmbunătățească munca, prin aplicarea în activitatea sa a cunoștințelor asimilate. Practic însă, Lt. maj. Boșca A. a manifestat lipsuri grave în activitatea sa. În cadrul secției își desfășura munca fără un plan bine stabilit. Ordinea și disciplina în subunitatea sa lasă mult de dorit. Chiar el personal a comis abateri grave de la disciplină, fapt pentru care a fost pedespit disciplinar, iar pe linie de partid a fost sancționat cu vot de blam [în data de 9 decembrie 1964 a fost exclus din partid – *n.n.*]. Pentru activitatea sa nesatisfăcătoare, în luna aug. 1962 ofițerul a fost retrogradat din funcția de șef de secție, în funcția de of. de serviciu și mutat la centrul formațiunii. Aici controlat mai îndeaproape și-a îndeplinit într-o oarecare măsură sarcinile de serviciu, totuși nu la nivelul cerințelor serviciului. În continuare dovedește aceeași lipsă de exigență față de subordonați, lipsă de inițiativă și de simț de răspundere în îndeplinirea misiunilor încredințate. Îl caracterizează vicii beției, fiind găsit de conducerea formațiunii în stare de ebrietate chiar pe timpul serviciului. Din punct de vedere politic și profesional este satisfăcător pregătit, însă nu le aplică în practică. Cu tot ajutorul dat, nu sa văzut nici o îmbunătățire în bine în activitatea sa. Starea sănătății ofițerului este bună. Față de cele arătate mai sus și mai ales față de abaterile comise, propun menținerea în grad peste durata prevăzută în Statutul Ofițerilor Militarizați. Ofițerul, deși are unele cunoștințe politice și profesionale, nu a depus tot în interesul să le aplice în activitatea practică. În perioada în care este notat a obținut rezultate nesatisfăcătoare. Propun menținerea în grad peste termenul prevăzut în Statutul Ofițerilor Militarizați³.

Boșca nu a fost trecut în rezervă la sfârșitul anului 1963, așa cum își dorea conducerea formațiunii 0605 Peninsula. Ofițerul a fost chemat la Serviciul Cadre din DGPCM, unde i s-au adus la cunoștință problemele sale profesionale pe care acesta le-a recunoscut. Pe 9 decembrie 1963 a semnat la București un angajament prin care promitea ca pe viitor să își

1. Referat de cadre din 22 februarie 1956, document semnat de către șeful Serviciului Cadre din DPLC, maior Stanciu Nicolae, și de către șeful Secției a II-a din același serviciu, locotenent-major Alexandrescu Gheorghe (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-3291, dosar nepaginat).

2. Colonia Șorogari era o subunitate aflată în subordinea Penitenciarului Iași.

3. Foaie de notare din 25 decembrie 1963, semnată de maiorul Sandu Ilie. Concluzia comisiei de notare : i s-a acordat pentru această perioadă calificativul „nesatisfăcător”. De asemenea, pe 14 ianuarie 1964, comisia de notare a propus menținerea în grad peste termenul prevăzut de Statutul Corpului Ofițerilor Militarizați din MAI. Comisia de notare a fost alcătuită din comandantul formațiunii 0605 Peninsula, locotenent-colonelul Stelea Nicolae, locțiitorul politic, căpitanul Manea Constantin, locțiitorul comandantului pentru pază și regim, maiorul Sandu Ilie, locțiitorul comandantului pentru SPATE, căpitanul Bănuș Nicolae, și lucrătorul de cadre, locotenentul Dospinoiu Alexandru (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-3291, dosar nepaginat).

remedieze toate „lipsurile”, în caz contrar urmând să fie luate „cele mai drastice măsuri” împotriva sa.

Ofițerul nu și-a respectat angajamentul luat în fața ofițerilor din Serviciul Cadre al DGPCM de a nu mai comite abateri disciplinare, continuând să consume băuturi alcoolice în timpul serviciului.

O notă-raport întocmită de Direcția Cadre din MAI pe 16 decembrie 1964 menționa toate problemele cauzate de Boșca, începând cu anul 1961 :

Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă în buletinul informativ cadre nr. 77 (pe perioada 31 octombrie – 7 noiembrie 1964), printre altele a raportat conducerii ministerului și cazul de abatere al căpitanului Boșca Aurelian de la Formațiunea 0319 Giurgeni, despre care se arată următoarele : Ofițerul a fost pedepsit de comandantul formațiunii cu 7 zile de arest la garnizoană, pentru că a consumat băuturi alcoolice în timpul serviciului, a bruscă pe unii subofițeri și deținuți, iar pe un subofițer l-a lovit cu furca. De asemenea, a acostat pe stradă diferite femei din comuna Țândărei și a fost găsit de comandantul unității [maiorul Ionescu N. Ioan – *n.n.*] dormind în brutăria comunei. În legătură cu acest caz, tovarășul adjunct al ministrului Afacerilor Interne, general-maior Dănescu Alexandru, a pus pe buletinul cadre următorul ordin rezolutiv : „Direcția cadre. Vedeți cine este acest ofițer. Pentru aceste fapte merită să fie scos. Prezenți propuneri”. Trecându-se la verificarea celorordonate, s-au stabilit următoarele : Începând din anul 1961, căpitanul Boșca Aurelian a comis o serie de abateri de la regulile de conduită, atât în timpul, cât și în afara serviciului, ca urmare a consumului de băuturi alcoolice. Astfel, în luna septembrie 1961, în timp ce făcea parte din cadrul Formațiunii 0605 Peninsula, având funcția de șef al secției deținuți Mangalia, a mers la un local împreună cu doi subofițeri din subordinea sa și, fiind sub influența băuturii, a provocat scandal, fapt pentru care a fost pedepsit cu 5 zile arest la garnizoană, iar pe linie de partid a fost sancționat cu „vot de blam”. În luna iulie 1962, conducerea formațiunii, executând un control pe linia muncii culturale și a măsurilor de supraveghere a deținuților pe punctele de lucru, constatând unele deficiențe, i le-a adus la cunoștință căpitanului Boșca Aurelian, care „învâindu-se”, a plecat la un bufet din orașul Mangalia, unde a consumat băuturi alcoolice. Pentru această abatere a fost retrogradat din funcție. În luna august 1963, căpitanul Boșca Aurelian, fiind sub influența băuturii, și-a lăsat soția la o reuniune la care participase, iar el a plecat la domiciliul sergentului-major Crețu Gheorghe (acesta nefiind acasă), cu scopul de a avea relații intime cu soția acestuia. În urma acestei abateri ofițerul, fiind pus în discuția adunării generale de partid, a fost sancționat cu „vot de blam cu avertisment”. Cu tot sprijinul ce i s-a acordat ofițerul nu a înțeles să lichideze cu asemenea practici și, pe data de 4 decembrie 1963, în timp ce era de serviciu pe formațiune, consumând băuturi alcoolice, conducerea unității apreciind că este compromis în fața cadrelor, a propus să fie mutat la o altă formațiune. Astfel că, în luna decembrie 1963, căpitanul Boșca Aurelian a fost mutat la Formațiunea 0319 Giurgeni, în funcția de ofițer-prim operativ. În noua unitate, la început căpitanul Boșca Aurelian s-a achitat în mod conștiincios de sarcinile de serviciu, având o comportare corespunzătoare. Ulterior însă, acesta a continuat să aibă aceeași comportare. Astfel, în luna iulie 1964, fiind trimis de conducerea formațiunii să execute un control la un punct de lucru („Vărsătura”), ofițerul a rămas în continuare la secția „Strîmba”, unde examinase subofițerii la pregătirea militară, iar după ce a consumat băuturi alcoolice, fiind sesizat că un deținut refuză să iasă la muncă, l-a lovit. Pentru această faptă a fost pedepsit de conducerea DGPCM cu 5 zile de arest la garnizoană. Pe data de 2 noiembrie a.c., căpitanul Boșca Aurelian a fost trimis de conducerea formațiunii să dirijeze activitatea punctului de lucru din gara Țândărei. În loc să-și execute atribuțiunile ce-i reveneau, împreună cu trei subofițeri din unitate și un ospătar a consumat băuturi alcoolice la restaurantul gării până ce a devenit într-o stare gravă de ebrietate. Pierzându-și controlul asupra sa, ofițerul a mers la punctul de lucru unde a bruscă pe unii deținuți și a lovit pe sergentul-major Floarea Constantin, pe motiv că ar fi refuzat să mai rămână în paza deținuților peste orele

de program. După aceasta, s-a deplasat în comuna Țândărei, brutăria comunei, unde a fost găsit dormind de către maiorul Fecioru Ioan, locțiitorul comandantului pentru pază și regim. Ca urmare acestei abateri, ofițerul a fost pedepsit cu 7 zile arest la garnizoană, iar pe data de 18 noiembrie a.c., fiind pus în discuția adunării generale de partid, s-a hotărât trecerea sa în rândul candidaților de partid. Cu toate acestea, pe data de 29 noiembrie 1964, căpitanul Boșca Aurelian a avut din nou o atitudine necontrolată față de deținut pe care l-a lovit, după care a mers la Bufetul de la punctul de trecere Vadu Oii, unde consumând băuturi alcoolice, a ajuns în stare de ebrietate. Menționăm că pe data de 8 decembrie a.c. biroul Comitetului raional PMR Fetești luând în discuție cazul ofițerului, a înfirmat hotărârea organizației de bază a formațiunii și a hotărât excluderea lui din rândul membrilor de partid, hotărâre ce urmează a fi supusă spre confirmare biroului Comitetului Regional PMR București. Căpitanul Boșca Aurelian este membru de partid din anul 1947 (provenit din PSD), născut la 8 noiembrie 1928 în comuna Păltinoasa, raionul Gura Humorului, regiunea Suceava, de profesie muncitor agricol, este căsătorit și are un copil. În anul 1962 a absolvit clasa a IX-a medie, după care a abandonat cursul de cultură generală. A fost încadrat în MAI la data de 8 mai 1951. În activitatea sa profesională ofițerul a fost apreciat pe unele perioade că s-a străduit să îndeplinească în condițiuni corespunzătoare atribuțiunile de serviciu. Din punct de vedere al pregătirii sale politice și profesionale este apreciat ca satisfăcător. Având în vedere faptul că ofițerul este un element stăpânit de viciul beției, că în acest sens a fost ajutat în mai multe rânduri însă nu a înțeles să lichideze cu asemenea practici, Propunem : Căpitanul Boșca Ioan Aurelian să fie trecut în rezervă cu drept de ajutor la ieșirea din cadrele permanente¹.

Ofițer de serviciu prim operativ la Colonia de Muncă Giurgeni/formațiunea 0319 (5 dec. 1963 – 31 dec. 1964).

A fost trecut în rezervă ca „necorespunzător” pe 31 decembrie 1964, prin ordinul MAI nr. 3954 (articolul nr. 41, litera „g” din Statutul Corpului Ofițerilor Militarizați din MAI).

La câteva zile de la trecerea în rezervă, pe 4 ianuarie 1965, căpitanul Boșca I. Aurelian a fost găsit mort, în Canalul Argeș, decesul survenind prin înec la stăvilarul de lângă comuna Roșu, Raionul „16 Februarie”.

Pe 8 martie 1965, anchetatorul penal Nițescu Ștefan de la Procuratura Raionului „16 Februarie” din București, verificând actele dosarului penal nr. 252/474/1965 privind decesul căpitanului (r) Boșca Aurelian, a emis ordonanța de neîncepere a procesului penal. Documentul relatează ultimele ore de viață ale lui Boșca : ofițerul plecase în ziua de 18 decembrie 1964 în concediu de odihnă împreună cu familia la rudele sale din Câmpulung Moldovenesc, urmând să se prezinte la serviciu pe 17 ianuarie (1965). În seara zilei de 2 ianuarie, Boșca a plecat din localitate pentru a se prezenta la sediul DGPCM din București, unde fusese convocat de urgență. Ofițerul a luat cu el suma de 1.000 de lei spunându-i soției că este posibil să fie trecut în rezervă și că banii îi trebuiau pentru a-și muta mobila de la Giurgeni la Câmpulung Moldovenesc. A doua zi, ajungând la București, s-a deplasat la vărul său, Boșca Anania, cu care a băut două pahare de rom, după care a plecat spunându-i că merge la Obor pentru a închiria o mașină cu care să-și transporte mobila. Dar în loc să meargă la Obor, Boșca s-a deplasat în comuna Ciorogârla unde a consumat la bufetul comunal circa 300 de grame de țuică fiartă și vin. În jurul orei 19 : 15 a părăsit bufetul în stare de ebrietate, nefiind însoțit de nimeni. Ulterior, aproximativ la ora

1. Notă-raport din 16 decembrie 1964, document semnat de doi ofițeri din Direcția Cadre a MAI : șeful Biroului 5, căpitanul Șerban Ion, și maiorul Stoleriu Ioan, ofițer I cadre. De asemenea, nota-raport este semnată pentru aprobare de directorul general al DGPCM, locotenent-colonelul Marinescu Paul, și de către șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul Pateșan Ioan (*ibidem*, dosar nepaginat).

20:00, a fost văzut de un salariat al Sfatului Popular comunal Ciorogârla pe șoseaua care ducea spre București. Acesta a declarat că ofițerul nu avea cascheta pe cap și mergea împleticit. Ordonanța anchetatorului penal Nițescu mai menționa:

Căpitanul Boșca Aurelian, s-a oprit la casa numitei Dumitrache Ioana, în vârstă de 63 de ani, aflată pe șosea (str. Baia nr. 11), intrând în curte pe prispă. Aici a fost observat de o femeie, Cristea Elena, care, intrând prin spatele casei, a anunțat-o pe Dumitrache Ioana. Amândouă femeile au venit lângă milițianul ce a rămas tot timpul în picioare. Văzându-le, acesta le-a întrebat unde este cascheta, la care Cristea Elena i-a răspuns „pe mine mă întrebi?”. Apoi femeia a plecat în timp ce Cristache Ioana a intrat în casă urmărindu-l pe geam pe cel în cauză. La un moment dat, Boșca Aurelian fără nici un motiv și fără ca cineva să fie prin apropierea lui, a luat-o la fugă, ieșind pe poartă și îndreptându-se tot pe șosea înspre direcția Bucureștiului. Din acel moment, nu s-a mai stabilit că ar mai fi fost văzut în viață de vreo persoană. Trebuie să subliniem însă că șoseaua se întretaie cu canalul râului Argeș peste care există un pod. Apa râului curge tot în direcția Bucureștiului, urcând mai întâi prin dreptul comunei Roșu. A doua zi la orele 4:15, muncitorul Lazarov Ivan care are ca sarcină să scoată murdăriile ce se opresc la stăvilarul din comuna Roșu aduse de râu, a observat la nivelul apei o pereche de pantofi. Mai înainte de această oră, și anume pe la orele 3:30 când făcuse controlul anterior, stăvilarul nu avea nici un corp străin. Dându-și seama că era vorba de un om, Lazarov Ivan i-a chemat și pe numiții Boboc Ilie paznic și Vlad Nicolae om de serviciu care se găseau în cabana situată la câțiva metri de stăvilar. Împreună cu aceștia au tras cu grebla picioarele cadavrului spre mal pentru a-l scoate la suprafață. Cpt. Boșca Aurelian se găsea cu capul în jos și cu picioarele în sus, lipit de stăvilar cu fața spre acesta, fiind sub presiunea apei care curge cu circa 4 metri pe secundă. Canalul Argeșului este betonat atât la fundul lui, cât și marginile pe toată porțiunea de la Ciorogârla la comuna Roșu. Are o adâncime de 2 metri dar apa se ridică numai la 1,70 metri. Între podul de la Ciorogârla și stăvilarul de la comuna Roșu nu mai există nici un alt stăvilar. Cei trei salariați ai ICAB-ului [Întreprinderea Canal Apă București – n.n.] au tras de picioare pe cetățeanul din apă, târându-l astfel cu fața în jos până pe un pod de lemn construit în acel punct deasupra canalului. Imediat, fără să mai umble la cadavru au anunțat autoritățile. Din constatările efectuate de organele de urmărire penală, precum și din relatările martorilor, rezultă că ofițerul sus-numit avea hainele în perfectă stare în afară de eroziunile de la ambii genunchi ai pantalonului și de la vârfurile pantofilor. Aceste eroziuni se pot explica prin împingerea apei pe fundul canalului betonat distanță de 1-2 km. Pecizăm că de la comuna Ciorogârla și până la stăvilarul din comuna Roșu canalul măsoară circa 10 km. Pe corp s-a găsit în partea frontală a capului, spre creștet urma unei lovituri și a unor eroziuni. Alte traumatisme nu s-au stabilit. În haină, în afară de acte s-au mai găsit și suma de 993,50 lei. Din aspectul hainelor, cât și al corpului cadavrului nu reieșea că ar fi avut loc mai înainte vreo luptă. De asemenea nu există nici o premiză din care să se poată trage concluzia că cineva i-ar fi umblat în haine luându-i vreun act sau bani. Este demn de reținut că ofițerul purta în mână verigheta. De altfel și din declarația numitei Boșca Domnica, soția decedatului, rezultă că acesta plecase cu îmbrăcămintea cu care se găsea în starea descrisă de noi, mai puțin eroziunile pantofilor, având asupra lui obiectele care s-au găsit la cercetarea la fața locului¹.

Din concluziile Serviciului medico-judiciar București, ale organelor de cercetare penale și ale anchetatorului penal Nițescu, reiese faptul că Boșca Aurelian, mergând pe jos spre București, în întuneric și aflat în stare de ebrietate (avea 1,5‰ alcool în sânge și 2,2‰ alcool în urină), ar fi căzut de pe podul aflat pe canalul Argeș (acesta era un pod mic, de țară).

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

De asemenea, pe lângă moartea accidentală, anchetatorul penal Nițescu Ștefan nu excludea nici posibila sinucidere a ofițerului, care fusese trecut în rezervă cu câteva zile în urmă.

Familia lui Boșca nu a fost anunțată de trecerea în rezervă a ofițerului, așa cum rezultă dintr-o adresă trimisă de Serviciul Cadre al DGPCM către Procuratura Militară Principală București :

Vă trimitem alăturat fotografia fostului căpitan Boșca I. Aurelian, mărimea 9/12, urmând să ne fie restituită după terminarea cercetărilor. Totodată, vă facem cunoscut că pe data de 31.12.1964, sus-numitul a fost trecut în rezervă conform ordinului tov. vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Afacerilor Interne nr. 3954/1964. Menționăm că din ordin superior, familia defunctului, deocamdată nu trebuie să cunoască că decedatul se află trecut în rezervă. De aceea, în cazul când dvs. veți extinde cercetările în teritoriu și respectiv la familia celui în cauză, vă rugăm să țineți seama de acest lucru¹.

A fost înmormântat în cimitirul orașului Câmpulung Moldovenesc.

Boșca Aurelian provenea dintr-o familie numeroasă : avea cinci frați și trei surori.

Un unchi din partea tatălui ofițerului, Boșca Constantin, de profesie agricultor, a fost deputat BPD de Câmpulung în Adunarea Deputaților² (19 nov. 1946 – 28 mart. 1948). Această rudă a ofițerului a fost și membru PNȚ până la 23 august 1944, iar apoi s-a înscris în PSD. După fuziunea PSD cu PCR i s-a retras calitatea de membru de partid, fiind considerat chiabur.

Grade succesive : sublocotenent (8 mai 1951) ; locotenent (23 aug. 1954) ; locotenent-major (23 aug. 1960) ; căpitan (23 aug. 1964).

Decorații : prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, locotenentului-major Boșca I. Aurel i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”³. Prin Decretul nr. 8 din 12 ianuarie 1965, căpitanului Boșca I. Aurelian i s-a conferit Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a, pentru „15 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”⁴.

Pedepse : patru zile de arest la garnizoană pentru faptul că, în timpul consemnului din 29 aprilie 1955, a venit la penitenciar în stare de ebrietate (mai 1955) ; cinci zile de arest la garnizoană (aug. 1955) ; cinci zile de arest la garnizoană pentru producerea unei evadări în subunitatea pe care o comanda (aug. 1959) ; două zile de arest la garnizoană pentru că a luat unele măsuri fără aprobarea comandantului (mai 1960) ; cinci zile de arest la garnizoană pentru că a luat unele măsuri neregulamentare față de deținuți (aug. 1964).

BRADU ELENA, angajat civil.

Activitate profesională : dactilograf principal la Serviciul Reeducare Deținuți (iun. 1967).

1. La acea dată, Procuratura Militară Principală București își avea sediul pe strada General Florescu, nr. 1, Raionul „Tudor Vladimirescu”, București. Adresa nr. 22373 din 14.01.1965 este semnată de șeful Serviciului Cadre din DGPCM, maiorul Buican Ștefan, și de către șeful Biroului Evidență din același serviciu, căpitanul Soare Nicolae (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Gheorghe Crișan, *Piramida puterii. Oameni politici și de stat, generali și ierarhi din România (23 august 1944 – 22 decembrie 1989)*, vol. I, Pro Historia, București, 2004, p. 58.
3. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și Medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 503/1963, f. 29).
4. Decretul nr. 8 din 12 ianuarie 1965 privind conferirea Ordinului și Medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 8/1965, f. 4).

BUCȘE ADRIAN, angajat civil.

Activitate profesională: șef al Serviciului Aprovizionare și Desfacere din Direcția Economică a DGP (ian. 1970, dec. 1972); economist principal la Direcția Economică din DGP (dec. 1973, 1975, 1976).

BUGEANU GH. DUMITRU, angajat civil (n. 4 aug. 1925, com. Gruiu, jud. Ilfov).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: responsabil cultural la Sindicatul îmbrăcămintei București (1945-1946).

Studii civile: cursul primar (?-1937) și 8 clase la Seminarul Teologic Central din București (1937-1945).

Stagiu militar: Regimentul 4 Artilerie Antiaeriană (1948-1950).

Activitate profesională: învățător suplinitor la școala din comuna natală (1946-1947); educator la Institutul de Minori din București (1947-1948). După lăsarea la vatră s-a angajat la DGP. În 1952 ocupa funcția de șef de secție la Serviciul Contabilitate din DGPCUM și era propus pentru scoaterea din MAI din cauza trecutului său și al familiei sale¹ (tatăl fusese plutonier de jandarmi timp de 26 ani).

BULGARU ION VASILE, sublocotenent, d.p. 1796 (n. 31 mai 1922, satul Runcu, comuna Pantelimonu de Sus/Pantelimon, jud. Constanța – d. 1 ian. 1985, com. Pantelimon, jud. Constanța).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1947; secretar al organizației de bază PMR din satul Runcu, comuna Pantelimonu de Sus (1947-1950); secretar al organizației de bază PMR din comuna Pantelimonu de Sus (1948); responsabil cu organizarea în BOB al PMR din comuna natală (1948-1950); membru în Biroul Organizației de Bază al PMR din Școala de Cadre Profesionale Jilava – DGPCUM (apr.-nov. 1951).

Studii civile: 4 clase în comuna natală (1929-1933).

Stagiu militar: Regimentul 36 Infanterie Cernavodă (20 apr. 1943 – 1946). A participat pe Frontul de Vest cu unitatea sa în luptele de la Oarba de Mureș, fiind agent de legătură între companie și batalion (25 aug. – 23 sept. 1944). În ziua de 23 septembrie 1944 a fost rănit, suferind o dublă fractură la ambele picioare. După trei luni de spitalizare s-a întors la sediul regimentului care se mutase între timp la Brăila (ian.-iul. 1945); a fost mutat la Cercul Teritorial Constanța care l-a repartizat mai apoi la paza Portului Constanța (iul.-ian. 1946). Ulterior, după șase luni de gardă, va fi din nou mutat, de această dată la Pompierii din Constanța, de unde va fi lăsat la vatră ca soldat, pe 23 iulie 1946.

Într-o autobiografie dată la 9 august 1952, sublocotenentul Bulgaru povestea despre perioada efectuării stagiului militar:

După ce am făcut prima perioadă de instrucție la comp. 8 mau dat la școala de trompeți urmând un timp de 6 luni după care ma repartizat ca trompetul Batalionului 2 Mangalia pe litoralul Mării

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, ff. 286-287.

Negre. Pe litoralul Mări Negre am stat până în anul 1944 la 23 August după care am plecat pe frontul de vest contra fascismului. În ziua de 25 August am plecat din Mangalia cu unitatea 36 Infanterie pe frontul de vest. Am staționat în Cerna-Vodă un timp de 6 zile după care neam imbarcat și am plecat trecând prin localitățile Târnăveni și Cucerdea cu unitatea. Am intrat pe linia 2 pe ziua de 18 Septembrie la Cergid, în noaptea de 20 Septembrie am fost scoși și trimisi pe linia I la Oarba de Mureș, stând până în ziua de 22, când am fost duși în refacere în urma frontului. În ziua de 23 seara am fost iarăși băgați pe linia I. Pe front am îndeplinit misiunea de agent de legătură companie Batalion ; nu am avut nici un grad. În ziua de 24 la orele 14 după masa ma rănit rupându-mă amândouă picioarele după care am fost salvat de brangardieri și dus la primul post de ajutor și imediat transportat la ambulanța Diviziei care se găsea la Cucerdea care mea făcut tratamanetul necesar și ma transferat la Bazna unde am stat până când mam făcut bine timp de 3 luni¹.

Studii militare : cursul de ofițeri de penitenciare la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (apr. - nov. 1951).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1933-1934, 24 iul. 1946 – 1947 și 1948-1950) ; cioban la câțiva proprietari de pământ din comuna natală : Ion Șufană (1934-1938), Ion Munteanu (1938-1939), Alexe Roșculeț (1940-1941) și Șerban Chiriatic din comuna Dorobanțu, județul Constanța (1939-1940) ; argat la proprietarul de cafenea Ion Balcan din comuna natală (oct. 1941 – 20 apr. 1943 și 1947-1948).

Pe 1 iulie 1950 a fost încadrat în DGP pe postul de gardian și a fost repartizat la Penitenciarul Constanța (1 iul. – 25 aug. 1950 și 25 oct. 1950 – 13 apr. 1951) ; detașat la Colonia MAI Mărculești – Ialomița (25 aug. – 25 oct. 1950) ; ofițer de cadre la Direcția Cadre din DGPCUM (8 nov. 1951 – 1 iun. 1952) ; comandant (1 iun. 1952 – 13 nov. 1953) și ajutor de comandant la Penitenciarul Botoșani (13 nov. 1953 – 31 mai 1954).

În noiembrie 1953, comandatul Penitenciarului Botoșani, locotenentul Wiegner Adolf, a primit ordin de la conducerea Secției Cadre din DIP să întocmească referatele pentru avansarea în grad a ofițerilor care împliniseră vechimea în grad. Proaspătul înlocuitor al sublocotenentului Bulgaru la conducerea unității propunea conducerii DIP menținerea în gradul de sublocotenent sau trecerea în rezervă a ofițerului Bulgaru Vasile din cauza mai multor abateri comise în funcția de ajutor de comandant :

Activitatea desfășurată de către susnumitul la Penitenciarul Botoșani lasă foarte mult de dorit. Deși sunt la Penitenciarul Botoșani de foarte puțin timp [locotenentul Wiegner Adolf a fost numit în fruntea penitenciarului Botoșani pe 13 noiembrie 1953 – *n.n.*], până în prezent am constatat o serie de abateri probleme printre care : În timpul consemnului de la 7 Noiembrie 1953 pleacă în oraș, deținea încă funcția de Comandant, se reîntoarce în unitatea biat. Plecând la pădure pentru lemne cu mașina ia și deținuți, se îmbată împreună cu șoferul făcându-se de două parale în fața deținuților care la reîntoarcere au povestit și restul deținuților din cameră, de unde, dealtfel, aflasem de toată beția din pădure. În anul 1952 strânge bani de la personal pentru a cumpăra lemne personalului, bani au fost însușiți de el și nici până în prezent nu au fost restituiți personalului. La Casieria Penitenciarului are o datorie de 700 lei ; în afară de aceasta are la foarte mulți dintre tovarăși din Unitate datorii în bani care nici până în prezent nu sunt achitate. În afară de cele arătate mai sus și-a însușit suma de 595 lei care au sosit prin Poștă pentru 3 Caporali din Unitate, sumă care nu a vrut să recunoască prima dată ca însușită ducând caporalii de nas că o să meargă cu ei la Poștă pentru a cerceta unde sunt banii și în fond bani sunt la el ; deabea acum, după 2 luni de când se folosește de acești bani, a recunoscut că a ridicat el bani de la Factorul Poștal ; această sumă însă nu a fost achitată caporalilor cărora le aparțin bani deoarece nu are bani nici măcar să achite datoria la Casieria Penitenciarului

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-1796, dosar nepaginat.

Botoșani, nemaivorbind de datoriile pe care le are în Oraș pe la diferite Instituții Comerciale. În afară de cele arătate mai sus, are o serie de abateri care a dus Penitenciarul Botoșani ca în prezent majoritatea caporalilor pază urmându-i exemplu Comandantului sunt bețivi și oameni imorali ; zilnic avem cazuri de beții aceasta ca rezultat a faptului că li sa permis neluându-se nici o măsură timp îndelungat, acum se consideră aceasta ca un drept al lor de care nu poate lipsi nimeni. Slt. Bulgaru Vasile a ajuns până acolo încât, făcând beție cu subalterni, a trecut și la bătaie cum este cazul cu caporalul Savanciuc Vasile, nemaivorbind de viața lui imorală pe care o duce nedormind acasă nopți întregi, neglijându-și familia. Cele arătatea până în prezent sunt numai o parte din abaterile lui ; față de aceasta, deși a împlinit termenul pentru a putea fi avansat, consider că nu merită avansarea mai mult, propun să se i-a măsuri de retrogradarea sau chiar îndepărtarea din serviciu ținând cont de abaterile lui grave. În ce privește măsurile disciplinare față de susnumitul nu am luat întrucât puterea mea stabilită prin regulament este prea mică pentru a lua vreo măsură împotriva lui. Propunerea mea susțin să fie retrogradat sau înlăturat din serviciu, acesta în urma unei analize privind activitatea susnumitului. Întrucât rămânerea lui în această Unitate face ca disciplina să slăbească, deoarece personalul de sub ordine cunoaște faptele lui și văzând că nu se ia măsuri cuvenite, aceasta nu poate să influențeze decât în negativ asupra disciplinei în cadrul Unității care, de altfel, actualmente, este foarte slăbit. Față de cele raportate, rugăm luați măsuri urgente¹.

Abaterile ofițerului Bulgaru semnalate conducerii DIP de către locotenentul Wiegner Adolf au condus la trimiterea unui ofițer din Serviciul Cadre al DIP pentru a verifica dacă informațiile furnizate de comandantul unității se confirmă. Astfel, în baza Ordinului de Serviciu nr. 353 din 26 ianuarie 1954, sublocotenentul Varga Andrei, ofițer anchetator în Serviciul Cadre din DIP, s-a deplasat la Penitenciarul Botoșani pentru investigații. După finalizarea cercetărilor, sublocotenentul Varga a întocmit o notă-raport în care confirmă întru totul cele sesizate de comandantul penitenciarului Botoșani în noiembrie 1953 și propunea următoarele :

Din cercetările efectuate, reiese că Slt. Bulgaru Vasile care era comandant de Unitate a comis o serie de abateri grave, în primul rând a călcat regulamentul Militar, prin faptul că a venit în Unitate în stare de ebrietate în repetate rânduri, a părăsit Unitatea în timpul serviciului, a însușit mai multe sume de bani salariul cadrelor pentru interes personal, astfel are o serie de datorii. (...) Astfel Slt. Bulgaru Vasile, are unele cunoștințe profesionale dar nu se străduiește să le pună în practică, datorită faptului că are un nivel politic scăzut, astfel este nesincer și cu ocazia anchetei a căutat să ducă în eroare, pentru a îngreuna scoaterea realității la suprafață. (...) Întrucât Slt. Bulgaru Vasile este cunoscut atât în oraș, cât și în Unitatea din care face parte, din cauza comportării care lasă foarte mult de dorit, de exemplu beție și scandal, și-a însușit mai multe sume de bani, salariul cadrelor pentru interes personal, astfel are o serie de datorii etc. Pentru abaterile săvârșite de Slt. Bulgaru Vasile, propun să fie obligat să achite datoriile care le are și să fie sancționat cu 15 zile arest la Garnizoană ca un ultim sprijin, întru-cât ținând cont și de familia lui care este compusă din 5 persoane și de calitatea lui de membru de partid².

În perioada în care a fost argat la proprietarul de cafenea Ion Balcan, tânărul Bulgaru a învățat cântece legionare și a participat în mod voluntar la construirea drumului comunal (la îndemnul patronului său, care era legionar). Aceste lucruri nu le-a menționat în momentul în care a depus actele pentru încadrarea în MAI și nici ulterior, în autobiografiile

1. Adresa Penitenciarului Botoșani nr. 0228 din 27 noiembrie 1953 trimisă Secției Cadre din DIP ; documentul poartă mențiunea „secret” și este semnat de către comandantul Penitenciarului Botoșani, locotenentul Wiegner Adolf (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Notă-raport din 22 februarie 1954, document semnat de sublocotenentul Varga Andrei, ofițer anchetator în Serviciul Cadre din DIP (*ibidem*, dosar nepaginat).

date. De asemenea, în 1948, subcomisia de verificare a membrilor de partid care i-a verificat trecutul lui Bulgaru a considerat că acesta a fost influențat de patronul său și că nu i se pot imputa „rătăcirile” din anii '40, deoarece era tânăr și naiv.

Nu de aceeași părere au fost și ofițerii de cadre din Direcția Cadre a MAI, care, pe 7 mai 1954, au propus conducerii ministerului îndepărtarea ofițerului din MAI pentru că și-a ascuns trecutul „necorespunzător” :

Ofițerul după absolvirea cursului elementar în 1933 a fost oier și argat la diferiți chiaburi din comuna natală până în 1943 când a plecat militar. În perioada de mai sus, sub influența cumnatului și a chiaburului la care lucra a fost atras în mișcarea legionară ducând activitate pe linia Frăților de cruce în care a fost înscris. Ca activitate în cadrul frăților de cruce a luat parte la ședințe, marșuri și unele așa zise munci „obștești” organizate de aceștia în vederea reparării unor șosele și a unui pod. A plătit cotizație și a participat la citirea unor cărți legionare care se făcea în mod organizat la fratele cumnatului său, care era șeful FDC din satul Runcu. Activitatea lui în FDC a durat până la rebeliune când urma să plece într-o comună vecină, însă fiind arestați capii legionari nu s-au mai deplasat. Paralel cu această activitate politică a dus și o viață asemănătoare, prin aceea că juca cărți, făcea chefuri și scandaluri repetate, fiind privit cu ochi răi de cetățenii cinstiți din comuna respectivă. (...) În timp ce era secretar [în 1948 a fost ales secretar al organizației de partid din comuna natală - *n.n.*] a făcut abuzuri la cooperativă, ridicând în plus mărfuri raționalizate și alte nereguli de ordin politic și administrativ, fapte pentru care la verificare a fost scos din munca de secretar și sancționat prin suspendarea pe 2 luni de a participa la viața de partid. Până în 1950 a mai fost numit organizatoric în Biroul Organizației de Bază Partid din comună. În 1950 când au fost ridicate o serie de elemente din comuna Runcu, a plecat și Slt. Bulgaru la Constanța în căutare de serviciu și cu această ocazie a fost încadrat milițian la Penitenciarul Constanța, unde a lucrat până în aprilie 1951 când a fost trimis la Școala Of. Penitenciarul Jilava. În școală a fost elev până în noiembrie același an, când a fost avansat Slt. și repartizat la fosta Direcție Generală a Penitenciarelor în Direcția de Cadre de unde în iunie 1952 a fost numit director al Penitenciarului Botoșani, iar de la reorganizarea MAI a fost numit locțiitor comandant, funcție pe care o îndeplinește și în prezent. În Penitenciare la început a muncit oarecum mulțumitor, fapt pentru care a și fost propus să urmeze școala de ofițeri. În școală deasemeni a muncit, reușind să se califice printre elevii mijlocii. Ca lipsuri mai principale era faptul că nu depunea suficient interes pentru însușirea materialului profesional și politic în raport cu posibilitățile sale, nu era consecvent la învățătură, având perioade de delăsare în care trebuia să fie împins, avea o cultură generală scăzută și nici nu se preocupa de îmbunătățirea ei. După absolvirea școlii, fiind repartizat în munca de cadre, a manifestat pasivitate și dezinteres față de pregătirea lui personală. În foarte mică măsură și-a ridicat nivelul politic și ideologic. Fiind depășit de sarcini, a fost scos din munca de cadre și repartizat în funcțiile arătate, la Penitenciarul Botoșani. La Botoșani a întâmpinat unele greutăți la început, apoi, treptat, și-a însușit atribuțiunile și a reușit să cuprindă munca mulțumitor. Ca comandant nu a fost suficient de exigent cu subalternii, nu-i controla și trăgea la răspundere, deasemeni nu a căutat să studieze pentru ridicarea nivelului său politico-ideologic, fiind și în prezent slab pregătit. Ca locțiitor comandant a dat rezultate mulțumitoare. Ca membru de partid, de când a fost avansat ofițer și până în prezent s-a manifestat foarte pasiv numai prin participarea la ședințe fără a aduce vreun aport. Sarcinile încredințate le primea greu, nu urmărea îndeplinirea lor și nici nu le ducea la îndeplinire decât în parte și formal. (...) Ofițerul, din copilărie, a trăit în relații bune cu o serie de elemente legionare cu munci de răspundere ca șefi de cuib și de garnizoană care, în parte, astăzi sunt arestați și condamnați. În concediul din decembrie 1953 a luat legătura cu legionarii din comună și cu o parte din familiile celor arestați, făcând chefuri împreună cu aceștia. Menționăm că ofițerul a ascuns până în prezent problemele deosebite din referat, pe care nu le-a arătat decât în ziua de 5-6 mai 1954 când a fost chemat la Direcția Cadre MAI și s-a discutat cu el, dând în scris despre activitatea în FDC, relațiile ulterioare cu legionari și familiile acestora, deasemeni felul cum a fost recrutat în Partid și lipsurile avute pe această linie. Pentru cele

de mai sus propunem: Să fie îndepărtat din Ministerul Afacerilor Interne conform articolului 40 aliniatul „f” și art. 42 din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR. Direcția Închisori și Penitenciare să ia măsuri pentru a fi pus în discuția organizației de bază Partid care să hotărască asupra calității de membru de partid¹.

A fost scos din MAI pe 31 mai 1954 prin ordinul MAI nr. 2654.

Ofițerul provenea dintr-o familie numeroasă cu opt copii.

Grade succesive: sublocotenent (8 nov. 1951).

Pedepse: 15 zile de arest la garnizoană (dec. 1953); zece zile de arest la garnizoană și reținerea salariului pe tot timpul pedepsei, pentru că în perioada în care a deținut funcția de comandant al Penitenciarului Botoșani și-a însușit drepturile bănești ale caporalilor Macovei Silvestru, Strungaru Dumitru și Ludovic Constantin, care fuseseră transferați de la Școala Militară de Sergenți de pe lângă Penitenciarul Suceava; de asemenea, a fost pedepsit și pentru alte abateri: a împrumutat diferite sume de bani de la subordonați fără a le mai restitui, beție, scandaluri ș.a.m.d. (apr. 1954).

BULGĂREA MARIA, angajat civil.

Activitate profesională: economist la Direcția Economică a DGPCM (1961).

BURCIU D. ION, sublocotenent.

Activitate profesională: ofițer în Direcția Pază și Regim din DGPCUM (mai 1952).

BUȚIA CHIRILĂ STOICA, colonel, d.p. 5061 (n. 12 dec. 1938, mun. Brăila, jud. Brăila).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1954 și PCR din 1967; locuitor (1969-1972) și secretar al Comitetului PCR din Penitenciarul Brăila (1972 – dec. 1974). Activitatea politică depusă de Buția Stoica în cadrul Penitenciarului Brăila este menționată într-o notă de relații întocmită de Serviciul Cadre și Învățământ din DGP:

Paralel cu activitatea profesională, ofițerul desfășoară o muncă susținută și pe linie de partid. Ca propagandist și secretar al comitetului de partid. Ca propagandist și secretar al comitetului de partid din unitate, mobilizează întregul personal la îndeplinirea sarcinilor majore, personal fiind exemplu și în această privință. Ca urmare a muncii depuse, în anul 1974 a fost ales membru la conferința municipiului de partid Brăila, iar ca membru al comisiei organizatorice la nivelul comitetului județean PCR Brăila a rezolvat competent și operativ sarcinile ce i-au revenit în cadrul colectivelor constituite cu misiune de control a muncii unor unități speciale din județ (miliția municipiului și a județului Brăila, Procuratura Făurei etc.)².

1. Referat de cadre din 7 mai 1954 întocmit de Direcția Cadre din MAI pe numele sublocotenentului Bulgaru Vasile. Documentul este semnat de către doi ofițeri inferiori de Securitate din Direcția Cadre a MAI: căpitanul Nicolae State, șef serviciu, și locotenentul Anton N., șef Birou (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. „Nota de relații din 15 noiembrie 1974 privind cunoașterea în procesul muncii și la domiciliu a locot.-major Buția Stoica ofițer operativ principal cultural-educativ la Penitenciarul Brăila”, document semnat de locotenent-colonelul Papuc Ion, instructor II cadre în Serviciul Cadre și Învățământ din DGP (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-5061, dosar nepaginat).

Studii civile : 3 clase în comuna Măxineni, județul Brăila (1946-1949) și 4 clase în municipiul Brăila (1949-1953); Școala militară Medie „Dimitrie Cantemir” din Breaza (1 sept. 1953 – 1 iul. 1956); Facultatea de Istorie-Filosofie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, specialitatea filosofie, fără frecvență (? – iun. 1974).

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri de Artilerie Antiaeriană din Brașov (15 sept. 1956 – 20 iun. 1958); curs de reciclare pe linie de serviciu (1975); curs de perfecționare, profil economic la Școala Militară pentru Perfecționarea Pregătirii Cadrelor de Miliție din București (16 ian. – 14 mart. 1978); curs de perfecționare pentru examenul de grad la Școala Militară pentru Perfecționarea Pregătirii Cadrelor de Miliție din București (7 apr. – 14 mai 1983); curs de reciclare la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (15 oct. – 13 nov. 1986).

Studii politice : Universitatea politică și de conducere de pe lângă CJ Bacău al PCR (1977-1980).

Activitate profesională : inspector ajutor de asigurare la Inspectoratul raional ADAS Bujor din Direcția regională ADAS Galați, pendinte de Administrația Asigurărilor de Stat, Ministerul Finanțelor (1 aug. 1958 – 31 dec. 1959); angajat civil în MFA în funcția de contabil principal la UM 02860 Brăila (1 ian. 1960 – 1 apr. 1964).

La data de 1 aprilie 1964 a fost încadrat în DGPCM ca angajat civil la Penitenciarul Brăila. În urma rezultatelor bune obținute în munca politică și profesională, pe 15 aprilie 1972 a fost chemat în corpul ofițerilor activi ai MI cu gradul de locotenent-major.

Planificator principal (1 apr. – 1 iul. 1964), șef al Biroului Evidență Deținuți (1 aug. 1967 – 15 apr. 1972), inspector principal cultural-educativ (15 apr. 1972 – 1 aug. 1973) și ofițer operativ principal cultural-educativ la Penitenciarul Brăila (1 aug. 1973 – 1 dec. 1974); șef Evidență bază la Colonia de Muncă Tichilești/formațiunea 0861 Brăila – Tichilești (1 iul. 1964 – 1 aug. 1967); locțiitor al comandantului pentru servicii la CRM Târgu-Ocna (1 dec. 1974 – 1 aug. 1977).

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977 de reorganizare a aparatului de penitenciare, CRM Târgu-Ocna a fost desființat. Ofițerul Buția a fost mutat în interes de serviciu la Miliția municipiului Bacău în funcția de ofițer operativ I la Formațiunea economică (1 aug. 1977 – 15 apr. 1978). Datorită repunerii în funcțiune a două instituții de reeducare a minorilor din subordinea DGP¹, la data de 15 aprilie 1978 a revenit la arma penitenciare fiind repartizat în funcția de director adjunct al SSMRM Târgu-Ocna (15 apr. 1978 – 1 dec. 1981).

Readucerea ofițerului Buția în cadrul DGP s-a datorat experienței sale în domeniul infracționalității juvenile. Un referat de cadre din 18 aprilie 1978 întocmit de Serviciul Cadre și Învățământ al Direcției Penitenciarelor propunea numirea în funcția de locțiitor pentru servicii la SSMRM Găești. Această propunere a fost aprobată de conducerea Ministerului de Interne, însă nu pe funcția de locțiitor pentru servicii la SSMRM Găești, ci pe cea de locțiitor al comandantului pentru servicii la SSMRM Târgu-Ocna :

Având în vedere pregătirea și experiența cpt. Buția Stoica în activitatea administrativ-gospodărească specifică unităților de minori, rezultatele obținute de ofițer în acest domeniu, propunem să se aprobe mutarea sa din cadrele miliției în aparatul de penitenciare, în vederea numirii ca locțiitor pentru servicii, la Școala specială de muncă și reeducare pentru minori Găești. Menționăm că, adjunctul ministrului de Interne, tov. general-locotenent Jean Moldoveanu, căruia i s-a raportat verbal această situație, a fost de acord cu mutarea ofițerului².

1. Prin Decretul nr. 80 din 13 martie 1978 (nepublicat) s-au înființat școlile speciale de muncă și reeducare pentru minori în orașele Găești (județul Dâmbovița) și Târgu-Ocna (județul Bacău), ambele în subordinea MI.
2. Referat de cadre din 18 aprilie 1978; documentul este semnat de către șeful DGP, general-maior Emil Panait, și de către șeful Serviciului Cadre și Învățământ din DGP, colonelul Cazacioc Ion (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-5061, dosar nepaginat).

Odată cu înființarea SSMRM Tichilești la 1 decembrie 1981, căpitanul Buția Stoica a fost mutat în interes de serviciu la această unitate în funcția de director adjunct pentru servicii (1 dec. 1981 – 1 iun. 1983); ulterior a ocupat funcția de director (1 iun. 1983 – 1 apr. 1988).

După aplicarea prevederilor Decretului nr. 11/1988 privind amnistiarea unor infracțiuni și reducerea unor pedepse (ocazie cu care au fost eliberați mii de deținuți), în cadrul DGP au avut loc reduceri de efective. Măsurile de reorganizare au culminat cu desființarea pe 30 aprilie 1988 a cinci subunități de penitenciare (Secțiile Zlatna, Însurăței, Lunca, Stâna, Periprava, Pechea, Bistrița, Lipnița, Nazarcea și Moșneni) și a SSMRM Tichilești.

Comandant la Penitenciarul de Tineri Jilava (1 apr. – 15 nov. 1988).

Șef al Serviciului Reeducare din DGP (15 nov. 1988 – 1 oct. 1990); șef al Serviciului Asigurare Tehnico-Materială din DGP (1 oct. 1990 – 1 mart. 1991); locțiitor al șefului DGP (1 mart. 1991 – 1997).

Grade succesive: sublocotenent – r. (iun. 1958); locotenent-major (15 apr. 1972); căpitan (23 aug. 1977); maior (23 aug. 1983); locotenent-colonel (22 dec. 1989); colonel (31 iul. 1991).

Decorații: medalia „Muncii” (1972); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1977) și I (?) ; medalia comemorativă „A 40-a Aniversare a Revoluției de Eliberare Socială și Națională antifascistă și antiimperialistă” (1984); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (1988).

Pedepse: „muștrare” pentru unele nereguli în aplicarea unor instrucțiuni DGP (sept. 1970); suspendarea indemnizației de conducere pentru o lună deoarece folosisese autocamionul unității în interes personal (mart. 1984).

BUZATU LAZĂR MIHAI, colonel, d.p. nr. 4831 (n. 11 febr. 1931, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tehnician statistician.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UAER din 1948 și UTM din 1949; membru PMR din 1966; membru în Biroul organizației UTM din DGPCUM (1951); secretar al BOB al UTM din Școala Militară de Ofițeri Jilava (1952-1953); secretar al BOB al UTM din Școala MAI Jilava (1956-1958); membru în BOB al PCR din Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1970-1971); membru în Biroul Comitetului de Partid din Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (1972-1974); membru supleant în Comitetul de Partid din MI (1972-1974).

Studii civile: Școala primară de băieți nr. 27 din cartierul Grant (1938 -1942) și Școala primară nr. 51 din cartierul Crângași, București (1942-1944); Liceul „Petru Rareș”/ Școala medie tehnică de statistică și administrație economică din București (1 sept. 1942 – 1 iul. 1950); Facultatea de Științe Juridice a Universității „C.I. Parhon” din București (1956-1961). Diploma de stat a obținut-o în 1962; curs postuniversitar, specialitatea criminologie, fără frecvență (1972).

Studii militare: Școala de Cadre Profesionale Jilava/Școala Militară de Ofițeri de Penitenciare Jilava (1 dec. 1951 – 6 mart. 1953); curs de perfecționare pentru locțiitori de comandanți pentru pază și regim, profil penitenciare la UM 0900 Grădiștea (20 oct. – 19 nov. 1975); curs de reciclare la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (15 oct. – 13 nov. 1986).

Studii politice : Universitatea serală de Marxism-Leninism (?-1978).

Activitate profesională : în ziua de 15 iulie 1950 a fost încadrat în DGP ca funcționar/angajat civil în funcția de referent la Biroul statistic din Direcția Pază și Regim (15 iul. 1950 – 1 iul. 1951); secretar al Direcției Pază și Regim din DGPCUM (1 iul. – 1 dec. 1951); instructor pază la Serviciul Pază și Regim din DLCM (6 mart. – 28 mai 1953); șef de seminar la Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu – DLCM – UM 0818 (28 mai 1953 – 1 apr. 1954); profesor la ciclul profesional din Școala de supraveghetori de la Rahova – DLCM/DPLC¹ (1 apr. 1954 – 1 apr. 1955); șeful ciclului de pregătire de serviciu, profesor și profesor-șef la Compania-școală Jilava/Școala MAI Jilava/Școala de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM (1 apr. 1955 – oct. 1960). După desființarea Școlii de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM, a fost mutat în interes de serviciu la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM, unde a deținut funcțiile de profesor-șef, profil penitenciare și colonii de muncă (nov. 1960 – 1 sept. 1962), asistent la catedra de drept internațional și asistent universitar la catedra de drept penal (1 sept. 1962 – 1 sept. 1967).

La 1 septembrie 1967 a revenit în DGP în funcția de instructor I învățământ la Secția de pregătire militară și învățământ profesional din Serviciul Învățământ (1 sept. 1967 – 1 febr. 1968); ofițer control I² (1 febr. 1968 – 1 oct. 1969) și șef de secție la Serviciul Reeducare Minori din Direcția Pază și Regim a DGP (1 oct. – 1 dec. 1969); asesor popular la Tribunalul Militar Teritorial București (1969); lector-șef al catedrei de pregătire pe linie de penitenciare la Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1 dec. 1969 – 1 iul. 1972). Odată cu înființarea Școlii Militare de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 a fost numit în funcția de conferențiar-șef al catedrei de cunoștințe generale milițienești și penitenciare, iar de la 1 august 1973, în urma unor măsuri organizatorice, a fost numit în funcția de șef al catedrei 2 miliție (1 iul. 1972 – 1 ian. 1975); ofițer instructor II în Serviciul Cadre și Învățământ al DGP (1 ian. 1975 – 31 iul. 1977); comandantul Cursului de perfecționare a ofițerilor de penitenciare din București – DGP (1 aug. 1977 – 10 mart. 1988).

După repunerea în funcțiune a unor locuri de deținere în anul 1980, o serie de foști angajați ai DGP au fost rechemăți în sistem. Notarea de serviciu pe anul 1980 preciza :

Având în vedere că în primele luni ale anului 1980 cursul nu a funcționat, împreună cu celelalte cadre din subordine și-a desfășurat activitatea în cadrul Serviciului Cadre și Învățământ. Începând din aprilie și-a reluat munca și sarcinile încredințate. În calitatea pe care o are, și-a adus o importantă contribuție la organizarea și desfășurarea cursurilor scurte destinate reîmprospătării cunoștințelor politico-ideologice, de specialitate și militare a aproximativ 450 subofițeri rechemăți în activitate în vederea repunerii în funcțiune a unor unități de penitenciare. În continuare a organizat și condus cursurile pentru examenul de grad din sesiunea 1980, precum și cursurile pentru reciclarea unor subofițeri planificați pentru trimestrul ultim al anului ca urmare a reluării acestei activități ce fusese întreruptă în aprilie 1979³.

Notarea de serviciu pentru anul 1987 menționa o serie de activități ale ofițerului Buzatu pentru anul respectiv :

1. La jumătatea anilor '50, această școală s-a mutat la Jilava.
2. Cât timp a deținut această funcție a fost desemnat să se ocupe de ISRM Pălteniș și de activitatea sportivă în institutele de reeducare a minorilor. În toamna anului 1968 a coordonat acțiunile de recoltare a cartofilor cu ajutorul minorilor din ISRM Pălteniș.
3. Notarea de serviciu pe anul 1980 este semnată de șeful Serviciului Cadre și Învățământ, colonel Cazacioc Ion, care, pe 10 ianuarie 1981, i-a acordat calificativul „foarte bine” (AANP, fond Cadre, d.p. nr. B-4831, dosar nepaginat).

Ofițerul a avut o contribuție deosebită la elaborarea celui de-al III-lea volum din culegerea de lecții pentru pregătirea cadrelor de penitenciare, iar în calitate de membru în colectivul de redacție al *Buletinului penitenciarelor* s-a preocupat de îmbunătățirea permanentă a conținutului publicației. Ca președinte al asociației sportive Dinamo II, s-a preocupat de îmbunătățirea dotării materiale și a sprijinit antrenarea cadrelor în vederea participării la întrecerile sportive din cadrul Daciaei și Diamoviadelor. Are un nivel de pregătire politico-ideologică ridicat. Până în luna iunie a fost propagandist la învățământul politico-ideologic, reușind să desfășoare activități de pregătire atractive, cu ținută științifică și bogat exemplificate¹.

În anii '70-'80 a publicat o serie de articole de specialitate în *Buletinul intern al DGP*, fiind și membru în colegiul de redacție al revistei.

A fost trecut în rezervă prin Decretul Prezidențial nr. 38 din 26 martie 1988 cu aplicarea prevederilor articolului nr. 43, litera „a” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RSR.

Gheorghe Buzatu (n. 23 mai 1925), fratele ofițerului, a fost redactor-șef al Editurii Tineretului a CC al UTC (1964 – dec. 1969), redactor-șef (dec. 1969 – iul. 1970) și director al Editurii Litera din București (iul. 1970 – ?).

Voiculescu Elena, fostă Buzatu (n. 30 ian. 1928), sora ofițerului, a fost artistă lirică la Opera de Stat din Iași. Cumnatul ofițerului, Voiculescu Teodor Ioan (n. 11 sept. 1927, mun. București), a fost medic de laborator la Spitalul clinic de copii Tătărași din Iași. Pe 18 martie 1959, Tribunalul Militar din Iași l-a condamnat la 18 ani de muncă silnică și 10 ani degradare civică plus confiscarea averii pentru infracțiunea de „uneltire contra ordinii sociale” (prin Decizia Tribunalului Suprem nr. 133/1963 pedeapsa i-a fost redusă la șase ani). În 1964 a fost grațiat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 411. Voiculescu fusese condamnat pentru că, împreună cu alte patru persoane, a comentat știrile transmise de posturile de radio occidentale (după eliberare a revenit la vechiul său loc de muncă).

Grade succesive : sergent-major (1 iul. 1951) ; sublocotenent (6 mart. 1953) ; locotenent (6 mart. 1955) ; locotenent-major (1 mai 1958) ; căpitan (23 aug. 1962) ; maior (23 aug. 1968) ; locotenent-colonel (23 aug. 1974) ; colonel (23 aug. 1981).

Decorații : medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963) ; Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1966) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1971) și I (1976) ; medalia „Tudor Vladimirescu”, clasa I (1974) ; medalia „A 40-a Aniversare a revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă” (1984).

Pedepse : „muștrare verbală” pentru întârzieri repetate de la program (nov. 1964) ; „muștrare severă” pentru călcare de consemn în timpul funeraliilor lui Gheorghe Gheorghiu-Dej (mai 1965) ; „muștrare severă” pentru că a întârziat trei ore de la program (sept. 1971).

BUZATU NICOLAE, angajat civil.

Activitate profesională : economist principal III în Serviciul Asigurare Materială din DGP (1 dec. 1985).

BUZOIANU GHEORGHE, căpitan.

Activitate profesională : prin Decretul nr. 2134 din 28 decembrie 1948, elevul Buzoianu Gheorghe din Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 1 din București a fost avansat la gradul de sublocotenent activ de infanterie și repartizat la Direcția Generală Politică din

1. Calificativul acordat de șeful lui ierarhic pentru anul 1987 a fost „foarte bine”. Acest calificativ i-a fost acordat de locțiitorul șefului DGP, general-maior Anton Gheorghiu, pe 28 decembrie 1987 (*ibidem*, dosar nepaginat).

Secretariatul General pentru Trupe – MAI ; șef al Serviciului Cadre din Direcția politică a DGPCUM (6 iun. – 30 sept. 1952) ; șef al Serviciului Cadre din Direcția Regională MAI Constanța (mai, iul. 1953).

Decorații : prin Decretul nr. 362 din 20 august 1954, căpitanului Buzoianu Gheorghe i s-a conferit medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat”¹ ; prin Decretul nr. 300 din 14 iunie 1957, maiorului Buzoianu Gheorghe i s-a conferit medalia „A V-a Aniversare a Republicii Populare Române”².

1. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1954.

2. Decretul nr. 300 din 14 iunie 1957 privind conferirea medaliei „A V-a Aniversare a Republicii Populare Române” unor ofițeri, sergenți și angajați civili din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 8/1957, f. 25).

C

CALMAN DIONISIE DIONISIE, maior, d.p. nr. 2015 (n. 4 apr. 1923, orașul Petrila, jud. Hunedoara – d. 1 ian. 1993, mun. Petroșani, jud. Hunedoara).

Naționalitatea : maghiară.

Originea și apartenența socială : muncitorească.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : miner.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Breasla minerilor (1939 – dec. 1940) ; membru UTC (oct. 1944) ; membru ARLUS (1945) ; membru PCR din 1945 ; vicepreședinte al Comitetului Tineretului Progresist din Petrila și membru în CJ Hunedoara al Tineretului Progresist (iul. 1945 – ?). În aprilie 1948 a fost scos din producție și trimis ca activist – responsabil cu cadrele și membru în Biroul Județenei UTM din Valea Jiului (apr.-aug. 1948) ; instructor central al CC al UTM (aug.-nov. 1948) ; activist responsabil de zona Transilvania la Secția Cadre (apr.-aug. 1950) și șef al Sectorului Evidență Cadre din CC al UTM (mai-iul. 1950). În vara anului 1950 a fost promovat ca activist la Sectorul MAI din Secția administrativ-politică a CC al PMR (iul. 1950 – 14 oct. 1952) ; membru în Biroul Organizației de Bază PMR din DLCM (1952-1954).

Studii civile : 7 clase la Școala elementară din Petrila (1930-1937) ; Școala de ucenici mineri (1938-1941) ; 4 clase la Școala de maiștri mineri din Lupeni și Petroșani (1942 – mai 1944 și oct. 1944 – mart. 1946). Nu a absolvit această școală din cauza rechemării la încorporare în primăvara anului 1946 (mart.-nov. 1946).

Stagiu militar : Regimentul 24 Infanterie Tecuci (mai-iul. 1944). În vara anului 1944 a fost scos din armată din cauza naționalității și trimis la muncă în Batalionul 1011 din Centrul 5 Sărata, care își avea reședința în comuna Codăești, județul Vaslui (iul. – 23 aug. 1944). La acest detașament de muncă, Dionisie Calman a fost folosit la spartul pietrei în vederea construirii unui drum. În octombrie 1944 a fost lăsat la vatră cu titlu provizoriu, deoarece, în martie 1946, a fost rechemat pentru finalizarea serviciului militar, fiind repartizat ca furier la Centrul Militar Teritorial Hunedoara din Deva (mart.-nov. 1946).

Studii politice : Școala de cadre PMR de trei luni din Valea Jiului (ian.-mart. 1948) ; curs seral în limba maghiară la Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” de pe lângă CC al PMR¹ (nov. 1948 – iul. 1949) ; Universitatea serală de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul orășenesc București al PMR (1950-1952).

1. În această școală a fost coleg cu locotenent-colonelul Kiss Coloman, locțiitor al șefului Serviciului Cadre din DGPCM (aug. 1960). În timpul amplei operațiuni de verificare a membrilor de partid a fost cooptat ca membru în subcomisia de verificare a membrilor de partid din școală.

Activitate profesională : salahor la firma de construcții „Wildman” din Petrila (aug.-dec. 1938) ; ucenic miner, ajutor miner, zilier și vagonetar (dec. 1938 – nov. 1943 și oct. 1945 – oct. 1946), miner și prim-miner la Mina Petrila din cadrul Societății Anonime „Petroșani” (nov. 1946 – apr. 1948) ; ajutor de miner la Mina Lupeni (nov. 1943 – 25 mai 1944 și oct. 1945 – mart. 1946).

Într-o autobiografie dată la 16 februarie 1954, Calman declara :

În anul 1943 în timp ce lucram la Mina Petrila am lucrat și cu prizonieri sovietici pe care i-am ajutat cu țigări, alimente, băutură și hărți geografice cu căi ferate și stații. Pentru acest fapt am fost prins de ostașul care îi păzea pe prizonieri scăpând de arestarea mea numai datorită intervenției unor muncitori care erau de față, cum este tovarășul Ștefan, în prezent membru de partid și lucrează la Petroșani la colectarea produselor agricole, și alții. Astfel l-am mituit cu țigări pe ostaș și am scăpat fără a fi dat în judecată. (...) În Februarie 1945 am fost trimis de Partid la Deva Reg. Hunedoara pentru a participa la schimbarea prefectului vechi. Tot în Februarie 1945 am fost trimis de Partid la [indescifrabil – *n.n.*] cu Meri lângă Hațeg reg. Hunedoara pentru a trece la reforma agrară forțată. Fiind sub regimul lui Rădescu am întâmpinat rezistență dușmănoasă din partea organelor de stat și Jandarmeria locală. Au trecut la arestarea tovarășilor noștri. Eu și încă 3 tovarăși : Furdui Adam, muncitor la Mina Petrila raion Petroșani, Ștefan Avram, pensionar în comuna Petrila, și Ardeleanu Ion în prezent la Magazia alimentară Petrila, am avut sarcina să-i eliberăm, dar am fost și noi arestați timp de 24 de ore, fiind eliberați de Prefectul nou a doua zi. După aceasta am ocupat poșta, primăria și telefoanele făcând patrulele în sat cu armele. Acțiunea a fost condusă de tov. Mujić Mihai Vicepreședintele Prezidiului MAN [vicepreședinte al Prezidiului MAN între 1953 și 1957 și membru în CC al PMR 1955-1960 – *n.n.*]. Am participat la toate acțiunile partidului, manifestații și la ședințe. În 1947 am fost trimis de partid ca delegat al Prefecturii la primele colectări de grâu în raionul Ilia Geoagiu, Reg. Hunedoara. Tot în 1947 din August am fost însărcinat de către Prefectură și cu controlul în secret al prețurilor în urma stabilizării. În 1952 la Reforma bănească am fost președintele Centrului de schimb din Colentina-București. Am participat activ în campaniile de alegeri în 1946 fiind în echipa de intervenții la Consiliul Regional al BPD-ului. Am avut deplasări ptr. munci de lămurire la țară atât în 1946, cât și în 1948. În toamna anului 1947 când Tătărașcu a fost scos din Guvern, am fost în rândul cadrelor de bază triați pentru intervenții la nevoie.

Datorită rezultatelor bune obținute în munca de partid a fost trecut în aparatul profesional al MAI în funcția de șef al Serviciului Producție din DLCM – formațiunea 0951/B (14 oct. 1952 – 1 iul. 1953 și dec. 1953 – 1 nov. 1954) ; șef al Biroului Producție din Serviciul Producție al DLCM (1 iul. – dec. 1953).

A fost trecut în rezervă la 1 noiembrie 1954 cu drept de asistență socială prin ordinul MAI nr. 4223 (articolul 40, litera „c”, și articolul 41 din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR).

După trecerea în rezervă a fost transferat la Ministerul Cărbunelui, unde a îndeplinit funcțiile de director al Minei de cărbuni „Ojasca”, comuna Măgura, județul Buzău (nov. 1954 – 1956), director adjunct al Minei „Filipeștii de Pădure”, județul Prahova (1956 – ian. 1957) și șef al Serviciului Cadre și Învățământ din Mina „Rovinari”, județul Gorj (ian. 1957 – ?).

Într-un referat de cadre al Biroului Comitetului Regional de Partid Hunedoara, prim-secretarul comitetului regional – Cotoș Ioan – îl propunea pentru funcția de comandant al Gărzilor Muncitorești din regiunea Hunedoara :

În muncile avute s-a achitat conștiincios de sarcini. Este un tovarăș format, are experiență în munca de partid care-l ajută în rezolvarea problemelor politice și economice. Are comportare bună, este inteligent și prezentabil. Are atitudine tovarășească față de colectivul cu care lucrează. Se preocupă de ridicarea nivelului său politic, profesional și cultural¹.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția Cancelarie (dosare-anexă), dosar nr. 139/1957, ff. 6-7.

Nu cunoaștem dacă Secretariatul CC al PMR a aprobat propunerea tovarășului Cotoș venită prin Secția administrativă a CC al PMR, dar este foarte probabil ca decizia să-i fi fost favorabilă lui Calman.

Grade succesive: maior¹ (14 iul. 1951).

Decorații: medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat”² (20 aug. 1954).

CAMBUROV MIHAIL GHEORGHE, colonel, d.p. nr. 6066 (n. 21 iul. 1940, mun. București – d. 7 oct. 2006, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: medic uman.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1956 și PCR din 1973.

Studii civile: 7 clase la Școala generală nr. 40 „CFR Steaua” din București (1947-1954); Școala medie mixtă „Aurel Vlaicu” din București (1954-1957); Facultatea de Medicină din IMF București, secția Medicină Generală (sept. 1958 – sept. 1964).

Stagiu militar: cursuri de pregătire militară în cadrul Catedrei militare din IMF București (1961-1964); UM 0115 Iași (1 oct. 1964 – 1 ian. 1965).

Activitate profesională: desenator tehnic la Serviciul Proiectări din Atelierele CFR „Grivița Roșie” din București (sept. 1957 – aug. 1958); angajat civil în funcția de medic la formațiunea 0600 Chilia Veche/Penitenciarul Chilia Veche (1 ian. 1965 – 1 dec. 1967). Ca urmare a desființării Penitenciarului Chilia Veche (1 decembrie 1967), a fost mutat la Penitenciarul Peninsula unde a deținut funcțiile de medic și medic-șef (1 dec. 1967 – 1 iun. 1974). În februarie 1974, Camburov Gheorghe a fost chemat în corpul ofițerilor MI cu gradul de căpitan de penitenciare; medic-șef la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402 (1 iun. 1974 – nov. 1976) și la Penitenciarul București (nov. 1976 – 1 aug. 1977); comandant la Spitalul Penitenciar București (1 aug. 1977 – 1 nov. 1978); medic primar III în DGP (1 nov. 1978 – 1 nov. 1980); medic-șef la Penitenciarul București (1 nov. 1980 – 1 dec. 1988) și la Penitenciarul București-Jilava³ (1 dec. 1988 – 13 iul. 1992); locțiitor al comandantului pentru asigurare tehnico-materială la Spitalul Penitenciar București (15 iul. 1992 – 31 mart. 1997).

A fost trecut în rezervă la 31 martie 1997 prin ordinul MJ nr. 365/C.

1. Prin Hotărârea nr. 732 din 7 iulie 1951, Secretariatul CC al PMR a aprobat acordarea gradelor militare unui număr de șase tovarăși care munceau în Sectoarele MFA și MAI din cadrul Secției administrativ-politice a CC al PMR. Printre ei s-a aflat și Calman Dionisie. Astfel, la 14 iulie 1951, a fost chemat în corpul ofițerilor superiori din MFA cu gradul de maior, fiind detașat la CC al PMR.
2. Decretul nr. 362 din 20 august 1954 pentru conferirea medaliai „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat” unor tovarăși din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1954).
3. Notarea de serviciu a locotenent-colonelului Camburov Gheorghe, pe perioada 1 ianuarie 1989 – 31 decembrie 1989, descrie condițiile precare de igienă din Penitenciarul București-Jilava: „Deși în această perioadă ne-am confruntat cu multe greutăți determinate de lipsa condițiilor de asigurarea igienei, supraaglomerare, fluctuație deosebită, surse de apă insuficiente și de slabă calitate, canalizare necorespunzătoare și altele, personalul medico-sanitar din subordinea sa, dând dovadă de spirit de răspundere și competență, a reușit să stabilească cele mai corespunzătoare măsuri pentru asigurarea stării de sănătate a efectivelor de deținuți, precum și a unor urgențe la cadre, astfel că unitatea nu s-a înregistrat cu îmbolnăviri grave sau epidemii”. Documentul este semnat de comandantul Penitenciarului București-Jilava, colonelul Mirea Nicolae, la 27 februarie 1990 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-6066, fv. 32).

Grade succesive: sublocotenent (r) (1965); locotenent (r) (1969); căpitan (febr. 1974); maior (1980); locotenent-colonel (1986); colonel (1991).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1979) și I (1985); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1995) și I (1999).

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru atitudine necuviincioasă față de șef (1965); „muștrare scrisă” pentru efectuarea unei operații fără a avea acest drept (1965); „ordin observator” pentru lipsuri în munca profesională (1966); „muștrare” pentru lipsuri în activitatea profesională (1967); „muștrare scrisă” pentru deficiențe pe linie medicală (1968); „muștrare scrisă” pentru deficiențe în păstrarea muniției (1978); „muștrare scrisă” pentru lipsă nemotivată de la ședința de tragere (1984).

CAPRĂ IOAN, angajat civil.

Activitate profesională: inginer la Direcția economică a DGPCM (1961).

CARAGEA ALEXANDRU MARIA (născută **IONESCU**), angajat civil, d.p. nr. 4072 (n. 2 febr. 1936, mun. Buzău, jud. Buzău).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: inginer economist.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membră UAER din 1949 și UTM din 1952.

Studii civile: Școala elementară în orașele Vaslui și Râmnicu Vâlcea și Liceul Teoretic de Fete din Râmnicu Vâlcea (1942-1953); Facultatea de Ingineri Economiști din Institutul Politehnic București, secția Industrie Chimică (1953-1958).

Activitate profesională: după absolvirea facultății a fost repartizată de Comisia Guvernamentală la Fabrica de produse chimice Govora; la scurt timp s-a revenit asupra deciziei schimbându-i-se repartitia pentru MAI, fiind încadrată la Direcția economică din DGPCM, unde a îndeplinit funcțiile de inginer economist plan, muncă și salarii (1958-1962), economist investiții și inginer – norme și NTS (1962 – 31 dec. 1965).

Într-un referat de cadre întocmit în 1965 de către Serviciul Cadre al DGPCM se menționa:

În DGPCM a îndeplinit funcția de economist, apoi promovată în funcția de inginer investiții. Profesional este bine pregătită, cunoaște legislația de plan. Conștiincioasă și perseverentă în muncă. Execută lucrări de bună calitate și la timp. Nu precupește timpul liber, când sarcinile cer acest lucru. Având multă capacitate organizatorică și putere de muncă, îndeplinește lucrări care normal sunt necesari mai mulți salariați. Este o bună tovarășă de muncă, corectă și disciplinată. În unele situații se dovedește nervoasă, repezită în discuții, fiind ajutată, este pe cale de a lichida această lipsă. Pe linie de organizație răspunde cu entuziasm la sarcinile primite și este bine apreciată, lucru ce a făcut ca în 1961 să fie aleasă membră în COB UTC [probabil Comitetul orașenesc al UTC București – n.n.]. Ca urmare a rezultatelor bune pe care le-a obținut pe linie profesională și de organizație, în 1962 a fost primită în rândul membrilor de partid. Este preocupată de ridicarea nivelului său politico-ideologic, la învățământul de partid se pregătește cu seriozitate, este o tov. principală și cu un dezvoltat spirit combativ. (...) Tov. Caragea Maria este căsătorită din 1961 cu Caragea Mircea, de profesie inginer la uzinele Danubiana, este membru UTC și nu este cunoscut cu antecedente penale¹.

1. Referat de cadre din 1965. Documentul este semnat de către șeful Serviciului Cadre din DGPCM, maior Buican Ștefan, și de către maiorul Cișmigiu Constantin, instructor prim-cadre (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-4072, dosar nepaginat).

La data de 31 decembrie 1965 i s-a desfăcut contractul de muncă. Din cauza puținelor informații existente în dosarul de cadre, nu cunoaștem motivele pentru care Maria Caragea a părăsit DGPCM-ul.

Pedepse : „observare” pentru superficialitatea de care a dat dovadă în comunicarea unor date de analiză (nov. 1960).

CARAIMAN NICOLAE, locotenent-major.

Activitate profesională : lucrător evidență I în Secția Evidență și Coordonare C.R. din Serviciul Evidență și Repartizări al DPLC (dec. 1954 – ?).

CEAUȘU VASILE GHEORGHE, colonel, f.s. (n. 12 mart. 1931, Chișinău, Republica Moldova – d. 1990, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : funcționar inferior.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : mecanic auto.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1946; membru PMR din 1955. În martie 1950 a fost scos din producție pentru a fi încadrat ca activist la Comitetul UTM de plasă și apoi la Comitetul UTM Raional Sighișoara (mart. 1950 – 1 nov. 1951).

Studii civile : 4 clase la Chișinău (1938-1942); 4 clase de liceu la Iași și Sighișoara (1942-1946); Facultatea de Științe Juridice (?).

Studii militare : la 1 noiembrie 1951 a fost selecționat și trimis la Centrul de Instrucție Cadre Botoșani – MAI (1 nov. 1951 – 1 mai 1952); Facultatea Politică din Academia Militară Generală (1 nov. 1957 – 1 oct. 1961).

Studii politice : Școala de Partid de un an de pe lângă Comitetul Regional PMR Galați (1953-1954).

Activitate profesională : în 1946 a intrat ca ucenic la Atelierele principale auto CFR Mediaș, unde s-a calificat în meseria de mecanic auto (1946 – oct. 1949). În toamna anului 1949 a fost scos din producție pentru a fi încadrat ca educator la Școala Profesională Mixtă din Sighișoara (nov. 1949 – mart. 1950).

După absolvirea școlii militare a fost repartizat la DGPCUM în funcția de locțiitor politic la UM nr. 4 Ocnele Mari (1 mai – 1 nov. 1952); locțiitor politic (1 nov. 1952 – 1 mart. 1954) și instructor politic la Colonia de Muncă Chilia Veche (1 mart. – 1 oct. 1954). După absolvirea școlii de partid de la Galați a fost repartizat în aparatul politic al DPLC în funcția de instructor politic I la Serviciul politic al DPLC (1 oct. 1954 – 30 iun. 1956); instructor politic în Secția Politică a DGPCM (1 iul. 1956 – 1 nov. 1957).

Un referat de cadre din august 1965 al Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor MAI, preciza motivele pentru care ofițerul Ceașu fusese selecționat pentru a urma cursurile unei instituții militare de învățământ superior :

După absolvirea școlii a fost numit instructor în Secția Politică a DGPCM, unde a muncit până în 1957. În această funcție ofițerul a dovedit că are o pregătire corespunzătoare, reușind să execute controale de calitate și să dea îndrumări competente celor pe care îi controla. Fiind apreciat ca un ofițer capabil și cu perspective de dezvoltare, în anul 1957 a fost trimis să urmeze Academia Militară Generală, Facultatea Politică, pe care a absolvit-o în anul 1961 cu calificativul „bine”¹.

1. Referat de cadre din august 1965 al Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor MAI, document semnat de către șeful Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor MAI, colonel Mleșniță Constantin (ANIC, fond CC al PCR – Secția Cămară (dosare-anexă), dosar nr. 409/1965, ff. 26-27).

În urma absolvirii Facultății Politice, la 1 octombrie 1961 a fost repartizat în Direcția politică a Trupelor și Formațiunilor MAI, acolo unde a îndeplinit funcțiile de instructor la Sectorul UTM (1 oct. 1961 – dec. 1962) și instructor în Secția organizatorică (dec. 1962 – sept. 1964); locțiitor politic al Batalionului de Securitate Constanța (sept. 1964 – 1965).

Într-un referat de cadre din 30 iulie 1965, maiorul de Securitate Ceașu Gheorghe era propus de către Direcția Politică a Trupelor și Formațiunilor MAI în funcția de secretar al Consiliului politic al Batalionului 7 Securitate București:

În aceste funcții a dovedit că posedă o pregătire militară și politică corespunzătoare, muncind cu pasiune și răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu. Față de lipsurile constatate a luat poziție combativă și a propus măsuri corespunzătoare pentru lichidarea lor. Este un ofițer capabil, inteligent, principal, disciplinat și cu comportări corespunzătoare. În septembrie 1964 a fost numit locțiitor politic la Batalionul Securitate Constanța, unde muncește și în prezent cu rezultate bune, fiind apreciat de șefi ca un bun locțiitor politic de batalion. În activitatea sa a manifestat și unele lipsuri, în sensul că uneori nu este suficient de energic și hotărât în muncă. De aceste lipsuri ofițerul este conștient și luptă pentru lichidarea lor¹.

În anii '80 a existat un ofițer superior de Securitate cu gradul de colonel și numele de Ceașu Gheorghe în funcția de șef al Serviciului de Contrainformații militare din ISJ Dolj (1985). Nu știm însă dacă este una și aceeași persoană cu fostul ofițer de trupe din anii '60.

Grade succesive: locotenent (1 mai 1952); locotenent-major (15 aug. 1954); căpitan (15 aug. 1957); maior (23 aug. 1962); locotenent-colonel (?); colonel (?).

Decorații: Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (24 iun. 1972).

CHIRIAC CONSTANTIN, locotenent-major.

Activitate profesională: ofițer controlor în DIP – UM 0618 București (9 nov. 1953); locțiitor politic la Colonia de Minori Săliște (mai 1956).

CHIRU FLOREA ILIE, maior, d.p. nr. 3537 (n. 1 mai 1925, satul Crețești, com. Vidra, jud. Ilfov – d. 18 nov. 2008, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: militar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Tineretul Progresist (1945); membru în Frontul Plugarilor (?); membru UTM din 1949 și PMR din 1955.

Studii civile: 4 clase primare și 4 secundare (?).

Studii militare: Școala de Subofițeri „Mihai Bravu” din București (1 apr. – 1 aug. 1944); Școala de Agenți de Poliție (?); Școala de Ofițeri MAI București (1 ian. – 7 nov. 1948); curs mediu la Școala de Cadre Medii Periș din MAI (ian. 1951 – ?); curs superior la Școala de Ofițeri MAI Oradea (18 oct. 1954 – 22 aug. 1955).

Activitate profesională: ofițer la Batalionul de Securitate Intervenție Giurgiu (1950 – ian. 1951); ofițer la Regimentului 1 Securitate Turnu Măgurele – UM 0446 (1952); ofițer în aparatul central al CTS/Direcția Pază din MAI/DTOP (1952 – oct. 1954).

1. Referat de cadre din 30 iulie 1965 întocmit de către Direcția politică a Trupelor și Formațiunilor MAI, document semnat de către șeful direcției, colonel Mleșniță Constantin, și de către șeful cu delegație al Secției Cadre, maior Cârstea Dragomir (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 15/1965, ff. 57-58).

După absolvirea cursului superior de la Oradea, la 1 septembrie 1955 a fost mutat în interes de serviciu de la DTOP la DPLC, fiind repartizat în funcția de șef de secție în Serviciul Pază și Regim (1 sept. 1955 – 1 ian. 1956), iar apoi promovat în funcția de șef al Serviciului Pază și Regim din DPLC/DGPCM (1 ian. 1956 – aug. 1957).

Pe 6 ianuarie 1956, conducerea MAI, prin locțiitorul ministrului Afacerilor Interne – general-maior Tănase Evghenie, a aprobat *Instrucțiunile organizatorico-metodice pentru pregătirea de luptă și de specialitate* pe anul 1956. Pe acest document elaborat de conducerea DPLC se regăsesc semnăturile șefului DPLC, colonel Lixandru Vasile, șefului Serviciului Pază și Regim din DPLC – căpitanul Chiru Ilie, și cea a șefului Secției Pregătire de Luptă din Serviciul Pază și Regim al DPLC – maiorul Iliescu Aurel. Instrucțiunile cuprindeau șapte capitole în care se menționau atribuțiile ofițerilor însărcinați cu pregătirea de luptă din unitățile și formațiunile DPLC: 1. Sarcinile pregătirii de luptă și de specialitate pe anul 1956; 2. Organizarea pregătirii de luptă și de specialitate a sergenților și ofițerilor; 3. Planificarea pregătirii de luptă și de specialitate; 4. Îndrumări organizatorico-metodice; 5. Verificarea și evidența pregătirii de luptă și de specialitate; 6. Controlul și sprijinul pregătirii de luptă și de specialitate; 7. Concursuri¹.

Decorații: medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1949); medalia „Meritul Militar”, clasa I (?); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (1959). Prin Decretul nr. 308 din 12 august 1959, maiorului Chiru Florea Ilie i s-a conferit medalia „Virtutea ostășească”, clasa a III-a, pentru „contribuția activă la întărirea regimului democrat-popular”².

CHIȘ LIVIU, locotenent-major.

Activitate profesională: șef al Biroului Organizare și Instrucțaj din DLPCM (aug. 1953).

CHIVU Ș. ECATERINA, angajat civil, d.p. nr. 2485 (n. 30 mai 1926, com. Bălăceanu, jud. Buzău).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membră UTC (1947-1948). După condamnarea sa din 1948 a fost exclusă din UTM, însă în aprilie 1952 a fost reprimată; membră în UFDR din 1948.

Studii civile: 4 clase în comuna natală (1933-1937); 3 clase la Gimnaziul teoretic din Râmnicu Sărat (1939-1941); 4 clase la Institutul Particular de fete „Negoescu” din București (1941-1942 și 1943-1947).

Activitate profesională: în 1942, din cauza lipsei banilor a fost retrasă de părinți din Institutul Particular de Fete „Negoescu” din București și a revenit în comuna natală. În toamna anului 1943 a plecat de la casa părintească la București, unde s-a angajat ca femeie de serviciu la familia croitorului Oskar Giment din strada Chrisian Tell, nr. 11, și s-a reînscris la Institutul „Negoescu”. La această familie a îngrijit-o și meditat-o pe fiica proprietarului care era bolnavă de epilepsie, în schimbul acestui serviciu primind bani de rechizite, hrană și adăpost (pe lângă copilul lui Giment, Chivu Ecaterina a reușit să mai mediteze alți patru copii). Aici a rămas până în 1947 când întreaga familie Giment a emigrat în Palestina. La sfârșitul anului 1947, după finalizarea studiilor, o cunoștință de-a sa, studentul Antonescu Ică din Pitești, a recomandat-o viceprimarului Capitalei, Doncea Constantin.

1. AANP, fond Secretariat, dosar nr. 27/1956, ff. 28-30.

2. Decretul nr. 308 din 12 august 1959 privind conferirea unor titluri, ordine și medalii (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 308/1959, f. 178).

La 10 decembrie 1947, la recomandarea lui Constantin Doncea, a fost angajată în funcția de casieră la raionul brânzeturi al Magazinului/Pieței „7 Noiembrie” din București, împreună cu un grup de studenți care formau o brigadă UTM (se pare că acesta a fost primul mare magazin de stat din capitală). La acest raion l-a cunoscut pe Alexandrescu Dumitru¹ cu care s-a căsătorit pe 15 februarie 1948, contrar părerii rudelor ambelor soți (nici tov. C-tin Doncea nu a fost de acord cu mariajul). La începutul aceluiași an, Alexandrescu Dumitru a fost avansat în funcția de responsabil al Magazinului „7 Noiembrie” din București, iar acesta, la rândul lui, a numit-o pe Ecaterina în funcția de casieră la raionul de fructe al magazinului. Mariajul nu a durat prea mult, din cauza chefurilor și scandalurilor provocate de Alexandrescu. În cele din urmă, la sfârșitul lui martie 1948, Alexandrescu Dumitru a fost destituit din funcția de responsabil al magazinului, după ce proaspăta soție îl reclamase superiorilor că are cheltuieli prea mari în raport cu salariul încasat de la magazin, dar și că își petrecea majoritatea timpului în compania altor femei. Locul său a fost luat chiar de soția sa. După ce Alexandrescu D. a fost retrogradat în funcția de achizitor, conducerea Pieței/Magazinului a constatat o lipsă în gestiunea magazinului de peste 1.000.000 de lei prejudiciu, pentru care a fost judecat și condamnat în lipsă la cinci ani închisoare, cinci ani interdicție și confiscarea averii. În urma efectuării unui nou inventar, s-a constatat o nouă lipsă în gestiune în cuantum de 130.000 lei, care i-a fost imputată Ecaterinei, lucru pentru care a fost disponibilizată și trimisă în judecată (trimiterea în judecată s-a făcut fără știrea protectorului ei, Doncea C-tin, care la acea dată fusese deja promovat în funcția de ministru adjunct al Construcțiilor). Deși nu a participat la proces, instanța a găsit-o vinovată și a condamnat-o la un an de închisoare corecțională, pentru lipsă în gestiune. În aprilie 1948, a fost arestată și internată în Penitenciarul Mislea pentru a-și executa pedeapsa (a fost eliberată cu patru luni mai devreme, pe 16 februarie 1949, deoarece a prestat diferite munci în cadrul penitenciarului). În timpul procesului a divorțat fără încunoștiințarea soțului, care dispăruse de la domiciliu, instanța declarând desfăcută căsătoria la data de 30 aprilie 1948 în favoarea Ecaterinei Chivu (se pare că Alexandrescu Dumitru fugise din țară cu 2.000.000 de lei, bani care i se încredințaseră pentru a contracta unele bunuri pentru magazin²).

Iată cum descrie Chivu Ecaterina încadrarea sa în MAI după ce a fost eliberată din penitenciar :

Lichidând cu toate aceste necazuri, m-am hotărât să intru din nou în câmpul muncii, în felul acesta mi s-a primit oferta la Soc. Restaurante și Cofetării. În momentul însă când mi-am dat autobiografia redând toate cele de mai sus, tovarășii au început să amâne de la o zi la alta. Mi-am dat seama că datorită celor întâmplate sau mai bine zis înfăptuite de mine nu mă puteau primi în rândul lor să muncesc. Nu m-am descurajat și așa cum ne învăța cel mai iubit prieten al nostru, al tineretului, tov. Stalin, luptă și vei învinge, am mers mai departe. În anul 1950 Aprilie am cerut audiență la tov. ministru al Afacerilor Interne Teohari Georgescu. Tov. Ministru după ce a ascultat cele spuse de mine printre care eu l-am întrebat în urma acestei situații mai pot ocupa o muncă, mi-a răspuns că voi munci. Am fost trimisă de la dumnealui cu cererea și Autobiografia la tov. ministru Marin Jianu. Tov. ministru Adjunct Jianu mi-a spus să

1. În autobiografiile existente la dosarul de cadre, Chivu Ecaterina afirma că pe soțul ei îl chema Alexandrescu Dumitru. În documentele oficiale ale MAI, acesta apare cu numele de Alexandrescu Ghe. Aurel.
2. Potrivit unei note informative anonime sosite pe adresa Direcției Miliției Economice din DGM în iunie 1951, fostul soț al Ecaterinei Chivu s-ar fi aflat la acea dată în Indochina, unde lupta ca soldat în Legiunea Străină Franceză. În ziua de 18 iunie 1951, Direcția Miliției Economice din DGM a redirecționat această notă informativă către DGPCUM (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2485, dosar nepaginat).

merg liniștită acasă că în câteva zile voi fi chemată. Și după o săptămână am primit o invitație de la cabinetul tov. ministru Jianu. Aici cât timp vorbeam cu tov. ministru a chemat pe cineva la dumnealui, persoana care a venit tov. Lt. Col. Bădică Ilie. Tov. ministru Jianu se adresează tov. Lt. Col. Bădică spunându-i: uite aveam aci o mică pușcăriașă și după ce i-a dat câteva detalii trecutului meu i-a spus să-mi dea o muncă în cadrul DUM-ului [Direcției Unităților de Muncă – *n.n.*]. După aceasta tov. ministru Jianu mi-a vorbit cum trebuie să-mi duc eu munca ce mi s-a încredințat de responsabil a sec. [Secției – *n.n.*] femei din CTB [Centrul de Triere București – *n.n.*] la bun sfârșit. Mulțumind tov. ministru [Jianu Marin – *n.n.*] pentru ajutorul și sfaturile ce mi le-a dat, am trecut într-un alt birou unde am stat de vorbă mai departe cu tov. Lt. Col. Bădică Ilie. În ziua de 23 Mai 1950 am fost dusă la tov. Lt. Col. Bădică Ilie la CTB unde mi s-a dat munca în primire. După aproape o lună de zile, pe la 1 Iulie 1950 am fost transferată cu toate femeile la Colonia de Muncă Nr. 2 Cernavodă. Din cauza unei boale ce m-a ținut în pat mai bine de o lună, am fost transferată din nou în București la data de 1 Aprilie a.c. [1951 – *n.n.*] fiind numită șefa biroului secretariat al DUM-ului¹.

În aprilie 1950, în urma unei audiențe acordate de ministrul Afacerilor Interne, s-a dispus încadrarea în MAI a Ecaterinei Chivu. În ziua de 20 mai 1950, ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, i-a ordonat șefului Direcției Unităților de Muncă din MAI, maiorul de Miliție Bădică Ilie să întocmească formele de încadrare în MAI a Ecaterinei Chivu. Două zile mai târziu, maiorul Bădică a întocmit un referat către ministrul Afacerilor Interne prin care îl ruga să aprobe încadrarea în MAI a Ecaterinei Chivu, așa cum îi ordonase cu câteva zile în urmă:

Numita este un element sărăcăcios cu mari greutatea familiare, dornică de a intra în câmpul muncii și a-și reabilita prin muncă greșala făcută și pentru care a fost condamnată 1 an închisoare corecțională. Numita vine cu curaj și cere să fie pusă iarăși în muncă pentru a deveni folositoare societății. Din cele discutate precum și din informațiile culese credem că numita se va încadra cinstit în câmpul muncii și că datorită experienței căpătate în penitenciarul „Mislea” ar corespunde scopului pentru care intenționăm s-o întrebuițăm. Față de cele de mai sus propunem să fie încadrată în Miliție cu gradul de serg. maj. și repartizată la U.M. ca responsabilă a sectorului femei internate. Pentru a avea prestigiul și autoritatea necesară propunem să fie echipată în uniforma miliției. Vă rugăm să binevoiți a dispune².

A fost încadrată ca sergent-major în DGM³ pe 23 mai 1950, fiind pusă la dispoziția Direcției Administrației din DGM. A doua zi, a fost repartizată de la Direcția Administrației din DGM, la Direcția Unităților de Muncă din MAI⁴, în funcția de șefă a Secției Femei din Centrul de Triere Rahova-București (24 mai – iul. 1950).

Comandantă a Secției Femei din UM nr. 2 Columbia – Cernavodă (iul. 1950 – apr. 1951).

Într-o autobiografie dată în 1952, Chivu Ecaterina vorbește despre modul în care s-a achitat de sarcini în perioada cât a fost comandantă de secție la Cernavodă:

Aci am muncit ca să pot fi la înălțimea încrederii ce Partidul mi-a acordat-o, de a duce lupta cu bandiții de clasă⁵.

1. Autobiografie dată de Chivu Ecaterina în 1951 (*ibidem*, dosar nepaginat).

2. Referat nr. 281 din 22 mai 1950 semnat de către șeful Direcției Unităților de Muncă din MAI, maiorul de Miliție Bădică Ilie (*ibidem*, dosar nepaginat).

3. Decizia nr. 943 din 23 mai 1950 semnată de către directorul DGM (*ibidem*, dosar nepaginat).

4. Ordinul de zi pe comandament nr. 79 din 24 mai 1950 al directorului Administrației Miliției, locotenent-colonel de Miliție P. Georgescu (*ibidem*, dosar nepaginat).

5. Autobiografie dată de Chivu Ecaterina în 1952 (*ibidem*, dosar nepaginat).

Din cauza contractării unei boli, a fost readusă în aparatul central al Direcției Unităților de Muncă din DGPCUM¹ ca referentă, în funcția de șefă a Biroului Secretariat din DUM pendinte de DGPCUM (apr. – 15 oct. 1951).

La 1 octombrie 1951, a fost scoasă din rândul cadrelor permanente ale MAI cu gradul de sergent-major, deoarece în noua schemă a aparatului central al DGPCUM nu erau prevăzute funcții militare pentru femei (a rămas în continuare în MAI ca angajat civil).

După ce, în toamna anului 1951, problema reeducării minorilor a trecut de la Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale la MAI, Chivu Ecaterina a fost mutată, la cerere, în funcția de secretară la Serviciul Educări Minori din MAI (15 oct. 1951 – 15 iun. 1952).

Un referat întocmit la 15 iunie 1952, de către șeful Secției Cadre din Serviciul Educări Minori din MAI, propunea scoaterea din MAI a Ecaterinei Chivu, din cauza problemelor cu dosarul de cadre, dar și a profilului său moral. Din același document aflăm și alte detalii referitoare la perioada în care a fost acuzată și condamnată pentru delapidare :

În acest timp intră în câmpul muncii în funcția de casieră la Magazinul de Stat „7 Noiembrie” din București unde cunoaște pe numitul Alexandrescu Aurel, ce era responsabil de compartiment în același magazin, și se căsătorește cu el, iar după câteva luni începe în viața conjugală diferite discuții și neînțelegeri, iar în acest timp soțul începe și face diferite cheltuieli ce erau mai mari decât salariul, astfel este sesizat directorul magazinului unde procedează a schimba pe Alexandrescu Aurel din funcția de responsabil de compartiment și dat ca colector al magazinului, iar soția sa a fost mutată de la casierie și dată în locul soțului ca responsabilă a compartimentului. Soțul fiind colector, i s-a încredințat suma de lei 1.300.000 pentru diferite cumpărături și dispare cu ei, văzând acest lucru, conducerea magazinului procedează a-i face inventarul și soției, unde o găsește cu o lipsă de 130.000 lei, în acest caz, o destituie din muncă și o trimite în judecată, a fost condamnată la 1 an închisoare corecțională, executând pedeapsa la Penitenciarul Mislea de unde a fost eliberată după 8 luni (la 16 Februarie 1949). După ce execută închisoarea, încearcă să intre în serviciu, dar din cauza delapidării și a executării pedepsei nu a fost primită în nici o parte. Întâmpinând greutăți, în 1950 a cerut audiență la Tov. Ministru al Afacerilor Interne, Tov. Teohari Georgescu, pentru a-i explica greutățile întâmpinate, aici după ce a fost ascultată, a repartizat-o la Direcția UM cu gradul de sergent-major și trimisă la Cerna Vodă cu femeile la Colonia de muncă unde a stat până în 1951 când a fost transferată în Serviciul Reeducării Minori unde lucrează și în prezent. Cocluzii. Tov. Chivu Ecaterina a fost membră în UTM, dar odată cu arestarea a fost primită iarăși membră a org. UTM prin faptul că s-a dus la Tov. Ministru Jianu și l-a rugat cu lacrimi, cum era obiceiul, ca să fie iarăși primită. În delapidarea făcută de soțul ei, nu are nici o vină. Este vinovată pentru faptul că a ieșit la verificarea făcută în resortul său pe care-l conducea și s-a putut constata delapidarea pentru că era singura care-și confecționase un mare număr de rochii la atelierul de croitorie al magazinului, ce trecea peste puterea de cumpărare a salariului. În tot timpul cât a lucrat în cadrul Serviciului Reeducării Minori și-a dus într-o măsură foarte mică sarcinile ce i-au revenit la bun sfârșit, cu toate că are putere de muncă și cunoștințe. Este pripită în hotărârile ei, nu primește critica și atunci când este criticată caută să înduioșeze prin lacrimi, are atitudini de ploconire, servilism și se ține de mahalagisme și certuri în instituție. Este un element pe care nu se poate avea încredere. Pentru toate cele arătate mai sus propunem să fie îndepărtată din muncă².

1. În ianuarie 1951, Direcția Unităților de Muncă a fuzionat cu DGP, iar noua titulatură a instituției s-a schimbat în DGPCUM.
2. Referat din 15 iunie 1952 semnat de către șeful Secției Cadre din Serviciul Educării Minorilor din MAI, locotenent Zuicar Constantin (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2485, dosar nepaginat).

La data întocmirii acestui document, protectorii Ecaterinei Chivu își pierduseră influența și chiar posturile : Teohari Georgescu fusese destituit din funcție, iar Jianu Marin avea să aibă aceeași soartă la 26 iunie 1952. De asemenea, îndeppăratărea Ecaterinei Chivu din MAI a fost cauzată și de un scandal petrecut la sfârșitul lui mai 1952 la Colonia de Minori Budila, unde aceasta a fost trimisă în muncă de sprijin, alături de o colegă din Serviciul Educării Minorilor din MAI, Didac Maria, și de comandanta Centrului de Triere Brașov, sublocotenent Olaru Georgeta. Cele trei salariate ale MAI au ajuns la Colonia de Minori Budila în ziua de 29 mai 1952, cu scopul de a organiza primirea ministrului adjunct al Afacerilor Interne Jianu Marin, care își anunțase vizita pentru data de 1 iunie 1952. Acesta urma să inspecteze unitatea împreună cu locotenent-colonelul Bădică Ilie, căpitanul Helman Alexandru și alți tovarăși de la CC al PMR și Direcția Cadre a MAI. În acest scop, a fost mobilizat tot personalul coloniei, dar și minorii deținuți pentru transferarea unei părți a mobilierului, mutarea unor dormitoare în locul birourilor, văruiul sălii de mese, al sălilor de clasă, atelierelor și al altor anexe, curățarea parchetului din holul clubului, efectuarea unei curățenii generale etc. Toate acestea trebuiau îndeplinite în două zile, lucru ce a făcut ca din cauza sarcinilor să izbucnească un scandal între tovarășele venite de la București și conducerea Coloniei. Ce s-a întâmplat în această colonie de minori în cele câteva zile care s-au scurs până la inspecția „stabililor” din MAI aflăm dintr-o notă confidențială trimisă de conducerea Coloniei de Minori Budila pe adresa Direcției Cadre a MAI :

Desăvârșirea întregii curățenii exterioare a unității și diferite reparații mai mici cele mai mari urmând a fi continuate de un detașament de deținuți pe care Tov. Chivu și Olaru l-au anunțat că va sosi la noi la data de 2 Iunie a.c. Cele de mai sus ar fi trebuit să se facă în două săptămâni, după cum a fost sarcina dată de serviciu. Tovărășă Chivu și Olaru Ge. au vrut să pună toate la punct în două zile. Plecați la muncă, salariații în frunte cu conducerea și minorii, s-a dezechilibrat întregul program normal, s-a făcut un haos în colonie fiecare salariat sau minor alergând în toate părțile spre a termina sarcinile în vederea inspecției anunțate atât de apropiat. Cei care coordonau această muncă a fost Tov. Chivu și Slt. Olaru Ge. care la orice pas în colonie, pe oricine întâlneau, îi observau, îi mustrau discreditând chiar salariații în fața minorelor. Tovărășă Chivu a avut chiar ieșiri grosolane față de Tov. Ianoși Iosif grădinarul coloniei, față de tov. Uricu Alexandrina Ref. Șef. față de Feher Tereza bucătăreasă, față de tov. Zahariciu Maria și Ionescu Elena Învățătoare, față de Tov. Asandei Elena și Lemnaru Lucia educatoare și față de conducere. Pe unii salariați i-a reținut la lucru până noaptea târziu, cazul Tov. Parfene Nicolae responsabilul pedagogic, care a fost reținut să care dulapuri și să scrie lozinci pe pânză Sâmbătă 31 Mai până la orele 2,30 noaptea. Tot până la această oră au stat și conducerea Tov. comandante care au frecat parchetul noaptea cu ceară. Tot atunci au stat și tovarășii Părcălăboiu și Dumitrescu care erau cu o mașină de a serviciului la noi, și care au fost puși să ridice la dulapuri și mobilier. În seara aceea tov. Chivu și Olaru crezând că așa dau sprijin, au ținut și bătut cu pumnul în masă tovarășei Cunst față de minore, dându-le astfel ocazia minorelor să comenteze și să dicute [sublocotenentul Cunst Maria era la acea dată comandanta Coloniei de Minori Budila – n.n.]. Către Tov. Lemnaru Asandei, Zarioiu, s-a adresat că sunt lipsite de bun simț, că nu-și fac datoria și le-a amenințat cu Canalul și pușcăria pe 4-5 ani, făcându-le în fața minorelor sabotoare și chiar că vor pleca din serviciu cu zurgălăi (expresia le aparține). În urma celor de mai sus, Tov. Cunst a avut o convorbire în birou cu tov. Chivu și Olaru cărora, cu atenție și calm și politete le-a atras atenția că nu este voie să se adreseze urât salariaților în fața minorelor și să nu-i discrediteze în fața minorelor, căci lucrând în acest fel salariații și minorii nu mai știu de cine să asculte (mulți exprimându-se : Câți comandanți avem ?). Tovărășă Olaru ofensându-se, pentru faptul de mai sus a doua zi a plecat din

colonie. Tovarășa Chivu, după o ceartă grosolană administrată de ea Tovarășei Feher Tereza bucătăreasă, ceartă în care tov. Chivu s-a adresat bucătăresei cu nesimțită, sabotoare, amenințând-o că o va băga în pușcărie pe 4 ani, tovarășa Chivu și-a luat valiza și a plecat la gară condusă de Tov. Didac și Cunst M. care a o sfătuiau mereu să nu plece. Menționăm că înainte de a pleca Tov. Didac M. și Cunst M. încercând să o calmeze pe tov. Chivu, aceasta fiind într-un dezechilibru de nervi din cauza celei cu Tov. bucătăreasă nemaiputând să se stăpânească de ciudă a început să se trântescă cu fundul (șezut de pământ). Transfigurată de nervi, a plecat către poarta coloniei producând chiar ilaritate printre minori. Până la venirea trenului tov. Didac și Cunst M. au încercat în gară din nou să facă atență pe tov. Chivu să nu plece că ce va zice tov. Cpt. Helman. Tov. Chivu s-a exprimat că nu-i pasă dacă se supără, iar dacă va îndrăzni să-i facă vreo observație, va merge direct la Tov. Lt. Col. Bădică. Plecată Tov. Chivu, munca s-a restabilit în colonie, programul ușurându-se în mod normal tov. Didac dându-ne un real și de folos ajutor ajungând să atingem în întregime obiectivele fixate. Nu știm ce a documentat Tovarășa Chivu la Serviciul Educări, însă pe data de 17 Iunie subsemnata Cunst Maria am fost chemată printr-o telegramă la Serviciu unde tov. Cpt. Helman a convocat în ședință pe următorii Tov. Dumitrescu Adjunct al Serviciului, Tov. Zuicar C-tin Biroul cadre al serviciului, tov. Didac M. din Serviciu, Tov. Chivu din Serviciu, Tov. Asarian din Serviciu, Tov. Olaru Georgeta Cdt. Centru de Triere din Or. Stalin și Tov. Cunst M. În această ședință subsemnata Cunst M. am fost acuzată de către Tov. Cpt. Helman ca sabotoare dimpreună cu salariații Coloniei. În aceeași zi, după ședință întâlnindu-mă din nou la serviciu cu tov. cpt. Helman, subsemnata Cunst M. spunându-i că cât am fost acuzată de sabotaj pentru a nu fi pedică în munca coloniei îmi voi susține mai departe demisia depusă anterior, atunci tov. Helman a negat faptul că în ședință m-a acuzat de sabotoare. Vă rugăm a face cercetări pentru stabilirea adevărului, cele de sus fiind susținute de noi ca reale¹.

Cele relatate Direcției Cadre din MAI de către cele două ofițere din conducerea Coloniei de Minori Budila sunt confirmate și de către Maria Didac, colega Ecaterinei Chivu, care, într-o declarație dată la 19 iunie 1952, menționează aceleași lucruri : umilirea conducerii coloniei în fața minorilor, incidentul hazliu petrecut cu Ecaterina Chivu, dar și limbajul injurios folosit la adresa personalului coloniei de către tovarășele Chivu și Olaru :

După ce tov. Chivu a terminat parada cu sertarele și dulapul – în jurul orelor 9.30 a început să țipe la tov. Cunst, ca aceasta să lustruiescă parchetul tov. Cunst a început să frece parchetul cu ceară plângând. La acest spectacol a luat parte și câteva eleve, cât și tov. Părcălăboiu și tov. Dumitrescu, care erau veniți din serviciu cu transportul unor efecte. Tov. Olaru și cu tov. Chivu, văzând-o pe tov. Cunst frecând pe jos au început să râdă prin colțuri. Subsemnata văzând această batjocură ce se face cu salariații și cu tov. comandant, am spus Tov. Chivu pentru ziua de astăzi terminăm orice operație, iar mâine vom vedea ce avem de făcut. (...) Tov. Chivu a început să țipe că este sabotată de toată lumea, spunând că pleacă imediat la București și în acțiunile sale necontrolate s-a trântit în fața subsemnatei și a tov. Cunst cu fundul de pământ. Subsemnata am rămas f. mirată, iar tov. Cunst având un copil, i-a spus : „Tov. Chivu, așa fac numai copiii”, la care tov. Chivu s-a sculat și a plecat în cameră s-a schimbat de pantalonii cu care era îmbrăcată mai tot timpul în colonie și-a luat valiza și a plecat².

1. Raport confidențial nr. 1096/1952 adresat căpitanului Florescu din Direcția Cadre a MAI, document semnat de către sublocotenentul Cunst Maria, comandant Coloniei de Minori Budila și de către sublocotenent Lipsanu Suzana, ajutor comandant (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Declarație dată la 19 iunie 1952 de către Didac Maria din Serviciului Colonii de Muncă și Reeducare Minori din MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

În cele din urmă, vizita înalților demnitari din MAI și CC al PMR anunțată pentru 1 iunie 1952 nu a mai avut loc.

După acest scandal petrecut la Colonia de Minori Budila, în ziua de 15 iunie 1952 Chivu Ecaterina a solicitat transferul în cadrul Ministerului Energiei Electrice, la Institutul de Studii și Proiectări Energetice, pentru a urma cursurile serale ale Facultății Electrotehnice din cadrul Institutului Politehnic din București. Însă din cauză că o salariată de la Serviciul Cadre și Învățământ al Institutului Politehnic i-a pierdut dosarul, nu s-a mai putut înscrie la timp la cursurile serale, ci doar la cursurile fără frecvență.

În ziua de 20 martie 1953, Chivu Ecaterina a adresat o cerere comandantului Serviciului Colonii de Muncă și Reeducare Minori din MAI, prin care solicita să i se aprobe transferul de la Institutul de Studii și Proiectări Energetice pendinte de Ministerul Energiei Electrice. Câteva zile mai târziu, comandantul Serviciului Reeducări Minori din MAI, căpitanul Helman Alexandru, i-a răspuns că nu i se aprobă transferul :

La cererea Dvs. înregistrată sub Nr. 2146/1953, vă facem cunoscut că nu se aprobă angajarea Dvs., deoarece ați mai lucrat în cadrul acestui Serviciu și ați cerut să plecați, fapt ce dovedește că nu v-a plăcut specificul muncii noastre¹.

În vara anului 1954, Chivu Ecaterina a adresat o nouă petiție prin care solicita reîncaadrarea în MAI, de această dată la Direcția Închisoari și Penitenciare (și această cerere i-a fost respinsă deoarece plecase de bunăvoie din MAI în 1952).

Mama Ecaterinei Chivu era mamă casnică, iar tatăl a rămas orb în timpul Primului Război Mondial (ca urmare a invalidității i s-a acordat o pensie și cinci hectare de pământ care, după 1948, au trebuit să fie predate unei GAS). De asemenea, Chivu Ecaterina a mai avut trei surori și un frate (Chivu Ștefan, medic igienist la Spitalul din Timișoara în anii '50).

În 1950, Chivu Ecaterina locuia în București pe Splaiul Unirii, nr. 3, iar în 1953 pe strada Pitar Moș, nr. 19.

Grade succesive : sergent-major (23 mai 1950).

CIORAN GH. NICOLAE, căpitan.

Activitate profesională : locțiitor politic la penitenciarul Focșani (8 aug. 1951) ; locțiitor politic la Penitenciarul Cluj Tribunal (mart. 1952) ; locțiitor pentru învățământ al șefului Cursului de Evidență Jilava – MAI (iul. 1955) ; comandant la Colonia de Minori Slatina (? – aug. 1960) ; comandant la Colonia de Minori Alexandria (aug. 1960, 1961-?).

CIOTĂRLĂ CONSTANTIN, sublocotenent.

Activitate profesională : locțiitor (aug. 1951) și șef al Biroului 2 din Direcția Cadre a DGPCUM (27 oct. 1951) ; șef al Biroului Cadre din formațiunea 0722 Constanța/Centrul de Coordonare Constanța (apr. 1952).

1. Adresă din 3 aprilie 1953 a Serviciului Colonii de Muncă și Reeducare Minori din MAI semnată de către șeful serviciului, căpitanul Helman Alexandru, și de către șeful Secției Regim din cadrul aceleiași serviciu, locotenent Zucaru Constantin. La acea dată, Chivu Ecaterina locuia în București, pe strada Pitar Moș, nr. 19 (*ibidem*, dosar nepaginat).

CIULEI MARIN CONSTANTIN, căpitan, d.p. nr. 2993 (n. 16 febr. 1916, com. Văleni, jud. Teleorman).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : militar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947.

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1924-1928) și 3 clase prin examen de diferență la Școala de Băieți nr. 32 din București (1946); 3 clase la Liceul Comercial „Nicolae Kretzulescu” din București, curs seral (1946-1949).

Stagiu militar : pe 10 martie 1938 a fost încorporat la Regimentul 89 Infanterie Brașov (10 mart. 1938 – 15 iul. 1940).

Studii militare : Școala de Subofițeri de Infanterie din Făgăraș (15 iul. 1940 – 5 iun. 1941). În timpul rebeliunii legionare din ianuarie 1941 a participat împreună cu unitatea sa la dezarmarea și arestarea legionarilor din București care ocupaseră Palatul Telefoanelor și Prefectura Poliției Capitalei; curs de formare pentru șefi de echipe ACG la Școala de Gaze din Centrul de Instrucție ACG (11-23 iun. 1943); Școala Militară de Ofițeri MAI din București (1 ian. – 7 nov. 1948).

Studii politice : curs de pregătire politică la Direcția Superioară pentru Educație a Secretariatului General pentru Trupe – MAI (1-25 sept. 1948); Universitatea serală de Marxism-Leninism (?).

Activitate profesională : servitor la un proprietar de pământ din comuna Potcoava, județul Olt (1929-1930); argat la un măcelar din comuna natală și agricultor la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1930-1933 și 1935-1936); salahor în București (1933-1934); slugă la un proprietar de pământ din comuna Beoca, județul Teleorman (1936 – 10 mart. 1938).

În urma absolvirii școlii de subofițeri activi a revenit la unitatea la care fusese încorporat, fiind încadrat ca subofițer activ (Regimentul 89 Infanterie Brașov). Cu această unitate a luat parte la luptele de pe Frontul de Est în calitate de încheietor de pluton – a luptat în Basarabia și în regiunea Odessa (13 iul. – 17 sept. 1941). În ziua de 17 septembrie 1941 a fost rănit de o schișă de brandt în luptele din jurul Odesei, fiind trimis imediat în țară pentru operație. După convalescență – octombrie 1941 – s-a înapoiat la partea sedentară a regimentului¹ său, iar în februarie 1942 a fost repartizat în funcția de încheietor de pluton și responsabil cu grădina unității la Regimentul de Gardă al Conducătorului Statului (2 febr. 1942 – 23 aug. 1944). Pe Frontul de Vest a fost cu Regimentul 115 Infanterie² (23 aug. – 17 oct. 1944) și Regimentul 19 Infanterie Caracal, în funcția de comandant de pluton, participând la luptele din București-Băneasa, Oarba de Mureș, Tisa-Ungaria și Cehoslovacia (17 oct. 1944 – 9 mai 1945). Datorită evidențierii sale pe câmpul de luptă, a fost decorat și apreciat în repetate rânduri de către superiori (în toată perioada în care a activat ca subofițer MAPN nu a primit nicio pedeapsă disciplinară). După terminarea războiului a mai rămas câteva luni la Regimentul 19 Infanterie Caracal (9 mai – 15 sept. 1945), iar ulterior a fost transferat pe aceeași funcție la Regimentul 35 Infanterie Iași (15 sept. 1945 – 4 apr. 1946).

1. În octombrie 1941, comandant al Regimentului 89 Infanterie Brașov era colonelul Pretorian.

2. În 1942 unitatea se chema Batalionul de Gardă al Conducătorului Statului, însă datorită măririi efectivelor a fost transformată în regiment. După 23 august 1944, Regimentul de Gardă al Conducătorului Statului s-a transformat în Regimentul 115 Infanterie.

În primăvara anului 1946 a fost mutat de la MAPN la MAI, fiind repartizat la CTG ca subofițer la atelierele de reparații ale comandamentului (4 apr. 1946 – 15 mart. 1947); subofițer la Biroul adjutantului din Serviciul de Educație al CTG (15 mart. – 15 sept. 1947); subofițer la Direcția Cadre din Direcția superioară pentru Educație a Secretariatului General pentru Trupe – MAI (15 sept. 1947 – 1 ian. 1948); șef de seminar, responsabil cu cadrele și loțiitor politic de companie la Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 1 din București (7 nov. 1948 – 21 sept. 1951); loțiitor politic al Parcului Sportiv „Dinamo” (21 sept. 1951 – 15 oct. 1952).

Un referat de cadre din 11 octombrie 1951 întocmit de Direcția Cadre din Direcția Generală Politică a MAI preciza motivele pentru care a fost mutat de la Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 1 din București :

Tov. Lt. Maj. Ciulei Constantin, de când muncește ca Șef de seminar a depus mult interes pentru pregătirea sa, iar la ore se prezenta bine documentat. În ultimul timp însă a fost depășit de problemele ce se dezbăt în școală, deoarece el se exprimă greoiu, iar nivelul lecțiilor sunt mai avansate decât cunoștințele sale, neputând astfel să facă față în bune condițiuni. Pentru acest fapt, i s-a încredințat sarcina de Comandant de Ploton Instrucție, unde a dat rezultate foarte bune, iar în cadrul școlii, mai îndeplinește și funcția de Loțiitor la Compania Ad-tivă a școlii, de care sarcină se achită în mod conștiincios. Ofițerul este un element disciplinat, punctual în serviciu și serios. A dovedit mult devotament în îndeplinirea sarcinilor. În special în munca de instrucție a obținut cele mai bune rezultate. Având în vedere că este depășit în munca sa de Șef de seminar, ținând seama că este un ofițer care a participat pe frontul anti-sovietic, fiind și decorat pentru fapte de armă. Având în vedere că provine din vechile cadre ale Armatei și că a făcut parte din Regimentul de Gardă a lui Antonescu ; Propunem mutarea Lt. Maj. Ciulei Constantin, din Șc. Educatori MAI Nr. 1 București, la Parcul Sportiv „Dinamo”, în funcția de Loțiitor Politic¹.

Pe 21 august 1952 a fost scos din aparatul politic și pus la dispoziția cabinetului ministrului adjunct pentru trupe.

În urma separării MAI de MSS din septembrie 1952, ofițerul a fost mutat de la Parcul Sportiv „Dinamo” la Serviciul Penitenciar din MAI în funcția de șef de Birou în Secția Pază și Regim (15 oct. 1952 – oct. 1953).

Șef al Biroului I Pază din Serviciul I (pază și regim) din DIP – UM 0618 București (oct. 1953 – 1 sept. 1954).

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre al DPLC la data de 22 octombrie 1954 propunea trecerea în rezervă a ofițerului din cauza numărului mare de ofițeri pe care îl avea nou înființata DPLC, precum și din cauza trecutului „necorespunzător” al ofițerului. Propunerea conducerii DPLC nu a fost acceptată ; astfel, căpitanul Ciulei a rămas în continuare în aparatul de penitenciare :

De când lucrează la Direcția Închisori și Penitenciare deși ofițerul este un șef al biroului pază s-a complăcut într-o serie de lipsuri și deficiențe care au existat în ceea ce privește organizarea și executarea pazei.

Șef al Secției Pază și Regim din Penitenciarul Văcărești (1 ian. 1955 – 30 iun. 1956).

1. „Referat de cadre din 11 octombrie 1951 asupra Lt. Maj. Ciulei M. Constantin, din Șc. Ofițeri Educatori MAI Nr. 1”, document semnat de loțiitorul șefului Secției DGP din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI, locotenent-major Șerban D., și de către locotenent Paloșanu M., șef de birou în aceeași secție (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2993, dosar nepaginat).

Ca urmare a reducerilor de efective din MAI, a fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 2947.

În dosarul personal al ofițerului se regăsesc câteva declarații date în anul 1955 de către câțiva locuitori din comuna Văleni, în care se afirma că ofițerul Ciulei Constantin a activat (în perioada 1937-1938) în cuibul legionar „Grănicerul” din satul Popești, comuna Văleni.

La câteva luni de la trecerea în rezervă – ianuarie 1957 – Ciulei Constantin a adresat conducerii DGPCM un memoriu în care cerea reactivarea sa în corpul ofițerilor activi ai MAI și repartizarea într-o funcție corespunzătoare (cererea i-a fost respinsă).

În 1958, Ciulei M. Constantin era salariat al Institutului de Cercetări Miniere – ICEMIN din cadrul Departamentului Cărbune și Minereuri, pendinte de Ministerul Industriei Grele. Acest institut își avea sediul în București, Calea Victoriei, nr. 220.

Grade succesive: sergent (iun. 1941); sergent-major (1 aug. 1941); plutonier (mai 1946); sublocotenent (7 nov. 1948); locotenent-major (1950); căpitan (1 apr. 1954).

Decorații: medalia Crucea „Serviciul credincios” cu spade, clasa a III-a (1941); medalia „Virtutea Militară”, clasa I (1942); medalia „Bărbăție și credință”, clasa a II-a (1944); medalia sovietică „Victoria” (1947); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1949).

Pedepse: cinci zile de arest la garnizoană pentru nereguli în serviciu (oct. 1954).

COCĂRLĂ GHEORGHE SEVERIN, locotenent, d.p. nr. 1376 (n. 2 mart. 1923, satul Costâna, com. Todirești, jud. Suceava – d. 16 aug. 1994, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: funcționar inferior.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1945. În vara anului 1945 a fost scos din producție de către partid, fiind trimis ca activist în plasa PCR Solca-Suceava (aug.-nov. 1945); activist și secretar al plaselor PCR Crasna-Jibou-Zalău (ian. 1947 – iun. 1948).

Studii civile: 4 clase în comuna natală (1930-1934); 4 clase la Liceul „Ștefan cel Mare” din Suceava, fără bacalaureat (1934-1938); Școala de suboficiari PTT din Direcția Generală a PTT (mai-iul. 1942). Nu a reușit să termine cursurile acestei școli din cauza unor probleme medicale.

Stagiul militar: Batalionul 14 Vânători de Munte (mai 1944 – mai 1945). Nu a luat parte la luptele de pe front. În decembrie 1945 a fost concentrat din nou pentru continuarea stagiului militar la Batalionul 3 CFR Sibiu, unde a stat până în toamna anului 1946, când a fost lăsat definitiv la vatră.

Studii militare: Școala de Referenți/Secretari de Grefă de pe lângă Penitenciarul Jilava (1 sept. – 1 oct. 1950).

Studii politice: Școala Medie de Partid de la Oradea (1948).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească (1937 – oct. 1938, iun. 1941 – mai 1942 și nov. 1942 – 1943); servitor la un magazin de coloniale din București, șoseaua Colentina, nr. 226, și vizitiu la familia I. Brătianu din București (nov. 1938 – mart. 1939); muncitor necalificat la fabrica de cărămidă din Dudești-Cioplea (iul. 1939 – iun. 1940); funcționar/impiegat la Biroul Contabilitate din Uzina „Vulcan” București (iun. 1940 – iun. 1941); salăhor pe un șantier de construcții de lângă Mizil (aug.-oct. 1942); secretar la Ocolul Agricol al plasei Solca-Suceava pendinte de Camera Agricolă Suceava¹

1. În martie 1944, din cauza apropierii liniei frontului, a fost nevoit să se refugieze cu serviciul în comuna Voinești, județul Dâmbovița.

(1943 – mai 1944 și mai-aug. 1945); director al GAS Chereșe, județul Sălaj (iun. 1948 – oct. 1949); director al GAS Panic, județul Sălaj (nov. 1949 – 1 iun. 1950); șef de secție la Uniunea Cooperativelor de Consum Zalău din județul Sălaj (1 iun. – 1 sept. 1950).

La 1 septembrie 1950 a fost încadrat ca angajat civil în DGP în funcția de referent (1 sept. – 1 dec. 1950), iar apoi a fost promovat în funcția de șef de secție în Direcția Cadre (1 dec. 1950 – ?); lucrător cadre în Direcția Cadre a DGPCUM (? – 14 nov. 1952); comandant la Colonia de Muncă Borzești/formațiunea 0680 (14 nov. 1952 – 20 apr. 1953).

Începând cu data de 20 aprilie 1953, a fost suspendat din funcție și pus la dispoziția Serviciului Cadre din DLCM pentru o serie de abateri. După două luni de zile, la data de 25 iunie 1953, a fost scos din cadrele militarizate ale DLCM cu gradul de soldat.

Grade succesive: locotenent (4 dec. 1951).

Pedepse: „muștrare” pentru poziție „nejustă” față de muncă în cadrul Secției Anchete din Direcția Cadre a DGPCUM (mart. 1952).

CONDOȘ A. PETRE, angajat civil, d.p. nr. 3885 (n. 2 iul. 1921, com. Brăești, jud. Buzău).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: operator electrician cinema.

Studii civile: 4 clase la o școală elementară din strada Episcopiei, nr. 5, Buzău (1928-1932). În aprilie 1956 a susținut examenul de absolvire al celor 4 clase primare la Școala elementară nr. 171 din București.

Stagiu militar: Batalionul 4 Vânători de Munte Predeal (20 febr. 1942 – 20 febr. 1944). În aprilie 1942 a fost trimis pe Frontul de Est ca pușcaș. Unitatea sa a fost cantonată la Ialta unde a asigurat pentru câteva luni de zile paza litoralului. Ulterior a fost trimis la Simferopol. De aici s-a întors în țară și a fost lăsat la vatră cu gradul de fruntaș (în februarie 1944). A rămas în continuare la sediul batalionului până în 1945.

Activitate profesională: ucenic parchetar la Fabrica de scânduri „Furnica” din Buzău (1933-1936); muncitor la cinematograful „Marna” („Gheorghe Doja” în anii '50) din București (1936 – 20 febr. 1942 și 18 mart. 1945 – 15 febr. 1952); electrician la Întreprinderea de Lucrări S.C. CFR (29 ian. 1953 – 21 mai 1954); electrician la Abatorul Central din București (1 oct. 1954 – 20 mart. 1957).

Pe 1 mai 1957 a fost transferat de la Întreprinderea Cinematografică de Stat București în MAI la Serviciul cultural-educativ din DGPCM, în funcția de operator cinema caravană la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 și apoi în aparatul central din DGPCM (1 mai 1957 – 15 febr. 1964). Condoș Petre s-a ocupat în primii ani cu distribuția filmelor propagandistice ale regimului în coloniile de muncă de la Chitila, Periprava și Salcia.

Pe 15 februarie 1964 i s-a desfășurat contractul de muncă în conformitate cu articolul nr. 20, litera „b” din Codul muncii, când postul i-a fost suprimat prin reorganizarea DGPCM.

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru că, trimis în misiune la Penitenciarul Jilava pentru a proiecta filmul „Lupeni '29”, Condoș nu a ajuns la destinație (oct. 1960).

CONSTANTINESCU S. IOAN, angajat civil.

Activitate profesională: inginer la Direcția Economică a DGPCM (1961).

CONSTANTINESCU STOIAN MARIN, colonel¹ (n. 29 ian. 1912, com. Gruiu, jud. Ilfov – d. 1992, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tapițer.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCdR din noiembrie 1944; membru în ARLUS (1945-?); secretar al organizației PCR din Prefectura Poliției Capitalei (1947).

Studii civile: 4 clase în comuna natală (1918-1922). Între 1954 și 1955 a mai absolvit 3 clase la Școala nr. 20 din București, fiind declarat absolvent al școlii de 7 ani. În 1958 s-a înscris în clasa a VIII-a la Școala Medie de Băieți nr. 13 din București, strada Traian, nr. 165 (a abandonat studiile medii după un an de zile).

Stagiu militar: Regimentul 34 Infanterie Constanța (mai 1935 – 1 noiembrie 1937); a fost concentrat în anul 1939, timp de zece zile, la aceeași unitate, iar în lunile mai-octombrie 1940, a fost concentrat la Batalionul 2 Administrativ din Cotroceni-București. La 25 octombrie 1940 i s-a acordat un concediu de 25 de zile, după care nu s-a mai prezentat la unitate, fiind declarat dezertor.

Studii militare: Școala de Inițiere din cadrul Prefecturii Poliției Capitale (31 iulie – 15 august 1945).

Activitate profesională: Marin Constantinescu provenea dintr-o familie cu patru copii. În 1922 se mută la București împreună cu toată familia și se angajează ca muncitor la o moară de pe Șoseaua Chitilei (1922-1925). După trei ani de zile moara se închide, iar Constantinescu intră ca ucenic la un atelier de tapițerie de pe strada Romană, deținut de cetățeanul Nicolae Stroescu (1925-1927). În 1927 va fi nevoit să plece de la acest atelier din cauza neseriozității patronului său. Se va angaja la Atelierul de tapițerie „Padencov & Rantz” din strada Nicolae Bălcescu, nr. 8. Aici s-a calificat în meseria de tapițer. În 1932 a plecat de la acest atelier și s-a angajat ca lucrător tapițer la Atelierul de tapițerie „Luca” de pe strada Smârdan, nr. 4. În același an, un văr de-al său, Gheorghe M. Gheorghe, i-a făcut legătura cu Elena Balog care, la rândul-i, l-a pus în legătură cu tov. Tasia, responsabilă cu tineretul în cadrul Blocului Muncitoresc Țărănesc al Sectorului IV (Roșu). În această organizație camuflată a PCdR, Constantinescu a activat până în toamna anului 1932 sub numele conspirativ „Max” (alături de Petre Georgescu, Cristea Niculescu, Mișa Grünberg, Fira Grünberg etc.), când a intrat în organizația UTCdR a Sectorului IV (Roșu). În cadrul tineretului comunist, Constantinescu a lucrat cu tovarășii anterior menționați, luând parte la diferite acțiuni: împrăștiere de manifeste, întruniri spontane („sburătoare”²) la fabrici din Sectorul 4 (Roșu), recrutări de noi membri și echipe de „spart”³. În intervalul ianuarie-februarie 1933, a luat parte alături de tinerii din UTCdR Sector 4 (Roșu) la demonstrația din Piața Mare, la greva de la fabrica Saturn și la grevele din februarie 1933 de la atelierele CFR Grivița. După greva de la Grivița a primit sarcina de a participa la restructurarea organizației comuniste de tineret din atelierele Grivița (ședințe, celule,

1. Această intrare este realizată pe baza informațiilor provenite din dosarul de cadre al ofițerului Constantinescu Marin aflat în custodia CNSAS (ACNSAS, fond Cadre, dosar 00015 – Constantinescu Marin. Fotografia provine dintr-un album cu suspecți comuniști realizat de Poliția de Siguranță în perioada interbelică: Constantin Marin zis „Max” (ANIC, fond 95, dosar 121139, f. 85).
2. Autobiografie dată de Marin Constantinescu la 20 februarie 1951 (ACNSAS, fond Cadre, dosar 00015 – Constantinescu Marin, f. 13).
3. *Ibidem*.

atragera de noi tineri; activitatea sa nu a avut însă efectul scontat, el mărturisind în autobiografia din 1951 că a reușit cu greu să înființeze o celulă formată din doar trei membri). În iulie 1933 a fost cooptat în comitetul raional al UTCdR, iar în luna august a aceluiași an a fost recrutat pentru a face parte din comitetul de apărare a învinuiților în procesul intentat liderilor greviștilor de la Grivița (în aceeași lună fusese ales secretar al Comitetului UTCdR local¹). Pe 6 noiembrie 1933 a fost arestat de Siguranță, depus la Penitenciarul Văcărești, judecat și condamnat la șapte luni de închisoare pentru tulburarea liniștii publice (deși mai stătuse șapte luni și în arest preventiv).

La Arhivele Naționale Istorice Centrale se găsesc cinci dosare întocmite de organele Siguranței interbelice pe numele Marin Constantinescu. Primul dosar conține trei file, respectiv două fotografii (față și profil) realizate de Prefectura Poliției Capitalei arestatului Marin Constantinescu, o notă din 16 iulie 1936 a unei structuri a Siguranței din Prefectura Poliției Capitalei care semnală Direcției Generale a Poliției prezența comunistului Marin Constantin zis „Max” în Regimentul 34 Infanterie Constanța, și o adresă secretă din 21 iulie 1936 a Direcției Generale a Poliției către Secția a II-a Informații din Marele Stat-Major prin care se atrăgea atenția că tapișterul comunist Marin Constantin zis „Max”, încorporat la Regimentul 34 Infanterie Constanța, „a suferit un an închisoare corecțională pentru agitațiuni cu caracter revoluționar comunist”².

Cel de-al doilea dosar este compus din doar trei file și conține „Foaia personală” completată de comisarul ajutor Ion C. Florescu în urma arestării lui Constantinescu în ziua de 6 noiembrie 1933. Pe lângă datele de stare civilă și semnalmentele care se regăsesc în această „Foaie personală” mai aflăm că Marin Constantinescu, zis „Moșul”, fusese arestat pentru propagandă comunistă cu ocazia descoperirii unei organizații comuniste din București, strada Sârbească, nr. 1. Același document preciza că Marin Constantinescu a fost înaintat Parchetului Ilfov de către Direcția Generală a Poliției, cu propunerea de arestare³.

Al treilea dosar conține 11 file, fiind alcătuit din corespondență diversă purtată între Penitenciarul corecțional Văcărești, Penitenciarul Doftana, procurorul general de pe lângă Curtea de Apel București, precum și o cerere a deținutului politic Marin Constantinescu adresată directorului general al DGP la data de 10 octombrie 1934, în care acesta cerea îmbunătățirea condițiilor de detenție din Penitenciarul Doftana:

Supsemenatul Marin Constantin, deținut politic, vă aduc la cunoștință că din ziua de 5 oct. a.c. am fost închiși din nou și avem regimul ilegal și ucigător care ca pedeapsă a fost introdus după 6 Mai 1933. Protestăm cu energie împotriva includeri noastre în celule zii și noapte și cerem redeschiderea noastră cu atât mai mult fiindcă noi am dat apsoluți nici un motiv pentru această pedeapsă. La fel cerem satisfacerea și celorlalte averi care leam mai repetat: redarea atelierului, Cazan de mâncare, Materiale și scule confiscate și Biblioteca. Cu respect, Marin Constantin. Doftana. 10 oct. 1934⁴.

Al patrulea dosar este alcătuit din 12 file și conține un proces-verbal de percheziție întocmit în ziua de 23 septembrie 1933 la domiciliul lui Constantinescu din București, strada Soveja, nr. 26. La percheziția realizată de doi agenți de poliție din Prefectura Poliției

1. În perioada în care a activat la Blocul Muncitoresc Tărănesc și în Comitetul Local al UTCdR, Constantinescu i-a cunoscut pe Tatiana Bulan (viitor ministru adjunct al Învățământului Public în anii '50), Pustai Emeric, Leonte Tismăneanu (director adjunct la Editura PMR în anii '50), Dorina Pârvulescu (soția lui Constantin Pârvulescu), Ionel Gruia etc.

2. ANIC, fond 95, dosar nr. 26929.

3. *Ibidem*, dosar nr. 21777c.

4. *Ibidem*, dosar nr. 26929/184, f. 10.

Capitalei au fost ridicate următoarele obiecte : 72 de lei, o curea, o cravată, un portmoneu, un briceag, un portofel și o batistă¹.

De asemenea, în același dosar, pe lângă fișa dactiloscopică și biletul de liberare din Penitenciarul corecțional Văcărești, mai regăsim un tipizat realizat la începutul anilor '40 și denumit „Situația personală”, în care sunt precizate datele de stare civilă alături de date antropometrice care ne ajută la reconstituirea portretului tânărului Constantinescu : român, ortodox, înălțime de 1,62 m, culoarea feței – negricioasă cu forma prelungită, fruntea mare și bombată, ochi albaștri, părul negru, nasul borcănât, gura mică și bărbia ovală².

Ultimul dosar are 9 file și conține mandatul de arestare a comunistului Constantinescu, un bilet de voie din 26 februarie 1934, emis de Cabinetul 4 Instrucție al Tribunalului Ilfov pe numele mamei lui Constantinescu – Maria Zaharescu – prin care i se permitea vizitarea fiului ei aflat în arest preventiv la Penitenciarul corecțional Văcărești, o copie de pe foaia de carceră și o declarație a deținutului Constantinescu adresată președintelui Curții de Apel București prin care contesta mandatul de arestare al Parchetului General al Curții de Apel București pe motiv că „nu s-a emis mandatul pe data pronunțării ședinței Tribunalului Ilfov S. 3 C.C., ci pe data retragerii apelului”.

Așa cum am arătat mai sus, în acest ultim dosar se găsește mandatul de arestare a comunistului Constantinescu înregistrat cu numărul 4944 din 18 noiembrie 1933 și semnat de către Ioan P. Stănescu, judecător de instrucție la Cabinetul nr. 7 din Tribunalul Ilfov. În opinia procurorului Al. Procop Dumitrescu și a judecătorului Stănescu, Constantinescu săvârșise fapte „excepțional de grave, tinzând la anarhizarea țării și la tulburarea ordinii publice”, neputând fi lăsat în libertate pe durata judecării procesului pentru că ar fi putut „săvârși noi fapte de măsură să tulbure ordinea publică și pentru a-l împiedica să comită astfel de noi fapte”³. Iată, pe scurt, un fragment din motivația de arestare a tânărului „Max”, pronunțată de judecătorul Ioan Stănescu (motivele pentru care acesta a decis arestarea lui „Max” ar putea părea ușor puerile în zilele noastre) :

În executarea programului de reorganizare a mișcării comuniste din România și în vederea intensificării propagandei subversive printre muncitori și săteni, pe baza noilor dispozițiuni venite de la Cominternul din Moscova și în strânsă legătură cu inculpații Puștai Emeric și Cristea Niculescu a făcut instigațiuni printre muncitori, ținând întruniri zburătoare în fața atelierelor Grivița CFR și îndemnând și provocând pe muncitori prin viu grai și prin răspândire de manifeste cu conținut anarhic, să facă demonstrațiuni și tulburări violente din care ar putea rezulta pericol pentru siguranța Statului. Separat de acest fapt, inculpatul împreună cu ceilalți de mai sus a atras în mișcarea subversivă între alții și pe tinerii muncitori Frantz Holzinger și Gheorghe Croitoru, procurându-le materialul subversiv în ședințele clandestine ce ținea prin diferite case conspirative, pe care material inculpații Holzinger și Gheorghe Croitoru și ceilalți l-au răspândit între muncitori. De asemenea, participa în diferite case conspirative în str. Abrud 115, în casa lui Covaci de la Bucureștii-Noi etc. la ședințele clandestine ale comitetului raional Verde, primind instrucțiuni de la centrul organizației comuniste și transmițându-le mai departe, în vederea pregătirii revoluției comuniste în România⁴.

Va fi eliberat pe 21 decembrie 1934. Într-o autobiografie din 20 februarie 1951, Constantinescu vorbea despre momentul arestării și modul în care s-a comportat la Siguranță și în penitenciar :

1. *Ibidem*, dosar nr. 26929/14482, f. 4.

2. *Ibidem*, ff. 1-2.

3. ANIC, fond 95, dosar nr. 26929/1654, fv. 1.

4. *Ibidem*.

La 6 Septembrie aveam fixată o întâlnire cu tov. Marin la Fabrica Voinea pe Str. Apolodor, seara la ora 8. În această zi la fabrica Falk, după această stradă, muncitorii au declarat grevă, de această grevă nu am știut nici eu, nici Marin. Ne-am dus la întâlnire, acolo am fost arestați de agenții care erau pe stradă, duși la poliție, nu ne-am recunoscut, ne-au dat drumul după 2-3 zile, după ce ne-au dat drumul am comunicat tovarășului din comitetul local și fără să-mi dau seama de regulile de conspirativitate, pentru că nu se întrerupă legăturile și munca am ținut mai departe legături cu tovarășii, am ținut mai departe ședința. În luna Octombrie 1933, am ținut o ședință a Comitetului local în strada Baicului nr. 4, în casa Tov. Dorina Stoian. Casa a fost găsită de Tov. Rada, la această ședință am participat 7 tovarăși. Intrările în casă au fost făcute de tov. Rada și tov. Costică, la ora 10 seara am început ședința, așa cum se obișnuia înainte de începerea ședinței am stabilit că se întâmplă ceva să știm ce avem de spus, că ne-am întâlnit să petrecem. La orele 11 seara a venit poliția și ne-au arestat. La poliție eu am fost bătut, pentru a declara, nu am declarat nimic. A doua zi seara am fost pus în libertate eu Rada și Costică, ceilalți tovarăși au fost ținuti încă cinci zile. După aceasta am luat legătura cu Agitația și Propaganda, cu Tehnica, le-am comunicat să schimbe imediat locul unde se afla Tehnica și să nu se mai întâlnească cu mine, de asemenea, am comunicat și celorlalți tovarăși. Pe ziua de 6 Noiembrie 1933, am fost din nou arestat de la atelierul unde lucram din Str. Smârdan Nr. 4 și dus la Siguranță, acolo am găsit mai mulți tovarăși din UTC și Partid, care după cum mi-au spus erau arestați de o săptămână, între ei era tov.: Ida și Fira Grunberg, Ciocler, Liuba Chișinevski, Croitoru, Niculescu Cristea, Petre Georgescu, Mihai Popescu, Olsinger și alții. În ziua când am fost arestat au și început să mă ancheteze, nu am recunoscut nimic, nu am dat nici o declarație, am fost bătut trei zile și am fost confruntat cu o serie de tovarăși pe care nu i-am recunoscut, eu am fost recunoscut de tov. Petre Georgescu, Cristea Niculescu, Olsinger și Croitoru, am fost ținuti la Siguranță aproape două săptămâni. În timpul cercetărilor s-a hotărât să se declare greva foamei pentru încetarea bătăilor și trimiterea noastră la Justiție. La această grevă au luat parte toți tovarășii, în afară de Croitoru Gheorghe, greva a ținut 6 zile. Am fost trimiși la Parchet și de aici depuși la Văcărești. În luna Aprilie 1934, am fost judecați, eu am fost condamnat la 7 luni închisoare [în ziua de 26 mai 1934 a fost condamnat la șapte luni închisoare corecțională de către Secția a II-a a Curții de Apel București în baza art. 11 din Legea pentru reprimarea unor noi infracțiuni la liniștea publică – *n.n.*]. La 3 Iunie 1934 am fost trimis la Doftana unde am stat până la 15 Decembrie 1934. La 24 Decembrie 1934 am fost eliberat din Văcărești. Când am ajuns la Văcărești s-a format o comisie de 5 tovi. pentru verificarea căderei, din această comisie am făcut și eu parte. În urma cercetărilor s-a stabilit că aceste căderi s-au datorat lipsei de conspirativitate și a lipsei de vigilență, cum a fost cazul lui Ioniță Ion de la CFR, agent provocator al Siguranței și ajunsese până în Comitetul local al UTC. În închisoare Văcărești s-a format celula de Partid din tov. membri de partid și care s-au purtat bine și la Siguranță. În această celulă am fost cooptat și eu pe baza muncii din afară și a purtării mele de la Siguranță. Secretar al celei era Tov. Buican Alexandru. Din această celulă mai făcea parte Tov.: Voicu Daci, Ciocler, Ciobotaru, Gruman Nusin și tov. Munder¹.

Atât la Penitenciarul Văcărești, cât și la Doftana, a participat la toate ședințele de partid și a suferit bătăi și umilințe de la administrația celor două locuri de deținere.

După eliberare, a fost bolnav câteva luni și a avut legături sporadice cu Partidul prin Mihai Popescu și Ștefan Foriș. De asemenea, în perioada ianuarie-aprilie 1935 s-a angajat la atelierul de tapițerie „Szekely & Reti” din strada Academiei, acolo unde a muncit până la încorporare. După lăsarea la vatră și-a închiriat cu un văr de-al său, Traian Mihăilescu, un atelier de tapițerie pe strada Luterană, nr. 23 (în aprilie 1940, el și Mihăilescu s-au despărțit, cel din urmă mutându-se în Știrbei Vodă, nr. 60).

1. ACSNAS, fond Cadre, dosar 00015 – Constantinescu Marin, fv. 13-14.

În ziua de 5 octombrie 1941 i-a permis unui văr de-al său din comuna natală să descarce la el în curte circa opt tone de cartofi (aflați în șapte căruțe), însă în timp ce operațiunea de descărcare avea loc, primește vizita unui inspector de primărie care îl acuză de sabotaj. Cartofii erau destinați unui vecin cofetar care nu avea spațiu de depozitare, iar între acesta și inspectorul sosit la fața locului s-a iscat o altercație. La patru zile după evenimente, Constantinescu și cofetarul au fost arestați de poliție și trimiși în judecată pentru sabotaj. La prima instanță, Marin Constantinescu a primit un an, iar la recurs i s-au redus patru luni din pedeapsă. În detenție a stat însă doar două luni, deoarece a anulat restul pedepsei prin plata unei amenzi de 10.000 de lei. Astfel, în decembrie 1941 s-a eliberat și a stat acasă până pe 7 februarie 1942, când a fost arestat de organele comendurii de garnizoană și expedit la Batalionul 2 Administrativ. Odată ajuns aici, comandantul Batalionului (col. Ionescu) îl trimite la arestul unității și dispune întocmirea actelor de trimitere în justiție pentru infracțiunea de dezertare (la sfârșitul anului 1940 își luase concediu și nu se mai întorsese la unitate). Datorită intervenției fratelui său, Ion „Niță” Constantinescu, care-l cunoștea pe comandantul Batalionului, Marin Constantinescu nu mai compare în fața Tribunalului Militar, ci este trimis pe Frontul de Est la Brutăria nr. 32, Companie care se afla la Melitopol (în luna mai 1942). În Caucaz a stat până la retragerea Armatei Române din Crimeea (ianuarie 1943); apoi, pe 17 mai 1943, a plecat în concediu (25 zile), de unde nu s-a mai întors, aranjându-și o situație mai convenabilă în București, la Marele Stat-Major, ca tapițer. Aici a rămas concentrat până pe 18 decembrie 1944.

Într-o fișă de evidență a ilegalistilor întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Marin Constantinescu la data de 15 ianuarie 1952, acesta menționa că, după 1940, a pierdut legătura cu partidul însă :

din 1940 până în 1944 am avut legătura cu tov. neorganizate, în acest timp am dus muncă de lămurire și difuzam știrile ascultate de la posturile Radio Moscova comuniștilor¹.

Despre activitatea depusă după întoarcerea armelor, Constantinescu vorbește în autobiografia semnată pe 20 februarie 1951 :

În ziua de 27 August 1944, am luat legătura cu Tov. Alex Augustin, pe care l-am întâlnit pe Str. Luterană și el mi-a făcut legătura cu Tov. Munteanu Nicolae, Ilie Alexe și cu Tov. Eva Birtaş, cu care am început să lucrez pe linia Uniunii Patrioților. În luna Noiembrie 1944, Tov. Munteanu mi-a cerut auto-biografia pe care eu am dat-o și după o săptămână mi-au spus că sunt primit în Partid și astfel am fost chemat la ședințele celei de partid ce se crease în circumscripția 31 ; am activat aici luând parte la toate acțiunile organizate de partid, până la 23 Aprilie 1945, când am fost chemat de Sectorul IV Roșu, de tov. Ilie David și Tov. Florescu Gheorghe, care m-a trimis cu un grup de tov. la Comitetul Central al Partidului, acolo am fost repartizat la Prefectura Poliției Capitalei, aici am fost numit Comisar și repartizat la circa 31 Poliție. În ziua de 5 Iunie 1945, eram comisar de serviciu la circa 31 Poliție ; în această zi venise după front un cunoscut de al meu, Sublocotenent Nicolae Sotir, care se înrolase în Divizia Tudor Vladimirescu pentru că acasă nu aveam mâncare m-am dus cu el, eu, soția și cu un văr de-al soției la un restaurant în apropiere de circumscripție și am mâncat. În acest local erau niște indivizi care se certau între ei, am mâncat și am plecat, după vreo 10 minute am fost anunțat că la acel local e scandal mare, am trimis gardianul

1. Fișă de evidență a ilegalistilor nr. 15093 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Marin Constantinescu în ziua de 15 ianuarie 1952. La acea dată, Constantinescu avea doi copii : unul avea 12 ani, iar celălalt șase ani (ANIC, fond 95, dosar nr. 122290, fv. 52).

de serviciu și mi-a spus că nu poate să-i potolească, atunci m-am dus eu și am ridicat dintre ei pe cel mai gălăgios și l-am adus la circă; aici l-am ținut vreo două ore, după care i-am spus să plece. El încă fiind beat m-a înjurat și a spus că el vrea să-l bag la arest, atunci i-am spus gardianului să-l bage la arest. Dimineața acesta s-a trezit și a plecat, eu fiind nou nu am știut că trebuie să fac acte de trimitere în judecată pentru acest lucru. În luna August 1945, el a reclamat la Prefectură că l-am ținut ilegal și că i s-a luat și un inel. Această anchetă a fost făcută de un comisar vechi, Iacob, și în urma anchetei am fost îndepărtat din serviciu la 16 Octombrie 1945.

În august 1945 a fost numit în funcția de șef al Comisariatului Gării de Nord din Prefectura Poliției Capitalei (aug. – 16 oct. 1945). Din cauza evenimentului amintit în biografie (reținerea fără forme a cetățeanului turbulent și părăsirea serviciului), la data de 16 octombrie 1945 a fost destituit din serviciu. În urma unui memoriu trimis ministrului Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, superiorii lui Marin Constantinescu au fost nevoiți să-l reîncadreze în Poliție. În acest memoriu, Constantinescu își recunoștea vina și făcea apel la trecutul său de comunist în ilegalitate pentru a fi reîncadrat în Poliție. A fost reîncadrat în luna noiembrie 1945, cu funcția de adjunct/ajutor al chestorului Sectorului IV Poliție Roșu din cadrul Prefecturii Poliției Capitalei.

Un ajutor care s-a dovedit util în reîncadrarea lui Constantinescu îl constituie și o bună recomandare aparținându-i chestorului Sectorului IV Poliție Roșu, Constantin Nisipeanu, care, pe 13 august 1945, a trimis către Biroul Personal din Prefectura Poliției Capitalei o adresă prin care descria ca excelente calitățile organizatorice ale comisarului Marin Constantinescu, dovedite în funcția de șef al Comisariatului Gării de Nord:

Avem onoarea a vă raporta că, imediat după ce am fost delegat și cu conducerea Chesturei IV Roșu, am făcut mai multe inspecții la Comisariatele din raza acestei Chesturi, cu care ocazie am constatat că, Comisariatul Gării de Nord este foarte rău condus; între funcționari nu era nici un fel de colegialitate, șeful era în anchetă fiind reclamat de subalterni, iar Comisariatul funcționa într-o singură cameră avariata de bombardamentele aeriene, având aspectul unui grajd și nici de cum a unui birou. În interesul bunului mers al serviciului, am dispus înlocuirea șefului Comisariatului, care era reținut la Prefectura Poliției Capitalei pentru anchetă, cu Comisarul Constantin Marin de la Comisariatul Circ. 31, care mi se părea un element foarte capabil. În ziua de 9 septembrie 1945, cu ocazia inspecției făcute Comisariatului Gării de Nord, am constatat cu mare satisfacție că alegerea ca șef a comisarului Marin Constantin, a fost foarte bună. Comisariatul Gării de Nord, într-un timp scurt, a fost transformat într-un Comisariat model. Este instalat în două camere spațioase, în loc de una mică și murdară cum era mai înainte, și este de o curățenie și aranjament exemplar. Față de cele de mai sus, rog ca, Comisarul Marin Constantin, să fie dat de exemplu prin Buletinul PPC, pentru transformările aduse Comisariatului Gării de Nord, curățenia localului, organizarea și executarea serviciului¹.

La începutul lunii ianuarie 1946, chestorul Sectorului IV Poliție Roșu, Dumitrescu Pompiliu, l-a propus conducerii Prefecturii Poliției Capitalei pentru avansarea la gradul de comisar-șef de delegație. A primit acest grad pe 8 februarie 1946, iar o lună mai târziu, în ziua de 26 martie 1946, a fost transferat în funcția de comisar-șef la Circumscripția 31 Poliție din cadrul Prefecturii Poliției Capitalei. Pe 15 octombrie 1946, Constantinescu a fost mutat în funcția de șef al Serviciului Poliției de Siguranță din cadrul Prefecturii Poliției Capitalei.

1. „Adresa Nr. 868 din 13 August 1945 a Chestorului Sectorului IV Poliție Roșu, Constantin Nisipeanu” (ACNSAS, fond Cadre, dosar 00015 – Constantinescu Marin, f. 156).

Pe 6 mai 1947, a primit gradul de chestor de poliție cu delegație, iar în vara aceluiași an a fost transferat de la Siguranță, la cabinetul secretarului general al Prefecturii Poliției Capitalei (19 aug. 1947 – 18 febr. 1948). Pe 18 februarie 1948 a fost transferat la DGP în funcția de inspector general (18 febr. 1948 – 1 ian. 1949); director al Serviciului Central Administrativ/Direcția administrativă din DGP (1 ian. 1949 – 6 iul. 1951); director al Direcției Pază din DGPCUM (6 iul. 1951 – ?); ofițer superior în cadrul aparatului central al DLCM (nov. 1952 – 17 iun. 1953).

În calitate de inspector general și director al Direcției Pază a efectuat numeroase vizite și inspecții în unitățile exterioare ale DGP, fiind văzut adesea însoțit de șefii Serviciului Inspecții din DGP, Iosif Nemeș și locotenent-colonel Tudor Sepeanu, șeful DGP, colonel Ioan Baci, subdirectorul general al DGSP/DGSS, general-maior Alexandru Nicolschi și adjunctul ministrului Afacerilor Interne, Marin Jianu. În memoriile foștilor deținuți politici, numele lui Constantinescu Marin se regăsește frecvent, prezența fiindu-i semnalată mereu la trierile de deținuți trimiși din penitenciare la unitățile de muncă și coloniile de muncă de la Canalul Dunăre – Marea Neagră. De asemenea, în memoriile foștilor deținuți politici care au trecut prin „reeducarea” de la Pitești, numele lui Marin Constantinescu apare în contextul unor inspecții efectuate la penitenciarele din Suceava, Pitești, Târgșor și Gherla¹.

Comandant la formațiunea 0722 Constanța/Centrul de Coordonare Constanța (17 iun. – oct. 1953).

Scriitoarea Doina Jela îl menționează în lucrarea *Lexiconul negru*, relatând o întâmplare petrecută la Colonia de Muncă Peninsula, în vara anului 1953 :

În ziua de 17-18 iulie 1953, când lagărul trebuia evacuat complet, transporturile de deținuți urmând să plece spre nordul țării, pentru a pregăti litoralul în vederea celebrului „Festival al tineretului”, Marin Constantinescu a supravegheat personal operațiunea. Atunci a fost văzut intrând în infirmeria unde erau bolnavii netransportabili de la Peninsula, cu o băță în mână, iar câteva momente mai târziu bolnavi în cărje săreau pe ferestrele barăcii. Convocat pentru că un deținut declarase greva foamei, i-a cerut acestuia să renunțe la grevă, altfel îl aruncă în sârma ghimpată. Cum se știe, „aruncatul în sârme” era una dintre metodele de simulare a tentativei de evadare soldată cu execuția. Avea în lumea deținuților și o a doua poreclă : Duba [cealaltă era Tunsu – *n.n.*]. Fusese înainte tapițer².

Postul deținut politic Remus Radina își amintește de întâlnirea cu Marin Constantinescu în toamna anului 1953 :

La sfârșitul lunii septembrie, toți deținuții politici din Galeș au fost transferați la Peninsula. Dar chiar a doua zi am fost lovit de sergentul Șerban, unul dintre cei mai criminali gardieni. Motivul : nu am fugit mai repede la numărătoare. Petre Iorgu, român macedonean din București, student, care îmi era prieten, a încercat să mă calmeze. Dar am fost dus la carceră, care și aici era acum din beton și betonul nu era uscat. Când mi-au comunicat pedeapsa de zece zile de carceră, am declarat greva foamei și am precizat că nu voi mânca niciodată în lagărul Peninsula. După câteva zile a sosit în lagăr colonelul Constantinescu, de la Direcția penitenciarelor, care mi-a spus că dacă nu renunț la grevă mă aruncă în sârma ghimpată³.

1. Vezi detalii în Mircea Stănescu, *Reeducarea în România comunistă (1948-1955). Târgșor și Gherla*, vol. II, Polirom, Iași, 2010, și Alin Mureșan, *Pitești : cronică a unei sinucideri asistate*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Polirom, Iași, 2010.

2. Doina Jela, *Lexiconul negru : unelte ale represiei comuniste*, Humanitas, București, 2001, p. 81.

3. Remus Radina, *Testamentul din morgă*, Humanitas, București, 1991, p. 74.

Comandant la Penitenciarul Văcărești – UM 0349 București (dec. 1953 – 1 dec. 1958).

În luna decembrie 1953, locotenent-colonelul Constantinescu a preluat comanda Penitenciarului Văcărești care, la acea dată, se găsea într-o stare proastă, atât sub aspect organizatoric, cât și disciplinar (personalul nu respecta programul, deținuții de drept comun își însușeau hrana și hainele celor care erau proaspăt internați). Dintr-un raport¹ al Serviciului II din Direcția Cadre a MAI, reiese că, odată instalat în funcție, Constantinescu a luat o serie de măsuri prin care s-au îmbunătățit disciplina și organizarea unității: secțiile interioare ale penitenciarului și spitalului au fost zugrăvite și reparate, saltelele au fost recondiționate, în cadrul spitalului-penitenciar a fost construită o nouă baie, a fost îmbunătățită asistența medicală prin repartizarea medicilor pe secțiile de deținuți, a fost amenajată o sală de spectacole în care performau o grupă artistică și o mică orchestră instrumentală, a fost creat un teren de fotbal și unul de volei, au fost introduse fișele individuale de deținut pentru a ține mai bine evidența pachetelor, cărților poștale etc. primite de fiecare în parte. Din perspectiva relației cu deținuții, noul comandant al Penitenciarului Văcărești a trecut la decelarea categoriilor de deținuți pe infracțiuni așa cum prevedeau ordinele MAI. Deținuților recalcitranți li s-a aplicat regimul de izolare, reținerea din hrană, interzicerea vorbitorului, suprimarea dreptului de a scrie familiilor și de a primi pachete. În același raport se mai menționează că în februarie 1954 a izbucnit un incendiu care a fost stins fără ca vreun deținut să fi fost afectat, dar și faptul că mai buna organizare a penitenciarului a zădărnicit o tentativă de evadare.

Într-o ședință de analiză a muncii DGPCM, care a avut loc pe 28 august 1956, locotenent-colonelul Marin Constantinescu a luat cuvântul pentru a semnală unele probleme cu care se confrunta administrația Penitenciarului Văcărești. Una dintre aceste probleme era creșea de copii care funcționa pe lângă penitenciarul Văcărești și care, la acea dată, adăpostea 28 de copii și 28 de mame. Comandantul Constantinescu se plângea de lipsa dotărilor acestei așa-zise creșe, care, potrivit spuselor sale, ar fi trebuit să se numească mai degrabă „Secția pentru mame cu copii”. De asemenea, Constantinescu atrăgea atenția conducerii DGPCM că alimentarea acestor copii nu se făcea conform normelor de hrană în vigoare:

Încă de anul trecut am propus construirea unei creșe pentru copii, pentru femei cu copii, pentru că acestea vor mai veni și trebui să le asigurăm condiții mai omenești pentru că în special copii nu sunt vinovați cu nimic².

În aceeași ședință, ofițerul Constantinescu a fost muștrat de șeful DGPCM, colonelul Vasile Lixandru, pentru evadarea a trei deținuți, care fugiseră din spitalul penitenciarului cu puține zile înainte de ședință, dar și pentru că în loc să construiască o magazie cu alimente sau un hambar, comandantul Penitenciarului Văcărești a folosit fondurile pentru a amenaja un teren de fotbal pentru cele peste 600 de cadre care deserveau unitatea (colonelul Lixandru îi reproșa că, din această cauză, alimentele unității mucegăiau).

În funcția de comandant al Penitenciarului Văcărești, Marin Constantinescu a activat până la data de 1 decembrie 1958, când a fost promovat în funcția de locțiitor al directorului general al DGPCM, funcție pe care a deținut-o în perioada 1 dec. 1958 – 30 mart. 1968.

1. „Raport din 1954 de cunoaștere la locul de muncă a Lt. Col. Constantinescu Marin, comandantul Penitenciarului Văcărești”, document semnat de căpitanul Constantinescu Cristache din Serviciul II al Direcției Cadre din MAI (ACNSAS, fond Cadre, dosar 00015 – Constantinescu Marin, ff. 70-74).
2. „Stenograma ședinței de analiza muncii DGPCM din 28.08.1956” (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 23/1956, f. 17).

Fostul deținut, Octavian Voinea, rememorează o inspecție venită la Penitenciarul Pitești (perioada „reeducării”), avându-l în frunte pe locotenent-colonelul Marin Constantinescu. Alexandru Dumitrescu, comandantul penitenciarului, i-a raportat despre regimul de detenție al deținuților care au acceptat să participe la reeducare¹.

Pe 10 mai 1961, locțiitorul directorului general al DGPCM, colonelul Marin Constantinescu, adresa o notă-raport ministrului Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici, prin care îl încunoștința asupra cauzelor decesului deținutului politic Gheorghe Plăcișteanu², încarcerat la penitenciarul Râmnicu Sărat. Deținutul decedase în noaptea de 1 mai 1961, din cauză că i se refuzase sistematic acordarea asistenței medicale și internarea într-un spital penitenciar. Acest document se încheia cu o concluzie cinică și surprinzătoare prin care Marin Constantinescu diminua din potențialul de vină al comandantului unității (căpitanul Alexandru Vișinescu), declarând că, oricum, deținutul ar fi putut deceda pe drumul către spital :

Penitenciarul R. Sărat nu are încadrat medic, asistența medicală a deținuților din această unitate fiind asigurată prin deplasarea unui medic verificat, membru de partid, din cadrul Penitenciarului Văcărești. Acest medic se deplasează odată pe săptămână la penitenciarul respectiv. În ziua de 27.IV. a.c. medicul, respectiv dr. Dumitrescu Aurel, în urma referatului medical întocmit, a recomandat internarea de urgență în spitalul Văcărești a deținutului, transportarea urmând a se face eventual cu un mijloc de transport auto, întrucât cu trenul era riscant în situația în care se găsea la data respectivă. Acest referat însoțit de o adeverință-caracterizare au fost trimise de comandantul Penitenciarului R. Sărat, cpt. Vișinescu Alexandru, la direcția generală, cu raport scris, pe data de 29 aprilie a.c., fiind primite în ziua 3.V. a.c. În aceeași zi, cu nota-raport nr. 19384/1961 s-a cerut tov. adjunct al ministrului Afacerilor Interne, general-locot. Pintilie Gheorghe internarea de urgență a deținutului în spitalul Văcărești, transportarea urmând a se face cu un mijloc auto al Regiunii MAI Ploiești. În ziua de 2.V. a.c. comandantul unității a trimis în scris un raport în care arată că în noaptea de 1 mai, deținutul a decedat, iar că în toată perioada respectivă i s-a aplicat tratamentul necesar de către medicul delegat care pe tot parcursul bolii deținutului s-a aflat în unitate. Acest raport a sosit la direcția generală pe ziua de 6.V. a.c., iar în dimineața zilei de 8.V. a.c. s-a raportat telefonic la cabinetul tov. adjunct al ministrului, general-locot. Pintilie Gh., respectiv căpitanului Pandelescu, decesul deținutului. Aprecieri că, în această situație, comandantul unității, cpt. Vișinescu Alexandru, s-a orientat greșit, întrucât putea cere internarea în spital telefonic, urgentând astfel luarea unor măsuri. Considerăm totuși că față de bolile de

1. Octavian Voinea, *Masacrarea studențimii române*, volum editat de Gheorghe Andreica în regie proprie, 1995, p. 81.
2. Gheorghe Plăcișteanu (n. 3 dec. 1924, mun. Iași, jud. Iași – d. 1 mai 1961, mun. Râmnicu Sărat, jud. Buzău), a fost un medic primar de ortopedie la Spitalul Brâncovenesc din București ; a avut o relație amoroasă cu una dintre fiicele lui Gheorghe Gheorghiu-Dej (Lica Gheorghiu). Această relație nu ar fi fost pe placul lui Dej deoarece Lica era căsătorită în acea vreme cu Marcel Popescu cu care avea trei copii. Plăcișteanu a fost arestat în august 1959 și judecat în două procese. Într-unul, judecat de o instanță militară, a fost condamnat la zece ani de închisoare corecțională pentru că, în perioada 1956-1958, ar fi desfășurat „activitate de agitație și propagandă” contra regimului de democrație populară ; în celălalt, a fost judecat de o instanță civilă și condamnat la cinci ani închisoare corecțională pentru o infracțiune de drept comun : complicitate la speculă. Aceste procese au fost înscenate de organele de Securitate care instrumentaseră în așa fel ancheta încât Plăcișteanu să apară ca personaj care se manifesta contra regimului comunist. După condamnare, Gheorghe Plăcișteanu a fost transferat, pe 6 martie 1960, de la Închisoarea „B” a MAI la Penitenciarul Râmnicu Sărat, unde i s-a impus un regim de exterminare (lucru ce a condus la îmbolnăvire și apoi la deces). Ca în multe alte cazuri specifice perioadei, nu există un ordin scris care să certifice faptul că Gheorghe Gheorghiu-Dej ar fi dispus asasinarea lui Plăcișteanu în închisoare. Vezi și studiul istoricului Dumitru Lăcătușu, „Cazul doctorului Plăcișteanu”, în Cosmin Budeancă și Florentin Olteanu (coord.), *Stat și viață privată în regimurile comuniste*, Polirom, Iași, 2009, pp. 295-309.

care suferea deținutul și de situația lui constatată de medicul delegat la data de 27.IV. a.c., așa cum rezultă din referatul medical anexat, starea bolii era foarte gravă ceea ce ar fi dus la situația fie să moară pe timpul transportului, fie în spitalul Penitenciarului Văcărești¹.

Până în prezent nu a fost identificat un ordin scris care să-l implice direct pe Gheorghiu-Dej în uciderea lui Gheorghe Plăcișteanu în Penitenciarul Râmnicu Sărat. Cei familiarizați cu practicile Securității sau ale conducerii de partid de suprimare a opozițiilor cunosc modul în care puteau fi îndepărtați aceștia (vezi cazurile Pătrășcanu și Foriș), potrivit principiului *ce poate fi comunicat verbal nu trebuie scris*.

Sub pretextul elucidării cauzelor decesului medicului Plăcișteanu, ancheta demarată la ordinul lui Nicolae Ceaușescu în 1968 a avut un dublu scop: eliminarea lui Alexandru Drăghici și atacarea memoriei predecesorului. Conform anchetei, de acest caz s-au ocupat îndeaproape înalte cadre cu funcții de conducere din MAI: general-colonel Alexandru Drăghici, general-locotenent Gheorghe Pintilie, general-maior Vasile Negrea, colonel Isidor Holingher, colonel Ion Marinescu ș.a. Aceste persoane au acționat la ordinul direct al lui Gheorghiu-Dej care nu s-a împăcat cu ideea ca una dintre fiicele sale să devină soția unui medic cu origine nesănătoasă.

Într-un referat de cadre, datat 12 noiembrie 1965, întocmit de Direcția Cadre a MAI se menționau unele „atenții” primite de la subordonați în perioada în care a deținut funcții de conducere în aparatul central de penitenciare:

Cu ocazia diverselor deplasări în munca de control și îndrumare, a primit pachete cu alimente, îndeosebi pește și vin. Alteori asemenea pachete, i-au fost aduse acasă de către unii salariați ai gospodăriilor agricole MAI, a căror contravaloare de multe ori nu le-a fost achitată, fapte ce au făcut să-i scadă prestigiul și autoritatea. În ultimul timp, ofițerul a dovedit că este depășit de sarcini, nu mai poate asigura o muncă de îndrumare corespunzătoare unităților din subordine. Nu s-a preocupat de ridicarea pregătirii sale generale, ceea ce face să aibă un slab nivel de cultură generală. Din această cauză, aportul său la conducerea muncii este nesatisfăcător. Se pierde în lucruri mărunte, nu manifestă suficientă fermitate și consecvență în tragerea la răspundere a subordonaților, care nu îndeplinesc în mod corespunzător sarcinile. Nu-și planifică în mod judicios timpul, ceea ce face să nu execute un control sistematic asupra subalternilor. Una dintre cauzele lipsurilor din activitatea ofițerului constă și în faptul că starea sănătății nu-i mai permite să depună eforturile care se cer pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Având în vedere acest lucru, colonelul Constantinescu Marin cere insistent să fie trecut în rezervă și pensionat².

La 17 februarie 1965, Comisia de Invenții și Inovații din MAI i-a acordat certificatul de inovator nr. 19/29 pentru inovația „colector de aburi tip M.C.” realizată în colaborare cu arhitectul Gheorghe Popov.

A fost trecut în rezervă la 30 martie 1968 prin ordinul MAI nr. 1379.

Marin Constantinescu s-a căsătorit în 1939 cu Ciocan Constanța cu care a avut doi copii, unul născut în 26 aprilie 1940 (Cristian), al doilea în 17 noiembrie 1945 (Ioan Vladimir)³. A avut și trei frați, unul dintre aceștia, Constatin Vasile (n. 3 oct. 1910, com. Snagov, jud. Ilfov), a fost angajat civil în MAI în anii '50.

1. Nota-raport „secretă” nr. S/3005 din 10 mai 1961, semnată de către locțiitorul directorului general al DGPCM, locotenent-colonel Marin Constantinescu (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 9, vol. III, Materiale Informative 1957-1962, ff. 259-260).

2. „Referat de cadre din 12 Noiembrie 1965”, document semnat de șeful Direcției Cadre din MAI, colonel Ioan Pateșan, și de șeful DGP, lt.-col. Marinescu Paul (ACNSAS, fond Cadre, dosar 00015 – Constantinescu Marin, ff. 44-46).

3. Autobiografie dată de Marin Constantinescu la 20 februarie 1951 (*ibidem*, fv. 14-16).

Dosarul de cadre din Arhiva CNSAS al ofițerului Marin Constantinescu conține și un document¹ datat din perioada de după trecerea sa în rezervă : o notă întocmită de Direcția Personal și Învățământ din MAI referitoare la colonelul în rezervă (în ziua de 26 aprilie 1971, căpitanul Arabolu Ioan, instructor II în Direcția Personal și Învățământ din MAI, a efectuat o vizită la domiciliul lui Marin Constantinescu pentru a consemna modul de viață al acestuia după trecerea în rezervă, dar și pentru că după câteva zile urma să i se acorde gradul de general-maior în rezervă). În respectivul document se precizează că după trecerea în rezervă (la 30 martie 1968), a continuat să activeze pe linie de partid la Sectorul Cadre din CJ Ilfov al PCR, acolo unde avea calitatea de activist obștesc. Documentul mai precizează că în ultimii ani își construise o casă proprietate personală în localitatea Snagov, unde își petrecea o bună parte din timp alături de familie. Anturajul lui Constantinescu (bolnav de TBC pulmonar în 1971) era format din foști activiști de partid din ilegalitate și ofițeri în rezervă.

Pe 6 mai 1971, președintele Consiliului de Stat Nicolae Ceaușescu a semnat Decretul nr. 165 prin care a avansat și acordat gradul de general mai multor foști apropiați ai lui Alexandru Drăghici. Acest decret este numai unul dintre actele normative emise în perioada 1968-1974 prin care Nicolae Ceaușescu și-a arătat recunoștința față de cei care participaseră la consolidarea regimului în primii ani de democrație populară². Totodată, decretul emise în perioada menționată sunt o dovadă în plus a faptului că, la plenara din aprilie 1968, Nicolae Ceaușescu nu a dorit să demaște și să aducă în fața justiției pe ofițerii și generalii din MAI și Securitate care instauraseră și menținuseră un regim de teroare sub protecția lui Alexandru Drăghici și Gheorghe Gheorghiu-Dej, ci doar eliminarea unui adversar politic : Alexandru Drăghici.

Astfel, prin Decretul nr. 165/1971³, generalii-maior (r) Ilie Drăgan și Nicolae Dobre au fost înaintați la gradul de general-locotenent, iar coloneilor (r) Marin Constantinescu, Lazăr Munteanu, Costică Nicoară, Iordache Andrei, Vasile Lixandru, Gavrilă Birtaş, Constantin Câmpeanu, Corin Aurel, Isidor Hollingher, Martin Schnellbach, Ismail Todiriu, Mauriciu Ștrul, Vasile Dinescu, Vasile Kiss, Nicolae N. Stoica, Gheroghe A. Iștoc, Hristache M. Zambetti și Mihai I. Nedelcu li s-a acordat gradul de general-maior în rezervă.

Între 1947 și 1949 a locuit în București, pe strada Paris, nr. 47 A ; apoi s-a mutat într-o casă din strada Sfinții Apostoli, nr. 7. Începând cu anul 1951 a domiciliat în București pe strada Slătineanu, nr. 3 (la începutul anilor '70 îl regăsim locuind la aceeași adresă).

1. „Notă din 27 Aprilie 1971 privind pe colonelul Constantinescu St. Marin, domiciliat în strada Slătineanu Ion Nr. 3, Sector 1, București” (*ibidem*, f. 40).
2. De exemplu, pe 4 mai 1971, foștii generali de Securitate Gheorghe Pintilie, Aurel Stancu și Alexandru Nicolschi au fost decorați cu Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a II-a, iar pe 31 octombrie 1974, directorul Întreprinderii poligrafice „13 Decembrie” din București, Teohari Georgescu, a fost decorat cu Ordinul „23 August”, clasa I. Vezi Decretul Consiliului de Stat nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România, publicat în *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 96 din 6 august 1971, și Decretul prezidențial nr. 149 din 12 august 1974 privind conferirea de ordine și medalii publicat în *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 132 bis din 31 octombrie 1974. Un alt exemplu ar fi cazul fostului general de Miliție Ilie I. Drăgan (n. 4 dec. 1913, satul Groși, com. Margina, jud. Timiș – d. 1975), fost director general provizoriu al DGM (1 iul. – dec. 1952) și prim-locțiitor al directorului general al DGM (dec. 1952 – 1959), căruia, pe 30 mai 1969, i s-a conferit Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a IV-a, iar pe 4 februarie 1972 i s-a majorat cuantumul pensiei de la 2.356 lei la 3.500 lei lunar.
3. Decretul nr. 165 din 6 mai 1971 privind înaintarea în grad a unor generali și a unui contraamiral și acordarea gradului de general-maior unor colonei în rezervă. De asemenea, prin acest decret au fost înaintați în grad și li s-a acordat gradul de general-maior în rezervă mai multor ofițeri superiori și generali din rezerva MFA (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 228/1971, ff. 1-2).

În aprilie 1978, Marin Constantinescu locuia în București, Sectorul 3, strada Dr. Burghel, nr. 19, și beneficia de o pensie de 4.568 lei din bugetul asigurărilor sociale¹.

În 1988, Marin Constantinescu locuia în București, Sectorul 1, șoseaua Kisseleff, nr. 20, etaj 2, apartamentul 6, și avea o pensie de 4.818 lei la care se adăuga o pensie suplimentară de 736 lei².

Grade succesive : locotenent-colonel (1 iul. 1951) ; colonel (1 iul. 1957) ; general-maior în rezervă (6 mai 1971).

Decorații : prin Decretul nr. 368 din 21 august 1954, tovarășului Marin S. Constantinescu i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a IV-a, pentru „merite deosebite pe tărâmul construcției de Stat, economice, sociale și culturale, cu ocazia celei de-a zecea aniversări a Patriei noastre”³.

Prin Decretul nr. 522 din 30 decembrie 1954, tovarășului Marin S. Constantinescu i-a fost conferită medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” pentru „contribuția adusă la lupta împotriva fascismului”⁴.

Medalia „A 25-a aniversare a eroicelor lupte ale ceferiștilor și petroliștilor” (17 ian. 1959).

Prin Decretul nr. 242 din 26 mai 1958, colonelului Marin Constantinescu i s-a conferit medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat”, pentru „rezultate deosebite obținute în muncă ; pentru curajul, devotamentul, priceperea și spiritul de sacrificiu dovedit în îndeplinirea sarcinilor de serviciu ; pentru contribuția adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”⁵.

Prin Decretul nr. 308 din 12 august 1959, colonelului Marin S. Constantinescu i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a V-a, pentru „contribuția activă la întărirea regimului democrat-popular”⁶.

Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, tovarășului Marin S. Constantinescu i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România”⁷ pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”⁸.

Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, colonelului Marin S. Constantinescu i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”⁹.

1. Decretul prezidențial nr. 83 din 10 aprilie 1978 privind majorarea unor pensii (ANIC, fond Decrete prezidențiale, dosar nr. 108/1978, fv. 78).
2. „Tabel nominal cu membrii de partid din București cu stagiu dinainte de 23 August 1944”, întocmit în ianuarie 1988 (ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică, dosar nr. 10/1988, f. 20).
3. Decretul nr. 368 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române”, Ordinului „Muncii” și a medaliei „Muncii” unor tovarăși (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1954, f. 5).
4. Decretul nr. 522 din 30 decembrie 1954 privind conferirea medaliei „Eliberarea de sub jugul fascist” unor ofițeri, sergenți și persoane civile (*ibidem*, dosar nr. 16/1954, f. 379).
5. Decretul nr. 242 din 26 mai 1958 pentru conferirea de ordine și medalii unor militari și angajați civili din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 243/1958, f. 3).
6. Decretul nr. 308 din 12 august 1959 privind conferirea unor titluri, ordine și medalii (*ibidem*, dosar nr. 308/1959, f. 98).
7. Prin Decretul nr. 118 din 4 mai 1961 s-a instituit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România”. Articolul 1 al acestui act normativ prevedea că această distincție urma să fie conferită „membrilor de partid care prin activitatea lor au contribuit la crearea și întărirea partidului, au adus o contribuție deosebită în aplicarea politicii partidului, de construire a socialismului”. În ierarhia decorațiilor, această medalie se situa înaintea medaliei „Eliberarea de sub jugul fascist” (*ibidem*, dosar nr. 118/1961, ff. 1-5).
8. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” (*ibidem*, dosar nr. 120/1961, f. 63).
9. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 503/1963, f. 17).

Medalia „A XX-a Aniversare a Eliberării Patriei” (19 aug. 1964).

Cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, prin Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964, colonelului Marin S. Constantinescu, i s-a conferit medalia „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române” pentru „contribuția deosebită adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”¹.

Prin Decretul nr. 560 din 4 august 1969, lui Marin S. Constantinescu, pensionar, i s-a conferit Medalia „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei”, pentru „merite deosebite în lupta împotriva fascismului, în eliberarea țării, în războiul antihitlerist, în instaurarea puterii democrat-populare și construirea socialismului în Republica Socialistă România, cu prilejul celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei”².

Prin Decretul nr. 155 din 4 mai 1971, colonelului în rezervă Marin S. Constantinescu i s-a conferit titlul de „Erou al Muncii Socialiste” și medalia de aur „Secera și Ciocanul”, pentru „contribuția deosebită adusă la întărirea forțelor armate și apărarea orânduirii sociale și de stat”³.

Ordinul „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat”, clasa a III-a (8 mai 1959).

Ordinul „23 August”, clasa a V-a (12 aug. 1959).

Prin Decretul nr. 368 din 21 august 1954, locotenent-colonelului Marin Constantinescu i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a, pentru „merite deosebite pe tărâmul construcției de Stat, economice, sociale și culturale cu ocazia celei de-a zecea aniversări a eliberării Patriei noastre”⁴.

Prin Decretul nr. 542 din 5 iulie 1966, colonelului Marin S. Constantinescu i-a fost conferit Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a, pentru „15 ani vechime în unitățile militarizate ale MAI”⁵.

Pedepse: „prevenire” pentru absență de la ședințele teoretice (oct. 1946); „prevenire” pentru neexecutare de ordin (aug. 1947); „muștrare” pentru că în decembrie 1962 a tratat superficial semnarea unui tabel cu deținuții eliberați, fapt ce a dus la eliberarea greșită a unui deținut în locul altuia (dec. 1962); „muștrare” pentru că în ziua de 19 august 1963 a raportat eronat situația animalelor din gospodăriile agricole de stat ale MAI (29 aug. 1963).

CORCHIȘ MARIAN, locotenent-major.

Activitate profesională: lector II la Cursul de perfecționare a ofițerilor de penitenciare din București – DGP (27 oct. 1989).

COSTĂCHESCU MARIA, angajat civil (n. 2 iul. 1930, mun. Botoșani, jud. Botoșani).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: profesoară.

1. Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964 pentru conferirea medaliei jubiliare „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române” (*ibidem*, dosar nr. 685/1964-I, f. 316).

2. Decretul nr. 560 din 4 august 1969 pentru conferirea medaliei „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” (*ibidem*, dosar nr. 900/1965, fv. 214).

3. Decretul nr. 155 din 4 mai 1971 privind conferirea titlului de „Erou al Muncii Socialiste” (*ibidem*, dosar nr. 217/1971, ff. 8-9).

4. Decretul nr. 368 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române”, Ordinului „Muncii” și a medaliei „Muncii” unor tovarăși (*ibidem*, dosar nr. 14/1954, f. 5).

5. Decretul nr. 542 din 5 iulie 1966 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 542/1966, f. 1).

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră UTM din 1951.

Studii civile : cursul primar și liceul cu diplomă de bacalaureat (1937-1949).

Activitate profesională : după absolvirea liceului a intrat în învățământ angajându-se ca profesoară la Școala primară din comuna Dolăceni, județul Botoșani (1949 – 15 nov. 1950). Pe 15 noiembrie 1950 a fost încadrată la DGP, unde a deținut funcțiile de ajutor contabil și referent-șef la Serviciul financiar¹ (1950, 1952).

COZIA PETRE M. COSTEL, locotenent-colonel, f.e. (n. 20 ian. 1928, mun. București – d. 1991, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : electrician auto.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1946. La Arhivele Naționale ale României se găsește un dosar care conține mai multe autobiografii date la sfârșitul anului 1944 de către o serie de membri ai Formațiunilor de Luptă Patriotică (Mișu Dulgheru, Ștefan Mladin, Alexandru Nicolski, Tudor Sepeanu, Petre Gonciaruc etc.). Printre cei care și-au scris autobiografiile s-a numărat și Costel Cozia care, la data de 4 decembrie 1944, spunea :

După terminarea școlii am urmat meseria de electrician. Atelierul unde am lucrat fiind avariata, am rămas fără serviciu. La 4 Sept. am intrat în gardă la UP [Uniunea Patrioților – n.n.] am fost repartizat la UTC. UTC-ul m-a trimis la Comandament cu aceeași misiune. După desființarea Comandamentului am lucrat prin curte și la lemne. Am fost repartizat de UTC în serviciul de aici².

Studii civile : 5 clase la Școala de Băieți nr. 28 din București (?) și liceul (?).

Studii militare : Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (oct. 1949 – 1 nov. 1950). Prin Decretul 1122 din 31 octombrie 1950, elevul Costel Cozia din Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea a fost înaintat în gradul de locotenent de infanterie în cadrele active ale Armatei, în Trupele MAI, pentru Direcția Generală Politică, pe data (și cu vechimea începând de la) 1 noiembrie 1950³.

Studii politice : curs cadre de conducere la Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” (?).

Activitate profesională : șef al Biroului Propagandă și Agitație în Direcția politică din DGPCUM și în Serviciul politic al DLCM (1 nov. 1950 – 1 mart. 1954); șeful cursului de evidență Jilava – MAI (1 mart. 1954 – 1 iul. 1956); ofițer controlor în Serviciul Inspecții din DGPCM (1 iul. 1956 – 1 dec. 1959); lucrător politic la Secția politică din DGPCM (1 dec. 1959 – 15 febr. 1964).

A fost trecut în rezervă la 15 aprilie 1964 prin ordinul MAI nr. 1733.

Grade succesive : locotenent (31 oct. 1950); locotenent-major (1953); căpitan (1956); maior (1962); locotenent-colonel (?).

Decorații : medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat” (12 aug. 1959). Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, maiorului Costel-Petre M. Cozia i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 263.

2. Autobiografie dată de Costel P. Cozia la 4 decembrie 1944 (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 83/1944, f. 54).

3. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 12/1950, f. 320.

unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”¹. Prin Decretul nr. 7 din 12 ianuarie 1965, maiorului Costel M. Cozia i s-a conferit Ordinul „Meritul Militar”, clasa III-a, pentru „15 ani de vechime în Forțele Armate ale Republicii Populare Române”². Prin Decretul nr. 528 din 21 decembrie 1970, locotenent-colonelului Costel M. Cozia i s-a conferit Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a, pentru 20 de ani vechime în cadrele permanente ale CSS³. Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971, locotenent-colonelului Costel-Petre M. Cozia din CSS i s-a conferit medalia „A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român” pentru „merite în activitatea de partid și opera de construire a socialismului”⁴.

CRAIOVEANU NICOLAE GHEORGHE, căpitan, d.p. nr. 2489 (n. 10 nov. 1899, mun. Ploiești, jud. Prahova – d. 1984, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : militar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR (23 dec. 1945 – iun. 1948); secretar al organizației de bază PCR pentru ofițerii din Garnizoana Galați (1 apr. 1946 – iun. 1948). În perioada în care a deținut funcția de șef al Inspectoratului de Jandarmi din Galați, Gheorghe Craioveanu a deținut și funcțiile de președinte al Apărării Patriotice din județul Covurlui, președinte al Apărării Patriotice a Regionalei Dunărea de Jos, membru în CC al Apărării Patriotice și președinte al Comitetului pentru Ajutorarea Regiunilor Secetoase din județul Covurlui – CARS⁵ (7 sept. 1945 – 8 iun. 1948).

1. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 503/1963, f. 19).
2. Decretul nr. 7 din 12 ianuarie 1965 privind conferirea Ordinului „Meritul Militar” și a medaliei „Meritul Militar” unor ofițeri și subofițeri din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 7/1965, f. 4).
3. Decretul nr. 528 din 21 decembrie 1970 privind conferirea Ordinului „Meritul Militar” și a medaliei „Meritul Militar” unor generali, ofițeri, maiștri militari și subofițeri din Consiliul Securității Statului (*ibidem*, dosar nr. 808/1970, f. 3).
4. Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971 privind conferirea medaliei „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român” (*ibidem*, dosar nr. 149/1971, f. 1, și dosar nr. 194/1971, f. 103).
5. Pentru diminuarea efectelor devastatoare ale foametei din 1946, PCR și guvernul dr. Petru Groza au inițiat campania de ajutorare materială a regiunilor sinistrate : „Campania CARS-ului”. Planul de măsuri prevedea alocarea unor fonduri bănești și materiale pentru 26 de județe afectate de secetă, dar și achiziționarea masivă de grâne din județele cu surplus de cereale. În vederea îndeplinirii acestor obiective, în august 1946 a fost creată Comisia interministerială de comandament unic pentru ajutorarea regiunilor lovite de secetă, în fruntea căreia a fost instalat Ion Gheorghe Maurer. De asemenea, cu sprijinul „Apărării Patriotice”, în septembrie 1946 s-a constituit un Comitet de inițiativă de sprijinire a regiunilor secetoase, alcătuit din 52 de reprezentanți ai intelectualității de stânga : Eduard Mezincescu (președinte), Mihail Sadoveanu, Constantin Agiu, Mihai Gheimegeanu, Constantin Paraschivescu-Bălăceanu, N.D. Cocea, Maria Rosetti, Sică Alexandrescu etc. Scopul acestui organism era de a sprijini pe plan național eforturile depuse de comisia interministerială creată de guvern, dar și de a organiza și controla organizațiile și cetățenii care doreau să susțină acțiunile guvernului și ale PCR de combatere a secetei. În întreaga țară au fost create comitete de inițiativă regionale, județene și de plasă, subordonate comitetului de inițiativă de la centru. Una dintre organizațiile importante care a participat activ la această campanie a fost „Apărarea Patriotică”. Membrii acestei organizații au constituit sute de echipe care s-au deplasat regulat în zonele cu excedent de cereale (Banat, Cluj, București, Galați, Târgu-Mureș, Constanța) pentru achiziționarea unor cantități importante de grâne și trimiterea lor în zonele calamitate din Moldova. Aceeași organizație a instituit colecte de bani, medicamente, cereale și alte alimente ; a organizat cantine unde luau masa zeci de mii de sinistrați ; a participat la evacuarea a mii de copii din zonele afectate de foamete în regiunile cu excedent de cereale, dar și la acțiunile de înfiere a acestor copii lipsiți de hrană (se aproximează că în perioada septembrie 1946 – decembrie 1947 au fost evacuați circa 59.000 de copii). Vezi Olimpiu Maticescu, *Apărarea Patriotică*, Institutul de Studii Istroice și Social-Politice pe lângă CC al PCR, Editura Științifică, București, 1971, pp. 208-211.

Studii civile : 4 clase la Școala primară nr. 1 din Ploiești (1907-1911) ; Liceul de băieți din Ploiești (1911-1915). După absolvirea gimnaziului a fost nevoit să întrerupă studiile din cauza lipsurilor materiale. La 1 aprilie 1917 a promovat examenul de admitere la Liceul Militar din Iași, însă din cauza îmbolnăvirii de tifos exantematic a fost nevoit să se retragă.

Studii militare : în toamna anului 1917 a fost transferat la Școala Militară de Ofițeri de Infanterie din Botoșani¹ (sept. 1917 – 1 nov. 1919). Ultimul an de studiu l-a absolvit la București ; Școala Specială de Infanterie „Sfântul Gheorghe”, județul Trei Scaune (1921-1922) ; Școala de Jandarmi din Oradea (1925-1926). Această școală a absolvit-o cu calificativul „foarte bine”.

Activitate profesională : În 1916, din cauza izbucnirii Primului Război Mondial, s-a refugiat cu tatăl său natural, Nicolae Craioveanu, la Iași, unde a lucrat alături de acesta ca ucenic cofetar într-un laborator improvizat chiar în camera de dormit. În toamna anului 1917 a dat examen de admitere la Școala Militară de Ofițeri de Infanterie din Botoșani, fiind declarat admis. După absolvirea școlii militare a fost repartizat ca ofițer activ la Regimentul 47 Infanterie Ploiești, unde a activat până în 1921, când a fost trimis să urmeze cursurile Școlii Speciale de Infanterie „Sfântul Gheorghe”. În urma absolvirii acestei școli a fost mutat la Școala Pregătitoare de Subofițeri din Galați în funcția de instructor (1922 – 1 apr. 1923). Odată ca avansarea la gradul de locotenent a fost transferat la arma Jandarmerie, în funcția de instructor la Batalionul de Jandarmi Fălțiceni (1 apr. – dec. 1923) și ulterior, în aceeași funcție, la Școala de Jandarmi din Oradea (dec. 1923 – 1925). În perioada 1925-1926 a urmat cursurile Școlii de Jandarmi din Oradea, iar după absolvirea ei, datorită rezultatelor bune obținute la învățătură, a fost menținut în continuare în cadrele școlii, fiind repartizat în funcția de profesor de drept constituțional și administrativ (1926 – 1 aug. 1931). A fost ajutor de comandant la Legiunea de Jandarmi Neamț (1 aug. 1931 – 1 apr. 1935) ; ajutor de comandant la Legiunea de Jandarmi Buzău (1 apr. 1935 – 1 apr. 1938). În perioada în care a activat la această unitate teritorială de jandarmi a urmat cursurile speciale pentru gradul de maior. La susținerea examenului pentru înaintarea în grad a obținut primul loc pe întreaga Jandarmerie. Ca urmare a avansării la gradul de maior, a fost mutat în interes de serviciu la comanda Legiunii de Jandarmi Cluj, unde a activat până la evacuarea teritoriului Ardealului de Nord-Vest (1 apr. 1938 – sept. 1940).

Comandant al Legiunii de Jandarmi Trei Scaune (sept. – 3 dec. 1940).

În perioada 16 decembrie 1938 – 15 martie 1939, a fost detașat în funcția de comandant al Lagărului de Internați Politici de la Vaslui (în documentele oficiale figurează în funcția de comandant al Detașamentului Special de Jandarmi Vaslui). În acest loc de deținere erau internați principalii oponenți ai dictaturii regale – legionarii.

În ziua de 17 aprilie 1938, Valer Neagoe, lider al tineretului legionar și președinte al Societății studenților în medicină din Facultatea de Medicină, București, a fost ridicat de la Spitalul Colțea din București, unde activa ca medic intern, și i s-a fixat domiciliu obligatoriu la Mănăstirea Tismana² (17 apr. – 14 mai 1938). Ulterior, a fost internat în

1. În această școală a fost coleg de promoție cu viitorul comandant al trupelor de Securitate de la sfârșitul anilor '40 și începutul anilor '50, generalul-maior Eremia Popescu, dar și cu viitorul comandant al Diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu”, generalul-maior Nicolae Cambrea.
2. Dr. Valer Neagoe (n. 1913) a absolvit Facultatea de Medicină din București în perioada 1931-1937. În ultimul an de facultate a aderat la Mișcarea Legionară, devenind un prieten și colaborator apropiat al unor lideri marcanti ai studenției legionare : Viorel Trifa, Paul Craja și Șerban Milcoveanu. În iunie 1937 a fost ales în funcția de președinte al Societății studenților în medicină din Facultatea de Medicină, București. În ianuarie 1938 a permis ca în căminul acestei societăți din strada Schitu Măgureanu, nr. 2, să se desfășoare o întrunire a Centrului studențesc București, fapt care a condus la închiderea căminului și arestarea sa de mai târziu. Vezi detalii biografice în Victor Isac, *Marius, o jertfă a conștiinței*, Corvin, Deva, 2007, pp. 28-31.

Lagărul de la Miercurea-Ciuc (14 mai – 23 nov. 1938) și Lagărul de Internați Politici de la Vaslui¹ (23 nov. 1938 – 3 febr. 1939). În ziua de 20 ianuarie 1939, mama acestuia, Domnica Neagoe, a adresat o cerere ministrului de Interne și regelui Carol a II-lea prin care le solicita eliberarea temporară sau definitivă a fiului său spre a-și putea lua rămas-bun de la tatăl său (acesta din urmă se afla pe patul de moarte în urma unui accident cerebral suferit cu câteva săptămâni mai devreme). Inspectorul general al Jandarmeriei, generalul de divizie Ioan Bengliu, și mareșalul Curții Regale au înaintat ministrului de Interne cererea Domnicăi Neagoe cu propunerea de a i se aproba cele solicitate. Pentru a fi alături de tatăl său în ultimele clipe de viață, în ziua de 28 ianuarie 1939, internatul Valer Neagoe i-a trimis comandantului Lagărului de Internați Politici de la Vaslui, maiorul Gheorghe Craioveanu, o declarație prin care se desolidariza de Mișcarea Legionară și înainta în același timp o cerere de înscriere în Frontul Renașterii Naționale. La scurt timp, maiorul Gheorghe Craioveanu a expediat un raport către Inspectoratul General al Jandarmeriei din București în care recomanda superiorilor săi să aprobe eliberarea lui Valer Neagoe din lagăr, având în vedere faptul că, până la acea dată, acesta refuzase în mai multe rânduri să semneze o declarație de desolidarizare cu Mișcarea Legionară.

Pe 31 ianuarie 1939, tatăl său, preotul Ioan Neagoe, a decedat. Abia în ziua de 3 februarie 1939, ministrul de Interne a emis un ordin prin care Valer Neagoe a fost pus în libertate pentru două zile în vederea participării la înmormântarea tatălui său. Potrivit instrucțiunilor primite de Legiunea de Jandarmi Alba, după funeraliile tatălui său, lui Valer Neagoe urma să i se stabilească domiciliu obligatoriu în comuna Cetea, județul Alba (pe toată durata funeraliilor, Valer Neagoe a fost însoțit în permanență de doi reprezentanți ai Legiunii de Jandarmi Alba). Sătul de viața de lagăr, Valer Neagoe a semnat la 6 februarie 1939 o declarație prin care se angaja că: va fi un supus credincios Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, nu va periclita sub nicio formă ordinea în stat, se va înscrie în Frontul Renașterii Naționale și se desolidarizează „întru totul de mișcarea legionară, de care nu mă simt cu nimic legat, precum și de orice trecut sau viitor al acesteia de orice natură ar fi el”².

Presiunile făcute de maiorul Gheorghe Craioveanu asupra internaților politici legionari din lagărul de la Vaslui de a se desolidariza de Mișcarea Legionară și de a se înscrie în Frontul Renașterii Naționale vor constitui unul dintre motivele pentru care Craioveanu va fi „vânat” în perioada statului național-legionar de către Poliția Legionară.

Pe 3 decembrie 1940, la trei luni de la venirea legionarilor la putere, din ordinul ministrului legionar de Interne, generalul de divizie Constantin Petrovicescu³, a fost suspendat din funcție și pus la dispoziția comisiei de anchetă de pe lângă Curtea de Casație București pentru că i-a persecutat pe legionari în perioada 1938-1940 (aceste acuzații fuseseră formulate de conducătorii legionari ai Internelor de la acea dată). Ulterior, a fost dat în urmărire generală de Poliția legionară spre a fi capturat și asasinat. Dacă nu s-ar fi

1. În decembrie 1938, Lagărul de Internați Politici de la Vaslui adăpostea 318 persoane (ACNSAS, fond Informativ, dosar nr. 209428, vol. 3, f. 2).

2. Declarație dată la Alba Iulia în fața comandantului Legiunii de Jandarmi Alba, maiorul Ignat Ioan (*ibidem*, f. 35).

3. Constantin Petrovicescu (n. 22 oct. 1883, mun. Târgu-Jiu, jud. Gorj – d. 8 sept. 1949, mun. Aiud, jud. Alba) a fost ministru de Interne în perioada statului național-legionar (14 sept. 1940 – 20 ian. 1941). După rebeliunea legionară a fost arestat și condamnat la cinci ani închisoare din care a executat doar trei. A fost eliberat în august 1944 stabilindu-i-se domiciliul forțat la Sibiu. În 1946, a fost arestat și trimis în fața Tribunalului Poporului care l-a condamnat la detențiune grea pe viață. A murit în Penitenciarul Aiud, pe 8 septembrie 1949.

ascuns imediat după suspendarea din funcție ar fi putut avea soarta colegilor săi închiși la Penitenciarul Jilava (în noaptea de 26-27 noiembrie 1940, peste 70 de ofițeri și subofițeri de jandarmi au fost asasinați de legionari la Penitenciarul Jilava). Unul dintre motivele pentru care era vânat de „echipele morții” legionare era faptul că, în zilele de 4 și 5 septembrie 1940, maiorul Gheorghe Craioveanu a împiedicat ocuparea de către legionari a stației de radio-emisie de la Bod, județul Brașov. După înlăturarea legionarilor de la putere a fost reabilitat și rechemat în Jandarmerie, fiind numit în funcția de comandant al Legiunii de Jandarmi Făgăraș (25 iun. – 15 nov. 1941). În noiembrie 1941 a fost trimis pe Frontul de Est, în Sudul Transnistriei, în funcția de comandant al Batalionului 4 Teritorial Jandarmi Odessa (15 nov. 1941 – mai 1942). În această funcție a înființat secții și posturi de jandarmi la sate și comune, cu scopul de a menține ordinea și de a exercita funcțiile poliției administrative. Cât timp s-a aflat la comanda acestui batalion nu a avut conflicte cu populația civilă și nu a participat la represalii.

După 23 august 1944, Craioveanu a fost martor al acuzării în procesul intentat de statul român colonelului Marcel C. Petală, fost pretor al Armatei a III-a Române. Colonelul Petală era acuzat că în perioada în care a activat la Guvernământul Transnistriei ar fi ucis trei partizani sovietici în această provincie (procesul s-a judecat la Tribunalul Poporului, Petală fiind condamnat la muncă silnică pe viață pentru crime de război).

În mai 1942 a fost rechemat în țară și instalat în funcția de comandant al Legiunii de Jandarmi Alba Iulia (15 mai 1942 – 2 febr. 1943); comandant al Legiunii de Jandarmi Turda (2 febr. 1943 – 15 sept. 1944).

Pe 15 septembrie 1944 a fost numit în funcția de comandant al Legiunii de Jandarmi Cluj¹ (15 sept. 1944 – 15 apr. 1945).

Într-o autobiografie semnată la 15 martie 1952, Gheorghe Craioveanu povestea modul în care a preluat această funcție și problemele cu care s-a confruntat în toamna anului 1944 :

La 15 Sept. 1944 am luat comanda Leg. Jand. Cluj, intrând în Cluj, după trupele operative Sovietice și Române, la o zi de marș după intrarea lor. Odată cu trupele române au intrat și formațiuni de voluntari maniști, care s-au dedat la jafuri în oraș. Am restaurat ordinea în oraș, făcând arestări de voluntari abuzivi, iar pe aceștii i-am scos împreună cu procuratura sovietică din Cluj. La Zimborul Mare, Cluj, când au intrat jandarmii în comună, populația română s-a răzvrătit în contra a 4 patroni unguri, care exploatau minele de cărbuni din comună, din cauza relei purtări ce dovedise 4 ani de zile față de muncitori, români și evrei aflați în lagăr, internați de hortiști, și a avut ca rezultat omorârea acestor patroni, fapt ce a dat loc la un proces penal, deschis mai târziu-și după urma cărora am avut și eu de tras consecințe, pe nedrept².

În aprilie 1945 a fost trimis pe Frontul de Vest în fruntea Batalionului 1 Jandarmi București (15 apr. – 1 sept. 1945), calitate în care a luat parte alături de unitatea sa la eliminarea inamicilor care se ascundeau în spatele liniei frontului din zona Armatei a IV-a Română (este vorba de grupuri răzlețe de militari germani, dar și de ucraineni din armata generalului Vlasov). Pentru modul exemplar în care a comandat aceste operațiuni pe frontul din Cehoslovacia a fost decorat cu Ordinul „Coroana României”, clasa a IV-a, în grad de ofițer cu panglică de virtute militară. Se pare că trimiterea lui pe Frontul de Vest a avut ca motiv

1. Orașul Cluj a fost eliberat în ziua de 11 octombrie 1944 de trupele Corpului 104 din Armata a XXVII-a sovietică și trupele Corpului 6 din Armata a IV-a Română. Vezi *Marea conflagrație a secolului XX. Al Doilea Război Mondial*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Politică, București, 1974, p. 426.
2. Autobiografie dată la data de 15 martie 1952 de Craioveanu Gheorghe (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2489, dosar nepaginat).

anchetele declanșate de autoritățile judiciare privind tragicele evenimente petrecute în octombrie 1944 pe raza Legiunii de Jandarmi Cluj și în care Craioveanu a fost direct implicat.

Pe Frontul de Vest, pe lângă funcția de comandant al Batalionului 1 Jandarmi București, Craioveanu a mai deținut funcțiile de șef al Serviciului pretoral al Armatei a IV-a Române și procuror special pentru ofițerii superiori ai acestei mari unități militare române.

În septembrie 1945 s-a întors de pe frontul din Cehoslovacia, iar pe 7 septembrie 1945 a fost numit în funcția de inspector-șef al Inspectoratului de Jandarmi Galați (7 sept. 1945 – 8 iun. 1948). A fost președinte al Comisiei electorale, Secția militară a județului Covurului la alegerile parlamentare din noiembrie 1946 și martie 1948.

În autobiografia dată la 15 martie 1952, Gheorghe Craioveanu relatează pe larg despre cum s-a achitat de toate sarcinile trasate de partid în vremea în care a deținut funcția de șef al Inspectoratului de Jandarmi Galați, dar și despre modul în care a fost arestat la Brașov, pe 8 iunie 1948, și apoi judecat pentru evenimentele petrecute în toamna anului 1945 la Zimborul Mare, Cluj (astăzi comuna Zimbor, județul Sălaj) :

În alegerile generale din Noiembrie 1946 și din Martie 1948, în calitate de Inspector de jandarmi și Comandant de Garnizoană la Galați, am îndeplinit toate sarcinile de partid. Pot da relații Tov. Ilie Rainici, din organizația de bază Galați, Tov. Alexandru Maxim, Director Cadre la Ministerul Comunicațiilor București și Tov. Petre Penciu, consilier în Ministerul Sănătății București, foștii mei tovarăși de muncă. În serviciul meu profesional ca Inspector de Jand. la Galați, mă cunoaște bine Tov. Ministru Teohari Georgescu, sub ordinele căruia am lucrat 3 ani de zile. (...) La 8 Iunie 1948, am fost scos din activitate, prin excesul de zel al Procurorului șef Trib. Cluj, care a pus în sarcina mea o pretinsă infracțiune, inexistentă în fapt, expusă mai sus. Cercetările judiciare făcute în 1945 la Cluj, de organele competente judiciare, am constatat culpa a 2 subofițeri de jandarmi, care se asociaseră unei bande de muncitori din com. Zimborul Mare, ca să ucidă din răzbunare 3 cetățeni maghiari din vechea Ungarie, toți 3 capitaliști și patroni ai minelor de cărbuni din acea comună. Cei 3 patroni îi exploatase fără milă timp de 4 ani de zile sub regimul hortist. După 2 ani cât a durat procesul în cauză, în ultima ședință, procurorul șef Grigore Răpeanu, legionar notoriu pe timpuri, plin de ură, găsește momentul răzbunării și mă asociază la procesul subalternilor și muncitorilor de la Zimborul Mare. Pe linia procedurii penale a săvârșit toate abuzurile posibile și obține o sentință de condamnare de zece ani. Introducând recurs la Curtea Supremă [de Justiție – *n.n.*] din București, Înalta Curte constată eroarea judiciară și admite recursul, obținând și punerea în libertate. Procesul este însă rejudecat la Cluj, tot cu același procuror – Răpeanu –, iar instanța, de data aceasta, îmi menține pedeapsa. Din nou în recurs, Răpeanu trece la Ministerul Justiției, ca consilier, și prin mașinațiuni incorecte, obține respingerea recursului meu. Am așteptat cu răbdare ca justiția să-și facă datoria, fiindcă am avut încredere în justiția poporului. Procurorul șef Răpeanu a căutat să compromită și de aceea, în fața acestei situațiuni, știindu-mă cu nimic vinovat, m-am adresat Partidului și Ministerului Af. Interne susținându-mi drepturile mele de om și muncitor, prin memorii separate. Partidul și Ministerul Afacerilor Interne, cercetând cu atenție situația mea penală, a constatat nevinovăția mea. Partidul a dispus prin Ministerul de Justiție, suspendarea executării pedepsei (Decizia Min. Just. Nr. 5370/7.16.50 din 14.I.1950). La 18 Ianuarie 1950 am fost chemat în audiență de către Tov. Ministru Marin Jianu, care mi-a adus la cunoștință hotărârea Partidului și măsurile ce le va lua Partidul contra celor vinovați. Ulterior, la cererea mea, am fost primit din nou de către Tov. Ministru Jianu și prezentându-i un memoriu, am fost reîncadrat în muncă, cu gradul de căpitan de miliție pe data de 1 Aprilie 1950. Mi s-a dat sarcini de răspundere, fiind numit comandant al Centrului de Triere București în cadrul Direcțiunei UM, sub comanda Tov. Lt. Colonel Bădică Ilie. Am comandat lagărul de internați politici de la Ghencea 8 luni de zile, pe linia trasată de regim și în spiritul luptei de clasă. După 8 luni, formând pe tinerii ofițeri de sub comanda mea, am fost promovat la comanda Corpului de Control al Direcției UM din MAI.

Organele de anchetă și instanțele care au cercetat și dovedit crimele și fărâdelegile comise de cetățenii români cu sprijinul organelor Jandarmeriei împotriva ungarilor din Ardealul de Nord-Vest după 23 august 1944 contrazic afirmațiile lui Craioveanu din autobiografiile date după încadrarea sa în MAI.

La începutul lunii septembrie 1944, conducerea Jandarmeriei a dispus reînființarea Legiunii de Jandarmi Cluj și completarea acesteia cu vechile cadre de conducere care funcționaseră în această structură până la intrarea în vigoare a Dictatului de la Viena din 1940. Deși trupele româno-sovietice nu eliberaseră încă orașul Cluj, cadrele de conducere ale nou înființatei Legiuni de Jandarmi Cluj s-au întrunit în zilele de 16 și 17 septembrie 1944 în comuna Oarda, pentru a fixa prioritățile și obiectivele unității după iminenta eliberare a orașului. La ședința care a avut loc în sediul școlii primare din localitate, Craioveanu a ținut o cuvântare înflăcărată în care a menționat suferințele îndurate de români în timpul ocupației hortiste, menționând crimele comise de maghiari la Ip și Trăznea. La această ședință secretă, Craioveanu a ordonat tuturor celor 72 de foști și viitori șefi de post comunal de pe raza județului Cluj să permită populației civile să se răzbune pe ungurii care îi asupriseră pe români în timpul celor patru ani de ocupație. Potrivit acestor dispoziții, acolo unde civilii nu aveau putere de intervenție, represaliile urmau să fie făcute de jandarmi – aceștia puteau chiar să îi suprime pe cei care i-au persecutat pe români. Aceste acțiuni trebuiau să se desfășoare într-un răstimp ce nu trebuia să depășească 24 de ore. Craioveanu și-a amenințat subalternii că, în cazul în care nu executau această „misiune istorică” sau ar fi dat dovadă de șovăială în fața „inamicului”, urmau să primească sancțiuni drastice. După eliberarea orașului Cluj, Legiunea de Jandarmi Cluj, care se afla cantonată în comuna Oarda, s-a deplasat în etape succesive spre oraș.

Într-o notă-raport întocmită pe 20 martie 1953 de către Oficiul Juridic din MAI se relateau acțiunile represive ale Legiunii de Jandarmi Cluj, după eliberarea acestuia la 11 octombrie 1944. Nota-raport folosea ca material documentar Decizia penală nr. 327 din 7 martie 1949 a Curții de Apel Cluj, prin care Gheorghe Craioveanu fusese condamnat la zece ani de temniță grea pentru instigare la omor – faptă săvârșită în perioada în care a deținut funcția de comandant de Legiune :

Pentru a întări efectivul jandarmilor în timpul executării ordinelor și pentru a dubla pe acei jandarmi care ar fi șovăit în executarea ordinului dat, a repartizat pe lângă fiecare post elemente așa zise voluntari din „Batalionul Iuliu Maniu”. În ziua de 16 Octombrie 1944, când a trimis jandarmii la posturile lor în județ, într-un cadru solemn s-a ținut acestora cuvântări de către Ilie Lazăr și după aceasta și de Craioveanu Gheorghe, în care acesta pentru ultima dată a repetat ordinele sale de a se ucide locuitori unguri, accentuând din nou asupra consecințelor grave ce ar suferi subalternii în caz de neexecutare. (...) La această adunare a luat parte și un batalion de voluntari „Iuliu Maniu” sub comanda Maiorului Dudescu, batalion care a fost compus din 2 companii cu numele Ip și Trăznea. La această adunare s-au ținut mai multe cuvântări rostite între alți de către Ilie Lazăr, consilier juridic al Armatei IV-a, care a ținut un discurs înflăcărat în care s-a amintit de masacrele făcute de unguri la Ip și Trăznea, cerând jandarmilor o promptă executare a ordinelor primite de la Colonelul Craioveanu Gheorghe. A mai vorbit preotul Băliban care a accentuat asupra bucuriei naționaliste, bucurie românească, reamintind de ororile de la Ip și Trăznea. Seria cuvântărilor a încheiat-o colonelul Craioveanu Gheorghe printr-un discurs naționalist, ordonând totodată ca să se aducă la îndeplinire „Misiunea Istorică” despre care s-a discutat în ședințele secrete ce s-au ținut la Oarda. S-a procedat apoi la repartizare de voluntari din batalioanele „Iuliu Maniu” pe lângă fiecare post, după care șefii de posturi au plecat spre comunele respective pentru a-și lua serviciul în primire. În această atmosferă de ură și răzbunare, din cauza numeroaselor discursuri auzite, discursuri rostite și de acuzat și sub impresia celor discutate și prelucrate

în ședința secretă de la Oarda, șefii de post s-au prezentat în comunele unde au fost repartizați, ducând cu ei sarcina executării unei „Misiuni Istorice”. Mulți din acești șefi de post au înțeles să pună în executare îndemnul acuzatului pentru exterminarea populației maghiare, ca semn de răzbunare împotriva atrocităților săvârșite de maghiari pe timpul ocupației hortiste, împotriva populației române. Astfel în comuna Zimbor Mare au căzut drept victime 3 unguri pe raza fostului județ Cluj. Afară de comuna Zimbor s-au mai comis omoruri față de populația maghiară și pe raza altor posturi și anume la Aghireș, la Luna de Jos, Panticia [azi Panticu – n.n.] și Almaș. Comun de toate aceste omoruri, este împrejurarea că ele au fost săvârșite în prima zi de instalare a șefilor de post de populația locală la îndemnul acestor șefi de posturi, lăsându-se populației locale mână liberă de a se răzbuna împotriva ungarilor timp de 24 ore, fără ca șefii de posturi să împiedice aceste atrocități. Aceste atrocități s-au săvârșit în executarea îndemnurilor de a aduce la îndeplinire „Misiunea Istorică” despre care primise îndemnuri, șefii de posturi de la colonelul Craioveanu. Ca un exemplu viu de felul cum s-au dus la îndeplinire așa zisa „Misiune Istorică” de care Craioveanu Gheorghe le amintea în fiecare zi, arată raportul șefului de post Udrea Vintilă, care sună în felul următor: La Zimborul Mare șeful de post Udrea Vintilă, în primul său raport către secția de jandarmi Hida și către legiunea de jandarmi Cluj, după comiterea atrocităților din noaptea de 20-21 Octombrie 1944, raportează la 22 Octombrie că „Misiunea Istorică” s-a executat întocmai după cum ni s-a ordonat¹.

În perioada aprilie 1949 – ianuarie 1950, după ce Curtea de Apel Cluj a pronunțat a doua sentință penală împotriva lui Gheorghe Craioveanu, acesta a înaintat câteva memorii către CC al PMR și Ministerul Justiției, în care solicita reanalizarea cazului său. Conducerea superioară de partid a reexaminat fondul cauzei și a ordonat ministrului Justiției să dispună suspendarea sentinței și amânarea executării restului de pedeapsă. Astfel, în urma unei cereri de grațiere trimise de Craioveanu pe adresa Ministerului Justiției la data de 14 ianuarie 1950, ministrul de Justiție de la acea vreme, Stelian Nițulescu (n. 29 sept. 1893, mun. Iași, jud. Iași – d. 1985), a dispus întreruperea executării pedepsei pronunțate de Curtea de Apel Cluj. Rezoluția ministrului Nițulescu pusă pe cererea de grațiere a deținutului Craioveanu prin care dădea curs solicitării sale a stat la baza emiterii Deciziei MJ nr. 5370/7.16.50 din 14 ianuarie 1950 prin care sentința Curții de Apel Cluj a fost anulată, fiind catalogată ca eroare judiciară. Conformându-se deciziei, Direcția Judiciară din MJ a comunicat în aceeași zi șefilor Parchetului Curții de Apel București și Parchetului Curții de Apel Cluj să-l pună imediat în libertate pe Gheorghe Craioveanu.

Această decizie a fost comunicată și Prezidiului MAN pentru ca acest organ suprem al puterii de stat să-l includă în viitorul apropiat pe lista deținuților care vor fi grațiați prin decret. Deși decretul de grațiere a fost emis de Prezidiul MAN abia pe 22 aprilie 1950²,

1. Nota-raport nr. 1 din 20 martie 1953 a Oficiului Juridic din MAI, document semnat de către șeful Oficiului Juridic din MAI, maiorul de justiție Gheorghe V. Barbu, și de către locotenentul de justiție, Alexandru Junie. În baza acestei note-raport, ministrul Afacerilor Interne, general-maior Pavel Ștefan, a dispus la 15 aprilie 1953 scoaterea din MAI și trimiterea în justiție a căpitanului Gh. Craioveanu; după câteva săptămâni, a revenit în mod inexplicabil asupra acestei decizii (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Decretul nr. 368 din 22 aprilie 1950 privind grațierea unor condamnați nu a fost publicat în *Buletinul Oficial al RPR*. Prin acest act normativ au fost grațiați de pedepse (închisoare corecțională sau amendă), 77 de condamnați, iar câtorva zeci li s-au comutat sau li s-au redus pedepsele. Gheorghe Craioveanu a fost grațiat de restul de pedeapsă pe care o mai avea de executat din cei zece ani de temniță grea la care fusese condamnat de către Curtea de Apel Cluj (Decizia nr. 327/1949). Pe decret se regăsesc trei semnături: C.I. Parhon, președintele Prezidiului MAN, Stelian Nițulescu, ministrul Justiției, și Marin Florea Ionescu, secretarul Prezidiului MAN. Expunerea de motive care însoțește decretul a fost semnată de ministrul Justiției, Stelian Nițulescu: „Onorat Prezidiu al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române. În temeiul art. 44 pct. 2 și art. 45 din Constituțiunea Republicii Populare Române, am

Gheorghe Craioveanu a fost pus în libertate de la Penitenciarul Văcărești¹ în ziua de 14 ianuarie 1950, în baza deciziei ministeriale menționate mai sus (în penitenciar a avut calitatea de deținut politic).

Practica eliberării deținuților până la emiterea actului normativ de grațiere printr-o simplă decizie de ministru a fost folosită în mai multe cazuri, așa cum rezultă dintr-o notă-raport întocmită la data de 28 mai 1954 de către Direcția Cadre a MAI :

Din discuțiile avute cu tov. Coveti Maria de la Prezidiul Marei Adunări Naționale, Biroul Special, a reieșit că prin anul 1950 Ministrul Justiției, era împuternicit ca să scoată deținuți din închisoare până la grațiere, normal numai când considera că e cazul. (...) Văzând că numitul Craioveanu nu are complet materialul de grațiere a luat legătura telefonică cu tov. Leonida Ionescu, fost director în Ministerul Justiției (azi este judecător la Tribunalul Suprem) pe care l-a întrebat despre acest lucru și i-a răspuns după cum își reamintește [Coveti Maria - *n.n.*], știe că cineva ar fi intervenit la tov. Nițulescu pentru Craioveanu. Tov. Stelian Nițulescu în prezent este Președintele Tribunalului Suprem. Pentru clarificarea completă a problemei propunem să se ia legătura cu acești tovarăși, care sunt cei mai indicați să dea relații. Mai menționez că pe cererea făcută pentru grațiere sunt scrise literele MTG în apropierea rezoluției puse de Tov. Nițulescu².

Și totuși, Oficiul Juridic din MAI concluziona în aceeași notă-raport că deși Gheorghe Craioveanu fusese eliberat din penitenciar la începutul anului 1950, la dosarul cauzei nu exista niciun act din care să rezulte că executarea pedepsei a fost amânată, ba dimpotrivă. În martie 1950, Parchetul Curții de Apel Cluj a emis mandatul de executare a pedepsei nr. 596/1950, care a fost trimis pe adresa Penitenciarului Cluj Tribunal, unde Craioveanu își executase o parte din pedeapsă (conform acestei note-raport, mandatul de executare a pedepsei rămăsese în vigoare și la data la care Oficiul Juridic din MAI întocmise acest document – 20 martie 1953).

Într-o nouă autobiografie semnată la 3 noiembrie 1952, căpitanul de Miliție Gheorghe Craioveanu arunca din nou întreaga vină asupra procurorului Grigore Răpeanu pentru condamnarea din 1948 :

În speță, Procurorul Răpeanu Grigore, element dubios din magistratura veche și fost legionar, deschide acțiune publică unor muncitori de la minele cărbuni din Zimborul Mare, Cluj, care împreună cu evreii din lagărul Zimbrul, suferise crunta exploatare a celor 3 patroni maghiari în anii 1940-1944, iar la intrarea trupelor sovietice și române în Cluj, văzându-se descălușați și liberi s-au răzburat pe acești patroni, omorându-i. Șeful de post de jandarmi nu-i arestează pe vinovați, fiindcă în acel timp asigura măsurile în spatele frontului operativ și pentru acest motiv, Procurorul îl asociază la fapt, arestându-l și condamnându-l ; iar eu, chemat ca martor de Procurorul Răpeanu, apărând cauza muncitorilor români și evrei,

onoare a supune, pentru aprobare, alăturatul proiect de decret de grațiere, reduceri și comutări de pedepse. Examinând rapoartele Parchetelor Curților și împrejurările în care au fost săvârșite infracțiunile, am constatat că pedepsele pronunțate de instanțele de judecată, în aceste cazuri, sunt prea aspre în raport cu faptele comise și infractorii au în favoarea lor împrejurări și elemente personale, de care instanțele n-au ținut seama, așa că este cazul a li se acorda grațierea, fiind elemente folositoare încadrate în câmpul muncii care nu prezintă vreun pericol social. Dacă sunteți de acord cu prevederile alăturatului proiect de decret, am onoare a vă ruga să binevoiți a-l semna” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 7/1950, fv. 127).

1. Gheorghe Craioveanu a fost deținut timp de un an și șapte luni în penitenciarele Cluj Tribunal și Văcărești. În perioada detenției a încercat să evadeze împreună cu deținuții Augustin Nasta și Ion D. Mitrea, însă fără succes.
2. Notă-raport din 28 mai 1954 a Direcției Cadre din MAI, document semnat de către locotenentul-major Mihai Anghelescu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2489, dosar nepaginat).

precum și cauza șefului de post, mă asociază pe mine la fapt și cere condamnarea. Curtea de Apel condamnă pe toți acuzații, însă în recurs la Curtea Supremă, recursul este admis și cauza penală este din nou judecată tot la Cluj, acuzarea fiind susținută de același procuror abuziv, Grigore Râpeanu. Noua sentință penală de zece ani este însă reexaminată de Partid printr-o atentă cercetare obiectivă, și constatându-se reala stare de fapt, Ministerul Justiției suspendă pedeapsa în partea privitoare pe subsemnatul, cu Nr. 5370/7.16.50 din 14 ianuarie 1950, pedeapsa rămânând deci fără efect. (...) În ce privește pe Proc. Râpeanu, care a comis abuzul de autoritate în procesul Zimbru, a fost cercetat ulterior de organele de Securitate asupra activității sale de fost legionar care marcase o activitate prodigioasă sub regimul legionar, precum și asupra activității sale profesionale ; acest intrus în PMR, și a tras consecințele¹.

Intervenția salvatoare a organelor de partid în apărarea lui Craioveanu – care, până la acea dată, se dovedise un bun executant al comenzilor trasate de liderii centrali și locali ai PCR – este relevantă pentru modul în care urma să funcționeze justiția democrat-populară în anii ce aveau să vină.

Gheorghe Craioveanu l-a considerat vinovat de arestarea și condamnarea sa la ani grei de temniță pe procurorul Râpeanu Grigore², cel care la sfârșitul anilor '40 a deținut funcția

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Grigore Râpeanu (n. 4 dec. 1913, com. Pungești, jud. Vaslui – d. 1981, mun. București). Substituit de procuror la Parchetul Curții de Apel Cluj (sept. 1940). După Dictatul de la Viena a fost evacuat la Turda alături de tot personalul Curții de Apel Cluj (sept. 1940 – mart. 1942), unde a activat ca procuror. După doi ani de zile a fost mutat în interes de serviciu la Parchetul de pe lângă Tribunalul din Deva (dec. 1942 – oct. 1943 și mart. 1944 – iul. 1945). Nu a participat la instrumentarea unor procese politice deoarece acestea se judecau de către instanțele militare. Între 1940 și 1945 a fost concentrat în mai multe rânduri la Regimentul 28 Infanterie Vaslui și la Corpul 3 Armată din Tiraspol. La cea din urmă unitate a fost repartizat ca sergent TR în funcția de furier la Biroul de redactare a hotărârilor Curții Marțiale din Tiraspol (mart.-dec. 1942 și oct. 1943 – mart. 1944). După 23 august 1944 a activat în ARLUS, iar pe linie profesională, la începutul anului 1945, a primit sarcina de a-i ancheta pe comandanții unui lagăr de prizonieri sovietici. La finalizarea cercetărilor a fost numit ca acuzator public la Tribunalul Poporului din Cluj (iul. 1945 – 1948). În mai 1946 a fost acuzator public în procesul ghetourilor din nordul Transilvaniei, când 185 de acuzați au fost declarați criminali de război și „vinovați de dezastrul țării”, fiind condamnați la diferite pedepse cuprinse între trei ani de închisoare și pedeapsa capitală. Aceste condamnări au fost pronunțate în baza Decretului-Lege nr. 312 din 12 aprilie 1945 privind sancționarea celor vinovați de dezastrul țării și de crime de război. În iunie 1946, după desființarea Tribunalului Poporului, a fost numit în funcția de prim-procuror la Parchetul Curții de Apel Cluj (1946 – mart. 1949 și oct. 1949 – mai 1950), iar în octombrie 1946 a fost primit în rândul membrilor PCR. În calitate de prim-procuror a trimis în judecată numeroși speculanți și sabotori. A fost consilier juridic șef la Ministerul Justiției (mart.-oct. 1949); director adjunct al Direcției Juridice din MJ (mai 1950 – sept. 1953). Activitatea desfășurată la MJ a constat în coordonarea a numeroase proiecte de acte normative, dar și în aportul la modificarea Codurilor penale și de procedură penală. În 1952 a fost trimis în Cehoslovacia pentru a asista la procesul lui Rudolf Slanski, fost secretar general al Partidului Comunist Cehoslovac, acuzat, în cadrul unui simulacru de proces regizat de Moscova, de conspirație împotriva socialismului și spionaj în favoarea imperialiștilor anglo-americani (a fost condamnat la moarte și executat în 1952). În 1953 a fost președinte al completului de judecată care a judecat grupul de spioni parașutați pe teritoriul RPR. Pentru perioada septembrie 1953 – aprilie 1954 nu avem informații certe. Potrivit unor surse, ar fi deținut funcția de președinte al Tribunalului Teritorial Militar București. În primăvara anului 1954 îl găsim încadrat în rândul cadrelor permanente ale MFA cu gradul de colonel de justiție, având funcția de șef al Secției Anchete și locțiitor al procurorului militar principal din cadrul Procuraturii Generale a RPR. În această calitate a participat la întocmirea actului de acuzare a grupului Lucrețiu Pătrășcanu, proces care s-a judecat între 6 și 14 aprilie 1954. Totodată, Râpeanu a semnat procesul-verbal de execuție a acestuia în noaptea de 16 spre 17 aprilie 1954 la Penitenciarul Jilava (potrivit mai multor surse orale, acest document este un fals, deoarece Pătrășcanu a fost executat cu un glonț în ceașă în clădirea Penitenciarului Jilava în timp ce se îndrepta sub escortă spre poligonul de execuție). Pentru că s-a dovedit un bun executant al sarcinilor trasate de partid, pe 22 februarie 1956, Secția administrativă a CC al PMR a înaintat

de prim-procuror la Parchetul Curții de Apel Cluj. Pentru că a susținut în fața instanței condamnarea lui Craioveanu la ani grei de închisoare pentru infracțiunea de instigare la omor, cel din urmă îl va acuza pe Râpeanu că, în anii '30-'40 ar fi desfășurat activitate legionară. Prima notă informativă trimisă Securității împotriva lui Râpeanu a fost expediată de deținutul politic Gheorghe Craioveanu la începutul lunii ianuarie 1950, când încă se mai afla încarcerat la Penitenciarul Cluj (în urma acestei delațiuni, Direcția I din DGSP a cercetat 26 de persoane pentru a verifica acuzațiile false ale lui Craioveanu).

La Arhivele Naționale ale României se găsește un dosar de cercetare finalizat în anul 1961¹ și care a fost întocmit de organele superioare de partid pe numele lui Grigore Râpeanu (la acea dată deținea funcția de locțiitor al Procurorului General al RPR). Dosarul a fost deschis în urma unor note informative primite la MAI care semnalau trecutul legionar al fostului procuror Râpeanu (dosarul are circa 200 de file și conține o serie de documente referitoare la organizația anticomunistă „Cruce și Spadă”, rapoarte ale unor structuri MAI, un tabel nedatat cu studenții Facultății de Drept din București, declarații date de Gheorghe Craioveanu, Vasile Rusu, Eugen Olteanu etc.).

Comitetul Central fusese sesizat de MAI despre unele aspecte „necorespunzătoare” din trecutul procurorului Râpeanu: în 1933, Râpeanu ar fi fost membru în Partidul Național Creștin; în timp ce era substituit de procuror la Parchetul Curții de Apel Cluj, ar fi făcut parte dintr-o grupare subversivă legionară care, în 1938, a aruncat în aer pompele de benzină din localitate; în perioada 1938-1942 ar fi făcut politică legionară, cultivând relații de prietenie cu mai mulți lideri legionari; în 1949, fosta lui soție, Antoaneta Râpeanu (decedată în 1950), ar fi avut legături clandestine cu liderul unei grupări de partizani anticomuniști „Cruce și Spadă”. Toate aceste probleme fuseseră verificate în mai multe rânduri de către organele de Securitate începând cu anul 1950, când Gheorghe Craioveanu, din dorința de răzbunare, a trimis o notă informativă cu aceleași acuzații. Alte verificări au fost efectuate în 1955 de către Direcția a V-a din MAI, însă rezultatele nu au confirmat acuzațiile². În 1959, pe adresa MAI au sosit alte sesizări cu aceleași alegații și

Secretariatului CC al PMR propunerea Procuraturii Generale a RPR de confirmare în funcția de șef al Direcției de Supraveghere judiciară a Instanțelor Judecătorești și de locțiitor al Procurorului General al RPR. În ziua de 5 martie 1956, Secretariatul CC al PMR a aprobat propunerea Secției administrative a CC al PMR de confirmare a magistratului Grigore Râpeanu în funcția amintită (a deținut această funcție în perioada 5 martie 1956 – 1962). Pe 30 ianuarie 1969, în contextul amplului proces de reabilitare a unor foști activiști de partid căzuți în dizgrația regimului Dej, a fost exclus din PCR de către Biroul Comitetului municipal de Partid București, pentru că, în calitate de procuror de sedință, a încălcat grav legalitatea populară în procesul înscenat lui Lucrețiu Pătrășcanu. În preajma Congresului al XI-lea al PCR din 1974, a trimis un apel prin care cerea reprimirea în partid. Conducerea de partid a solicitat Colegiului Central de Partid să examineze toate apelurile adresate Congresului al XI-lea și, în urma ședinței din 12 februarie 1976, acest organ superior de partid a propus conducerii PCR menținerea excluderii lui Râpeanu, deoarece motivele pentru care fusese exclus în 1969 erau întemeiate (în 1976, Grigore Râpeanu locuia în municipiul București, Sectorul 1, Bulevardul Aviatorilor, nr. 90). În anii '50-'60 a deținut și calitatea de profesor universitar de drept la Facultatea de Științe Juridice din cadrul Universității „C.I. Parhon” din București (www.survivors-romania.org/text_doc/sentinta.htm; accesat la 29.01.2011). În anii '50, unul dintre cei doi frați ai săi era locotenent de miliție la Direcția Regională de Miliție Cluj (ANIC, fond CC al PCR – Secția Cămară [dosare-anexă], dosar nr. 202/1976, f. 6 – mulțumim istoricului Dumitru Lăcătușu pentru că ne-a pus la dispoziție referatul de cadre întocmit în 1976 de către Colegiul Central de Partid pe numele lui Grigore Râpeanu) (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică [dosare-anexă], dosar nr. 32/1956, ff. 3-5; ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 18/1956, ff. 1-6).

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția Cadre, Dosar R/73.

2. Raport „strict secret” din 24 ianuarie 1955 referitor la rezultatul verificării magistratului Grigore Râpeanu, document semnat de către șeful Direcției a V-a din MAI, general-maior Grigore Naum (*ibidem*, ff. 50-55).

acuze. De această dată de caz s-au ocupat Comisia Controlului de Partid și Direcția organizatorică a CC al PMR. În vederea clarificării definitive a situației politice a procurorului Râpeanu, aceste structuri au trecut la studierea unor materiale din arhivele MAI, Ministerului Justiției și Procuraturii RPR, dar și la audierea a circa 30 de persoane, printre care se găseau și Gheorghe Craioveanu și Grigore Râpeanu. În cele din urmă, toate acuzațiile s-au dovedit nefondate.

Una dintre persoanele care au dat declarații împotriva lui Râpeanu a fost Gheorghe Craioveanu, care din dorința de răzbunare a afirmat că în perioada 1938-1942, Râpeanu ar fi făcut politică legionară cultivând relații de prietenie cu mai mulți lideri de extremă dreaptă. De asemenea, Craioveanu îl mai acuza pe Râpeanu că în anul 1938 ar fi făcut parte dintr-o grupare legionară care a aruncat în aer pompele de benzină din orașul Cluj. Pentru a-și susține acuzațiile, în perioada în care a deținut funcția de comandant al Centrului de Triere București, Craioveanu a silit doi internați (Vasile Rusu și Eugen Olteanu) să declare că Grigore Râpeanu a fost legionar și a purtat cămașă verde. În 1961, Craioveanu a fost chestionat de către organele superioare de partid în legătură cu toate afirmațiile false făcute la adresa lui Râpeanu de-a lungul timpului.

Potrivit referatului final care concluziona rezultatul verificărilor întreprinse pe numele lui Grigore Râpeanu, Craioveanu și-ar fi dorit ca fostul procuror să îi ceară scuze pentru condamnarea nedreaptă din 1948 :

Din acest punct de vedere este semnificativă și declarația verbală a lui Craioveanu Gheorghe, care a afirmat că „dacă Râpeanu Grigore ar veni la el și i-ar cere scuze, atunci l-ar ierta și ar șterge cu buretele peste tot ce a declarat. (...) Menționăm că aceste afirmații calomnioase au fost răspândite de unele persoane care au fost cercetate de Râpeanu Grigore, sau de unele din rudele lor. De asemenea, au fost răspândite de unii foști colegi de-ai săi datorită invidiei pe care i-o purtau din cauza avansării sale până la funcția pe care o are în prezent. (...) În concluzie, principalele probleme sesizate în legătură cu Râpeanu Grigore sunt neîntemeiate. Propunem să fie chemat la CC al PMR pentru a i se comunica rezultatul cercetărilor. De asemenea, materialul de cercetare, inclusiv al organelor MAI să fie sigilat și păstrat în arhiva Secției Cadre a CC al PMR¹.

După câteva luni de la eliberarea din penitenciar, ministrul adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu, a semnat decizia² de încadrare a lui Craioveanu în DGM cu gradul de căpitan de miliție în funcția comandant al Centrului de Triere Rahova-București pendinte de Direcția Unităților de Muncă (8 apr. 1950 – 13 oct. 1950).

Chemarea în rândul cadrelor permanente ale MAI cu gradul de căpitan a unui personaj cu un astfel de trecut nu corespundea cu normele de încadrare fixate pentru cei ce doreau să accedă la o carieră militară în noul regim. Cu toate acestea, „din ordin superior”, Gheorghe Craioveanu a fost chemat în corpul ofițerilor inferiori din MAI cu gradul de căpitan (în documentele întocmite în momentul angajării se preciza că sus-numitul provenea „din producție”).

Până la data de 2 octombrie 1947, Jandarmeria s-a aflat în subordinea MAPN. Din această cauză, documentele referitoare la parcursul profesional al ofițerului Craioveanu

1. „Referat din 15 aprilie 1961 cu privire la rezultatele verificării tovarășului Râpeanu Grigore, locuitor al Procurorului General al RPR”, document semnat de către Ion Gal, instructor în Secția Cadre a CC al PMR, și Ion Horgoș, instructor în Direcția organizatorică a CC al PMR (ANIC, fond CC al PCR – Secția Cadre, dosar R/73, ff. 15-20).
2. Decizia nr. 670 din 8 aprilie 1950 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2489, dosar nepaginat).

lipsească din dosarul de cadre întocmit/deschis odată cu încadrarea sa în Miliție (presupunem că memoriul/dosarul de cadre al ofițerului de jandarmi Gheorghe Craioveanu se află în custodia Serviciului istoric al Armatei din MAPN, UM 02405 Pitești).

În prima parte a anului 1950, fostul lagăr de la Ghencea care adăpostise prizonieri de război germani și maghiari, deținuți politici sau de drept comun, a fost subordonat nou-înființatei Direcții a Unităților de Muncă din MAI și transformat în Centru de Triere pentru deținuții și internații care urmau să fie trimiși în cele cinci unități de muncă ale DUM. Aici, internații și deținuții erau cazați în barăci de lemn împărțite pe secții/sectoare care făceau diferența între internați politici și deținuții de drept comun, dar și între bărbați și femei. Secția de femei număra circa 300 de internate politici și deținute de drept comun (acestea erau, în majoritatea lor prostituate sau hoațe). Zona internaților politici era alcătuită din trei barăci. Fiecare baracă adăpostea efective cuprinse între 500 și 700 de internați care dormeau pe priciuri. Rația zilnică de pâine era de cca 200-250 g/zi, dar putea fi înjumătățită în condițiile în care internatul era pedepsit disciplinar cu zile de carceră (carcera era, în fapt, o gheretă așezată în curte și care vara se transforma într-un adevărat cuptor din cauza temperaturilor ridicate, iar iarna, din cauza temperaturilor scăzute, într-un congelator). În timpul executării pedepsei cu zile de izolare la carceră, internații primeau ca hrană o jumătate de gamelă cu zeamă de cafea neagră și câteva linguri de supă de arpacaș¹.

Prima șefă a secției de femei din cadrul Centrului de Triere Rahova-București a fost tot o fostă pușcăriașă: Ecaterina Chivu. Ea a deținut această funcție în perioada 24 mai – iulie 1950. Despre fostul său superior, Ecaterina Chivu avea numai cuvinte de laudă. Într-o referință dată pe 18 aprilie 1952, aceasta declara :

Din punct de vedere profesional tov. Cpt. Craioveanu a avut rezultate frumoase. Îi plăcea să ducă munca în colectiv, să antreneze în jurul său pe toți salariații unității și în felul acesta era ajutat în muncă. Organiza, planifica și controla munca. În același timp căuta să ridice în muncă pe toți tovarășii. Nu a avut ieșiri nervoase față de salariați. Comportarea sa era un exemplu pentru noi. Din punct de vedere politic, tov. Cpt. Craioveanu căuta să ne ridice nivelul ideologic și politic. Ajuta pe fiecare salariat în parte, pentru a-și putea însuși învățătura Marxist Leninistă. Munca ce i-a fost încredințată a dus-o la bun sfârșit².

În ziua de 13 octombrie 1950, printr-un ordin de zi emis de către directorul Direcției Unităților de Muncă din MAI, maiorul de miliție Ilie Bădică, comandantul Centrului de Triere București, căpitanul Gheorghe Craioveanu, a predat comanda unității căpitanului Băltărețu Gheorghe. Prin același ordin, căpitanul Craioveanu a fost numit în funcția de șef al Corpului de Control din Direcția Unităților de Muncă din MAI (13 oct. 1950 – febr. 1951). Această schimbare de personal a avut ca temei reorganizarea Centrului de Triere București care urma să fie renovat și re consolidat.

Potrivit unui referat de cadre întocmit de Direcția Cadre a MAI la 22 aprilie 1954, un alt motiv pentru care căpitanul Gheorghe Craioveanu a fost scos din funcția de comandant al Centrului de Triere București ar fi fost și clemența arătată deținuților politici :

În această funcție folosea la munci de birou deținuți politici care au reușit să cunoască lucrările secrete. Craioveanu Gheorghe față de aceștia se exprima „să aibă răbdare că-i va ajuta în limitele posibilităților”. Față de deținutul Pop Alexandru, fostul Colonel a afirmat

1. Andrei Muraru (coord.) *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Polirom, Iași, 2008, p. 186.
2. AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2489, dosar nepaginat.

că: „Securitatea adună pe toți oamenii deștepți și nevinovați”. Datorită acestei atitudini, deținuții nu mai lucrau și săvârșeau diferite abateri¹.

Documentele referitoare la acest cumplit loc de detenție lipsesc aproape cu desăvârșire din Arhiva ANP. Același lucru este valabil și pentru modul în care a funcționat și Direcția Unităților de Muncă în subordinea căruia se găsea acest centru de tranzit de la Ghencea.

Ca urmare a fuzionării DUM cu DGP, căpitanul Craioveanu a fost repartizat în funcția de șef al Serviciului Reeducare Minori din DGPCUM (febr. – 15 mai 1951).

Pe 15 mai 1951 a fost mutat de la DGPCUM la DGSM, unde a activat pentru câteva luni la Gruparea de Muncă Craiova (15 mai – 1 nov. 1951). La rugămintea lui Craioveanu și în urma referințelor pozitive date de locotenent-colonelul Ilie Bădică, ministrul adjunct al Afacerilor Interne i-a aprobat reîntoarcerea în DGPCUM începând cu 1 noiembrie 1951, fiind instalat în funcția de ofițer însărcinat cu reeducarea minorilor (1 nov. 1951 – 1 apr. 1952); șef al Secției administrative din Serviciul Colonii Minori al MAI (1 apr. 1952 – 15 apr. 1953).

Pe 15 aprilie 1953, ministrul Afacerilor Interne, general-maior Pavel Ștefan, a ordonat² scoaterea din MAI a căpitanului Craioveanu și trimiterea lui în justiție, însă după numai câteva săptămâni ministrul a revenit asupra ordinului și a dispus menținerea acestuia în MAI la Direcția Aprovizionare, ca angajat civil. Decizia ministrului Afacerilor Interne s-a bazat pe nota-raport din 20 martie 1953 a Oficiului Juridic din MAI la care am făcut referire mai sus. Acest document se încheia cu recomandarea de scoatere din rândul cadrelor active ale MAI a căpitanului Gheorghe Craioveanu, deoarece nu executase întreaga pedeapsă la care fusese condamnat de către Curtea de Apel Cluj prin Decizia nr. 327/1949.

Referent tehnic la Direcția Aprovizionare din MAI³ (6 mai – sept. 1953).

În toamna anului 1953, după contopirea MSS cu MAI, a revenit la Serviciul Colonii Minori din MAI în funcția de șef al Secției Evidență Minori (sept. 1953 – 31 iul. 1954).

Câtă vreme a lucrat în Serviciul Colonii Minori din MAI colegii săi de muncă au avut numai cuvinte laudative la adresa lui Craioveanu. În toate referințele și caracterizările aflate în dosarul personal aceștia menționau capacitatea sa organizatorică, conștiinciozitatea, punctualitatea, spiritul de inițiativă și de orientare în fața problemelor cu care serviciul se confrunta. Cu toate acestea, în primăvara anului 1954, Direcția Cadre a MAI a propus conducerii ministerului îndepărtarea lui Craioveanu din MAI pentru că nu mai prezenta încredere.

Pe 31 iulie 1954 a fost îndepărtat din MAI, potrivit art. 20, lit. „b” din Codul muncii⁴.

Nicolae Craioveanu (n. ? – 1936), tatăl ofițerului, a fost cofetar la o patiserie din Ploiești, strada Harpei, nr. 4. În 1901 a divorțat de soția sa, Victoria, care, după câțiva ani, s-a recăsătorit cu Nicolae Constantinescu (n. ? – d. 1950), fost administrator de pădure în comuna Hăisa, județul Prahova. De pe urma acestui mariaj au rezultat doi copii: Nicolae N. Constantinescu și Ion N. Constantinescu, frați buni după mamă ai lui Craioveanu. La

1. Referat de cadre întocmit de Direcția Cadre a MAI la 22 aprilie 1954, document semnat de căpitanul Nicolae State, șef de serviciu în Direcția Cadre a MAI, și de către locotenentul Anton N., șef de birou în cadrul aceleiași serviciu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2489, dosar nepaginat).

2. Ordinul MAI nr. 0603/1953 (*ibidem*, dosar nepaginat).

3. Ordinul MAI nr. 0648 din 7 mai 1953 prin care s-a revenit asupra Ordinului MAI nr. 0603/1953 (*ibidem*, dosar nepaginat).

4. Articolul nr. 20, litera „b” din Codul muncii prevedea că un contract de muncă încheiat pe o perioadă nedeterminată, precum și cel încheiat pe o durată determinată, puteau fi desfăcute la cererea angajatorului în cazul în care unitatea în care lucra salariatul își reducea activitatea. Legea nr. 3 din 30 mai 1950 privind Codul muncii, publicată în *Buletinul Oficial al RPR*, anul II, nr. 50, 8 iunie 1950.

începutul anilor '50, Nicolae N. Constantinescu era ofițer superior activ MFA cu gradul de locotenent-colonel în funcția de procuror militar. A participat ca acuzator în câteva mari procese politice ale epocii. Procurorul militar Nicolae N. Constantinescu a fost căsătorit cu Irina Gligor, profesoară și directoare a Școlii Tehnice de Comerț din Ploiești, dar și deputată în Sfatul Popular al orașului Ploiești (anii '50). În aceeași perioadă Ion N. Constantinescu a fost salariat la Întreprinderea petroliferă din Triajul Ploiești.

Gheorghe Craioveanu s-a căsătorit în februarie 1924 cu Maria Ghimpu din Galați, cu care a avut doi copii : Victoria Craioveanu (n. 13 mart. 1927, mun. Oradea, jud. Bihor) și Gheorghe Craioveanu (n. 10 mai 1934, mun. Piatra Neamț, jud. Neamț). Cel din urmă a obținut titlul de campion național al RPR la motoare cu reacție în cadrul unui concurs național de aeromodele care a avut loc în vara anului 1952.

La începutul anilor '50, căpitanul de miliție Gheorghe Craioveanu locuia în București, pe strada Agricultori, nr. 15. În 1961, domiciliu în București, pe strada Episcop Radu, nr. 15.

Grade succesive : sublocotenent (1 nov. 1919); locotenent (1 apr. 1923); căpitan (1929); maior (1938); locotenent-colonel (31 mart. 1943); colonel (23 iul. 1945); căpitan de miliție (8 apr. 1950).

Decorații : Ordinul „Coroana României”, clasa a IV-a, în grad de ofițer cu panglică de virtute militară (1945).

CSAKI I. IOAN, maior, d.p. nr. 2618 (n. 20 aug. 1913, com. Tormac, jud. Timiș).

Naționalitatea : maghiară.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : tâmplar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : activist (1928)

și secretar al Secției de Tineret a Sindicatelor Unitare din Timișoara¹

(1931-?); membru UTdC din 1930; membru PCdR din 1944. În

august 1944 a fost însărcinat de Leontin Sălăjan² să organizeze filiala

MADOSZ din Banat; instructor al Comitetului Regional Timișoara

al MADOSZ³ (aug. 1944 – 1945); instructor regional de partid la Comitetul Regional PCR

Timiș (1945 – ian. 1947); instructor la Comitetul Județean Timiș al PCR (ian. 1947 – 1948),

membru în Sindicatul Metalo-Chimic din Timișoara (1945-1947) și secretar al Consiliului

Județean Timiș al Sindicatului Metalo-Chimic (1947); activist la Consiliul General al

ARLUS (1960).

1. Sindicatele Unitare au luat naștere în zilele de 28-30 octombrie 1923, în urma unei ședințe de constituire care a avut loc la București. Din rândul participanților a fost ales Consiliul General al Sindicatelor din România.

Acest Consiliu se afla sub îndrumarea și în subordinea directă a PCdR. Între 1928 și 1929, sediul Consiliului General al Sindicatelor Unitare din România era în București, pe strada Sfinții Apostoli, nr. 26. Aici aveau loc aproape zilnic ședințe, conferințe, adunări la care au conferențiat, printre alții, și celebrii militanți comuniști Constantin Ivănuș (n. 1886 – d. 1928) și Gh.M. Vasilescu-Vasia (n. 1892 – d. 1929). Vezi articolul „Inscripții pe marmură”, publicat de Iosif H. Andronic în *Flacăra*, nr. 35 (132), 30 noiembrie 1957, pp. 6-7.

2. La acea vreme, Leontin Sălăjan deținea funcția de prim-secretar al Comitetului regional Banat al PCdR. Numirea în funcția de șef al Secției Muncă și Prevederi Sociale a Comitetului Provizoriu al Comunei Urbane Timișoara și, ulterior, în cea de director al Direcției reeducării și plasării în muncă a deficienților din Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale s-a datorat tot lui Leontin Sălăjan, care deținea în 1949 funcția de adjunct al ministrului Muncii și Prevederilor Sociale.

3. MADOSZ – Româniilor Magyar Dolgozók Szövetsége (Uniunea Oamenilor Muncii Maghiari din România) a fost înființată în august 1934 la Târgu-Mureș. La Conferința generală a MADOSZ din 16 octombrie 1944 de la Brașov, organizația s-a transformat în Uniunea Populară Maghiară din România. De-a lungul celor zece ani de existență MADOSZ-ul a colaborat cu PCdR și partidele de centru-stânga.

Studii civile : 6 clase în comuna natală (1920-1926).

Stagiu militar : Regimentul 38 Artilerie Timișoara și Regimentul 2 Dorobanți Râmnicu Vâlcea (1935-1936). În perioada 1939-1942 a fost concentrat de mai multe ori în cadrul unor detașamente de lucru CFR din Brad și Arad, dar și la Regimentul 2 Dorobanți Râmnicu Vâlcea.

Activitate profesională : ucenic tâmplar la atelierul de tâmplărie deținut de maestrul Niculae Chirai din Timișoara (1926-1929). A rămas șomer o scurtă perioadă de timp din cauza falimentului atelierului de tâmplărie ; lucrător la cofetăria „Boncescu” din Timișoara (1930-1931). În 1931 a fost scos din producție pentru a fi folosit ca activist de către Sindicatele Unitare din Timișoara. Timp de trei ani a fost arestat, anchetat și internat în mai multe rânduri de către organele de Siguranță pentru agitație și propagandă comunistă, dar și pentru participarea la o serie de greve din Timișoara anilor '30.

La Arhivele Naționale Istorice Centrale din București se găsesc patru dosare întocmite de organele Siguranței interbelice pe numele comunistului Ioan Csaki.

Într-o fișă personală întocmită în anii '40 de Biroul Poliției de Siguranță din Chestura de Poliție a Municipiului Timișoara pe numele lui Csaki Ioan se preciza că acesta activa în mișcarea comunistă din 1929, fiind membru PCdR și UTdC și „răspânditor de manifeste”¹. La rubrica „condamnări sau trimeri în judecată” se menționa că acesta „a fost condamnat la 3 luni închisoare”² (sentința nu se găsește în niciunul dintre cele patru dosare). Csaki fusese judecat și condamnat în 1931 la trei luni închisoare pentru uneltire contra siguranței statului prin răspândirea de manifeste comuniste.

Potrivit unui proces-verbal încheiat la 14 aprilie 1931 cu ocazia interogatoriului luat lui Ioan Csaki în limba maghiară, comisarul clasa I Cornel Popovici – șef al Biroului Poliției de Siguranță din Chestura Poliției Municipiului Timișoara – preciza împrejurările în care a fost arestat tânărul comunist Csaki. Astfel, în ziua de 13 aprilie 1931, Ioan Csaki și Alexandru Nagy au fost surprinși de gardianul public Nicolae Cumpănaș în flagrant delict în timp ce lipeau afișe și împărțeau manifeste comuniste pe strada Tirol din Timișoara. La anchetă, Csaki a declarat că primise întreg materialul de la numiții Gustav Stemle și Terezia Simin, care îi comunicaseră că manifestele trebuiau răspândite în cartierul Fratelia³.

Dintr-o adresă a Biroului Poliției de Siguranță din Chestura Poliției Municipiului Timișoara trimisă chestorului-șef al Poliției Municipiului Lugoj, aflăm că pe 2 februarie 1932, Ioan Csaki se afla în arest preventiv la Penitenciarul Timișoara⁴.

O altă fișă personală din anii '40 a Siguranței timișorene îl caracteriza pe Csaki ca fiind :

un element tenace, devotat și periculos pentru siguranța Statului. Comunist convins și capabil la acte de teroare⁵.

Într-o autobiografie dată la 1 septembrie 1949, Ioan Csaki vorbea despre activitatea sa de militant sindical :

Am luat parte la mobilizarea șomerilor în acțiunile de manifestare contra Guvernului am făcut cunoștință cu Tov. Gruia [Dumitru Gruia, membru de partid din ilegalitate și președinte al Consiliului Județean al Sindicatelor din Timișoara în 1947 – *n.n.*]. (...) În anul 1930 am

1. ANIC, fond 95, dosar nr. 33350/8040, fv. 1.

2. *Ibidem*, f. 2.

3. ANIC, fond 95, dosar nr. 33350/26, fv. 1.

4. *Ibidem*, f. 18.

5. *Ibidem*, f. 13.

fost primit ca membru în organizația Tineretului Comunist, iar după activitate am fost în anul 1931 ales ca secretar al Tineretului Sindicalist în Sindicatele Unitare ; în anul 1930 a fost o mulțime de greve în Timișoara conduse de PCR.

În 1934 a întrerupt relațiile cu mișcarea muncitorească, deoarece a refuzat propunerea PCdR de a pleca în Spania pentru a lupta alături de „republicani” în războiul civil din peninsula Iberică. Csaki a preferat să se căsătorească în acel an în loc să fie angrenat într-o luptă care nu-l privea.

Un referat de cadre întocmit de Direcția superioară a Cadrelor din MAI (1950) menționa perioada petrecută de Ioan Csaki în mișcarea muncitorească a anilor '30 :

A luat parte la toate manifestațiunile și acțiunile întreprinse de Partid și sindicate în această perioadă. A fost deseori arestat. A fost condamnat în procesele : „Singer Balaner”, „Varga Pavel” și altul, unde a fost primul acuzat. La fiecare proces a fost condamnat la câte 3 luni închisoare, pe care le-a executat la Timișoara (3 luni) și restul la Caransebeș până în 1934. După eliberarea din închisoarea Caransebeș, a lucrat la întreprinderea de Construcții „Firma Ortner”, până în 1935¹.

În fișa de evidență a ilegalistilor nr. 15111, completată de maiorul Ioan Csaki pe 18 ianuarie 1952, acesta declara :

Ca membru UTC am avut Responsabilitate munca Sindicale desfășurarea Presa ilegală și legale în alegerea Parlamentare în cadrul Blocul Muncitoresc Țărănesc. Colectare Fondul pentru Ajutor Ruși și Apărare Patriotică².

De asemenea, în aceeași fișă și în aceeași limbă deficitară, maiorul Csaki menționa că, în perioada 1930-1935, a activat în cadrul UTCdR din Timișoara, iar din 1939 în cadrul Ajutorului Roșu/Apărării Patriotice.

În fișa de încarcerare întocmită pe 3 mai 1939 de către Penitenciarul Timișoara pe numele lui Ioan Csaki se preciza că deținutul a fost liberat la 5 mai 1939 ca urmare a Înaltului Decret Regal nr. 61/1938. Din același document aflăm că, în decembrie 1938, Csaki fusese condamnat definitiv de Înalta Curte de Casație și Justiție să execute o pedeapsă cu închisoarea corecțională pentru „acțiune subversivă comunistă”³ (în fișă nu este precizat cuantumul pedepsei aplicate). Se pare că Csaki nu a petrecut prea mult timp la penitenciarul din strada Popa Șapcă, deoarece în fișa de încarcerare este menționat faptul că Parchetul Timiș Torontal a emis mandatul de arestare nr. 5606 pe 24 aprilie 1939, iar Csaki a fost liberat câteva zile mai târziu (5 mai 1939).

Muncitor la Întreprinderea de Construcții „Ortner” din Timișoara (1934-1935) ; tâmplar la Atelierul de tâmplărie „Hirtsch Alexandru” din Timișoara (1937-1939) ; tâmplar la Fabrica „Electro-Motor” din Timișoara (1939-1945). La această fabrică a reluat contactele cu PCdR, fapt ce a făcut ca în anul 1942 să fie internat pentru trei luni într-un lagăr de Pitești pentru participarea la o serie de acțiuni antiguvernamentale (a activat în Apărarea Patriotică, a strâns fonduri, a împrăștiat manifeste ale UtdC etc.) ; director al Casei

1. Referat din 1950 semnat de către șeful Direcției superioare a Cadrelor din MAI, Dumitru Ivanovici (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2618, dosar nepaginat).

2. Fișa de evidență a ilegalistilor nr. 15111 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR, document completat de maiorul Ioan Csaki pe 18 ianuarie 1952 (ANIC, fond 95, dosar nr. 122293, fv. 60).

3. Fișa de încarcerare nr. 220 întocmită de Penitenciarul Timișoara pe numele deținutului Ioan Csaki, 3 mai 1939 (*ibidem*, dosar nr. 121337, ff. 52-53).

Asigurărilor Sociale din Timișoara (1948 – febr. 1949); șef al Secției Muncă și Prevederi Sociale a Comitetului Provizoriu al Comunei Urbane Timișoara (mart. – 30 nov. 1949); director al Direcției reeducării și plasării în muncă a deficienților din Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale (30 nov. 1949 – 23 oct. 1950).

În ziua de 23 octombrie 1950 a fost mutat în interes de serviciu de la Ministerul Muncii și Prevederilor Sociale la MAI, în funcția de șef al Serviciului tehnic din Direcția Construcții pendinte de Administrația Centrală a MAI (23 oct. 1950 – 6 ian. 1951).

Dintr-o adresă a Direcției Cadre a Direcției Generale Politice din MAI datată 1 decembrie 1950 și trimisă șefului Direcției Cadre a MAI, generalul-maior Dumitru Ivanovici, aflăm că la acea dată Csaki Ioan avea și un dosar de partid, destul de voluminos în comparație cu cel profesional. Până la scoaterea din MAI, la dosarul profesional al maiorului Ioan Csaki se vor mai adăuga încă 70 de file :

Vă trimitem alăturat dosarul de Partid cu 62 file, un material suplimentar cu 5 file, dosarul profesional cu 35 file și un referat cu 3 file a tov. Csaki I. Ioan. Rugăm a confirma primirea¹.

Locțiitor al directorului Direcției Unităților de Muncă din DGPCUM (6 ian. 1951 – 1 iun. 1952). Odată cu încadrarea sa în această funcție, angajatul civil Ioan Csaki a primit gradul de maior; comandant la Penitenciarul Jilava (1 iun. 1952 – dec. 1953).

În ziua de 9 august 1951, la Tribunalul Militar București a început judecarea unui „grup de spioni și trădători aflați în slujba imperialismului anglo-american”. Acest grup, care fusese arestat în iulie 1950, era alcătuit din: Mihail Romanescu, fost general-maior; Gheorghe Polizu Micșunești, fost industriaș și acționar la mai multe societăți comerciale; Mihail Bosoancă, fost colonel; Radu Matak, fost proprietar de fabrică; inginerul Alexandru Liciu, fost prim-președinte al Curții de Apel București; Anton Dumitrescu, fost locotenent-colonel; Ioan Vasilescu Valjan, fost proprietar de pământuri și avocat; Titus Onișor, fost proprietar de pământuri și avocat².

Referatul introductiv de trimitere în judecată întocmit de maiorul magistrat Adrian Frățilă, procuror pe lângă Parchetul Tribunalului Militar București, îi acuza pe cei opt inculpați că s-ar fi pus în slujba „imperialiștilor americano-englezi” în vederea răsturnării prin forță a regimului democrat popular. Astfel, după 1944, aceștia erau acuzați că ar fi colaborat cu spionajul britanic prin furnizarea de informații clasificate unor oficiali ai Legației Marii Britanii din București.

În următoarele zile au fost interogați acuzații și martorii, au fost audiate rechizitoriile procurorilor și pledoariile apărătorilor. Pe 14 august 1951, *Scânteia* anunța sentința Tribunalului Militar București care, deliberând în secret, a hotărât cu unanimitate de voturi condamnarea la moarte a numiților Mihail Romanescu³, Gheorghe Polizu Micșunești,

1. Adresa nr. 701/C din 1 decembrie 1950 semnată de locotenent-colonelul Grigore Mărășescu, locțiitorul șefului Direcției Cadre din Direcția Generală Politică a MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2618, dosar nepaginat).

2. Completul de judecată a fost format din colonelul magistrat Vasile Vlasu (președinte), maiorul magistrat Paul Fintchi, locotenent-colonelul Vasile Cosma, locotenent-colonelul Alexandru Făgăraș și maiorul Nicolae Achim, iar din partea acuzării colonelul Aurel Ardeleanu, procuror militar special, și căpitanul magistrat Ovidiu Teodorescu, procuror militar.

3. Soția generalului Romanescu, Smaranda Romanescu, a fost arestată în 1950 și acuzată un an mai târziu de înaltă trădare, fiind condamnată la șase ani de temniță grea pentru că nu și-a denunțat soțul (va fi eliberată în 1956). Aristina Pop-Săileanu, fostă deținută politică, a întâlnit-o pe Smaranda Romanescu la Spitalul-penitențiar Văcărești. Aristina povestește că, înainte de arestare, aceasta fusese asistentă medicală și s-a folosit de respectiva calitate ajutând o deținută torturată de Securitate prin metoda hrănirii cu

Mihail Bosoancă și Alexandru Liciu. De asemenea, au primit pedepse cuprinse între 25 de ani și 12 ani de muncă silnică și temniță grea : Radu Matak, Anton Dumitrescu, Ion Vasilescu Valjan și Titus Onișor¹. Același cotidian anunța că sala tribunalului, plină „până la refuz” cu oameni ai muncii, ostași și ofițeri, a primit cu satisfacție „sentința dreaptă a justiției”².

Cât timp s-a judecat procesul, dar și după primirea sentinței, acuzații au fost închiși la Penitenciarul Jilava. După executarea sentinței de condamnare la moarte³, obiectele de valoare ale celor decedați au făcut obiectul unor dispute între militarii din conducerea penitenciarului și cea din aparatul central al Serviciului Penitenciare din MAI și DLCM.

În vara anului 1951, mai multe haine, costume și cămăși ce aparțineau grupului Romanescu au fost ridicate pe bază de proces-verbal de la magazia de efecte a deținuților⁴ de către sergentul-major Ion Iamandi – șeful magaziei de efecte a milițienilor, sublocotenentul R. Alexandru și comandantul unității, maiorul Nicolae Moromete, pentru a fi sigilate într-o cameră din Fort. Un an mai târziu, iulie 1952, după schimbarea conducerii Penitenciarului Jilava, șeful Direcției Pază din DGPCUM, locotenent-colonelul Marin Constantinescu a venit în inspecție la Penitenciarul Jilava și a aflat de existența mai multor obiecte de valoare care au aparținut deținuților și care erau stocate în unitate. Acesta i-a trasat comandantului sarcini clare cu privire la modul în care trebuia lichidat acest stoc. Maiorul Csaki a ordonat sergentului-major Pavel Filip să desigileze camera și să-i predea obiectele care se găseau în ea (sergentul-major Ion Iamandi se afla în acea perioadă în concediu). Ulterior, o parte dintre obiecte au fost împărțite între maiorul Csaki, locțiitorul politic Ion

furtunul : „Îi pasa morcovii din mâncare și o hrănea o dată pe zi. I se dăduse și ei regim de TBC. Dar asistentul medical nu își asuma răspunderea, or ea trebuia hrănită de două ori pe zi. El făcea cele opt ore și pleca acasă. Cine să-i mai dea de mâncare seara ? Așa ne-am ajutat una pe cealaltă”. Deținuta ajutată de Smaranda Romanescu se numea Ecaterina Juriari și fusese condamnată în 1953 la 15 ani de muncă silnică în procesul parașutiștilor pentru omisiune de denunț și adăpostirea unui „bandit” pe nume Ion Golea. Smaranda Romanescu a mai trecut prin penitenciarele Jilava și Mislea. Vezi Aristina Pop-Săileanu, *Să trăiască partizanii până vin americanii. Povestiri din munți, din închisoare și din libertate*, Editura Fundația Academia Civică, București, 2008, pp. 78-80.

1. Anton Dumitrescu (n. 18 ian. 1903, com. Ionești, jud. Gorj) a fost eliberat prin Decretul nr. 5/1963 privind amnistierea infracțiunilor silvice și grațierea unor pedepse. A executat pedeapsa în penitenciarele Jilava, Aiud, Gherla, Văcărești, Pitești, Dej (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 5/1963). Radu Matak (n. 28 dec. 1909, mun. București) a fost eliberat la 30 iulie 1964 prin Decretul nr. 411. A executat pedeapsa în penitenciarele Jilava, Pitești, Dej, Gherla și Aiud. Onișor Titus (n. 9 sept. 1906, mun. Bistrița, jud. Bistrița-Năsăud) a fost eliberat la termen la 1 iulie 1962, însă i s-a fixat domiciliu obligatoriu în comuna Lătești, jud. Ialomița. A executat pedeapsa în penitenciarele Jilava, Aiud, Pitești și Dej (AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, fișele matricole penale ale deținuților politici Dumitrescu Anton, Matak Radu și Onișor Titus).
2. Procesul a beneficiat de spații ample în oficiul CC al PMR, *Scânteia*. Niciun articol care a apărut pe marginea acestui subiect nu a fost semnat : „Procesul unui grup de spioni și trădători în slujba imperialismului” și „Aspecte de la procesul grupului de spioni și trădători în slujba imperialismului”, *Scânteia*, 10 august 1951 ; „Procesul unui grup de spioni și trădători în slujba imperialismului” și „Cea mai aspră pedeapsă pentru spioni și trădători”, *Scânteia*, 11 august 1951 ; „Procesul unui grup de spioni și trădători în slujba imperialismului”, *Scânteia*, 12 august 1951 ; „Sentința în procesul grupului de spioni și trădători în slujba imperialismului”, *Scânteia*, 14 august 1951 ; „Banda trădătorilor și a spionilor englezi și-a primit pedeapsa”, *Scânteia*, 15 august 1951.
3. Cei patru condamnați la moarte au fost executați la Penitenciarul Jilava pe 28 februarie 1952. Așa cum rezultă din fișele matricole penale ale celor patru deținuți politici aflate în arhiva ANP. Decesele a trei dintre cei executați au fost înregistrate la Sfatul Popular al comunei Jilava abia în anii '60 : decesul lui Mihail Romanescu la 10 septembrie 1964 cu nr. 25 ; decesul lui Alexandru Liciu la 25 iulie 1966 cu nr. 19 ; decesul lui Mihail Bosoancă la 10 septembrie 1964 cu nr. 23 (AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, fișele matricole penale ale deținuților politici Mihail Romanescu, Alexandru Liciu și Mihail Bosoancă).
4. Magazia de efecte a deținuților era încredințată caporalului Ion Luca.

Viman, locotenentul Constantin Vanciu și sublocotenentul Mihai Fleșeru. Toate aceste informații se regăsesc în declarațiile militarilor care și-au însușit anumite obiecte aflate pe inventarul unității, dar și în documentele întocmite de ofițerii de Securitate care au anchetat mai târziu dispariția bunurilor.

Vom prezenta mai jos o serie de astfel de documente, edificatoare prin multitudinea detaliilor inedite. Totodată, din aceleași motive, unele dintre ele sunt redată integral, deoarece documentele care vizează activitatea ofițerilor de penitenciare, dar și organizarea și funcționarea aparatului de penitenciare din perioada 1948-1955 sunt extrem de rare în uriașa arhivă a ANP.

O amplă anchetă declanșată în 1953 și finalizată în ianuarie 1954 de către mai multe structuri ale MAI a scos la iveală un imens scandal petrecut în sistemul penitenciar românesc în această perioadă. În dosarul personal al ofițerului Csaki se află mai multe declarații ale unor caporali, sergenți și ofițeri din Penitenciarul Jilava din care reiese faptul că, în perioada în care a ocupat funcția de comandant, maiorul Csaki ar fi comis mai multe abuzuri. El ordonat personalului unității productive care funcționa pe lângă Penitenciarul Jilava să-l aprovizioneze cu legume, fructe, miere de albine, păsări, țuică și vin (o parte dintre aceste produse erau folosite și ca „plocoane” pentru superiorii săi din MAI). Alimentele erau ridicate pe baza unor bonuri de plată fictive. Sute de kilograme de roșii, ardei, vinete, prune de pe inventarul unității au fost sustrate de ofițer și aduse de către soferul său la domiciliul personal. De asemenea, și-a însușit o serie de obiecte de valoare care aparținuseră deținuților executați, liberați sau transferați pentru cercetări la alte unități de organele de Securitate. O parte dintre aceste obiecte de valoare se găseau în magazia unității, unele chiar de la începutul anilor '40. Astfel, maiorul Ioan Csaki a încălcat ordinul colonelului Ioan Baciuc care prevedea ca obiectele de valoare să fie păstrate în casieria unității sau la centru, împărțind „prada” cu subordonații săi.

Dintr-un referat al Direcției Cadre din MAI care a sintetizat firul cronologic al derulării evenimentelor, aflăm că :

În luna Iulie 1952, venind în control Lt. Col. Constantinescu și aflând de existența acestor obiecte, a ordonat Maiorului Csaki Ion ca aceste obiecte să fie triate în sensul următor : Lucurile care sunt bune să fie trecute în gestiunea magaziei pentru a fi date la deținuți, iar ce rămâne să fie arse. Maiorul Csaki a trecut în gestiunea magaziei penitenciarului o parte din obiecte, o parte le-a ars, iar o parte din lucruri care erau prea bune pentru a fi date deținuților, deoarece ar fi trezit bănuiele asupra proveniențelor (cămăși de mătase, paltoane, pătură plușată etc.) le-a dat altă întrebuintare, în felul următor :

- Valizele de piele au fost desfăcute și folosite pentru a tapița (îmbrăca) trăsura penitenciarului.
- Păturile au fost puse pe jos în birouri.
- Pijamalele au fost date la infirmeria penitenciarului.

Deoarece au mai rămas obiecte, care nu puteau fi date la deținuți, având pe ele anumite semne (monograme) au fost împărțite la cadre astfel :

- 2 cămăși ; 1 costum haine bleumarin ; 1 pătură plușată și 1 valiză carton ; au fost date spre folosință lui Lt. Viman Ion fost locțiitor politic la Penitenciarul Jilava. Deasemenea i-a mai schimbat și un stilou.
- 1 servietă piele și un pardisiu, au fost date lui Lt. Vișinescu Alexandru, șeful biroului operativ al penitenciarului.
- 1 pătură plușată a fost dată lui Slt. Fleșeru Mihai.
- O valiză de carton a fost dată Serg. Maj. Filip Pavel.
- Lt. Vanciu Constantin, cu aprobarea Maiorului Csaki Ion, a schimbat un ceas al său cu unul din cele care au aparținut deținuților executați.

- În ce privește pe Maiorul Csaki Ion acesta și-a însușit pentru folosul său personal, 1 costum de haine, o servietă, o pătură plușată, a schimbat 2 cămăși de mătase cu cămăși de pânză și a schimbat ceasul său personal „Ankăr” cu un ceas „Omega”. Acestea sunt faptele de care se face vinovat Maiorul Csaki Ioan¹.

Pe 5 noiembrie 1952, la sediul DLCM, locotenent-colonelul Ioan Slobodă – șef al DLCM, Gheorghe Deliu – contabilul-șef al DLCM, casierul Penitenciarului Jilava – Gheorghe Bălan și comandantul Penitenciarului Jilava, maiorul Ioan Csaki, au întocmit un proces-verbal prin care cel din urmă preda casieriei DLCM spre păstrare următoarele obiecte de valoare care aparținuseră foștilor „criminali politici” din lotul Romanescu-Liciu : șapte ceasuri de mână (se pare că unul era din aur), două ceasuri de buzunar, șase verighete de aur, șase stilouri, trei creioane mecanice, o brichetă, opt livrete CEC cu un sold de 137,32 lei (originalul acestui proces-verbal a fost descoperit mai târziu la maiorul Ioan Csaki, cu ocazia cercetărilor). Toate obiectele au fost încuiate într-o casă de bani de la etajul 5 al sediului DLCM, cheia fiind păstrată de către Gheorghe Deliu². La începutul lunii februarie 1953, locotenent-colonelul Marin Constantinescu a ordonat ca obiectele de valoare să fie aduse în casa de bani din biroul său. După ce locotenent-colonelul Marin Constantinescu a fost numit în funcția de șef al formațiunii 0722 Constanța/Centrul de Coordonare Constanța, cheia și casa de bani au fost predate locotenent-colonelului Ioan Sloboda, șef al DLCM.

Ulterior, după ce fuseseră mutate dintr-un loc în altul în diferite camere din sediul DLCM, potrivit unei declarații date de către Gheorghe Deliu – contabilul DLCM în ianuarie 1954, s-a descoperit că unele dintre obiectele predate casieriei DLCM în ziua de 5 noiembrie 1952 fuseseră falsificate (se pare că ofițerii Csaki și Sloboda înlocuiseră unele dintre ceasurile originale cu altele mai ieftine, păstrându-le pe cele de valoare pentru ei). De aceeași părere cu angajatul civil Gheorghe Deliu era și locotenentul Alexandru Vișinescu, șeful Biroului operativ din Penitenciarul Jilava, care declara la 21 august 1953 :

Părerea mea asupra celor 5 ceasuri ce mi-au fost arătate este că nu poate să fie ceasurile grupului Romanescu deoarece sunt ceasuri de valoare f. mică. Ținând cont că fiecare din aceștia au deținut funcții mari ex. Romanescu Mihail fost general, Polizu Micșunești fost moșier, Bosoancă fost Col. și Liciu Alexandru fost subsecretar de stat fost avocat etc. deci cred că ceasurile au fost schimbate de cei care le-au avut în primire³.

Teoretic, toate obiectele de valoare care aparțineau deținuților ar fi putut fi valorificate de MAI prin Banca de Stat a RPR (în cazul metalelor prețioase) sau prin Întreprinderea Comercială de Stat Consignația (în cazul obiectelor de uz casnic sau de uz personal), dar nu exista o bază legală pentru efectuarea acestor operațiuni. Casieriile Penitenciarului Jilava, DGPCUM și, ulterior, DLCM și Serviciul Penitenciare din MAI erau pline cu tot felul de obiecte care aparținuseră deținuților decedați sau eliberați. Ele s-au înmulțit de la

1. „Referat din 30 ianuarie 1954 privind cazul Maiorului Csaki Ion fost comandant al Penitenciarului Jilava”, document semnat de către locotenentul-major Ion Pârvulescu din Direcția Cadre a MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2618, dosar nepaginat).
2. Câteva zile mai târziu (17 noiembrie), la casieria Penitenciarului Jilava au fost înregistrate alte obiecte de valoare care au aparținut lotului Romanescu-Liciu, în baza unui proces-verbal semnat de Ioan Csaki și Gheorghe Bălan : trei ceasuri de mână și de buzunar, trei stilouri, 3 verighete de aur, o măsea din aur și două livrete CEC (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Declarație dată la 21 august 1953 de locotenentul Alexandru Vișinescu, șeful Biroului operativ din Penitenciarul Jilava (*ibidem*, dosar nepaginat).

an la an deoarece conducerea MAI a tergiversat rezolvarea acestei situații (regulamentele în vigoare la acea vreme interziceau înapoierea către rude a obiectelor care aparținuseră deținuților decedați). Potrivit unei declarații a colonelului Ioan Baci, acesta ar fi făcut în perioada 1951-1952 mai multe propuneri conducerii MAI pentru lichidarea stocurilor, însă nu a primit niciun răspuns¹.

Pe 19 februarie 1953, șeful Secției operative din Serviciul Penitenciar al MAI, locotenentul Velian Velianu, a întocmit un raport adresat superiorului său, colonelul Ioan Baci, prin care îi aducea la cunoștință că la Penitenciarul Jilava o serie de obiecte de valoare care aparținuseră deținuților executați în penitenciar ar fi fost însușite de personalul unității :

Fiind sesizați pe linie informativă că la Penitenciarul Jilava o serie de obiecte de valoare ca : ceasuri, verighete de aur, haine, cămăși etc., din obiectele de valoare ale deținuților criminali politici care au fost executați cu diferite loturi de condamnați la moarte (și ale căror obiecte au rămas la Penitenciarul Jilava) ar fi fost însușite de către unele cadre din Penitenciarul Jilava. Pentru stabilirea veracității în legătură cu această sesizare și a putea cunoaște adevărata vinovați, propun a se aproba anchetarea de către subsemnatul a numiților : Lt. Vanciu Constantin, Serg. Major Filip Pavel, Milițian Moise Ioan și toți acei care în cursul cercetărilor vor apărea ca vinovați, urmând a raporta rezultatele obținute².

Sesizând că unele obiecte de valoare care au aparținut deținuților politici decedați în Penitenciarul Jilava dispar subit din magazia unității, ofițerii de contrainformații din Biroul operativ al Penitenciarului Jilava au început să efectueze investigații pentru a afla cine își însușește aceste bunuri. În vara anului 1953, șeful Biroului operativ al Penitenciarului Jilava, locotenentul de Securitate Alexandru Vișinescu a întocmit un referat cu rezultatul primelor cercetări (referatul îi era adresat superiorului său, locotenentul Velian Velianu). Redăm acest document care este elocvent pentru modul de relaționare dintre ofițerii de Securitate din Biroul operativ, ofițerii care administrau Penitenciarul Jilava și superiorii acestora din aparatul central al Serviciului Penitenciar din MAI. Referatul este relevant și din alt punct de vedere : pe lângă faptul că rudele deținuților executați nu erau informate asupra locului în care erau îngropați aceștia, nu li se înapoiau nici efectele cu care deținuții intraseră în penitenciar, obiectele rămase de la deținuții decedați făcând obiectul unor dispute între ofițerii MAI :

În cursul anului 1952, au fost depuși în Penitenciarul Jilava, o serie de deținuți criminali politici, printre care a fost și lotul de spioni și trădători „Romanescu, Liciu etc.”. La depunerea lor în Penitenciar, obiectele de valoare au fost ridicate de la ei de către Comandantul Adjunct de Pază ca de obicei sau Comandantul de Ploton și predate Contabilului Bălan Gheorghe. Deasemeni, îmbrăcămintea, care conf. Regulamentului, nu aveau voie să o țină asupra lor, a fost ridicată de la ei tot de către Comandantul Adjunct, împreună cu Șeful de Secție și predate Magazionerului Luca Ion. La un interval de câteva luni, după ce cei din grupul susmenționat au fost executați conf. sentinței, printre alte discuții avute cu maiorul Ceaki, Directorul Penitenciarului, a ridicat și această problemă, că nu știe ce să facă cu aceste obiecte de valoare și cu pachetele cu îmbrăcămintă ale deținuților executați, deoarece încurcă locul degeaba în magazie și că în legătură cu asta el va raporta, ca nu cumva

1. Declarație dată la 22 august 1953 de către colonelul Ioan Baci, șef al Serviciului Penitenciar din MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. „Raport privind cercetarea în legătură cu însușirea unor obiecte de valoare de către unele cadre din Penit. Jilava aparținând deținuților criminali politici care au fost executați”, document semnat pe 19 februarie 1953 de către șeful Secției operative din Serviciul Penitenciar al MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

Colonelul Baciú Ioan și Lt. Colonel Sloboda Ion, să facă vreo greșală, că el va susține ca o parte din aceste obiecte să le dea la persoanele care au muncit când s-a petrecut acțiunea/când au fost executați. Nu mult după aceasta, cu ocazia unui control făcut de mine la magazia de bagaje a deținuților, am observat că bagajele deținuților din grupul Romanescu lipsesc. Întrebând pe magazioner, unde sunt bagajele, a răspuns că au fost ridicate de Serg. Major Filip, din ordinul Tov. Maior Ceaki Ion. Urmărind acest lucru mai departe, am văzut că aceste bagaje ale foștilor deținuți, au fost duse la magazia de bagaje a personalului. Lingerie a dat-o deținuților contrarevoluționari pentru a fi spălați și călcați și după aceea au fost depuse tot la magazie. Văzând această situație, m-am dus într-una din zile la biroul Tov. Maior Ceaki Ion, unde l-am întrebat dacă a raportat la cineva în legătură cu obiectele de valoare ale deținuților executați. La întrebarea mea, Tov. Maior mi-a răspuns că a raportat Tovarășului Colonel Baciú Ioan și Tov. Lt. Colonel Sloboda Ion, unde Colonelul Baciú i-a răspuns: „să nu se lege la cap dacă nu-l doare”, iar Lt. Colonel Sloboda Ion, ia dat ordin să ducă toate obiectele de valoare la dânsul și va vedea ce o să facă cu ele. Mai mi-a spus că la propunerea lui de a fi date la o parte din milițieni, Lt. Colonel Sloboda a răspuns că nu se poate da, deoarece poate să fie văzute la milițieni de către familiile foștilor deținuți și atunci se desconfiră lucrurile. Deasemeni, dacă vor fi date la „Consignație” ar putea să fie văzute de familiile deținuților și nu este just. Aceasta mi-a spus că a fost explicația Lt. Colonelului Sloboda I. Tot cu această ocazie, când mă aflam în bir. Tov. Maior Ceaki Ion, a scos o serie de ceasuri din cassa de fier, pe care mi le-a arătat și mie. Printre aceste ceasuri, mi-a arătat un ceas „cronometru”, spunându-mi că acesta este ceasul fostului deținut „Romanescu” și că toate aceste ceasuri, le duce la Lt. Col. Sloboda, așa după cum a primit ordin. Deasemeni, tot în această zi, m-a luat și m-a dus la magazia de echipament, a personalului, arătându-mi bagajele foștilor deținuți, ce erau așezate pe categorii/cămăși, haine, paltoane etc. Nu mult timp după aceasta, fiind sesizat că o parte din aceste lucruri ar fi însoțite de către Maiorul Ceaki, Lt. Viman și alții, pentru a putea cunoaște care este realitatea, am întrebuințat următoarea metodă: Într-una din zile, m-am prezentat la biroul Tov. Maior Ceaki Ion și din discuție în discuție, am ajuns să-l fac să înțeleagă că eu sunt informat de faptul că unele din obiecte ale deținuților executați ar fi însoțite de o parte din cadre și nu înțeleg de ce nu mi s-a dat și mie deoarece eu consider că am muncit la aceste operațiuni, cerând să mi se dea și mie o valiză, deoarece am nevoie. Tov. Maior Ceaki mi-a răspuns că nu are, pentru că a avut una și a dat-o Lt. Viman Ioan, împreună cu un stilou marca „Pelikan” însă o să caute că mai are bagaje de scos de la magazie și dacă va fi îmi va da, rămânând să verifice a doua zi. Eu știind ce bagaje ar putea să mai fie la magazie, m-am dus la magazie și am pus magazionerul Luca Ioan, să desfacă pe loc, în magazie, bagajele a trei foști deținuți, ce știam că au fost executați, unde printre alte lucruri, am găsit două costume de haine de stofă, una servietă și alte lucruri mai de mică importanță. După ce m-am uitat în ele, au fost din nou împachetate și puse la locul de unde au fost luate. Tot în cursul acelei zile, seara, Maiorul Ceaki, a dat ordin magazionerului și a adus acele bagaje la biroul dânsului. A doua zi dimineața, mă cheamă la biroul și-mi arată că a adus bagajele și că nu a găsit nici o valiză însă pot să iau o servietă și un raglan din aceste lucruri fapt ce am și făcut. Când mi-a arătat bagajele, am văzut că lipsesc cele două costume de haine, unul de culoare maro, iar celălalt bleumarin cu dungi. În acest timp, cât am stat în biroul dânsului, a deschis ficherul și mi-a arătat costumul bleumarin cu dungi, spunându-mi că la luat pentru soția sa. Tot cu această ocazie, mi-a spus că a schimbat ceasul lui și pe al Lt. Vanciu și că o ștergă definitiv din registru, toate aceste lucruri, pentru a nu se mai da de urma lor. În cursul lunii Decembrie 1952, fiind chemat la un instructaj împreună cu alți tovarăși la Lt. Col. Sloboda, am văzut la mâna Lt. Col. Sloboda, un ceas asemănător cu cel pe care mi l-a arătat mie Maiorul Ceaki, ce a fost ceasul fostului deținut Romanescu. Aducându-mi aminte că ceasurile de la Jilava ale foștilor deținuți au fost cerute și duse la Lt. Col. Sloboda, mi-am închipuit că ar putea să fie ceasul lui Romanescu, însă nu pot preciza sigur dacă acela e ceasul fostului deținut Romanescu sau altul. Pentru a se putea identifica acest lucru, eu am propus să se ia legătura cu soția fostului deținut anume Romanescu Smaranda ce se găsește la Penitenciarul

Mislea. Identificându-mă precis asupra acestei situații, numai după ce am luat și eu servieta și un raglan, pentru a putea înlătura orice bănuială că eu aș raporta, am venit la Centru unde am raportat verbal Lt. Velianu Velian toată această situație, spunându-mi că să fac raport scris și totodată, ducându-mă la fostul Maior Roșianu, pentru a-i raporta și lui. Mergând la Cpt. Roșianu și începând să-i raporteze cazul, a răspuns că el cunoaște situația cu schimbarea ceasurilor, deoarece se găsea și el acolo și când Cpt. Kiss Koloman a pus problema să schimbe și el ceasul, dânsul a plecat afară. Tot cu această ocazie, dându-mi ordin să merg la Jilava și împreună cu Maiorul Ceaki și Lt. Mircea Mihai, să facem inventarierea lucrurilor ce mai sunt și să le sigilăm, fapt ce am și făcut. După spusele Lt. Mircea Mihai, din Penitenciarul Jilava, Maiorul Ceaki a mai luat una manta după ce a fost inventariată. După ce am făcut inventarierea, eu am întocmit raportul detaliat, pe care i l-am dat Lt. Velianu Velian. Menționez că în timp ce făceam inventarierea, i-am propus Maiorului Ceaki, să se aducă toate lucrurile luate și să fie inventariate, însă dânsul nu a vrut, spunând că el odată ce a dat un lucru nu-l mai cere înapoi. De față era și Lt. Mircea Mihai. Deasemeni, menționez că servieta și raglanul ce mi-au fost date, se găsesc la mine în stare uzate, așa după cum le-am primit¹.

Informațiile din acest referat întocmit de locotenentul Alexandru Vișinescu în august 1953 sunt confirmate de declarațiile celor vizați de aceste sustrageri de bunuri, inclusiv de către maiorul Ioan Csaki. Pe baza acestui document, Secția operativă din Serviciul Penitenciar al MAI și Direcția Cadre a MAI au întocmit în ziua de 14 august 1953 un referat cu propuneri și concluzii în cazul ofițerilor care au sustras obiecte din magazia Penitenciarului Jilava. Astfel, se propunea anchetarea ofițerilor Ioan Baci, Ioan Sloboda, Ioan Csaki, Coloman Kiss și Alexandru Roșianu pentru a se vedea de ce au fost tergiversate investigațiile în acest caz :

La data de 16 Februarie 1953, se sesizează pe linie operativă, că la Penitenciarul Jilava, se sustrag, cu consimțământul Comandantului Maior Ceaki Ion, din obiectele de valoare ale deținuților contrarevoluționari executați. Făcându-se la 10 Martie primele cercetări, s-a constatat că Lt. Vanciu Constantin, Slt. Fleșeru Mihai și Serg. Major Filip Pavel, cu consimțământul Maiorului Ceaki Ion și-au însușit diferite obiecte de îmbrăcăminte și de uz casnic, aparținând deținuților. Constatându-se că însăși Maiorul Ceaki Ion și-a însușit diferite obiecte și că despre acest lucru ar ști și tov. cu funcții de mai mare răspundere, s-a raportat Colonelului Baci Ioan rezultatul primelor cercetări. Ca urmare, Colonelul Baci Ioan a dat ordin ca nu Lt. Velianu Velian să continue cercetările, ci Maiorul Roșianu Alexandru. De atunci, de la data de 10 Martie, nu s-a întreprins nimic pentru lămurirea problemei și în aceste 5 luni, cei în cauză, sesizați de primele cercetări făcute, au avut timpul și posibilitatea să șteargă pe cât posibil, urmele faptelor lor. În urma unui denunț privind această chestiune, la data de 11 August 1953, Colonelul Baci Ioan a dat ordin ca Lt. Velianu Velian să reia cercetarea. Din cercetările făcute la data de 12-13 August 1953, am constatat următoarele : În loc ca toate obiectele de valoare ale deținuților executați să fie în gestiunea magaziei Unității, Maior Ceaki Ion a ridicat el obiectele de mai mare valoare ale acestor deținuți. Unele obiecte au fost predate Lt. Col. Sloboda Ion la data de 5 Noiembrie 1952, iar altele au fost păstrate de Maior Ceaki Ion. Maior Ceaki Ion, a recunoscut că el personal și-a schimbat un ceas stricat pe unul bun marca „Omega” și două cămăși obișnuite pe două de mătase și și-a luat o pătură plușată. Maior Ceaki Ion,

1. „Referat privind cazul obiectelor de valoare din Penit. Jilava, ce au fost sustrate de către unele cadre ale acestei Unități”, document semnat de către locotenentul Alexandru Vișinescu, nedat ; credem că a fost întocmit în august 1953, deoarece în referat se face referire la „fostul Maior Roșianu”. Or, potrivit dosarului de cadre al maiorului Alexandru Roșianu rezultă că acesta a fost înlocuit din funcția de locuitor al șefului Serviciului Penitenciar din MAI în iunie 1953 (*ibidem*, dosar nepaginat).

recunoaște că a aprobat Locotenentului Vanciu Constantin schimbarea unui ceas, Locotenentului Viman Ion schimbarea unui stilou și luarea unei valize, Slt. Fleșeru Mihai i-a dat o pătură plușată de lână, Serg. Major Filip Pavel o valiză, Lt. Vișinescu Alexandru o servietă și un palton. (...) Maiorul Ceaki Ion se face vinovat de înstrăinarea și însușirea unor obiecte de valoare, obiecte ce aparțineau Statului. Maior Ceaki Ion, motivează luarea acestor obiecte asupra sa, din motive de „conspirativitate” față de Milițieni. Acest argument este neserios, deoarece executarea condamnărilor respectivi a fost publicată și în presă. Subliniem că aceste acte au fost premeditate și în acest sens arătăm că la aproape toate ceasornicele și stilourile, aparținând contrarevoluționarilor bogați, nu li s-a trecut marca. În acest fel ele au putut fi schimbate cu altele de cea mai proastă calitate. Datorită întreruperii de 5 luni a acestor cercetări, noi nu am mai putut stabili în ce măsuri s-au comis astfel de fapte și de către cine, rămânând ca probe de netăgăduit faptele concrete, arătate în cuprinsul referatului¹.

Iată și varianta complicilor lui Csaki în sustragerea de bunuri : ofițerii Baci, Sloboda și Roșianu. În ianuarie 1953, locțiitorul șefului Serviciului Penitenciare din MAI, maiorul Alexandru Roșianu, s-a deplasat la Penitenciarul Jilava unde a observat că maiorul Csaki Ioan poartă haine rămase de la deținuții împușcați. Întors la sediul Serviciului Penitenciare din MAI, maiorul Alexandru Roșianu a raportat acest lucru superiorului său, colonelul Ioan Baci, care l-a chemat imediat la raport pe maiorul Csaki. Acesta i-a spus colonelului Baci că din dispoziția sa obiectele de îmbrăcăminte rămase de la deținuți au fost distribuite personalului. Colonelul Baci l-a criticat, însă nu a luat nicio măsură de sancționare. S-a ordonat doar inventarierea și sigilarea obiectelor rămase de la deținuți până la clarificarea situației².

În cele din urmă, după câteva zile, aflând că și alte obiecte de valoare care au aparținut deținuților au dispărut, șeful Serviciului Penitenciare din MAI a ordonat locțiitorului său, maiorul Alexandru Roșianu, să declanșeze o anchetă. La rândul său, Roșianu l-a însărcinat pe locotenentul Velian Velianu (șeful Secției operative din Serviciul Penitenciare) să demareze cercetările.

Declarațiile date de cei care au fost cercetați atât de Direcția Cadre a MAI, cât și de Secția operativă din Serviciul Penitenciare al MAI se găsesc în dosarul ofițerului Csaki. Fiind pus să clarifice modul în care, pe 5 noiembrie 1952, a preluat de la maiorul Csaki mai multe obiecte de valoare, locotenent-colonelul Sloboda declara :

Subsemnatul Slobodă Ioan fiind întrebat la Direcția Cadre MAI despre obiectele de valoare ale deținuților ce au fost preluate de mine împreună cu gestionarul Deliu, declar : În aprilie când am fost repartizat în această muncă am preluat de la Boris Rancev o cantitate de ceasuri, verighete și altele menționate într-un proces-verbal care poartă iscălitura lui Rancev, Bădică, Constantinescu și încă doi inși [la 1 aprilie 1952, locotenent-colonelul Ioan Sloboda a fost numit în funcția de locțiitor al directorului general al DGPCUM în locul locotenent-colonelului Boris Rancev – n.n.]. Aceste obiecte de valoare au fost predate lui Deliu pentru a se ocupa de gestionarea lor și să găsească o modalitate de valorificare a acestora fără a fi deconspirată proveniența lor. Era o dispoziție dată pe atunci ca obiectele de valoare ale deținuților decedați să fie trimise la Dir. G-rală de la unități spre valorificare. S-a mai preluat obiecte de valoare pe la sfârșitul anului 1952 de la Maiorul Csaki la preluare a asistat subsemnatul, Csaki, Roșianu și Deliu, aceste obiecte au fost cu ocazia preluării predate lui Deliu. N-am avut alte probleme cu preluarea sau predarea obiectelor de valoare. În legătură cu aceasta menționez

1. Referat comun din 14 august 1953 semnat de către șeful Secției operative din Serviciul Penitenciare al MAI, locotenentul Velian Velianu, și de către locotenentul-major L. Stere, delegat din partea Direcției Cadre a MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Declarație dată la data de 25 august 1953 de către maiorul Alexandru Roșianu, locțiitor al șefului Serviciului Penitenciare din MAI (oct. 1952 – iun. 1953) – *ibidem*, dosar nepaginat.

că înainte de preluarea acestor obiecte de la Csaki, acesta a venit în nenumărate rânduri la mine, voind să mă convingă ca să acordăm ca recompensă câte un ceas celor doi milițieni care aveau sarcini cu ocazia unor execuții la Jilava, eu am întrebat pe tov. Col. Baciuc dacă avem noi voie să facem asemenea lucruri și mi-a răspuns că nu și să întrebăm pe tov. Ministru, tov. Minsistru a dat răspuns negativ astfel că eu am refuzat propunerea lui Csaki [dorința lui Csaki de a-i recompensa pe milițienii care participau la execuții este confirmată chiar de către acesta într-o declarație aflată la dosar, dar și de o altă declarație a căpitanului Kiss Coloman – *n.n.*]. El de altfel a mai propus asemenea procedeu și în legătură cu unele rufe de valoare ale deținuților pe care de asemenea am refuzat. Faptul sesizat de Direcția Cadre că cineva ar fi înșușit din aceste obiecte găsesc perfect posibilă, însă ceea ce nu s-a putut clarifica din cauza formelor de predare și preluare prost întocmite, totuși am convingerea că se poate clarifica și constata cine ar fi înșușit din ele prin următoarele modalități. 1. Verificarea gestiunii de la Jilava unde se poate constata ce anume a preluat Csaki și n-a predat nouă și prin chemarea acelor care au văzut aceste obiecte de valoare adică gestionarul de la Jilava, Csaki, Roșianu, Deliu și subsemnatul. 2. O altă modalitate ar fi ca aceste obiecte întrucât sunt puține la număr să fie recunoscut de către rudele celor decedați, lucru ce se poate face însă numai cu aprobarea MSS. Subliniez că în legătură cu obiectele de valoare au fost f. multe nereguli la unități pentru sistemul prost de a le ține evidența și pentru faptul că nu s-a respectat instrucțiunile date în acest sens. De asemenea a contribuit și faptul că atât cei care fac percheziție corporală, cât și gestionarii nu sunt de specialitate și nu pot constata în mod cert despre un obiect dacă este sau nu metal prețios, de câte carate și ce greutate are. Fără îndoială că a mai contribuit și faptul că organele de control financiar nu au fost preocupate de acest lucru, iar în ultimele 10 luni nu mai avem organ de control deloc. Această îmi este declarația ; în caz dacă voiui putea contribui cu alte elemente la lămurirea acestui lucru o voiui face fiind primul interesat¹.

Această declarație este elocventă pentru modul în care ofițerii inferiori și superiori din aparatul central și unitățile exterioare ale aparatului de penitenciare îi jefuiau pe deținuți. Obiectele care ar fi trebuit să fie predate rudelor deținuților urmau un parcurs întortocheat, pentru ca, în final, să ajungă în posesia celor din MAI.

După finalizarea cercetărilor în acest caz, Direcția Cadre a MAI a întocmit propriul raport în care stabilea vinovații :

Din materialul existent, reiese că vinovații de însușirea acestor obiecte se face vinovat și Colonelul Baciuc, și Colonelul Sloboda, deoarece ei au avut cunoștință de intențiile Maiorului Csaki Ion în legătură cu aceste obiecte. Din declarația Maiorului Csaki Ion, cât și din declarația Cpt. Roșianu [A. Roșianu avea gradul de maior – *n.n.*], Maiorul Csaki a schimbat ceasul său „Anker” cu un ceas „Omega”, cu aprobarea Colonelului Sloboda. Schimbul a avut loc în biroul Colonelului Sloboda când Maiorul Csaki a venit să predea obiectele de valoare care au aparținut deținuților executați. Deasemenea Maiorul Csaki, susține că înainte de a împărți obiectele deținuților, a raportat Tov. Colonel Sloboda, că ce să facă cu obiectele, dar nu a primit nici un fel de răspuns. Maiorul Csaki arată că de când este Comandantul Penitenciarului Jilava (2 ani) Colonel Baciuc nu a venit decât de 2 ori în control câte ½ oră, iar când venea Col. Sloboda, acesta cerea să-i dea păsări și ouă. Deasemenea când venea în control Cpt. Roșianu nu făcea altceva decât să ia păsări și să bea câte 6-7 sticle cu bere de la bufet. Trebuie arătat că în privința evidenței obiectelor ce proveneau de la deținuții executați, nu a existat ordine precise, fapt de care se face vinovat în primul rând Tov. Col. Baciuc, care cunoștea această problemă încă din 1951 când a fost sesizat de Cpt. Roșianu, dar nu a luat măsuri în consecință. Legat de Maiorul Csaki Ion, trebuie arătat că în munca de comandant al Penitenciarului Jilava,

1. Declarație dată de către locotenent-colonelul Ioan Sloboda pe 21 august 1953 (*ibidem*, dosar nepaginat).

a obținut rezultate bune în munca sa, atât în ceea ce privește paza deținuților neavând nici o evadare, cât și din punct de vedere administrativ, aducând importante venituri Statului nostru. În concluzie ținând cont de trecutul politic al Tov. Maior Csaki Ion, cât și de rezultatele obținute până în prezent în muncă, părerea mea este că Tov. Maior Csaki Ion poate să rămână în cadrele Ministerului Afacerilor Interne, față de care forurile în drept să dispună¹.

Recomandarea ofițerului Ion Pârvulescu de menținere în rândul cadrelor permanente ale MAI a ofițerului Csaki a fost ignorată, astfel că, din ordinul ministrului Afacerilor Interne, maiorul Ioan Csaki a fost scos din MAI ca necorespunzător.

În perioada ianuarie – 28 februarie 1954, maiorul Ioan Csaki s-a aflat la dispoziția conducerii DIP. Nu cunoaștem numărul ordinului MAI prin care a fost trecut în rezervă, deoarece nu figurează în dosar.

Până în vara anului 1954, majoritatea cadrelor implicate în acest scandal au fost îndepărtate din MAI: maiorul Ioan Csaki, comandant al Penitenciarului Jilava, maiorul Alexandru Roșianu, locțiitor de comandat la Penitenciarul Jilava, căpitanul Timofte Scânteie, locțiitor al comandantului cu aprovizionarea la Penitenciarul Jilava, colonelul Ioan Baciuc, șef al DIP.

În ziua de 26 octombrie 1960, Ioan Csaki, activist la Consiliul General al ARLUS, a trimis conducerii DGPCM o cerere prin care solicita eliberarea unei adeverințe prin care să i se certifice că în perioada 23 octombrie 1950 – 28 februarie 1954 a fost salariat al MAI. Această adeverință de vechime îi era necesară în vederea întocmirii carnetului de muncă. La acea dată locuia în București, bulevardul Mareșal Tolbuhin F.I., nr. 115 (astăzi bulevard Pache Protopoescu).

La 15 mai 1986, prin Decretul prezidențial nr. 89 a fost trecut în rezervă maiorul Ioan Ioan-Iosif Csaky din Ministerul de Interne (articolul nr. 43, litera „a” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RSR pentru limită de vârstă în grad). Este posibil ca acest ofițer superior din Ministerul de Interne să fi fost rudă cu fostul comandant al Penitenciarului Jilava, Ioan I. Csaki.

Grade succesive: maior (6 ian. 1951).

Decorații: Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a² (21 aug. 1954). Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, tovarășului Ion Ion Csaki i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”³ (6 mai 1961).

CUIBUȘ GHEORGHE, angajat civil.

Activitate profesională: șef al Biroului administrativ din DLCM (febr. 1953).

1. „Referat din 30 ianuarie 1954 privind cazul Maiorului Csaki Ion fost comandant al Penitenciarului Jilava”, document semnat de către locotenentul-maior Ion Pârvulescu din Direcția Cadre a MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Decretul nr. 369 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Apărarea Patriei”, medaliei „Eliberarea de sub jugul fascist” și medaliei jubiliare „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” unor activiști din aparatul de Stat, ministere, instituții, organizații politice, economice și obștești. Prin acest act normativ, „tovarășului Csaki Ion director adjunct al DGPT” i s-a conferit Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a, „cu ocazia împlinirii a 10 ani de la eliberarea patriei noastre și pentru merite deosebite în activitatea politică, științifică, culturală și economică” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1954, f. 205). Așadar, după scoaterea din MAI, Ioan Csaki a fost repartizat într-o funcție de conducere la DGPT.
3. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 120/1961, f. 13).

D

DECUSEARĂ V., sublocotenent.

Activitate profesională: inspector de cadre în Secția Cadre din DIP – UM 0618 București (21 mart. 1954).

DELIU D. GHEORGHE, angajat civil (n. 22 mai 1914, com. Cerna, jud. Tulcea).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1946.

Studii civile: liceul cu diplomă de bacalaureat (?-1933).

Stagiu militar: Regimentul 34 Infanterie Constanța (1935-1936). În 1942 a fost concentrat la unitatea la care și-a satisfăcut serviciul militar, iar în urma susținerii examenului pentru a accede în corpul subofițerilor a fost înaintat la gradul de sergent-major și trimis pe Frontul de Est. În luptele de la Cotul Donului a participat în calitate de comandant de pluton antitanc, remarcându-se în luptă prin îndeplinirea unor misiuni dificile, dar și pentru că a rezistat pe poziție în fața asalturilor inamicului (lucru pentru care a fost decorat). În 1943 s-a întors în țară; a rămas concentrat până la 23 august 1944, când a fost trimis pe Frontul de Vest cu Unitatea 23 Infanterie. Pe acest front a fost rănit, rămânând invalid de război pentru tot restul vieții (va fi decorat din nou în două rânduri pentru fapte de eroism).

Activitate profesională: camerist la Direcția Silvică Constanța (1933-1935); muncitor și marinăr în Portul Constanța (1935-1936); funcționar la un Ocol Silvic (1936-1937); funcționar diurnist și funcționar la Primăria Municipiului Tulcea (1937-1942). În 1945 s-a externat din spital și s-a mutat la București pentru a se trata. În același an a depus cerere de angajare la DGP, unde a fost încadrat ca funcționar. În 1952 se găsea în funcția de șef de Secție I în Serviciul Contabilitate din DGPCUM¹; contabil-șef al DLPCM (nov. 1952, 1953).

Decorații: medalia „Bărbăție și credință” cu spade, clasa a III-a (1943); medalia „Serviciul credincios” cu spade, clasa a III-a (1943); Ordinul „Serviciul credincios”, clasa a II-a (1944); Ordinul sovietic „Victoria” (1945).

DIACONESCU ANTON OVIDIU, căpitan, d.p. nr. 1394 (n. 13 sept. 1928, mun. Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea – d. 1990, mun. Galați, jud. Galați).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic-burghez (tatăl său a fost proprietarul unui mic atelier de cizmărie din Râmnicu Vâlcea).

Profesia de bază la încadrarea în MAI: lăcătuș.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, ff. 249-250.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru și secretar adjunct al Uniunii Tineretului Socialist din Județul Vâlcea (1945-1946); membru PSD (1947 – febr. 1948); membru PMR din februarie 1948; membru UTM din 1949.

Studii civile : 5 clase la Școala primară de Băieți nr. 1 „Tache Ionescu” din Râmnicu Vâlcea (1935-1940); Liceul industrial de Băieți nr. 1 „Pleșoianu” din Râmnicu Vâlcea (1940 – iun. 1948).

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 1 din București-Măgurele (oct. 1948 – 6 mart. 1950). Aici a ajuns după ce a îndeplinit o sarcină trasată de UTM, așa cum mărturisea într-o autobiografie dată la 7 iunie 1950 :

La 15 august 1948 am fost trimis de către UTM împreună cu un agent de la Securitatea Poporului ca iscoadă în Munții Vrancei, de unde m-am întors după o săptămână. La întoarcere am fost propus pentru Școala de Ofițeri MAI unde am dat examen pe data de 3 Septembrie și unde am reușit¹.

Activitate profesională : muncitor la ITA Arad (iul.-aug. 1948); comandant de pluton și de companie la Centrul de Instrucție Securitate nr. 14 Câmpina (mart. 1950 – 31 oct. 1951); comandant de companie la Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 2 Câmpina (31 oct. – 15 dec. 1951). În toamna anului 1951, Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 2 Câmpina a fost mutată în garnizoana Oradea, iar Diaconescu a fost mutat în interes de serviciu la Centrul de Instrucție Securitate nr. 14 Oradea în funcția de comandant de companie (15 dec. 1951 – 1 mai 1952); comandant de companie la Școala regimentară a Centrului de Instrucție nr. 8 Securitate Oradea (1 mai 1952 – mai 1953); comandant de companie elevi la Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu – DLCM – UM 0818 (15 mai 1953 – 1 iun. 1954). După desființarea UM 0818 Sibiu (1 iunie 1954), a fost numit în funcția de comandant al Penitenciarului Caransebeș (1 iun. 1954 – 30 iun. 1956).

Un referat de cadre al Serviciului Cadre din DPLC semnala slaba activitate a ofițerului Diaconescu în funcția de comandant de penitenciar :

Ofițerul la început în această unitate a obținut rezultate în muncă, în sensul că s-a preocupat mulțumitor de bunul mers al unității luând măsuri în ce privește paza și excortarea deținuților. După o perioadă, ofițerul nu a mai muncit cu același elan, începând să aibă lipsuri în muncă care au influențat negativ asupra activității. Atribuțiunile ce-i revin în calitate de comandant nu și le duce la îndeplinire în mod conștincios, uneori muncind anarhic, preocupându-se mai mult de rezolvarea problemelor personale. Nu controlează pe subalterni, le tolerează lipsurile, nu trage la răspundere mergând până acolo încât a permis ca unele cadre ce erau sancționate de conducerea Direcției Penitenciare Lagăre și Colonii să nu execute pedepsele primite, exemplu : Lt. Bosca Aurel, Lt. Durcău Ioan. Nu s-a preocupat nici de pregătirea militară a subordonaților lăsând acest lucru pe seama locțiitorului de comandant care nu avea pregătirea necesară în acest sens. Aceasta a dus la o pregătire slabă a cadrelor și la lipsa de exigență din partea ofițerilor de serviciu față de subordonați. Cpt. Diaconescu nu primește nici sprijinul pe care îl dă organele de control din Direcția Penitenciare Lagăre și Colonii, astfel unele din sarcinile trasate de către comisiile de control, nu le-a executat întotdeauna în bune condițiuni și la timp, caz concret în aplicarea ordinului MAI Nr. 405/955, când sarcinile lăsate de comisie nu au fost aplicate în practică decât în mică măsură. Nu ține seamă de propunerile ce le fac cadrele din subordine, nu ia măsuri de sancționare a deținuților ce au abateri care sunt raportate de supraveghetori, ceea ce face ca disciplina în rândul deținuților să fie slabă. Cpt. Diaconescu nu sprijină pe locțiitorul politic în activitatea sa, ceea ce face ca acesta să aibă lipsuri în muncă, iar munca de educare a cadrelor să se desfășoare slab. Ofițerul cu toate că a reușit să acumuleze experiență

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. D-1394, dosar nepaginat.

și are pregătire militară corespunzătoare nu depune efort pentru a se achita de sarcini, manifestându-și dorința de a fi mutat la Trupe. Pentru aceste lipsuri și abateri Direcția Penitenciare Lagăre și Colonii l-a sancționat pe ofițer cu zile de arest, însă nu le-a executat, iar de tovarășul Locțiitor Ministru Evghenie Tănase cu 20 zile arest care deasemeni nu le-a executat. (...) Față de cele arătate mai sus, ținând cont de slaba muncă pe care o depune Cpt. Diaconescu Ovidiu, propunem să fie trecut în rezervă, conform art. 40, al. „d” din Statutul Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR cu drept de asistență socială¹.

A fost trecut în rezervă prin Ordinul MAI nr. 02947 din 30 iunie 1956 ca urmare a reducerilor de efective.

Grade succesive : locotenent (6 mart. 1950) ; locotenent-major (6 mart. 1953) ; căpitan (15 aug. 1954).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (?).

Pedepse : o zi de arest la garnizoană pentru neglijență în serviciu (oct. 1950) ; „muștrare scrisă” pentru că nu a predat la timp materialele sportive (aug. 1951) ; cinci zile de arest la garnizoană pentru că a trimis un deținut bolnav la Colonia de Muncă Baia Sprie/formațiunea 0627, care, după câteva zile, a decedat (ian. 1955).

DÎRZU HORTENSIA GHEORGHE (zis „DÎRȚUL”), colonel (n. 3 dec. 1927, satul Ilișești, com. Ciprian Porumbescu, jud. Suceava – d. 1989).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țaran mijlocas.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : militar (strungar în fier la data intrării în MFA).

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTCdR din septembrie 1944 și PCR din 1946. După 23 august 1944 s-a prezentat din proprie inițiativă la Comandamentul Formațiunilor Patriotice din București, fiind trimis în diferite misiuni organizate de Partidul Comunist ; activist la Secția Cadre a Sectorului PCR III Albastru (aug. 1947 – febr. 1947) ; activist la Comitetul județean Suceava al Frontului Plugarilor (1947) ; activist la Sectorul III Albastru al UTM, instructor la Sectorul II Negru A al UTM și responsabil organizatoric și membru în Biroul Sectorului III Albastru A al UTM (ian. 1948 – ian. 1949) ; membru supleant în Comitetul de Partid de pe aparatul CC al PMR (1958-?) ; instructor al Comitetului orășenesc de Partid București (iul.-sept. 1965) ; secretar cu probleme organizatorice al Comitetului raional de Partid „Nicolae Bălcescu” din Capitală (sept. 1965 – febr. 1968).

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1935-1939) ; Școala profesională de ucenici de pe lângă Uzina „Vulcan” din București (1942-1945) ; Școala medie cu examen de bacalaureat, cursuri serale (?-1958).

Stagii militare : în decembrie 1944 s-a înrolat voluntar în Divizia „Tudor Vladimirescu” cu care a participat la luptele de pe Frontul de Vest, ajungând până la râul Gron din Cehoslovacia. Pe 14 martie 1945 a fost rănit și internat în spital.

Studii militare : curs de perfecționare pentru comandanți de regimente de infanterie la MFA (dec. 1954 – oct. 1955).

Studii politice : Școala de Cadre „Filimon Sârbu” de pe lângă CC al UTM (1948) ; Școala superioară de Partid de pe lângă Comitetul Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice (sept. 1962 – iul. 1965).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1939 – dec. 1941). Părinții s-au despărțit la scurt timp după nașterea sa, Dirzu Gheorghe fiind crescut de tatăl său până

1. Referat de cadre din 20 martie 1956, document semnat de șeful DPLC, colonelul Vasile Lixandru, și de șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu (*ibidem*).

la vârsta de 14 ani, când a plecat la București la mama sa care lucra ca femeie de serviciu. Aici s-a angajat ca băiat de prăvălie la Cofetăria „Zamfirescu”, după care, în 1942, a intrat ca ucenic strungar la Uzina metalurgică „Vulcan” (1942 – dec. 1944, ian.-aug. 1946, ian.-febr. 1947 și dec. 1947 – ian. 1948). În decembrie 1945 a fost lăsat la vatră, apoi s-a întors la Uzina „Vulcan” din București unde și-a terminat ucenicia. În august 1946 a fost scos din producție de PCR, fiind trimis ca activist la Secția Cadre a Sectorului PCR III Albastru; în ianuarie 1947 a solicitat să i se aprobe reîntorcerea la Uzina „Vulcan”. După câteva săptămâni și-a părăsit din nou locul de muncă pentru a se reîntoarce în comuna natală (unde tocmai fusese împroprietărit cu 0,75 ha de teren arabil). Nu a zăbovit prea mult la muncile câmpului deoarece a fost trimis de PCR să activeze ca responsabil cu tineretul sătesc la Comitetul județean Suceava al Frontului Plugarilor. În decembrie 1947, cu aprobarea organelor de partid, a revenit la vechiul său loc de muncă din capitală, angajându-se ca strungar. În ianuarie 1948 a fost din nou scos din producție pentru a fi trimis ca activist la Sectorul III Albastru al UTM de unde, după o scurtă perioadă, a fost trimis să urmeze cursurile Școlii de Cadre „Filimon Sârbu” de pe lângă CC al UTM. La absolvirea acestor cursuri a fost repartizat în funcția de instructor la Sectorul II Negru A al UTM, iar din iulie 1948 a fost mutat ca responsabil organizatoric și membru în Biroul Sectorului III Albastru A al UTM.

În ianuarie 1949 a fost inclus în cadrele permanente ale MFA cu gradul de sublocotenent, fiind repartizat Serviciului de Informații al Armatei, unde a deținut funcția de ajutor de șef de birou. După trei luni, în martie 1949, a fost mutat în interes de serviciu la Marele Stat-Major, unde a îndeplinit funcția de ajutor de șef de birou în cadrul Secției a II-a (mart. 1949 – oct. 1950). Din octombrie 1950 a fost repartizat la Direcția Pregătirii de Luptă din MFA unde a activat ca șef al Biroului Cadre (oct. 1950 – mai 1953). Datorită rezultatelor bune obținute în această funcție, în primăvara anului 1953 a fost promovat în funcția de șef al Secției Cadre din Direcția Spate a MFA (mai 1953 – iun. 1954).

Într-un referat de cadre din 28 noiembrie 1957, întocmit de Direcția Cadrelor Forțelor Armate din MFA, se preciza că în funcția în care fusese promovat nu a dat rezultatele scontate :

În această perioadă a fost apreciat că nu corespunde funcției și propus a fi mutat într-o funcție de mai mică importanță, sub comandă, întrucât a avut mai multe lipsuri. A făcut propuneri de schimbări din funcții, fără a cere și părerea șefilor respectivi și a dat dispozițiuni ce depășeau drepturile lui. Este îngâmfat și nu urmărește executarea la timp a ordinelor¹.

Ca urmare a rezultatelor nesatisfăcătoare obținute la Direcția Spate a MFA a fost retrogradat în funcția de șef al Biroului Prevenire Incendii din subordinea locțiitorului comandantului pentru construcții și cazarea trupelor al Regiunii a II-a Militare (iun. 1954 – dec. 1955), unde a obținut rezultate bune în muncă. După absolvirea cursului de perfecționare a fost promovat în cadrul Regiunii a II-a Militare în funcțiile de ajutor pentru evidența forțelor de muncă la Secția Construcții (dec. 1955 – apr. 1956) și ajutor pentru cadrele de infanterie, tancuri, mecanizate, tehnici auto și comisariate militare la Secția Cadre (apr. 1956 – febr. 1957).

În februarie 1957 a fost pus la dispoziția Direcției cadrelor Forțelor Armate din MFA în poziția de detașat pe timp nelimitat la CC al PMR. În aceeași lună a fost încadrat ca ofițer de stat-major în Gărzile Muncitorești², unde a deținut următoarele funcții : șef de

1. Referat de cadre „secret” din 28 noiembrie 1957 întocmit de Direcția Cadrelor Forțelor Armate din MFA pe numele maiorului de infanterie Dirzu Hortensia Gheorghe, document semnat de șeful direcției, general-maior Ion Oprenca (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică [dosare-anexă], dosar nr. 32/1958, ff. 3-5).

2. Izbucnirea revoluției maghiare și a revoltelor studențești de la Timișoara și București în toamna anului 1956 au făcut ca liderii comuniști din România să ia măsuri pentru a preveni astfel de manifestări ostile regimului.

Stat-Major al Gărzilor Muncitorești din Raionul „V.I. Lenin” din capitală (febr.-iun. 1957), instructor (1 iun. 1957 – 1 oct. 1958) și șef al Sectorului Organizare Mobilizare Cadre din Comandamentul Central al Gărzilor Muncitorești (1 oct. 1958 – mai 1960).

Într-un referat de cadre din mai 1960, întocmit de Secția Cadre a CC al PMR, Dirzu Gheorghe era propus pentru promovare în funcția de instructor la Secția Cadre a CC al PMR pentru rezultatele bune obținute la Comandamentul Central al Gărzilor Muncitorești :

Este apreciat ca un tovarăș cu simț de răspundere dezvoltat, exigent și cu inițiativă în muncă. Pentru rezultatele bune obținute în muncă a fost în mai mulți ani ales membru în biroul organizației de partid pe unitate și membru în Comisia de partid. A fost avansat succesiv până la gradul de maior și decorat cu ordine și medalii ale RPR. În funcția actuală de asemenea, este apreciat că a obținut rezultate bune. Uneori în activitatea lui se mai manifestă tendințe de îngâmfare și subapreciere a tovarășilor cu care muncește¹.

Instructor la Secția Cadre a CC al PCR (iun. 1960 – sept. 1962). După absolvirea Școlii Superioare de Partid de pe lângă Comitetul Central al Partidului Comunist al

În acest context, CC al PMR și Consiliul de Miniștri au hotărât înființarea Gărzilor Muncitorești ca „unități de luptă destinate să asigure autoapărarea întreprinderilor, cât și ajutorarea organelor de stat în acțiunea de apărare a ordinii împotriva elementelor contrarevoluționare care ar încerca să lovească în cuceririle poporului muncitor”. Organizarea gărzilor muncitorești a început practic la 19 noiembrie 1956, odată cu emiterea unei hotărâri a Secretariatului CC al PMR din 5 noiembrie 1956. Comandamentul Central al Gărzilor Muncitorești a fost trecut în subordinea Secretariatului CC al PMR. Acest comandament avea în componența sa un comandant, șeful de stat-major și secțiile : pregătire de luptă, organizare-mobilizare-cadre și asigurare materială. În București, primele plutoane de gărzi muncitorești au luat ființă (la sfârșitul anului 1956), la Uzinele 23 August, Semănătoarea, Republica, ITB, Casa Scânteii, Atelierele CFR Grivița, TAROM. Încadrarea muncitorilor în gărzi se făcea individual, pe bază de adeziune scrisă, pe o durată de trei ani, iar muncitorii trebuiau să aibă vârste cuprinse între 23 și 45 de ani, să fie sănătoși și cu stagiul militar satisfăcut. Fiecare cerere era prezentată unei comisii formate din „cei mai buni membri de partid din întreprindere” și supusă apoi votării. Adunarea generală hotăra prin vot deschis admiterea sau respingerea cererii. Tabelele constituite în întreprinderi erau confirmate de comitetele de partid raionale sau regionale. Până la 22 februarie 1957 în București existau 108 plutoane cuprinzând 70 de întreprinderi principale din capitală. Secretariatul CC al PMR a aprobat pe 30 martie 1957 ca numărul celor încadrați în gărzi să atingă cifra de 50.628 și să fie organizați în 317 plutoane, 133 de companii și 39 de batalioane. La 1 ianuarie 1959, efectivele gărzilor muncitorești (în întreaga țară) erau de 52.292 de persoane. În anul următor, gărzile muncitorești s-au redus la 46.713 luptători, cifră considerată de către conducerea de partid și de stat ca suficientă. La 20 noiembrie 1959, Prezidiul MAN a emis Decretul nr. 443 (nepublicat), care consfințea constituirea Comandamentului Central al Gărzilor Muncitorești ca organ de sine stătător la nivel central. Art. 1 al acestui decret menționa : „În întreprinderile din Republica Populară Română se organizează gărzi muncitorești, care sunt formațiuni înarmate de luptă, fiind formate din muncitori ce se încadrează în mod voluntar în ele”. Durata activității în gărzile muncitorești era stabilită la trei ani, însă la expirarea acestui termen luptătorului respectiv i se putea prelungi termenul de activitate pentru încă trei ani. În februarie 1961, gărzile muncitorești au trecut în subordinea MAI ca parte structurală de sine stătătoare. După trecerea gărzilor muncitorești la MAI, instrucția tactică a fost axată mai mult pe colaborarea detașamentelor înarmate muncitorești cu trupele de Securitate și organele de Milizie. Pe 24 aprilie 1961, Biroul politic al CC al PMR dispunea (printr-o hotărâre) reducerea efectivelor Gărzilor Muncitorești cu aproximativ 50%, și desființarea unor subunități din întreprinderile economiei naționale. În urma acestor restructurări au fost reținute Gărzi Muncitorești la principalele întreprinderi din țară. Pe 15 ianuarie 1962, prin Decretul nr. 1 (nepublicat), Gărzile muncitorești s-au desființat, iar mijloacele materiale (echipamentele, munițiile, armamentul) și efectivele (ofițerii, subofițerii și angajații civili) au fost vârsate la MAI și MFA. Surse : Col. Leonida Loghin, col. Alexandru Petricean, *Gărzile patriotice din România*, Editura Militară, București, 1974 ; ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, Decretul nr. 443 din 20 noiembrie 1959 privind înființarea Gărzilor Muncitorești și Decretul nr. 1 din 15 ianuarie 1962 privind desființarea Gărzilor Muncitorești.

1. Referat de cadre din 27 mai 1960 întocmit de Secția Cadre a CC al PMR, document semnat de către Cornel Onescu, șef al Secției Cadre a CC al PMR, Dinu Vasile, șef de sector la Secția Cadre a CC al PMR, și Tilivea Staicu, adjunct de șef de sector în Secția Cadre a CC al PMR – ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică (dosare-anexă), dosar nr. 168/1965, ff. 19-20.

Uniunii Sovietice a fost trimis în munca de partid în funcția de instructor al Comitetului orașenesc de Partid București (iul.-sept. 1965). La numai câteva luni de zile de la întoarcerea din URSS a fost promovat în funcția de secretar cu probleme organizatorice al Comitetului PMR al Raionului „Nicolae Bălcescu” din capitală¹ (sept. 1965 – febr. 1968).

Pe 29 ianuarie 1968, cabinetul ministrului Afacerilor Interne a trimis către Secretariatul CC al PCR o adresă prin care solicita aprobarea numirii lui Dîrzu H. Gheorghe în funcția de șef al DGP². Propunerea ministrului Afacerilor Interne a trecut mai întâi pentru avizare pe la Secția pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție (secție condusă de Grigore Răduică și care, pe 7 februarie 1968, a înaintat propunerea MAI către Secretariatul CC al PCR).

Prin Hotărârea nr. 431 din 15 februarie 1968, Secretariatul CC al PCR a aprobat propunerea Secției pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție, confirmând astfel numirea în funcția de șef al DGP a lui Gheorghe Dîrzu³.

Director general al DGP (15 febr. 1968 – 29 dec. 1969).

Membriu în Colegiul MAI⁴ (28 mart. 1968 – ?).

Pe 26 decembrie 1969, ministrul Afacerilor Interne, Cornel Onescu, a trimis Secției pentru Controlul Muncii la MFA, CSS, MAI și Justiție a CC al PCR propunerea de confirmare a eliberării din funcția de șef al DGP a locotenent-colonelului Gheorghe Dîrzu și înlocuirea lui cu generalul-maior Dumitru Ion. Câteva zile mai târziu, Secretariatul CC al PCR, prin Hotărârea nr. 3154/29 decembrie 1969, a aprobat propunerea venită de la MAI⁵.

Șef al Secției/Serviciului Cadre din Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (dec. 1972, 19 dec. 1973, 4 mart. 1974); șef al Serviciului Cadre și Învățământ din Inspectoratul municipiului București al MI (iun. 1977).

Soția ofițerului, Maria Dîrzu (născută Ureche) (n. 7 aug. 1927, mun. Sibiu, jud. Sibiu) a absolvit Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” de pe lângă CC al PMR; după absolvirea școlii a fost repartizată în munca de partid cu următoarele funcții: șefa catedrei de Limba și Literatura Română a Școlii Superioare de Partid „Ștefan Gheorghiu” de pe lângă CC al PMR (1953-?); consultant la Cabinetul de Partid al Comitetului de Partid al Sectorului 3 din București și instructor în Secția de Propagandă a Comitetului municipal de Partid București (1968); secretară a Comitetului municipal al Femeilor din București (1970); instructor al CC al PCR⁶ (1972).

Colonelul în rezervă Gheorghe Dîrzu a fost înmormântat în București, la Cimitirul Militar Ghencea.

Grade succesive: sublocotenent (ian. 1949); locotenent (30 dec. 1949); locotenent-maior (20 sept. 1951); căpitan (6 mai 1953); maior (14 mai 1957); locotenent-colonel (?); colonel (?).

1. Notă din 6 februarie 1968 a Secției Cadre a CC al PCR, document semnat de șeful Secției Cadre a CC al PCR – Dumitru Ivanovici, și de Dinu Vasile, șef de sector în aceeași secție (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 4/1968, f. 31).
2. Adresa nr. 2132 din 29 ianuarie 1968 semnată de ministrul Afacerilor Interne, Cornel Onescu (*ibidem*, f. 30).
3. Hotărârea Secretariatului nr. 431 din 15 februarie 1968 prin care s-a aprobat eliberarea colonelului Pateșan din funcția de șef al Direcției Personal a MAI și numirea în locul acestuia a colonelului Dumitru Șerban și de numire în funcția de șef al DGP a tovarășului Dîrzu Gheorghe (*ibidem*, f. 25).
4. HCM nr. 652 din 28 martie 1968 privind aprobarea componenței Colegiului Ministerului Afacerilor Interne (ANIC, fond CC al PCR – HCM, dosar nr. 416/1968, ff. 2-3).
5. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 9/1969, ff. 22-25.
6. Referat de cadre din 11 ianuarie 1972 întocmit de Secția Cadre a CC al PCR, document semnat de Ion Savu, șef al Secției Cadre a CC al PCR, Gheorghe Pană, secretar al CC al PCR, și Vasile Dinu, șef de Sector în Secția Cadre a CC al PCR (ANIC, fond CC al PCR – Secția Cămară [dosare-anexă], dosar nr. 354/1972, ff. 11-12).

Decorații: medalia „Serviciul credincios”, clasa a III-a (1945); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (aug. 1949); medalia „A V-a aniversare a RPR” (1952); medalia „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” (oct. 1953); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1959) și I (1954). Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, lui Gheorghe H. Dîrzu i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”¹ (6 mai 1961). Prin Decretul nr. 316 din 4 iulie 1970, locotenent-colonelului Gheorghe H. Dîrzu i s-a conferit Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a, pentru 15 ani vechime în cadrele permanente ale MAI². Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971, locotenent-colonelului Gheorghe H. Dîrzu i s-a conferit medalia „A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român” pentru „merite în activitatea de partid și opera de construire a socialismului”³. În 1985, cu prilejul „aniversării a 40 de ani de la victoria asupra fascismului”, colonelul în rezervă Gheorghe Dîrzu a fost decorat printr-un Decret Prezidențial cu medalia „Virtutea Ostășească”, clasa I, pentru „fapte de arme săvârșite în războiul împotriva Germaniei hitleriste”.

DOANDEȘI IOAN, angajat civil.

Activitate profesională: economist la Serviciul financiar și CFI din DGP (1 aug. 1984 – ?).

DOBRESCU ILIE, locotenent-major.

Activitate profesională: ofițer controlor în Serviciul Aprovizionare și Desfacere din DPLC (3 dec. 1955).

DOCAN ELENA, angajat civil.

Activitate profesională: șef al Serviciului Personal din Direcția Penitenciarelor și Institutelor de Prevenție (mart. 1948).

DOGARU GHEORGHE ILIE, locotenent-major, d.p. nr. 629 (n. 3 iul. 1921, com. Husnicioara, jud. Mehedinți – d. 1984, mun. Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedinți).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: turnător CFR.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1945; secretar al cercului ARLUS din Penitenciarul Jilava (1951).

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1928-1935); 3 clase la Școala Industrială nr. 1 de pe lângă Șantierul Naval Turnu Severin (1937 – 1 oct. 1941). La 1 octombrie 1949 a fost scos din producție de PMR și trimis la Școala Juridică de un an din București, de pe lângă Ministerul Justiției (1 oct. 1949 – 30 aug. 1950).

Stagiu militar: Regimentul 95 Infanterie (febr.-mart. 1942). A continuat să satisfacă serviciul militar la Atelierele Principale CFR Turnu Severin, fiind mobilizat la locul de muncă. Ordinul de demobilizare l-a primit la 1 noiembrie 1946 (dispozițiile legale de la

1. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 120/1961, f. 14).

2. Decretul nr. 316 din 4 iulie 1970 privind conferirea Ordinului și medaliei „Meritul Militar” unor ofițeri, maiștri militari și subofițeri din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 426/1970, f. 20).

3. Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971 privind conferirea medaliei „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român” (*ibidem*, dosar nr. 149/1971, f. 1, și dosar nr. 194/1971, f. 5).

acea vreme prevedeau că muncitorii care erau utili întreprinderilor unde lucrau puteau fi mobilizați pe loc pentru lucru).

Studii militare : Școala de Referenți de Grefă Jilava (1 sept. – 5 oct. 1950).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească și la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1935-1937); ucenic la atelierul de construcții de vase (1937-1938), la atelierul de turnătorie (1938-1941) și turnător de metale feroase la Șantierul Naval Turnu Severin (1 oct. 1941 – 1 febr. 1942); turnător la Atelierele Principale CFR Turnu Severin (26 mart. 1942 – 1 oct. 1949 și 1 aug. – 1 sept. 1950); referent în DGP (1 sept. – 5 oct. 1950); subdirector/locțiitor director al Penitenciarului Jilava (5 oct. 1950 – 1 iul. 1951); comandant la Penitenciarul Sibiu (1 iul. 1951 – 6 iul. 1952). Pe 6 iulie 1952, locotenentul Dogaru a predat sublocotenentului Ioan Cibu comanda penitenciarului Sibiu. La acea dată în unitate se găseau 326 de deținuți, trei angajați civili, 34 de milițieni, șase sergenți reangajați și trei ofițeri; comandant la UM nr. 5 Bicaz/Colonia de Muncă Bicaz/formațiunea 0871 (6 iul. 1952 – 2 dec. 1953). După desființarea formațiunii 0871 Bicaz a fost mutat la Penitenciarul Aiud/formațiunea 0622, unde a îndeplinit următoarele funcții : șef al Biroului Pază și Regim (2 dec. 1953 – oct. 1954) și locțiitor de comandant pentru pază și regim¹ (oct. 1954 – 30 iun. 1956). În prima jumătate a anului 1956 a făcut câteva rapoarte și memorii către conducerea DPLC, în care cerea să fie mutat la o unitate din Turnu Severin sau să fie trecut în rezervă din cauza unor probleme medicale personale, dar și pentru că dorea să se întoarcă în producție la Atelierele Principale CFR din Turnu Severin.

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 2948.

Grade succesive : locotenent (1 iul. 1951); locotenent-major (1954).

Pedepse : „muștrare” pentru neexecutarea întocmai a unui ordin (mart. 1952); „muștrare” pentru lipsă de control în muncă și pentru lipsă de control asupra subordonaților, lucru ce a condus la unele abateri ale acestora cu ocazia consemnului din 7 noiembrie 1952 (mart. 1953); 20 zile de arest la garnizoană pentru încercarea de inducere în eroare a ministrului adjunct al Afacerilor Interne – generalul-maior Ady Ladislau (17 sept. 1953); „muștrare” pentru neexecutarea unui ordin referitor la întocmirea și înaintarea unor situații cu necesarul de echipament (25 sept. 1953); șapte zile de arest la garnizoană pentru beție și scandal în gara orașului Aiud (dec. 1954); „muștrare scrisă” pentru neexecutarea unui ordin referitor la cercetările făcute în problema cartelelor de alimente ale deținuților (oct. 1954).

DRAGOMIR DOBRE, angajat civil.

Activitate profesională : inginer în Direcția economică a DGPCM (1961).

DRAGOMIR ION GHEORGHE, colonel, d.p. nr. 2971 (n. 18 sept. 1928, satul Corbișori, com. Stănești/Corbi, jud. Argeș).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran mijlocas.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1947 și PMR din 1957; secretar al organizației UTM din Penitenciarul Pitești (1958-1959); secretar al Biroului Organizației de Bază a PCR din Penitenciarul Colibași (1983-1986).

1. Începând cu octombrie 1954, Dogaru a activat ca locțiitor al comandantului pentru pază și regim, iar definitivarea pe funcție a avut loc pe 1 decembrie 1955 (Ordinul DPLC nr. 03311).

Studii civile : 5 clase în comuna natală (1936-1941) și alte 2 clase absolvite ulterior (în 1956); Școala Medie Muncitorească de 3 ani din Pitești (1957-1960).

Stagiu militar : Centrul de Instrucție Securitate nr. 2 Brad (1 mai – 15 oct. 1950); Batalionul 10 Intervenție Securitate Dej (15 oct. 1950 – 15 iun. 1951).

Studii militare : Școala de Sergenți Politici MAI din Deva (iun. 1951 – febr. 1952); Școala Militară de Ofițeri Pază MAI Câmpina (1 mai – 7 nov. 1953); curs de perfecționare pentru cadrele de conducere, profil penitenciar la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (aug. 1961 – dec. 1962); Facultatea de Servicii din Academia Militară (sept. 1966 – sept. 1969); curs de reciclare (15 mart. – 15 mai 1975).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1941-1946 și oct. 1949 – 1 mai 1950); slugă la proprietarul de pământ Ion Ganea din comuna Pojorta, jud. Brașov (1946-1949); locțiitor politic de pluton la Centrul de Instrucție nr. 27 Securitate Tășnad (febr.-iun. 1952). După desființarea acestei unități (mai 1952), a fost mutat în funcția de locțiitor politic de pluton la Compania Sighet din Batalionul Pază Dej – Regimentul 4 Pază Cluj (iun. 1952 – 1 apr. 1953).

Ca urmare a absolvirii Școlii Militare de Ofițeri Pază MAI Câmpina a fost repartizat la Penitenciarul Pitești, unde a deținut funcțiile de ofițer de serviciu și ajutor de serviciu al comandantului (7 nov. 1953 – 1 iul. 1959); comandant la Penitenciarul Râmnicu Vâlcea (1 iul. 1959 – 1 febr. 1962); ofițer de serviciu la Penitenciarul Miercurea-Ciuc (1 febr. 1962 – 1 apr. 1963); șef de Secție la Colonia de Minori Păltiniș (1 apr. 1963 – 1 mart. 1964); comandant la Penitenciarul Miercurea-Ciuc (1 mart. 1964 – 1 oct. 1966); director adjunct pentru servicii la ISRM Păltiniș (oct. 1969 – 1 aug. 1973); locțiitor de comandant pentru servicii la CRM Păltiniș (1 aug. 1973 – 1 iun. 1975); locțiitor de comandant pentru servicii la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402 (1 iun. 1975 – 1 aug. 1977); locțiitor de comandant pentru servicii la Penitenciarul Râmnicu Vâlcea (1 aug. 1977 – 1 apr. 1980). La 28 ianuarie 1980, ca urmare a aplicării prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 31, Penitenciarul Râmnicu Vâlcea a fost mutat la Colibași, iar Dragomir a fost numit în aceeași funcție : locțiitor de comandant pentru servicii la Penitenciarul Colibași (1 apr. 1980 – 26 mart. 1988).

A fost trecut în rezervă la 26 martie 1988 prin Decretul Prezidențial nr. 38.

Grade succesive : plutonier (1952); sublocotenent (1953); locotenent (1955); locotenent-major (1958); căpitan (1963); maior (1969); locotenent-colonel (1975); colonel (1982).

Decorații : medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei de sub jugul fascist” (1964); medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1967); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1972) și I (1977).

Pedepse : zece zile de arest pentru lipsuri pe linia profilării deținuților (1957); „observare” pentru nerespectarea unui ordin DGP (1971); „mustrare” pentru neajunsuri pe linie de servicii (1986).

DRĂGAN LUCIAN, angajat civil (n. 1 febr. 1928, com. Brănești, jud. Ilfov).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic comerciant.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM.

Studii civile : 5 clase primare și secundare la Liceul Industrial Polizu din București (?-1941). În 1949 și-a continuat studiile liceale, urmând 2 clase în particular finalizate cu susținerea unor examene.

Stagiu militar : grupul artistic al CTG (oct. 1949 – nov. 1951).

Activitate profesională : practicant la Societatea de Pielărie „Bernal” (1941-1948); calculator la Uzinele „Republica” din București (1948-1949). După lăsarea la vatră s-a angajat la Serviciul Contabilitate din DGPCUM ca referent¹ (dec. 1951 – ?).

DUMITRESCU HORETIA, angajat civil (n. 1912, com. Odobești, jud. Dâmbovița).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : chiabur.

Studii civile : liceul cu diplomă de bacalaureat.

Activitate profesională : contabilă la Serviciul financiar din DGPCUM (1952). În 1952 figura pe un tabel cu angajații civili și militari din DGSS, DGM și DGP propuși de MAI pentru reținere și cercetare de către organele DGSS. În dreptul numelui ei era făcută o scurtă caracterizare și se preciza motivul pentru care trebuia îndepărtată din MAI : origine nesănătoasă. Dumitrescu Horetia a avut un tată de profesie mecanic de mori care a deținut 5 ha de pământ. În 1939 s-a căsătorit cu Dinache Radian, fost ofițer la Ministerul Aerului, care în perioada în care legionarii s-au aflat la putere a demisionat din armată pentru a fi numit secretar general la UCB, unde era salariată soția. După rebeliunea legionară din ianuarie 1941, Dinache Radian a fost condamnat la șase ani de închisoare².

DUMITRESCU OCTAVIAN, angajat civil (n. 9 apr. 1923, mun. Urziceni, jud. Ialomița).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : (?).

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM (?).

Studii civile : 4 clase la Liceul Comercial din Ploiești (1935-1940).

Stagiu militar : Regimentul 9 Vânători de Gardă, Școala de Subofițeri de Rezervă din Arad și Școala de Subofițeri de Rezervă din Dorohoi (1 nov. 1943 – 23 aug. 1944). Din cauza apropierii liniei frontului a fost evacuat cu școala la Turnu Severin și apoi la Bihor. După 23 august 1944 a luat parte la luptele împotriva trupelor germane până la 13 septembrie 1944, când unitatea sa a fost înlocuită și retrasă în spatele frontului. În octombrie 1944 a fost repartizat la Școala de Subofițeri de Rezervă de la Radna, unde a absolvit cursurile întrerupte cu câteva luni în urmă. La finalizarea studiilor a fost mutat la Regimentul 16 Vânători Hațeg, de unde a fost deconcentrat cu gradul de sergent, în aprilie 1945.

Activitate profesională : în perioada în care urma cursurile liceale a făcut și stagiul de practică la câteva societăți comerciale de pielărie și încălțăminte din Ploiești (1935-1940); funcționar la o firmă particulară de import-export din București (1941 – 1 nov. 1943); funcționar la o firmă particulară (1945-1948). În 1948 a fost încadrat la DGP ca funcționar. În 1952 avea funcția de contabil principal la Serviciul financiar din DGPCUM³. În această funcție conducea Secția Unități Extrabugetare – Anexe care coordona activitatea gospodăriilor-anexă ce funcționau pe lângă locurile de deținere ale DGPCUM.

DUMITRIU CONSTANTIN, angajat civil (n. 27 iul. 1927, com. Podu Iloaiei, jud. Iași).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor (mecanic CFR).

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 260.

2. *Ibidem*, ff. 280-281.

3. *Ibidem*, ff. 253-254.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: ajutor de contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1949.

Studii civile: 2 clase profesionale (1939-1941) și liceul comercial cu diplomă de bacalaureat (1941-1948).

Stagiu militar: Comisariatul Militar al Raionului „Grivița Roșie” din București (mai-nov. 1951).

Activitate profesională: funcționar la Agenția Băncii de Stat a RPR din comuna Scânteia, județul Iași (1949-1950); normator la Filiala Vaslui a Băncii de Stat a RPR (? – sept. 1950). În toamna anului 1950 a demisionat și a venit la București, unde își avea familia, și s-a angajat în funcția de contabil la Cooperativa „6 Martie” (sept. 1950 – mai 1951 și nov. 1951 – febr. 1952); ajutor de contabil la Serviciul Contabilitate din DGPCUM¹ (febr. 1952 – ?).

E

ENĂCHESCU MARIA, angajat civil (n. 15 iul. 1923, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționară.

Studii civile : 4 clase primare și 3 clase industriale la București, fără diplomă de absolvire (?-1938).

Activitate profesională : în 1938 a abandonat studiile pentru a intra ca dactilografă la Societatea „Barbu Știrbey” din București, unde a lucrat până în septembrie 1944, când a demisionat pentru a se angaja ca funcționară la Fabrica de Încălțăminte „Diaconescu” din București (sept. 1944 – oct. 1946). În octombrie 1946 s-a transferat la DGP, unde a fost numită în funcția de subșefă de birou la Penitenciarul Cluj Tribunal, iar în 1949 a fost detașată în aparatul central al DGP, în funcția de dactilografă la Serviciul financiar¹ (1949, 1951).

F

FICIORU (FECIORU) IOSIF ION, colonel, d.p. 1195 (n. 4 apr. 1928, com. Cucerdea, jud. Mureș).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : electrician.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1946; activist în Biroul Județenei Târnava Mică a Tineretului Progresist (oct. 1946 – mart. 1947); secretar al celulei PCR/PMR din Uzina Electrică din Târnăveni (mart. 1947 – sept. 1948); instructor cu probleme organizatorice în Secția Organizatorică a Județenei de Partid Târnava Mică (dec. 1948 – iun. 1949); membru în Comitetul de Partid al Școlii de Ofițeri Politici nr. 1 din Ineu – MFA (1 ian. – 15 iun. 1950); membru în Comitetul de Partid al Școlii de Contrainformații km 32 Periș (iul.-aug. 1950); secretar al Organizației de Bază PMR din Serviciul Cadre al DLCM (24 nov. 1952 – iun. 1953); secretar al organizației PCR din Colonia de Muncă Giurgeni/formațiunea 0319 (oct. 1965 – 1967); membru în BOB a PCR al Spitalului-Penitenciar București (1979-1982).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1935-1942); Școala de ucenici de pe lângă Fabrica „Nitrogen” din Târnăveni (1942-1946); Școala medie din Tulcea și Școala medie nr. 2 din Constanța (1961 – iun. 1965); Facultatea de Drept, Universitatea din București, cursuri fără frecvență (1970-1975). Diploma de stat a obținut-o în februarie 1976 în urma susținerii examenului de licență.

Stagiu militar : Regimentul 2 Aviație Craiova (19 nov. 1949 – 1 ian. 1950). În ianuarie 1950 a fost selecționat pentru Școala de Ofițeri Politici de la Ineu, iar în iunie 1950 a fost recrutat pentru Școala de Contrainformații km 32 Periș, pe care a absolvit-o la 23 august 1950 cu gradul de locotenent.

Studii militare : Școala de Ofițeri Militaro-Politică nr. 1 din Ineu – MFA (1 ian. – 15 iun. 1950). Datorită rezultatelor bune obținute în această școală a fost selecționat de către Serviciul de Contrainformații al Armatei din DGSP pentru a urma Școala de Contrainformații km 32 Periș (15 iun. – 23 aug. 1950); curs de perfecționare a cadrelor de conducere la Școala de Perfecționare Ofițeri și Serenți Jilava – DGPCM (15 mart. – 1 sept. 1960); curs scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI la Dumbrăvița (1970).

Studii politice : Școala de Pregătire pentru Activiști de Partid și Tineret „Dr. Petru Groza” din Avrig (17 aug. – oct. 1946); Universitatea Politică și de Conducere de pe lângă Comitetul Municipal București al PCR (1975-1978).

Activitate profesională : în octombrie 1942 a intrat ca ucenic la atelierul electric al Fabricii „Nitrogen” din Târnăveni, unde s-a calificat în meseria de electrician (1 oct. 1942 – 17 aug. 1946).

Ficioru Ion provenea dintr-o familie religioasă adeptă a cultului baptist. Într-o autobiografie dată la București, pe 25 mai 1951, Ficioru povestea relația cu familia sa și cu cea a viitoarei soții :

În timpul copilăriei mele până în anul 1942 mă duceam aproape în fiecare duminică la biserică, părinți mei, fiind foarte credincioși ; din anul 1942 an când am intrat ucenic la Fabrică și fiind despărțit de părinți mei care locuia la 12 Km. de oraș în comuna Cucerdea, nu mai mergeam acasă așa des, încât să mă poate duce la biserică. Iar eu find ucenic și luând contact cu o serie de tineri care eram în atelier cu mine am început să intru în societate cu ei să merg la un bal, la un tiatru, să fumez ceia ce credincioși Baptiști și părinți mei, care slujeau acest cult numi admiteau, am început să rup aproape complectamente cu religia aceasta până în anul 1945 toamna datorită situației care am arătat mai sus. În anul 1945 toamna cunoscând soția în orașul Târnăveni unde am învățat și meseria prin intermediul fratelui ei cu care mă cunoșteam¹.

În octombrie 1946 s-a căsătorit, fără asentimentul organelor de partid, cu Maria Călușiu, al cărei tată era pastor baptist (Dumitru Călușiu). În aceeași autobiografie, dată înaintea scoaterii sale din Securitate, Ficioru era nevoit să justifice legăturile sale cu familia soției. Pe cale de consecință, declara că nu a conștientizat gravitatea actelor sale prin căsătoria cu o baptistă :

Totuși nu eram destul de înarmat cu ideologia partidului nostru în măsura în care eu să pot să acționez asupra acestei rămășițe burgheze dăunătoare proletariatului și întregului popor și în măsura în care să fiu convins de ce nu cred sau care erau țelurile bandiților din apus Anglo Americani de a ține poporul muncitor în întuneric².

După ce Județeană de partid Târnava Mică a început să se ocupe mai îndeaproape de indoctrinarea tânărului Ficioru, relațiile cu familia sa și cu cea a soției s-au răcit :

Am reușit în întregime ca atât eu, cât și soția mea să rup complectamente cu misticismul și să pornim pe drumul arătat de partidul nostru de învățătura Marxism Leninismului ducând în același timp muncă și cu părinți mei arătând care este adevăratul izvor nesecat de învățătură, nu acela din care se adăpează ei, ci acela din care mă adăp eu și milioane de oameni ai munci am reușit nu prea în mare măsură să scot din concepția lor misticismul mai crezând în așa zisul Dumnezeu³.

În aprilie 1977 a divorțat de soție, căsătoria fiind declarată desfăcută din vina ambelor părți. Unul dintre motivele care au stat la baza divorțului a fost căsătoria fiicei lor de 16 ani cu un băiat de 32 de ani (atât băiatul, cât și părinții săi erau adepți ai cultului baptist). Ofițerul nu a fost de acord cu această căsătorie, care a avut loc la data de 25 august 1977, părerea soției fiind cea care a primat.

Pe 17 august 1946 s-a înscris în PCR, fiind scos din producție în aceeași zi și trimis la Avrig, la o școală de pregătire pentru activiști de partid și tineret, în vederea alegerilor din

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1195, dosar nepaginat.

2. *Ibidem*.

3. *Ibidem*.

noiembrie 1946 – Școala „Dr. Petru Groza” (director al acestei școli, care a funcționat în căminul de ucenici al Fabricii Mârșa din Avrig, a fost viitorul membru al CPEx al CC al PCR, Paul Niculescu-Mizil). După finalizarea studiilor acestei școli, a fost repartizat ca activist la Județeană Târnava Mică a Tineretului Progresist, fiind ales în Biroul Județenei și în Biroul Județean al BPD. În aceste funcții, Ficioru se ocupa cu administrarea fondurilor de propagandă pentru campania electorală din toamna anului 1946 și cu organizarea tineretului în vederea desfășurării unor activități de propagandă și conferințe în diferite instituții, comune sau orașe. În martie 1947, din cauza socrului său care era predicator baptist, a fost retrimis în producție de către Județeană PCR Târnava Mică în cadrul Uzinei Electrice a Fabricii „Nitrogen” din Târnăveni, unde a fost ales în funcția de secretar al celulei de partid. În septembrie 1948, aceeași Județeană PCR l-a scos din producție și i-a acordat funcția de responsabil cu propaganda și agitația în Biroul Plasei PMR Iernut (sept.-dec. 1948) de unde, în decembrie 1948, a fost luat ca instructor cu probleme organizatorice în Secția Organizatorică a Județenei de Partid Târnava Mică (dec. 1948 – iun. 1949). O nouă sarcină dusă la bun sfârșit de tânărul activist de partid Ficioru Ioan a fost la Direcția Județeană Târnava Mică a Gospodăriilor Agricole de Stat – GOSTAT, unde a fost trimis de Județena PMR Târnava Mică în funcția de șef al Secției Îndrumare și Control. La aceeași Direcție, Ficioru avea sarcina de a organiza munca de partid, UTM și sindicat în cele 15 GAS-uri din județul Târnava Mică (iun. – 19 nov. 1949). La sfârșitul anului 1949 a fost încorporat la Regimentul 2 Aviație Craiova. În ianuarie 1950 a fost selecționat pentru Școala de Ofițeri Politici de la Ineu, iar în iunie 1950 a fost recrutat pentru Școala de Contrainformații km 32 Periș – București, pe care a absolvit-o la 23 august cu gradul de locotenent.

Imediat după absolvirea școlii de contrainformații a fost repartizat ca ofițer de Securitate la Biroul 2 din Serviciul Contrainformații al Armatei din DGSP/DGSS, în funcția de anchetator și apoi șef al Biroului 2, unde a lucrat până la 1 iunie 1951; din cauza faptului că părinții săi și soția erau membri ai cultului baptist, a fost scos din Securitate și mutat în aparatul de penitenciare.

Într-o autobiografie dată în 1951 înaintea scoaterii din DGSS, tânărul ofițer Ficioru încerca să-și convingă superiorii că, în ciuda originii sale nesănătoase, va fi în continuare un cadru de nădejde al regimului:

asigur partidul care m-a crescut și m-a educat că voi duce cu și mai multă perseverență lupta contra dușmanilor poporului nostru muncitor și voi lovi fără cruțare în ei¹.

În cadrul DGPCUM a fost repartizat la Direcția Pază unde a deținut funcțiile de ofițer anchetator (1 iun. – sept. 1951), comandant al Școlii de Sergenți de șase luni de pe lângă Penitenciarul Văcărești² (sept.-nov. 1951), lucrător cadre la Secția Anchete (nov. 1951 – mart. 1952), șef al Secției Anchete și locțiitor al șefului Direcției Cadre din DGPCUM (mart. 1951 – oct. 1952). În urma desființării DGPCUM, din toamna anului 1952 a fost mutat la DLCM, unde a deținut funcțiile de șef al Biroului Anchete și locțiitor al șefului Serviciului Cadre (nov. 1952 – 17 iun. 1953); comandant la Colonia de Muncă Poarta Albă/formațiunea 0893 (17 iun. 1953 – 3 ian. 1955).

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1195, dosar nepaginat).

2. În noiembrie 1951, această școală a fost contopită cu Școala de Cadre Profesionale de la Jilava, funcționând în continuare în localul celei din urmă.

Comandant la Penitenciarul Suceava (ian. 1955 – 1 mart. 1956). În această funcție a fost numit după ce fostul comandant al Penitenciarului Suceava, locotenentul Niță Zamfir, a fost arestat ca urmare a producerii unei evadări în grup la care au participat zece deținuți de drept comun condamnați la pedepse cu închisoarea pe viață. Această evadare a avut loc în seara zilei de 22 decembrie 1954.

O notă de cunoaștere din 20 mai 1955 întocmită de Direcția Cadre din MAI pe numele locotenentului-major Fecioru Ioan ne înfățișează un ofițer dur atât cu deținuții, cât și cu militarii din subordine. De asemenea, documentul aprecia calitățile organizatorice ale ofițerului Fecioru în funcția de comandant al Penitenciarului Suceava, cât și măsurile luate în sectorul de pază al unității :

Deși timpul din ianuarie și până acum este scurt, a reușit ca prin măsurile organizatorice ce le-a luat, să lichideze în cea mai mare parte cu lipsurile ce existau în această unitate cum sunt : adormirile în post, abateri, pactizări cu deținuții, slabă organizare a muncii și pazei etc. La început a căutat să cunoască oamenii după care a făcut propuneri DPLC, propuneri care au constatat în scoaterea elementelor necorespunzătoare (cadre) și selecționarea oamenilor și repartizarea lor după capacitate în muncile unde randamentul poate să fie mai mare. Un alt obiectiv principal din activitatea sa a fost și este paza. În acest sens, a făcut un plan de acțiune apărarea al unității adaptat la posibilitățile existente și pe schimburi a stabilit atribuțiunile. Prin exerciții practice pe care le-a făcut în fiecare săptămână pe plutoane, a reușit să aducă efectivul unității în situația de a ști ce trebuie să facă într-o eventuală alarmă. Deoarece paza nu corespunde regulamentelor, a luat măsuri și a reorganizat acest lucru în raport cu posibilitățile ce le-a avut unitatea. Cu sprijinul material al Reg. MAI Suceava a împrejmuit unitatea cu sârmă ghimpată, a creat zonă interzisă cu fâșie greblată pe tot perimetrul unității și a instalat becuri de iluminat. În interior a introdus controlul periodic asupra supravegheților și a reorganizat sistemul de transport al deținutelor, asigurând astfel în bune condițiuni închiderea și deschiderea unde participă tot timpul ofițerul de serviciu. Un accent deosebit a pus pe munca politică, cerând sprijin în acest sens Serv. Politic din DPLC și în special Comitetului Raional PMR. Acest lucru a făcut să aducă la zi predarea lecțiilor care la sosirea sa erau cu 4 lecții în urmă și să îmbunătățească calitatea predării lor. Din cauză că fostul comandant a manifestat exigență față de lipsurile și abaterile subalternilor, starea de spirit și disciplinară și mai cu seamă simțul răspunderii lasă de dorit. Cu sprijinul organizației de bază partid și cadrelor cu munci de răspundere cu care se consultă, a reușit să facă în aceste probleme progrese simțitoare. A luat măsuri severe atunci când a fost cazul, a ținut referate, a prelucrat cazurile de abateri și scoateri cu efectivul unității, lucru ce a făcut ca numărul de abateri în luna aprilie a.c., să fie reduse cu 50% față de luna decembrie 1954. La început, ofițerul a greșit, deoarece necunosând oamenii și starea de fapt, a trecut dintrodată la pedepse severe. Ofițerul aplică cu severitate regulim la deținuți. Constatând lipsuri serioase în ce privește comportarea cadrelor cu deținuții a organizat ședințe de instrucție, imprimând astfel simțul de răspundere față de muncile ce le au. În general, Lt. Major Fecioru Ioan a ridicat calitatea muncii în unitate. În munca sa, s-a afirmat ca un tovarăș cu putere de muncă și cunoscător al regulamentelor și instrucțiunilor de specific. În problema conducerii, de asemeni s-a afirmat ca un tovarăș cu orientare. Ofițerul putea obține rezultate și mai bune, însă nu manifestă destulă încredere în unii subalterni, ocolind să le încredințeze sarcini de mare răspundere. Uneori pare a fi îngâmfat, nu documentează oamenii suficient unele probleme ale muncii, iar în alte cazuri face bășcălie pe seama fostei conduceri a penitenciarului¹.

1. „Notă de cunoaștere asupra Lt. Major Fecioru Ioan, Comandantul Penitenciarului Suceava”, document semnat de către locotenentul Grigore M., lucrător cadre în Direcția Cadre a MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1195, dosar nepaginat).

Şef de secție (1 mart. – apr. 1956) și comandant la Colonia de Muncă Borzești R 10/ formațiunea 0694 (apr. 1956 – 1 sept. 1958). Beneficiarul muncii deținuților din această formațiune era Ministerul Construcțiilor.

Într-o ședință de analiză a muncii DGPCM care a avut loc pe 28 august 1956, locotenentul-major Ficioru Ion a luat cuvântul pentru a semnala unele probleme cu care se confrunta formațiunea 0694 Borzești. Ficioru semnala conducerii DGPCM că la această colonie s-au trimis mai mulți deținuți „ciungi și orbi” care nu puteau fi folosiți la munci și care îngreunau munca celor trei sanitari ai unității. De asemenea, Ficioru mai preciza că la această unitate fuseseră trimiși deținuți fără haine și echipament, iar din punctul de vedere al cazării deținuților situația se prezenta dramatic. Ficioru atrăgea atenția că deținuții nu puteau da randament pe șantierul Trustului de Energo-Construcții, deoarece paturile în care dormeau aceștia erau vechi și pline de ploșnițe¹.

În perioada în care a deținut funcția de comandant al formațiunii 0694 Borzești, a fost acuzat de „imoralitate” pe motiv că întreținea relații intime cu fiica unui deținut, cu soția casierului, cât și cu alte două femei de „moravuri ușoare”, de ale căror servicii beneficiau și cadrele din DGPCM care veneau în control la această unitate, fapte pentru care a fost retrogradat din funcție și mutat la Colonia de Muncă Periprava/formațiunea 0830², unde a deținut funcțiile de locțiitor de comandant pentru pază și regim (1 sept. 1958 – 1 oct. 1960) și comandant (1 oct. 1960 – 1 sept. 1963). De asemenea, ofițerul a mai fost acuzat că la Borzești a organizat o serie de chefuri cu unele cadre din unitate, la care au luat parte mai mulți ofițeri din aparatul central al DGPCM (căpitanul Anghel Băra și locotenentul Dumitru Păun) și chiar ofițerul de Contrainformații al coloniei – locotenentul-major de Securitate Constantin Pruteanu.

Abaterile comise de căpitanul Ficioru și colegii săi au fost descoperite de Serviciul Cadre al DGPCM și Grupa „D” din Direcția regională MAI Bacău care au efectuat o serie de investigații pentru a stabili vinovații pentru această stare de lucruri. La data de 31 martie 1958, Serviciul Cadre din DGPCM a întocmit o notă-raport ce conținea concluziile investigațiilor și propunerile de pedepsire a celor vizați³ (acuzățiile aduse ofițerului Ficioru au fost recunoscute de către acesta în declarațiile date la Serviciul Cadre al DGPCM).

În calitate de comandant al formațiunii 0830 Periprava, Ficioru a impus în rândul deținuților un regim sever de detenție :

deținuții care încălcau interdicțiile fixate de comandant, mâncând de pe câmp porumbul crud, erau pedepsiți de un *tribunal*, în cadrul unui spectacol în toate detaliile și urmat de bătaie. Obişnuia să sară cu calul peste trupurile deținuților⁴.

1. „Stenograma ședinței de analiza muncii DGPCM din 28.08.1956” (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 23/ 1956, ff. 46-47).
2. Informații despre regimul de detenție de la Periprava găsim în istoricul Coloniei de Muncă de la Periprava, publicat în *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*: „La Periprava, deținuții au fost folosiți la construirea digului, defrișarea stufului, desțelenirea terenului din zonă, creșterea animalelor într-o fermă zootehnică aflată în subordinea unității, dar și la construirea unei șosele cu o lungime de 2,5 km, care urma să devină cale de acces către colonie”. Vezi Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Polirom, Iași, 2008, p. 136.
3. Notă-raport din 31 martie 1958 semnată de către șeful Serviciului Cadre din DGPCM, locotenent-colonelul Stanciu Nicolae (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1195, dosar nepaginat).
4. Doina Jela, *Lexiconul negru: unelte ale represiei comuniste*, Humanitas, București, 2001, p. 116.

Fostul deținut Iosif Corpaș, condamnat în 1956 la patru ani și șase luni închisoare pentru trecerea frauduloasă a frontierei, își amintește bătăile încasate de deținuții care, din cauza foametei de la Periprava, mâncau din porumbul ce trebuia recoltat :

A intervenit căpitanul Fecioru. Pe cei prinși [că mâncau câțiva știuleți de porumb – *n.n.*] i-a luat chiar el în primire, cu câțiva gardieni *speciali*, anonimi, aplicând un stil de bătaie după o metodă de-a lui. Iată cum : în colonie, în fața unei barăci, a înșirat pe cei care urmau să fie pedepsiți. Deținuților li se acopereau ochii cu niște ochelari orbi, având drept lentile două cercuri de tablă neagră, cum se proceda la Securitate, ca să nu se vadă aceia care judecă și bat. Așa orb, deținutul era introdus în baracă, în fața unui *tribunal* improvizat. În interiorul barăcii, era o *instanță* în toată regula, a cărei șefie principală o deținea căpitanul Fecioru, pentru că el era mereu în fruntea unor astfel de acțiuni. Toți ceilalți *membri* nu erau decât niște subalterni, cu ranguri de subofițeri. (...) Au fost bătuți așa vreo 30-40 de deținuți. După ce s-a terminat această bravură îndeplinită de căpitanul Fecioru, l-am văzut și eu pe căpitan cum a ieșit de obosit, transpirat, din baraca în care a înființat *instanța*¹.

Într-o modalitate similară îl descrie și fostul deținut politic Augustin Neamțu, care și-l amintește astfel pe comandantul de la Periprava :

un bărbat băjos, el ne-a spus odată că numai în plic mai mergem acasă ! Ce deosebire era între *ieșitul pe horn* și *ieșitul în plic* ? Noi ne chinuiam mai mult până la moarte, mai bine era de ne împușcau pe toți (...) maiorul Fecioru, care avea un tic, strângea din dinți când se uita la tine².

Fostul internat politic Neculai Popa rememorează condițiile de muncă și cazare de la Periprava în 1960, despre care consideră că erau sensibil mai bune decât cele de la Culmea de unde fusese transferat : se locuia în barăci cu geamuri care se puteau deschide la nevoie, existau paturi suprapuse cu saltele, iar pe jos era nisip (camerele au fost mai târziu pavate cu cărămizi)³. Neculai Popa vorbește și despre aducerea în Colonia de Muncă Periprava, la începutul anilor '60, a circa 300 de cai pentru a asigura hrana deținuților pe timpul iernii :

Neavând nutrețuri pentru ei, erau scoși la păscut pe câmp de către trei deținuți, însoțiți de patru soldați. (...) Sărmanii cai erau numai piele și oase, iar primul lucru pe care trebuia să-l facem era să-i ajutăm să se scoale de jos pe cei ce nu se puteau ridica. Cei ce nu se mai puteau ține pe picioare rămâneau pentru a fi tăiați de către un măcelar de la drept comun și apoi trimiși la bucătărie, pentru consum. Caii erau ținuți tot timpul sub cerul liber într-un țarc, unde noroiul era până la genunchi, încât îți venea să plângi de mila lor. (...) În fiecare noapte mureau câte 1-3 cai, care apăreau în acte sacrificiați pentru hrana deținuților. Îmi amintesc că a fost și o anchetă în această privință, când au fost dezgropați mai mulți cai morți, fiind totul mușamalizat până la urmă⁴.

1. Iosif Corpaș, *Secvențe din fostele închisori politice*, Humanitas, București, 2003, pp. 73-74.

2. Augustin Neamțu, *Viața după gratii și obloane*, Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2006, pp. 106-107, 113.

3. Neculai Popa, *Coborârea în iad. Amintiri din închisorile României comuniste*, Vremea, București, 1999, pp. 203-204.

4. *Ibidem*, pp. 207-208.

După numai trei ani, în toamna anului 1963 a fost pus la dispoziția DGPCM pentru că întreținea relații intime cu soția locțiitorului său pentru probleme de Spate¹, folosea deținuți la munci în scopuri personale și pentru că a permis unor subalterni să se aprovizioneze cu alimente în mod discreționar de la popota unității (1 sept. – 1 nov. 1963). Această stare de lucruri a fost constatată de Direcția Cadre a MAI care, în vara anului 1963, a efectuat o serie de verificări la Periprava după ce fusese sesizată că la această unitate au loc abateri în rândul cadrelor de conducere. În ziua de 13 iulie 1963, Serviciul II din Direcția Cadre a MAI a întocmit o notă-raport cu rezultatul verificărilor. În acest document care se concentra pe abaterile comise de Ficioru se mai menționa faptul că în cadrul acestei formațiuni unii deținuți confecționează obiecte de artizanat pentru conducerea formațiunii și a DGPCM :

La formațiunea Periprava sunt doi deținuți care sunt bolnavi și lucrează la atelier diferite lucruri din os. Aceștia nu se bucură de condițional. Au fost lucrate anumite lucrări din os în miniaturi, exemplu Sala Congreselor, remi și altele. Unele din ele au fost date la unii tovarăși din DGPCM, exemplu colonel Constantinescu [Marin – *n.n.*] căruia i s-a dat Sala Congreselor, iar la locțiitorii formațiunii câte o cutie de remi².

Locțiitor de comandant pentru pază și regim la Colonia de Muncă Ostrov/formațiunea 0957 (1 nov. 1963 – 1 ian. 1964). La începutul anului 1964 a fost trimis la Colonia de Muncă Giurgeni/formațiunea 0319, unde a deținut funcțiile de locțiitor de comandant pentru pază și regim (1 ian. 1964 – 1 ian. 1967) și comandant (1 ian. – 1 aug. 1967).

În iulie 1964 ultimii deținuți politici au părăsit formațiunea 0319 Giurgeni; de la această dată unitatea a rămas să adăpostească doar deținuți de drept comun care executau condamnări de până la 25 de ani³.

Pe 1 august 1967, în urma desființării formațiunii 0319 Giurgeni⁴ (unitate penitenciară de categoria I), maiorul Ficioru a fost mutat în interes de serviciu la Penitenciarul Văcărești, unde a deținut funcțiile de locțiitor de comandant pentru pază și regim (1 aug. 1967 – 1 aug. 1968) și comandant (1 aug. 1968 – febr. 1971).

Ascensiunea sa în funcția de comandant al acestei unități de categoria I s-a datorat momentului în care la DGP s-au prelucrat, într-o ședință cu activul de partid, documentele Plenarei CC al PCR din 22-25 aprilie 1968, când au fost denunțate abuzurile comise de organele MAI în timpul lui Gheorghiu-Dej. La această ședință, o serie de ofițeri superiori cu funcții de conducere în DGP au acuzat modul discreționar în care s-a comportat Alexandru Drăghici⁵ cu militarii din aparatul de penitenciare, dar și crimele comise în

1. Pentru această abatere, în octombrie 1963 a fost pedepsit și pe linie de partid cu „vot de blam”. Această sancțiune aplicată ca urmare a abaterilor comise la formațiunea 0830 Periprava i-a fost ridicată în septembrie 1965 de către Biroul Raional PMR Fetești.
2. „Notă-raport din 13 iulie 1963 cu rezultatul verificărilor de la formațiunea Periprava, unitate a DGPCM”, document semnat de către locotenent-colonelul Ion Baci, secretar al Comisiei de Partid a Direcției Politice a MAI, și de către maiorul de securitate Cristian Gheorghe, locțiitor al șefului Serviciului II din Direcția Cadre a MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1195, dosar nepaginat).
3. Andrei Muraru (coord.), *op. cit.*, pp. 126-128.
4. Prin ordinul MAI nr. 3557 din 1 august 1967 s-au aprobat noile state ale DGP, iar Colonia de Muncă Giurgeni/formațiunea 0319 a fost desființată, fiind transformată în secție a Penitenciarului Vlădeni.
5. În urma Plenarei CC al PCR din aprilie 1968, Alexandru Drăghici a fost exclus din partid, desărcinat din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și degradat militar. Prin Decretul nr. 1065 din 14 noiembrie 1968 s-a aprobat retragerea gradului de general-colonel acordat lui Alexandru Drăghici și trecerea acestuia în evidența rezerviștilor cu gradul de soldat. Prezentăm mai jos un document inedit – expunerea de motive a acestui act normativ cu articol unic semnată de către președintele CSS, Ion

locurile de detenție în timpul ministeriatului său². Însă aceștia „uitau” să precizeze că acele crime au fost comise în locuri de deținere în care chiar ei avuseseră funcții de conducere. În cadrul acestei ședințe, ofițerul Ioan Ficioru a prezentat o informare bine documentată care a fost pe placul ministrului Afacerilor Interne, Cornel Onescu, cel care prezida ședința. La scurtă vreme de la această ședință, Ficioru Ion avea să fie promovat în funcția de comandant al Penitenciarului Văcărești. În perioada în care a deținut această funcție, Ficioru și-a achiziționat o limuzină „Mercedes” și și-a creat o serie de relații în sferile înalte ale puterii comuniste, ajungând să întrețină relații colocoliale cu o serie de activiști de partid și de stat, personaje din lumea mondenă a capitalei, directori de mari unități economice etc.

În ședința de analiză a activității desfășurate de DGP și unitățile subordonate cu toți comandanții de penitenciare din 10 februarie 1970, locotenent-colonelul Ficioru raporta :

Tovarășe Ministru, raportează că în legătură cu folosirea deținuților la munci în cadrul Penitenciarului Văcărești, în 1970, deținuții să fie repartizați la munci grele, la săpături, la turnarea de betoane, întrucât această muncă mai deosebită să existe în timpul detenției³.

La această ședință au participat : ministrul Afacerilor Interne, adjunctii săi, conducerea DGP și comandanții penitenciarelor. Motivele pentru care a fost scos din funcția de comandant al penitenciarului Văcărești sunt redată în linii generale și vagi într-un referat de cadre întocmit de Direcția Personal și Învățământ din MAI, la data de 11 ianuarie 1971 :

În activitatea ofițerului s-au manifestat unele lipsuri, în sensul că nu reușește să organizeze și să conducă corespunzător subordonații, conduce la general munca, se pierde în rezolvarea

Stănescu, unul dintre apropiații lui Nicolae Ceaușescu : „Plenara Comitetului Central al Partidului din aprilie 1968 a dezvăluit abuzurile și ilegalitățile comise de Alexandru Drăghici în timpul cât s-a aflat la conducerea Ministerului Afacerilor Interne, hotărând scoaterea acestuia din Prezidiul Permanent și din Comitetul Executiv, excluderea lui din Comitetul Central al PCR și revocarea lui din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Alexandru Drăghici, în funcția de ministru al Afacerilor Interne, s-a făcut vinovat de încălcarea legalității, de practicarea abuzurilor în activitatea organelor de Securitate, de sustragerea organelor MAI de sub controlul de partid, de o serie de abuzuri în politica de cadre. Totodată, lui Alexandru Drăghici îi revine răspunderea directă pentru anchetarea abuzivă și ilegală, cu metode nepermise a unor activiști de partid, pentru inducerea în eroare a organelor de conducere ale partidului în legătură cu învinuirile plătuite aduse acestora, pentru abuzurile și măsurile represive nedrepte împotriva altor activiști ai partidului. Întrucât faptele săvârșite de Alexandru Drăghici sunt incompatibile cu calitatea de ofițer, propun ca în baza art. 26 din Statutul Corpului Ofițerilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1177/1965, să i se retragă gradul de general-colonel și să fie trecut în evidența rezerviștilor cu gradul de soldat. Față de cele de mai sus, anexez proiectul de decret privind retragerea gradului de general-colonel lui Drăghici Alexandru și trecerea acestuia în evidența rezerviștilor cu gradul de soldat, pe care vă rog să binevoiți a-l semna”. Cel care și-a pus semnătura pe acest decret în calitate de președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, nu a dispus și trimiterea în justiție a fostului ministru al Afacerilor Interne. Secretarul General al CC al PCR nu și-a dorit nicio clipă judecarea lui Drăghici, ci doar eliminarea unui potențial rival la conducerea PCR (Decretul nr. 1065 din 14 noiembrie 1968 privind retragerea gradului de general-colonel acordat lui Drăghici Alexandru și trecerea acestuia în evidența rezerviștilor cu gradul de soldat, ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 1065/1968, f. 2).

2. Despre modul în care s-a desfășurat această ședință și despre participanții la ea, detalii în studiul realizat de Marius Stan, Mihai Burcea, Mihail Bumbes, „Recrutarea cadrelor superioare de penitenciar, 1945-1989”, în *Elite comuniste înainte și după 1989*, Anuarul IICCR, vol. II, Polirom, Iași, 2007, pp. 85-122.
3. „Raport asupra activității desfășurate de Direcția Generală a Penitenciarelor în anul 1969”. Stenograma ședinței poartă mențiunea „secret” și are numărul de înregistrare 0.1132/12.03.1970 (AANP, fond Secretariat, dosar F.N./1969, „Materiale de la ședința de analiză a activității DGP pe anul 1969”, f. 94).

unor probleme mărunte și datorită faptului că nu a exercitat un control organizat la subunități, sprijinul și îndrumarea acestora nu se ridică la nivelul cerințelor. Creșterea complexității sarcinilor unității depășesc posibilitățile sale sub raportul pregătirii generale, a aptitudinilor și capacității de conducere. Ofițerul este nervos și lipsit de tact în relațiile cu subordonații. Ca urmare a lipsei sale de fermitate și exigență în luarea unor măsuri, în cadrul unității s-au înregistrat în cursul anului 1970 o serie de evenimente negative pe linia asigurării pazei, supravegherii, folosirii condamnaților la muncă și respectării legalității. A dovedit ușurință în selecționarea condamnaților pentru noile sisteme de muncă, nu a tras la răspundere și nu a luat măsuri împotriva unor cadre, menținând o stare și o practică disciplinară necorespunzătoare. Pentru asemenea lipsuri a fost pedepsit în 1970 de conducerea MAI cu „avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce o ocupă”, iar pe linie de partid sancționat cu „mustrare”. În loc să ia măsuri de lichidarea deficiențelor manifestate în activitatea și conduita sa, ofițerul în luna decembrie 1970 când efectivele din subordine erau mobilizate pentru întocmirea lucrărilor în vederea aplicării Decretului de grațiere a unor pedepse, a invitat în biroul său o subordonată, căreia i-a propus relații intime¹.

Comandant al Secției de deținere „Arcuda” din Penitenciarul Văcărești/București (febr. 1971 – 1 iun. 1976); comandant al Secției „Periș” din Penitenciarul Ilfov (1 iun. 1976 – 1 aug. 1977). Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, Penitenciarul Ilfov a fost desființat, iar ofițerul Ficioru a fost mutat la Spitalul-Penitenciar București, unde a deținut funcțiile de comandant de secție (1 aug. 1977 – 1 apr. 1978) și locțiitor de comandant pentru pază și regim la (1 apr. 1978 – nov. 1982).

Din notarea de serviciu întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1980, aflăm că în Spitalul-Penitenciar București numărul deținuților internați a fost foarte mare. De asemenea, comandantul unității, generalul-maior Alexiu Oreste, aprecia că ofițerul Ficioru s-a achitat bine de sarcinile primite :

Colonel Ficioru Ioan, este locțiitor al comandantului spitalului pentru pază, supraveghere și regim. În această calitate a avut de asigurat un volum mare de muncă ce a rezultat din numărul sporit de deținuți din care mulți cu probleme deosebite ce au necesitat măsuri speciale. Întreaga activitate s-a desfășurat în condițiile unei mari fluctuații și a unor numeroase deplasări de deținuți în afara spitalului. Are putere de muncă și dispune de o experiență îndelungată. Prin măsurile luate și grija manifestată pentru evitarea evenimentelor negative a obținut rezultate bune pe linie de pază și supraveghere. În perioada la care se referă notarea, a îndeplinit și sarcina de șef al șantierului de construcții pentru realizarea obiectivelor aprobate (bucătăria și secția de femei). A depus eforturi susținute pentru buna aprovizionare a șantierului și efectuarea unor lucrări de calitate. Aprovizionarea materială a șantierului a necesitat numeroase deplasări în afara unității, fapt ce s-a resimțit în activitatea de pază și supraveghere. În plus, existența îndelungată a unui șantier în incinta spitalului a creat mari greutăți în supravegherea și controlul deținuților aflați la lucru sau internați².

1. Referat de cadre din 11 ianuarie 1971 întocmit de Direcția Personal și Învățământ din MAI, document semnat de către directorul general al DGP, general-maior Dumitru Ion, și de către șeful Direcției Personal și Învățământ din MAI, colonelul Dumitru Șerban (AANP, fond Cadre, d. p. nr. F-1195, dosar nepaginat).
2. Notare de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1980. Pentru această perioadă, comandantul Spitalului-Penitenciar București, generalul-maior Alexiu Oreste, i-a acordat calificativul „bine” (*ibidem*, dosar nepaginat).

În octombrie 1982, ofițerul Ficioru a fost trimis de superiorii săi în fața Comisiei de expertiză medico-militară a Spitalului Militar al MI din București pentru a i se stabili poziția medico-militară cu propunerea de clasare la categoria „apt limitat”. La data de 6 noiembrie 1982, comisia a emis Certificatul de decizie medicală nr. 1157 prin care colonelul Ficioru Iosif a fost clasat „apt limitat în timp de pace și război – fără revizuire”, din cauza unei boli nervoase contractate în timpul efectuării serviciului militar. Clasarea medicală și problemele familiale ale ofițerului cu fiul său au stat la baza hotărârii coducerii MI de trecere în rezervă și pensionare. Din păcate, în dosarul personal nu figurează numărul ordinului prin care a fost trecut în rezervă.

La sfârșitul anilor '70, fiul ofițerului (Ficioru I. Tiberiu) și soția acestuia și-au depus actele pentru plecarea definitivă în Statele Unite ale Americii. Inițial, colonelul Ficioru nu a fost de acord cu acest lucru, însă ca urmare a hotărârii fiului său de a părăsi țara, ofițerul a fost nevoit să-și dea acordul raportând în acest sens și superiorilor săi. În cursul anului 1982, ofițerul Ficioru a fost în audiență la generalul-maior Ion D. Ghenoiu, șeful Direcției Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei din MI – UM 0200 București, pentru a facilita obținerea documentelor de călătorie pentru fiul său. Tot în 1982, Ficioru Tiberiu a trimis mai multe telegrame pe adresa CC al PCR și DGP prin care reclama faptul că îi este îngrădit dreptul la călătorie. Urmarea a fost chemarea tatălui său la conducerea DGP și muștrarea acestuia pentru că nu și-a educat fiul în spiritul eticii și echității socialiste. Ofițerului i s-a pus în vedere să-și potolească fiul și să ia toate măsurile pentru a împiedica plecarea acestuia peste hotare. Avertizarea DGP la adresa colonelului Ficioru nu a avut niciun efect, deoarece acesta nu a reușit să-și convingă fiul să renunțe la intenția de părăsire a țării.

Chiar dacă în ziua de 19 august 1982 Comisia de vize și pașapoarte le respinsese cererile de stabilire definitivă în SUA, în ziua de 7 septembrie 1982, Ficioru Tiberiu și soția lui¹ s-au prezentat la Serviciul Pașapoarte București pentru a completa formularele de călătorie în SUA. Însă, contrar diligențelor făcute de tatăl său la generalul Ghenoiu, Serviciul Pașapoarte București a refuzat să le înmâneze documentele solicitate din cauza faptului că toate rudele celor doi se găseau în țară (în SUA se afla doar o rudă îndepărtată a unuia dintre soți). Dintr-o notă întocmită de locotenent-colonelul Marinca Ioan din Serviciul Pașapoarte București aflăm că cei doi soți s-au arătat nemulțumiți și au protestat vizavi de refuzul autorităților de a le elibera actele solicitate :

S-au arătat nemulțumiți că tatăl le-a transmis că cererile lor vor fi aprobate, de acest lucru ocupându-se tov. col. Eftimie, iar Serviciul pașapoarte București refuză să le elibereze formularele. În final au declarat că despre acest lucru vor comunica postului de radio „Europa liberă” și la doi senatori americani, care-l sună zilnic la telefon și se interesează de situația lor, iar ca măsură de protest vor intra în „greva foamei”, începând cu data de 25.09.1982².

La CNSAS se găsește un dosar deschis la data de 3 martie 1981 de către organele Serviciului 14 al Direcției a IV-a Contrainformații Militare din DSS pe numele colonelului Ficioru Ioan. Acest dosar a fost deschis în baza Legii nr. 23 din 17 decembrie 1971 privind apărarea secretului de stat în RSR³.

1. Fecioru I. Tiberiu era, la acea dată, muncitor la Institutul de Cercetări și Modernizări Energetice din București, fiind căsătorit cu Fecioru (Alexandrescu) Valerica.
2. Notă din 7 septembrie 1982 semnată de locotenent-colonelul Marinca Ioan (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1195, dosar nepaginat).
3. Articolul nr. 9 din acest act normativ stipula că organele de Securitate aveau obligația de a controla periodic salariile din toate instituțiile socialiste de stat care lucrau cu documente secrete. Vezi Legea nr. 23

Din acest dosar aflăm că amenințările lui Ficioru Tiberiu nu au fost simple vorbe. La data 25 septembrie 1982, familia lui Ficioru Tiberiu a intrat în greva foamei în semn de protest față de decizia autorităților române de a-i interzice să părăsească țara¹. O notă din 16 octombrie 1982 a Centrului de Informații Externe – UM 0544 București, trimisă Direcției a IV-a din DSS, semnala presiunile exercitate de emigranții români asupra reprezentanței RSR din New York, presiuni care aveau ca scop schimbarea de optică a autorităților române în cazul Ficioru Tiberiu :

Deținem date din care rezultă că numitul Maței Aurel plecat ilegal din țară și stabilit în SUA, împreună cu un grup de emigranți români ostili au organizat demonstrații și au declarat greva foamei în fața Reprezentanței RS România din New York, solicitând aprobarea emigrării în SUA a nepotului său Fecior Tiberiu-Ioan împreună cu soția și copilul său. (...) Față de cele de mai sus, rugăm dispuneți inițierea unor măsuri pe lângă colonelul Fecior Ioan pentru a-l determina să-l influențeze pozitiv pe fiul său și pe rudele din SUA în vederea renunțării la acțiunile lor ostile îndreptate împotriva intereselor țării noastre în exterior².

Investigațiile efectuate de organele de contrainformații militare au scos la iveală și o infracțiune de luare de mită a colonelului Ficioru Ioan. În primăvara anului 1980, ofițerul Ficioru a primit-o în audiență la Spitalul-Penitenciar București pe Mina Barbu, care i-a dat 1.000 de lei mită într-un plic pentru a-i facilita un vorbitor, în biroul ofițerului, cu fiul său, Emilian Barbu. Acesta fusese condamnat în decembrie 1979 la 15 ani de închisoare pentru infracțiunea de omor. Considerând că pedeapsa era nedreaptă, Emilian Barbu a refuzat hrana fiind introdus imediat la izolare de către conducerea Spitalului-Penitenciar București. La data la care Mina Barbu și-a întâlnit fiul chiar în biroul colonelului Ficioru,

privind apărarea secretului de stat în RSR publicată în *Buletinul Oficial al RSR*, Partea I, nr. 157, 17 decembrie 1971. Propunerea de deschidere a acestui dosar cu nume de cod „Atlas” a fost făcută la data 3 martie 1981 de către colonelul Vasile Ion, șef al Biroului 1 din Serviciul 14 al Direcției a IV-a Contrainformații Militare din DSS, care a întocmit un raport în acest sens (Serviciul 14 asigura din punct de vedere contrainformativ toate unitățile militare ale Comandamentului Trupelor de Pompieri și Penitenciare). Câteva zile mai târziu, pe 9 martie 1981, șeful Serviciului 14 din Direcția a IV-a Contrainformații Militare, colonelul Petru Calotă, a aprobat raportul cu propuneri întocmit de colonelul Vasile Ion. Acest raport stabilea că în vederea verificărilor pe Legea nr. 23/1971, organele de contrainformații militare ale Serviciului 14 trebuiau să investigheze următoarele : „cunoașterea preocupărilor, anturajului ofițerului, identificarea eventualelor elemente interesate în a-l exploata informativ, contracararea acțiunilor acestora ; protecția ofițerului împotriva acțiunilor unor elemente dușmănoase aflate în detenție care vor căuta să acționeze asupra sa în scopul obținerii de date și informații secrete ; prevenirea scurgerii de informații din unitate”. Pentru realizarea acestor obiective, Serviciul 14 din Direcția a IV-a a dispus flankarea ofițerului cu o serie de informatori (sursele A-I și F-I) și interceptarea convorbirilor telefonice de la domiciliul ofițerului pentru o perioadă de 25 de zile. Planul de măsuri întocmit la data de 3 martie 1981 de către colonelul Vasile Ion nu a fost pus în aplicare decât după ce colonelul Petru Calotă, șef al Serviciului 14 din Direcția a IV-a, a obținut aprobarea de la prim-secretarul Comitetului de Partid din MI (ofițerul Ficioru era membru în organizația de partid a Spitalului-Penitenciar București și nu putea fi urmărit de organele de Securitate fără avizul organului ierarhic superior de partid). Ulterior, după câteva luni de la deschiderea dosarului „Atlas”, conducerea Serviciului 14 a mai dispus folosirea în acest caz și a unor deținute informatoare („Paula” și „Ileana”), care trebuiau să lămurească implicarea sau neimplicarea ofițerului într-un caz de luare de mită (ACNSAS, fond Informativ, dosar nr. 195866, vol. I, ff. 1-4).

1. Adresa „secretă” nr. 700/0638681/S.188255 din 27 septembrie 1982, semnată de către șeful Direcției Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei din MI – UM 0200 București. Documentul fusese trimis pentru exploatare Direcției a IV-a contrainformații militare din DSS – UM 0632 București (*ibidem*, vol. II, f. 22).
2. Nota „strict secretă” nr. 201/434/0082067 din 16.10.1982. Documentul este adresat șefului Direcției a IV-a Contrainformații Militare din DSS – UM 0632 București, fiind semnat indescifrabil de către un locuitor al șefului UM 0544 București (*ibidem*, vol. I, f. 10).

acesta își continua protestul, având probleme grave de sănătate. Emilian Barbu a refuzat să iasă din greva foamei la rugămintile insistente ale mamei sale, cerând în continuare să vorbească cu un procuror din Procuratura Generală a RSR căruia să-i solicite inițierea procedurii de rejudicare a procesului său.

După câteva zile, Mina Barbu i-a mai dat o dată mită colonelului Ficioru suma de 1.000 de lei cu rugămintea ca acesta să intervină la Procuratura Generală a RSR pentru a trimite un procuror care să-l audieze pe Emilian Barbu la Spitalul-Penitenciar București. De data aceasta, banii i-au fost oferiți colonelului într-un apartament aparținând unei prietene a Minei Barbu.

În cele din urmă, Mina Barbu a fost și ea arestată în septembrie 1980, fiind ulterior condamnată la un an și șase luni închisoare pentru operațiuni interzise cu mijloace de plată străine. La începutul anului 1981, atât Emilian Barbu, cât și Mina Barbu se găseau încarcerați la Penitenciarul București.

Pentru a dovedi aceste fapte, organele de contrainformații militare au stabilit un plan complex de măsuri: audierea deținutei Mina Barbu și conceperea unei combinații prin care să se stabilească dacă afirmațiile acesteia nu erau făcute cu scopul de a se răzbuna pe ofițerul Ficioru. În această combinație au fost cooptați ofițeri din Direcția Cercetări penale a IGM (unde Mina Barbu se găsea arestată) și procurorul care instrumenta cazul, dar și informatori din arestul Direcției Cercetări Penale a IGM. Totodată, s-a prevăzut instalarea de tehnică operativă în celula Minei Barbu, în biroul colonelului Ioan Ficioru și la domiciliul prietenei Minei Barbu, acolo unde ofițerul luase mită pentru a doua oară. Tot acest plan a fost conceput de colonelul Vasile Ion, șef al Biroului 1 din Serviciul 14, pendinte de Direcția a IV-a.

În urma finalizării verificărilor în acest caz, șeful Biroului 1, colonelul Vasile Ion, a întocmit o notă-raport adresată șefului Serviciului 14, colonelul Petru Calotă, în care demonstra că ofițerul Ficioru a primit mită 2.000 de lei de la Mina Barbu. Colonelul Vasile Ion îi propunea superiorului său trimiterea întregii documentații conducerii MI, în vederea sesizării procuraturii militare teritoriale:

Toate aceste date, cât și faptul că numita Mina Barbu nu s-a dovedit a avea un interes anume de a-l reclama pe ofițer – declarația sa fiind luată în contextul anchetării de către organele de cercetare penală pentru dare de mită altor persoane – conduc la concluzia că ofițerul, bazându-se pe discreția lui Burinaru Jana [prietena Minei Barbu în apartamentul căreia aceasta i-a oferit pentru a doua oară colonelului Ficioru suma de 1.000 de lei – *n.n.*], a acceptat să primească aceste sume de bani, gândind cu ușurință că nu va fi descoperit și că nu i se poate documenta faptele. Având în vedere cele raportate mai sus, rog a se raporta la conducerea Ministerului de Interne, cu propunerea de a se aprecia asupra măsurilor ce urmează a fi luate, întrucât faptele vizează comiterea infracțiunii de luare de mită în competența de cercetare a Procuraturii militare București¹.

Nu cunoaștem resorturile prin care colonelul Ioan Ficioru a rămas în continuare să ocupe funcția de locțiitor de comandant în ciuda recomandărilor făcute de colonelul de Securitate Vasile Ion. Cert este că pe 16 iulie 1982, căpitanul Georgescu Aurel – ofițer specialist III în Biroul 1 din Serviciul 14 –, a întocmit un raport prin care propunea încetarea verificărilor în cazul „Atlas”, distrugerea materialelor rezultate în urma verificărilor și

1. Nota-raport „strict secretă” nr. 0092481 din 15.06.1981 referitoare la „verificarea aspectelor sesizate de către numita Barbu Mina în legătură cu colonel Ficioru Ioan, locțiitor pentru pază și regim al comandantului Penitenciarului Spital București”, document semnat de colonelul Vasile Ion, șef al Biroului 1 din Serviciul 14 al Direcției a IV-a DSS (*ibidem*, vol. II, ff. 36-38).

menținerea ofițerului Ficioru în atenția ofițerului de Contrainformații Militare din Spitalul-Penitenciar București. Din acest document aflăm că, după finalizarea cercetărilor organelor de contrainformații militare, conducera DGP și Organizația de Partid au fost informate în vederea dispunerii măsurilor care se impuneau în acest caz. Cele două instituții însă s-au dovedit extrem de blânde cu ofițerul Ficioru, mărginindu-se doar la avertisment.

Un aspect negativ din cariera profesională a ofițerului Ficioru și reliefat de raportul căpitanului Aurel Georgescu a fost problema legată de viața personală a colonelului Ficioru : disputa acestuia cu fiul său în privința dorinței celui din urmă de a părăsi definitiv țara¹.

Cu alte cuvinte, dosarul deschis în martie 1981 de către organele de contrainformații militare pe numele colonelului Ioan Ficioru a fost închis pe 16 iulie 1982, când șeful Serviciului 14, colonelul Petru Calotă, a aprobat raportul căpitanului Aurel Georgescu.

Dintr-o notă „strict secretă” datată 14 august 1985, aflăm că fiul colonelului Ioan Ficioru și familia sa au reușit în cele din urmă să părăsească România la 13 decembrie 1983, stabilindu-se în New York².

Colonelul în rezervă Ion Ficioru a făcut parte și din staff-ul tehnic al filmului românesc *Binecuvântată fii, închisoare...* regizat de Nicolae Mărgineanu în 2002. Ficioru a fost consultantul acestui film, fiindu-i recomandat regizorului Mărgineanu de către conducerea DGP. Scenariul lungmetrajului a avut la bază memoriile fostei deținute politice Nicole Valéry Grosu (născută Bruteanu), *Binecuvântată fii, închisoare...*³ (în rolul principal, actrița Maria Ploae). Acțiunea filmului se petrece în locurile de deținere prin care a trecut Nicole Valéry Grosu în perioada 1949-1953 : închisoarea Malmaison, Centrul de Triere Rahova-Ghencea, penitenciarul Mislea, Canalul Dunăre – Marea Neagră și Penitenciarul Târgsor.

În cursul anilor 2010 și 2011, experții IICMER l-au contactat telefonic în mai multe rânduri pe colonelul în rezervă Ioan Ficioru în vederea acordării unui interviu, însă de fiecare dată a declinat propunerea.

Grade succesive : locotenent (23 aug. 1950) ; locotenent-major (15 apr. 1954) ; căpitan (1 mai 1957) ; maior (23 aug. 1962) ; locotenent-colonel (23 aug. 1968) ; colonel (12 dec. 1978).

Decorații : medalia „A V-a aniversare a Republicii Populare Române” (24 dec. 1952) ; medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1955) ; medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat” (1959) ; medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei” (1964) ; Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste” (1965) ; medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1968) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1970) și clasa I (1976) ; medalia „A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român” (1971) ; medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972) ; medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974).

Pedepse : „muștrare” pentru atitudine neregulamentară față de șef (mart. 1952) ; „observare” pentru că în ziua de 9 octombrie 1953 a transferat mai mulți deținuți care posedau o serie de obiecte nepermise (ian. 1954) ; cinci zile de arest la garnizoană pentru că a folosit în interes personal foi de drum CFR (apr. 1955) ; „observare” pentru armament murdar găsit în unitate cu ocazia unui control (nov. 1955) ; cinci zile de arest la garnizoană pentru evadarea deținutului Mandache (iun. 1956) ; două zile de arest la garnizoană pentru nerespectarea unor ordine referitoare la aplicarea Decretului nr. 720/1956 pentru reglemenarea

1. *Ibidem*, vol. I, ff. 88-89.

2. Notă „strict secretă” din 14 august 1985 (*ibidem*, vol. I, f. 5).

3. Nicole Valéry Grosu, *Binecuvântată fii, închisoare...*, ediția a II-a revizuită și adăugită, Duh și Adevăr, București, 1998.

punerii în libertate înainte de termen, pe baza muncii prestate și bunei comportări ; ofițerul a folosit deținuți la lucrările de pontaj (4 febr. 1958) ; două zile de arest la garnizoană pentru nerespectarea unor ordine (11 febr. 1958) ; 20 zile de arest la garnizoană pentru lipsă de îndrumare a gestionarilor (iun. 1958) ; zece zile de arest la garnizoană pentru nerespectarea ordinelor (nov. 1958) ; „observare” pentru că deținuții de drept comun Petre Cojocar și Iosif Ghidiu au fost eliberați mai devreme din cauza neglijenței subordonaților (mart. 1963) ; șapte zile de arest la garnizoană pentru că a tolerat unele abateri ale subordonaților și nu a luat măsuri disciplinare împotriva lor (iun. 1963) ; „observare” pentru superficialitate în muncă (aug. 1963) ; „muștrare” pentru lipsă de control (sept. 1964) ; „muștrare” pentru că nu a îndrumat și controlat subordonații (febr. 1965) ; „observare” pentru deficiențe în aplicarea Decretului nr. 720/1956 (iul. 1965) ; „observare” pentru superficialitate în redactarea unui raport care privea o evadare (dec. 1969) ; „avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce ocupă” pentru lipsă de exigență și fermitate în luarea unor măsuri organizatorice la Penitenciarul Văcărești (1970) ; „muștrare” pentru o serie de lipsuri pe linie de pază constatate cu ocazia unui control la Secția „Arcuda” (iun. 1974) ; „muștrare” pentru lipsă de control asupra păstrării și manipulării armamentului din unitate (1978) ; trei zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru lipsă de control și îndrumare a subordonaților (?).

FILIMON V. ȘTEFAN, căpitan.

Activitate profesională : șef al Secției Cadre din Direcția Regională MAI Bacău (21 ian. – 27 iul. 1953) ; șef al Secției Cadre din DIP – UM 0618 București (5 oct. 1953 – nov. 1953).

FILIP CĂLIN ILIE, maior, d.p. nr. 604 (n. 20 iul. 1913, com. Băbăița, jud. Teleorman – d. 1996, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : lăcătuș.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1945 ; activist la resortul de agitație și propagandă al Sectorului Gaz și Electricitate din PCR (1945-1946) ; responsabil organizatoric al Organizației de Partid din Uzina Electrică – Centrul 1 Mai Filantropia (1947 – ian. 1949) ; instructor pe lângă Comitetul de Partid din DGM (1949-1950) ; membru în Comisia de verificare a MAI (1949).

Studii civile : 5 clase în comuna natală (1920-1925).

Stagiu militar : Regimentul 1 Vânători de Gardă Cotroceni, București (1935 – oct. 1936). În perioada decembrie 1938 – ianuarie 1939 a fost concentrat la Depozitele Centrale de Muniții din București¹.

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1925-1929) ; ucenic, lucrător și maestru II la Atelierele de lăcătușerie ale Societății Generale de Gaz și Electricitate din București, Bulevardul Mărășești, nr. 2 (1929-1935 și 1 nov. 1936 – 23 ian. 1949). La înființarea Miliției a fost scos din producție și încadrat cu gradul de căpitan de Miliție, în funcția de instructor politic la Direcția Politică din DGM (23 ian. 1949 – 5 iul. 1950) ; locuitor politic al Serviciului regional de Miliție Transporturi Feroviare București din Comandamentul Regional al Miliției Transporturi Feroviare București (5 iul. 1950 – 6 iun. 1951).

1. Nu a participat la luptele de pe front deoarece a fost mobilizat pentru lucru la Societatea de Gaz și Electricitate.

Cât timp a ocupat funcția de locțiitor politic al Serviciului regional de Miliție Transporturi Feroviare București, ofițerul Ilie Filip s-a aflat într-un conflict permanent cu subalternii săi pe care îi umilea, precum și cu șeful Serviciului a cărui autoritate o submina constant. Într-o caracterizare dată după mutarea disciplinară a căpitanului Filip din funcția de locțiitor politic, sublocotenentul de Miliție Alexandru Păcuraru din aparatul politic al Serviciului regional de Miliție Transporturi Feroviare București spunea (astfel de declarații incriminatoare la adresa ofițerului Filip au fost date și de către alți ofițeri din aparatul politic al Serviciului regional de Miliție Transporturi Feroviare București : locotenentul Ioan Seicianu, sublocotenentul Ștefan Bărbulescu și sublocotenentul Petru Mija) :

În tot timpul cât a fost cu funcția de Locțiitor Politic al acestui Serviciu, nu a putut fi simpatizat de către subalterni, din cauza atitudinii pe care o avea față de ei, dar nu numai că nu a avut simpatia de către subalterni, că nu a fost simpatizat chiar și de către Tov. din cadrul Aparatului Politic, cu care trebuia să ducă munca de zi cu zi. Deasemeni aceste atitudini le avuse și cu Tov. Comandant al acestui Serviciu, prin faptul că orice se propunea într-o ședință de colectiv trebuia să fie chiar așa după cum Tov. Cpt. spunea, și nu așa după cum spunea colectivul. Ordinele care veneau de către DGM Direcția Politică, nu se studiau de către tov. cpt. în legătură cu tov. Comandant, ci căuta să spună ce trebuia să facă Tov. Comandant, mai bine zis da ordine tov. Comandant, prin care se da ocazia la lucruri neplăcute între Tov. Comandant și Locțiitor Politic.

Din cauza acestor divergențe dintre locțiitorul politic și comandant, ofițerul Filip a fost propus pentru scoaterea din aparatul politic și trecerea în munca profesională, referatul întocmit de Secția a III-a din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI preciza :

Deși a fost sprijinit de Direcția Politică a DGM pentru înlăturarea divergențelor pe care le are cu comandantul, nu a făcut acest lucru, menținându-se pe poziția de ură față de comandant. Reciproc luptau pentru a se compromite unul pe altul prin formarea de tabere în cadrul personalului din acel comandament, față de care se manifestau deschis. Aceste divergențe au înfrânat și înfrânează atât muncă politică, cât și munca profesională. Munca de Partid și în special munca politică la acel comandament era dusă superficial. Având în vedere faptul că cpt. Filip Ilie a primit în repetate rânduri ajutorul pentru a înlătura lipsurile din munca lui lucru ce nu a făcut, propunem scoaterea cpt. Filip Ilie din funcția actuală¹.

Într-o autobiografie datată 18 decembrie 1950, căpitanul de Miliție Ilie Filip, domiciliat în București, strada Principatele Unite, nr. 26, povestea despre activitatea sa din ilegalitatea PCdR și își făcea autocritica pentru o serie de abateri săvârșite în plan profesional :

În timpul dictaturii legionare nu am avut nici o activitate și nici în timpul rebeliunii. Atitudinea față de rebeliune și dictatură a fost ostilă considerându-i ca pe niște bandiți ce jefuiesc ca în codru, lipsiți de orice conștiință umană. Nu am luat parte la rebeliune. Din această perioadă mă cunosc tovarășii mai sus arătați [Stere Nichifor – secretar general adjunct al Frontului Plugarilor în 1945 și membru în Biroul Executiv al Confederației Generale a Muncii în 1948 ; Dumitru Simulescu – ministru al Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice în 1951 și membru în CC al PMR/PCR între 1960 și 1974 ; maiorul de Securitate Ion Celsarschi din DGSP – n.n.] în plus tov. Pop Gheorghe cu domiciliul în Blocul locuinței Uzinei Grozăvești. Nu am avut membri de familie legionari, nici eu nici

1. Referat din 1 iunie 1951 semnat de către șeful Direcției Cadre din Direcția Generală Politică a MAI, colonelul Mihai M. Bălteanu, și de către căpitanul Kiss Koloman, șef al Secției a III-a din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-604, dosar nepaginat).

soția mea și nu am făcut parte din nici o organizație ostilă regimului de astăzi, însă un văr al soției care a fost legionar și lucra pe acel timp în uzină, imediat când a venit regimul nostru, am semnalat partidului, înlăturându-l din întreprindere. Afară de acest caz nu mai știu și nu mai cunosc alt caz. (...) Înainte de 23 August, în anul 1941 am avut legături cu PCR, fiind cu casă conspirativă. După o perioadă de timp mi s-a încredințat de către Ceslarschi Ion ca să organizez la țară case conspirative pentru refugiu tovarășilor, iar după 23 August nu știu cum s-a făcut că nu mi s-a dat vechimea și calitatea de membru de partid din acel an, decât din anul 1945 când am fost înregistrat sau înregistrat în partid. (...) Ca slăbiciuni și greșeli am fost nervos, având metodă de comandă. Lucram de unul singur, demobilizând oamenii în muncă. După verificarea mea, am putut să văd o cotitură simțitoare de lepădare a bagajului putred, în cea mai mare parte datorită faptului că mi s-a arătat la verificare defectele și metodele mele care dăunau muncii de partid. Pot să spun că în prezent mai am ca slăbiciuni foarte puține. Mă mai pripesc câteodată, mai cicălesc pe om când treaba nu merge bine, fac critică tovarășilor fără să țin cont de nivelul politic pe care îl are, fapt care îngreunează munca. Îmi iau angajamentul să-mi ridic neconținut nivelul ideologic și politic, să lichidez și cu restul de putregai ce-l mai mențin în spate, devenind un element așa cum partidul îl cere.

Într-o fișă de evidență a ilegaliștilor întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Ilie Filip pe 19 ianuarie 1952, acesta menționa care au fost meritele sale în mișcarea comunistă din perioada de ilegalitate :

Am fost cu casă conspirativă, am scris scrisori contra guvernului Antonescian, am sabotat munca în fabrică, am organizat la țară casă conspirativă, am luat clește pentru tăierea legăturilor telefonice Fasciste și militare (...) am avut casă conspirativă și controlam străzile pentru întâlnire tov. cu acești tov. lucram și în Întreprinderea Gaz și Electricitate, Petre Ion, Stere Nichifor ietc¹.

În iunie 1951, a fost sancționat pe linie de partid cu „vot de blam” pentru „motive greșite în muncă”, scos din aparatul politic al DGM și trimis în munca operativă în funcția de șef al Secției/Serviciului Pază Civilă din Direcția Pază și Ordine a Comandamentului Miliției Orașului București (iul. 1951 – ian. 1953); șef al Biroului Producție din DIP – UM 0618 București (febr. 1953 – ian. 1954); șef al Biroului Comandatură din Serviciul Administrare și Gospodărire al DLCM (ian.-oct. 1954). Odată cu unificarea DIP cu DLCM a fost pus la dispoziția DPLC, fiind „plus de schemă” (oct.-dec. 1954); șef al Biroului Întreceri din Serviciul cultural-educativ al DPLC (ian. – 1 iul. 1955); șef de secție la Penitenciarul Văcărești (1 iul. – 30 nov. 1955).

Un referat întocmit în 1955 de Serviciul Cadre al DPLC propunea scoaterea ofițerului din aparatul central al DPLC pentru o serie de deficiențe profesionale și numirea acestuia în funcția de șef de secție la Fabrica de Cărămidă Argila Roșie – Unitatea nr. 2 București, din subordinea Penitenciarului Văcărești :

Ca șef al comandanturii DLCM, funcție ce era inferioară, nu a reușit să se achite de sarcini. Era greoi de înțeles de subalterni, fiind foarte rigid cu ei și de multe ori aceștia nu-l priveau cu încredere. Era lipsit de curajul răspunderii, de spiritul organizatoric și inițiativă, cerând mereu dezlegarea de la comandanți în problemele care el singur putea lua măsuri. În actuala funcție Șeful său îl apreciază incapabil muncii Cultural-Educative; mai mult, a făcut să se producă greutăți, uneori vine cu propuneri care nu au nimic comun cu

1. Fișa de evidență a ilegaliștilor nr. 10619 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Ilie Filip în ziua de 19 ianuarie 1952. La acea dată, Filip avea doi copii (unul de 11 ani, iar celălalt de 4 ani) (ANIC, fond 95, dosar nr. 122302, fv. 36).

munca. Nu ține cont de propunerile subordonaților, ba mai mult caută să-și impună autoritatea prin susținerea unor absurdități. Este un element limitat manifestă nemulțumiri cu salarizarea, deși practic este departe de a corespunde salarizării pe care o are. Nivelul său politic și ideologic îl are scăzut, nu se preocupă de pregătirea sa din punct de vedere militar, este mai puțin pregătit. Tov. i s-a arătat lipsurile, a fost criticat însă nu ține seamă de nimic. Este un element plafonat care nu are nici perspective¹.

Suferind de TBC, a fost internat în vara anului 1955 într-un sanatoriu din rețeaua sanitară a MAI.

În dosarul personal profesional al ofițerului pot fi găsite mai multe declarații date de o serie de cadre militare, salariați și salariați civili de la Sanatoriul TBC Săvârșin – MAI, care îl acuzau pe maiorul Filip de comportament imoral, abuz în grad, funcție și calitatea de membru de partid din ilegalitate, cât și de încălcarea regulamentului intern de organizare și funcționare a sanatoriului. Încă de la sosirea în sanatoriu, maiorul Filip a solicitat conducerii instituției sanitare unele favoruri: o cameră în care să stea singur; ieșiri permanente în localitate; hrană bună și proaspătă și chiar prezentarea la raportul său a conducerii sanatoriului. Comportamentul acestuia a fost dezbătut într-o ședință de analiză la care au participat persoanele asistate și majoritatea angajaților civili ai sanatoriului. Participanții la această ședință au propus scoaterea din motive disciplinare a maiorului Filip din sanatoriul TBC de la Săvârșin.

Pe 28 iulie 1955, conducerea sanatoriului TBC de la Săvârșin a trimis Serviciului sanitar din Direcția administrativ-gospodărească a MAI un raport cu abaterile maiorului Ilie Filip:

Pe perioada 30.VI.-26.VII.55 a fost internat la Sanatoriul nostru, tov. Maior Filip Ilie, din UM nr. 0951 București. Tov. Maior Filip, încă de la început a crezut că nu este nevoie să se încadreze în disciplina impusă de regulamentul nostru, făcând uz de grad și funcție. În acest sens a creat o atmosferă de suspiciune între salariați și asistați, formând două tabere, lucru care a dăunat liniștei asistaților. De mai multe ori a pus în discuție, în spate, organele de conducere, discreditându-le. S-a transformat într-un vânător de greșeli și a încercat să se suprapună conducerii. De multe ori a căutat să subaprecieze asistații și salariații prin diferite afirmații, manifestând neprincipialitate prin cerere de anumite favoruri ca, să aibă ieșire permanentă în localitate, o alimentație mai deosebită ca ceilalți asistați, să stea în salon numai cu anumite persoane, ca restul paturilor să rămână libere, pe motivul că nu are aer suficient etc. S-a interesat de probleme care nu-l interesau, în ceea ce privește administrația propriu zisă a sanatoriului și relațiile pe care le avem cu alte unități, având o atitudine obstrucționistă. Pe data de 13.VII. a.c., în cadrul unei ședințe a fost aspru criticat de marea majoritate a asistaților pentru comportările avute și în special pentru atitudine nedemnă față de o sora medicală, tov. Talașman Constanța, din serviciul nostru și față de asistatele din salonul Nr. 2. Pentru exemplificare, atașăm un extras-copie al procesului verbal întocmit la ședința respectivă, din care reiese că unii asistați au cerut în ședință să i se facă ieșirea din sanatoriu, disciplinar. În aceiași zi tov. Maior Filip ne-a cerut o învoire la Lipova sub pretextul că vrea să-și cumpere o pereche de pantofi, deoarece i-a furat pantofii în tren la venirea în sanatoriu, ca după aceea să aflăm că a înscenat un proces la Tribunalul Popular Raional Lipova în care a târât pe asistații noștri, scoțându-i din cura sanatorială și pe sora Talașman Constanța, scoțând-o din profesional [maiorul Filip a dat-o în judecată pe sora Constanța Talașman pentru calomnie prezentându-se la instanța lipoveană cu doi martori, locotenentul Bandișan și Dr. Sihileanu, pentru ca aceștia să depună mărturie falsă în defavoarea sorei Constanța Talașman – n.n.]. Credem că este unicul caz ca într-o

1. Referatul de cadre este semnat de către șeful DPLC, locotenent-colonelul Ioan Sloboda, și de către șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-604, dosar nepaginat).

unitate sanitară, să se ajungă la procese, pentru critici primite în ședință deschisă, în loc ca bolnavii să se bucure din plin de binefacerile odihnei și destinderii nervoase. Tot o atitudine nedemnă a avut tov. Maior Filip și față de tovarășa îngrijitoare de paturi Dura Elena, față de care și-a permis ieșiri neserioase, făcându-i diferite propuneri. Față de această postură cu totul nedemnă poziției tov. Maior Filip Ilie, vă rugăm să luați măsurile corespunzătoare și a ne înștiința și pe noi asupra concluziilor Dvs¹.

A fost trecut în retragere definitivă pentru vechime în câmpul muncii la 30 noiembrie 1955, prin ordinul MAI nr. 4772 (articolul nr. 40, litera „a” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate).

Grade succesive : căpitan (23 ian. 1949) ; maior (30 dec. 1954).

Pedepse : o zi de arest la garnizoană (nov. 1952).

FLEREA ION GHEORGHE, căpitan, d.p. nr. 877 (n. 18 iul. 1922, satul Luminița, com. Topolog, jud. Tulcea – d. 1 ian. 1994, mun. Medgidia, jud. Constanța).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947 ; secretar al Organizației de Partid din Penitenciarul Jilava (1956-1957).

Studii civile : 7 clase (1929-1936).

Stagiu militar : Regimentul 35 Infanterie Cetatea Albă (1 apr. 1943 – aug. 1944). Până la 27 aprilie 1944, această mare unitate s-a aflat cantonată în apropierea orașului ucrainean Odessa. A fost luat prizonier de Armata Roșie în august 1944, după care a fost internat în Lagărul nr. 1 de prizonieri din Odessa. Întors din prizonierat, a fost repartizat la Legiunea de Jandarmi Mehedinți pentru continuarea serviciului militar (oct. 1945 – iul. 1946). Va fi deconcentrat în vara anului 1946 cu gradul de frunzăș.

Studii militare : Școala de Milițieni Jilava (1-30 mart. 1950) ; Școala de Gardieni de la Jilava (20 mai – 20 iun. 1950) ; cursul de ofițeri penitenciari la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (apr.-nov. 1951 ; a fost declarat șef de promoție al acestei școli) ; curs de perfecționare la Școala de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM (15 sept. 1959 – 1 mart. 1960).

Studii politice : curs de partid de trei luni la Comitetul Regional PMR București (1955).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească și argat la mai mulți proprietari de pământ din comuna natală (1936-1943 și oct. 1945 – dec. 1947) ; gardian, magazioner și milițian (15 nov. 1947 – 1 mart. 1950), comandant de gardă la Penitenciarul Constanța (1 sept. 1950 – apr. 1951) ; gardian la Penitenciarul Brăila (1 apr. – 15 mai 1950). După absolvirea școlii de comandanți de gardă a primit gradul de plutonier-major și a fost numit în funcția de comandant al Coloniei de Muncă Giurgeni, județul Ialomița (20 iun. – 25 aug. 1950). Din cauza nerespectării contractului încheiat între GAS Orezul Giurgeni, județul Ialomița, și DGP, colonia de muncă a MAI de pe lângă această unitate agricolă a fost desființată. A fost instructor în Direcția Politică a DGPCUM (nov. 1951 – 1 ian. 1952) ; locuitor politic la Penitenciarul Târgșor/formațiunea 0726 (1 ian. 1952 – 18 mart. 1953) ; comandant la Colonia de Muncă agricolă Buciumeni (20 mart. – 15 iun. 1953). Ca urmare a desființării Coloniei de muncă Buciumeni, a fost mutat la Penitenciarul

1. Adresa confidențială nr. 1311 din 28 iulie 1955, semnată de către directorul Sanatoriului TBC Săvârșin din MAI, dr. Sever Popovici, medicul consultant de secție, dr. Natalia Popescu, și de către administratorul sanatoriului, Ion Tănase (*ibidem*, dosar nepaginat).

Jilava, unde a deținut mai multe funcții : comandant de pază (15 iun. 1953 – 1 iun. 1955 și 30 iun. 1956 – 1 iul. 1957), șef al Biroului Pază (1 iun. 1955 – 30 iun. 1956) și ofițer de serviciu prim (1 iul. 1956 – 1 iul. 1957).

Foaia de notare pe perioada 1 ianuarie 1956 – 1 ianuarie 1957 întocmită de superiorii săi menționa :

Față de deținuți e autoritar, nu trece cu vederea abaterile acestora, propune măsuri de pedepsire, propuneri care întotdeauna comandantul le-a aprobat, fiind juste.

Comandant la Penitenciarul Tecuci (1 iul. 1957 – apr. 1961).

O adresă „strict secretă” a UM 0123/A București îl informa pe șeful DGPCM, colonelul Vasile Lixandru, despre abaterile ofițerului Flerea în funcția de comandant și despre bețiile acestuia în timpul serviciului :

Lucru mai grav este că atunci când se află în stare de ebrietate merge în secție și face așa zisa inspecție la deținuți, dând posibilitatea deținuților să discute asupra comportării comandantului. În legătură cu cele relatate mai sus, se poate da exemplu când a intrat pe secție și deținuții fiind scoși afară din cameră pentru închiderea de seară, datorită stării grave de ebrietate în care se afla și-a pierdut echilibrul și a căzut de mai multe ori, deținuții făcând haz de cele văzute¹.

O notă-raport a Serviciului Cadre din DGPCM întocmită în ianuarie 1961 trecea în revistă comportamentul unor cadre ale Penitenciarului Tecuci, dar și pe cel al căpitanului Gheorghe Flerea :

Se confirmă sesizarea cu privire la comportarea nedemnă și imorală a Cpt. Flerea Gheorghe, comandantul Penit. Tecuci. Acesta recunoaște personal în declarația sa, că a venit în repetate rânduri în stare de ebrietate la unitate. În aceste împrejurări, ofițerul bruschează cadrele, îi insultă, bate deținuții nejustificat și comite acte necontrolate care au dus la o totală scădere a prestigiului său. Cu tot ajutorul primit până în prezent, Cpt. Flerea Gheorghe nu a lichidat cu slăbiciunea ce o are pentru băutură, fiind incorigibil în acest sens. În momentele în care se află în stare de ebrietate, Cpt. Flerea Gheorghe, vorbește necontrolat descoperind secrete de serviciu. Astfel, într-o asemenea împrejurare, a afirmat în public că el a executat deținuți la Jilava. Este de asemeni grav și faptul că nu ține seama față de cine vorbește în situații similare cu cele mai sus².

În referatul de cadre întocmit în data de 14 martie 1961 de către Serviciul Cadre al DGPCM, se propunea trecerea în rezervă a ofițerului pentru activitate negativă :

Treptat însă și în special în perioada 1959-1960, ofițerul s-a dedat la unele fapte incompatibile cu calitatea sa profesională. Astfel, de multe ori s-a prezentat în unitate în stare de ebrietate, sesizându-se uneori și condamnării. În aceste situații avea atitudine neprincipială față de subalterni, adresându-le cuvinte jignitoare. Ca urmare, Cpt. Flerea nu mai avea autoritatea necesară unui comandant și nici nu putea lua măsuri împotriva subordonaților care comiteau abateri. Pentru toate acestea în septembrie 1959 a fost chemat la Serv. Cadre din DGPCM, cu care ocazie s-a angajat că va lichida cu lipsurile manifestate în activitatea

1. Adresa nr. 002889 din 17 septembrie 1959, document semnat indescifrabil de șeful UM 0123/A (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-877, dosar nepaginat).
2. Documentul este semnat de către locotenent-major Jenică Iscovescu, lucrător prim de cadre în Serviciul Cadre al DGPCM (*ibidem*, dosar nepaginat).

sa. Tot în această perioadă, respectiv în septembrie același an, a fost trimis la cursul de perfecționare Jilava, cu durată de 6 luni, unde prin eforturi susținute a reușit să obțină rezultate bune. Pe toată perioada cursului a avut o comportare bună, dovedindu-se un ofițer disciplinat și conștiincios în executarea ordinelor, toate acestea dovedindu-se ulterior formale. Reîntors în unitate, a continuat în aceleași abateri, fără a ține cont de ajutorul acordat atât de Serviciul Cadre, cât și de cele învățate la școala Jilava. În urma unei anchete efectuate la Penit. Tecuci, în cursul luni ianuarie 1961 s-a stabilit că, Cpt. Flerea a comis o serie de abateri, care au dus la compromiterea și scăderea totală a prestigiului său de comandant. Merge în unitate în stare de ebrietate, bruscăază și insultă cadrele, bate deținuții în mod nejustificat, iar în stare de ebrietate vorbește necontrolat, desconspirând unele secrete profesionale¹.

Grade succesive : plutonier-major (iun. 1950) ; sublocotenent (nov. 1951) ; locotenent (apr. 1954) ; locotenent-major (mai 1957) ; căpitan (1960).

Decorații : medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat” (1954).

Pedepse : 20 de zile de arest la garnizoană din cauza unei evadări la punctul de lucru Șosea (sept. 1955) ; „ordin observator” pentru netrimiterea la timp a unor dări de seamă cu realizările fizice și financiare ale unității (iun. 1958) ; „mustrare scrisă” pentru nerespectarea unui ordin DGPCM (oct. 1958) ; trei zile de arest la domiciliu că a cerut unele materiale de care unitatea nu avea nevoie (aug. 1959) ; 15 zile de arest la garnizoană pentru beții repetate și prezentarea la unitate în stare de ebrietate (ian. 1961) ; „observare scrisă” pentru lipsă de preocupare în desfășurarea muncii politice (febr. 1961).

FLEȘERU CHIRION MIHAI, locotenent-colonel, d.p. nr. 1067 (n. 6 sept. 1926, com. Gârbova, jud. Alba – d. 1982, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țaran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PMR din 1953.

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1932-1939) ; Școala Medie Mixtă din Săliște, secția reală (1957-1961). Diploma de maturitate a obținut-o în 1963.

Stagii militare : Centrul de Instrucție Jandarmi/Securitate nr. 12 Radna (ian. 1948 – 1 mart. 1949), Centrul de Instrucție Munte MAI Târgu-Ocna (1 mart. – 1 apr. 1949) și Compania Gărzi Penitenciare și Aeroport Galați din Centrul de Instrucție Securitate Tecuci² (1 apr. 1949 – 15 ian. 1950).

Studii militare : Școala Profesională de Gardieni Jilava (nov.-dec. 1950) ; cursul de ofițeri de penitenciare la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (apr.-nov. 1951). În această școală a învățat foarte bine, clasându-se pe locul al III-lea la absolvirea ei ; curs de perfecționare la Școala de Perfecționare Ofițeri și Serenți Jilava – DGPCM (15 mart. – 1 sept. 1960) ; curs de perfecționare a cadrelor de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (sept. 1964 – aug. 1965) ; curs scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbrăvița (1970).

1. Documentul este semnat de directorul general al DGPCM, colonelul Vasile Lixandru, locțiitorul directorului general pentru muncă politică, maiorul Mircea Pietraru, și de către șeful Serviciului Cadre din DGPCM, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu (*ibidem*, dosar nepaginat).

2. În această perioadă a efectuat serviciul de pază la Penitenciarul Galați.

Studii politice: Universitatea serală de Marxism-Leninism, Secția filosofie, de pe lângă Comitetul Regional PMR/PCR Brașov (1964-1967).

Activitate profesională: om de serviciu la „Băcănia Corso” din București, Calea Dorobanților (aug.-oct. 1940); băiat de prăvălie la „Frizeria Andrei” din București, strada Academiei, nr. 29 (oct. 1940 – iun. 1941); servitor la casa profesorului universitar doctor Danielopol din București, Piața Cantacuzino, nr. 3 (iun. 1941 – apr. 1943 și oct. 1946 – apr. 1947); băiat de prăvălie la casa familiei Kraft¹ din București, Bulevardul Dacia, nr. 23 (apr. 1943 – 4 apr. 1944); agricultor în gospodăria părintească (iun. 1939 – iul. 1940, apr. 1944 – oct. 1946, apr. 1947 – ian. 1948 și ian. – 1 sept. 1950).

La 1 septembrie 1950 a fost încadrat în DGP pe postul de gardian, fiind repartizat la Penitenciarul Aiud (1 sept. 1950 – 15 ian. 1951); lector la Școala profesională de Gardieni Jilava (15 ian. – apr. 1951); instructor cu agitația și propaganda la Penitenciarul Jilava (3 nov. 1951 – 31 mart. 1953).

Comandant la Penitenciarul Turnu Măgurele (1 apr. 1953 – 1 oct. 1955); ofițer control I la Serviciul Inspecții din DPLC (1 oct. 1955 – 30 iun. 1956); comandant la Penitenciarul Miercurea-Ciuc (1 iul. 1956 – 1 nov. 1957). În memoriile sale, fosta deținută politică Constante Lena vorbește despre regimul infernal de detenție de la Penitenciarul Miercurea-Ciuc:

În rezumat, paznicii ne spionau și cereau în scris pedeapsa noastră în rapoartele lor serale, din prostie, incultură, uneori doar din sadism. Din plăcerea de a aduce suferință. De a privi suferința. De a te bucura de suferința pricinuită de tine. Mai adaug că le era extrem de ușor să ne prindă în culpă, din moment ce aproape totul ne era interzis. Am mai spus că râsul, plânsul, cântatul, vorbitul tare erau interzise. Sinuciderea – interzisă. Cel care era prins încercând să se sinucidă primea o bătaie soră cu moartea. Greva foamei, pedeapsă. A te așeza pe pat în timpul zilei – interzis. A te întinde pe pat – crimă. A dormi în timpul zilei, chiar stând pe bancă – pedepsit. Interzise creioanele și hârtia. Interzis fumatul. Interzis a te uita pe fereastră. A intra în contact cu celulele vecine, și câte și mai câte. În afară de pedeapsa numită „șapte zile” [izolarea deținutei timp de șapte zile la carcara de pedeapsă – *n.n.*], am văzut sau am simțit pe pielea mea și alte pedepse. Unele extrem de crude, altele bizare².

Doamna Constanța Moței, „Tanța Georgescu”, a fost condamnată de un Tribunal Militar la șapte ani închisoare corecțională pentru atitudine antisovietică – „favorizare de infractor și uneltire împotriva ordinii sociale”. După ce a trecut prin penitenciarele Jilava, Mislea și Dumbrăveni, a fost transferată în toamna anului 1956 la Penitenciarul Miercurea-Ciuc:

Miercurea-Ciuc e polul frigului. În acel frig cumplit, ne percheziționau periodic, uneori total dezbrăcate. Comandant era Fleșeriu. Ne repartizase în celule mici, câte 3-4, total izolate, fără drept la pachet și comunicare cu exteriorul. Izolarea asta era îngrozitoare, cea mai mare tortură morală. Noi femeile, am suferit foarte mult sentimental. Mai ales mamele care nu știau nimic de copiii lăsați acasă. La Ciuc, mamele erau despărțite de fiice, surorile de surori. Noi am fost deținute mai puțin pentru „vini politice”, cât pentru iubirea de țară. Trebuia să fim cât mai demoralizate, cât mai abrutizate. Nu aveam voie nici să comunicăm între noi. Vorbeam în șoaptă, amintiri de-acasă și despre motivele arestării. Majoritatea au fost arestate fiindcă ajutaseră pe cineva, din familie, prieteni, iubiți sau fugari primiți și tănuți. Promisem pedeapsa cumplită de-a sta întemnițate cu gândurile noastre condamnate

1. Această familie era de origine germană, iar capul familiei era funcționar pe probleme economice la Legația Germaniei.
2. Lena Constante, *Evadarea imposibilă. Penitenciarul politic de femei Miercurea Ciuc 1957-1961*, Editura Fundația Culturală Română, București, 1993, pp. 21-22.

să rămână neîmpărtaşite. La 5 era scularea, la 10 seara, culcarea. În acest interval de timp, trebuia să stăm pe marginea patului sau pe bancă și să nu facem nimic. Era înnebunitor să nu faci nimic și să stai nemișcată în frigul ăla. Cel mai greu între 8 și 10 seara, când te năpădeau toate gândurile. Stăteam de dimineață până seara târziu cu tineta în cameră. Apă aveam foarte puțină, o căniță pentru băut și spălat, iar săpun, o bucatică. Baia se făcea în comun, cam la o săptămână, 15 minute pentru toate. Nu aveam vată, ne făcusem niște zdrențe pe care, de multe ori, la percheziție, ni le arunca, la fel și lucrurile „verificate” în așa fel încât să se rupă, iar la altele nu mai aveam dreptul. Tratatamentul medical era aproape inexistent. La masă primeam mai ales arpacaș „bleumarin”. Aveam 38 de kilograme. (...) N-aveam voie să dormim între 8 și 22. Dormind, uitam necazurile și frigul. Poate și visam. Ne controlau prin vizetă, dacă ne prindeau dormind, ne trimiteau la izolare; la fel dacă ne observau comunicând prin perete sau dacă, la perchezițiile inopinate (pe lângă cele lunare) de zi sau de noapte, găseau „corpuri delictive”, cum ar fi un vârf de creion improvizat. Izolarea mergea până la 7 zile, cu o masă la 3 zile – apă caldă cu o bucată de pâine sau mămăligă; n-aveam saltea, stăteam pe scândură. Ne pedepseau și dacă surprindeau un gest de solidaritate. A încuraja pe cineva era un delict. Alt sistem dur de pedeapsă erau cătușele, un mijloc de tortură; ele se strângeau până la învinețire, la fiecare mișcare. Ca să nu țipăm, ne puneau masca de gaze. Tu stăteai în mijlocul camerei, cu cătușe și mască de gaze, iar celelalte trebuiau să se ridice în picioare, să vadă cum te chinui. Ca să ne chinuie și mai tare prin izolare, obloniseră geamurile. Mai mult decât lipsa de aer ne măcinau dorul, necazurile, absența privelștei¹.

Comandant (1 nov. 1957 – 1 mai 1975) și locțiitor de comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Sibiu (1 mai – 1 iul. 1975); la dispoziția DGP (1-31 iul. 1975).

Din stenograma convocării cu comandanții de penitenciare din zilele de 23 și 24 septembrie 1970² aflăm că, în 1970, la penitenciarul Sibiu au avut loc patru evadări din care două în aceeași zi (31 august 1970). Pentru aceste evenimente, Fleșeru a fost aspru criticat în ședința din septembrie 1970.

La această convocare au mai participat și unele cadre cu funcții de conducere din Ministerul Justiției (Dumitru Hogeș, șeful Direcției Organizare și Control), Procuratura Generală, aparatul central al DGP, CC al PCR (Petre Socol) și MAI (adjunctul ministrului Afacerilor Interne, general-maior Ionel Gal, general-maior Haralambie Vlăsceanu și colonelul Dumitru Penciu).

A fost trecut în rezervă la 31 iulie 1975 prin ordinul MI nr. II/01742.

Grade succesive: milițian (1 iul. 1951); sublocotenent (3 nov. 1951); locotenent (1 apr. 1954); locotenent-major (1 mai 1957); căpitan (1 mai 1960); maior (23 aug. 1965); locotenent-colonel (23 aug. 1971).

Decorații: medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1964); medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1971); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974).

Pedepse: zece zile de arest la garnizoană pentru că a nu a respectat întocmai consemnul în care se afla unitatea sa în ziua de 30 decembrie 1953 (febr. 1954); „observare” pentru că nu a controlat păstrarea și curățirea armamentului din unitate (nov. 1955); „ordin observator”

1. Roxana Iordache, „Procesul comunismului. Și ele au fost în celule”, *România liberă*, 15 octombrie 1991, p. 8.
2. „Stenograma convocării cu comandanții de penitenciare din 23-24 septembrie 1970”. Documentul poartă mențiunea „strict secret” (AANP, fond Secretariat, dosar FN/1970, ff. 276-278).

pentru că nu a trimis la timp dările de seamă cu realizările fizice și financiare obținute din prestări de servicii pe luna aprilie 1958 (iun. 1958); „mustrare scrisă” pentru că nu a raportat la timp îndeplinirea unui ordin DGPCM (oct. 1958); 15 zile de arest la garnizoană pentru că a folosit autocamionul unității în scop personal – în timp ce escorta 19 deținuți politici la Penitenciarul Gherla, s-a oprit la o rudă de-a sa și a consumat vin împreună cu escortele (oct. 1958); cinci zile de arest la garnizoană pentru că a tolerat unele abateri ale subordonaților (apr. 1963); 5 zile de arest la domiciliu pentru evadarea deținutului Andrei Sandor (iul. 1963); „avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce ocupă” deoarece a încercat să întrețină relații necorespunzătoare cu o cetățeană (iun. 1964); „mustrare scrisă prin ordin” pentru evadarea unui deținut (sept. 1966); „mustrare scrisă” pentru o serie de deficiențe constatate cu ocazia unui control de fond și analiză (apr. 1974).

FLORESCU PETRE, locotenent-major, d.p. nr. 473.

Naționalitatea : română.

Activitate profesională : La 1 iulie 1950, Petre Florescu a fost încadrat în aparatul central al Direcției Unităților de Muncă din MAI cu gradul de locotenent-major, iar ulterior a fost repartizat în funcția de comandant al UM nr. 1 Capul Midia (25 sept., 22 oct., nov. 1950); comandant la UM nr. 4 Ocele Mari (nov. 1950 – iun. 1951); locțiitor director/subdirector la Penitenciarul Văcărești (1 iul. 1951 – ian. 1953); ofițer în Serviciul Financiar din MAI (ian. – 15 iul. 1953).

A fost trecut în rezervă ca „element necorespunzător” la 15 iulie 1953 prin ordinul MAI nr. 0785.

Grade succesive : locotenent-major (1 iul. 1950).

FROST IOAN NECULAI, colonel, d.p. nr. 1231 (n. 9 febr. 1927, com. Bârnova, jud. Iași).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : ajustor mecanic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Sindicatul CFR din Iași (1945); membru în Tineretul Progresist din mai 1945; membru PSD (1945-1947); membru PCR din 1947.

Episodul traseismului politic de la PSD la PCR este relatat și justificat pe larg de Necluai Frost în toate autobiografiile aflate la dosar. Iată cum este relatat acest moment într-o autobiografie dată la București pe 11 februarie 1959 :

În luna Septembrie 1946 am dat adeziune cerând să fiu înscris în PCR. În câteva zile după aceasta, mai ales în urma faptului că am fost influențat de Ciolan Mihai, lucrătorul care mă învățase meserie, și am avut unele discuții cu secretarul celei (Sicleim Gheorghe) mi-am retras adeziunea de la PCR și m-am dus de m-am înscris în PSD. Aceasta a fost o greșeală a mea, care dovedește lipsa mea de orientare precum și faptul că am oscilat. În cadrul PSD am fost la câteva ședințe și nu am avut nici un fel de muncă de răspundere. De altfel eu mi-am dat seama de greșeala făcută și în fapt am participat la activitatea organizată de organizația PCR din Ateliere. Astfel, în luna octombrie 1946, fiind trimis de org. PCR am dus muncă de lămurire și am împărțit cărțile de alegător prin diferite cartiere ale orașului Iași. Tot de organizația PCR am fost trimis să muncesc în timpul înfăptuirii reformei monetare din anul 1947. De altfel, în luna august 1947, pentru a îndrepta greșala făcută, am plecat din PSD și am cerut să fiu înscris în PCR. Am fost primit ca membru al PCR în

ziua de 27 august 1947. În cadrul celei PCR am primit sarcina de îndrumător și am fost trimis în muncă în diferite sate¹.

Membru al ARLUS din 1948 ; membru în Biroul CJ Iași al UTM și șef al Secției Agitație și Propagandă din CJ Iași al UTM (23 febr. 1948 – 31 mai 1949) ; activist la Secția Propagandă a CC al UTM (31 mai – iul. 1949) ; membru în Comitetul PMR din Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (1952) ; propagandist al Comitetului Regional PMR Oradea (1952) ; membru în BOB al PMR din Școala de Ofițeri de Securitate nr. 2 din București (1953-1956) ; membru în Biroul Organizației de Bază PCR din Școala de Ofițeri Activi de Securitate nr. 1 din București (1960-1970) ; membru în Comitetul de Partid din CSS (1968-1972) ; membru în Comitetul de Partid din aparatul central al MI (1974-1978).

Studii civile : 6 clase la Școala primară nr. 4 din Iași (1934-1940). După terminarea celor șase clase primare, s-a înscris în primăvara anului 1940 la Gimnaziul Industrial „Vasile Mălinescu” din Iași pentru a învăța meseria de tâmplar, însă din cauza lipsei de posibilități materiale a fost nevoit să se retragă la numai un an de zile de la admitere. În vara anului 1941 a susținut, în particular, examenul pentru absolvirea a șapte clase primare. Câteva luni mai târziu a fost admis la Școala de elevi meseriași de pe lângă Atelierele CFR „Nicolina” din Iași (sept. 1941 – mart. 1944 și apr. – 1 oct. 1945). Ca urmare a apropierii liniei frontului, în martie 1944 a fost evacuat din atelierele ieșene, împreună cu părinții, la Timișoara. Aici a lucrat la Atelierele CFR Timișoara până în mai 1944, când i s-a acordat un concediu pe perioadă nelimitată. Nu a stat prea mult fără serviciu, deoarece avea nevoie urgentă de bani pentru a-și întreține familia care o ducea foarte greu (tatăl se îmbolnăvise de tifos) și s-a angajat ca hamal la Fabrica de țigări din Timișoara. După 23 august 1944 a luat parte alături de muncitorii din fabrică la toate manifestațiile organizate de partid împotriva guvernelor „reacționare” Sănătescu și Rădescu.

În 1961, ofițerul s-a înscris la fără frecvență la cursurile Facultății de Filosofie din cadrul Universității „C.I. Parhon” din București, specialitatea filosofie, obținând diploma de stat prin susținerea unor examene de diferență (1961). În 1976 și-a susținut teza de doctorat *Coordonate ale dezvoltării personalității în socialism*, obținând titlul de doctor în filosofie.

Studii militare : curs scurt de pregătire de luptă la Centrul de Pregătire Cadre Bran – CSS, seria a V-a (29 iun. – 26 iul. 1969) ; curs de reciclare la cursul de perfecționare a ofițerilor de penitenciare București – DGP (15 oct. – 13 nov. 1986).

Studii politice : pe 1 octombrie 1947 a fost scos din producție de către CJ Iași a UTC pentru a fi trimis să urmeze cursurile Școlii de Cadre „Filimon Sârbu” a CC al UTC din București (1 oct. 1947 – 15 febr. 1948) ; Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” de pe lângă CC al PMR, secția fără frecvență (oct. 1951 – iun. 1956).

Activitate profesională : ucenic ajustor la Atelierele CFR „Nicolina” din Iași (1 oct. 1941 – mart. 1944 și apr. 1945 – 15 oct. 1947). În primăvara anului 1945 s-a întors la Iași și s-a reangajat la Atelierele CFR „Nicolina” din Iași, unde a luat parte la munca de reconstrucție a atelierelor distruse în timpul bombardamentelor ; muncitor necalificat la Fabrica de țigări din Timișoara (apr.-dec. 1944) ; muncitor necalificat la Fabrica de zahăr „Freidorf” din Timișoara (febr.-mart. 1945) ; lector la Școala de Cadre „Filimon Sârbu” a CC al UTC (iul. 1949 – 6 mart. 1951) și asistent la catedra de Marxism-Leninism a Institutului pedagogic „Maxim Gorki” din București² (febr. – 1 mart. 1951).

1. Autobiografie dată de Neculai Frost la București în ziua de 11 februarie 1959 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1231, dosar nepaginat).

2. În ziua de 15 noiembrie 1953, în oficiul central al PMR *Scânteia* apărea un articol care făcea un scurt istoric al acestei instituții din capitală : „Cunoașterea limbii ruse, care ne ajută să ne însușim bogata experiență

La data de 1 martie 1951 a fost chemat din câmpul muncii în rândul cadrelor permanente ale MAI cu gradul de locotenent, fiind repartizat la Biroul Școli din Secția de Propagandă a Direcției Agitație și Propagandă din cadrul Direcției Generale Politice a MAI (1 mart. – 17 apr. 1951). După o scurtă perioadă de timp a fost mutat la Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea, unde a deținut funcțiile de șef al catedrei de Istorie a Partidului Comunist Bolșevic al URSS (17 apr. 1951 – apr. 1952), șef al catedrei de Economie Politică și Politică Mondială și șef al ciclului social economic (apr.-oct. 1952). În paralel, a deținut și funcția de director adjunct al Școlii serale de Marxism-Leninism din Garnizoana Oradea (? – oct. 1952); ofițer în Serviciul Învățământ din Direcția Cadre a MSS (oct. – 30 dec. 1952); șef al ciclului social economic la Școala de Ofițeri de Securitate nr. 2 din București (30 dec. 1952 – 1 iul. 1956); șef al catedrei de Filosofie a Universității serale de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul de Partid din MAI (1956-?); lector în funcțiile de șef al ciclului de științe sociale (1 iul. 1956 – 1 aug. 1962), șef al catedrei de Materialism Dialectic și Istoric, șef al catedrei de Economie și Filosofie (1 aug. 1962 – 1 aug. 1968) și șef al catedrei de Științe Sociale din Școala de Ofițeri Activi de Securitate nr. 1 din București (1 aug. 1968 – 1 oct. 1971).

Despre modul rigid de predare a lecțiilor în această școală aflăm dintr-o foaie de notare întocmită în 1964, care menționa că ofițerul a fost găsit predând o lecție „fără să aibă textul scris” (în această ipostază a fost surprins în urma unui control efectuat de ofițerii Serviciului Învățământ din Direcția Cadre a MAI)¹.

a Uniunii Sovietice în toate ramurile științei, tehnicii și ale culturii în general, este de mare însemnătate pentru făurirea vieții noi, pentru construirea socialismului. Acestui scop îi corespunde activitatea Institutului Pedagogic «Maxim Gorki» din București, care are menirea de a pregăti cadrele necesare pentru predarea limbii și literaturii ruse în școlile noastre, precum și cadre de traducători calificați pentru aparatul de stat, organizațiile obștești, redacțiile ziarelor, edituri etc. În cei 5 ani de existență, Institutul – care s-a bucurat de o deosebită grijă din partea partidului și guvernului – a câpătat o mare dezvoltare. Astfel, în timp ce în anul 1948 Institutul funcționa doar cu o singură facultate, în anul școlar 1953-1954 funcționează cu 3 facultăți: Facultatea de Limbă și Literatură Rusă, care pregătește profesori de limba rusă pentru școlile medii și institutele de învățământ superior. Facultatea de Limbă Rusă, care pregătește cadre de traducători calificați, și Facultatea de Limbă Rusă cu durata de 2 ani, care pregătește profesori pentru clasele 5-7 ale școlilor elementare. De asemenea, pe lângă Institut funcționează o secție a cursurilor fără frecvență, precum și un curs seral. Numărul studenților care frecventează cursurile a crescut an de an, ajungând în momentul de față la peste 2.000, dintre care peste 800 sunt înscriși la cursurile fără frecvență. A crescut mult și numărul cadrelor didactice, care se ridică la 120. În mare parte, cadrele didactice au fost pregătite chiar în Institut. Așa, de pildă, absolventul Ion Oiiș a ajuns lector și decan al Facultății de Limbă și Literatură Rusă, Maria Dumitrescu este lector la catedra de limba rusă, Radu Bilan este lector la catedra de literatură rusă și sovietică. Până în prezent Institutul a dat 480 absolvenți care au fost repartizați în diferite institute de învățământ superior, școli medii, în aparatul de stat etc., unde desfășoară o rodnică activitate, contribuind la însușirea limbii ruse și a experienței sovietice de către cercuri tot mai largi de oameni ai muncii. Catedrele din Institut desfășoară o bogată activitate științifică. Catedra de limbă rusă și-a orientat activitatea sa științifică spre studiarea problemelor gramaticii comparative, iar catedra de literatură rusă studiază teme ca influența literaturii ruse asupra literaturii române de-a lungul veacurilor. Cadrele didactice de la catedrele de pedagogie și metodică limbii și literaturii ruse studiază probleme legate de metodică predării limbii ruse în școlile de toate gradele. Un rezultat deosebit este editarea manualelor școlare de limba rusă și a manualelor pentru cursurile populare de limba rusă. În același articol mai erau menționate o serie de rezultate pozitive obținute de institut de la înființare până la sfârșitul anului 1953: înființarea în cadrul Institutului a Asociației Științifice a Studenților; invitarea unor profesori sovietici pentru a susține diferite cursuri; asigurarea hranei calde și găzduirea gratuită a studenților; burse și bilete de odihnă acordate studenților fruntași la învățătură și, nu în ultimul rând, biblioteca institutului, care beneficia de 46.000 de volume („Institutul Pedagogic «Maxim Gorki», în *Scânteia* din 15 noiembrie 1953).

1. Foaie de notare întocmită în perioada 31 iulie 1963 – 31 iulie 1964. Pentru această perioadă, locuitorul pe probleme de învățământ al Școlii de Ofițeri Activi de Securitate nr. 1 din București, maiorul Constantin Iacovișac, i-a acordat calificativul „bine” (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1231, dosar nepaginat).

La școala de la Băneasa, ofițerul a predat elevilor cursuri de filosofie, cursul de inițiere contrainformativă și perfecționare PCTF, cursul de socialism științific, cursul de materialism dialectic și istoric etc. De asemenea, pe lângă participarea la o serie de comunicări științifice cu diferite prezentări și referate în afara școlii, a susținut un număr însemnat de expuneri și consultații în cadrul învățământului de partid la Cabinetul de Partid de pe lângă Comitetul Organizației de Partid din CSS și la Cabinetul de Partid de pe lângă Comitetul Municipal PCR București.

Adjunct al șefului Direcției Personal și Învățământ a CSS (1 oct. 1971 – iun. 1972).

Ca urmare a fuzionării CSS cu MAI din 19 aprilie 1972, Frost a fost numit în funcția de adjunct al șefului Direcției Cadre și Învățământ a MI (iun. 1972 – 1 aug. 1973); șef al Serviciului de pregătire politico-ideologică¹ și vicepreședinte al Comisiei pentru problemele de pregătire politico-ideologică, culturale, de presă, editoriale și de cinematografie din Comitetul de Partid a aparatului central al MI² (1 aug. 1973 – 15 mart. 1978); la dispoziția conducerii MI (15 mart. – 1 apr. 1978); adjunct al șefului Secției Propagandă și Cultură și șef al Sectorului pentru învățământ politico-ideologic și științe sociale din Consiliul Politic al MI (1 apr. 1978 – 1 aug. 1985). La începutul anilor '80 a deținut provizoriu și funcția de șef al Secției Propagandă și Cultură din Consiliul Politic al MI³.

1. Această structură de partid din cadrul MI a fost înființată în septembrie 1971 în baza unei Hotărâri a Secretariatului CC al PCR.
2. Într-un documentar întocmit de MI în 1977 privind structura organizatorică de partid și UTC din unitățile centrale ale ministerului, se preciza că în evidența Comitetului de Partid al MI se aflau, la acea dată, 11.712 membri PCR grupați în 294 de organizații de bază (din cele 294 de organizații de bază, 126 erau subordonate direct Comitetului de Partid din MI, iar 168 se subordonau celor 14 comitete de partid constituite în marile unități ale MI). Această structură de partid a MI se subordona Comitetului Municipal de Partid București și era asimilată din punct de vedere statutar unui comitet orașenesc de partid de categoria I. Comitetul de Partid al MI era compus din 93 de membri, 20 supleanți și o comisie de revizie formată din șapte membri (Arhiva MAI, fond Direcția Management și Resurse Umane, Inventar 7408, dosar nr. 5/1978 – „Diverse materiale privind constituirea Consiliului Politic al Ministerului de Interne”, fv. 126 și ff. 128-129).
3. Consiliul Politic al MI a luat naștere pe baza „indicațiilor prețioase” ale secretarului general al PCR, dar și ca urmare a sarcinilor rezultate din documentele Congresului al XI-lea al PCR. Crearea acestui organism politic trebuia să ducă la creșterea nivelului politico-ideologic și cultural-educativ al lucrătorilor Ministerului de Interne. Raportul „secret” al ministrului de Interne, Teodor Coman, privind înființarea Consiliului Politic al MI și Regulamentul de funcționare au fost aprobate cu unele completări în ședința CPEx al CC al PCR din 13 septembrie 1977. Regulamentul Consiliului Politic al MI aprobat de CC al PCR în septembrie 1977 stabilea la capitolul I: „1. Conducerea muncii politice în Ministerul de Interne se înfăptuiește de către Comitetul Central al Partidului Comunist Român. Munca politică în Ministerul de Interne se desfășoară pe baza Programului, Statutului și hotărârilor partidului, a instrucțiunilor și regulamentelor aprobate de Comitetul Central al Partidului Comunist Român. 2. Pentru organizarea muncii politice în Ministerul de Interne se constituie Consiliul politic al Ministerului de Interne”. Consiliul Politic al MI se subordona direct CC al PCR și era alcătuit din: Consiliul Politic al Trupelor de Securitate și Consiliul Politic al Trupelor de Pompieri (acestea erau asimilate din punct de vedere statutar unui comitet județean de partid); Consiliul Politic al unităților centrale ale MI și Consiliul Politic al unităților de penitenciare, Consiliile Politice ale marilor unități și unitățile independente ale Trupelor de Securitate și Trupelor de Pompieri, Comitetele de partid din școlile militare de ofițeri și subofițeri activi (acestea erau asimilate din punct de vedere statutar unui comitet orașenesc de partid de categoria I și se constituiau sau desființau numai cu aprobarea Secretariatului CC al PCR); comitetele de partid din IGM, comandamentele de armă, direcții generale, direcții, unități ale trupelor de Securitate și ale trupelor de Pompieri, școli, centre și cursuri de perfecționare a pregătirii cadrelor (acestea erau asimilate din punct de vedere statutar unui comitet de partid de instituție și se constituiau sau desființau numai cu aprobarea Biroului Consiliului Politic al MI). De asemenea, în acest regulament se stabilea că organele și organizațiile de partid și UTC din inspectoratele județene ale MI și municipiul București (inclusiv Arhivele Statului) își desfășurau activitatea sub conducerea organelor locale de partid. Consiliul

În notările de serviciu întocmite pe perioada 1978-1985, calitățile de activist politic ale ofițerului erau laudate de fiecare dată, primind de la superiorii săi numai calificativul „foarte bine”. Redăm mai jos un astfel de document care este elocvent pentru cariera ofițerului politic Neculai Frost :

În cursul anului 1983, ofițerul a relevat în continuare calitățile superioare de activist ce-i sunt caracteristice, a manifestat o înaltă competență și eficiență rezolutivă, de concepere și realizare a unor acțiuni complexe – studii, controale, consfătuiri, convocări de pregătire cu cadrele din domeniul propagandei. Și-a adus o contribuție sporită la îmbunătățirea învățământului politico-ideologic și a propagandei prin conferințe cu toate categoriile de personal. Se remarcă în mod deosebit preocupările pentru mai buna organizare și desfășurare a convorbirilor cu propagandiștii și cu cadrele didactice care predau științele sociale în instituțiile de învățământ din cadrul ministerului. (...) A elaborat în această perioadă un însemnat număr de materiale destinate activității de propagandă și cultură din unități, care în bună măsură au fost publicate în organele de presă ale ministerului. Și-a adus o valoroasă contribuție la elaborarea rapoartelor, analizelor, sintezelor și informărilor prezentate în plenarele Consiliului Politic și în ședințele biroului și secretariatului acestuia¹.

Politic al MI era format din 55-65 de membri numiți de CC al PCR și era condus de două organe executive : Biroul și Secretariatul. Pe 12 aprilie 1978, Secretariatul CC al PCR a încunoștințat conducerea MI prin adresa Cancelariei CC al PCR nr. 1660/1403 că a aprobat propunerile acestui minister privind numirea membrilor Biroului Consiliului Politic al MI. Acesta se compunea din următoarele persoane : Ion Savu, secretar pentru probleme organizatorice al CJ Olt al PCR, Cornel Dumitrașcu, Grigore Petcu, locotenent-colonelul Ionel Popțeanu, secretar al Comitetului UTC din MI, generalul-maior Constantin Geică, prim-secretar al Comitetului de Partid din MI și șef al Direcției Cadre și Învățământ a MI, colonelul Gheorghe Boștină, instructor la Secția pentru probleme militare și justiție a CC al PCR, generalul-maior Emil Macri, Nicu Ceaușescu, secretar al CC al UTC, generalul-maior Constantin Mleșniță, secretar al Consiliului politic al Trupelor de Securitate, colonelul Ștefan Șerean, secretar al Consiliului Politic al Comandamentului Pompierilor, și colonelul Ion Voicu, locțiitor al șefului IGM. Un an mai târziu va intra în vigoare o nouă componență a Consiliului Politic al MI, care va păstra în mare măsura componența stabilită în aprilie 1978. Astfel, pe 22 ianuarie 1979, ministrul de Interne, George Homoștean, și secretarul Consiliului Politic al MI, Gărbă Neculai, au trimis Secției pentru probleme militare și justiție a CC al PCR adresa nr. S/70.258 prin care îi cereau să supună spre aprobarea Comisiei pentru probleme de cadre de partid și de stat a CC al PCR componența și conducerea Consiliului Politic al MI (aprobarea solicitată a fost dată la 1 februarie 1979). Iată care era noua compoziție a Consiliului Politic din MI aprobată de Comisia pentru probleme de cadre de partid și de stat a CC al PCR în februarie 1979 : 24 de ofițeri activiști PCR (40,67%) ; 25 de ofițeri de Securitate (24,36%) ; patru ofițeri de Miliție (6,77%) ; un ofițer de Penitenciare (1,69%) ; un ofițer de Pompieri (1,69%) ; un ofițer medic (1,69%) și trei angajați civili (5,08%). După școlile politice absolvite, compoziția acestei structuri a MI era următoarea : 26 aveau Școala Superioară de Partid (44,06%) ; cinci aveau Academia Militară Politică (8,47%) ; 11 aveau Universitatea Politică și de Conducere (18,64%), iar 17 dintre ei nu absolviseră nicio școală politică (28,81%). Din cei 59 de membri ai Consiliului Politic al MI, 58 aveau studii superioare, iar unul liceul ; 57 erau bărbați și două femei (58 erau de naționalitate română și unul de naționalitate maghiară). Trebuie precizat că schema Consiliului Politic al MI nu era acoperită total, deoarece ea prevedea un efectiv de 55-65 de membri. „Protocolul nr. 22 al ședinței Comitetului Politic Executiv, din ziua de 13 septembrie 1977” (ANIC, fond CC al PCR – Secția Cancelarie, dosar nr. 101/1977, f. 2 și f. 80 ; Adresa Cabinetului ministrului de Interne nr. S/70.258 din 22.01.1979 – documentul poartă mențiunea „secret de serviciu” și apostila secretarului general al PCR : „De acord. Nicolae Ceaușescu” ; ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 1/1979, ff. 73-76 ; Arhiva MAI, fond Direcția Management și Resurse Umane, Inventar 7408, dosar nr. 5/1978 – „Diverse materiale privind constituirea Consiliului Politic al Ministerului de Interne”, fv. 126 și ff. 66-77).

1. Notare de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1983. Pentru această perioadă, secretarul adjunct și șeful Secției Propagandă și Cultură din Consiliul Politic al MI, colonelul Dumitru Bucur, i-a acordat la data de 20 februarie 1984 calificativul „foarte bine” (AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1231, dosar nepaginat).

Activând ca propagandist al PCR, colonelul Frost a depus eforturi deosebite pentru a duce „lumina” hotărârilor partidului în unitățile MI, îndeosebi în rândul elevilor de la catedra de Științe Sociale a Școlii Militare de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (alte unități militare ale MI în care lectorul Neculai Frost a conferențiat pe marginea politicii interne și externe a statului român, dar și a „magistralelor” opere ale secretarului general al PCR, au fost unitățile din subordinea CTS și Școala de Subofițeri de Miliție de la Slatina).

Pe 1 august 1985 a fost transferat la Serviciul Reeducare din DGP în funcția de ofițer specialist I (1 aug. 1985 – 4 apr. 1987). Nu cunoaștem motivele care au stat la baza acestei retrogradări. Documentele aflate în dosar nu precizează nimic. Scurta perioadă petrecută la Serviciul Reeducare din DGP este doar amintită. Redăm un fragment din notarea de serviciu întocmită de superiorii ofițerului pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1986, pentru a ne forma o idee asupra activității depuse de ofițer în DGP :

Col. Frost, a depus un mare volum de muncă și a elaborat sau a participat efectiv la realizarea unor materiale de linie sau pentru a fi folosite în procesul de perfecționare a cadrelor ori în activitatea de reeducare a deținuților și minorilor infractori – lecții, expuneri, broșuri, concluzii și măsuri rezultate din cercetările și studiile efectuate în acest an asupra unor fenomene și aspecte din mediul penitenciar. De asemenea, ofițerul și-a adus o mare contribuție la buna desfășurare a cursului de reciclare a comandanților de unități, precum și la elaborarea programelor cu activitățile de reeducare ce se vor desfășura cu deținuții din penitenciare și minorii din școlile speciale, în anul 1987. Este un ofițer cu o foarte bună pregătire politico-ideologică, de specialitate și cultură generală, fiind permanent preocupat de îmbogățirea cunoștințelor din diferite domenii. Col. Frost are un dezvoltat spirit de inițiativă, este un bun executant al ordinelor, disciplinat, foarte conștiincios și cu un dezvoltat simț de răspundere. Ca membru de partid s-a achitat bine de toate sarcinile, inclusiv aceea de propagandist. În serviciu, familie și societate are o comportare corectă, constituind exemplul demn de urmat¹.

Pe parcursul carierei profesionale, ofițerul a publicat 20 de materiale și a susținut zece comunicări științifice. Într-un articol de presă apărut în 1963 în officiosul central al MAI *Pentru Patrie*, maiorul Neculai Frost răspundea la întrebările cititorilor explicând ce este capitalismul monopolist de stat :

Capitalismul monopolist de stat înseamnă contopirea monopolurilor cu statul burghez, care le este subordonat, în scopul apărării intereselor capitalului monopolist, al intensificării exploatării clasei muncitoare și a înăbușirii luptei de eliberare a celor exploatați și obidiți².

În același articol era amintit și un fenomen care a avut loc și la noi în țară după 1989. Și anume, vânzarea la prețuri derizorii a unor fabrici și uzine care, ulterior, au fost falimentate de cumpărătorii lor în vederea vânzării terenurilor sau bunurilor mobile ale întreprinderilor respective :

Sunt și numeroase cazuri în care întreprinderi sau bunuri create prin investițiile statului sunt vândute apoi pe prețuri derizorii diferitelor monopoluri³.

1. Notare de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1986. Pentru această perioadă de timp, pe 20 decembrie 1986, șeful Serviciului Reeducare din DGP, colonelul Constantin Gheorghe Rusu, i-a acordat calificativul „foarte bine”. Colonelul Neculai Frost a luat la cunoștință de calificativul acordat la 30 ianuarie 1987, când a și semnat pentru luarea la cunoștință (*ibidem*, dosar nepaginat).

2. Neculai Frost, „Ce este capitalismul monopolist de stat”, în *Pentru Patrie*, nr. 6/1963.

3. AANP, fond Cadre, d.p. nr. F-1231, dosar nepaginat.

A fost trecut direct în retragere prin Decretul Prezidențial nr. 54 din 4 aprilie 1987 (articolul nr. 46, litera „a” din Statutul Corpului Ofițerilor).

Colonelul Neculai Frost a mai avut două surori și patru frați. Unul dintre frați, Petru Frost (n. 7 mai 1929, jud. Iași), a fost ofițer în cadrul MAPN și a activat la UM 01175 Iași. Cel de-al doilea frate, Constantin Frost (n. 10 iun. 1933, mun. Iași), a fost ofițer de Securitate la Direcția regională MAI Iași/ISJ Iași până în 1968, când a fost trecut în rezervă pentru „abateri repetate de la conduita morală și dezinteres în muncă”¹.

În ciuda carierei profesionale impecabile din Securitate, Neculai Frost a avut în primii 15 de ani de activitate probleme cu dosarul de cadre din cauza rudelor sale. Tatăl său, Ioan Frost (n. 18 mart. 1896, mun. Iași), a fost muncitor tâmplar la Fabrica de țigărete din Iași din 1927 până în 1959. Între 1938 și 1939 a făcut parte din Frontul Renașterii Naționale, purtând uniformă și participând la câteva acțiuni organizate în Iași. De asemenea, după dizolvarea acestei formațiuni politice, s-a înscris în 1940 în cuibul legionar „Șoimii Moldovei”, unde a participat sporadic la câteva ședințe (nu a participat la rebeliunea legionară din ianuarie 1941). În 1946 s-a înscris în PSD, devenind ulterior, prin fuziunea PSD cu PCR, membru PMR. La 27 septembrie 1958, Comitetul Regional PMR Iași l-a exclus din partid din cauza trecutului său.

Un alt frate al ofițerului, cel mai mare, Gheorghe Frost (n. 25 apr. 1921, mun. Iași – d. 1962), a fost maestru la Atelierele CFR din Iași în anii '40. În perioada 1940-1941 a fost simpatizant legionar participând la câteva ședințe. În 1946 s-a înscris în PSD, iar mai târziu, prin fuziunea cu PCR, a devenit membru PMR. A fost exclus din partid de către o subcomisie de verificare pentru că și-a ascuns trecutul (1950). Între copertele dosarului de cadre al ofițerului se regăsește și o copie a unui extras dintr-o autobiografie dată de Gheorghe Frost pe 21 octombrie 1958, în care acesta își recunoștea simpatia față de Mișcarea Legionară de la începutul anilor '40:

Am simpatizat cu mișcarea legionară și am privit chiar de vreo două sau trei ori la adunările care aveau loc la Ventonică pe Nicolina. Dar pentru acest fapt am avut discuții cu părinții și am primit chiar și o bătaie de la ei, interzicându-mi să mă mai duc. În anul 1946, m-am înscris în PSD, devenind astfel membru al acestui partid, iar mai târziu, la unificare, al PMR. Am fost membru al PMR până în 1950, când am fost verificat și exclus din PMR.

În dosarul ofițerului se găsește o notă informativă din 16 februarie 1960 dată de un anumit căpitan Baciuc din cadrul PCTF Socola Iași, în care acesta îl „turna” pe ofițerul Frost superiorilor săi. Căpitanul Baciuc afirma în document că, în februarie 1960, cu ocazia unei ședințe din cadrul PCTF Iași, au fost luate în discuție cazurile unor activiști de partid și de stat din Regiunea Iași, care au avut un trecut „necorespunzător”. În cadrul ședinței a fost amintită și familia Frost. Astfel, acesta afirma în document că îl cunoștea pe Neculai Frost și pe unul dintre frații săi de pe vremea în care aceștia se găseau la Gimnaziul Industrial „Vasile Mălinescu” din Iași, strada Lascăr Catargiu. Căpitanul Baciuc îi acuza pe cei doi că, în acea perioadă, ar fi desfășurat propagandă legionară fredonând cântece legionare și recrutând mai mulți colegi în vederea înscrierii în Mișcarea Legionară (Baciuc fusese coleg în prima clasă de gimnaziu cu Neculai Frost).

1. Notă de relații „secretă” din 8 octombrie 1971 întocmită de locotenent-colonelul Traian Bara, adjunct de șef de serviciu, și maiorul Nicolae Gică, ofițer specialist la Direcția Personal și Învățământ din CSS (*ibidem*, dosar nepaginat).

Nota informativă a ajuns la Direcția a V-a din MAI care, pe 8 martie 1960, a trimis-o spre exploatare Direcției Cadre din MAI¹. Pe adresa Direcției a V-a care însoțește nota informativă se regăsește rezoluția unui ofițer din Serviciul IV al Direcției Cadre din MAI, dar a cărui semnătură este indescifrabilă:

Din ordinul tov. Pateșan [colonelul Pateșan Ioan, șef al Direcției Cadre a MAI – *n.n.*] materialul acesta se va clasifica la dosarul personal al ofițerului.

Acest lucru denotă faptul că CV-ul ofițerului era bine cunoscut de cei din conducerea MAI, însă datorită bunei comportări a acestuia, care se dovedise de-a lungul timpului a fi un cadru indispensabil și un bun profesionist, toate aceste informații treceau în plan secund² (ofițerul nu și-a ascuns niciodată trecutul său și nici cel al rudelor, menționând în autobiografiile date toate detaliile referitoare la acest aspect). Astfel de documente nu erau niciodată aruncate la coș sau distruse, ci se păstrau/clasau întotdeauna la dosarul de cadre.

O dovadă a devotamentului și fidelității ofițerului Frost față de instituția care-l apreciasse și promovase în diferite funcții este un raport scris de Neculai Frost, datat 10 iunie 1959, în care acesta își „turna” superiorilor săi mătușa din partea mamei. Sanda Dimulescu îl rugase să se intereseze de situația soțului ei, Ion Dimulescu, care fusese arestat de organele de Securitate din raionul Negrești sub acuzația de uneltire contra regimului:

Raportez: În ziua de 9 iunie a.c. a venit la mine acasă mătușa mea Dimulescu Sanda și mi-a adus la cunoștință că soțul ei Dimulescu Ion a fost arestat cu câteva zile în urmă de către organele de Securitate din Raionul Negrești, Regiunea Iași. Ea m-a rugat să mă interesez de situația soțului său, lucru pe care eu am refuzat să-l fac. Acest caz îl relatez însă, întrucât se referă la situația mea de cadre. În legătură cu acest unchi al meu relatez următoarele: El este de profesie avocat și provine dintr-o familie de funcționari. Profesează avocatura de peste 30 de ani. Are a avut o casă în comuna Țibănești, Raionul Negrești, Regiunea Iași. (...) De asemenea, despre el am aflat de la Direcția Cadre că în trecut a făcut politică liberală, având și anumite funcții de conducere în fostul județ Vaslui. Alte lucruri despre el nu mai cunosc. (...) În ce privește legăturile mele cu Dimulescu Ion. În toată viața mea l-am văzut de 3-4 ori, când am fost cu familia mea în comuna Țibănești. Ultima dată l-am văzut în vara anului 1945 când am fost în concediu pentru câteva zile la bunica mea. Despre el nu am știut să fi desfășurat vreun fel de activitate politică în perioada de după 1944. Nici în prezent nu știu motivul pentru care a fost arestat, dar întrucât a fost reținut de organele de Securitate, presupun că e vorba despre activitate contrarevoluționară. Acestea sunt lucrurile despre care am de raportat³.

Cazul soțului mătușii sale, Ion Dimulescu, se regăsește și într-o notă întocmită de Direcția Personal și Învățământ a CSS la 12 ani distanță de raportul ofițerului. Din acest document aflăm că Ion I. Dimulescu (n. 25 dec. 1896, com. Brebu, jud. Prahova), locuia în București, pe strada Armenească, nr. 43. În anii '30 a fost membru în delegația permanentă și vicepreședinte al organizației județene PNL Vaslui. Pe 31 august 1959,

1. Adresa „strict secretă” nr. 510/3/00618.005 din 8 martie 1960, semnată de către locțiitorul șefului Direcției a V-a din MAI, Nicolae Stan, și de către maiorul V. Morărașu, șef de serviciu în aceeași direcție (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. De altfel, Frost Neculai amintise chiar el într-o autobiografie dată la București în ziua de 11 februarie 1959 despre activitatea sa în perioada statului național-legionar: „În această perioadă 1940-1941 legionarii se aflau la putere. Eu personal nu am făcut parte nici din mișcarea legionară și nici din «frățiile de cruce» și nici nu am participat la vreo manifestație legionară. În timpul orelor de muzică care se făceau la gimnaziul unde învățam se cântau cântece legionare și cu această ocazie am cântat și eu aceste cântece. Într-un alt fel nu am avut niciun fel de legătură cu mișcarea legionară” (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Raportul căpitanului Neculai Frost din 10 iunie 1959 adresat Serviciului Învățământ din Direcția Cadre a MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

Tribunalul Militar Iași l-a condamnat prin Decizia nr. 531 la 12 ani de temniță grea, opt ani degradare civică și confiscarea totală a averii pentru infracțiunea de uneltire contra ordinii sociale (art. 209, pct. 2, literele „a” și „b” din Codul penal). Colegiul Militar din Tribunalul Suprem al RPR, prin Decizia nr. 125 din 18 iunie 1963, a reanalizat cazul și i-a schimbat încadrarea juridică, condamnându-l la cinci ani de închisoare corecțională. A fost pus în libertate în urma unui decret de grațiere din 1964¹.

În 1949 s-a căsătorit cu Frost (născută Rusu) Eugenia (n. 24 dec. 1929, mun. Iași, jud. Iași) fostă membră în CJ Iași al UTC și șefă a Secției Sport și Educație Fizică din același comitet județean (dec. 1948 – mai 1949); instructor în Secția de propagandă a CJ Iași al PMR (aug.-nov. 1949); instructor și șef de sector în cadrul Secției administrative a CC al UTM (nov. 1949 – iun. 1951). După nașterea primului copil a întrerupt munca de activistă UTM dedicându-se creșterii copiilor și treburilor gospodărești. Cei doi soți au avut trei copii:

Alexandru Frost (n. 18 febr. 1958, mun. București), ofițer MI în anii '80;

Adriana Frost (n. 23 nov. 1950, mun. București), absolventă a Facultății de Comerț din cadrul ASE, ofițer MI în anii '80;

Rodica Frost (n. 31 iul. 1952, mun. Oradea, jud. Bihor), angajat civil în MI în funcția de profesoară de psihologie la Școala Militară pentru Perfecționarea Ofițerilor de Miliție București în anii '80.

Grade succesive: locotenent (6 mart. 1951); locotenent-major (6 mart. 1954); căpitan (30 dec. 1955); maior (30 dec. 1959); locotenent-colonel (23 aug. 1965); colonel (8 mai 1971).

Decorații: medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat” (20 august 1954); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (13 mart. 1957); medalia „Muncii” (12 aug. 1959). Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, lui Nicolae I. Frost i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”²; medalia „Meritul Militar”, clasa I (19 aug. 1961); medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat” (26 dec. 1962); medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei de sub jugul fascist” (18 aug. 1964); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (21 mai 1971); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (30 dec. 1972); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (23 aug. 1974); medalia „A 30-a aniversare a zilei Forțelor Armate” (18 oct. 1974); medalia „A 40-a Aniversare a revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă” (aug. 1984); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (9 apr. 1966), a II-a (24 mart. 1971) și I (20 apr. 1976); Ordinul „Muncii”, clasa a III-a (7 mai 1981).

Pedepse: două zile de arest pentru neraportarea unor abateri ale subalternilor (ian. 1962); „mustrare scrisă” pentru nerespectarea unui ordin (oct. 1965).

FURTUNĂ AUREL, locotenent-major.

Activitate profesională: instructor III în aparatul central al DGP (21 aug. 1975).

1. Notă „secretă” din 8 octombrie 1971 privind pe Dimulescu Ioan. Documentul este întocmit de Serviciul I din Direcția Personal și Învățământ a CSS și este semnat de către locotenent-colonelul Traian Bara, adjunct al șefului Serviciului I din Direcția Personal și Învățământ a CSS (*ibidem*, dosar nepaginat). Potrivit fișei matricole penale a deținutului politic Dimulescu Ion, a fost arestat de către Direcția regională MAI Iași în ziua de 8 iunie 1959 și și-a executat pedeapsa în penitenciarele Iași, Galați, Botoșani și Aiud (AANP, fond Fișe matricole penale deținuți politici, fișa matricolă penală a deținutului CR Dimulescu Ion; Decretul nr. 176/1964 „pentru grațierea de restul pedepsei ce mai au de executat un număr de 2.920 condamnați”; ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 176/1/1964).
2. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea Medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 120/1961, f. 64).

G

GAFU ILIE, căpitan (n. 26 iul. 1924, com. Lunca-Cernăuți, Ucraina – d. 10 nov. 2009, mun. București).

Activitate profesională: ofițer la Centrul de Triere Rahova din Direcția Unităților de Muncă (1951); locțiitor de comandant la Colonia de Muncă Cernavodă (1951-?); șef al Biroului Pază din Serviciul Pază și Regim al DLCM (21 sept. 1953). A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 2947.

GANEA MIRECA, angajat civil (n. 12 iul. 1925, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1948.

Studii civile: liceul teoretic (?-1945). După absolvirea liceului a urmat pentru doi ani cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității din București (1945-1947); curs de contabilitate normată (1949).

Activitate profesională: în 1948 a renunțat la facultate pentru a se angaja la Întreprinderea Comercială de Stat Alimentară, unde a lucrat ca funcționar până în februarie 1950. Pe 15 februarie 1950, a fost încadrat la Serviciul financiar din DGP, unde, după o scurtă perioadă, va fi avansat în funcția de șef al Secției Contabilitate Normată¹ (1951-1952).

GEORGESCU M., sublocotenent.

Activitate profesională: lucrător de cadre în Serviciul Cadre din Direcția Cadre a DGPCUM (8 dec. 1951).

GHEORGHE ALEXANDRU FLORIAN, colonel, d.p. nr. 2971 (n. 31 aug. 1950, mun. Ploiești, jud. Prahova).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: (?) tatăl a fost activist de partid.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: psiholog.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTC din 1965 și PCR din 1974; membru în Biroul Comitetului UTC din Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (oct. 1977 – febr. 1980).

Studii civile: Liceul „Alexandru Vlahuță” din Râmnicu Sărat (15 sept. 1965 – 30 iun. 1969); Școala Tehnică Sanitară din Ploiești (1 oct. 1969 – 30 iun. 1971); Facultatea de

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 262.

Filosofie, Universitatea din București, specialitatea psihologie (1 oct. 1971 – 20 iun. 1975); curs de perfecționare a pregătirii personalului – CEPECA – Academia „Ștefan Gheorghiu” din București (31 mart. – 29 nov. 1980); curs postuniversitar „Managementul schimbărilor majore pentru dezvoltarea culturii și imaginii organizaționale a unităților penitenciare” la Institutul Român de Management din Școala Națională de Studii Politice și Administrative (10 ian. – 29 iun. 2000). În urma examenului de doctorat susținut la 16 februarie 1995 la Facultatea de Sociologie, Universitatea din București, a obținut titlul științific de „Doctor în psihologie” cu teza intitulată „Reconstruirea personalității în mediul penitenciar”.

Stagiul militar : termen redus la Școala Militară pentru Perfecționarea Cadrelor Active și Pregătirea Ofițerilor de Rezervă – UM 0900 Grădiștea (iun. – 25 dec. 1976).

Studii militare : curs de reciclare la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare, București (12 mart. – 10 apr. 1982).

Studii politice : Universitatea Politică și de Conducere de pe lângă MI (1980-1984); curs postuniversitar de reciclare în domeniul psihosociologiei la Academia „Ștefan Gheorghiu” din București, Bulevardul Armata Poporului, nr. 1-3 (6 mai – 6 dec. 1985).

Activitate profesională : învățător la Școala generală din satul Puchenii Mari din comuna Odăile, județul Prahova (1 sept. – 15 nov. 1975). Pe 15 noiembrie 1975 a fost încadrat în MI ca angajat civil, fiind repartizat ca psiholog la Centrul de Primire, Observare și Repartizare Minori – CPORM București (15 nov. 1975 – 1 aug. 1977).

Pe 1 august 1977, ca urmare a rezultatelor bune obținute în activitatea profesională, a fost convocat în rândul cadrelor active ale MI cu gradul de locotenent-major de Securitate și repartizat la Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 în funcția de asistent I la catedra de Științe Sociale, disciplina psihologie generală (1 aug. 1977 – 1 iul. 1980).

Pe 1 iulie 1980 a fost mutat în interes de serviciu în aparatul central al DGP, unde a deținut următoarele funcții : ofițer specialist I la Serviciul Reeducare¹ (1 iul. 1980 – 1 mai 1990); ofițer specialist II (1 mai 1990 – 30 iun. 1992); șef al Serviciului independent Studii Documentare și Învățământ (1 iul. 1992 – 16 apr. 1997); șef al Serviciului independent cultural-educativ (1 dec. 1999 – 1 iun. 2001) și șef al Direcției Educație, Studii și Psihologie Penitenciară (1 iun. 2001 – 31 mai 2003); comandant al penitenciarului de maximă siguranță București-Rahova (16 apr. 1997 – 1 dec. 1999).

Notarea de serviciu întocmită de superiorii ofițerului pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1988 lăuda activitatea depusă de acesta și îi acorda calificativul „foarte bine” :

În anul 1988, tovarășul maior Gheorghe Florian a desfășurat o activitate bogată, contribuind la soluționarea multor probleme care au stat în fața serviciului reeducare. Astfel, la începutul anului a fost antrenat o bună perioadă de timp cu sarcini legate de punerea în aplicare a Decretului nr. 11 [Decretul nr. 11 din 26 ianuarie 1988 privind amnistierea unor infracțiuni și reducerea unor pedepse, publicat în *Monitorul Oficial al RSR*, nr. 5/1988 – n.n.], răspunzând direct de una din unitățile din teritoriu. În tot cursul anului a depus eforturi susținute pentru pregătirea și desfășurarea în condiții optime a reciclării timp de o lună a tuturor educatorilor din penitenciare. În acest sens a mobilizat toate cadrele serviciului la elaborarea de materiale cu un bogat conținut teoretic și aplicativ privind reeducarea deținuților, a susținut personal în

1. După trecerea în rezervă a șefului Serviciului Reeducare din DGP, colonelul Alexandru Gheorghe Rusu Constantin, maiorul Gheorghe Florian a fost numit provizoriu la comanda acestui serviciu (18 iun. – 15 nov. 1988). Pe 15 noiembrie 1988, în fruntea Serviciului Reeducare din DGP a fost numit maiorul Stoica Buția.

cadrul reciclării o serie de expuneri, dezbateri și lucrări practice, s-a preocupat de aducerea unor specialiști din afara sistemului penitenciar, s-a implicat direct în pregătirea lucrărilor de absolvire de către educatori. (...) Și în acest an, maiorul Gheorghe Florian s-a preocupat de perfecționarea pregătirii de specialitate a cadrelor de penitenciare prezentând expuneri atât celor care lucrează în unități, cât și celor cuprinși în cursuri de reciclare. Un mare volum de muncă a depus pentru elaborarea instrumentelor și culegerea datelor necesare efectuării unui studiu privind posibilitățile de diagnoză a pericolozității deținuților în scopul prevenirii evenimentelor negative, studiu aflat în etapa de definitivare, concluziile și propunerile urmând a fi prezentate conducerii profesionale. În acest context menționez și faptul că maiorul Gheorghe Florian a îndrumat cu competență atât activitatea de cercetare științifică în domeniul științelor sociale care se desfășoară în penitenciare și școlile speciale, cât și activitatea psihologilor din unitățile subordonate, precum și cea de îmbogățire a fondului documentar al direcției generale. A participat la controale de fond și tematiche în unități, prilejuri în care a analizat atent și exigent activitatea educatorilor, desprinzând concluzii reale și propunând măsuri eficiente pentru remedierea neajunsurilor¹.

În anii '80, maiorul Florian Gheorghe a susținut prelegeri de specialitate la cursurile de reciclare a cadrelor de la Școala Militară pentru Pregătirea Subofițerilor de Miliție Câmpina – UM 0433 și la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București din DGP.

De-a lungul carierei sale, a publicat mai multe cărți și studii de specialitate despre sistemul penitenciar românesc².

A fost trecut în rezervă pe 3 iunie 2003 prin ordinul MJ nr. 1492/C.

Lector universitar la catedra de Asistență Socială a Facultății de Sociologie și Asistență Socială a Universității din București (2004); psiholog la Institutul Național de Criminologie din București (2007).

În anul 1983 s-a recăsătorit cu Gheorghe (Barbur) Viorica – subofițer operativ II evidență deținuți la penitenciarul Baia Mare (1980-1983); subofițer operativ IV supraveghere (1983-1984) și subofițer operativ II evidență deținuți la Penitenciarul de Tineri Jilava (1984-1988); subofițer operativ II evidență deținuți la penitenciarul București-Jilava (1988-1990).

Grade succesive: sublocotenent r. (25 dec. 1976); locotenent-major (1 aug. 1977); căpitan (23 aug. 1982); maior (23 aug. 1988); locotenent-colonel (15 apr. 1990); colonel (1 dec. 1994).

Decorații: Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1998).

Pedepse: „mustrare scrisă” pentru evadarea deținutului Marian Dumitru din Penitenciarul de maximă siguranță București-Rahova în data de 9 decembrie 1998 (ian. 1999).

GHEORGHE C., locotenent-major.

Activitate profesională: șef al Biroului Învățământ din DPLC (febr. 1955).

-
1. Notarea de serviciu este întocmită și semnată de către șeful Serviciului Reeducare din DGP, maiorul Stoica Buția. Ofițerul a luat cunoștință de conținutul notării la data de 4 martie 1989 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2971, fv. 43).
 2. Iată câteva titluri: *În sprijinul perfecționării pregătirii de specialitate a cadrelor de penitenciare. Studii psiho-sociologice privind mediul penitenciar*, volum colectiv editat sub egida Serviciului Reeducare din DGP-MI, București, 1985 (autori: colonel Constantin Gheorghe-Rusu, maior Dan Sterian, căpitan psiholog Florian Gheorghe, Mihai Victor Stamatescu); *Psihologie penitenciară*, Oscar Print, București, 1996; *Dinamica penitenciară. Reforma structurilor interne*, București, 1999; *Fenomenologie penitenciară*, Oscar Print, București, 2003.

GHEORGHE ION GHEORGHE, colonel (n. 27 aug. 1937, com. Fărcășele, jud. Olt).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran cu gospodărie mică.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : profesor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1951 ; secretar al Comitetului UTM din comuna Fărcășele (1957 – oct. 1959) ; membru PCR din 1968 ; secretar adjunct cu probleme de propagandă în Biroul Organizației de Bază PCR din cadrul Cabinetului pentru activitatea ideologică și politico-educativă pendinte de Comitetul de Partid al MI (1979).

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1944-1948) ; Liceul „Ioniță Asan” din Caracal/ Școala medie nr. 1 din Caracal (1948-1955) ; Facultatea de Filosofie, Universitatea „C.I. Parhon” din București, secția Pedagogie (1 oct. 1959 – iun. 1964). În timpul facultății a fost șef al Comitetului de cămin și șef al Comisiei sociale a Uniunii Asociațiilor Studențești din centrul universitar din București.

Rezultatele bune obținute la învățătură, precum și originea sănătoasă a studentului Gheorghe I. Gheorghe au atras atenția ofițerilor de Securitate din Direcția Cadre a MAI, care au început să verifice trecutul său și pe al rudelor în vederea încadrării sale în rândul cadrelor permanente ale MAI.

La data de 23 ianuarie 1964, tânărul Gheorghe I. Gheorghe a solicitat printr-o cerere adresată ministrului Afacerilor Interne ca după absolvirea facultății să fie încadrat în MAI, fără a avea pretenția la locuință.

În primăvara anului 1964, maiorul de Securitate Constantin Iacob din UM 0123/0 București a fost delegat din partea Direcției Cadre a MAI să efectueze verificări asupra rudelor apropiate ale studentului Gheorghe I. Gheorghe, care era propus de Direcția Cadre a MAI pentru încadrarea în minister. Cu această ocazie s-a constatat că un unchi al studentului ar fi avut un „trecut necorespunzător” :

Menționăm că Gheorghe Gheorghe are un unchi, anume Radu Ion, născut la 9. VI. 1910 în comuna Fărcășele, raionul Caracal, regiunea Oltenia, fiul lui Ion și Ioana, colectivist, domiciliat în comuna natală. Acest unchi a fost membru al organizației legionare, deținând funcția de șef de cuib, fapt pentru care în anul 1959 a fost încadrat într-un lagăr de muncă conform ordinului MAI-Cabinet, unde a stat până în anul 1960 [se pare că a fost internat administrativ în baza unui ordin/decizie a MAI – n.n.]. În prezent este recrutat ca agent de către raionul de Securitate Caracal, însă nu a dat rezultate fiind bolnav de TBC. Nu este semnalat cu activitate dușmănoasă¹.

Studii militare : cursul „A” la Școala Militară de Ofițeri Activi de Securitate nr. 1 din București (1 aug. – 31 oct. 1964) ; cursul scurt de pregătire de luptă de la Snagov – CSS, seria a IV-a² (6-28 ian. 1970) ; curs de perfecționare a anchetatorilor penali (?) ; curs de

1. Notă de constatare din 1964 întocmită de Serviciul I din Direcția Cadre a MAI, document semnat de maiorul de Securitate, Constantin Iacob (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2816, dosar nepaginat). Conform fișei matricole penale, Radu Ion a fost internat la Penitenciarul Craiova pentru o perioadă de 36 de luni, în baza ordinului MAI nr. 10.052/1959. A fost eliberat pe 15 februarie 1961, în baza ordinului MAI nr. 1.081/1961 (AANP, fond Fișe matricole penale deținuți politici, fișa matricolă penală a deținutului Radu I. Ion).
2. Disciplinele care se predau la acest curs erau următoarele : instrucția tactică, instrucția focului și trageri, topografie militară, instrucția genetică, instrucția de front, regulamente militare generale, cunoașterea armelor de mică armă, cunoașterea unor mijloace tehnice folosite în muncă și schi. Calificativul general obținut de căpitanul de Securitate Gheorghe I. Gheorghe la acest curs a fost „bine”. La acea dată, comandant al cursului era colonelul Gheorghe Băleanu, iar șef de stat-major, colonelul Vladimir Biris (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2816, dosar nepaginat).

reciclare la Școala Militară pentru Perfecționarea Cadrelor Active și Pregătirea Ofițerilor de Rezervă – UM 0900 Grădiștea (1980); curs de perfecționare la Școala Militară pentru Perfecționarea Ofițerilor de Miliție București (30 mart. – 30 apr. 1987).

Studii politice : Universitatea Politică și de Conducere din MI (1975-1978).

Activitate profesională : funcționar la Sfatul Popular al comunei Fărcășele, planificator la Cooperativa de Consum comună și magazioner la Secția Fărcășele din cadrul Direcției Zonale de Îmbunătățiri Funciare Craiova (1955 – apr. 1959); învățător suplinitor la Școala elementară din comuna Fărcășele (apr. – 1 oct. 1959).

După absolvirea cursului scurt de ofițeri de Securitate din cadrul Școlii Militare de Ofițeri Activi de Securitate de la Băneasa a fost încadrat în funcția de ofițer II la Biroul II din Serviciul I al Direcției a III-a din MAI (1 nov. 1964 – 1 sept. 1967).

Din prima foaie de notare întocmită de superiorii ofițerului din Serviciul I al Direcției a III-a din MAI aflăm că aceștia erau mulțumiți de activitatea depusă în serviciu de tânărul locotenent-major Gheorghe în perioada 1 noiembrie 1964 – 1 noiembrie 1965 :

Este un ofițer inteligent, cu o bună pregătire culturală, fapt ce-l ajută la înțelegerea cu ușurință a metodelor muncii de Securitate. Trecând la munca practică, după scurta pregătire teoretică la care a luat parte, ofițerul a dovedit că a căpătat suficiente cunoștințe și, ajutat de șefii săi, a reușit să-și însușească în bune condițiuni problemele de muncă. Faptul că ofițerul și-a însușit ordinele și directivele conducerii profesionale orientându-se în rezolvarea problemelor ce cad în sarcina sa, se datorește și modului cum caută să-și organizeze munca, axându-se pe problemele mai importante, atașamentului său față de instituție, inițiativei de care dă dovadă în muncă. În perioada la care se referă notarea, ofițerul deși nou încadrat și-a realizat și depășit la unele compartimente planul său de muncă. Astfel a recrutat un agent, 3 case de întâlniri, a deschis 3 dosare de verificare, a clarificat două acțiuni informative și a depășit planul la luări în evidență (ca elemente). În munca cu agentura se orientează, dând pe loc indicații corespunzătoare asupra modului cum să acționeze aceștia pentru a duce la îndeplinire sarcinile ce li se trasează¹.

Ofițer II la Grupa de control din Direcția de Securitate a Orașului București (1 sept. 1967 – 1 mai 1968); inspector principal I la Grupa de control din Inspectoratul de Securitate al Municipiului București (1 mai 1968 – 1 febr. 1972); ofițer specialist IV la Comitetul de Partid din CSS (1 febr. – mai 1972). În primăvara anului 1972, ca urmare a fuzionării CSS cu MAI, a fost mutat la Cabinetul pentru activitatea ideologică și politico-educativă din cadrul Comitetului de Partid al MI, unde a deținut funcțiile de ofițer specialist IV consultant (iun. 1972 – 1 aug. 1973), ofițer specialist III consultant (1 aug. 1973 – 1 febr. 1976) și ofițer instructor consultant (1 febr. 1976 – 1 sept. 1983).

În calitate de ofițer politic, a desfășurat o intensă muncă de propagandă, sprijinind din punct de vedere politico-ideologic organizațiile de partid ce i-au fost repartizate. La Cabinetul pentru activitatea ideologică și politico-educativă a fost numit și șef al catedrei Materialism dialectic și istoric și aplicarea sa creatoare de către PCR. De asemenea, în 1979 a fost numit și în funcția de șef al colectivului de lectori ai Comitetului de Partid din MI, unde a desfășurat activități de planificare, coordonare și îndrumare a propagandei prin conferințe politico-ideologice în unitățile militare ale MI.

Din cauza faptului că de câteva ori s-a prezentat la serviciu în stare avansată de ebrietate, locotenent-colonelul de Securitate Gheorghe Gheorghe a fost mutat disciplinar în toamna anului 1983, de la Comitetul de Partid al MI la DGP.

1. Foaie de notare întocmită pentru perioada 1 noiembrie 1964 – 1 noiembrie 1965. Pentru această perioadă, locotenent-major Gheorghe I. Gheorghe a primit din partea șefului Biroului II calificativul „foarte bine” (*ibidem*, dosar nepaginat).

Ofițer specialist principal III la Serviciul Reeducare din DGP (1 sept. 1983 – 1 mai 1990); ofițer specialist II și I la Serviciul cultural-educativ din DGP (1 mai 1990 – 30 nov. 1994).

Într-un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre și Învățământ din DGP la data de 9 iunie 1989, se preciza:

Disponând de o bogată experiență în munca de propagandă și educație, a participat concret la întocmirea unor programe privind activitatea de reeducare în unitățile de penitenciare și redactarea unor materiale de sinteză și informări, atât la nivelul serviciului, cât și al direcției generale. A avut o contribuție directă la organizarea și desfășurarea în bune condiții a cursului de reciclare a educatorilor din penitenciare, elaborând teme cu un conținut adecvat, conducând nemijlocit o parte din activitățile de pregătire. A participat la executarea unor controale tematice și de fond în unități, fiind preocupat de informarea educatorilor pentru executarea sarcinilor în condiții cât mai bune și stabilirea unor măsuri adecvate pentru îmbunătățirea continuă a muncii¹.

A fost trecut în rezervă la 30 noiembrie 1994 prin ordinul MJ nr. 1286/C (în conformitate cu articolul nr. 43, litera „f” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate).

În 1965 s-a căsătorit cu o fostă colegă de facultate, Gheorghe (născută Csillag) Elena (n. 4 iun. 1942, satul Alămor, com. Loamneș, jud. Sibiu), cercetător științific la Institutul de Filosofie al Academiei RSR și Institutul de Filosofie al Universității București (1965-1990), membru supleant în Biroul Comitetului de Partid al Universității din București (1982-?).

Tatăl soției, Paul Csillag (n. 1918, satul Alămor, com. Loamneș, jud. Sibiu – d. 1976), a fost ofițer MAI în perioada 1949-1960 (trecut în rezervă și pensionat cu gradul de maior în anul 1960). După trecerea în rezervă, a lucrat ca merceolog la Uzinele „Metalurgica” din Sibiu.

Grade succesive: locotenent-major (1 aug. 1964); căpitan (23 aug. 1969); maior (23 aug. 1971); locotenent-colonel (23 aug. 1980); colonel (23 aug. 1987).

Decorații: medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (20 apr. 1971); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (30 dec. 1972); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (15 aug. 1969) și I (31 aug. 1974); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (28 apr. 1980) și a II-a (6 iun. 1985).

Pedepse: „muștrare” pentru lipsă de preocupare în muncă (oct. 1967); „muștrare” pentru nerealizarea planului de recrutare stabilit pentru semestrul II (iul. 1968); trei zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru refuz de a executa o obligație de serviciu și atitudine ireverențioasă față de șefii ierarhici (ian. 1981); 3 zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru că s-a prezentat la serviciu sub influența băuturilor alcoolice (iun. 1983); „muștrare scrisă” pentru că a executat un control de fond la Bacău în ținută civilă (oct. 1993).

GHEORGHE N. IOAN, angajat civil (n. 7 apr. 1912, com. Grădiștea, jud. Brăila).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PSD (?).

Studii civile: cursul primar (?-1925); Liceul Teoretic din Râmnicu Sărat (1926-1934). În perioada 1930-1931 a întrerupt cursurile din cauze materiale.

1. Referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre și Învățământ din DGP la data de 9 iunie 1989. Documentul poartă mențiunea „secret de serviciu” și este semnat de către șeful cu delegație al DGP, general-maior Anton Gheorghiu, și de către șeful Serviciului Cadre și Învățământ din DGP, locotenent-colonel Vasile Văduva (*ibidem*, dosar nepaginat).

Stagiu militar: Regimentul 16 Artilerie (1936-1938). Într-un referat de cadre din 1952 se menționa participarea tânărului Ioan Gheorghe pe Frontul de Est:

Între timp (1941-1946 perioada frontului) a fost concentrat la Rgt. 16 Art. cu care a plecat pe frontul antisovietic, având gradul de soldat. Pe front a făcut parte dintr-o coloană care era independentă de Rgt. și au mărșăluit prin Tighina, Dalcic, până la marginea orașului Odesa fără a participa la lupte (arată în discuții). În Noiembrie 1941 a revenit cu unitatea în țară, de unde a fost desconcentrat. În August 1942, a fost din nou chemat și trimis pe front la Cotul Donului, unde a căzut prizonier. În prizonierat a stat până în 1946 când a revenit în țară și și-a reluat serviciul la Asigurările Sociale¹.

Activitate profesională: băiat de prăvălie la un magazin de coloniale din Brăila (1925-1926); șomer (1934-1936); agricultor în gospodăria părintească (1938 – ian. 1939); funcționar la Casa Asigurărilor Sociale (1939-1941 și 1946 – mai 1949). După desființarea Asigurărilor Sociale în primăvara anului 1949, s-a angajat ca funcționar la Secțiunea financiară Câmpulung-Muscel pendinte de Ministerul Finanțelor (mai 1949 – oct. 1951). În octombrie 1951, a fost încadrat în funcția de contabil II la Serviciul financiar din DGPCUM.

GHEORGHIU A. IOAN, maior, d.p. nr. 1942 (n. 25 ian. 1909, com. Slobozia Conachi, jud. Galați – d. 1988, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țaran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: profesor fonopedagog.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în ARLUS din 1949; conferențiar în cadrul Consiliului orășenesc ARLUS din Iași (1950-1954). În 1950, Consiliul General al ARLUS i-a acordat o diplomă de merit „pentru activitate rodnică pe tărâmul adâncirii prieteniei Româno-sovietice”; membru de sindicat și președinte al Casei de Ajutor Reciproc a Sindicatului Salariaților din Învățământ, filiala Iași (1950-1952); membru PMR din 1955.

Studii civile: 4 clase în satul Lozna, comuna Dersca, județul Botoșani (1918-1922); 6 clase la Școala normală „Alexandru Vlahuță” din Dorohoi, jud. Botoșani (1922 – iun. 1928). După absolvirea acestei școli a primit diploma de învățător; curs de specializare pentru calificarea în profesia de fonopedagog organizat la Centrul profesional nr. 6 din cadrul Ministerului Prevederilor Sociale (1951-1952).

Stagiu militar: Regimentul 13 Infanterie Iași (1 nov. – dec. 1930) și Școala de Ofițeri de Rezervă din Bacău (dec. 1930 – 1 nov. 1931). A fost lăsat la vatră cu gradul de sergent TR, iar în mai 1932 a fost avansat la gradul de sublocotenent în rezervă. Odată cu izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, Gheorghiu Ioan a fost concentrat la Regimentul 13 Infanterie Iași unde a rămas până în toamna anului 1940, când a fost desconcentrat². În ajunul izbucnirii războiului cu URSS, a fost din nou concentrat la Brigada 23 Mixtă Constanța; pe 10 iulie 1941, unitatea s-a desființat printr-un ordin al Marelui Stat-Major. A revenit la Regimentul 13 Infanterie Iași de unde a fost desconcentrat. Pe 1 octombrie 1941, a fost din nou concentrat și trimis pe front la Odessa, unde se găsea pentru refacere Regimentul 13 Infanterie Iași. Ajuns în apropierea Odessei – satul Mariental – în ziua de 13 octombrie, Gheorghiu și unitatea sa se pregăteau să înlocuiască în linia întâi un alt

1. ANIC, fond CC al PCR – Secțiia administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 276.
2. În perioada mai-noiembrie 1940 a fost detașat la Brigada 23 Mixtă Constanța care avea misiunea de a apăra litoralul Mării Negre lucrând la organizarea terenului și amenajarea cazematei.

regiment. Acest lucru nu s-a mai produs, deoarece trupele sovietice care erau încercuite la Odessa s-au retras abandonând fortificațiile din jurul orașului¹. În această situație, unele unități românești aflate pe litoralul nordic al Mării Negre, printre care și regimentul lui Gheorghiu, au fost retrase în țară, astfel că pe 5 noiembrie 1941 a fost deconcentrat, întorcându-se la vechiul loc de muncă. În iulie 1942, a fost din nou concentrat la Regimentul 13 Infanterie Iași și, după o perioadă de instrucție de circa o lună și jumătate, unitatea a fost trimisă în linia întâi la Cotul Donului pentru a înlocui trupele germane decimate în luptă² (regimentul a plecat către destinație la 3 septembrie 1942 și a ajuns abia după o lună de zile). În urma mării contraofensive sovietice declanșate pe 19 noiembrie 1942 în zona Stalingrad, Gheorghiu a căzut prizonier³. Va fi internat în Lagărul de prizonieri nr. 74 Oranki-Mănăstârka, unde va activa în mișcarea antifascistă a prizonierilor români, prin susținerea unor conferințe la clubul lagărului⁴.

Într-o autobiografie dată în 1951, profesorul Ioan Gheorghiu oferea detalii despre participarea sa la luptele din 1942 :

Am stat desconcentrat până la 18 Iulie 1942 când am fost concentrat din nou tot în cadrul Regimentului 13 Inf. repartizat la Batalionul II ce se găsea la Ungheni și numit comandant de pluton pușcași la Compania 7-a, plutonul 1. Făceam parte din Div. 14-a comand. de Grl. Stavrescu⁵. Comandantul regimentului era Colonelul Alexandrescu și nu mai știu cum,

1. La începutul lunii august, Armata independentă de litoral, comandată de generalul-locotenent Safranov, s-a retras în zona orașului Odessa. În luptele de apărare a Odesei purtate împotriva Armatei a IV-a române, unitățile generalului Safranov au fost susținute de flota sovietică din Marea Neagră, dar și de populația orașului. La 16 octombrie 1941, după ce a provocat pierderi de peste 17.000 de morți trupelor române, Armata Roșie a fost nevoită să părăsească orașul Odessa. Din cauza pierderilor foarte mari suferite de Armata a IV-a, conducătorul statului, mareșalul Ion Antonescu, a ordonat ca principalele unități ale Armatei a IV-a să fie retrase în țară (pe frontul antisovietic au rămas doar trei brigăzi de cavalerie și trei brigăzi de vânători de munte). *Marea conflagrație a secolului XX. Al doilea război mondial*, ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura Politică, București, 1974, pp. 165-167.
2. În campania din Est, Gheorghiu Ioan a deținut funcția de comandant de pluton și ajutor de comandant de batalion cu gradul de sublocotenent de rezervă.
3. Această contraofensivă sovietică pregătită în secret viza distrugerea unei puternice grupări de forțe alcătuite din trupe germane, române și italiene, care totaliza 1.000.000 de oameni, 675 de tancuri și tunuri de asalt și peste 10.000 de tunuri și aruncătoare de mine (efectivele aparțineau Armatelor a VI-a și a IV-a de tancuri germane, a III-a și a IV-a române și a unei părți din Armata a VIII-a italiană). De cealaltă parte, sovieticii au alocat pentru această ofensivă 1.005.000 de oameni, 13.541 de tunuri, 894 de tancuri și 1.414 avioane, efective care intrau în componența Fronturilor „Sud-Vest”, „Don” și „Stalingrad”. Contraofensiva declanșată în dimineața zilei de 19 noiembrie a fost încheiată în ziua de 23 noiembrie, când trupele sovietice au efectuat joncțiunea, încercuind două armate germane și două române. *Marea conflagrație a secolului XX. Al doilea război mondial*, ed. cit., pp. 232-233.
4. În acest lagăr a fost coleg cu locotenent-colonelul Alexandru Augustin Cosma, șef al Serviciului Educării Minori din DGPCM (1 nov. 1954 – 31 aug. 1958).
5. General de Divizie Gheorghe Stavrescu (n. 8 mart. 1888, mun. Brăila, jud. Brăila – d. 10 ian. 1951, mun. Aiud, jud. Alba). În Armata Română a deținut următoarele funcții : comandant al Brigăzii 1 Artilerie (1938-1940); comandant al Diviziei 14 Infanterie (1941-1943); comandant al Corpului 6 Teritorial (1943-1945); comandant al Corpului 6 Armată (1945); inspector general al artileriei (1945-1946). În 1945 i s-a acordat gradul de general de corp de armată. În mai 1948, Cabinetul criminalilor de război din cadrul Curții de Apel București l-a trimis în judecată alături de alți 56 de inculpați pentru crime de război. Prin Decizia nr. 2628 din 26 iunie 1948 a Curții de Apel București, a fost condamnat la muncă silnică pe viață și degradare civică pentru zece ani (recursul a fost judecat și respins pe 11 februarie 1949). Generalului Stavrescu i s-a imputat faptul că, în calitate de comandant al Diviziei 14 Infanterie, nu a luat nicio măsură pentru a împiedica masacrele comise în zona Iașului de către armata germană, poliști, gardieni publici și militari din Jandarmeria și Armata Română împotriva populației evreiești (vara anului 1941). A fost închis la Penitenciarul Aiud, unde a decedat pe 10 ianuarie 1951 din cauza unui TBC pulmonar. Alesandru Duțu și Florica Dobre, *Drama generalilor români (1944-1964)*, Editura Enciclopedică, București, 1997, pp. 240-251.

parcă Neculai, comandant adjunct Lt. Colonel Popescu Dumitru, comandantul Bat. II unde eram se numea Maior Vasilescu Petre, iar Comandantul Companiei era Căpitanul Roșescu Ion. După o instrucție de o lună și jumătate, am fost îmbarcați și trimiși până la 12 Septembrie, apoi am mărșăluit până la 7 Octombrie când am ajuns în spatele frontului. După care am înlocuit în ziua de 9 Oct. trupele germane de pe acel front. În afară de misiunea de comandant de pluton am mai avut în cadrul aceluiași Batalion și funcția de adjutant al Batalionului. În intervalul de la 9 Oct. 1942 și până la 19 Nov. 1942 nu am avut lupte decât la patrulă. Începând cu ofensiva cea mare a Armatei Sovietice în ziua de 19 Nov. 1942, unitatea noastră a fost încercuită de unități moto-mecanizate ale Armatei Sovietice și în aceeași zi frontul a fost străpuns, iar noi am căzut prizonieri. Din acea dată am stat prizonier în URSS până la 11 Mai 1948 când am fost repatriat. În prizonierat am fost prima dată în lagărul de triere din Tambov, unde după o ședere de vreo două săptămâni toți ofițerii au fost trimiși în lagărul de ofițeri No. 74 din localitatea Oranki, care se afla la 60 km sud de orașul Gorki de pe Volga¹.

În timpul prizonieratului a condus timp de doi ani de zile un atelier de sculptură în lemn, realizând mai multe instrumente muzicale. Totodată, s-a înscris în brigada de tăiat lemne de pădure pentru a putea beneficia de mișcare în aer liber și a obține o serie de produse necesare vieții de lagăr.

În 1945 și-a depus adeziunea pentru intrarea ca voluntar în Divizia „Horia, Cloșca și Crișan” condusă de generalul Mihail Lascăr, însă nu a fost acceptat. Acest episod este amintit într-o notă-raport din 6 februarie 1953, întocmită de șeful Serviciului Colonii de Muncă și Educarea Minorilor din MAI, care propunea chemarea profesorului Gheorghiu Ioan în rândul ofițerilor militarizați din MAI cu gradul de locotenent :

Fiind luat prizonier, a stat 2 săptămâni în lagărul de la Tumbav [Tambov – *n.n.*] și apoi în lagărul Nr. 74 de la Oranki. La formarea primei divizii de voluntari Tudor Vladimirescu, a fost solicitat să se încadreze în această divizie, dar speriat de grozăviile războiului și de propaganda care se făcea în lagăr de către unii ofițeri, că acela care se înrolează în divizie este considerat trădător, nu a consimțit să se înroleze. Mai târziu, fiind lămurit s-a încadrat în mișcarea antifascistă și la formarea celei de a doua divizii de voluntari români HCC, a cerut singur să fie înrolat, însă de data aceasta nu a fost primit. În lagăr, spre deosebire de alți ofițeri reacționari, Gheorghiu Ion s-a încadrat în brigăzile de muncă, la tăiatul lemnului în pădure, la muncile de câmp și în colhozuri, precum și la diferite construcții².

Activitatea ofițerilor români aflați în prizonieratul sovietic era bine cunoscută de către conducerea MAI. În septembrie 1958, căpitanului de Securitate Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI i s-a ordonat să verifice „atitudinea și comportarea” căpitanului Gheorghiu Ioan în lagărul de la Oranki. Ofițerul s-a deplasat imediat la sediul Serviciului „C” din MAI unde se aflau arhivate dosarele prizonierilor români din lagărul de la Oranki. După consultarea documentelor care-l vizau pe căpitanul Gheorghiu, ofițerul Bocăneală a întocmit o notă-raport cu rezultatul cercetărilor. Acest document ne arată cât de important era trecutul cadrelor selectate de noul regim instaurat la 6 martie 1945, relevând totodată slaba aderență a ofițerilor români la diviziile de voluntari „Tudor Vladimirescu” și „Horia, Cloșca și Crișan” :

La Serviciul C din MAI se găsește dosarul special nr. 4762 volumul 2 privind pe prizonierii români din lagărul Oranki din URSS. Înainte de trimiterea în țară a prizonierilor, conducătorul antifascist din lagărul 7074 a împărțit pe fiecare prizonier într-o categorie în raport cu atitudinea

1. Autobiografie dată de Ioan Gheorghiu în 1951 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-1942, dosar nepaginat).
2. Notă-raport „secretă” nr. 066 din 6 februarie 1953, semnată de către șeful Serviciului Colonii de Muncă și Educarea Minorilor din MAI, căpitanul Alexandru Helman. Documentul era adresat Direcției Cadre din MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

și vederile lor politice. Cpt. Gheorghiu Ion a fost băgat în categoria a II-a de antifasciști, categoria I-a erau membrii de partid. Redau textual cuprinsul categoriei a II-a : „Această categorie este formată din antifasciști care întotdeauna au fost alături de mișcare în toate manifestările. Ei și-au însușit complet și hotărât punctul de vedere antifascist. Ei sunt antifasciști care au făcut zid puternic în jurul mișcării și au combătut reacțiunea. Atitudinea lor fermă este o garanție nu numai că se vor încadra în vederile regimului, dar îl vor sprijini”. Precizez că din această categorie cu poziție justă au fost foarte puțini din întreg lagărul, majoritatea erau elemente dușmănoase¹.

Gheorghiu Ioan se va întoarce din prizonierat pe 11 mai 1948, când va fi repatriat prin Centrul de predare Focșani. Va fi reîncadrat la aceeași școală specială de reeducare a minorilor din Iași (care la acea dată purta denumirea de „Centrul de Reeducare minori”) și aparținea de Ministerul Învățământului (ulterior, problema reeducării minorilor va trece la Ministerul Prevederilor Sociale, iar în toamna anului 1951, la MAI). În vara anului 1951 a mai fost concentrat pentru o perioadă de două luni în vederea reîmprospătării cunoștințelor militare.

Activitate profesională : învățător, pedagog (1 sept. 1928 – 1 nov. 1930, 1 nov. 1931 – 5 sept. 1939, nov. 1940 – iun. 1941, 10 iul. – 1 oct. 1941, 5 nov. 1941 – iul. 1942 și iun. 1948 – 15 mart. 1950), profesor (15 mart. 1950 – 1951), director adjunct (1951 – 1 nov. 1952) și comandant la Școala de Îndreptare Copou Iași/Școala de Reeducare din Iași/Centrul de Reeducare Minori Copou Iași/Colonia de Minori Iași (1 nov. 1952 – 1 ian. 1959).

Această instituție specială de învățământ și-a avut sediul în Iași, în Copou, pe strada Viticultorilor, nr. 2.

Prin Decretul nr. 75/S din 30 august 1951, problema reeducării unor categorii de minori a fost mutată de la Ministerul Prevederilor Sociale la MAI, iar Gheorghiu Ioan a fost încadrat în Ministerul Afacerilor Interne ca angajat civil.

Pe 1 noiembrie 1952 a fost numit provizoriu în funcția de comandant al Coloniei de minori Iași, iar pe 15 februarie 1953 a fost definitivat în funcție și militarizat, primind gradul de locotenent.

Iată cum îl portretiza comandantul Coloniei de Minori Iași, locotenentul Dumitru Scorpan pe Gheorghiu Ioan, cu câteva zile înainte ca acesta să-i ia locul în funcția de comandant :

Îl cunosc pe Tov. Gheorghiu Ioan, din anul 1925. Eu eram la Școala de Îndreptare Iași Copou și el fiind rudă cu fostul director, fost elev de școală normală pe atunci, venea vara și stătea la această școală. Mai apoi a venit vara ca pedagog și în 1928 când a absolvit școala normală, a venit ca învățător și pedagog, lucrând în continuare până astăzi. Am lucrat cu el împreună din 1928 și până în 1931, când eu am plecat în urma examenului de specialitate și de capacitate dat în București în 1929, la Cernăuți ca titular tot la o școală ca aceasta de la Iași. Am purtat corespondență, l-am mai văzut între timp când veneam la Iași, și apoi am lucrat din nou cu el din 1948 când a venit din prizonierat și lucrez și în prezent. În ultimul timp, de la schimbările făcute în rândul personalului în 1952, s-a schimbat în atitudinea sa, arătând oarecare frământare și manifestându-și chiar dorința de a pleca la MPS [Ministerul Prevederilor Sociale – *n.n.*] la Centrul Profesional Nr. 6 Iași, ca profesor de specialitate în fonologie, în urma unui curs pe care l-a făcut din toamna anului 1951 și până în primăvara anului 1952. Stând de vorbă cu numitul tovarăș, mi-a spus printre altele că în adevăr se socotește nedreptățit cu salarizarea și cu încadrarea ce o are din Aprilie anul curent, fapt ce-l determină să facă acest lucru. Am înțeles deci că și acest lucru a contribuit la atitudinea sa, pe motiv că au mai fost tovarăși ca Tov. Comănescu Gh. învățător – în prezent plecat și care făcuse și el aceste cursuri și desigur

1. Notă-raport din 18 septembrie 1958 semnată de către căpitanul de Securitate Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

că în acest scop, Dr. Faifer Margareta, despre care nu m-am mirat, dar tov. Gheorghiu am rămas surprins. O altă cauză este că la un moment dat, munca în colonie din ianuarie și până prin Aprilie a.c. în unele sectoare și chiar în prezent, prin personal încadrat care n-a reușit să-și ducă munca în bune condițiuni și cauzând greutăți, l-a nemulțumit, văzându-se pus în situația să facă de serviciu ca educator zi cu zi cum făceam acum 26 de ani în urmă, cel în drept neputând duce munca și ține disciplina în Colonie. Acest fapt este just, fiindcă în adevăr nu avem educatori corespunzători până acum o lună, însă s-a remediat în parte acest neajuns prin venirea Tov. Muert de la Gheorghieni și Mareș tânăr absolvent de Școală Medie Sportivă¹.

Referințele date de superiorii ofițerului în perioada 1950-1954 sunt pozitive. Majoritatea reflectă devotamentul și atașamentul lui Gheorghiu față de meseria de pedagog calificându-l ca unul dintre cei mai buni comandanți de colonii de minori. Locotenentul-major Dumitru Dumitrescu, loțiitor al șefului Serviciului Colonii Minori din MAI, într-o caracterizare dată la 1 iunie 1954 :

Este unul din comandanții de unitate dintre cei mai bine pregătit. Dotat cu mult tact are o voință nestrămutată de a face din fiecare minor un om folositor societății. Este un bun pedagog și aplică în practică cunoștințele teoretice care stau la baza educației noi. Nu precupește timpul și nu demobilizează în fața greutăților ce le întâmpină în muncă. Este foarte atașat de problemele de educație a minorilor și persistă în rezolvarea lor. Dispune de o putere de orientare și inițiativă care-l caracterizează printre primii comandanți de unitate. În relațiile cu salariații și minorii dă dovadă de multă înțelegere și desăvârșită principialitate, criticând la timp toate abaterile și sancționând pe cei vinovați în raport cu gravitatea faptelor. A reușit să scoată elemente cele mai avansate din rândurile minorilor, pe care i-a dirijat către învățământul superior/facultăți și școli superioare. Minorii plasați în producție fac cinste coloniei și conducerii ei, întrucât au dovedit o temeinică pregătire și o bună educație atât în societate, cât și politică. Lt. Gheorghiu este hotărât în acțiuni și datorită maturității, pregătirii și a practicii sale este un bun exemplu în munca ce i s-a încredințat. Știe să conducă în condițiuni foarte bune unitatea de minori, fără a aduce vreun prejudiciu².

Calitățile ofițerului Ioan Gheorghiu au făcut ca, în vara anului 1954, conducerea Serviciului Colonii Minori din MAI să-l propună în mod excepțional pentru avansarea la gradul de locotenent-major.

Și totuși, în dosarul personal figurează și documente care-l incriminează pe ofițerul Gheorghiu ca fiind un comandant insensibil care tolera aplicarea „metodelor nepedagogice” de către subordonații săi în procesul de reeducare a minorilor.

Un referat de cadre întocmit de Direcția Cadre a MAI la 20 octombrie 1952, menționa unele „lipsuri” ale profesorului Gheorghiu :

Ca lipsuri: uneori la copii răi, într-un timp mai folosea bătăi, actualmente nu mai întrebuițează acest procedeu³.

În vara anului 1955, loțiitorul politic al Coloniei de Minori Iași, sublocotenentul Mihai Ciobănică, înainta Serviciului Cadre din DPLC un raport în care semnala faptul că profesorul Constantin Tun și educatorul Gheorghe Vlad „folosesc bătaia ca mijloc de

1. Referință dată de locotenentul Dumitru D. Scorpan la data de 12 octombrie 1952 (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Caracterizare dată de locotenentul-major Dumitru Dumitrescu la data de 1 iunie 1954 (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Referat de cadre din 20 octombrie 1952. Documentul este semnat de către locotenentul-major Vasile Ioan Bilanici, șef al Serviciului Aparat Exterior din Direcția Cadre a MAI, și de către locotenentul-major Cimpoeșu Constantin, referent în cadrul aceluiași serviciu (*ibidem*, dosar nepaginat).

educație”¹. Despre profesorul Tun, ofițerul Ciobănică relatează că în ziua de 23 iunie 1955 l-a bătut pe elevul Constantin Jurubiță „până la umplut de sânge pe motivul că nu are comportare bună în clasă”, iar educatorul Gheorghe Vlad, în ziua de 22 iunie 1955, l-a „bătut pe elevul Pană Marin, călcându-l în picioare”². Loțiitorul politic mai preciza în raport că celor doi angajați civili ai coloniei li se mai atrăsese atenția în trecut să nu mai folosească bătaia ca mijloc de reeducare, însă aceștia au ignorat avertismentele. Situația se pare că era mult mai gravă, deoarece sublocotenentul Ciobănică arăta că în colonie mai erau și alți salariați care îi băteau pe minori.

În fața acestor acuze și ca urmare a sancționării pe cale disciplinară cu „muștrare scrisă”, locotenentul-major Ioan Gheorghiu a trimis șefului Serviciului Cadre din DPLC, pe 18 august 1955, un raport „strict secret” în care arăta că a știut de existența cazurilor de agresare a minorilor de către cei doi salariați, dar că nu a fost vorba de bătaie, ci de o denigrare și o provocare a minorilor, care, spunea Gheorghiu, făceau parte din categoria celor mai indisciplinați copii din colonie. În același raport, ofițerul Gheorghiu lua apărarea subordonaților săi, menționând că în aceste cazuri izolate de aplicare a unor „măsurî nepedagogice” cadrele au fost provocate și calomniate de către minori. În finalul documentului, Ioan Gheorghiu solicita conducerii DPLC să revină asupra pedepselor disciplinare aplicate celor doi angajați civili ai coloniei și să aprobe ieșirea la raport confidențial pentru a detalia și alte aspecte neprecizate în raport³.

Acest raport nu a convins conducerea Serviciului Cadre din DPLC, care, la scurtă vreme, a întocmit un alt raport cu propriile concluzii. Astfel, șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu, îl încunoștința pe șeful DPLC că la Colonia de Minori Iași, comandantul a tolerat bătaia copiilor :

Comandantul Coloniei de Minori Iași, înaintează un raport prin care arată că a fost sancționat pe nedrept. Din discuțiile avute cu A. C. Solo Alexandru și A. C. Tieru Constantin, ambii de la Serviciul Colonii Minori Secția Preg. Profesională, a reieșit că sunt juste cele sesizate de Slt. Ciobănică [Ciobănică Mihai, loțiitor politic la Colonia de minori Iași – *n.n.*], deoarece ultimii doi controlând unitatea au văzut ei personal când *comandantul coloniei a bătut pe un minor* [subliniere în original – *n.n.*] în fața frontului, lucru combătut de aceștia. Problema bătaiei a fost sesizată și combătută și de comisia care a controlat unitatea din care a făcut parte și a.c. Tieru împreună cu Lt. Maj. Popescu Vasile, față de care Lt. Maj. Gheorghiu a luat o poziție autocritică. Discutând cu Tov. Lt. Colonel Cosma A. [locotenent-colonelul Alexandru Augustin Cosma, șeful Serviciului Colonii Minori din DPLC – *n.n.*] despre sancțiunile date și raportul comandantului coloniei, ne-a comunicat că nu este de acord cu ridicarea sancțiunilor, așa cum propune comandantul, fiind convins personal că s-a bătut în colonie minorii. Față de cele raportate propunem să se claseze lucrarea și să i se comunice comandantului că nu se revine asupra măsurilor luate⁴.

Se pare că aceste evenimente nefericite nu au avut repercusiuni asupra carierei militare și profesionale a ofițerului Ioan Gheorghiu. În martie 1957, în oficiosul MAI *Pentru*

1. Raport din 1955 al locotenentului-major Alexandrescu, șef al Secției I Cunoașteri din Serviciul Cadre al DPLC, adresat șefului Serviciului Cadre din DPLC (*ibidem*, dosar nepaginat).

2. *Ibidem*, dosar nepaginat.

3. Raport „strict secret” nr. 002307 din 18 august 1955 al comandantului Coloniei de Minori Iași, locotenentul major Ioan Gheorghiu, adresat șefului Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu (*ibidem*, dosar nepaginat).

4. Raport din 1955 adresat șefului DPLC de către șeful Serviciului Cadre, maiorul Stanciu Nicolae (*ibidem*, dosar nepaginat).

Patrie, apărea un foto-reportaj realizat la Colonia de Minori Iași, unitate-model a Serviciului Colonii Minori din DGPCM. Ziaristul relatează despre metodele noi de reeducare a minorilor inventate de „strălucitul pionier al pedagogiei sovietice” Anton S. Makarenko, aplicate pe larg în această unitate, despre participarea entuziastă a elevilor la cercurile literar, tehnic, fizico-matematic și dramatic, dar și despre activitatea organului de autoconducere al coloniei – „Sfatul comandanților” – format din elevii comandanți de detașamente. Din același reportaj aflăm că în cadrul acestei unități mai funcționau o bibliotecă, ateliere de strungărie, lăcătușerie și forjă, dar și o organizație UTM a elevilor coloniști. Toate acestea s-ar fi datorat profesionalismului de care dădea dovadă personalul coloniei: Ioan Gheorghiu – comandant; Traian Malanca – director adjunct; Vlad Gheorghe, Traian Bruja, Ioan Movilă și Ion Alexandru, educatori:

Într-adevăr, aici se face totul pentru ca minorul să se smulgă din trecutul de zgură, să-și găsească drumul „Spre o viață minunată” [acesta este un vers dintr-o poezie scrisă de un fost vagabond, Adrian Leonțescu, care, la data realizării reportajului, se află internat în colonie și participa frecvent la cercul literar al unității – *n.n.*], spre viața cea nouă, demnă, a zilelor noastre socialiste. De aceea, munca educatorilor și profesorilor coloniei, care cu pasiune se străduiesc să sădească în inima minorilor înaltele calități morale ale omului nou, comunist, este o muncă fără egal de nobilă și măreață, o adevărată muncă de „ingineri ai sufletelor”¹.

Buna administrare a treburilor Coloniei de Minori Iași era menționată și într-o caracterizare întocmită de Anghel Oprina, locțiitor al șefului Serviciului Colonii Minori din DGPCM, și care propunea în finalul respectivului document acordarea titlului de „profesor emerit” pentru munca „neobosită și plină de roade” desfășurată timp de 30 de ani:

De munca ce se desfășoară în colonia de minori Iași-Copou au rămas plăcuți impresionați și numeroși vizitatori ai coloniei, printre care se numără delegații din Anglia, Republica Populară Germană etc., un grup de profesori și studenți de la universitatea din Iași, un grup de redactori ai ziarului *Flacăra Iașului*, un redactor de la *Scântea*, un altul de la *Flacăra București* etc. care au scris despre viața din colonie. (...) Ca o apreciere a muncii pe care o desfășoară, conducerea ministerului l-a trimis ca reprezentant al țării noastre la conferința internațională ținută la Leipzig în iunie 1958, unde s-au discutat probleme legate de educarea minorilor².

Eforturile depuse de comandantul coloniei în vederea aplicării învățăturilor lui Makarenko au fost răsplătite pe 25 iunie 1959, când Ministerul Învățământului și Culturii i-a acordat titlul de „profesor fruntaș” pentru „merite desosebite în domeniul învățământului”³.

1. L. Zăcescu, „O școală a vieții”, în *Pentru Patrie*, nr. 3/1957.

2. Caracterizare din 20 iulie 1958 semnată de către locțiitorul șefului Serviciului Colonii Minori din DGPCM, Oprina Anghel (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-1942, dosar nepaginat).

3. Diploma nr. 629 din 25 iunie 1959 pentru acordarea titlului de „Profesor fruntaș” semnată de ministrul Învățământului și Culturii, Joja Athanase (*ibidem*, dosar nepaginat). Înființarea titlurilor de „Învățător fruntaș” și „profesor fruntaș” a fost prevăzută în Hotărârea CC al PMR și a Consiliului de Miniștri nr. 826 din 16 august 1951 referitoare la îmbunătățirea condițiilor de trai și muncă ale cadrelor didactice din învățământul elementar și mediu, însă nu a fost pusă în practică imediat, ci abia câțiva ani mai târziu, prin Decretul nr. 717/1956. Articolul 1 al acestui act normativ prevedea că titlurile de „Învățător fruntaș” sau „Profesor fruntaș” se acordau „cadrelor didactice care lucrează cu devotament și avânt, obținând rezultate bune în munca didactică, educativă și în acțiunea de culturalizare a maselor”. Cei cărora li se acordau aceste titluri primeau o insignă și o legitimație, iar copiii lor beneficiau de scutire de taxe școlare în învățământul mediu și superior (aceste titluri se acordau sau se retrăgeau numai prin ordin de ministru). Titluri

Începând cu 1 ianuarie 1959, ofițerul a fost mutat în interes de serviciu în aparatul central al DGPCM, în funcția de șef al Serviciului Educare Minori (1 ian. 1959 – 15 febr. 1964).

În foaia de notare întocmită pe intervalul de timp 1 august 1961 – 1 august 1962, directorul general al DGPCM, colonelul Vasile Lixandru, aprecia activitatea căpitanului Gheorghiu Ioan ca „bună”, propunând conducerii MAI avansarea ofițerului la gradul de maior, ținându-se cont și de faptul că acesta promovase examenul pentru obținerea gradului¹:

Ofițerul îndeplinește funcția de șef serviciu Educare Minori pentru care are pregătirea corespunzătoare, atât din punct de vedere politic, cât și profesional, având o practică de peste 20 ani în învățământ ocupându-se în mod special de problemele reeducării minorilor. Pentru acest lucru, în ultimele 4 luni a fost detașat în cadrul aparatului CC al PMR, făcând parte dintr-o comisie care a avut ca sarcină studierea și propunerea unui noi legislații în domeniul reeducării minorilor, cât și alte probleme legate de educarea tineretului. În cadrul acestei comisii, ofițerul și-a dat o contribuție efectivă, dând dovadă de conștiințiozitate și răspundere în îndeplinirea acestei sarcini. Concomitent cu această sarcină, deși a avut timp mai puțin, s-a ocupat și de coordonarea sarcinilor legate de conducerea și îndrumarea activității celor cinci Colonii de minori. De la începutul acestui an a reușit să controleze personal, toate coloniile de minori, organizând cu comandanții și directorii adjuncți ai acestor colonii, cât și cu unele cadre didactice, un schimb de experiență la Colonia de Minori Păltiniș, care a fost bine organizat și, ca urmare, a avut o influență pozitivă asupra procesului instructiv educativ².

Ca urmare a desființării Serviciului Educare Minori din DGPCM la data de 15 februarie 1964, maiorul Ioan Gheorghiu a fost pus la dispoziția conducerii DGPCM.

Din cauza reorganizării DGPCM, a fost trecut în rezervă la 15 aprilie 1964 prin ordinul MAI nr. 1791, cu gradul de maior și drept de pensie.

Soția ofițerului a fost Adela Gheorghiu, născută Pescaru (n. 20 sept. 1910, com. Bivolari, jud. Iași). După 23 august 1944 s-a încadrat în mișcarea femeilor antifasciste din Iași, iar în perioada 1946-1948 a lucrat în cadrul Comisiei de livrări către URSS. Din 1951

similare au mai existat și în alte domenii de activitate: „Fruntaș în Comerțul de Stat”; „Fruntaș în sistemul financiar și de credit”; „Fruntaș în Muncă în Cooperația de Consum”; „Radist de onoare”. În expunerea de motive care însoțește decretul, semnată de ministrul Învățământului Ilie G. Murgulescu, se preciza: „Ținând seama că în rândurile slujitorilor școlii se găsesc învățători și profesori cu activitate deosebit de rodnică, care și-au pus toată priceperea și energia în slujba creșterii și educării viitorilor constructori ai socialismului și care fac cinstite școlii din Republica Populară Română, socotim că este necesar să se treacă la aplicarea acestei prevederi. Evidențierea învățătorilor și profesorilor cu merite deosebite în domeniul învățământului va constitui un stimul în activitatea cadrelor didactice și va contribui la ridicarea nivelului activității lor. În URSS a fost înființat titlul de «Fruntaș al Învățământului Public», care se acordă pentru organizarea și efectuarea în chip deosebit a muncii metodice și instructiv-educative în școală și în afara de școală, pentru temeinica organizare a calificării cadrelor învățământului public, pentru cele mai bune lucrări editate care popularizează experiența pozitivă a instituțiilor de învățământ, pentru merite deosebite în domeniul elaborării și înzestrării școlilor cu material didactic, pentru exemplara conducere a școlilor, a secțiilor de învățământ, a instituțiilor de învățământ și pentru alte asemenea activități. Folosind această experiență, propunem înființarea distincției de «Învățător fruntaș» și «Profesor fruntaș» care să se acorde, în condițiile proiectului de Decret alăturat, cadrelor care muncesc cu devotament și avânt și cu realizări deosebite în munca lor din domeniul învățământului”. Vezi Decretul nr. 717 din 31 decembrie 1956 pentru instituirea titlurilor de „Învățător fruntaș” și „Profesor fruntaș” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 18/1956, ff. 351-360).

1. Examenul pentru acordarea gradului de maior a avut loc în perioada 10 noiembrie – 20 decembrie 1961, căpitanul Ioan Gheorghiu fiind declarat „admis” cu media 7. Președintele comisiei de examinare pentru acordarea gradului de maior a fost colonelul de Securitate Pavel Aranici, iar secretar al comisiei de examinare, căpitanul de Securitate Constantin Iacovișac (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-1942, dosar nepaginat).
2. Foaie de notare întocmită pe intervalul de timp 1 august 1961 – 1 august 1962, semnată de către directorul general al DGPCM, colonelul Vasile Lixandru (*ibidem*, dosar nepaginat).

până în 1956 a lucrat ca angajat civil într-o unitate MFA din Garnizoana Iași. În urma contractării unei boli s-a retras din activitate. De asemenea, în perioada 1956-1959, Adela Gheorghiu a fost aleasă deputat în cadrul Sfatului Popular al orașului Iași.

Ofițerul a mai avut trei frați și trei surori. Unul dintre frații ofițerului, Anton Gheorghiu (n. 1911), era angajat civil în MFA în anii '60, având funcția de contabil la Comisariatul Militar al Regiunii Iași. Alt frate al ofițerului, Alexandru Gheorghiu (n. 4 mart. 1905, com. Havârna, jud. Botoșani), a luat parte la grevele de la Atelierele CFR din Iași, din februarie 1933. A fost decorat în anii '50 cu medalia „16 Februarie”.

Fiul ofițerului, Corneliu Gheorghiu (n. 27 mart. 1937, mun. Iași, jud. Iași), a absolvit Școala Superioară de Marină Militară în perioada 1955-1959, fiind apoi repartizat ca ofițer de marină la o unitate militară din Mangalia.

Grade succesive : locotenent (15 febr. 1953) ; locotenent-major (15 aug. 1954) ; căpitan (23 aug. 1957) ; maior (23 aug. 1962).

Decorații : medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat” (mai 1959). Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, maiorului Ioan A. Gheorghiu i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”¹.

Pedepse : „observație” pentru că nu a raportat la timp executarea unor lucrări (apr. 1953) ; „mustrare scrisă” pentru că nu a cunoscut faptul că în unitatea pe care o comanda subordonații săi băteau minorii (aug. 1955).

GHEORGHIU JEAN, angajat civil (n. 14 apr. 1922, mun. Galați, jud. Galați).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : (?)

Studii civile : Liceul Militar din Chișinău și Craiova (1934-1942) ; 3 ani la Facultatea de Drept din București (1946-1949).

Stagii militare : după absolvirea școlii de ofițeri a fost repartizat la Regimentul 9 Roșiori București, unde a activat până la 26 ianuarie 1945. În februarie 1945 a fost mutat la Regimentul 4 Roșiori cu care a plecat pe Frontul de Vest, luptând cu această unitate până în Ungaria, de unde a fost trimis în țară deoarece se îmbolnăvisese de TBC.

Studii militare : Școala de ofițeri de cavalerie de la Târgoviște (1942-1944).

Activitate profesională : în perioada 1945 -1946, din cauza bolii contractate pe front, a fost internat în mai multe sanatorii (va fi trecut în rezervă în 1946 ca invalid de război). După refacere, s-a angajat la Ferma de Stat Buftea, în funcția de contabil (?-1949), de unde, în august 1950, va fi recrutat de DGP pentru funcția de contabil I la Serviciul financiar² (aug. 1950 - ?).

Grade succesive : sublocotenent (1944) ; locotenent (1946).

GHIDARCEA GHEORGHE, angajat civil.

Activitate profesională : secretar dactilograf (? - 1 oct. 1961) și planificator principal la Serviciul Spate din DGPCM (1 oct. 1961 - ?).

1. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat - Decrete, dosar nr. 503/1963, f. 19).

2. ANIC, fond CC al PCR - Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 266.

GHIMPU SOFIA, angajat civil (n. 1 iun. 1922, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: contabilă.

Studii civile: Liceul comercial din București (?-1941) și Academia Comercială din București (1941-1945).

Activitate profesională: în timpul facultății a lucrat ca funcționară la Ministerul Finanțelor (1942-1944). După absolvirea studiilor superioare a rămas acasă la părinți până în 1950, când s-a angajat în funcția de contabilă la DCA, de unde s-a transferat, în 1951, pe același post, la Comitetul de Stat al Aprovizionării. În această instituție a rămas până la 30 decembrie 1951, când a fost disponibilizată ca urmare a aplicării dispozițiilor HCM nr. 1478/1951. La 25 ianuarie 1952 s-a transferat la DGPCUM în funcția de contabil I la Serviciul financiar¹ (25 ian. 1952 – ?).

GHIORGHIOIU VASILE, maior.

Activitate profesională: lucrător prim de cadre în Serviciul Cadre din DGPCM (11 apr. 1963); ofițer I personal în Direcția Personal din MAI (1969); ofițer instructor principal în Direcția Cadre și Învățământ a MI (23 febr. 1977).

GHIȚULESCU OVIDIU, angajat civil.

Activitate profesională: instructor în Serviciul cultural-educativ din DGPCM (26 apr. 1957).

GÎDEI STAN IONEL – maior, d.p. nr. 2629 (n. 25 mart. 1937, mun. Buzău, jud. Buzău – d. 4 mart. 1995, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tehnician normator.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1951 și PCR din 1967.

Studii civile: o clasă la Școala generală de 7 clase din comuna Topleț, județul Caraș-Severin (1944-1945); o clasă la Școala generală din Brașov (1945-1946) și 5 clase la Școala elementară de pe lângă Școala pedagogică de Băieți din Buzău (1946-1951); Școala Medie Tehnică de Mecanizare a agriculturii din Buzău (1951 – iun. 1955); Școala Tehnică de Normatori din Galați – Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum (UCECOM), specialitatea de normator în ramura metal (ian. 1956 – iun. 1957).

Stagiul militar: Centrul de Instrucție MAI Arad (nov.-dec. 1957). După o lună de la incorporare a fost selecționat pentru Școala Militară de Ofițeri Activi.

Studii militare: Școala Militară de Ofițeri Activi nr. 4 Trupe MAI din Oradea – UM 0102 (dec. 1957 – 1 iul. 1960); cursul scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbrăvița (1972).

Studii politice: Universitatea serală de Marxism-Leninism (1971-1973).

Activitate profesională: tractorist la SMT Cobadin, județul Constanța (mart. – 1 sept. 1955); turnător la Cooperativa meșteșugărească „30 Decembrie 1947” din Buzău (1 sept. –

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 274.

30 dec. 1955); normator la Cooperativa meșteșugărească „Tehnica Metalurgică” din Galați (1 aug. – 30 oct. 1957). După absolvirea Școlii de Ofițeri Trupe de Securitate a fost repartizat la DGPCM care l-a trimis, cu funcția de ofițer de serviciu prim, la Colonia de muncă Brad Musariu/formațiunea 0972 (1 iul. – 1 sept. 1960).

Pe 1 septembrie 1960 a fost pus la dispoziția DGPCM, iar după o lună a fost transferat la DGM, fiind repartizat la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București, unde a ocupat funcțiile de comandant de pluton (1 nov. – 1 dec. 1960) și lucrător prim de cadre (1 dec. 1960 – 1 febr. 1961); comandant de pluton la Centrul de Instrucție și Operație Miliție Orăștie – UM 0117 Orăștie – DGM (1 febr. 1961 – 1 dec. 1964).

Ca urmare a desființării UM 0117 Orăștie, a revenit la DGPCM, fiind trimis la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare Jilava nr. 9 – UM 0191 București – DGP, acolo unde a ocupat următoarele funcții: comandant de pluton (1 ian. 1965 – 1 iul. 1968), profesor-șef (1 iul. 1968 – 1 sept. 1971) și șef al catedrei de Pregătire Militară (1 sept. 1971 – 1 aug. 1973); comandant de pluton la Școala de Perfecționare Subofițeri Penitenciare Jilava (febr. 1967); ofițer instructor II pază și regim în Serviciul Pază și Regim din Direcția Pază și Regim a DGP (1 aug. 1973 – 31 iul. 1977). Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, aparatul de penitenciare s-a reorganizat, iar ofițerul Gidei a fost numit în funcția de profesor I la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București din DGP (1 aug. 1977 – 13 iun. 1979).

Notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1977 aprecia activitatea depusă în timpul reorganizării DGP din vara anului 1977:

Ofițerul a desfășurat o activitate conștiințioasă pentru îndeplinirea atribuțiilor ce i-au revenit, participând la executarea unui mare număr de controale în unități (5 de fond și 14 tematic), asigurând pregătirea bilanțurilor anuale în trei unități, și a efectuat mai multe cercetări în legătură cu reclamațiile unor deținuți. De asemenea, a îndeplinit și alte misiuni primite, ca spre exemplu: participarea la aplicarea decretelor de amnistie și grațiere: preluarea de la subunitățile de Securitate a pazei de la penitenciarele Craiova și Tulcea și organizarea corespunzătoare a acesteia cu subofițeri; întocmirea unor materiale de învățământ pentru unități etc. În lunile iulie-august 1977, a participat în comisia de reorganizare a penitenciarului Craiova și de desființare a penitenciarelor Slatina, Tg. Jiu, Tr. Severin, răspunzând de problemele operative (preluarea deținuților, reorganizarea interioară, conform noului profil), dar acordând sprijin și pentru rezolvarea plasării cadrelor disponibile în economie¹.

În mai 1978 a fost internat în Spitalul „Gheorghe Marinescu” din București pentru o operație pe creier, beneficiind de 350 de zile (concediu medical), motiv pentru care comisia de expertiză medico-militară de pe lângă Spitalul Militar al MI l-a clasat înapt pentru serviciul militar, cu scoatere din evidență – gradul II de invaliditate, fără revizuire.

A fost trecut direct în retragere și pensionat pe caz de boală pe 13 iunie 1979 prin Decretul Prezidențial nr. 188 (articolul 46, litera „b” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RSR).

Grade succesive: locotenent (1 iul. 1960); locotenent-major (23 aug. 1963); căpitan (23 aug. 1968); maior (8 mai 1971); locotenent-colonel (23 aug. 1977).

Decorații: medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a II-a (1963); medalia „Meritul Militar”, clasa I (1970); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1975).

1. Calificativul obținut pentru această perioadă a fost „foarte bine”. Documentul este întocmit de comandantul cursului de perfecționare a cadrelor de penitenciare București din DGP, locotenent-colonelul Mihai Buzatu. Ofițerul a luat cunoștință de conținutul notării de serviciu pe 26 aprilie 1978 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2629, dosar nepaginat).

Pedepse : două zile de arest la garnizoană pentru port neregulamentar de uniformă (ian. 1961); „muștrare severă” pentru lipsă de exigență și control asupra subordonaților (ian. 1972).

GODEANU-VLĂDOIU¹ MARIN ANGHEL, locotenent-colonel, d.p. nr. 2687 (n. 11 mai 1941, com. Brănești, jud. Gorj – d. 7 oct. 1986, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : lăcătuș mecanic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1955 ; membru în Comitetul UTM din Școala Profesională de Ucenici de pe lângă Uzina „Electroputere” din Craiova (1957) ; membru în Biroul Comitetului UTC din MAI (1969) ; secretar al Comitetului UTC din DGP (1969-1970) ; membru PCR din 1968 ;

membru supleant și membru în Comitetul de Partid din MI (1979-1986) ; membru și secretar adjunct cu propaganda al BOB al PCR din Penitenciarul de Tineri București (1979-1986).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1948-1955) ; Școala Profesională de Ucenici „Electroputere” din Craiova (1955 – iun. 1958) ; Școala medie serală „Electroputere” din Craiova (1958-1962) ; Facultatea de Drept, Universitatea din București (1962-1968) ; curs postuniversitar de șase luni, fără frecvență, specialitatea Penologie la Universitatea din București (1971-1972) ; curs de perfecționare – specialitatea educatori, la Institutul Central de Perfecționare a Personalului Didactic din București (5 oct. – 3 nov. 1978).

Studii militare : după absolvirea cursurilor medii a fost selecționat pentru a urma Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM, profile penitenciare (1 sept. 1962 – 23 aug. 1965) ; cursul scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbrăvița (1971) ; curs de reciclare de două luni, profil Miliție economică la Școala Militară pentru Perfecționarea Pregătirii Cadrelor de Miliție din București (1977) ; curs de reciclare la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (12 mart. – 10 apr. 1982).

Studii politice : Universitatea serală de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul municipal București al PCR, secția Sociologie (1974-1977).

Activitate profesională : ucenic (1 sept. 1955 – 30 iul. 1958), lăcătuș mecanic montor la Atelierul de construcții metalice din Sectorul Transporturi (30 iul. 1958 – 1960) și la Secția Ajustaj-Montaj LDE din Uzina „Electroputere” – Craiova (1960 – 23 aug. 1962) ; ofițer de serviciu la Colonia de Muncă/formațiunea 0334 Hârșova (23 aug. 1965 – 1 iul. 1966).

Buna comportare a tânărului Anghel Godeanu în funcția de ofițer de serviciu la colonia de muncă de la Hârșova a fost sesizată de căpitanul Constantin Cursaru din Serviciul Cadre al DGPCM, care, pe 11 iunie 1966, a alcătuit următoarea notă de relații :

1. Numele *Vlădoiu* l-a adoptat după ce s-a recăsătorit în noiembrie 1973 cu Gabriela Vlădoiu. Anterior, în perioada august 1965 – iulie 1973, ofițerul a mai fost căsătorit cu Cristina Alexe, dactilografă la formațiunea 0334 Hârșova. Un referat de cadre întocmit pe 3 august 1979 de către Serviciul Cadre și Învățământ din Direcția Penitenciarelor menționa acest aspect din viața personală a ofițerului și impactul pe care l-a avut desfacerea căsătoriei asupra activității politice : „În anul 1972, ca urmare a lipsei de tact care a dus la desfacerea căsătoriei, a fost sancționat pe linie de partid cu „muștrare”, sancțiune ridicată ulterior. Discuțiile și neînțelegerile avute la un moment dat în familie l-au dus pe ofițer în situația de a intenționa să se sinucidă. Fiind ajutat mai atent de colectivul de muncă, a reușit să treacă de această situație critică”. Documentul este semnat de 2 ofițeri superiori din Serviciul Cadre și Învățământ din Direcția Penitenciarelor : locotenent-colonelul Victor Costea și locotenent-colonelul Ion Suță (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2687, dosar nepaginat).

Încă de la repartizarea în această unitate, ofițerul s-a preocupat cu mult interes pentru a se acomoda cu specificul activității din coloniile de muncă. Pentru aceasta a studiat cu atenție ordinele și regulamentele pe linie de pază și regim, cât și pe linia celorlalte sectoare de activitate, aplicând apoi în munca practică cele studiate. În toamna anului 1965, în perioada campaniei de recoltat porumb, fiind repartizat la secția Gârliciu, a depus interes și pasiune pentru rezolvarea în mod corespunzător a sarcinilor care i-au revenit. În acest sens, a stat în permanență pe punctele de lucru, controlând și supraveghind modul cum se organizează și desfășoară activitatea efectivelor, dând indicații corespunzătoare acolo unde a constatat anumite deficiențe. Pentru rezultatele pozitive pe care le-a obținut în perioada acestei campanii a fost recompensat cu 500 lei și citat prin ordinul de front pe unitate. (...) Este atașat de unitatea din care face parte, interesându-se îndeaproape de rezolvarea în mod corespunzător a problemelor. Pe timpul furtunei și viscolului din ianuarie 1966, cu mult curaj și inițiativă a contribuit la aprovizionarea unității cu pâine și alimente, cât și la restabilirea activității normale în unitate. Mai mult decât atât, fiind trimis la Secția Gârliciu cu care se întrerupsese legăturile telefonice, s-a deplasat pe jos în condiții destul de grele, unde a muncit cu spirit de răspundere, rezolvând în condițiuni corespunzătoare problemele subunității¹.

În urma acestor referințe pozitive ale căpitanului Cursaru, Serviciul Cadre din DGPCM a întocmit pe 11 iunie 1966 un referat de cadre prin care se propunea promovarea ofițerului în Serviciul Secretariat din aparatul central al DGPCM :

Ca ofițer de serviciu la colonia de muncă Vadu-Oii, încă de la început a depus interes pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, aplicând în activitatea profesională cunoștințele învățate în școală și în perioadele de practică. Misiunile ce i s-au încredințat le-a îndeplinit cu spirit de răspundere, remarcându-se în special în perioada de recoltare a porumbului din 1965 și în timpul viscolului din ianuarie 1966 când prin eforturile depuse în muncă a fost exemplu bun față de celelalte cadre din unitate².

Șef de cabinet la Serviciul Secretariat din DGPCM (1 iul. – 1 oct. 1966).

La 1 octombrie 1966 a fost mutat la Direcția Pază și Regim din DGPCM/DGP, unde a îndeplinit următoarele funcții : ofițer inspector principal și instructor II la Serviciul Reeducare Deținuți³ (1 oct. 1966 – 1 oct. 1969), instructor III la Secția Minori din Serviciul Reeducare Minori (1 oct. 1969 – 1 dec. 1970), instructor III la Serviciul cultural-educativ (1 dec. 1970 – 1971), instructor III la Serviciul Studii, Documentare și Statistică/Compartimentul Studii și Documentare (1971-1974) și instructor III la Compartimentul cultural-educativ (1974 – 1 aug. 1977).

În 1970 a întocmit un studiu referitor la acțiunile cultural-educative desfășurate cu deținuții, „Probleme ale reeducării condamnaților minori”, iar în 1973 a realizat filmul didactic „Prezent peste tot”.

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977 de reorganizare a aparatului de penitenciare, a fost mutat la IGM în funcția de ofițer specialist II la Compartimentul Instituții Financiare-Diverse din Direcția economică (1 aug. 1977 – 1 apr. 1978).

1. Notă de relații din 11 iunie 1966 semnată de căpitanul Constantin Cursaru, instructor prim de cadre în Serviciul Cadre din DGPCM (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Referat de cadre din 11 iunie 1966 întocmit de Serviciul Cadre din DGPCM, document semnat de șeful Serviciului Cadre din DGPCM, maiorul Ștefan Buican și de șeful Secției Cunoașteri din același serviciu, maiorul Grigore Rancea (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. În această perioadă s-a ocupat de coordonarea caravelor și stațiilor fixe cinematografice, reușind să selecteze filme corespunzătoare din catalogul de filme pentru deținuți.

Notarea de serviciu întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1977 de către Direcția economică din IGM expune activitatea căpitanului Anghel Godeanu în noua sa ipostază de ofițer inferior de miliție :

A participat la activitățile suplimentare de pregătire cu ofițerii repartizați în ultima perioadă în direcție, obținând rezultate bune în aprofundarea cunoștințelor predate. Pentru a se familiariza cât mai rapid cu unele activități specifice muncii de miliție economică, a participat împreună cu ofițeri mai vechi, cu experiență la numeroase măsuri milițienești, cum sunt controale economice, supravegheri operative, acțiuni de combatere a unor elemente parazitare, percheziții domiciliare ș.a., executând în bune condițiuni sarcinile ce i-au fost ordonate. În cadrul compartimentului de muncă a fost repartizat să activeze în sectorul instituțiilor cultural-artistice desfășurând de la început activități în dosarul privind neregulile comise la A. T. M. A întocmit de asemenea unele materiale documentare dovedind capacitate de analiză și sinteză. Ofițerul este disciplinat, manifestând pasiune pentru munca ce o desfășoară, competență, inițiativă și capacitate organizatorică. Posedă un nivel foarte bun de pregătire politico-ideologică. La pregătirea militară a obținut rezultate foarte bune. Are o atitudine corespunzătoare în familie și societate¹.

Pe 1 aprilie 1978 a fost înființat Penitenciarul de Tineri București prin ordinul MI nr. 04608 ; căpitanul Godeanu a fost readus în Direcția Penitenciarelor, fiind numit în funcția de locțiitor al comandantului pentru reeducare și învățământ al noii unități din comuna Jilava (1 apr. 1978 – 7 oct. 1986).

În această perioadă, superiorii ofițerului Godeanu i-au acordat calificativul „foarte bine” (cu excepția anului 1984, când a obținut doar calificativul „bine”) și l-au recompensat bănește pentru bunele rezultate obținute în muncă. Prezentăm pe scurt câteva dintre acțiunile depuse în plan profesional și pentru care conducerea Penitenciarului de Tineri București și a DGP l-au apreciat în perioada în care a deținut funcția de locțiitor de comandant : a urmărit procesul de calificare și școlarizare a efectivelor de tineri de la cursurile de reeducare și a ținut permanent legătura cu Inspectoratul de Învățământ al municipiului București, precum și cu școala care asigura cursurile de reeducare ; a sprijinit antrenarea efectivelor la munci, organizarea și depășirea planului de producție al unității ; a organizat desfășurarea unor game largi de activități politico-educative și culturale ; l-a înlocuit, cu bune rezultate, când a fost cazul, pe locțiitorul comandantului pentru pază și regim ; a întocmit bine documentele de planificare și analiză.

În iulie 1981, în cadrul unui simpozion organizat de Direcția Penitenciarelor și Centrul de Cercetări pentru Problemele Tineretului, a prezentat comunicarea „Unele probleme ale reeducării condamnaților minori”.

În notarea de serviciu întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1984, comandantul penitenciarului de Tineri București preciza :

Personal a sprijinit și și-a adus contribuția la realizarea de către DGP a unor diafilme, a unui film de specific, precum și a altor filme artistice realizate în unitate. Prin activitatea sa, Mr. Godeanu Anghel a sprijinit în mod efectiv antrenarea deținuților la muncă, organizarea procesului de producție, contribuind astfel la realizarea și depășirea planului de producție pe unitate și la gospodăria ajutoare, la menținerea ordinei și disciplinei în rândul efectivelor. (...) Negativ este faptul că în cursul anului a dat mai mică importanță pregătirii sale militare și de specialitate, lucru reflectat și în calificativul de *bine* obținut la

1. Calificativul acordat de șeful ierarhic al căpitanului Godeanu pentru această perioadă a fost „foarte bine”. Ofițerul a luat la cunoștință de conținutul notării pe 13 februarie 1978 (*ibidem*, dosar nepaginat).

verificările de sfârșit de an. În ultima parte a anului, ofițerul a fost atenționat de conducerea DGP pentru faptul că a dovedit lipsă de orientare și discernământ în relațiile cu o subordonată, fapt care a constituit și obiectul unor discuții nefavorabile la adresa sa în rândul cadrelor¹.

A decedat în ziua de 7 octombrie 1986 la Spitalul Militar al MI, ca urmare a unui infarct miocardic cu tulburări multiple. În ultimii ani de viață, din cauza unei boli de inimă de care suferea, medicii i-au sugerat să se lase de fumat și să reducă la maximum consumul de băuturi alcoolice, însă ofițerul a neglijat aceste indicații.

Ofițerul a avut un unchi după tată, Dumitru Godeanu (n. 7 apr. 1904, com. Brănești, jud. Gorj), arestat în 1959, alături de alți cetățeni din comuna Brănești, sub acuzația de „uneltire contra ordinii sociale” (a fost surprins difuzând manifeste cu „caracter dușmănos” la adresa organelor de partid și de stat din comuna natală). A decedat în 1960 în timpul cercetărilor. Odată cu arestarea lui Dumitru Godeanu a fost reținut și un văr de-al său, Constantin Cărciumaru, care, ulterior, a fost condamnat politic la trei ani de închisoare. Aceste date referitoare la trecutul unora dintre rudele sale au fost menționate de Godeanu în autobiografia dată la intrarea în școala de ofițeri. Datorită faptului că tânărul nu a ținut legătura cu aceste rude, ofițerii de cadre ai MAI au hotărât să-l accepte la examenul de admitere în Școala de Ofițeri MAI.

Tatăl soției, Constantin Vlădoiu (n. 19 nov. 1921, com. Chiojdu, jud. Buzău), a absolvit Școala de subofițeri (1942-1943), iar după avansarea la gradul de sergent-major a fost trimis pe front în funcția de comandant de tanc. În perioada 1 mai – 31 decembrie 1949, a urmat Școala de Ofițeri Tehnici Auto a MAPN, fiind avansat la gradul de sublocotenent și repartizat la Regimentul de Artilerie din București și Mizil, în funcția de comandant de pluton și companie. Aici a activat până la 31 ianuarie 1954, când a fost trecut în rezervă cu gradul de căpitan ca urmare a reducerilor de efective. A lucrat în continuare la aceeași unitate din Mizil ca angajat civil până la 31 iulie 1954, când s-a transferat la GAS Săhăteni, în funcția de tehnician pentru reparații. Pe 1 septembrie 1954 a fost rechemat în rândul cadrelor permanente cu gradul de căpitan de construcții, fiind repartizat la DGSM cu funcția de comandant de companie în construcții, unde a activat până la 31 ianuarie 1956, când a fost trecut din nou în rezervă. După această dată a lucrat o perioadă scurtă la GAS Săhăteni-Mizil, cu funcția de contabil, apoi ca vicepreședinte la Întreprinderea „Partizanul” din Râmnicu Sărat, iar din iulie 1959 a lucrat la Cooperativa „Unirea Meșteșugarilor” din Mizil ca vicepreședinte, mecanic și merceolog. Pe 1 noiembrie 1963 s-a transferat la Cooperativa de Consum în funcția de gestionar, unde a lucrat până în septembrie 1964 (când a fost arestat, deoarece, în urma unui control executat de organele CFI la fostul loc de muncă Cooperativa „Unirea Meșteșugarilor” din Mizil, s-au constatat falsuri în acte și o delapidare de peste 8.000 de lei în gestiunea fostului șef de depozit, Stelian Diaconescu). La proces, socrul ofițerului a fost acuzat că, în calitate de merceolog, a fost complice la infracțiunile comise de către Stelian Diaconescu. A fost judecat în stare de arest, fiind condamnat la patru ani închisoare, din care a executat doar doi la Penitenciarul Văcărești (sept. 1964 – sept. 1966). În 1973 a fost reabilitat de Judecătoria din Ploiești prin sentința nr. 636 (la acea dată lucra ca tehnician la Secția de gospodărire comunală și locativă din Mizil, pendinte de Grupul Întreprinderilor de Gospodărire Comunală și Locativă ale Județului Prahova).

1. Pentru această perioadă, ofițerul a obținut calificativul „bine”. Notarea de serviciu este semnată de comandantul Penitenciarului de Tineri București, colonelul Gheorghe Alexandrescu, și de membrii Comisiei de notare: generalul-maior Anton Gheorghiu, colonelul Spiridon Coroba, colonelul Constantin Gheorghe Rusu și maiorul Vasile Văduva. Maiorul Anghel Godeanu a luat act de conținutul notării de serviciu pe 13 martie 1985, când a semnat pentru conformitate (*ibidem*, dosar nepaginat).

Soțul uneia dintre cele două surori, Gheorghe C. Militaru (n. apr. 1929, com. Corcova, jud. Mehedinți), a fost ofițer superior de Miliție la IJ Gorj al MI până la data de 1 mai 1981, când a fost trecut în rezervă și pensionat.

Grade succesive : locotenent (23 aug. 1965) ; locotenent-major (23 aug. 1969) ; căpitan (23 aug. 1974) ; maior (23 aug. 1980) ; locotenent-colonel (23 aug. 1986).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1970) și I (1975) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa I (1980) ; Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a¹ (1981).

GREBEȘIȚ GHEORGHE ILIE, angajat civil, d.p. nr. 2631 (n. 28 aug. 1922, mun. Galați, jud. Galați – d. 1993, mun. București).
Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : inginer produse finite din lemn.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PMR din 1959 ; membru în Comitetul sindical din DGP (1968-1969).

Studii civile : 4 clase la Școala primară „Spiru Haret” din Galați (1930-1934) ; Școala de Arte și Meserii din Galați, secția tinichigerie (1934-1936) ; Facultatea Muncitorească de Industrializarea Lemnului din Institutul de Exploatare și Industrializare a Lemnului din București, secția Produse finite (oct. 1949 – sept. 1951) ; Facultatea de Exploatare și Industrializare a Lemnului din Institutul Forestier din Brașov, secția Industrializare, fără frecvență (oct. 1951 – 1953). Diploma de stat a obținut-o în urma susținerii și promovării examenului de licență din iunie 1955.

Stagiu militar : perioada de instrucție a efectuat-o la Regimentul 3 Pionieri Galați (sept.-oct. 1943), după care a fost trimis pe front, în zona Odessa, ca radiotelegrafist în Batalionul 21 Pionieri (oct. 1943 – apr. 1944). După întoarcerea armelor a fost trimis pe Frontul de Vest cu o subunitate de pionieri din Divizia 21 : Compania 21 Pionieri (aug. 1944 – 13 apr. 1945). Pe 13 aprilie 1945 a fost grav rănit la ambele picioare (în Cehoslovacia), iar ulterior, după spitalizare, a fost clasat cu gradul III de invaliditate.

Activitate profesională : ucenic tâmplar la Atelierul de tâmplărie și construcții navale din Arsenalul Marinei din Galați (sept. 1936 – sept. 1939) ; tâmplar la Fabrica de cherestea deținută de Enache Moscu și Pohrib Nicolae din Galați (sept. 1939 – apr. 1941) ; tâmplar zilier la diverse lucrări de construcții din Galați (1941-1943) ; tâmplar și dulgher la diferite lucrări de construcții din Galați (1946 – febr. 1948) ; tâmplar la Șantierul naval „Portul Roșu” din Galați (febr. 1948 – sept. 1949) ; referent tehnic la Direcția Generală Industrială a Produselor Finite din Lemn, pendinte de Ministerul Industriei Lemnului, Hârtiei și Celulozei (oct. 1951 – aug. 1954) ; șef fabricație la IPROFIL „Butoiul” din București (aug. 1954 – aug. 1955) ; inginer proiectant la Institutul de Proiectări pentru Industria Lemnului „IPROIL” din București, strada Polizu, nr. 5-7 (aug. 1955 – 1 apr. 1957).

Pe 1 aprilie 1957 a fost încadrat în DGPCM ca angajat civil, fiind trimis în funcția de șef al Biroului tehnic din formațiunea 0715 Mărgineni – „I.L. Caragiale” (1 apr. – 30 nov. 1957).

La sfârșitul lunii noiembrie 1957 i s-a desființat contractul de muncă la cerere și i s-a aprobat transferul la Întreprinderea Produse din Lemn de pe lângă Sfatul popular al

1. Acest ordin i-a fost conferit prin Decretul Prezidențial nr. 96 din 7 mai 1981 pentru „rezultatele obținute în îndeplinirea cincinalului 1976-1980, pentru contribuția deosebită adusă la înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, cu prilejul aniversării a 60 de ani de la făurirea Partidului Comunist Român”.

Capitalei, unde a fost încadrat în funcția de șef al Serviciului Producție (1 dec. 1957 – iun. 1959) ; șef al Secției Aprovizionare din Serviciul Produse Finite din Întreprinderea de Stat pentru Comerț Exterior „Export Lemn” din București, strada Piața Rosetti, nr. 4 (iun. – 1 oct. 1959).

În ziua de 1 octombrie 1959 a revenit în DGPCM ca angajat civil. A fost repartizat la Direcția economică/industrială din DGPCM/DGP, unde a ocupat funcțiile de inginer principal la Serviciul Producție industrială (1 oct. 1959 – 1 sept. 1965), șef al Serviciului Producție (1 sept. 1965 – oct. 1970) și inginer principal III (oct. 1970 – iul. 1977).

O notă de relații din 13 octombrie 1970 întocmită de Direcția Personal și Învățământ din MAI aprecia activitatea desfășurată de Grebeșiț în funcția de șef al Serviciului Producție, însă recomanda schimbarea ofițerului din funcție din cauza delăsării de care dăduse dovadă în ultimele luni de zile :

Este apreciat că are o bună pregătire tehnică de specialitate în industrializarea lemnului, reușind în decursul anilor pe această linie să-și aducă o contribuție de seamă la realizarea unor produse înecesebi la Fabricile de mobilă. A întocmit documentații tehnice, devize și proiecte corespunzătoare, a îndrumat concret lansarea în producția de serie a unor garnituri de mobilă, durabile, cu o formă estetică și calitate mult apreciate atât pe piața internă, cât și cea externă. Cu prilejul deplasărilor pe care le face în întreprinderi dă soluții tehnice de execuție competente, sesizează cu ușurință deficiențele, care duc la slăbirea calității produselor, desfășurarea procesului tehnologic și nerealizarea normelor, ia măsuri de lichidare a lor. Serviciul producție prin natura atribuțiunilor sale este sectorul cheie în cadrul Direcției economice, având ca sarcini toate problemele de producție, proiectare, documentare tehnică, avize, experimentări, lansarea în fabricație, dotare tehnică, utilaje etc. Ca urmare a eforturilor depuse Serviciul producție alături de celelalte sectoare și-a adus contribuția la realizarea sarcinilor de plan, astfel că pe primele 8 luni ale anului 1970 toate întreprinderile industriale și atelierele producției bugetare au îndeplinit și depășit planul producției globale și marfă, respectiv cu 105,5 % și 104 %, realizându-se un spor de producție față de perioada corespunzătoare anului trecut de 1.375.000 lei. Au fost reduse în ultima perioadă reclamațiile cauzate de nerespectarea devizelor și tehnologiei de fabricație, au fost realizate economii la prețul de cost și s-a imprimat operativitatea lansării în producție a unor produse contractate. (...) Deși Grebeșiț Ilie are o foarte bună pregătire de specialitate, experiență, inventivitate și a dovedit atașament în decursul anilor, achitându-se de atribuțiunile ce i-au revenit ca inginer, în funcția de șef serviciu producție, nu reușește să se ridice la nivelul cerințelor mereu crescânde în coordonarea activității subordonaților, lipsindu-i aptitudinile necesare, concluzie la care a ajuns însăși ing. Grebeșiț Ilie la scurt timp după numirea în actuala funcție, solicitând să fie schimbat. Complexitatea problemelor, lipsa spiritului organizatoric, necunoașterea unor probleme de bază în domeniile de activitate a celorlalte întreprinderi – metalurgie, textile, încălțăminte, construcții –, lipsa de experiență și tact în munca cu oamenii au imprimat un stil de muncă defectuos în cadrul serviciului și metode greoaie de lucru. Ca urmare a necuprinderii problemelor de ing. Grebeșiț, conducerea direcției și celelalte sectoare lucrează direct cu subalternii acestuia. Se angajează la executarea unor lucrări ce intră în atribuțiunile subalternilor. În aplicarea unor măsuri și omologarea anumitor produse, se lasă greu convins, se antrenează la unele discuții cu caracter de văicăreală și justificare, este refractar uneori. Față de subalterni a adoptat o atitudine de dădăceală și lipsă de exigență, nu i-a antrenat la o muncă pe măsura valorii și funcțiilor pe care le îndeplinesc. Apreciam că menținerea ing. Grebeșiț Ilie în funcția de șef producție împiedică ridicarea activității economice pe o treaptă superioară, frânează munca și are repercusiuni asupra întreprinderilor industriale. În concluzie, A.C. Grebeșiț Ilie, deși are o bună pregătire tehnică în domeniul industrializării lemnului reușind să rezolve competent problemele pe această linie, ca șef al serviciului

producție din Direcția economică DGP, nu a reușit să se ridice la înălțimea atribuțiilor funcționale, fapt ce impune schimbarea lui din funcție, propunere însoțită de conducerea DGP, cât și de Direcția economică¹.

Decorații: medalia „Bărbăție și credință” (1945); medalia „Serviciul credincios”, clasa a III-a (?); medalia „Virtutea Militară”, clasa a II-a (1947).

Pedepse: „muștrare” pentru că a întârziat executarea unei lucrări (iul. 1966).

GRECU OVIDIU, căpitan.

Activitate profesională: șef al Serviciului Operativ și Regim din DLCM – formațiunea 0951/F (16 iul. 1953).

GRIGORE ION, angajat civil.

Activitate profesională: economist la Direcția economică a DGPCM (1961).

GRUIA NICOLAE ILIE, angajat civil, d.p. nr. 2675 (n. 23 febr. 1926, mun. București – d. 8 ian. 2004, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tehnician textilist.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru de sindicat (1949-1951); membru în Comitetul sindical din DGP (1957-1962 și 1964-1968); membru PCR (1947 – febr. 1951) și (1968-?).

În februarie 1951 a fost exclus din partid de către o subcomisie de verificare a membrilor PMR din Institutul Politehnic din București, pentru că nu avea activitate și pentru neplata cotizației. După încadrarea în MAI, ofițerii cadriști au făcut numeroase încercări pentru a elucida situația de partid a lui Gruia. În 1962, căpitanul Nicolae Talianu, lucrător prim de cadre în Serviciul Cadre din DGPCM, s-a deplasat la diferite instituții și raioane din Capitală pentru a verifica „unele perioade neverificate” ale angajatului civil Ilie Gruia, dar și pentru a-i investiga pe părinții, frații, soția, socrii și alte rude ale acestuia. După efectuarea cercetărilor, căpitanul Talianu a întocmit o notă de verificare – datată 20 iunie 1962 – în care menționa:

Nu reiese să fi fost încadrat politic. Între anii 1945-1949 a urmat cursurile facultății de textile la Institutul Politehnic București, lucrând și în producție la Fabrica „Mătasa Populară” din șos. Mihai Bravu rai. 23 August. Aici numitul declară în autobiografie și verbal că în anul 1947 s-a înscris în PCR, fiind membru de partid până în luna februarie 1951, când a fost exclus la verificarea membrilor de partid ce s-a făcut de comisia de verificare ce a verificat org. de bază a Institutului Politehnic București, unde A.C. Gruia Ilie spune că își făcuse transferul de la fabrica Mătasa Populară la Institutul Politehnic. El declară că motivele excluderii au fost pentru inactivitate la viața org. de bază partid. Pentru clarificarea situației de partid a numitului am făcut delegație specială și am mers la Institutul Politehnic, Raionul de Partid 30 Decembrie, Comitetul Orașenesc PMR București, unde s-a căutat la arhivă, apoi la rai.

1. „Notă de relații privind pe A.C. ing. Grebetis Ilie șef al Serviciului Producție la Direcția economică din Direcția generală a penitenciarelor”. Documentul poartă mențiunea „secret” și este semnat de către trei ofițeri de Securitate din Direcția Personal și Învățământ a MAI: maiorul Ion Apostol, locțiitor al șefului de serviciu, locotenent-colonel Vasile Bălăsoiu, instructor II, și căpitan Vasile Ghiorgheioiu, instructor III (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2631, dosar nepaginat).

de partid 23 August București, unde A.C. Gruia Ilie, declară că a fost chemat cu 2 luni de zile înaintea Congresului III al PMR pentru clarificarea situației sale de partid. În toate aceste locuri nu s-a găsit Gruia N. Ilie, măcar trecut pe un tabel sau într-un registru că ar fi fost membru de partid, să fi găsit dosarul de partid să putem studia concluzia Comisiei de Verificare pentru care el ar fi fost exclus din partid. Deși s-a discutat de 2 ori cu numitul să putem clarifica această situație și nu am putut ajunge la un rezultat rămâne să se mai gândească cine îl mai cunoaște când s-a înscris în PCR, cu cine a mai fost la verificare sau cine făcea parte din Comisie ca să putem pleca pe urmele dosarului de partid¹.

În 1968, în urma unei cereri depuse la organizația de partid din DGP, a fost reprimis în PCR.

Studii civile : 4 clase în București (1933-1937) ; Liceul Industrial nr. 1 din București, strada Polizu, nr. 11 (1937-1944) ; Școala Superioară de Textile/Facultatea de Textile, secția Mecanică din Institutul Politehnic din București (1945-1949). Examenul de stat l-a susținut abia în iunie 1963, obținând titlul de inginer textil. În perioada iulie 1956 – 1 iulie 1963 a fost salarizat ca inginer principal fără studii corespunzătoare. De la 1 iulie 1963, prin ordinul DGPCM nr. 0767, a fost salarizat cu o retribuție bănească lunară de 2.400 lei și o primă MAI de 350 lei.

Stagiu militar : Centrul 1 Instrucție Pompieri Brașov – UM 0653 Brașov, Compania de Gospodărire din MAI – UM 0172 București și Depozitul de echipament al MAI din București, strada Viilor (1 nov. 1951 – aug. 1952).

Activitate profesională : în perioada facultății a lucrat periodic la Fabrica de Confecții „Mătasea populară” ; referent tehnic la Fabrica de Confecții „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București² (1949-1951). Din 1950 a lucrat prin detașare la Direcția Generală Industrială

1. „Notă de verificare asupra ang. civil Gruia Ilie, inginer textilist la Dir. Economică”, document semnat de căpitanul Nicolae Talianu, lucrător prim de cadre în Serviciul Cadre al DGPCM (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2675, dosar nepaginat).
2. Fabrica „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București a fost ridicată pe structura fostelor Ateliere Publice Autonome pentru Confecțiile Armatei (APACA). Imobilul fabricii a fost desenat de un colectiv de arhitecți compus din : M. Alifanti, H. Stern, Ascanio Damian, G. Pavlu, I. Șerban, I. Ghica-Budești și Emil Calmanovici, iar proiectarea lui a fost realizată de inginerii Emil Prager, Tiberiu Eremia și Emil Calmanovici. În decembrie 1947 s-a hotărât demolarea vechilor ateliere și construirea unor noi clădiri. Construcția noii fabrici a fost demarată pe 24 ianuarie 1948 cu 1.250 de brigadieri voluntari veniți din toate colțurile țării, grupați în 12 brigăzi, precum și cu muncitori de la alte întreprinderi din capitală care au venit să lucreze ca voluntari pe șantierul din cartierul Cotroceni (fiecare brigadă avea cântecele ei cu care pornea spre șantier ; două dintre lozincile scandate de tineri erau „Gheorghiu-Dej, luptător pentru pace și popor !” sau „Prahova și Vasilichi !”). Tinerii lucrau pe schimburi fără întrerupere, uneori și 36 de ore în șir, deși comandamentul brigăzilor interzicea acest lucru. Pe 1 mai 1948, într-un timp record, a avut loc inaugurarea primei părți a fabricii (în anii '80, clădirii i s-au adăugat mai multe corpuri suplimentare care au degradat imaginea acesteia). La festivitățile de inaugurare a fabricii au luat parte, în prezența fanfarei CFR, următorii demnitari : Ion Niculi și Mihail Sadoveanu, vicepreședinți ai Prezidiului MAN, Constanța Crăciun, membră în Prezidiul MAN, Petru Groza, președinte al Consiliului de Miniștri, Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Ștefan Voitec, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Ana Pauker, ministru al Afacerilor Străine, Emil Bodnăraș, ministru al Apărării Naționale, Vasile Luca, ministrul Finanțelor etc. Seria cuvântărilor a fost deschisă de Nicolae Păduraru, comandantul celor 12 brigăzi de voluntari, urmat de inginerul Pascal Herman, șef al șantierului, muncitorul Ștefan Cojocaru, Petre Lupu, secretar al CC al UTM, Gheorghe Gaston Marin, consilier superior la Ministerul Industriei și Comerțului și Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Odată cu începerea producției, în fabrică au fost aduse utilaje și introduse metode de lucru sovietice care au condus la creșterea productivității muncii. Astfel, în anul 1959 se putea vorbi de o cantitate dublă de confecții față de anul 1951 (în 1959, la fiecare 44 de secunde se finaliza un costum). Produsele fabricii erau expuse în centrele importante ale țării, dar și la numeroase târguri

Tricotaje și Confecții din Ministerul Industriei Bunurilor de Consum. După satisfacerea stagiului militar, a fost încadrat în MAI cu gradul de locotenent-major și repartizat la Direcția aprovizionării și gospodăririi – UM 0777 București, în funcția de ajutor de șef de birou (1 aug. 1952 – 1 oct. 1953). În octombrie 1953 a fost transferat la Serviciul Producție din DLCM, în funcția de șef de birou (1 oct. 1953 – 1 mart. 1954); referent tehnic (1 mart. – 1 aug. 1954) și șef de birou la Serviciul Planificarea Producției din DLCM (1 aug. – 1 nov. 1954); referent tehnic de specialitate la Secția tehnică din Serviciul Planificarea Producției (1 nov. 1954 – 1 oct. 1956) și inginer la Serviciul Aprovizionare și Desfacere din DPLC/DGPCM (1 oct. 1956 – 1 iun. 1958); inginer textilist principal la Serviciul Bunuri din Direcția economică din DGPCM (1 iun. 1958 – 1 sept. 1965); inginer principal la Direcția industrială din DGPCM (1 sept. 1965 – 1 iun. 1966); inginer principal III la Sectorul Confecții-Textile, Încălțăminte, Covoare și la Sectorul Metalurgie din Serviciul Producție al Direcției economice din DGPCM/DGP (1 iun. 1966 – 1 dec. 1970); șef al Serviciului tehnic din Direcția economică a DGP (1 dec. 1970 – 1 aug. 1973).

În urma reorganizării DGP din vara anului 1973, a avut funcția de inginer principal III cu sarcina de a coordona Compartimentul tehnic – producție din Direcția economică (1 aug. 1973 – iul. 1977).

internaționale din Leipzig, Djakarta, New York, Salonic, Viena, Paris, Izmir, Bagdad, Milano etc. În 1950, conducerea întreprinderii a decis înființarea – după modelul altor mari fabrici și uzine din RPR – unei gospodării-anexă, în vederea aprovizionării cantinei fabricii (înființarea gospodăriilor-anexă a fost statuată printr-o hotărâre a CC al PMR și a Consiliului de Miniștri). Această gospodărie funcționa în apropierea Bucureștiului, având o suprafață de 14 ha pe care se cultivau legume și zarzavat. În 1951, gospodăria a fost completată cu un alt teren de 33 ha la Frumușani (unde s-a construit și o crescătorie de porci, care, în martie 1952, avea 103 capete), și cu alte 8 ha de teren de grădinărie la Dobroiești. De asemenea, în anii '50, în cartierul Cotroceni din capitală s-au construit pentru muncitori câteva blocuri din fondul întreprinderii. Propaganda regimului a prezentat de-a lungul timpului într-o serie de articole din *Scânteia* și *România liberă* condițiile grele de muncă și de trai ale muncitorilor de la APACA și noile condiții oferite muncitorilor din Fabrica de Confecții „Gh. Gheorghiu-Dej” de către regimul de democrație populară. Astfel, în timp ce în trecut muncitoarele lucrau în câteva maghernițe cu ferăstruici în care abia pătrundeau soarele, în anii '50 oamenii muncii mergeau în ateliere spațioase, aerisite, iar mașinile electrice oferite de URSS turau la capacitate maximă. Totodată, noua fabrică oferea cursuri de alfabetizare și de calificare profesională, creșă și grădiniță pentru copiii muncitorilor, policlinică și o cantină cu o capacitate de 3.000 de locuri. În seara zilei de 3 mai 1958, în marea sală de festivități a Fabricii de Confecții „Gh. Gheorghiu-Dej” din București s-au adunat peste 1.000 de persoane (muncitori, ingineri, pensionari, tehnicieni, foști brigadieri care au participat în 1948 la construcția noilor clădiri ale fabricii de confecții), pentru a sărbători primul deceniu de existență a fabricii. În cei zece ani de activitate au fost confecționate articole de îmbrăcăminte din 34.400.000 m de țesături de lână și 40.300.000 m de țesături de bumbac. La festivitățile din ziua de 3 mai 1958 au participat înalți oficiali ai RPR: Anton Moiseșcu, vicepreședinte al Prezidiului MAN, Gheorghe Stoica, secretar al Prezidiului MAN, Florian Dănilache, membru în Prezidiul MAN și prim-secretar al Comitetului orașenesc București al PMR etc. Cu această ocazie au fost decorați cu Ordinul „Muncii”, clasele I, a II-a și a III-a o serie de muncitori, ingineri și tehnicieni ai fabricii. În numele celor decorați au luat cuvântul Ion Tudose, pensionar, fost croitor al fabricii, croitoreasa Tinca Parasciva și directorul general al fabricii, I. Steinbach. (Mariana Novicov, „Pe șantierul APACA se dă bătălia pentru steagul muncii. Lazăr Gheorghe din Grobniței, Dâmbovița, e un om nou. Prahovenii sunt ambițioși”, *România liberă*, 16 aprilie 1948; Claudiu Rădulescu, „Bucureștii zilelor noastre. De la atelierele APACA, la impunătoarea fabrică de confecții «Gh. Gheorghiu-Dej»”, *România liberă*, 9 septembrie 1959; I. Steinbach [director al Fabricii de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej”], „Fabrica de confecții «Gh. Gheorghiu-Dej» dezvoltă gospodăria anexă”, *Scânteia*, 20 martie 1952; Tincu Parasciva [muncitoare la Fabrica de confecții „Gh. Gheorghiu-Dej”], „Cum se muncea la fosta APACA”, *Scânteia*, 4 august 1959; Maria Parpală [correspondentă voluntară], „Ieri și azi”, *Scânteia*, 12 noiembrie 1952; „Colectivul Fabricii de Confecții «Gh. Gheorghiu-Dej» a sărbătorit Primul deceniu al uzinei de IS”, *Scânteia*, 4 mai 1958; www.armyuser.blogspot.com/2009/10/apaca-1-mai-1948.html – site accesat 30.10.2010).

Într-un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre și Învățămant din DGP la data de 13 august 1974, se detaliau atribuțiile pe care angajatul civil Ilie Gruia le avea în cadrul Direcției economice din DGP :

De când funcționează în aparatul Ministerului de Interne a dovedit inițiativă și multă putere de muncă. A lucrat în majoritatea timpului numai în probleme de producție și planificare, controlul și îndrumarea unităților economice cu profil de confecții textile, unde, ca urmare a pregătirii profesionale ce o are, a contribuit efectiv la rezolvarea sarcinilor importante din cadrul acestor sectoare. Prin soluțiile tehnice date a inițiat și sprijinit introducerea unor metode avansate de muncă în întreprinderile de confecții textile și covoare, privind mecanizarea unor operații din procesul tehnologic și așezarea tiparelor de croit, lucru ce a adus însemnate economii și a îmbunătățit calitatea produselor. În controalele pe care le face în unități sprijină conducerea întreprinderilor în luarea celor mai eficiente măsuri privind organizarea procesului de producție, asigurarea îndeplinirii ritmice a sarcinilor de plan, lansarea de comenzi și repararea utilajelor. Ca urmare a activității desfășurate și a rezultatelor pozitive obținute în munca profesională, în cursul anului 1968 a fost primit membru PCR, iar cu prilejul întocmirii caracterizărilor anuale de serviciu i s-a apreciat activitatea cu calificativul de „foarte bine”. Se constată însă că nu este întotdeauna suficient de exigent cu prilejul controalelor ce le face în unități, neluând întotdeauna măsuri față de cadrele care se fac vinovate de lipsurile existente în unități, iar alteori nu este suficient de combativ¹.

În urma reorganizării aparatului de penitenciare din vara anului 1977, Direcția economică a fost desființată, fiind înlocuită cu Serviciul economic. Până la pensionarea sa în 1986, Gruia a deținut următoarele funcții în Serviciul economic al DGP : inginer principal III și II și coordonator al Compartimentului tehnic – producție (aug. 1977 – 1 aug. 1986).

Activitatea inginerului Ilie Gruia din anii '70-'80 a fost lăudată și apreciată de conducerea DGP cu calificativele „foarte bine”. Aprecierea întocmită de superiorii săi din Serviciul economic al DGP pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1984 este relevantă pentru a menționa rezultatele bune obținute de Gruia în funcția de coordonator al Compartimentului tehnic – producție :

Rezolvarea și depășirea planului de producție la intern și export se datorește în mare parte și sprijinului tehnic acordat de tov. Ilie Gruia care a urmărit în permanență desfășurarea procesului de producție din unitate, verificarea și aprobarea operativă a documentațiilor tehnice necesare. Este bine pregătit profesional, are multă experiență în munca pe care o desfășoară, se preocupă de perfecționarea profesională proprie, însușindu-și multiple cunoștințe și din alte domenii de activitate².

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 ca urmare a reducerilor de efective din MAI, prin ordinul MAI nr. 3271. A rămas în cadrul MAI ca angajat civil.

La data de 1 august 1986 i s-a desfăcut contractul de muncă prin ordinul MI nr. S/323. *Grade succesive* : locotenent-major (1 aug. 1952) ; căpitan (1 aug. 1955).

Decorații : medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969).

Pedepse : „mustrare scrisă” pentru superficialitate în efectuarea unei verificări (mai 1979).

1. Referat de cadre din 13 august 1974, întocmit de Serviciul Cadre și Învățămant al DGP. Documentul este semnat de către șeful serviciului, colonelul Lache Baciuc, și de către secretarul Comitetului de Partid din DGP, locotenent-colonelul Corobea Spiridon (AANP, fond Cadre, d.p. nr. G-2675, dosar nepaginat).
2. Calificativul „foarte bine” a fost propus la data de 7 ianuarie 1985 de către căpitanul Gheorghe Pană, ofițer specialist III în DGP. Gruia a luat la cunoștință de aprecierea făcută în ziua de 19 februarie 1985 (*ibidem*, dosar nepaginat).

H

HAMBURDĂ MIHAI MARIN, locotenent, d.p. nr. 807 (n. 9 mart. 1950, com. Bogați, jud. Argeș – d. 17 dec. 2002, orașul Găești, jud. Dâmbovița).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1965 și PCR din 1973 ; secretar al Comitetului UTC din Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402 (1974).

Studii civile : 8 clase în comuna natală (1956-1963) ; Liceul nr. 2 din Pitești, secția reală (1963-1966) și Liceul din Topoloveni, județul Argeș (1966-1967) ; Facultatea de Drept, Universitatea din București (1969 – iun. 1973). Diploma de stat a obținut-o în 1974.

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București, profil penitenciar (1968 – 20 aug. 1971) ; curs de perfecționare pentru locțiitori de comandanți pentru servicii la UM 0900 Grădiștea (1975).

Studii politice : Universitatea Politică și de Conducere din cadrul CJ Dâmbovița al PCR (1977-1980).

Activitate profesională : arhivar la Consiliul popular al comunei Bogați, județul Argeș (1967-1968) ; instructor cu pregătirea militară și de specialitate la Penitenciarul Arad (20 aug. – 1 oct. 1971 și 1 ian. – 1 febr. 1972) ; detașat la Secția Pregătirea Cadrelor din cadrul cursului de perfecționare a subofițerilor de penitenciare de la Vadu Oii, pendinte de Școala Militară de Subofițeri Penitenciare Jilava nr. 9 – UM 0191 București – DGP (1 oct. 1971 – 1 ian. 1972) ; profesor (1 febr. 1972 – 1 aug. 1973) și profesor principal la catedra de Învățământ și Specialitate la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402 (1 aug. 1973 – 1 dec. 1974) ; locțiitor comandant pentru servicii la CRM Găești (1 dec. 1974 – 1 aug. 1977). Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, CRM Găești a fost desființat, iar locotenentul Hamburdă a fost pus la dispoziția Direcției Penitenciarelor (1-31 aug. 1977).

A fost trecut în rezervă pe 31 august 1977 prin ordinul MI nr. II/02365.

Director economic la Spitalul Unificat din Găești, județul Dâmbovița (1 sept. 1977 – 20 apr. 1980) ; jurisconsult și consilier juridic la Schela Extracție Găești (20 apr. 1980, 15 iun. 1983 – ?).

Soția sa, Veronica Hamburdă, a fost încadrată în MI la data de 1 octombrie 1973 ca angajat civil în funcția de desenator tehnic la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare de la Hârșova – UM 0402. Pe 15 decembrie 1974 a fost transferată în interes de serviciu la CRM Găești, în funcția de educator.

Grade succesive : locotenent (aug. 1971).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1977).

Pedepse: „muștrare severă” pentru că a întârziat la o convocare care a avut loc la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare Jilava nr. 9 – UM 0191 București – DGP (mai 1972); „muștrare” pentru că a întârziat la program (iun. 1973); zece zile de arest la garnizoană pentru că a consumat băuturi alcoolice împreună cu șoferul, în timp ce se aflau în misiune cu mașina unității. Din cauza acestui fapt, șoferul a produs un accident de circulație soldat cu avariarea mașinii și accidentarea unui cetățean. Pentru acest accident, șoferul – plutonierul Gheorghe Cârstoia – a fost condamnat la doi ani și jumătate de închisoare, iar locotenentul Hamburdă a primit doar calificativul „satisfăcător” în notarea de serviciu întocmită pentru anul 1975. Ca urmare a acestui calificativ nu a mai fost avansat la gradul de locotenent-major¹ (febr. 1975); cinci zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru lipsuri în muncă constatate cu ocazia unei verificări (sept. 1976).

HARTUNIAN CORINO, angajat civil (n. 14 mai 1923, mun. Galați, jud. Galați).

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1946.

Studii civile: 6 clase de liceu (?-1943).

Stagiu militar: Regimentul 1 Grăniceri (20 mai 1944 – 1946).

Activitate profesională: în urma absolvirii liceului s-a angajat ca ajutor contabil la Societatea „Superton” din București, unde a muncit până la încorporare (1943 – 20 mai 1944). După lăsarea la vatră, s-a încadrat ca referent tehnic la Uzinele Textile „7 Noiembrie” din București (1946 – mai 1949); contabil la Filatura Națională din București (mai-oct. 1949). În toamna anului 1949 a fost angajat în DGP, de unde a fost repartizat la Penitenciarul Jilava în funcția de contabil I (oct. 1949 – 1952). În 1952, a fost detașat la aparatul central al DGPCUM, în funcția de contabil I la Serviciul financiar².

HURDUBEI VASILE VASILE, locotenent, d.p. nr. 198 (n. 20 dec. 1924, com. Domnița Marica/viitorul cartier „Vasile Roaită” din municipiul Bacău, jud. Bacău – d. 24 apr. 2007, mun. Bacău, jud. Bacău).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: bobinator.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTC din 1945 și PCR din 1946.

Studii civile: 4 clase la Școala mixtă nr. 1 din Bacău (1931-1935).

Stagiu militar: Regimentul 1 Jandarmi București (5 sept. 1946 – ian. 1947) și Ansamblul artistic al Trupelor MAI (ian. 1947 – 5 sept. 1948).

Studii militare: Școala Specială de Pregătire Profesională Administrativă MAI din Oradea (1 ian. – 10 iul. 1949).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească (1935-1939); ucenic și muncitor la Fabrica de hârtie „Letea”/Întreprinderea de hârtie și celuloză „Steaua Roșie” din Bacău (aug. 1939 – 15 aug. 1946 și oct. 1948 – 1 ian. 1949); responsabil de cadre în Comitetul provizoriu al plasei Târgu-Ocna (10 iul. – sept. 1949); inspector la Direcția Spațiu Locativ din Departamentul Gospodăriei Locale din MAI/Departamentul Gospodăririi Comunale și Industriei Locale din MAI/Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale (sept. 1949 – 8 aug. 1952).

1. Articolul 13 din Statutul Corpului Ofițerilor adoptat în 1965 preciza că, pentru avansarea în grad, pe lângă stagiul minim, ofițerii trebuiau să fie notați în ultimii doi ani de stagiu cu calificativul „bine” și „foarte bine”.
2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 247.

Într-o autobiografie semnată pe 3 august 1953, Hurdubei vorbea despre activitatea depusă în cadrul acestei instituții din subordinea MAI :

Aici mi sa dat în primire sarcina de a verifica activitatea oficiilor de închirieri și ca sarcină suplimentară de a evacua din centrul Bucureștiului bandiții, pentru a face liber locuințe, pentru Tov. aduși în posturi de răspundere.

În august 1952 a fost transferat, la cerere, în MAI, deși existau diferite referințe care semnalau o serie de abuzuri ale lui Hurdubei în funcția de inspector. O notă-raport a Direcției Cadre a MAI din 15 decembrie 1952 preciza :

Având în vedere ordinul rezolutiv al Tov. Ministru al Afacerilor Interne, pus pe nota informativă anonimă în care ordona a cerceta cele semnalate, în legătură cu Lt. de Penit. Hurdubei Vasile, care este arătat că mai înainte de a intra în Penitenciare a fost inspector la Ministerul Gospodăriilor Locale unde a făcut mari afaceri, pentru care fapte are rechizitoriul cu abuz de putere la Procuratura Tribunalului Raionului Stalin. Din cercetările făcute de noi la fața locului, cât și din discuțiile avute cu Procurorul Procuraturii Raionului Stalin, a reieșit că Hurdubei Vasile, în perioada anului 1950, în timp ce era funcționar la MAI – Departamentul Gospodăriilor Comunale în funcția de inspector șef al Spațiului Locativ, a fost reclamat în nenumărate rânduri de anumite persoane pentru abuz de putere, pentru faptul că el le rechiziționa anumite locuințe pentru unele persoane din cadrul MAI, fără însă a profita de pe urma acestor stări de lucruri. Mai menționăm că reclamațiile făcute la adresa tov. Hurdubei Vasile, au fost clasate, neconstatându-se că la mijloc ar fi ceva dubios la adresa lui. Având în vedere că cele semnalate în notă sunt injuste și nu corespund adevărului, propunem clasarea lucrării nefăcând obiectul unei sancțiuni la adresa tov. Hurdubei V¹.

Șef al Biroului Studii și Organizare la Secția Organizare și Control din Serviciul Colonii de Muncă și Educare Minori al MAI (1 aug. 1952 – 15 oct. 1953); ajutor de comandant la Colonia de Minori Corabia (15 oct. 1953 – 1 oct. 1954); comandant la Colonia de Minori Săliște (15 oct. 1954 – 1 dec. 1955).

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre al DPLC menționa unele probleme ale ofițerului în funcția de comandant al Coloniei de Minori Săliște. Documentul se încheie cu propunerea Serviciului Cadre de retrogradare din funcția de comandant de colonie și trecerea sub comandă a ofițerului :

În ultimul timp în colonie au fost o serie de abateri, cum ar fi neexecutare de ordine din partea subalternilor, bătaia minorilor și unele cazuri de mahalagisme față de care nu a luat măsuri pentru curmarea lor, dovedind în acest sens lipsă de exigență. Nu a tras la răspundere în mod suficient cadrele din subordine care au comis abateri, permițându-le a i se suprapune muncii sale. Nu s-a afirmat în colonie ca comandant lipsindu-i metodele de conducere, cauză din care subalternii nu totdeauna execută ordinele ce le dă. Uneori se lasă influențat de anumite cadre. Nu a reușit să-și asimileze cunoștințele necesare unui cadru de conducere. Nu cunoaște în suficientă măsură și nu știe să aplice cu tact metodele de educare a minorilor².

Într-o caracterizare din 22 iulie 1955 semnată de șeful Secției Învățământ și Educație din Serviciul Colonii Minori al DPLC, Anghel Oprina, ofițerul Hurdubei era criticat pentru munca defectuoasă depusă la cele două colonii de minori :

1. Documentul este semnat de șeful Secției a IV-a din Direcția Cadre a MAI, locotenentul Stere Lazăr, și de șeful Biroului I din aceeași secție, căpitanul Martin Sep (AANP, fond Cadre, d.p. nr. H-198, dosar nepaginat).
2. Referat de cadre din 29 octombrie 1955 semnat de șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu, și de șeful Secției I din același serviciu, Gheorghe Alexandrescu (*ibidem*, dosar nepaginat).

În munca de comandant nu a reușit să imprime în rândurile salariaților, precum nici în rândurile minorilor, disciplina. La acest lucru a contribuit faptul că tolerează de multe ori lipsurile subalternilor săi, neluând măsuri de sancționare la timp, aceasta deoarece el însuși este lipsit de exigență cu sine însuși, nepunctual și neprincipial. De asemenea, nu controlează sistematic sarcinile trasate tuturor salariaților din toate sectoarele de muncă. Este lipsit de inițiativă în muncă. Nu are simț gospodăresc, din care cauză colonia Săliște pe care a condus-o în ultimul timp a avut la controlul ce l-am efectuat în cursul lunii iunie un aspect de părăginită completă. Pentru aceasta a fost sancționat cu 20 zile arest de Șeful DPLC. Necunoscund problemele de învățământ și educație, nu sprijină acest sector în muncă și în felul acesta nu poate sprijini nici pe responsabilul pedagogic. Din punct de vedere moral îi place să bea, iar uneori, de exemplu la Colonia Corabia, venea în unitate în stare de ebrietate. În concluzie, Locot. Hurdubei Vasile are un slab spirit de organizare și conducere a muncii din colonie, neputând face față astfel muncii de comandant al unei colonii de minori.

Locțiitor de comandant la Colonia de Minori Dumbrăveni (1 dec. 1955 – 30 iun. 1956).

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 3156, ca urmare a reducerilor de efective din MAI.

Grade succesive : locotenent (8 aug. 1952).

Pedepse : o zi de arest la domiciliu, pentru că a venit în ținută neregulamentară la sedința din 4-6 august 1955, ținută cu locțiitorii politici și comandanții de unități (aug. 1955); „observare în scris” pentru că nu a raportat despre cum s-a desfășurat pregătirea și sărbătorirea zilei de 2 octombrie 1955 în Colonia de Minori Săliște (oct. 1955).

HUZLĂU GHEORGHE ȘTEFAN, colonel, f.e. (n. 24 dec. 1924, com. Tureatca, raionul Adâncata¹, regiunea Cernăuți, Ucraina).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru ARLUS (1946); membru PCR din 1966.

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1931-1938); Școala medie din Craiova și Moinești, învățământ fără frecvență (1955-1959).

Stagii militare : în martie 1944, fiind premilitar, a fost evacuat din comuna natală la Dorohoi și apoi la Focșani, unde a fost folosit în spatele frontului la lucrări genistice pe linia de apărare Focșani-Nămoloasa-Galați. Pe 22 august 1944 a fost trimis cu detașamentul său de muncă la Râmnicu Sărat. Ca urmare a apropierei liniei frontului a primit ordin de demobilizare din partea comandantului, fiind lăsat pe cont propriu.

După câteva zile, împreună cu câțiva dintre camarazii săi, a fost luat sub comanda unei unități militare sovietice în apropierea localității Podu Iloaiei. La solicitarea sa, a fost lăsat să plece împreună cu un coleg din comuna natală.

În perioada septembrie 1944 – martie 1945 a rămas în satul Bodeasa (comuna Săveni), unde a lucrat ca zilier. În primăvara anului 1945 a plecat la Săveni unde a muncit într-o fabrică de ulei deținută de doi evrei (frații Herșcovici). O lună mai târziu a ajuns pe moșia proprietarei de pământ Glicheria Ciobanu, satul Hrițeni, comuna Manoleasa, județul Botoșani (mai 1945 – 1946).

A intrat în Jandarmerie ca voluntar, fiind repartizat la Legiunea de Jandarmi CFR Iași (dec. 1946 – ian. 1947). În ianuarie 1947 a fost trimis la București (Ghencea) pentru a efectua un stagiul de pregătire, la terminarea căruia a fost repartizat, pe rând : la postul de

1. Fostul județ Dorohoi din România.

jandarmi Dolhasca (apr. – iun. 1947), furier la Legiunea de Jandarmi CFR Iași¹ (iun.-iul. 1947 și aug.-oct. 1947) și la Postul de Jandarmi CFR Roman (oct. 1947 – oct. 1948).

Studii militare: Școala de Subofițeri MAI Oradea (oct. 1948 – sept. 1949); Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 1 din București (sept. 1949 – 6 mart. 1950); curs de perfecționare pe probleme de Spate la Școala de Ofițeri de Administrație MAI București (1959 – 1 mart. 1960); curs de perfecționare a cadrelor de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (sept. 1966 – aug. 1967). În perioada în care s-a aflat la acest curs de perfecționare, comanda formațiunii 0876 Periș a fost preluată de locțiitorul comandantului pentru pază și regim, căpitanul Nicolae I. Mârzac.

Activitate profesională: pe 20 ianuarie 2010, colonelul în rezervă Gheorghe Ștefan Huzlău a fost intervievat de experții IICCMER la sediul instituției. Această intrare în dicționar este alcătuită în mare parte din informațiile provenite din diverse dosare de cadre din arhiva ANP², fișa de evidență din cadrul aceleiași arhive, dar și pe baza mărturiei ofițerului în rezervă.

La două zile de la absolvirea școlii militare de ofițeri, Huzlău, alături de alți 50 proaspăt absolvenți, a fost dezbrăcat de haina militară din cauza unor „probleme de dosar”, fiind lăsat la dispoziția Școlii Militare de Ofițeri MAI nr. 1 din București – Măgurele. În aprilie 1950 acești ofițeri au fost chemați la sediul Direcției Generale Politice din MAI, al cărei șef era generalul-maior Mihai Burcă. Acesta le-a comunicat decizia de vărsare la Serviciul Muncii. În această mare unitate de muncă din subordinea Ministerului Construcțiilor a rămas doar 24 de ore, fiind rechemat la sediul Școlii Militare de Ofițeri MAI nr. 1 din București de la Măgurele. După câteva zile, Huzlău a fost trimis la nou-înființata Direcție a Unităților de Muncă din MAI (București, strada Gabriel Péri, nr. 7, astăzi Georges Clemenceau). Întâmpinat de șeful direcției, maiorul Ilie Bădică, i s-a comunicat decizia repartizării la o unitate exterioară a direcției (a rămas la sediul DUM o lună, timp în care s-a aflat la dispoziția direcției). După o lună (între timp primise și uniforma de ofițer de Miliție) locotenentul de Miliție Huzlău a fost repartizat în funcția de locțiitor de comandant pentru Spate la UM nr. 1 Capul Midia (mai-iun. 1950). La acea dată, comandant al unității de muncă menționate era locotenentul Radu Dumitru, despre care Huzlău afirmă că i-ar fi maltrat sistematic pe cei internați administrativ³.

În perioada iulie 1950 – februarie 1951 a îndeplinit funcția de locțiitor de comandant pentru Spate și comandant cu delegație la UM nr. 3 Cernavodă km 4 Saligny, în intervalul februarie 1951 – ianuarie 1952. În februarie 1951 a fost numit comandant cu delegație al UM nr. 3 Cernavodă km 4 Saligny, în locul locotenentului-major Dumitru Bunescu⁴, arestat în iulie 1951. Fișele matricole penale ale lui Dumitru I. Bunescu (n. 28 aug. 1909, com. Nadanova, jud. Mehedinți) precizează că acesta a suferit două condamnări politice în anii '50-'60. Prima condamnare a avut loc în 1951, când a primit trei ani de închisoare pentru „crime contra păcii” (a fost eliberat în 1954 prin expirarea pedepsei), iar cea de-a doua condamnare a avut loc în 1960, când a primit 20 de ani muncă silnică pentru „uneltire

1. În perioada iulie-august 1947 a fost internat la Spitalul Socola din Iași, fiind bolnav de febră tifoidă.
2. În arhiva ANP nu am găsit dosarul personal profesional al ofițerului, deși pe fișa de evidență care înlocuiește dosarul în raftul din Arhiva ANP figurează numărul 785 – ceea ce demonstrează faptul că în această arhivă a existat un dosar personal profesional al ofițerului Huzlău înregistrat cu numărul 785.
3. Conform afirmațiilor lui Huzlău, ofițerul Radu ar fi fost retorgradat din funcția de comandant în vara anului 1950.
4. Fostul deținut politic Constantin Cesianu afirmă în memoriile sale că la UM nr. 3 Cernavodă km 4 Saligny tratamentul aplicat deținuților era mai uman, iar normele de muncă nu erau așa de grele ca în alte locuri de deținere de pe Canal. De asemenea, Cesianu spune că pentru acest tratament normal aplicat deținuților ofițerul Bunescu ar fi fost arestat. Constantin Cesianu, *Salvat din infern*, Humanitas, București, 1992, p. 184.

contra ordinii sociale” (art. 209 C.p.). În Penitenciarul Aiud, Huzlău l-a întâlnit pe fostul său superior – locotenentul-major Bunescu Dumitru – însă în altă calitate : ca deținut politic. Huzlău afirmă că nu a avut cu acesta decât un scurt schimb de replici. La Penitenciarul Aiud deținutul contrarevoluționar Dumitru Bunescu a sprijinit eforturile administrației de „reeducare prin autoanaliză” a deținuților politici. Bunescu a fost grațiat în aprilie 1964 prin Decretul nr. 411, stabilindu-se cu domiciliul în orașul Orșova, strada Pieții, nr. 6.

Comandant al Coloniei de Muncă nr. 5 Culme/Colonia de Muncă Culme/formațiunea 0927 Culme (11 ian. 1952 – 17 iun. 1953). Potrivit afirmațiilor lui Huzlău, în 1952 numărul deținuților la Culmea a variat între 2.000 și 5.000.

Pe 18 martie 1968, colonelul în rezervă Ilie Mihai Bădică a fost chemat în fața comisiei superioare de partid care ancheta abuzurile organelor MAI din timpul lui Alexandru Drăghici și Gheorghe Gheorghiu -Dej. Acesta a vorbit în fața membrilor comisiei și despre Colonia de Muncă de la Culmea, spunând că aici s-au aflat în jur de 1.500 de deținuți, iar comandantul îi tortura pe unii dintre aceștia¹.

Întrebat de către experții IICCMER dacă a exercitat abuzuri fizice asupra deținuților la Culmea, Huzlău a negat acest lucru considerând că Mihai Bădică ar fi făcut referire la predecesorul său, locotenentul-major Aurel Mihalcea, care se manifesta violent atât asupra deținuților, cât și cadrelor. Mai mult, acesta susține că a introdus un regim mai blând de detenție prin schimbarea brigadierului-șef al coloniei, lucru apreciat de deținuți.

Întrebat dacă în perioada în care deținut funcția de comandant al Coloniei de Muncă Culmea s-au înregistrat decese între deținuți, urmări ale abuzurilor fizice sau ale regimului de detenție, Huzlău a răspuns că în acest interval a avut cel mult trei morți și două sau trei barăci de deținuți distrofici, care își dăduseră pâinea pe țigări (într-o baracă se puteau caza chiar și 200 de deținuți). Cifrele îl contrazic pe Huzlău : numărul de decese din perioada 1950-1953 se ridică la circa 170². În privința deținuților distrofici, răspunderea revenea lui Alexandru Budu, medic-șef al Centrului de Coordonare Constanța/formațiunea 0722 – a.c. care, deși administra întreaga activitate medicală din coloniile de la Canal, nu avea în subordine niciun subaltern (specialitatea lui Budu era stomatologia). În fapt, deținuții distrofici erau îngrijiți de medicii aflați în detenție în colonie.

Declarațiile lui Huzlău, conform cărora la Culmea au fost doar deținuți de drept comun cu sentințe de condamnare, sunt contrazise parțial de documente. Câteva mii de fișe matricole penale din arhiva ANP consultate de experții IICCMER demonstrează că numeroși deținuți asimilați politic au trecut prin acest loc de deținere în perioada 1951-1953 (spre exemplu, cei condamnați pentru deținere ilegală de armament, așa-zii „pistolari”).

Fostul comandant susține, de asemenea, că nu ar fi avut cunoștință de maltratări ale deținuților de către ofițerii de Contrainformații care deserveau aceste unități. Mai mult, afirmă că nu ar fi cunoscut Ordinul „strict secret” nr. 005163 din 6 februarie 1953 al ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Pavel Ștefan, prin care s-a interzis folosirea bății și a lovirii deținuților.

La întrebarea experților IICCMER dacă în primii ani de serviciu în unitățile de muncă ale Direcției UM i s-au înmănat regulamente de ordine interioară, instrucțiuni pe linie de pază sau regim, Huzlău a afirmat că la acea dată nu se puneau problema ordinilor și regulamentelor scrise, totul făcându-se verbal. Această afirmație este întărită și de faptul

1. Mărturia lui Bădică în Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale de Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Polirom, Iași, 2009, pp. 96-97.
2. Experții IICCR i-au prezentat colonelului (r) Ștefan Huzlău un fragment din istoricul Coloniei de Muncă Culmea publicat în Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Polirom, Iași, 2008, p. 229. Aici se preciza numărul morților de la Culmea, stabilit în urma consultării registrelor de stare civilă din primăriile județului Constanța.

că în dosarele existente în arhiva ANP se găsesc foarte puține documente referitoare la Direcția UM și unitățile ei exterioare.

Huzlău Gheorghe Ștefan a îndeplinit și funcția de șef al Biroului Producție din Colonia de Muncă Onești/formațiunea 0665 (iul. 1953 – iun. 1954) și pe cea de comandant la Colonia de Muncă Ișalnița/formațiunea 0637 (iul. 1954 – 30 iun. 1956).

Pe 30 iunie 1956, ca urmare a reducerilor de efective din MAI, Ștefan Gh. Huzlău a fost scos din funcția de comandant, fiind mutat la Colonia de Muncă Borzești R 10/formațiunea 0694, unde a deținut funcțiile de șef al Secției „R 10 Borzești” (30 iun. 1956 – 1 dec. 1957) și locțiitor de comandant pentru Spate (1 dec. 1957 – 1 aug. 1959).

În perioada 1 august 1959 – 1 august 1964 a fost numit locțiitor de comandant pentru Spate la Penitenciarul Aiud/formațiunea 0622; conform declarațiilor sale, la data preluării funcției, în acest loc de deținere se aflau câteva sute de deținuți distrofici.

Despre acțiunea de „reeducare”, Huzlău nu ne-a putut oferi prea multe detalii, spunând că de această operațiune s-au ocupat cei de la Securitate, comandați de colonelul Gheorghe Crăciun (Grupul Operativ Aiud care a funcționat până în august 1964). Unii dintre subofițerii Penitenciarului Aiud au fost de fapt ofițeri sub acoperire ai Securității însărcinați cu diferite misiuni speciale în unitate¹. Același colonel i-a dat dispoziție lui Huzlău să amenajeze clubul unității, aici urmând să aibă loc ședințele de reeducare a deținuților (capacitatea sălii era de circa 200 de locuri).

A mai îndeplinit funcțiile de comandant al Coloniei de Muncă Periș/formațiunea 0876 (1 aug. 1964 – 1 aug. 1967), ofițer instructor I la Serviciul Inspecției din DGP (1 aug. 1967 – 1 oct. 1969), ofițer specialist I² (1 oct. 1969 – 1 oct. 1971), șef al Secției Pază și Escortare din Direcția Pază și Regim a DGP (1 oct. 1971 – 1 febr. 1972) și instructor principal I în Direcția Pază și Regim din DGP (1 febr. 1972 – 30 apr. 1977).

Întrebat fiind dacă regretă ceva anume din întreaga sa carieră militară și dacă are conștiința încărcată, Huzlău a răspuns că nu regretă nimic, pentru că nu a făcut rău nimănui.

În ianuarie 2010, colonelul în rezervă Huzlău avea o pensie de 2.405 de lei (circa 600 de euro).

A fost trecut în rezervă pe 30 aprilie 1977 prin Ordinul MI nr. 1317.

Grade succesive: locotenent (6 mart. 1950); locotenent-major (6 mart. 1953); căpitan (6 mart. 1956); maior (15 mart. 1960); locotenent-colonel (23 aug. 1965); colonel (23 aug. 1972).

Decorații: cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, prin Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964, maiorului Huzlău Gheorghe Ștefan i s-a conferit Medalia „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române” pentru „contribuția deosebită adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”³; Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1963); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a⁴ (30 mart. 1970) și I (1975).

1. Despre acești ofițeri de Securitate îmbrăcați în haine de supraveghetori, vezi Constantin Aioanei și Cristian Troncotă, „Modelul reeducării prin autoanaliză. Aiud și Gherla: 1960-1964”, *Arhivele Totalitarismului*, anul II, nr. 1-2/1994, p. 64.

2. În perioada ianuarie-septembrie 1971 a deținut funcția de comandant cu delegație al Penitenciarului de Minori București.

3. Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964 pentru conferirea Medaliei Jubiliare „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 685/1964-I, f. 352).

4. Decretul nr. 177 din 30 martie 1970 privind conferirea Ordinului „Meritul Militar” și a medaliei „Meritul Militar” unor ofițeri, maiștri militari și subofițeri din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 225/1970, f. 4).

Pedepse : zece zile de arest la garnizoană pentru o serie de deficiențe pe linie de Spate constatate în perioada în care a activat la Colonia de Muncă Borzești R 10/formațiunea 0694 (iun. 1958).

IACOBESCU PETRU IOAN, angajat civil, d.p. nr. 1659 (n. 11 dec. 1927, mun. Roman, jud. Neamț).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : funcționar.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : operator cinematograf.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1947.

Studii civile : Liceul Industrial din Roman (1938-1942). În vara anului 1948 a plecat la București (la recomandarea Sindicatului funcționarilor particulari din Buzău) pentru a urma Școala de Operatori Proiecționiști (1 iun. – 1 iul. 1948).

Stagii militare : Centrul de Instrucție nr. 5 Securitate Dumbrăveni (1 apr. – 2 oct. 1949) și Secția de Agitație și Propagandă din Direcția Generală Politică a MAI (2 oct. 1949 – 1 mai 1951).

Activitate profesională : în aprilie 1942 a întrerupt studiile din cauze materiale și s-a angajat ca ucenic la Cinematograful „Cobzarul” din Roman (1942 – sept. 1944). În septembrie 1944 acest cinematograf a luat foc, fiind distrus aproape în întregime ; ajutor de operator la Cinematograful particular „Turiștilor” (cinematograf particular) din Săliștea Sibiului (sept. 1944 – 1947). Din cauza falimentului Cinematografului „Turiștilor”, din Săliștea Sibiului a plecat în orașul Corabia, unde a lucrat la un cinematograf până în octombrie 1947, când și acesta a falimentat. În perioada octombrie 1947 – februarie 1948 a fost șomer. La 1 martie 1948, a plecat în orașul Buzău unde s-a angajat ca operator la Cinematograful „Doina” (1 mart. – 1 iun. 1948). După absolvirea Școlii de Operatori Proiecționiști din București a fost repartizat ca operator la Teatrul „Ilie Pintilie” din Buzău (1 iul. 1948 – 12 ian. 1949) ; operator de cinema la Cinematograful „Nicolae Bălcescu” din Buzău (12 ian. – 1 apr. 1949).

După efectuarea stagiului militar s-a angajat, sezonier, ca operator cinema la Parcul de Odihnă și Cultură ARLUS din București, strada Dr. Staicovici, nr. 44 (1 iun. – 1 sept. 1951), de unde, după câteva luni de zile, s-a transferat la Direcția Caselor de Odihnă și Sanatoriale din CGM, Bulevardul 6 Martie, nr. 25 (1 sept. 1951 – 1 iul. 1952). În această perioadă a fost delegat ca operator la Casa specială „7 Noiembrie” din Predeal¹ (oct. 1951 –

1. Într-o fotografie înfățișând „Oamenii muncii la odihnă” apărută în cotidianul *Scânteia* din 25 martie 1950, ziariștii oficiosului PMR precizau în subtext : „În Republica noastră Populară, orice om al muncii are drept la concediu de odihnă plătit. El își poate lua concediu în orice timp al anului, alegându-și anotimpul preferat. Prin grija Partidului și a Guvernului, două dintre cele mai frumoase stațiuni climatice ale țării noastre, Predeal și Sinaia, găzduiesc, începând de anul acesta, mii de oameni ai muncii nu numai vara, ca până acum, ci și iarna. Confederația Generală a Muncii a trimis gratuit la odihnă în aceste stațiuni amenajate special pentru iarnă peste 5.000 de muncitori în ultimele două luni. CGM va mai amenaja pentru muncitorii care își iau concedii în anotimpurile friguroase și alte stațiuni

31 iul. 1952). La 1 iulie 1952, a fost transferat de la Direcția Caselor de Odihnă și Sanatoriale din CGM la Secția Munci culturale de masă a CGM/CCS, fiind detașat ca operator de cinema pe litoralul Mării Negre (1 aug. 1952 – aug. 1955); operator de cinema pe caravană cinematografică la Întreprinderea Cinematografică Regională de Stat București (aug. 1955 – 27 mart. 1956).

A fost transferat la Regiunea a II-a militară din MFA ca angajat civil în funcția de operator caravană la UM 03498 Târgu-Jiu (27 mart. – iul. 1956). Deoarece unitatea militară în care a funcționat nu a putut să-i atribuie o locuință, a demisionat și s-a întors la București, obținând transferul de la MFA la MAI – Direcția Miliției Capitalei.

Pe 1 august 1956 a fost încadrat în Corpul sergenților reangajați din MAI și a fost repartizat ca operator de cinema în grad de sergent-major de Miliție la Compania Rezervă a Direcției Miliției Capitalei (1 aug. 1956 – 31 iul. 1957). După un an, sergentul-major de Miliție Ioan Iacobescu a fost scos, la cerere, din cadrele Miliției, din motive medicale, prin ordinul nr. 568 din 31 iulie 1957 al șefului Direcției Miliției Capitalei, general-maior Filip Aurel.

Din cererea de trecere în rezervă a sergentului-major Iacobescu Ioan adresată maiorului de Miliție C. Stoleru, comandant al Companiei Rezervă din Direcția Miliției Capitalei aflăm care erau atribuțiile lui Iacobescu în perioada în care a funcționat la această subunitate de Miliție :

Sunt încadrat în DMC Compania Rezervă din 1 august 1956, în funcția de sergent pază. Angajarea mea a fost făcută pentru satisfacerea nevoilor de filmare săptămânală atât în cadrul Direcției Generale a Miliției, cât și în cadrul DMC și a Școlii de ofițeri MAI nr. 7 București, fiind de profesie operator cinematografic. Satisfacerea acestor sarcini de filmare în cele trei formațiuni de miliție cere depunerea unui efort fizic foarte mare prin deplasarea de cel puțin trei ori pe săptămână a aparatelor de filmat, iar datorită faptului că eu sunt bolnav, suferind de ficat, splină și alte complicații nu mai pot transporta aparatele mergând spre epuizarea totală a forțelor mele fizice. Față de această situație vă rog a analiza situația mea și a dispune trecerea în rezervă sau demisia mea din cadrul formațiunilor de miliție, întrucât față de munca și boala mea care este agravată nu mai pot corespunde cerințelor ce îmi stau în față¹.

În august 1957 s-a angajat ca proiecționist la Întreprinderea Cinematografică București, fiind repartizat în funcția de șef al Secției cinematografice raionale Urziceni, de unde a fost îndepărtat, fiind necorespunzător funcției (aug. 1957 – 1 apr. 1958).

În vara anului 1958 a fost reîncadrat în MAI ca angajat civil al DGPCM, fiind repartizat în funcția de operator de cinema pe caravană la Serviciul cultural-educativ din DGPCM (1 aug. 1958 – 15 ian. 1963).

La începutul anului 1963 i-a fost desfăcut contractul de muncă la cerere (motive medicale), în vederea transferului său la Întreprinderea Cinematografică de Stat a orașului București de pe lângă Sfatul popular al Capitalei, unde a lucrat ca operator proiecționist la diferite cinematografe (15 ian. 1963 – 1 aug. 1968).

De la 1 august 1968 a revenit în DGP ca angajat civil în funcția de proiecționist-șef de cabină la Serviciul Reeducare Deținuți (1 aug. 1968 – sept. 1969).

În septembrie 1969 i s-a desfăcut contractul de muncă la cerere, prin ordinul DGP nr. 0312.

climaterice ca Bușteni, Azuga, Poiana, Curtea de Argeș etc. În afară de stațiunile pentru odihnă, muncitorii bolnavi au acum la dispoziție și sanatorii de iarnă. Pentru prima dată în țara noastră, 8.360 de muncitori și-au căutat sănătatea în ultimele luni în sanatoriile din stațiunile balneare Herculane, Govora, Vatra Dornei, Ocna Sibiului, Slănicul Moldovei, Călimănești și Victori, amenajate special de Ministerul Sănătății, după modelul sanatoriilor de iarnă din Uniunea Sovietică”.

1. Raport nr. 1 din 20 iunie 1957 al sergentului-major de Miliție Iacobescu Ion din Compania Rezervă a Direcției Miliției Capitalei (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1659, dosar nepaginat).

Pedepse : „mustrare scrisă” pentru întârzieri repetate de la program și plecări de la serviciu fără învoire (apr. 1959) ; „mustrare scrisă” pentru că nu a executat un ordin referitor la prezentarea unui film la Secția „Grădina” din Colonia de Muncă Ostrov/formațiunea 0957 (apr. 1962).

IANCU VOICU NICOLAE, locotenent-colonel, d.p. nr. 2058 (n. 12 mart. 1925, satul Deleni, com. Sâmnicul de Sus, jud. Dolj – d. 1979, mun. Craiova, jud. Dolj).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1948 și PMR din 1954.

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1932-1939).

Stagiu militar : Regimentul 9 Artilerie Craiova (1 apr. 1948 – 10 oct. 1949).

Studii militare : Școala de Serenți Politici de la Jilava (15 oct. 1951 – 1 apr. 1952) ; curs de perfecționare a cadrelor de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (15 sept. 1960 – 24 aug. 1961) ; curs scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI la Dumbrăvița (1970).

Studii politice : Școala de Partid de șase luni de pe lângă Comitetul Regional al PMR Constanța (1 ian. – 1 iul. 1953).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească și pe la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1939-1942) ; muncitor necalificat la Secția I LS CFR Craiova (2 oct. 1942 – 15 aug. 1947) ; agricultor în gospodăria părintească¹ (sept. 1947 – 1 apr. 1948 și 10 oct. 1949 – 1 febr. 1951) ; gardian (1 febr. – 1 iul. 1951) și milițian de pază la Penitenciarul Caransebeș (1 iul. – 1 oct. 1951) ; locțiitor politic la UM nr. 1 Capul Midia/Colonia de Muncă Capul Midia – formațiunea 0837 (5 apr. – 1 nov. 1952) ; referent tehnic la Biroul Producție din cadrul formațiunii 0722 Constanța/Centrul de Coordonare Constanța (1 nov. 1952 – 1 oct. 1953). După desființarea formațiunii 0722 Constanța a fost transferat în funcția de șef al Biroului Cadre și apoi inspector prim de cadre la Colonia de Muncă Peninsula/formațiunea 0841 (1 oct. 1953 – 1 mart. 1955) ; inspector prim de cadre la Penitenciarul Craiova (1 mart. 1955 – 1 iul. 1956) ; comandant la Penitenciarul Oravița (1 iul. 1956 – 1 iul. 1958) ; comandant la Penitenciarul Caracal (1 iul. 1958 – 1 mart. 1963). Ca urmare a desființării Penitenciarului Caracal (1 martie 1963), a fost mutat sub comandă la Penitenciarul Craiova : ofițer de serviciu prim (1 mart. 1963 – 1 aug. 1966 și 1 iul. 1968 – 30 apr. 1977)² și șef al Secției „Ișalnița” din cadrul Penitenciarului Craiova (1 aug. 1966 – 1 iul. 1968). După dezafectarea Secției „Ișalnița”, a rămas în funcția de ofițer de serviciu până la trecerea în rezervă.

A fost trecut în rezervă pe 30 aprilie 1977 prin ordinul MI nr. II/01405.

Grade succesive : gardian (febr. 1951) ; milițian (iul. 1951) ; sublocotenent (1952) ; locotenent (1954) ; locotenent-major (1957) ; căpitan (1960) ; maior (1965) ; locotenent-colonel (1976).

Decorații : medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963) ; medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969) ; medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972) ; Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1964) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1971) și I (1976).

1. În perioada martie-septembrie 1950, V.N. Iancu a lucrat ca tractorist la GAS Găești.

2. În prima jumătate a anului 1974, a fost, pentru două luni, comandant al Secției „Slatina”.

Pedepse : „muștrare scrisă” pentru întârzierea cu care a transmis un dosar de pensionare al unui subofițer MAI către comisia medicală a ministerului (1956) ; 20 de zile de arest la garnizoană și „avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce ocupă”, pentru evadarea unui deținut și pentru desființarea unui post de santinelă (iul. 1958) ; „muștrare scrisă” pentru nerespectarea planului de percheziții (oct. 1958) ; trei zile de arest la garnizoană pentru că a scos deținuți la muncă și nu le-a asigurat paza corespunzătoare, fapt ce a dus la evadarea a doi deținuți în ziua de 10 august 1959 (1959) ; trei zile de arest la garnizoană pentru lipsuri în activitatea sectorului de pază și regim (1960) ; zece zile de arest la domiciliu pentru părăsirea garnizoanei în interes personal fără aprobarea conducerii DGPCM și pentru evadarea deținutului Tobescu I. Vasile dintr-un spital civil (1961) ; „observare” pentru că nu a actualizat planul de pază și apărare al unității (1962).

ILIESCU GHEORGHE AUREL, locotenent-colonel, d.p. nr. 1205 (n. 19 iul. 1920, mun. Craiova, jud. Craiova – d. 28 mai 2007, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : militar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru ARLUS din 1947 ; secretar general al Cercului ARLUS din Batalionul de Jandarmi Drăgășani/Batalionul 4 Securitate Drăgășani (1 oct. 1948 – 15 mart. 1949).

Studii civile : 4 clase la Școala primară nr. 4 din Oradea (1926-1930) ; Gimnaziul mixt din Miercurea-Ciuc (1930-1933), Liceul „Diaconescu Goga” din Lugoj (1933-1934) și Colegiul Național „Carol I” din Craiova (1934-1939) ; Facultatea de Drept, Universitatea din București (1941-1946).

Stagiu militar : Regimentul 1 Călărași Craiova (15 nov. – 11 dec. 1939 și 15 febr. – 5 dec. 1940) și Școala de Ofițeri de Rezervă de Cavalerie din Sibiu (11 dec. 1939 – 15 febr. 1940). În perioada 20 februarie – 5 decembrie 1940 a deținut funcția de comandant de pluton la Escadronul 30 Cavalerie Balș din Regimentul 1 Călărași Craiova (a fost deconcentrat în decembrie 1940). Pe 27 iunie 1941 a fost concentrat în funcția de comandant de pluton la Escadronul 35 Recunoaștere din Regimentul 6 Călărași Brașov și trimis pe Frontul de Est la Vorniceni. După o scurtă perioadă, pe 19 iulie 1941, proaspătul ofițer de cavalerie (r) Aurel Iliescu a fost deconcentrat la cerere, deoarece își exprimase dorința de a se înscrie la examenul de admitere la Școala de Ofițeri Activi de Cavalerie. La 3 septembrie 1941 a fost din nou concentrat la Escadronul 5 Recunoaștere din Regimentul 6 Călărași Brașov, cu care a luat parte la luptele din jurul Odessei (regiunea Vărăjani). După căderea Odessei, la 16 octombrie 1941, o mare parte din trupele române pe Frontul de Est au fost retrase în țară la ordinul lui Ion Antonescu, inclusiv Regimentul 6 Călărași Brașov (a fost deconcentrat la 12 noiembrie 1941). Reîntors la Craiova, Aurel Iliescu s-a pregătit timp de câteva luni pentru examenul de admitere la Școala de Ofițeri de Jandarmi din București (în acest timp a lucrat ca profesor suplinitor la Colegiul Național „Carol I” din Craiova).

Studii militare : Școala de Ofițeri de Jandarmi din București (1 sept. 1942 – 15 mai 1944). În această școală a fost coleg cu Emil Mihuleac, care, după 23 august 1944, a avut o carieră strălucită în cadrul MAI, ajungând la gradul de general-maior. Despre activitatea lui Iliescu în Școala de Ofițeri de Jandarmi, acesta declara într-o referință semnată pe 18 martie 1953 :

Știu că era mai în vârstă ca ceilalți elevi din clasa lui, că a intrat direct în anul al doilea sau al treilea nu mai știu cert, fiind un elev foarte bun. A absolvit primul din clasa lui, fiind șef al

promoției 1944 [la intrarea în școală a renunțat la gradul de sublocotenent de rezervă – *n.n.*]. În școală era un elev silitor, serios și disciplinat; a dovedit că se poate impune cu autoritate în fața subordonaților, fiind recunoscut de restul elevilor ca fiind mai bine pregătit. Are o bună memorie și o judecată clară. Se exprimă cu ușurință, lucrează corect și conștiincios¹.

După absolvirea acestei instituții de învățământ militar a fost detașat de la Legiunea de Jandarmi Dolj la Regimentul 26 Dorobanți Craiova, în vederea instruirii recruților. La această unitate l-au surprins evenimentele de la 23 august 1944; Școala Specială de Jandarmi din cadrul Secretariatului General pentru Trupe – MAI (1-10 aug. 1948).

Studii politice: Universitatea serală de Marxism-Leninism din MAI (1954-1957).

Activitate profesională: după satisfacerea serviciului militar a locuit pentru câteva luni în Craiova unde s-a pregătit în vederea susținerii examenului de admitere la Facultatea de Drept (5 dec. 1940 – 26 iun. 1941); comandant de companie la Regimentul 26 Dorobanți „Rovine” Craiova (15 mai – 23 oct. 1944). După întoarcerea armelor a luat parte la acțiunile de dezarmare a trupelor germane cantonate pe aeroportul Craiova și la luptele împotriva unor unități germane din Calafat care se retrăgeau pe cale fluvială; ajutor de comandant la Legiunea de Jandarmi Dolj (23 oct. 1944 – 20 apr. 1945 și 15 iun. – 3 sept. 1945).

În perioada 3 ianuarie – 28 ianuarie 1945 a fost detașat la Inspectoratul de Jandarmi Timișoara pentru „strângerea cetățenilor de origine etnică germană (plasa Vinga)”². Este vorba de deportarea etnicilor germani în URSS, din ianuarie 1945. Această operațiune a fost declanșată de guvernul român la presiunea guvernului sovietic. Se apreciază că la începutul anului 1945 au fost deportate în URSS circa 69.332 de persoane de origine germană³.

Ajutor de comandant la Legiunea de Jandarmi Olt (20 apr. – 15 iun. 1945); comandant al Sectorului de Jandarmi Segarcea (3 sept. 1945 – 25 apr. 1947 și 10 mai – 1 iun. 1947). Pe 25 aprilie 1947 a fost detașat în funcția de profesor la Școala de Agenți de Poliție de la Balș (25 apr. – 10 mai 1947); comandant de companie la Batalionul de Jandarmi Balș (1 iun. – 4 dec. 1947). În perioada în care a funcționat la acest batalion de jandarmi, potrivit propriilor declarații, Iliescu l-a capturat personal pe „banditul Bebe Marinescu care teroriza populația muncitoare”⁴.

Începând cu 19 iulie 1947 a fost detașat la Serviciul de Control Economic Dolj în vederea participării la efectuarea unor anchete, cu ocazia unor infracțiuni săvârșite în timpul campaniei stabilizării monetare/reforme monetare din acel an⁵. Despre acest episod, Aurel Iliescu povestea într-o autobiografie dată la 30 iunie 1955:

1. Referință dată de maiorul Emil Mihuleac la 18 martie 1953 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1205, dosar nepaginat). Despre parcursul profesional al generalului-maior Mihuleac T. Emil (n. 24 iun. 1915, com. Drăgușeni, jud. Iași – d. 18 oct. 2001, mun. București) avem următoarele informații: a fost șef al Școlii de Cadre Medii Periș din MAI (15 oct. 1951); locuitor (apr. 1954) și șef al Secției Pregătire de Luptă din DTG (aug., oct. 1954); comandant al Trupelor de Securitate (1964-1967); comandant al cursului scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbrăvița, seria a VII-a (6 iul. – 20 aug. 1970). A fost decorat de-a lungul timpului cu numeroase ordine și medalii. În decembrie 1988, generalul-maior în retragere Emil Mihuleac deținea funcția de președinte al colectivului interdisciplinar de cercetare științifică „Știința conducerii” din cadrul Consiliului Central al Asociației Juriștilor din RSR. Pe 25 noiembrie 1994, prin Decretul Prezențial nr. 235, i-a fost conferită medalia „Crucea comemorativă a celui de-al doilea război mondial”, pentru „serviciile militare aduse statului român în timpul celui de-al doilea război mondial”.
2. Autobiografie dată de maiorul Aurel Iliescu la 20 iulie 1953 (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, *Raport Final*, Humanitas, București, 2007, p. 359.
4. Autobiografie dată de căpitanul Aurel Iliescu în 1950 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1205, dosar nepaginat).
5. Vezi Legea nr. 287 din 15 august 1947 pentru reforma monetară publicată în *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 187 din 16 august 1947. Prin acest act normativ s-a dorit stăvilirea inflației care crescuse de circa

În acest timp am fost detașat între 19.07.47 – 01.10.47, am fost detașat la Serv. Control Economic Dolj, la anchete, pentru Campania stabilizării monetae din 1947, unde am lovit puternic în sabotorii dușmani ai regimului¹.

Câtă vreme a fost detașat la Serviciul de Control Economic Dolj a colaborat foarte bine în luarea de măsuri împotriva „sabotorilor” cu Marin Mihai, șeful serviciului. Câțiva ani mai târziu, Marin Mihai va ocupa funcția de șef al Serviciului Cadre din DIP (23 nov. 1953 – 31 aug. 1954).

Șef al Biroului Informații și ajutor de comandant al Legiunii de Jandarmi Dolj (4 dec. 1947 – 1 apr. 1948 și 10 mai – 1 oct. 1948); comandant de companie la Centrul de Instrucție Jandarmi Arad (1 apr. – 10 mai 1948); comandant de companie și șef al Biroului Instrucție-Operații din Batalionul de Jandarmi Drăgășani/Batalionul 4 Securitate Drăgășani (1 oct. 1948 – 15 mart. 1949).

În iunie 1948 a fost detașat la Legiunea de Jandarmi Dolj, unde a luat parte la campania de naționalizare a morilor și fabricilor din localitățile Bârca, Băilești și Segarcea.

Într-o referință dată de Cumpănașu Dumitru, fost prefect al județului Dolj în perioada 1945-1948, activitatea lui Aurel Iliescu din Legiunea de Jandarmi Dolj era zugrăvită în cuvinte laudative :

Un element foarte bine pregătit din punct de vedere profesional și plin de energie, a dovedit putere de muncă și devotament. L-am folosit în misiunile cele mai grele nu numai în Sectorul Segarcea și în orice parte a județului unde se iveau probleme grele de rezolvat. În toate împrejurările a făcut față cu tact, dar și cu multă hotărâre. Deși nu era membru de partid, totuși se orienta foarte bine călăuzit de principiul luptei de clasă. N-a refuzat niciodată sarcinile, oricât de grele, chiar dacă depășeau uneori sectorul lui de activitate. Cât timp a fost Comandantul Sectorului Segarcea a suplinit, cu foarte bune rezultate, lipsa de curaj și energie a Pretorului Plășii respective, mai ales în problema colectărilor, fiind vorba de una dintre cele mai bogate plăși ale Doljului. Oriunde, în județ, masarea înfometărilor veniți din alte părți ale țării (zeci de mii) creia situații dificile, Iliescu Aurel a fost trimis și cu tactul și energia lui a reușit să înlăture dificultățile. În definitivarea reformei agrare deasemenea am avut în Iliescu Aurel un sprijin prețios. Trecut la Controlul Economic, Iliescu Aurel s-a achitat onorabil și de această sarcină. Cu asemenea elemente am putut face față sarcinilor ce au stat în fața aparatului de stat, în special aparatului MAI².

Un referat întocmit de Direcția Cadre din MAI la 22 mai 1952 menționa sprijinul ofițerului de jandarmi Aurel Iliescu în efortul de consolidare a regimului de „democrație populară” :

8.000 de ori față de anul 1938. Totodată, prin această lege au fost retrase de pe piață bancnotele și monedele emise până la acea dată, bonurile de casă, bonurile de tezaur etc. Începând cu 15 august 1947 au intrat în vigoare noi bancnote și monede. Preschimbarea banilor s-a realizat la 1 leu stabilizat pentru 20.000 de lei vechi. Sumele cele mai mari admise la schimb erau de 5.000.000 lei pentru țărani, 3.000.000 pentru funcționari și pensionari și 1.500.000 lei pentru șomeri (desigur, legea prevedea mai multe excepții). Ultimul articol al acestui act normativ (art. 30) stipula că „abaterile de la prevederile legii de față se pedesc conform legii sabotajului economic”. Istoricul Dinu Giurescu consideră că „Reforma monetară a confiscat de fapt toți banii aflați în circulație ; a dus la o sărăcire rapidă a tuturor păturilor sociale, în mod deosebit a țăranilor și negustorilor care dispuneau de sume de bani, adunate de-a lungul timpului, sau prin operațiuni speculative de dată recentă. (...) Reforma a fost și un mare pas spre etatizarea întreprinderilor private”. Dinu Giurescu (coord.), *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 496.

1. Autobiografie dată de maiorul Aurel Iliescu la 30 iunie 1955 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1205, dosar nepaginat).
2. Referință dată de inspectorul general MAI, Dumitru Cumpănașu la 4 iulie 1950 (*ibidem*, dosar nepaginat).

În calitate de comandant de sector [Sectorul de Jandarmi Segarcea – *n.n.*] în activitatea jandarmerească a luat măsuri în spiritul ordinelor Guvernului a luptat activ pentru îngrădirea chiaburimii și lămurirea tovarășilor. În campania de colectare a dat maximum de randament, fiind evidențiat în nenumărate rânduri, căci prin sectorul său nu puteau trece speculanți cu cereale. A luptat contra sabotajilor și speculanților, a adresat în această perioadă 150 procese [a instrumentat acte de trimiterie în judecată la Legea nr. 351/379 din 1945 – *n.n.*], dând statului mari cantități de cereale confiscate. În campania alegerilor din 1946, prin măsurile ce le-a luat în sectorul Segarcea la acest centru puternic reacționar a făcut să nu se petreacă nici un incident. Deasemeni în perioada alegerilor din 1948 a făcut parte din Comandamentul Unic Județean din Blocul Prefecturii Dolj, unde a executat misiuni de mare încredere, personal a dus la Craiova capii reacțiunii din plășile respective [este vorba de plasele Segarcea, Bârca, Calafat și Plenita – *n.n.*]. La 1 Septembrie 1948 s-a înapoiat la Batalionul Drăgășani, unde a funcționat ca șef al Biroului Instrucție Operații, a contribuit în mare măsură la ridicarea nivelului ideologic al tovarășilor săi prin foarte multe conferințe ținute prin popularizarea realizărilor din URSS și prin demascarea ațățătorilor de război¹.

Comandant de companie la Batalionul I Elevi, comandant al Batalionului I Elevi și ajutor cu pregătirea de luptă la Școala de educatori (ofițeri politici) MAI nr. 1 din București² (15 mart. 1949 – 4 apr. 1952).

În perioada 1949-1950, căpitanul de Securitate Aurel Iliescu a fost reclamat la CC al PMR și MAI prin câteva note informative de către o vecină a sa – Maria Trifan – din strada Washington/Haia Lifschitz, nr. 30. Vecina îl acuza că întreține relații strânse cu proprietarul imobilului, inginerul Dan N. Secoleanu, fost proprietar de pământuri în comunele Perișanu și Chirulești și că asculta împreună cu acesta posturi de radio „imperialiste”: „Radio Londra” și „Vocea Americii” (în acest imobil Iliescu fusese adus de cumnatul său Gh. Manu, care fusese administratorul moșiilor familiei Secoleanu). De asemenea, Maria Trifan îi încunoștința pe cei din conducerea MAI că a fost bătută de căpitanul Iliescu și alți trei indivizi necunoscuți³.

În urma acestor sesizări, căpitanul Aurel Iliescu a fost convocat la Direcția Cadre a Direcției Generale Politice a MAI pentru a răspunde acuzațiilor care i se aduceau. Totodată, la sesizarea Direcției Generale Politice din MAI, DGSP a realizat o investigație amănunțită care a stabilit că toate acuzele aduse ofițerului fuseseră făcute de Maria Trifan din cauza dorinței sale de răzbunare (căpitanul Iliescu i-ar fi atras atenția în mai multe rânduri asupra comportamentului său, deoarece se certa frecvent cu toți chiriașii din imobil). Acuzele nu s-au confirmat, iar căpitanul Aurel Iliescu a dat-o în judecată pe Maria Trifan pentru săvârșirea delictului de „denunț calomnios”. Instanța a condamnat-o la o lună de închisoare și la plata unui leu ca despăgubiri civile, însă în urma recursului a fost achitată (1950).

Șef al Biroului Pregătire de Luptă din Serviciul Pregătire Profesională al Direcției Studii-Organizare-Coordonare a Administrației Centrale a MAI (4 apr. – 20 oct. 1952).

În această funcție a ajuns la propunerea directorului Direcției Studii-Organizare-Coordonare a Administrației Centrale a MAI, C. Bordeianu, care, la data de 17 ianuarie 1952,

1. Referat din 22 mai 1952, document semnat de căpitanul I. Horea, șef al Secției I din Direcția Cadre a MAI, și de locotenent-major I. Epure, șef al Biroului II din Secția I a Direcției Cadre din MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. În perioada 10 octombrie 1951 – 4 aprilie 1952 a fost detașat la Cabinetul de consultații militare din Casa de Cultură a MAI, unde a susținut cursuri de popularizare a științei militare sovietice (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. De un tratament asemănător s-a „bucurat” și sublocotenentul Stănărăngă Stere din Comandamentul Trupelor MAI, care se mutase în același imobil cu Maria Trifan și căpitanul Iliescu începând cu 20 martie 1950 (Maria Trifan le semnalase superiorilor sublocotenentului Stănărăngă că ofițerul o hărțuiește verbal și că nu face curățenie în baia comună a locatarilor – (*ibidem*, dosar nepaginat).

a întocmit o notă-raport adresată consilierului ministerial Alexandru Mureșanu (Ady Ladislau), în care îl ruga să aprobe aducerea în cadrul acestei structuri a căpitanului de Securitate Aurel Iliescu pentru a fi instalat în funcția de șef de birou. Redăm integral acest document care relevă lipsa acută de cadre existentă în MAI la începutul anilor '50. În primii ani de existență, regimul comunist a fost nevoit să se bazeze pe o serie de cadre militare provenite din vechea Jandarmerie sau Armată Regală, pentru că pur și simplu nu avea oameni calificați pentru a ocupa o serie de posturi de răspundere. Anumite funcții din MAI sau MAPN necesitau militari de carieră, care aveau o pregătire superioară obținută după absolvirea unor instituții militare de învățământ sau după ani de zile de experiență/vechime în sistemul militar :

Raportăm : Serviciul Pregătirii Profesionale din cadrul acestei Direcțiuni are printre sarcinile sale și întocmirea programului de pregătire de luptă și ședințe de tragere pentru toate unitățile și formațiunile Administrației Centrale MAI. Deasemenea trebuie să întocmească programul și să urmărească pregătirea profesională a cadrelor militare și civile ale Administrației Centrale MAI. Pentru îndeplinirea acestei sarcini nu există un organ competent în cadrul acestui Serviciu. În acest scop, din informațiunile ce le avem, la Casa Centrală MAI se găsesc în prezent 3 ofițeri pentru consultații militare. Printre aceștia este și căpitanul Iliescu Gh. Aurel, detașat acolo de la Școala Educatori Politici Nr. 1 București – întrucât școala nu mai funcționează. Luând legătura și cu Cpt. Iliescu Gh. Aurel, acesta ne-a informat că ar putea fi disponibil în ceea ce privește misiunea ce o are la Casa Centrală în calitate de consultant și chiar Casa Centrală intenționează să-l numească într-o funcție administrativă. Orientându-l asupra sarcinilor ce i-ar reveni în cadrul Serviciului Pregătirii Profesionale din Direcția Studii-Organizare-Coordonare, Cpt. Iliescu a afirmat că tocmai aceste probleme formează obiectul pregătirii sale și că randamentul în această direcție ar fi mult mai mare decât cel pe care l-ar da într-o funcție administrativă. Întrucât lipsa în sectorul Pregătirii Profesionale solicită urgenta soluționare, unitățile și toate formațiunile Administrației Centrale cerând cu insistență programele de pregătire de luptă și ședințe de tragere pentru anul care deja a început. Rugăm ca Dvs. să interveniți la Direcția Cadrelor MAI, luând în prealabil avizul DGP [Direcția Generală Politică a MAI – *n.n.*], pentru mutarea în Administrația Centrală MAI a Cpt. Iliescu Gh. Aurel, ca având pregătirea necesară în această materie. În eventualitatea unei necesități absolute, propunem ca în locul Cpt. Iliescu Gh. Aurel, Administrația Centrală să pună la dispoziția DGP pe Locot. S.A. Ivanov Virgil care ar putea fi utilizat în funcția administrativă la Casa Centrală MAI¹.

Șef al Serviciului Secretariat din Direcția Aprovizionare a MAI (20 oct. 1952 – 1 febr. 1953) ; șef al Secției Pază și Regim din Serviciul Penitenciare al MAI (1 febr. – oct. 1953) ; șeful Serviciului Pază și Regim din DIP – UM 0618 București (nov. 1953 – 1 sept. 1954) ; șef al Secției Pregătire de Luptă din Serviciul Pază și Regim al DLCM (1 sept. 1954 – 30 iun. 1956).

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956, la solicitarea Serviciului „D” din MAI, însă după câteva zile s-a revenit asupra ordinului și a fost numit în funcția de șef al Companiei Școală Jilava/Secția Școală Jilava (30 iun. 1956 – 1 aug. 1957).

Motivele pentru care ofițerul era propus pentru trecerea în rezervă cu ocazia reducerilor de efective din vara anului 1956 reies dintr-un referat întocmit în 1956 de către Direcția Cadre a MAI :

1. Notă-raport din 17 ianuarie 1952 a șefului Direcției Studii-Organizare-Coordonare din Administrația Centrală a MAI, C. Bordeianu. Documentul îi era adresat consilierului ministerial Alexandru Mureșanu (*ibidem*, dosar nepăginat).

În munca cu oamenii a folosit metode bune, contribuind prin străduința sa la calificarea subalternilor. Acest lucru se caracterizează prin faptul că aceștia se descurcă în munca de teren și reușesc să facă sarcini de îndrumare și control. Faptul că ofițerul provine din arma jandarmi și cadrele vechi nu a existat destulă încredere din partea șefilor lui, fapt pentru care nu l-a trimis și pe el în teren. Din această cauză nu a reușit să verifice felul cum subalternii se achită de sarcini, mărginându-se doar la rapoartele pe care ei le prezintă. Tot din această cauză a devenit o fire fricoasă și îngrijorat de existența lui în MAI. Dându-și și el seama de situația în care se află a cerut să fie mutat într-un sector de muncă unde i s-ar putea acorda mai multă încredere însă nu s-a găsit. (...) Un unchi fost liberal și ajutor de primar și altul care fiind directorul unei bănci raionale a interzis folosirea cuvântului „tovarăș”, este în supravegherea organelor de Securitate [este vorba de șeful filialei Băilești a Băncii de Stat din RPR din perioada 1948-1957, Dumitru Iliescu – *n.n.*]. Se menționează că majoritatea rudelor din partea soției sunt elemente dubioase. Relațiile dintre ofițer și aceste rude sunt bune, vizitându-se reciproc. Întrucât DPLC, are plus de ofițeri, propunem ca Maior Iliescu Aurel să fie trecut în rezervă conform art. 40 al. „c” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, cu drept de asistență socială¹.

Revenirea asupra ordinului de trecere în rezervă a ofițerului Aurel Iliescu este relatată într-o notă-raport din 1 iulie 1958 a locotenentului-major de Securitate Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI. Este singurul document din dosarul ofițerului Iliescu care detaliază acest episod biografic :

În baza ordinului MAI Nr. 2947 din 30 iunie 1956, Lt. col. Iliescu Aurel a fost trecut în rezervă. Trecerea sa în rezervă s-a făcut pe următoarele considerente. Funcția de șef secție pregătire de luptă din cadrul Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă, cu ocazia reducerii efectivelor MAI din iunie 1956 a fost desființată. De asemenea, cu această ocazie s-a ținut cont de faptul că ofițerul nu mai prezenta pentru MAI garanția politică, întrucât se cunoștea că era ofițer promoția 1941, cât și faptul că în anul 1942 a trimis fostului mareșal Antonescu o închinare de unde rezultă clar că ofițerul a fost un înfocat legionar [este vorba de anul 1941 nu de 1942 așa cum apare în text – *n.n.*]. După trecerea în rezervă Lt. Col. Iliescu a făcut un raport adresat tov. Ministru Drăghici pe care l-a dat Cpt. Feher, fostul șef de cabinet, al tov. Ministru Drăghici, cu care Lt. Col. Iliescu era bun prieten. Memoriul a fost trimis de Cpt. Feher tov. General Demeter² care a pus rezoluția să fie anulat ordinul de trecere în rezervă a Lt. col. Iliescu. Personal am întocmit acest ordin și am raportat Maiorului Mateescu fostul șef al Serviciului IV, că nu este cazul să se revină asupra acestui ordin, tocmai datorită celor arătate mai sus. La ordinul de revenire am atașat și închinarea adresată de ofițer fostului mareșal Antonescu, însă aceasta a fost scoasă de la ordin de Maiorul Mateescu. După 2 ore ordinul de revenire a și fost semnat și poartă Nr. 3351 din 30.06.1956. Menționez că până la prezentarea ordinului am primit de la Cpt. Feher 3-4 telefoane pentru a urgenta lucrarea. Aceste au fost motivele pentru care Lt. col. Iliescu Aurel se mai găsește și astăzi în Ministerul Afacerilor Interne³.

Același ofițer din Direcția Cadre a MAI, locotenentul-major Constantin Bocăneală, va întocmi, după câteva săptămâni, referatul de trecere în rezervă a locotenent-colonelului Aurel Iliescu.

1. Referat de cadre din 1956, document semnat de maiorul M. Mateescu, șef de serviciu în Direcția Cadre a MAI, și de căpitanul D. Diaconiu, șef de birou în același serviciu (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. La acea dată, generalul-major Alexandru Demeter (n. 22 iul. 1920, Budapesta, Ungaria – d. 1989, mun. București) îndeplinea funcția de șef al Direcției Cadre din MAI.
3. Notă-raport din 1 iulie 1958 semnată de locotenentul-major de Securitate Constantin Bocăneală (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1205, dosar nepaginat).

Într-un referat „strict secret” întocmit în iunie 1957 de către Secția administrativă a CC al PMR referitor la munca de cadre din MAI, locotenent-colonelul era menționat ca făcând parte din „elementele dușmănoase” infiltrate în MAI :

La Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă sunt menținute elemente dușmănoase și foști legionari, cum este lt. col. Iliescu Aurel, șeful Școlii sergenți a DGPCM, a făcut parte din mișcarea legionară, a fost decorat cu „Coroana României” și „Cruciada împotriva bolșevismului”. În perioada dictaturii antonesciene a preamărit mișcarea legionară și l-a asigurat pe Antonescu de devotamentul lui în victoria împotriva comuniștilor. Tatăl ofițerului a fost administrator financiar, soția lui este fiică de exploatator. În prezent lt. col. Iliescu are relații strânse cu elemente dușmănoase. Mai grav este faptul că ofițerul a fost scos din MAI la 30 iunie, cu ocazia reducerii efectivelor, însă Dir. de cadre l-a reîncadrat. Cu ocazia reducerii de efective din iunie 1956, o parte din astfel de elemente au fost trecute cu vederea¹.

Locțiitor al șefului Serviciului Pază și Regim din DGPCM (1 aug. 1957 – 15 aug. 1958). A fost trecut în rezervă cu drept la ajutor unic pe 15 august 1958, prin ordinul MAI nr. 2194.

În toate referatele de cadre întocmite de ofițerii de cadre ai MAI se menționa „trecutul necorespunzător” al familiei și al ofițerului, dar și faptul că ofițerul fusese decorat pe Frontul de Est.

Cu toate acestea nu s-a luat măsura de îndepărtare a ofițerului din MAI datorită bunei pregătiri profesionale și politice de care a dat dovadă de-a lungul anilor. Însă din anul 1957 ofițerii de cadre și-au schimbat optica în privința trecutului ofițerului, iar cariera militară impecabilă a ofițerului a trecut în plan secund.

În aprilie 1957 i s-a respins cererea de înscriere în partid², motivându-se că în data de 11 februarie 1941 ar fi scris o scrisoare laudativă adresată conducătorului statului, generalul Ion Antonescu, în care îl lăuda pe acesta pentru modul exemplar în care înăbușise rebeliunea legionară din ianuarie 1941 și îl ruga totodată să aibă clemență pentru legionarii care comiseseră fapte reprobabile.

Iată un scurt fragment din această scrisoare care, deși s-a aflat tot timpul în dosarul personal al ofițerului, a fost folosită de ofițerii de cadre abia atunci când nu au mai avut nevoie de serviciile militarului Aurel Iliescu :

Mult stimate și profund respectate domnule general, Vă rog respectos a binevoi să primiți din partea mea această caldă, sinceră și mult prea bine meritată închinare. Într-o cumplită descătușare de minți, conștiințe și adevăr, într-un început de haos și teroare, într-un sfârșit de credință și sfânt jurământ, s-au înscris în istoria patriei noastre sfinte netrebnice pagini de uitare de Dumnezeu, rege, națiune. Printr-o anarhică izbucnire de ură și asuprire, o parte din tineretul greșit pătruns de înaltul patriotism și devotament al marelui mucenic Corneliu Zelea Codreanu, slujind inconștient interesele comuniștilor și lepădăturilor sociale, tineretul căruia Domnia Voastră, Domnule General, i-ați jertfit 40 de ani de istovitoare muncă pe altarul sfântului nostru neam, pentru că ați suferit pentru tot ceea ce inima Domniei Voastre, mare, plină de dragoste și bunătate pentru el înțelegea să-i dea, nu a găsit altă mulțumire decât glonțul laș, degradator și rușinos pentru cel care ca un părinte,

1. Referat „strict secret” privind munca de cadre din MAI, întocmit de Secția administrativă a CC al PMR la 5 iunie 1957 (ANIC, fond CC al PCR – Secția Cămară, dosar nr. 43/1957, ff. 24-25).
2. În august 1947, ofițerul a depus adeziune pentru înscrierea în partid la Comitetul Județean PCR Dolj ; a fost chemat de mai multe ori la sediul Județenei din Craiova pentru a-și scrie autobiografia, însă nu i s-a comunicat niciodată motivul pentru care a fost respins.

înainte cu ani, protestase cu violență contra regimului inchiizitorial la care era supus de oamenii de atunci ai conducerii, sfărâmându-și prin aceasta, în jândări, cea mai strălucită carieră a Neamului¹.

Ultimul referat întocmit înainte de trecerea în rezervă de către ofițerii de cadre menționa mai multe neadevăruri, pe care, ulterior, Aurel Iliescu a încercat timp de șapte ani să le lămurească prin solicitarea mai multor audiențe și trimiterea a numeroase memorii către Serviciul Cadre al DGPCM și Direcția Cadre a MAI. Astfel, concluziile referatului stabileau că ofițerul a fost în trecut simpatizant legionar (acuzățiile se întemeiau pe „închinarea” scrisă de Aurel Iliescu în 1941).

O altă acuzație nefondată adusă lui Aurel Iliescu la trecerea în rezervă a fost că, alături de alți colegi din DGPCM, ar fi făcut parte din „Grupul Doncea”².

Acest ultim referat de cadre care se întocmea la trecerea în rezervă a militarilor putea fi pus la dispoziția oricărei instituții/întreprinderi care l-ar fi încadrat într-o muncă profesională sau politică. El conținea date sumare și vagi despre activitatea militarului în MAI, dar putea să fie foarte contondent în privința motivelor pentru care militarul fusese trecut în rezervă.

În cele din urmă, în 1965, referatul de trecere în rezervă întocmit de ofițerul Bocăneală Constantin în vara anului 1958 a fost scos din dosarul personal al ofițerului.

Totodată, în 1963, ofițerul Iliescu a adresat Serviciului Cadre din DGPCM un memoriu prin care solicita dreptul la pensie de serviciu, însă nu i s-a acordat acest drept, deoarece, la data trecerii în rezervă, nu avea vârsta de 45 de ani și nici nu îndeplinea condiția minimă de vechime în câmpul muncii: 20 de ani (la acea dată avea o vechime de doar 17 ani, 11 luni și 9 zile). Pentru a-și completa vechimea în muncă, pe 26 octombrie 1964 rezervistul Aurel Iliescu a trimis un memoriu vicepreședintelui Consiliului de Miniștri și ministrului Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici, în care îi cerea să aprobe rechemarea în corpul ofițerilor activi din MAI „în vederea obținerii pensiei de serviciu cu începere din luna iulie 1965”³. Nu i s-a dat curs nici acestei solicitări, din cauza motivului care au stat la baza trecerii în rezervă: simpatizant legionar.

Aurel Iliescu nu voia să accepte că în primii ani de consolidare a regimului comunist fusese un ofițer „tolerat” în rândul cadrelor MAI. Odată ce i s-a găsit un înlocuitor pe măsură, s-a renunțat la serviciile sale. Un ultim memoriu a fost trimis de acesta noului șef al DGP, colonelul Nicolae State, la data de 11 februarie 1967, în care solicita reîncadrarea

1. „Închinare” semnată de Aurel Iliescu la 11 februarie 1941 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1205, dosar nepaginat).
2. La Plenara CC al PMR din 9-13 iunie 1958 au fost puși în discuție pentru „atitudine fracționistă și antipartinică” unii membrii de partid din ilegalitate, în frunte cu Constantin Doncea. Au fost criticate o serie de manifestări de „apolitism”, „servilism” și „neutralism” care și-au făcut simțită prezența în creația unor oameni ai artei (scriitori, pictori, sculptori etc.). Cu această ocazie au fost excluși din partid Constantin Doncea, Iacob Coțoveanu, Ovidiu Șandru, Grigore Răceanu, Eugen Genad, Heinrich Genad, Ion Drancă, Constantin Moflic, Vasile Vasi și Ernest Mathe. De asemenea, Pavel Ștefan a fost exclus din rândul membrilor Comitetului Regional București al PMR, Ileana Răceanu și Vasile Cristache au fost excluși din rândul membrilor supleanți ai CC al PMR, Vasile Băgu și Emil Popa au fost sancționați cu „vot de blam”, iar Ștefan Voicu și Ofelia Manole, au fost sancționați cu „mustrare”. La aceeași plenară, Ion Gheorghe Maurer a fost reales ca membru plin în CC al PMR. Despre această plenară, detalii în: Alina Tudor, Dan Cătănuș, *Amurgul ilegalităților*, Vremea, București, 2000; *O destalinizare ratată. Culisele cazului Miron Constantinescu-Iosif Chișinevschi (1956-1961)*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Alina Tudor și Dan Cătănuș, Elion, București, 2001.
3. Memoriu din 16 octombrie 1964 semnat de Aurel Iliescu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1205, dosar nepaginat).

în MAI cu gradul avut la trecerea în rezervă. Răspunsul DGP a fost și acum negativ. La acea dată Aurel Iliescu era salariat al IRCR „1 Mai” din București.

Unul dintre frații mamei ofițerului, dr. Adrian Mircea (n. 27 mai 1885), a fost medic la CFR și șef al Cuibului legionar „Basarab” din Craiova în perioada 1940-1941.

Tatăl ofițerului, decedat în 1934, a fost funcționar la Administrația Financiară Craiova din cadrul Ministerului Finanțelor.

Începând cu anul 1949, Aurel Iliescu a locuit într-o casă naționalizată de pe strada Washington/Haia Lifschitz/Rozelor, nr. 30.

Pe 12 iunie 1995, DGP – UM 0400 București a întocmit o fișă de pensie pe numele locotenent-colonelului în rezervă Aurel Iliescu, prin care i se acorda o pensie fostului ofițer MAI. În vederea stabilirii retribuției medii ca bază de calcul, Aurel Iliescu și-a ales perioada de cinci ani lucrați consecutiv cuprinsă între 1 august 1953 și 31 iulie 1958. În același document, Aurel Iliescu declara pe proprie răspundere că mai primea o altă pensie din bugetul asigurărilor sociale, în valoare de 135.187 de lei (probabil este vorba de pensia acordată ca urmare a muncii depuse în viața civilă, după trecerea în rezervă).

În 1995, Iliescu Aurel locuia în București pe strada Lt. Av. Radu Beller, nr. 6, bloc nr. 20, scara B, etaj 3, apartamentul nr. 36.

Grade succesive: sublocotenent de rezervă (10 mai 1941); sublocotenent activ (15 mai 1944); locotenent (1946); căpitan (30 dec. 1948); maior (30 dec. 1956); locotenent-colonel (1 ian. 1957).

Decorații: medalia „Coroana României” cu spadă și panglică de virtute militară, clasa a V-a (1941); medalia „Cruciada contra bolșevismului” (1941); medalia „Meritul Militar”, clasa I (?).

Pedepse: zece zile de arest la garnizoană pentru superficialitatea cu care a efectuat un control la Penitenciarul Mărgineni/formațiunea 0715, după producerea unei evadări¹ (apr. 1955).

ILINCA I. GHEORGHE, angajat civil (n. 18 aug. 1926, satul Silișteni, com. Lunca Corbului, jud. Argeș).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: comerciant.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM.

Studii civile: 4 clase de liceu comercial (1937-1940 și 1944-1945).

Stagiu militar: Regimentul 10 Infanterie Cluj (1948 – apr. 1950).

Activitate profesională: Gheorghe Ilinca s-a născut într-o familie înstărită. Tatăl său fost negustor de fructe, un comerț de pe urma căruia a agonsit o avere considerabilă. În

1. În aprilie 1955, Penitenciarul Mărgineni/formațiunea 0715 a intrat în alarmă deoarece s-a constatat lipsa a trei deținuți din pavilionul de deținere (aceștia se ascuseseră în incinta unității). Cei trei au fost considerați evadați de către conducerea formațiunii, dar și de către locotenent-coloneii Aurel Iliescu și Jean Brucăr, sosiți în control la fața locului. După ce au fost descoperiți, ministrul adjunct al Afacerilor Interne, generalul-maior Ady Ladislau, l-a pedepsit doar pe ofițerul Aurel Iliescu cu zece zile de arest la garnizoană (aceasta a fost prima pedeapsă disciplinară suportată de ofițer de când activa în MAI). Doi ani mai târziu, după ce generalul-maior Ady Ladislau fusese schimbat din funcție, locotenent-colonelul Aurel Iliescu a adresat un raport șefului DGPCM, prin care-i cerea ridicarea pedepsei (nota-raport nr. 020 din 26 ianuarie 1957 a comandantului Companiei-Școală Jilava locotenent-colonelul Aurel Iliescu). La rândul său, șeful DGPCM, colonelul Lixandru Vasile, a înaintat rugămintea ofițerului Iliescu locțiitorului ministrului Afacerilor Interne, general-maiorul Tânsae Evghenie, care a aprobat ridicarea pedepsei (nota-raport nr. 0.12.292 din 4 februarie 1957 a șefului DGPCM, colonelul Lixandru Vasile).

1941, Ilinca Gheorghe s-a angajat ca practicant de birou la UCB (ICAS), unde a lucrat până în 1943, după care s-a transferat ca funcționar la Uzinele „Republica” din București; funcționar la Sindicatul sanitar Ilfov (1945-1948). După lăsarea la vatră s-a angajat la DGP în funcția de ajutor de contabil la Serviciul financiar (oct. 1950 – 1952). În 1952, din cauza originii sale nesănătoase, conducerea DGPCM l-a propus pentru îndepărtarea din MAI¹.

ILIUȚ GHEORGHE ION, angajat civil, d.p. nr. 70 (n. 4 mart. 1927, orașul Siret, jud. Suceava).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran cu gospodărie mică.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : economist-contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947; membru în UNSR și UTC (1946-?) ; membru în Comitetul sindical al DGPCM (1957).

Studii civile : 5 clase în satul Prisaca, județul Suceava (1934-1939); 4 clase la Gimnaziul Comercial din Siret (1939-1943); 2 clase la Liceul Comercial din Craiova (1943-1945) și o clasă la Liceul comercial din Ploiești² (1945 – iun. 1946); Facultatea de Științe Economice din Academia Comercială din București (oct. 1946 – 1950). Examenul de stat l-a susținut în iunie 1952, fiind declarat licențiat în economie politică.

Activitate profesională : contabil diurnist la Spitalul „Bucur” din București, strada Bucur, nr. 10 (20 mart. – 9 mai 1947); ajutor de contabil, referent principal, referent-șef, contabil II la Serviciul financiar din Direcția I Regională CFR București, cu sediul în Gara de Nord (9 mai 1947 – dec. 1951) și contabil revizor și șef de secție la Serviciul/Direcția TACF București, Calea Griviței, nr. 130 (dec. 1951– 1 iul. 1955).

La 1 iulie 1955, ca urmare a aplicării prevederilor HCM nr. 426, a fost transferat la Ministerul Comerțului Interior în funcția de șef de secție la Serviciul Contabilitate din cadrul Organizației Comerciale București Nord (1 iul. – sept. 1955).

Pe 1 septembrie 1955 a fost transferat la cerere din Ministerul Comerțului Interior la Serviciul financiar din DPLC/DGPCM în funcția de contabil I, ocupându-se cu gospodăriile-anexă și chibzuite ale direcției. Ulterior, în cadrul Serviciului financiar a deținut următoarele funcții : șef al Biroului Financiar Administrare și Verificări (1 iul. 1956 – 1958)³ și locțiitor al șefului Serviciului financiar – CFI din DGPCM (1958 – 30 sept. 1962).

În aprilie 1958, a obținut calitatea de expert contabil de la Direcția Raționalizare și Evidență Contabilă din Ministerul Finanțelor.

În octombrie 1951 s-a căsătorit cu Oltea Iliuț, fostă Chirilă (n. 1928). Cât timp a funcționat în cadrul DGPCM, Serviciul Cadre a strâns la dosarul personal al angajatului civil Ion Iliuț o serie de documente referitoare la un unchi din partea soției, Pantelimon Chirilă (apoi și despre frații acestuia, Constantin Chirilă și Aurel Chirilă, foști membri marcanți ai PNT – zona Bucovina).

Într-un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre al DGPCM în 1961, erau prezentate „petele negre” ale soției și ale rudelor sale. Apartenența rudelor soției la un partid istoric era văzută de către instructorii de cadre ca o potențială amenințare la securitatea statutului și, de aceea, activitatea acestora era redată cu acuratețe și pusă într-o lumină nefavorabilă.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, ff. 290-291.

2. La acest liceu a fost coleg cu viitorul șef al Serviciului financiar din DGPCM din perioada 1955-1963, căpitanul Mircea Nistor. Clasele a VII-a și a VIII-a le-a absolvit într-un singur an, având aprobare în acest sens.

3. În această perioadă a deținut cu intermitențe și funcția de șef cu delegație al Serviciului financiar din DGPCM.

Cu toate că Iliuț era criticat în acest document pentru că nu a relatat exact situația rudelor sale – în autobiografiile date de-a lungul anilor, Iliuț a omis unele pasaje biografice ale fraților tatălui soției sale – Serviciul Cadre al DGPCM a apreciat că angajatul civil Ion Iliuț poate rămâne în continuare în cadrul MAI, cu mențiunea că va fi controlat îndeaproape în activitatea sa :

Soția tov. Iliuț se ocupă cu croșetatul pentru diferiți cetățeni. În trecut și în prezent neîncadrată politic. Este cunoscută ca o femeie respingătoare și îngâmfată, lăudându-se că se trage dintr-o familie mare. Tatăl soției a fost percepător până în 1947, când a fost comprimat. Din 1941 până în 1944 a posedat o cârciumă. Atât înainte de 23 august 1944, cât și după această dată, a dus o intensă activitate în rândul PNT al cărui membru era. În campania alegerilor din 1946 își creiaze o clică de huligani ce sprijineau pe fratele său care era candidat din partea PNT. În prezent este în atenția organelor de Securitate ca element dușmănos. Mama soției, s-a ocupat cu agricultura, a decedat în 1939. Mama vitregă a soției este croitoreasă, lucrează pe cont propriu. În trecut nu a făcut parte din nici-o organizație politică și nici în prezent nu face. (...) Din partea soției are următoarele rude : Chirilă Pantelimon, frate cu tatăl, de profesie avocat, a fost membru al PNT din 1926 până în 1946, iar în 1938 a fost membru și al FRN. A fost secretar și președinte al Județului PNT Rădăuți și de mai multe ori deputat, inclusiv la alegerile din 1946. În 1946 a atentat la viața unor activiști de partid, hotărând să asasineze și pe fostul șef al poliției – Condurache Dumitru – fapt nereușit, fiind prinși asupra faptului cei care doreau să-l asasineze. În perioada 1946 de două ori a fost trimis în justiție și datorită relațiilor ce le avea, a scăpat necondamnat. Cu ocazia unei percheziții în preajma alegerilor, s-a găsit la el un bogat material antisovietic și un cartuș. Din 1947 a fost fugar până în 1951, când a fost arestat și condamnat 2 ani și a decedat în închisoare. Ca avere, a posedat un bloc în Rădăuți și câteva parcele de pământ care au fost confiscate. Soția acestuia, deasemeni a fost arestată în 1950 cu ocazia descoperirii unei organizații subversive la Câmpulung Mușcel. Chirilă Constantin, un alt frate al tatălui soției, de profesie avocat, fost membru activ al PNT și după 23 August 1944 a fost fugar. În 1952 a fost arestat de organele de Securitate și internat într-o colonie de muncă unde a stat un timp scurt. În prezent nu are manifestări, fiind foarte precaut. Chirilă Aurel, tot frate cu tatăl soției, de profesie contabil. Acesta a fost președintele organizației PNT de tineret a Județului Cernăuți înainte de 23 August 1944. După această dată a dus o intensă propagandă în favoarea PNT și a participat la atentatul împotriva unor activiști de partid. Fiind urmărit de organele MAI, s-a ascuns la o soră a sa – Bahrinceanu Valeria în orașul Rădăuți unde făcuse o groapă sub dormitor. Cu ocazia arestării sale, la percheziția făcută, s-au găsit în groapa unde era ascuns, un proiectil, un aparat de radio și material cu caracter subversiv¹.

În ziua de 30 septembrie 1962, angajatului civil Ion Iliuț i s-a desfăcut contractul de muncă la cerere, prin ordinul DGPCM nr. 0632, în vederea angajării la Editura Politică².

Decorații : medalia „Muncii” (1958).

Pedepse : „muștrare scrisă” pentru că nu a controlat alocația pe trimestrul I/1958 cu deschidere pe luna ianuarie 1958 (febr. 1958) ; „muștrare” pentru analiza superficială pe care a făcut-o în darea de seamă a organelor CFI pe trimestrul I/1961 (apr. 1961).

1. Referat de cadre din 1961 întocmit de Serviciul Cadre din DGPCM, document semnat de șeful Serviciului Cadre din DGPCM, locotenent-colonelul Stanciu Nicolae, și de șeful Biroului 1 din același serviciu, căpitanul Oncete Dumitru (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-70, dosar nepaginat).
2. Ordinul nr. 0632/30.09.1962 a fost semnat de către locuitorul directorului general al DGPCM, colonelul Marin Contantinescu (*ibidem*, dosar nepaginat).

IOAN NICOLAE, angajat civil (n. 1927, com. Belciugatele, jud. Călărași).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM.

Studii civile : 6 clase primare (1935-1941) și Școala de Contabili Cooperatori (1946-1947).

Stagiu militar : Centrul de Instrucție nr. 4 Securitate Dorohoi – UM 0976 și aparatul central al CTS (oct. 1949 – nov. 1951).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1941-1946) ; contabil la mai multe cooperative sătești (1947 – sept. 1949). După lăsarea la vatră a fost încadrat în funcția de ajutor de contabil la Serviciul financiar din DGPCUM¹ (nov. 1951, 1952).

ION CONSTANTIN, locotenent-major.

Activitate profesională : ofițer în Serviciul Colonii Minori din MAI (22 iun. 1954).

IONESCU ANA, angajat civil (n. 4 oct. 1905, mun. Botoșani, jud. Botoșani).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabilă.

Studii civile : Liceul (?-1922) și Academia Comercială din București (1922-1925).

Activitate profesională : Ana Ionescu provenea dintr-o familie înstărită de la care moștenise câteva case în București și o vilă la Predeal. Prin căsătoria cu un avocat care fusese exclus din barou, averea familiei Ionescu a sporit cu alte câteva case. Toate aceste imobile au fost naționalizate începând cu iunie 1948. După absolvirea Academiei Comerciale din București, Ana Ionescu s-a angajat ca funcționară la Societatea „Creditul Industrial” din București, unde a lucrat până în 1948.

Contabil I la Serviciul financiar din DGPCUM (1952).

Într-un referat de cadre din 1952, Ana Ionescu era propusă pentru îndepărtarea din MAI, din cauza trecutului său „necorespunzător” :

În 1948, se angajează la Centrala Artelor Grafice și lucrează până în 1950, când Instituția s-a comasat cu Imprimeriile Statului, iar o parte din funcționari au fost puși în disponibilitate printre care a intrat și ea. În 1951, a fost încadrată în funcția de contabil I la D. G. Penitenciare, iar în prezent funcționează în aceeași Direcție cu funcția de contabil II. Ionescu Ana, provine dintr-o familie de burghezi, care au posdeat numeroase blocuri în București, și vilă la Predeal. Însuși ea prin diferite mijloace de exploatare a reușit să aibă 3 blocuri în București și să-și refacă vila de la Predeal, care le-a exploatat până ce au fost naționalizate. Este o funcționară cu mentalități vechi de care nu se poate debarasa căutând să subaprecieze în orice ocazie tovarășii de muncă. Față de cele arătate considerăm că nu este un element pe care se poate conta. Propunem, îndepărtarea ei din MAI în urgența I-a².

IONESCU N. GHEORGHE, căpitan (n. 1902, com. Romanu, jud. Brăila).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : comerciant.

Studii civile : absolvent al Facultății de Drept cu diplomă de licență.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 256.

2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, ff. 288-289.

Activitate profesională : a fost salariat al DGP încă din 1931, unde a deținut funcția de director al Penitenciarelor Caransebeș (1941-1942) și Văcărești (1942-1944). În 1951 ocupa funcția de inspector la Serviciul financiar din DGPCUM. Un an mai târziu figura pe un tabel cu angajații civili și militari din DGSS, DGM și DGP propuși de MAI pentru reținere și cercetare de către organele DGSS. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI. Ofițerul Ionescu fusese însă îndepărtat din MAI cu gradul de căpitan, începând cu data de 15 mai 1952, din cauza faptului că „s-a purtat ca un zbîr cu deținuții evrei și comuniști”, dar și pentru că era un „element vechi”, provenit din fostul regim burghez¹. În aceeași scurtă caracterizare se mai preciza că soția sa a fost „o bună colaboratoare” a soției mareșalului, Maria Antonescu².

După numai câțiva ani de zile, liderii comuniști își vor aduce aminte de ajutorul dat de Ionescu Gheorghe la Penitenciarul Caransebeș, reabilitându-l prin acordarea unei pensii speciale.

Prin HCM nr. 1374 din 12 iulie 1956, maiorului în rezervă Ionescu N. Gheorghe i s-a acordat o pensie în cuantum de 800 de lei lunar „pentru merite deosebite”. În 1959, prin apariția Decretului nr. 293, a renunțat la această pensie în favoarea pensiei de serviciu care era mai mare cu 364 de lei. Câțiva ani mai târziu, prin Decretul nr. 236 din 19 august 1961, maiorului în rezervă Gheorghe N. Ionescu i s-a acordat o pensie în cuantum de 1.500 de lei lunar „pentru merite deosebite” (decretul fusese inițiat de MAI). În expunerea de motive a Decretului nr. 236/1961, ministrul Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici, fost deținut politic comunist încarcerat la Penitenciarul Caransebeș în perioada directoratului lui Gheorghe Ionescu, își motiva propunerea de acordare a pensiei astfel :

Înainte de 23 august 1944, maiorul în rezervă Ionescu N. Gheorghe a ocupat funcții de răspundere în conducerea unor penitenciare, în care erau deținuți tovarăși din conducerea partidului și statului nostru. În această calitate, deși cunoștea unele activități ale tovarășilor, le-a trecut cu vederea, nu le-a raportat și n-a luat măsuri față de ei³.

IONESCU MARIA, angajat civil.

Activitate profesională : economist (muncă și salarii) în Serviciul Planificare și Organizarea Muncii din DGPCM (15 sept. 1959).

IORDACHE C. ANDREI, colonel (n. 2 iul. 1918, com. Aninoasa, jud. Dâmbovița – d. 1983, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : ofițer.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1946.

Studii civile : 7 clase primare (1931).

Stagiu militar : Regimentul 1 Care de Luptă – Târgoviște (1938-1939), Școala de Subofițeri de Infanterie de la Botoșani (1939 – sept. 1940) și Regimentul 7 Dorobanți Ploiești (sept.-nov. 1940). La finalizarea cursurilor Centrului de Instrucție Româno-German de la Roman a fost avansat la gradul de sergent-major. Adiacent, ajunge comandant de grupă și ajutor de comandant de pluton de aruncătoare 81,4 mm la Regimentul 22 Infanterie Târgoviște (mart. – 22 iun. 1944). Cu aceeași unitate va pleca de altfel și pe Frontul

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 118.

2. *Ibidem*.

3. Decretul nr. 236 din 19 august 1961 privind acordarea unei pensii maiorului în rezervă Gheorghe N. Ionescu (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 236/1961).

antisovietic la 22 iunie 1941 (Iordache va ajunge chiar până la Odessa). În luna noiembrie a anului 1941 s-a întors acasă pentru a instrui tinerii militari la același regiment. S-a ocupat de această activitate până în august 1942, când s-a întors pe frontul răsăritean și a participat intens la lupte, până la Stalingrad, unde a căzut prizonier (a fost internat în Lagărele de prizonieri din Tula și 101). Mai târziu, aflându-se în lagărul sovietic, s-a oferit voluntar pentru a intra în Divizia „Tudor Vladimirescu”, de unde, de altfel, a și fost selectat și trimis la Școala de Ofițeri de Rezervă de Infanterie de la Riazan – URSS (în noiembrie 1943). Astfel că, după tot acest parcurs, a fost avansat la gradul de sublocotenent la 1 februarie 1944. Foarte curând a ajuns comandant de pluton aruncătoare 82 mm la Regimentul 2 Infanterie din Divizia „Tudor Vladimirescu”. Cu această unitate a participat la lupte pe frontul antihitlerist până la râul Gron (fosta Cehoslovacie). Pentru merite deosebite obținute pe Frontul de Vest, a fost decorat în mai multe rânduri.

Studii militare : Centrul de Instrucție Româno-German de la Roman (nov. 1940 – mart. 1941) ; Școala de Ofițeri de Rezervă de la Riazan (1943 – 1 febr. 1944) ; curs scurt de două luni la Școala de Educatori (Ofițeri Politici) MAI nr. 1 din București (1950) ; curs de perfecționare pentru comandanți de regimente infanterie la MFA (1950).

Activitate profesională : în 1933 intră copil de trupă la fanfara Regimentului 22 Infanterie – Târgoviște. În anul 1934 se îmbolnăvește și se retrage din armată : s-a retras la casa părintească până în 1936. Ulterior, se angajează ca zilier pe la diferiți proprietari de pământ, iar apoi ca muncitor la societatea „Petrul Românesc” (stația de compresoare Târgoviște). Însă pentru că nu reușea să se califice ca mecanic, decide să abandoneze această pistă profesională și să se înscrie ca voluntar la Regimentul 1 Care de Luptă – Târgoviște pentru a-și satisface stagiul militar. De aici este trimis direct la Școala de Subofițeri de Infanterie Botoșani (1939-1940). În 1940 este repartizat în calitate de elev sergent stagiar la Regimentul 7 Dorobanți – Ploiești. Tot în același an, în luna noiembrie, a fost trimis la Centrul de Instrucție Româno-German de la Roman (cinci luni de zile).

În aprilie 1945 a fost selecționat în lotul celor 1.005 locțiitori politici care urmau să participe la educarea politică a cadrelor militare din Armată și Jandarmerie. Urmează apoi un curs de 30 de zile după care este numit secund politic/locțiitor politic la Regimentul 1 Dorobanți – Craiova (mai-nov. 1945). În noiembrie 1945 a fost avansat în funcția de locțiitor politic al Brigăzii 1 Care de Luptă – Târgoviște (nov. 1945 – mai 1946). Abia în mai 1946 cariera sa cunoaște o mică sincopă, fiind retrogradat în funcția de locțiitor politic la Regimentul 2 Care de Luptă – București (mai-nov. 1946), după care a fost mutat la altă armă, în funcția de locțiitor politic la Legiunea Jandarmi – Dâmbovița (nov. 1946 – 1948).

În anul 1946 s-a înscris în Partidul Comunist Român. În perioada 1948-1949 ocupă funcția de locțiitor politic al Centrului Instrucție Jandarmi – Turnu Măgurele, iar între 1949 și 1950, funcția de locțiitor al Batalionului 1 Securitate Reșița. Caracterizările îl prezintă pe Iordache ca pe un „element” activ, punctual, disciplinat, autoritar. Totuși, în urma verificărilor de partid, a primit și o „admonestare scrisă” pentru că întreținea relații cu diferite femei, deși era căsătorit.

În 1950 urmează un curs scurt la Școala de Educatori (Ofițeri Politici) MAI nr. 1 din București (timp de două luni), apoi este trimis la cursul de comandanți de regimente de la Făgăraș. La finalul acestui curs a fost avansat în funcția de comandant al Regimentului 1 Pază București.

Prin Hotărârea Secretariatului CC al PMR nr. 512 din 8 iulie 1955 s-a aprobat propunerea Secției administrativ-politice a CC al PMR privind reconfirmarea în funcția de comandant al Regimentului 1 Pază București a locotenent-colonelului Andrei Iordache¹.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 32/1955, ff. 45-48.

Pentru a fi reconfirmat în această funcție, Direcția Cadre a MAI a întocmit la 24 mai 1955 un referat de cadre în care era apreciat ca fiind un „comandant de regiment bun, pe care se poate conta” :

În această funcție la început ofițerul a dovedit nesiguranță în conducerea muncii și a sarcinilor regimentului, însă după cei 5 ani de comandă efectivă, Lt. Col. Andrei Iordache dovedește calități de comandant bun. Unitatea sa în ultima perioadă a obținut rezultate bune și acestea datorită unei mai temeinice organizări a muncii de îndrumare în teren, cât și a faptului că se insistă deosebit asupra pregătirii militare a cadrelor. Din punct de vedere al pregătirii militare are cunoștințe însă nu suficiente gradului și funcției sale, totuși tovarășul caută să fie la curent cu toate problemele militare. Din punct de vedere politic este bine pregătit și caută să aplice în practică cunoștințele sale pentru îmbunătățirea continuă a muncii. Știe să aprecieze munca subalternilor, îi ajută în muncă, îndeosebi în controalele ce le face, îndrumază îndeaproape modul cum trebuie aplicată paza. Acolo unde constată lipsuri intervine cu toată autoritatea sa pentru a le remedia. Are spirit critic dezvoltat însă mai puțin autocritic¹.

Potrivit unui referat de cadre din 1956 întocmit de Direcția Cadre a MAI, locotenent-colonelul Andrei Iordache era propus pentru a fi trimis la specializare la Institutul MAI de la Moscova².

În anul 1961 documentele din Arhiva ANP îl menționează în funcția de șef al Serviciului Pază și Regim din DGPCM (17 mart., 8 iul. 1961).

A fost trecut în rezervă în 1969. La acea dată ocupa funcția de comandant al Centrului de instrucție MAI Slatina.

În anul 1979, Andrei Iordache s-a adresat Congresului al XII-lea PCR cu un memoriu prin care cerea să i se acorde stagiul de partid din 2 octombrie 1943 (data la care a intrat voluntar în Divizia „Tudor Vladimirescu”). La verificarea efectuată de către instructorii Colegiului Central de Partid a reieșit că Iordache a fost într-adevăr confirmat ca membru de partid, după ce adeziunea dată în 1945 fusese rătăcită în hâțișul birocratic. În anul 1950, Subcomisia de verificare nr. 21 din MAI a confirmat calitatea de membru de partid din 1946 a lui Iordache, deși în dosarul acestuia de partid se afla adeziunea dată la 5 mai 1945. Concluzia în urma verificărilor a fost următoarea :

Biroul Comitetului Municipal București al PCR la 13 martie 1980, examinându-i cererea tov. Andrei Iordache, de a i se acorda stagiul de partid din anul 1943, pe baza muncii desfășurate în cadrul Diviziei „Tudor Vladimirescu”, a stabilit că această activitate nu se încadrează în criteriile stabilite de partid, de a i se acorda stagiul din ilegalitate³.

Cu toate acestea, ținând cont că Iordache completase adeziune și autobiografie de înscriere în partid încă din data de 5 mai 1945, Biroul Comitetului Municipal București al PCR a hotărât să-i acorde lui Iordache vechimea începând cu această dată, și nu cu data de 2 octombrie 1943, așa cum solicitase Iordache Andrei. Colegiul Central de Partid în

1. Referat de cadre din 24 mai 1955 semnat de către șeful Direcției Cadre a MAI, generalul-maior Alexandru Demeter (ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 96/1955, f. 1-3).
2. ANIC, fond CC al PCR – Secția cancelarie (dosare-anexă), dosar nr. 267/1956, ff. 66-68.
3. Referat întocmit la 25 martie 1980 de către Colegiul Central de Partid pe numele lui Andrei C. Iordache, document semnat de președintele Colegiului Central de Partid, Petre Lupu (*Ibidem*, dosar nr. 296/1980, fv. 158).

ședința din 31 martie 1980, examinând memoriul adresat de Andrei Iordache Congresului al XII-lea, a constatat că acesta nu îndeplinea criteriile pentru acordarea stagiului de partid din ilegalitate.

În anii '80 locuia în București, Sectorul 6, strada Ștefan Furtună, nr. 175.

Grade succesive: sublocotenent (1 febr. 1944); locotenent (?); căpitan (1945). Prin Decretul nr. 165 din 6 mai 1971, colonelului (r) Andrei Iordache i s-a acordat gradul de general-maior în rezervă¹ (6 mai 1971).

Decorații: medalia „Bărbăție și credință”, clasa a II-a (?); medalia „Serviciul credincios cu Spade”, clasa a III-a și a II-a (?); medalia sovietică „Victoria” (1945); Ordinul sovietic „Steaua Roșie” (?); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (?); Ordinul sovietic „Bogdan Hmelnițki” (1945); Ordinul cehoslovac „Apărarea Patriei” (1945). Prin Decretul nr. 366 din 21 august 1954, locotenent-colonelului Andrei C. Iordache i s-a conferit Ordinul „Steaua RPR”, clasa a V-a, pentru „fapte de arme săvârșite în războiul împotriva Germaniei fasciste”². Prin Decretul nr. 422 din 11 octombrie 1958, colonelului Iordache C. Andrei i s-a conferit Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a, pentru „15 ani vechime în serviciul Forțelor Armate și pentru merite deosebite obținute în muncă”³. Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971, colonelului (r) Iordache C. Andrei i s-a conferit Medalia „A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român” pentru „merite în activitatea de partid și opera de construire a socialismului”⁴.

IORDACHE IOAN DUMITRU, locotenent-major, d.p. nr. 1085 (n. 8 aug. 1927, com. Hotarele, jud. Ilfov).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: lăcătuș mecanic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din septembrie 1944; membru ARLUS (?); membru UTC (1945); responsabil cu tineretul în Comitetul de la fabrica „Apretura” (1945); activist sindical la resortul de tineret din Uniunea Sindicatelor Textile (mai-iul. 1946); responsabil organizatoric în Biroul Organizației PMR Popești-Leordeni (1948); secretar al organizației de bază PMR din Colonia de Muncă Chilia Veche/formațiunea 0600 (1956); secretar al organizației de bază PMR din comuna Popești-Leordeni (mai-sept. 1957); secretar al organizației de bază PMR din Atelierele de reparații auto din comuna Popești-Leordeni (1958-?).

Studii civile: 5 clase în comuna natală (1934-1939); 2 clase (?-1959).

Stagiu militar: Centrul de Instrucție nr. 6 Securitate Fălticeni – UM 0708 (20 nov. 1949 – ian. 1950).

Studii militare: Școala de Educatori (Ofițeri Politici) MAI nr. 2 din Oradea (ian.-apr. 1950) și Școala de Educatori (Ofițeri Politici) MAI nr. 1 din București (apr. – 1 nov. 1950).

1. Decretul nr. 165 din 6 mai 1971 privind înaintarea în grad a unor generali și a unui contraamiral și acordarea gradului de general-maior unor colonei în rezervă (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 228/1971, ff. 1-2).
2. Decretul nr. 366 din 21 august 1954 privind decorarea unor tovarăși din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 6/1954, f. 291).
3. Decretul nr. 422 din 11 octombrie 1958 pentru conferirea Ordinului „Meritul Militar” unor generali, ofițeri și sergenți reangajați din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 423/1958, f. 1).
4. Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971 privind conferirea medaliei „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român” (*ibidem*, dosar nr. 149/1971, f. 1, și dosar nr. 194/1971, f. 33).

Studii politice : Școala de Partid de șase luni de pe lângă Comitetul Orășenesc București al PMR (1959).

Activitate profesională : băiat de prăvălie la patronul Ion D. Ion din București, șoseaua Berceni nr. 22 (iul.-oct. 1939); ucenic la Atelierele metalurgice „Mihail Lesch” din șoseaua Berceni, nr. 27, București (oct. 1939 – febr. 1943). La aceste ateliere s-a calificat în meseria de lăcătuș mecanic; muncitor la Atelierul „Gheorghe Constantin” din București (febr.-iul. 1943); muncitor calificat la Societatea „Apretura”/Fabrica „Viscofil” din comuna Popești-Leordeni¹ (iul. 1943 – aug. 1945 și iul. 1946 – 20 nov. 1949).

Într-un referat de cadre întocmit de Secția Cadre din Direcția Politică a DGP în 1951 se menționa :

În 1943 a ieșit lucrător. În primele zile după 23 August a fost printre primii muncitori care au format comitetul de fabrică. A luat parte la toate tratativele duse între muncitori și patroni. Munci de răspundere în această perioadă a avut : În Comitetul de Fabrică responsabil cu tineretul. A luat parte la Organizarea UTC în fabrica „Apretura”, Agitator de Partid, Responsabil cultural pe întreaga fabrică. În vara anului 1945 părăsește fabrica pentru următoarele motive : Meșterul său cu numele de Tudoroaia Ioan, a spus să pună în mașina care face tura cu muncitori, un butoi de tablă că el are bon pentru el, de la Inginerul Katel, tovarășul a executat acest ordin; la poartă însă portarul dă jos butoiul și cheamă șeful de post care i-a și făcut acte; la anchetă, s-a dovedit că tov. nu este vinovat, ci acel meșter, patronul profitând de acest fapt, a întins 2 foi de hârtie la amândoi să se semneze, să dea demisia. Tov. nedându-și seama ce face și nici nu a mers la comitetul de fabrică, a iscălit demisia, și a trebuit să-și părăsească serviciul, iar meșterul a rămas tot în fabrică. După câțva timp după plecarea din fabrică a lucrat câteva luni la diferiți patroni, iar apoi a intrat la Uniunea Textilă lucrând în resortul de tineret până în anul 1946 Septembrie, când intră din nou în vechea fabrică.

Lucrător la Atelierele mecanice „D. Taflan” și „D. Dumitrescu” din București (aug. 1945 – mai 1946); șef al Biroului ARLUS din Direcția Politică a DGPCUM (1 nov. 1950 – 6 apr. 1951); loțiitor politic la Penitenciarul Văcărești (6 apr. 1951 – ian. 1952); loțiitor politic al Centrului de Coordonare a Coloniilor de Muncă din Delta Dunării cu sediul la Chilia Veche² (ian. – 1 nov. 1952).

O notă informativă semnată de locotenentul Dumitru Iordache și trimisă Direcției Politice a DGPCUM în data de 30 august 1952 semnala neînțelegerile existente la Centrul de Coordonare MAI Chilia Veche între ofițerii de Securitate C.I. de la Biroul Inspecției al Centrului, comandatul Centrului și aparatul politic, reprezentat de ofițerul Iordache în calitate de loțiitor politic :

Despre felul cum înțelege tov. Lt. Manea Petre³ Șeful Biroului Inspecției și Tov. Slt. Pascal Constantin tot de la Biroul Inspecției să ajute unitatea noastră în desfășurarea activității. De când sunt în unitate ambii tovarăși nu au adus nici o contribuție la munca noastră. În campania de însămânțări tovarășii au stat pasivi, nu au avut nici un caz dar absolut nici unul ca unul din ambii tovarăși să fi dat vreun sfat, sau să pună mâna să execute vreo

1. În vara anului 1949, a fost scos de PMR din producție și numit delegat de batoză în comunele Progresul și Popești-Leordeni, județul Ilfov. După terminarea colectărilor s-a întors la locul său de muncă.
2. În funcția de loțiitor politic al Centrului de Coordonare MAI Chilia Veche a fost înlocuit la 1 noiembrie 1952 de către locotenentul Gheorghe Vasile Ceaușu.
3. Locotenentul Manea Petre, șef al Biroului Inspecției din Penitenciarul Sighet (? – 25 ian. 1951); șef al Biroului Inspecției din Penitenciarul Cluj Tribunal (25 ian. 1951 – ?); șef al Biroului Inspecției din Centrul de Coordonare MAI Chilia Veche (2 mai, aug. 1952).

sarcină datorită muncii aglomerate. Am avut 4 evadări care tovarășii nu au știut de ele, mai mult tovarășii nu au vrut să se deplaseze cel puțin pe teren așa cum ne-am deplasat noi pentru a prinde, rezultate încununate de succes fiind toți patru prinși. Tovarășii niciodată nu au luat parte la împărțirea pachetelor deținuților, deoarece după câte știu cea mai mare parte cade în sarcina lor. Slt. Pascal are o serie întreagă de abateri fapt care a fost criticat de nenumărate ori totuși nu sa îndreptat. Ia măsuri peste capul Comandantului și a Locțiitorului Politic de la Colonia Tătaru. De ex. în majoritatea sectoarelor de activitate unde trebuie să lucreze deținuții/munci speciale, birouri, magazii, paznici la pepeni etc. sunt selecționați de el numiți personal, scăzându-i astfel autoritatea comandantului. De nenumărate ori lipsește de la serviciu fără să raporteze Directorului, vine când vrea pleacă când vrea fără ca să știe nimeni. (...) Slt. Pascal are o serie întreagă de deținuți informatori, nu asupra deținuților și asupra cadrelor Coloniei Tătaru, fapt care face ca astăzi Slt. Crișan Moise să fie complet descurajat în muncă, deasemenea Slt. Săndulescu Aurel nea raportat că este supravegheat de deținuți. Aceasta a aflat-o de la deținuții informatori care iau raportat că au fost puși de Slt. Pascal să-l supravegheze. Mă întreb ce autoritate creiază Biroul Inspecției Cadrelor noastre față de deținuți? Aceiași situație și la Colonia Periprava când însuși Comandantul și Ajutorul Comandantului de Unitate a auzit o convorbire a tov. Lt. Manea cu un deținut care îl întreba referitor la comportarea Directorului și celorlalte Cadre. În timpul când noi am început campania pentru strângerea recoltei de pe câmp, campanie care Partidul nostru ne-a pus-o în față, Lt. Manea pleacă în concediu, cu toate că eu și Lt. Maj. Mihăescu [Florea - *n.n.*], Secretarul O.B. Partid l-a rugat să nu plece, totuși Lt. Manea a plecat într-o perioadă când era vorba de rezultatul muncii noastre, de pâinea poporului. Tov. Lt. Manea și Slt. Pascal dă unele informații greșite Direcției fapt care face să se soldeze cu trimiterea vreunui tov. cadru în fața instanțelor judecătorești. (...) În timp ce toate cadrele muncesc din zori și până în noapte, unii din ei chiar îmbolnăvind-se tov. de la Biroul Inspecției, face pe inspectorii, începând să facă burtă de atâta inspecție. Până în prezent eu consider că majoritatea muncii lor nu este alta decât observarea cadrelor, cadrelor noastre prin deținuți, și mai cred că aceasta vine după mine greșită, este impusă lor mai de sus cred că de la tov. Maior Roșianu¹. Nu știu pentru ce în fiecare lună se deplasează Slt. Pascal la București, cheltuind pe drum o mulțime de bani ai poporului nostru când toată corespondența le vine cu curierul nostru și pleacă cu curierul nostru. Eu cred că pleacă în plimbare! (Ofițerii de la Biroul Inspecției se deplasau la Serviciul Inspecției din București pentru a preda materialul informativ „strict secret” referitor la cadrele și deținuții din Centrul de Coordonare MAI Chilia Veche - *n.n.*). A mers la București în luna Iunie a stat 4 zile fără ca să ia contact cu nimeni în Direcție, în schimb a mers la depozitul central de echipament luându-și pentru el și Lt. Manea haine de cângăr, creiind o atmosferă neplăcută în rândul celor 24 de ofițeri care sunt în Deltă. Acești ofițeri își pun întrebarea? și pe bună dreptate: Uite după atâta muncă care o depune, Direcția Generală le dă haine de cângăr și nou ne dă haine de postav. (...) Dacă munca Biroului Inspecției se rezumă numai la suspectarea cadrelor vă rugăm să ne ordonați să-i sprijinim în acest scop, astfel eu până în prezent iam criticat că nu este justă această metodă.

În dosarul personal al ofițerului nu se precizează ce funcție a deținut în perioada noiembrie 1952 - 1 aprilie 1953.

Locțiitor politic la Colonia de Muncă Onești/formațiunea 0665 (1 apr. 1953 - iun. 1954); comandant la Colonia de Muncă Onești-Baraj/formațiunea 0680 (iun. - 31 oct. 1954); comandant la Colonia de Muncă Valea Lupului/formațiunea 0769² (1 nov. 1954 - 1 febr. 1955).

1. Maiorul de Securitate Roșianu Alexandru, șef al Serviciului Inspecției din DGPCUM.
2. În cadrul primului plan cincinal, la 1 februarie 1952, s-a stabilit - prin emiterea HCM nr. 168 - construirea Fabricii de Antibiotice (Penicilina) din Iași pe un teren amplasat lângă satul Valea Lupului, între calea ferată Iași-Pașcani și șoseaua Iași-Pașcani, km 7. Acest teren era un câmp deschis, aflându-se în

Pentru rezultatele bune obținute în funcția de comandant al Coloniei de Muncă Valea Lupului, a fost decorat pe 22 noiembrie 1956 cu Medalia „Muncii” (prin același decret al

folosința Secției Zootehnice Uricari din cadrul GOSTAT Bucium (34.480 ha) și în proprietatea mai multor gospodării țărănești (1.320 ha). La data de 20 ianuarie 1953, prin Decretul nr. 36 privind exproprierea unor terenuri împreună cu construcțiile aferente situate la punctul Valea Lupului – Iași și necesare construirii Fabricii de Antibiotice, au fost declarate de utilitate publică, expropriate și trecute în proprietatea statului pentru folosința Ministerului Industriei Chimice, terenurile împreună cu construcțiile aferente, situate în punctul Valea Lupului. În schimbul terenurilor expropriate, a căror valoare se ridica la suma de 26.632 lei, Comitetul Executiv al Sfatului Popular regional Iași a cedat celor expropriați suprafețe agricole echivalente, iar pentru construcțiile expropriate s-a plătit suma de 29.729 lei din fondurile de investiții ale Ministerului Industriei Chimice (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 1/1953, ff. 153-155). Fabrica de Antibiotice din Iași, prima de acest gen din România și una dintre cele mai mari din Europa la acea vreme, a fost construită după modelul fabricilor similare sovietice, cu ajutorul specialiștilor și utilajelor sovietice (25 de tehnicieni sovietici încadrați într-o brigadă au asigurat consultanța necesară construirii și punerii în funcțiune a fabricii). Vezi și Sandu Faur, „Pe șantierul fabricii de penicilină”, *Flacăra Iașului*, 23 noiembrie 1954. Cea mai mare clădire de pe șantier era pavilionul de producție, care avea o hală uriașă de peste 100 de metri, iar pereții interiori ai pavilionului erau îmbrăcați în faianță. Aici s-au instalat inoculatoarele și fermentatoarele sovietice. (Vezi și M. Streian, „Pe șantierul fabricii de penicilină”, *Scânteia*, 16 decembrie 1954). În preajma și în cinstea celui de-al II-lea Congres al PMR, în ziua de 1 decembrie 1955 a fost dată în folosință Fabrica de Antibiotice din Iași prin producerea primelor fiole de penicilină. (Vezi și „Primele flacoane cu penicilină românească”, *Scânteia*, 4 decembrie 1955). Această construcție a fost prezentată în presa vremii ca fiind o mare realizare a regimului democrat popular în dezvoltarea industriei de medicamente. (Vezi și M. Negru, I. Știru, „Fabrica de Antibiotice din regiunea Iași a intrat în funcțiune”, *Flacăra Iașului*, 11 decembrie 1955). Pe 11 decembrie 1955, fabrica de penicilină din Iași a fost inaugurată printr-un miting la care au luat parte mii de „oameni ai muncii”, inclusiv din localitățile învecinate (în aceeași zi a fost inaugurat înainte de termen și tunelul de aducțiune al Hidrocentralei „V.I. Lenin” de la Bicăz; la această festivitate au participat Chivu Stoica, Janoš Fazekas, Leonte Răutu, Gaston Marin, Gheorghe Cioară, Carol Loncear, ambasadorul URSS în România, A.A. Epișev etc.). La tribuna ridicată în fața fabricii au luat loc: Iosif Chișinevski, secretar al CC al PMR, Mihail Florescu, ministrul Industriei Chimice, Ion Velea, prim-locuitor al ministrului Industriei Chimice, dr. Al. Bulla, locuitor al ministrului Sănătății, Ion Vidrașcu, locuitor al ministrului Comerțului Exterior, Anton Gherghelaș, prim-secretar al Comitetului Regional PMR Iași, D. Gheorghiu și D. Zaharia, secretari ai Comitetului Regional PMR Iași, Emil Mazilu, președintele Sfatului Popular regional Iași, Vasile Cracea, prim-secretar al Comitetului Orașenesc de Partid Iași, Ion Niculi, președintele Sfatului Popular orașenesc Iași, Ion Rotaru, directorul Fabricii de Antibiotice din Iași, Ivan Feodorovici Marahovski, șeful brigăzii de specialiști sovietici, Vasile Pleșescu, președintele Consiliului sindical regional Iași, alți reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, reprezentanți ai Ambasadei URSS din București, constructori, frunziși în producție etc. În cadrul cuvântării sale, Emil Mazilu, președintele Sfatului Popular regional Iași, a dat citire Decretului nr. 567 din 10 decembrie 1955 pentru conferirea Ordinului „Muncii” și medaliei „Muncii” unor muncitori, tehnicieni și ingineri care au avut merite deosebite în executarea lucrărilor de construcție și de punere în funcțiune a Fabricii Chimice nr. 2 de Antibiotice din Iași (ordinele și medalile le-au fost conferite în timpul mitingului). De asemenea, ministrul Industriei Chimice a citit o HCM prin care au fost conferite „acte de mulțumire de stat” specialiștilor sovietici care, în spiritul „ajutorului frățesc”, au contribuit la darea în folosință a fabricii. Câteva luni mai târziu, specialiștilor sovietici le-au fost acordate și alte distincții: pe 5 mai 1956, Prezidiul MAN a emis Decretul nr. 219 pentru conferirea Ordinului „Muncii” unor cetățeni ai Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste care s-au evidențiat la lucrările de construcție și punere în funcțiune a Fabricii Chimice nr. 2 Iași – Antibiotice: au fost decorați cu Ordinul „Muncii”, clasa a I și a II-a, nouă specialiști sovietici. În expunerea de motive care însoțește decretul, ministrul Industriei Chimice, Mihail Florescu, preciza: „La construirea și punerea în funcțiune a Fabricii chimice nr. 2 Iași – prima fabrică de antibiotice din țara noastră, am primit din partea Uniunii Sovietice un ajutor tehnic de prim rang – proiectare utilaje moderne concurs și îndrumare pe șantier. Ministerul Industriei Chimice a propus decorarea specialiștilor sovietici care s-au evidențiat în mod deosebit la aceste lucrări. Ministerul Afacerilor Externe, prin adresa nr. 6113/10.III.1956, ne face cunoscut că Guvernul URSS și-a exprimat acordul pentru decorarea a 9 specialiști cu ordine românești. În acest sens, vă supun spre aprobare alăturatul proiect de decret” (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 4/1956, ff. 344-347). În cuvântarea susținută de Iosif Chișinevski, secretar al CC al PMR, se menționa grija partidului

Prezidiului MAN au mai fost decorați doi ofițeri inferiori, un plutonier, trei sergenți și trei angajați civili din fosta Colonie de Muncă Valea Lupului). În caracterizarea semnată de șeful DGPCM, colonelul Lixandru Vasile, ofițerul Iordache era apreciat pentru buna coordonare a muncii deținuților, dar și pentru organizarea corespunzătoare a cadrelor de la Valea Lupului :

În această calitate [de comandant – *n.n.*] a luat o serie de măsuri prin care a contribuit la terminarea în timp și bune condițiuni a lucrărilor. A lucrat în strânsă colaborarea cu conducerea șantierului și de fiecare dată satisfăcea întocmai cerințele șantierului în ce privește mâna de lucru. S-a îngrijit de instruirea militarilor din subordinea lui care de asemenea s-au achitat de sarcinile lor și au manifestat exigență față de deținuții care lucrau, în sensul că au pretins de la fiecare să-și îndeplinească norma. Pentru munca depusă la Colonia Valea Lupului, propunem ca ofițerul să fie distins cu Medalia „Muncii”¹.

După desființarea formațiunii 0769 Valea Lupului, Iordache a fost mutat în aparatul central al DPLC, fiind numit în funcția de inspector la Serviciul Inspecții (1 febr. 1955 – 1 febr. 1956).

Într-un referat de cadre din 1955 întocmit de Serviciul Cadre al DPLC, se menționa :

Ca comandant la Formațiunea Onești, apoi Valea Lupului a avut rezultate mulțumitoare, a coordonat bine sectoarele de activitate și a depus mult interes ca ordinele cu privire la îndeplinirea planului de producție să fie respectate. Cu toate că a obținut rezultate pe linie de producție, ofițerul având înclinații spre băutură deseori a angrenat și pe subalternii săi în consumarea ei. Această atitudine a ofițerului a făcut să scadă disciplina în unitățile arătate mai sus și adormirile în post, întârzierile de la serviciu să se țină lanț. După ce a fost mutat la Serviciul Inspecții din Direcția Penitenciare Lagăr și Colonii, ofițerul deși cunoștea bine problemele muncii de penitenciare și colonii tot nu a obținut rezultatele dorite, astfel : fiind șeful unei comisii pentru controlul aplicării regulamentului la unități, ofițerul s-a dus în teritoriu cu două zile în urma celorlalți membri ai comisiei a făcut muncă superficială, s-a împrumutat de bani de la cadre pe care i-a trimis numai după ce a fost prelucrat în ședințele de partid. În activitatea sa a fost exemplu rău lăsând o impresie urâtă asupra ofițerilor de control astfel în timpul programului pleca în oraș și consuma băutură exemplu la Tg. Mureș și Miercurea-Ciuc, venea în unitate noaptea târziu, iar dimineața se scula la ora 8-9. Deși membrii comisiei [din această comisie au mai făcut parte : locotenentii Constantin Ștefănescu și Iosif Cosma ; acesta din urmă a informat conducerea DGPCM despre toate abaterile ofițerului Iordache în fruntea acestei comisii – *n.n.*] l-au făcut atent cerându-i să-și revizuiască atitudinea el totuși nu a dat importanță acestora. În urma sesizărilor făcute

față de locuitorii din regiunea Moldovei : „În anii puterii populare Partidul nostru a dat o mare atenție dezvoltării economice a tuturor regiunilor țării, printre care și a Moldovei vitregită timp de decenii de către capitaliști și moșieri. (...) Zi de zi în această parte a țării se ridică noi uzine, fabrici, schele petrolifere, hidro și termocentrale electrice, clădiri social culturale, locuințe muncitorești etc. Au luat ființă numeroase instituții economice de cultură și știință. Noua fabrică de antibiotice din Iași este expresia grijii partidului și guvernului pentru ridicarea economică a acestei regiuni a minunatei noastre țări” („Festivitatea inaugurării fabricii de antibiotice din Iași”, *Flacăra Iașului*, 13 decembrie 1955). După câteva luni de la inaugurare, presa locală anunța că în cadrul pavilionului central al Fabricii de Antibiotice din Iași a luat naștere prima stație-pilot a industriei de antibiotice din RPR, grație montorilor de la „Monchim” și constructorilor Trustului 14 Construcții. În această stație-pilot urmau să se producă primele tablete de aureomicină și streptomycină (vezi Marius B., „Colectivul fabricii de antibiotice raportează...”, *Flacăra Iașului*, 21 august 1956). Pe șantierul Fabricii de Antibiotice din Iași a fost folosită din plin și „forța de muncă specială” asigurată de Colonia de Muncă Valea Lupului/formațiunea 0769.

1. „Caracterizare cu privire la Lt. Maj. Iordache Ioan Dumitru din Formațiunea 0951 București, propus pentru a fi decorat cu Medalia «Muncii»”, document semnat de colonelul Lixandru Vasile, director general al DGPCM (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 15/1956, vol. II, f. 142).

ofițerul a fost sprijinit în adunarea generală a membrilor de partid, cu ocazia căreia, adunarea generală l-a sancționat cu „vot de blam”. Cu această ocazie ofițerul a luat poziție justă recunoscând în bună măsură lipsurile ce le-a avut, luându-și angajament că va depune mai mult efort în activitatea sa. În cadrul Serviciului Inspecției nici nu a fost ajutat de șeful său, lăsându-l să muncească de capul său. (...) Considerăm că Lt. Maj. Iordache este totuși un element care se poate îndrepta, are o pregătire mulțumitoare și capacitate de muncă, iar dacă va fi sprijinit va putea să-și lichideze lipsurile arătate în referat. Propunem să fie mutat din Centralul Direcției Penitenciare și Lagăre și Colonii la Colonia Chilia Veche, în funcția de ofițer de serviciu al comandantului I, clasa 23 de salarizare¹.

Din cauza unor neînțelegeri pe care le-a avut cu șeful Serviciului Inspecției, maiorul Marius Vasiliu, a fost mutat la cerere sub comandă la formațiunea 0600 Chilia Veche. Deși i s-a promis că la această unitate va fi numit, după o scurtă perioadă de timp, în funcția de locțiitor al comandantului pentru pază și regim, această numire nu s-a mai produs. Pentru această funcție a fost preferat un ofițer care venea din cadrul trupelor de grăniceri și care nu avea nicio legătură cu această funcție: maiorul Vasile Șerbănescu.

Șef al Biroului Echipament și Exploatare Imobile din Colonia de Muncă Chilia Veche/formațiunea 0600 (1 febr. 1956 – 31 ian. 1957).

Despre activitatea ofițerului Iordache la formațiunea 0600 Chilia Veche se relatează într-un referat de cadre nedat, întocmit de Serviciul Cadre al DGPCM și care propunea scoaterea sa din MAI:

De când este mutat la Colonia Chilia Veche și încadrat ca ofițer de serviciu prim, tov. a dovedit prin atitudinea sa la început că poate munci și cu rezultate mai bune, fapt pentru care a fost ales și este în prezent secretarul organizației de bază partid. Ca ofițer și comunist Lt. Maj. Iordache Dumitru s-a străduit oarecum să-și desfășoare activitatea, însă nu este ajutat suficient de conducerea coloniei. Tov. este folosit de comandant numai în luarea de hotărâri pe linie de partid, fără a fi folosit din plin la întreaga activitate a coloniei. Faptul că acesta are uneori atitudine nejustă față de comandant și îi vorbește cu mâinile în buzunar, sau faptul că a părăsit unitatea ce se găsea în măsuri speciale, se datoresc în mare parte comandantului care i-a permis acest lucru și nu l-a ajutat înainte de a cădea în greșeala respectivă. Lt. Maj. Iordache Dumitru nu a fost sprijinit pentru a se debarasa de viciul beției, din care cauză repetă aceleași lipsuri săvârșite și în unitățile pe la care a trecut anterior. Lipsit de sprijin concret și sub influența altor cadre trecute în rezervă, ofițerul prin mai multe rapoarte a solicitat demisia și cu foarte mare ușurință comandantul coloniei i-a dat aviz favorabil. Considerăm că Lt. Maj. Iordache Dumitru este un ofițer capabil, bine pregătit profesional și militar, dar care trebuie mult ajutat pentru a se încadra în regulamentul disciplinar și pentru a dovedi într-adevăr o conduită militară sănătoasă, corespunzătoare gradului cel poartă și sarcini de partid ce i-a fost încredințată de comuniștii cu care muncește. (...) Întrucât prin raportul ce-l anexăm ofițerului solicită trecerea în rezervă, propunem a i se aproba acest lucru, conform art. 40 al. „e” din statutul corpului ofițerilor Forțelor Armate ale RPR².

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre al DGPCM pe 18 decembrie 1956 făcea referire la o vizită a lui Miron Constantinescu³ în formațiunea 0769 Valea Lupului.

1. Documentul este semnat de către șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu, și de către șeful Secției I din același serviciu, locotenent-major Gheorghe Alexandrescu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1085, dosar nepaginat).
2. Referatul de cadre este semnat de directorul general al DGPCM, colonelul Lixandru Vasile, și de șeful Serviciului Cadre, maiorul Nicolae Stanciu (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. La acea dată, Miron Constantinescu (n. 1917 – d. 1974) era secretar și membru în Biroul Politic al CC al PMR.

Demnitarul se afla într-o vizită de lucru la șantierul Fabricii de Antibiotice din Iași. Este un document rar întâlnit în dosarele din arhiva ANP deoarece nu am mai găsit până acum un document sau o mărturie care să menționeze vizita unui înalt demnitar al regimului de „democrație populară” într-o colonie de muncă. În acest referat de cadre se făcea referire și la abaterile ofițerului în timpul activității acestuia de la Valea Lupului :

În aceste funcții ofițerul a muncit cu rezultate bune, fiind felicitat cu ocazia sosirii la Colonie a Tov. Miron Constantinescu, și propus să fie decorat cu Medalia „Muncii”. Menționăm însă că Lt. Maj. Iordache Dumitru, la această unitate a avut și o serie întreagă de lipsuri, care au influențat în mod negativ asupra muncii și nu au fost cunoscute de controlul făcut. Astfel în mai multe rânduri ofițerul s-a prezentat la unitate în stare gravă de ebrietate, antrenând și o parte din subalternii săi la consumarea băuturilor, în urma cărui fapt starea disciplinară a scăzut, iar adormirile în post și întârzierile de la serviciu să se țină lanț¹.

În același document, ofițerii din Serviciul Cadre al DGPCM menționau un eveniment petrecut în octombrie 1956, când Iordache a părăsit unitatea aflată în consemn, ducându-se la cârciuma din comuna Chilia Veche :

La reîntoarcerea sa în unitate a fost întrebat de Maiorul Moromete de ce a părăsit unitatea ? La această întrebare ofițerul a sărit în sus de pe scaun și cu mâinile în buzunare a răspuns că nu are dreptul nimeni să-l tragă la răspundere, că el este Secretarul O.B. Partid, că el a muncit pentru stat etc. insultând foarte agitat comandantul cu diferite cuvinte jignitoare. La intervenția Locot. Arvinte [Ilie – n.n.] Șeful Biroului „D”, Lt. Maj. Iordache Dumitru, a afirmat „Cu tine nici nu vreau să vorbesc tu nu ai dreptul să vorbești cu mine, mai întâi să faci și tu ce am făcut eu și apoi să vorbești cu mine”, repetând din nou că este secretarul O.B. Partid. Fiind chemat la raportul Directorului General, Lt. Maj. Iordache Dumitru a întârziat raportând că a fost reținut de raionul PMR Tulcea la o ședință, lucru nereal, întrucât așa cum confirmă Tov. Serghei a fost reținut numai câteva ore, după care acesta s-a plimbat fără rost prin Tulcea. În declarația dată cu ocazia verificării acestor afirmații, ofițerul neagă cele arătate mai sus, luând o poziție neutră acestor lipsuri. Mai mult, în loc să-și schimbe atitudinea față de muncă solicită în ultimă instanță să i se aprobe demisia. (...) Față de cele raportate mai sus și ținând cont de abaterile repetate săvârșite de Lt. Maj. Iordache Dumitru, propunem trecerea în rezervă a ofițerului conf. Art. 40 aliniatul „d” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR².

La această formațiune, locotenentul-major Iordache a avut o serie de neînțelegeri cu locțiitorul comandantului pentru pază și regim, maiorul Vasile Șerbănescu. În schimb, cu maiorul Nicolae Moromete, comandantul formațiunii 0600 Chilia Veche, relațiile de serviciu au fost inițial foarte bune. Un referat întocmit de conducerea formațiunii 0600 Chilia Veche lauda munca depusă de ofițerul Iordache :

Cel mai mare merit al tovarășului Lt. Maj. Iordache Dumitru este acela căci de persoana sa este legată recoltarea stufului ce sa efectuat de către formațiunea noastră. În condițiile iernii grele ce a fost, tovarășul Lt. Maj. Iordache Dumitru, cu un efectiv de șase cadre și un număr mult mai mare de condamnați sa deplasat în baltă, și în condiții foarte grele a știut să-și organizeze munca cadrelor și a condamnaților și să recolteze cea mai mare

1. Referat de cadre din 18 decembrie 1956, document semnat de directorul general al DGPCM, colonelul Lixandru Vasile, și de șeful Serviciului Cadre din DGPCM, maiorul Nicolae Stanciu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-1085, dosar nepaginat).
2. *Ibidem*, dosar nepaginat.

cantitate de stuf ce a fost recoltat de formațiune. Datorită viscolului, care timp de 50 de ore nu a făcut posibil transportul pe apă, un număr mare de condamnați și șase cadre au fost nevoiți să rabde de foame. La un moment dat acești condamnați începuse să se revolte, dar prin măsurile luate de Lt. Maj. Iordache Dumitru și de celelalte cinci cadre revolta nu sa mai produs. Deși împotriva lui s-a luat de către Direcția unele măsuri nejuste, după cum declară el, totuși nu sa descurajat, și ca secretar al o.b. partid, ia parte activă la rezolvarea celor mai grele sarcini ce stau în fața formațiunii noastre. Este un înflăcărat agitator în ceea ce privește, introducerea liniei partidului în activitatea formațiunii. Deasemenea împreună cu alți membrii de partid cu munci de răspundere a reușit ca să introducă în rândul majorității cadrelor, dragostea față de muncă, pentru îndeplinirea sarcinilor ce le are. Munca depusă de tovarășul Lt. Maj. Iordache I. Dumitru în toate sectoarele de activitate, a fost apreciată de către adunarea generală a organizației de bază partid, alegându-l din nou în funcția de secretar al organizației de bază. Tovarășul Lt. Maj. Iordache Dumitru este un element cinstit devotat statului nostru, și PMR al cărui membru este din anul 1945. Se străduiește continuu ca să-și dezvolte cunoștințele iar cele care le posedă se străduiește să le transforme practic în muncă sa. Este un tovarăș cu putere de muncă și cu spirit de organizare dezvoltat, orientându-se în mod just în toate problemele muncii noastre. Pentru meritele sale în activitatea care a depus-o în cadrul formațiunii noastre propunem ca tovarășul Lt. Maj. Iordache I. Dumitru să fie decorat¹.

A fost trecut în rezervă ca „necorespunzător” la 31 ianuarie 1957, prin ordinul MAI nr. 1144, pentru : „superficialitate în muncă, beții repetate, neexecutări de ordine, atitudine nejustă față de comandant, părăsirea unității în timpul consemnului, cât și pentru dezinformare”².

După trecerea în rezervă, Dumitru Iordache i-a trimis prim-loțiitorului directorului general al DGPCM, colonelul Ilie Bădică, un memoriu în care se arăta nemulțumit de faptul că, după șapte ani de zile de serviciu militar, a fost „aruncat pe drumuri în plină iarnă” ca un „păcătos” (așa îl catalogase colonelul Lixandru Vasile pe Iordache în ședința în care s-a hotărât îndepărtarea ofițerului din MAI). Iordache afirma că directorul general al DGPCM s-a pronunțat și împotriva rămânerii sale ca angajat civil la GAS MAI Chilia Veche sau a repartizării la o unitate socialistă de stat din afara MAI, lăsându-l șomer și fără repartitie. De asemenea, Iordache îi mai acuza în acest memoriu și pe comandantul formațiunii 0600 Chilia Veche, maiorul Nicolae Moromete, și pe șeful GAS MAI Chilia Veche, căpitanul Florea Mihăescu, pentru că au contribuit la scoaterea sa din DGPCM prin rapoarte false pe care le-au trimis conducerii Direcției. Astfel, despre maiorul Moromete, Iordache afirma :

Dacă eu făceam ceiace a făcut Moromete la Chilia Veche cred că eram de mult în pușcărie³ [se referea la nenumăratele abuzuri ale maiorului : beții, amenințări și pedepse nejustificate aplicate militarilor din formațiunea 0600 Chilia Veche, absențe nemotivate de la program etc. – n.n.].

1. „Referat asupra tovarășului Lt. Maj. Iordache Dumitru”, document semnat de comandantul formațiunii 0600 Chilia Veche, maiorul Nicolae Moromete, și de loțiitorul său politic, locotenentul-major Tiberiu Popescu (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Adresă-răspuns din 4 ianuarie 1960 a Serviciului Cadre al DGPCM trimisă Comitetului Raional PMR „Nicolae Bălcescu” din București (document semnat de șeful Serviciului Cadre, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu). Acest organism de partid solicitase conducerii DGPCM în aceeași zi să-i comunice motivele pentru care locotenentul-major (r) a fost trecut în rezervă, deoarece acesta era „propus într-o muncă în care necesită să cunoaștem pentru care motiv a fost scos din forțele armate” (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Memoriu adresat colonelului Ilie Bădică pe 12 iunie 1957 (*ibidem*, dosar nepaginat).

Angajat civil la GAS MAI Chilia Veche (febr.-mai 1957); șef al Pazei obștești¹ din comuna Popești-Leordeni (mai-sept. 1957). Din cauza salariului foarte mic și a unor greutăți familiale a părăsit acest loc de muncă pentru o slujbă în producție: sudor la atelierele de reparații auto din comuna Popești-Leordeni de pe lângă Întreprinderea Utilaje Drumuri și Poduri a Ministerului Transporturilor (9 oct. 1957 – ?) Deputat în Consiliul popular al comunei Popești-Leordeni (mart. 1958 – 1962).

În ianuarie 1959, Dumitru Iordache a adresat directorului general al DGPCM o cerere în care solicita reîncadrarea sa în DGPCM. Pe 22 ianuarie 1959, Serviciul Cadre din DGPCM i-a răspuns petentului Dumitru Iordache, domiciliat în comuna Popești-Leordeni, strada Popeștii Români, nr. 44 A, raionul „Nicolae Bălcescu”, regiunea București:

Pentru a fi ca ofițer în MAI trebuie să aveți cursul elementar de 7 clase complet și înscris în clasa 8-a medie, ori din piesele de la dosarul Dvs. personal, rezultă că aveți numai 5 clase primare. Pentru aceasta, nu vi se aprobă reîncadrarea în MAI.

În mai 1962, după ce a absolvit șapte clase și Școala de Partid de șase luni de pe lângă Comitetul Orășenesc PMR București, Iordache a adresat o cerere de încadrare în aparatul politic al DGPCM (cererea a fost făcută pe adresa locțiitorului directorului general al DGPCM pentru munca politică, maiorul Mircea Pietraru). Și această solicitare i-a fost respinsă, din cauza faptului că nu avea studii medii.

Grade succesive: locotenent (nov. 1950); locotenent-major (?).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1955). Prin Decretul nr. 611 din 22 noiembrie 1956, locotenentului-major Dumitru Ioan Iordache i s-a conferit medalia „Muncii” pentru „merite deosebite în muncă”².

Pedepse: „observare scrisă” pentru acuze neîntemeiate aduse contabilului Centrului de Coordonare MAI Chilia Veche, Eugen Ștefănescu (dec. 1952); zece zile de arest la garnizoană pentru că în ziua de 13 octombrie 1953, împreună cu mai mulți salariați, a plecat din formațiunea 0665 Onești și, în loc să rezolve problemele pentru care fusese trimis, a chefuit toată ziua prin diferite localuri din Onești, Târgu-Ocna și satul Cașin (oct. 1953); 20 zile de arest la garnizoană pentru abateri repetate (dec. 1956).

JORDAN P. DUMITRU, angajat civil (n. 7 nov. 1925, com. Vitănești, jud. Teleorman).
Naționalitatea: română.

1. Decretul nr. 36 din 15 ianuarie 1957 pentru organizarea pazei obștești în comune a fost emis cu „scopul menținerii ordinii publice și al asigurării pazei bunurilor proprietate de stat și a oricăror alte bunuri obștești, precum și a celor particulare”. Comitetele executive ale sfaturilor populare împreună cu locuitorii din localitățile rurale erau însărcinate cu organizarea pazei obștești care urma să fie asigurată de bărbați cu vârste cuprinse între 18 și 55 de ani (paza obștească nu se putea efectua de către: deputații MAN și ai sfaturilor populare; elevii și studenții instituțiilor de învățământ cu frecvență obligatorie; persoanele care erau improprie pentru prestarea pazei obștești din cauza unor boli fizice sau mintale ori a unei infirmități; pompierii voluntari etc.). Cetățenii obligați să execute serviciul de pază obștească făceau de serviciu prin rotație. La cererea majorității locuitorilor, Sfatul Popular comunal putea aproba ca paza obștească să fie prestată de către paznicii plătiți prin contribuție bănească sau în natură a locuitorilor stabili ai comunei sau satului respectiv. Paznicii obștești erau desemnați prin decizie a Comitetului executiv al Sfatului Popular comunal. Același organ local al administrației de stat stabilea și retribuția paznicilor. Numărul paznicilor obștești se stabilea în funcție de nevoile de pază din comună, ținându-se seama că era necesară existența unui paznic obștesc la aproximativ 500 de locuitori (*Buletinul Oficial al MAN a RPR*, nr. 4, 25 ianuarie 1957).
2. Decretul nr. 611 din 22 noiembrie 1956 pentru conferirea medaliei „Muncii” unor ofițeri, sergenți și angajați civili din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 15/1956, vol. II, f. 141).

Originea și apartenența socială : chiabur.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1948.

Studii civile : 4 clase primare în comuna natală (1932-1936) și 4 clase la Liceul Clasic din Turnu Măgurele (1945-1947). Iordan a absolvit câte două clase într-un an ; 3 clase la Școala din Roșiorii de Vede și o clasă la Liceul Clasic din București (1947 – iun. 1951).

Activitate profesională : tatăl lui Iordan Dumitru a deținut mai multe hectare de pământ arabil în comuna natală, acesta fiind ales în anii '30 și primar din partea liberalilor ; agricultor în gospodăria părintească (1936-1937 și 1941-1945) ; secretar comunal la Primăria comunei Măgura, județul Teleorman (1937-1941). După finalizarea studiilor medii s-a angajat în funcția de contabil la ICS „Fero-Metal” din București (aug. 1951 – febr. 1952). În februarie 1952 a fost încadrat în funcția de contabil II la Serviciul financiar din DGPCUM (febr. 1952 – ?).

Din cauza originii sale nesănătoase, dar și a faptului că tatăl său a folosit muncă salariată pentru a-și lucra pământurile, în cursul anului 1952 a fost propus pentru îndepărtarea din MAI¹.

ISPAS ALIMPIE VIOREL, angajat civil, d.p. nr. 2087 (n. 27 iul. 1922, com. Mirăslău, jud. Alba).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947 ; membru ARLUS (?) ; responsabil cu cadrele (1 iun. 1949 – 1 iul. 1950) și responsabil organizatoric în Biroul Organizației PMR din Penitenciarul Aiud (1 iul. – 1 sept. 1950) ; secretar al Organizației de Bază PMR din Secția Evidență Deținuți a DIP – UM 0618 București (1954) ; membru în Biroul Organizației de Bază PMR din Penitenciarul Aiud/formațiunea 0622 (1957-?) ; loctiitor al secretarului organizației de partid și președinte al Comitetului sindical al angajaților MAI din Penitenciarul Aiud (1964, 1966).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1929-1936).

Stagiu militar : Regimentul 91 Infanterie Alba Iulia (15 apr. 1943 – 25 aug. 1944). În aprilie 1944 a fost trimis împreună cu unitatea sa pe Frontul de Est (zona Piatra Neamț) în funcția de comandant de grupă, iar pe 25 august 1944 a fost luat prizonier de Armata Roșie. Va fi internat în Lagărul de prizonieri nr. 9 din Dombas (oct. 1944 – 4 nov. 1946). În acest lagăr a fost folosit pe post de miner brigadier și comandant de pluton la minele din regiunea carboniferă Dombas. Pentru rezultatele bune obținute în muncă a fost recompensat în mai multe rânduri de administrația lagărului, fiind propus pentru a se reîntoarce în țară cu primul transport de prizonieri² (pentru aceste rezultate, comandantul lagărului, un militar cu gradul de maior, al cărui nume nu e precizat în dosarul lui Ispas, l-a decorat cu o insignă alcătuită dintr-un „ciocan și o lopată”).

Într-o autobiografie dată la 5 ianuarie 1949, Viorel Ispas menționa :

După sosirea la destinație Comandamentul minelor ma pus brigadier la 70 de oameni conducându-i în mod cinstit timp de doi ani și trei luni, adică până la înapoierea mea acasă

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 292.

2. Cu ocazia alegerilor din noiembrie 1946, Uniunea Sovietică a retrimis în țară un important lot de prizonieri, ca gest de bunăvoință și de clemență față de autoritățile de la București.

din URSS. Îndeplinind normele cele date de către Comandamentul sovietic, ca drept recompensă am primit două rânduri de haine și cinci metri de pânză. În anul 1946 luna Noiembrie mam întors din captivitate.

Totodată, într-o altă autobiografie¹, dată în 1951, sublocotenentul Ispas afirma :

În anul 1944 luna aprilie am plecat cu Reg. 91 Inf. pe frontul din răsărit în Moldova la Piatra-Neamț cu compania I plt. I comandant de companie am avut pe Slt. Piroș și de pluton pe Slt. Mărcuș, am stat în linia I timp de 6 zile unde nu am avut nici o acțiune, după o săptămână am fost schimbat și am fost duși la săpături în urma frontului. (...) La 25 August 1944 am căzut prizonier la Uniunea Sovietică unde am fost duși în Regiunea Dombasului la minele de cărbuni. La sosirea mea în Dombas am fost ales ca brigadier, aveam 42 de tovarăși în brigadă și lucram în mină unde tot timpul am îndeplinit planul de muncă și de multe ori îl depășeam, am fost evidențiat și decorat.

Studii militare : Școala de referenți administrativi/secretari de grefă din Penitenciarul Jilava (1 sept. – 1 oct. 1950).

Studii politice : Școala antifascistă din Lagărul de prizonieri nr. 9 din Dombas (1945).

Activitate profesională : muncitor CFR la Districtul nr. 3 CFR Aiud și agricultor pe moșia proprietarului de pământ Paul Naghi din comuna Mirăslău (1 iul. 1937 – 15 apr. 1943). În februarie 1942 a fost arestat pentru două săptămâni, fiind anchetat pentru că i-a dat numitului Tibor Horvath din comuna Mirăslău un pistol pe care îl cumpărase de la un necunoscut. Pentru această faptă a fost judecat de Curtea Marțială din Sibiu, sub acuzația de deținere ilegală de armă, însă a fost achitat la scurtă vreme de la începerea procesului.

După întoarcerea din prizonierat a rămas să muncească în gospodăria părintească și pe moșia proprietarului de pământ Paul Naghi din comuna Mirăslău (4 nov. 1946 – 1 ian. 1949).

La 1 ianuarie 1949 a fost încadrat în DGP, fiind repartizat la Penitenciarul Aiud, unde a deținut următoarele funcții : gardian (1 ian. – 1 oct. 1949), referent la Biroul Contabilitate (1 oct. – 1 dec. 1949), referent la Biroul Grefă (1 dec. 1949 – 1 sept. 1950) și șef al Biroului Evidență și Cazier/secretar de grefă² (nov. 1950 – 6 oct. 1951). În toamna anului 1951 a fost promovat în aparatul politic al DGPCUM și numit în funcția de instructor de cadre la Secția Cadre Politice din Direcția politică (6 oct. 1951 – 1 nov. 1952). După scindarea DGPCUM în DLCCM și Serviciul Penitenciare din MAI, Ispas a fost repartizat în funcția de șef al Biroului I din Secția Evidență Deținuți a Serviciului Penitenciare din MAI (1 nov. 1952 – nov. 1953).

Pe 16 iulie 1953, Serviciul operativ și de regim din formațiunea 0951/F – DLCCM a primit o notă informativă³ în care se semnală faptul că, în perioada 15 iunie – 3 iulie 1953, sublocotenentul Ispas a fost în concediu de odihnă la părinții săi în comuna natală. Aici i-ar fi îndemnat pe aceștia să se retragă din GAS-ul local. Această notă mai preciza că părinții ofițerului au fost urmași și de alți colectivști, care au înaintat cereri de retragere din GAS :

Mai grav este faptul că pe părinții Slt. Ispas i-a urmat și alte cereri de retrageri din GAS și alți colectivști, care comentează că probabil Slt. Ispas care este la București o fi

1. În dosarul personal profesional al lui Viorel Ispas se regăsesc nouă autobiografii din perioada 1949-1957.
2. Funcția de secretar grefă din Penitenciarul Aiud a preluat-o de la Miff Crăciun care și-a înaintat demisia din DGP începând cu data de 1 noiembrie 1950.
3. Nota informativă a fost trimisă pentru exploatare Secției operative a Serviciului Penitenciare din MAI în aceeași zi, deoarece sublocotenentul Ispas nu făcea parte din DLCCM, ci din Serviciul Penitenciare al MAI (AANP, fond Cadre, d.p. nr. I-2087, dosar nepaginat).

cunoscând el ceva de și-a îndemnat părinții ca să se retragă din GAS. Slt. Ispas s-a manifestat apoi către un prieten de-al lui că „toți colectivității sunt muritori de foame, fiindcă n-au ce mânca și din această cauză în fiecare zi sunt aduși de pe câmp în căruțe bolnavi de foame care au plecat la muncă flămânzi”, comentează în continuare că este o mare nenorocire cu oamenii de la sate. Demn de remarcat este faptul că părinții Slt. Ispas au fost administratorii moșierului Noghy Pal din Aiud, iar el este căsătorit cu fiica unui fost exploatator, comerciant de vite, care este și cea mai reacionară familie din comună. Figura acestui element, crescut și injectat cu concepția burghezo-chiaburească, se poate vedea din exprimarea și hotărârea sa de a demisiona din cadrele armatei, spunând că el prestează un serviciu care nu este pe placul părinților și socrilor săi și că dacă va fi avansat la 23 August poate va rămâne în cadrele armatei iar dacă nu, o să plece să muncească alături de părinții și socrii săi. Sursa sigură „Scurtu”.

Trecându-se la verificarea pe teren a notei informative, sublocotenentul de Securitate Ioan Szölösi din Raionul de Securitate Aiud a stabilit că informațiile din document sunt în mare parte adevărate și recomanda continuarea anchetei. Fiind chemați la Comitetul de conducere a GAC-ului și la Comitetul Raional PMR Aiud pentru a lămuri problema cererii de retragere din GAC, Alimpie Ispas și fiul său Viorel Ispas nu au putut să-și justifice gestul :

El nici o formă nu a putut să clarifice motivele ca părinții lui ca să se retragă din GAC, răspunzând că părinții știe ce face și el va căuta ca să stea de vorbă să lămurească la fel a mai promis că va da răspunsul în scurt timp și nici până în prezent nu a dat nici un răspuns dovada este că părinții lui își susține declarațiile pentru retragere din Gosp. în urma acestui fapte a mai urmat încă 2 membri care a făcut cerere ca să retragă din Gosp. tot cu unele motive nejustificate care sunt influențați de numitul Ispas Alinp, cum sunt cazuri concrete Beldean Cornel și Chindea Leontina, care făcut cerere ca să iasă din Gosp. motivând că Ispas A. arc un băiat Ofițer la MAI și este băiat deștept și știe ce face¹.

Un nou raport de anchetă întocmit pe marginea acestui caz datează din 2 septembrie 1953, când locotenentul Gheroghe Nedelcu din Secția operativă a Serviciului Penitenciar al MAI stabilea următoarele concluzii :

Nu s-a putut verifica faptul că Lt. Ispas Viorel, ar fi făcut el personal cererea părinților săi, de a se retrage din GAC. De asemenea, nu s-a putut verifica, dacă el a avut manifestări cu privire la încadrarea sa și la avansarea în grad. Din nota alăturată și din raportul Organului de Securitate din Raionul Aiud, se verifică cele semnalate, cu excepția faptului că nu s-a stabilit dacă Lt. Ispas Viorel, a făcut el singur cererea părinților săi, pentru a se retrage din GAC. Însăși părinții și rudele soției Lt. Ispas Viorel sunt elemente ce nu prezintă încredere regimului nostru, lucru ce influențează și asupra Lt. Ispas Viorel, care se dovedește și prin pasivitatea de care a dat dovadă, față de cererea părinților săi, de a se retrage din GAC. Din toate cele de mai sus, reiese că Lt. Ispas Viorel nu prezintă suficientă încredere, pentru a face parte din cadrele MAI. Față de cele de mai sus, propunem : Lt. Ispas Viorel să fie cercetat pe linie de cadre în legătură cu cele menționate mai sus și măsura în care se verifică, să se ia măsuri în consecință [raportul a fost întocmit după ce, în prealabil, locotenentul Gheorghe Nedelcu s-a deplasat în orașul Aiud unde a stat de vorbă cu mai mulți factori de răspundere, inclusiv cu sublocotenentul de Securitate Ioan Szölösi din Raionul de Securitate Aiud – n.n.].

Șef de Birou în Secția Evidență Deținuți din DIP – UM 0618 București (nov. 1953 – sept. 1954) ; lucrător evidență I (oct.-dec. 1954), locțiitor al șefului Secției Evidență și

1. Referat din 20 august 1953 întocmit de sublocotenentul de Securitate Ioan Szölösi (*ibidem*, dosar nepaginat).

Coordonare CR (1 ian. 1955 – 30 iun. 1956) și lucrător la evidență în Serviciul Evidență și Repartizare Deținuți al DPLC (30 iun. – 1 sept. 1956).

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 ca urmare a reducerilor de efective din MAI (ordinul MAI nr. 3271).

Pe 2 mai 1958, angajatul civil Viorel Ispas a făcut un raport către prim-loctiitorul șefului DGPCM, colonelul Ilie Bădică, în care solicita reîncadrarea sa ca militar și trecerea într-o muncă de pază la aceeași unitate. A primit răspuns negativ, deoarece la acea dată nu erau posturi vacante.

Șef al Grupei Evidență Deținuți (1 sept. 1956 – 1 oct. 1957), lucrător principal la evidența deținuților (1 oct. 1957 – nov. 1959) și șef al Biroului Evidență Deținuți din Penitenciarul Aiud/formațiunea 0622 (nov. 1959 – 1978).

În funcția de șef al Biroului Evidență Deținuți din formațiunea 0622 Aiud a fost promovat după ce pe 27 octombrie 1959 a primit dispensă de studii de la adjunctul ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Alexandru Mureșanu. Pentru această funcție, angajatul civil Viorel Ispas trebuia să aibă studii superioare și patru ani de stagiu (la acea dată Ispas avea șapte clase și zece ani de stagiu).

Grade succesive: sublocotenent (10 oct. 1950); locotenent (1 iul. 1953).

Decorații: medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969).

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru că nu a raportat la termen eliberarea deținutului CR Tilică Aurel (aug. 1957); „muștrare scrisă cu avertisment” pentru că la primirea în unitate a deținutului CR Petre Boteanu nu i-a studiat cu atenție dosarul și l-a încadrat la categoria penală „drept comun” (sept. 1961); „muștrare scrisă cu avertisment” pentru că a pus în libertate condiționată un deținut care nu îndeplinea condițiile impuse de acest act de clemență (1970).

J

JIGA D. CLEOPATRA (fostă ENCIU)¹, angajat civil, d.p. nr. 25 (n. 19 mai 1924, mun. Galați, jud. Galați).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : profesoară maestră în specialitatea „haine de copii”.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră PCR din 1947 ; secretară a Organizației de Bază PMR din Serviciul Evidență al DLCM și membră în Biroul Organizației de Bază PMR din DLCM (1952-1953) ; președinta Comisiei de femei din DGPCM și membră în Comitetul raional al femeilor din MAI (1958-1960) ; membră UFDR și ARLUS (?) ; vicepreședintă a Cercului ARLUS din Școala Pedagogică de Fete din Galați (1949).

Studii civile : 4 clase la Școala primară nr. 1 de Fete din Galați (1931-1935) ; Liceul Industrial de Fete „Negropontes” din Galați, specialitatea „haine de copii” (1935-1943) ; 3 clase de cursuri practice de specialitate „gradul II” la Liceul Industrial „Robescu” din București (1943 – iun. 1946) ; curs de 10 zile de îndrumare a corpului didactic (1948).

Activitate profesională : profesoară suplinitoare de lucru, specialitatea „haine de copii”, la catedra de lucru din Liceul Industrial de Fete „Negropontes” din Galați/Școala Pedagogică de Fete din Galați (1 oct. 1946 – 31 dec. 1948) și secretară adjunctă la secretariatul aceleiași instituții de învățământ (31 dec. 1948 – 15 oct. 1949).

În ziua de 11 iunie 1949 s-a căsătorit în București cu Gheorghe Jiga (n. 16 aug. 1924, com. Beclean, jud. Brașov), funcționar la Industria „Optica Română” din București (1949), iar ulterior cursant al Facultății de Mecanică Fină din Institutul Politehnic din București (1950-1955). În 1959, Gheorghe Jiga era șef al Serviciului 14 Import din ISCE Technoimport din București, strada Doamnei, nr. 5. Întrucât soțul domicilia în București, și-a dat demisia de la Liceul „Negropontes” din Galați și s-a mutat în capitală. În perioada octombrie 1949 – mai 1950 a fost casnică.

Pe 1 mai 1950 a fost încadrată la Serviciul Îndrumări din DGP ca angajată civil în funcția de referent (1 mai – 1 iul. 1951) ; referent principal și referentă-șefă la Secția Evidență Deținuți din Serviciul Evidență Cazier și Arhivă Centrală din DGPCUM (1 iul. 1951 – oct. 1952) ; referentă-șefă și șefă de problemă în Biroul Evidență din Serviciul Evidență al DLCM (nov. 1952 – 1 nov. 1954).

1. Anterior căsătoriei a purtat numele de Enciu Cleopatra.

Un referat de cadre din 26 decembrie 1952 întocmit de Serviciul Cadre al DLCCM propunea conducerii DLCCM să aprobe încadrarea Cleopatrei Jiga în corpul ofițerilor inferiori al MAI, cu gradul de sublocotenent, pentru rezultatele bune obținute în muncă :

Ca lipsuri tovarășa este sensibilă și atunci când i se face critică plânge cu ușurință. Este timidă din care cauză manifestă lipsă de combativitate neluând o poziție hotărâtă împotriva acelor care provoacă mahalagisme. Tov. Jiga Cleopatra are un nivel politico-ideologic în dezvoltare și se preocupă în permanență de îmbogățirea cunoștințelor sale. În cadrul învățământului de Partid și la pregătirea marxistă tov. a dat rezultate foarte bune fiind și premiată¹.

Lucrător la evidența deținuților și inspector principal la Serviciul Evidență Deținuți din DPLC/DGPCM (1 nov. 1954 – 1 oct. 1956 și 1 oct. 1957 – 15 oct. 1962).

În perioada 1 octombrie 1956 – 1 octombrie 1957 a fost eliberată din serviciu pe timp de un an pentru tratament medical, fiind suferindă de TBC pulmonar. După concediul medical a revenit în funcția de lucrător la evidența deținuților la Serviciul Evidență Deținuți din DGPCM.

În ziua de 15 octombrie 1962, prin ordinul DGPCM nr. 0670, în conformitate cu articolul 16 din Codul muncii, i s-a desfășurat contractul de muncă la cerere, în vederea transferării sale la Sfatul popular al raionului „Tudor Vladimirescu” din București.

Cleopatra Jiga a mai avut un frate, Gheorghe D. Enciu (n. 13 apr. 1922, com. Oancea, jud. Galați), fost ofițer superior cu gradul de maior la Marele Stat-Major din MFA (1959).

Soțul Cleopatrei a mai avut doi frați și două surori. Unul dintre frații soțului, Vasile V. Jiga (n. 1909, com. Beclean, jud. Brașov), de profesie strungar, a fost deputat al FDP din partea județului Făgăraș în MAN (28 mart. 1948 – 30 nov. 1952) ; președinte al Comitetului Provizoriu (1950) și al Comitetului Executiv al Sfatului Popular al Regiunii Brașov² (1951, 1952). La începutul anilor '50, Vasile V. Jiga locuia în Brașov pe strada Donca Simo, nr. 7.

Cel de-al doilea frate al soțului, Ion Jiga (n. 1 ian. 1921, com. Beclean, jud. Brașov), a fost activist de partid la Comitetul Regional PMR Brașov³ (mai 1959).

Decorații : medalia „Muncii” (1959).

Pedepse : „mustrare verbală” pentru că a întârziat de la program (iul. 1954).

1. Referat de cadre din 26 decembrie 1952, document semnat de șeful Serviciului Cadre din DLCCM, căpitanul Octavian Dumitrescu, și de locotenentul Mihail Strausser, șef de birou (AANP, fond Cadre, d.p. nr. J-25, dosar nepaginat).
2. Autobiografie dată de Cleopatra Jiga la data de 11 mai 1959 (*ibidem*, dosar nepaginat). „Lista deputaților FDP pentru Marea Adunare Națională”, *România liberă*, din 1 aprilie 1948. Gheorghe Crișan, *Piramida puterii. Oameni politici și de stat, generali și ierarhi din România (23 august 1944 – 22 decembrie 1989)*, vol. I, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Pro Historia, București, 2004, p. 189.
3. Autobiografie dată de Cleopatra Jiga la data de 11 mai 1959 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. J-25, dosar nepaginat).

K

KISS ARPAD COLOMAN, locotenent-colonel, d.p. nr. 4225 (n. 12 oct. 1924, orașul Cugir, jud. Alba – d. 31 oct. 1995, mun. București).

Naționalitatea : maghiară.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : brutar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1944 și PCR din 1945 ; membru în Uniunea Patrioților Maghiari (1945) ; președinte al organizației Uniunea Patrioților Maghiari din satul Turcheș (1945-1946).

Despre activitatea sa politică de după 23 august 1944, Coloman vorbește într-o autobiografie dată la 5 noiembrie 1953 :

Înainte de 23 August 1944 nu am făcut politică, iar în Februarie 1945 am fost primit în PCR. Am luat parte la ședințe imediat după 23 August 1944, însă nu am fost confirmat, întrucât tovarășii spuneau că nu am încă 21 de ani. Am fost înscris la UTC și UPM. Am luat parte la o serie de manifestații organizate de PCR în Orașul Stalin, unde mobilizam oamenii din comuna mea, mergând cu căruțele. Am luat parte activă la incidentul din Februarie 1945 când maniștii au intenționat să zădărnicească o manifestație a BPD-ului pentru un guvern democratic¹.

Secretar al Organizației de Bază PMR din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI (1950-1951) ; secretar al Comisiei de Partid din DGPCUM (sept. 1951 – oct. 1952) ; Secretar al Comisiei de Partid din DLCM (oct. 1952 – oct. 1953).

Studii civile : 4 clase în satul Turcheș, județul Brașov (1931-1935) și 3 clase la Școala primară agricolă din satul Satulung, județul Brașov² (1935-1938). În timpul vacanțelor, Coloman Kiss lucra ca salahor la diferiți patroni din comunele limitrofe orașului Săcele ; clasele a VIII-a, a IX-a, a X-a și a XI-a le-a urmat la Școala Medie „Zoya Kosmodemianskaia” din București, secția umanistă (mart. 1964 – iun. 1965).

Stagiu militar : Regimentul 9 Grăniceri Orșova (iul.-sept. 1946). După perioada de instrucție efectuată la sediul Regimentului 9 Grăniceri Orșova a fost trimis în funcția de comandant de gardă la sediul Gărzii financiare din Sibiu (oct. 1946 – iun. 1948). A fost lăsat la vatră cu gradul de sergent.

1. Autobiografie dată de Kiss Coloman la 5 noiembrie 1953. (AANP, fond Cadre, d.p. nr. K-4225, dosar nepaginat).

2. La 23 iulie 1950, satele Turcheș și Satulung au fost desființate și înglobate în orașul Săcele.

Studii politice : în toamna anului 1948 a fost trimis de Județeană PMR Brașov la Școala Superioară de Cadre a CC al PMR, secția cu predare în limba maghiară (oct. 1948 – 1 aug. 1949) ; Universitatea serală de Marxism-Leninism de pe lângă Casa de Cultură a MAI (1951-1953) ; Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” de pe lângă CC al PMR, secția fără frecvență (? – 6 apr. 1963). Potrivit HCM nr. 1879/1953, această școală de partid intra în categoria instituțiilor de învățământ superior.

Activitate profesională : ucenic la brutăria patronului Denfeld din Brașov (ian.-febr. 1939) ; ucenic la brutăria patronului Graf Walter din Brașov, strada Lungă nr. 59 (febr. 1939 – dec. 1940) ; muncitor brutar la brutăria patronului Ion Poiană din comuna Baci, județul Brașov (dec. 1940 – febr. 1941) ; muncitor brutar la brutăria patronului Reinhold Franz din comuna Baci, județul Brașov (mart. 1941 – mart. 1942). În primăvara anului 1942, Reinhold Franz i-a închiriat brutăria lui Nicolae Rusu ; ucenic la brutăria „Rusu Nicolae” din comuna Baci, județul Brașov (mart. 1942 – apr. 1946). A fost concediat de Nicolae Rusu deoarece participa frecvent la diferite ședințe UTC și PCR, din cauza cărora întârzia la serviciu. După lăsarea la vatră cu gradul de sergent, Coloman s-a prezentat la Plasa PCR Săcele de unde a fost repartizat în funcția de șef al producției la fosta brutărie „Rusu Nicolae” – naționalizată în iunie 1948 (iul.-oct. 1948).

Prin Decretul nr. 860 din 20 august 1949 a fost chemat din câmpul muncii în cadrele active ale Armatei, în Trupele MAI, pentru Direcția Generală Politică cu gradul de căpitan de infanterie și cu vechimea în grad de la 1 august 1949¹ ; șef al Biroului Subofițeri din Secția Subofițeri Activi și Rezervă (aug. 1949 – dec. 1950), șef al Biroului Miliție (dec. 1950 – apr. 1951) și șef al Secției a III-a Miliție, Securitatea Statului și Penitenciare din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI (iun. 1950 – 30 aug. 1951).

O referință dată de o colegă de serviciu a ofițerului Kiss Coloman din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI îl critica pe acesta pentru că nu s-ar fi achitat întru totul de sarcinile primite, precizând totodată care era activitatea de zi cu zi a ofițerilor din aparatul politic al MAI :

În intervalul celor 8 luni cât am lucrat împreună am putut observa că tov. cpt. nu are putere de cuprindere a muncii, se pierde în probleme mărunte, iar cele de o importanță mai mare nu le rezolvă. Nu se deplasa pe teren pentru a controla munca unităților în subordine, sub pretextul că are de muncit în birou. În fond avea lucrări în sertare pe care nu le rezolva cu lunile de zile, motivând aceasta prin faptul că nu putea pătrunde la tov. Col. Bălțeanu spre a le supune aprobării [colonelul de Securitate Mihai „Colcher” M. Bălțeanu, șef al Direcției Cadre din Direcția Generală Politică a MAI în perioada octombrie 1949 – decembrie 1951 – *n.n.*]. Nu se concentra suficient atunci când controla referatele ce le făceau tov. din Secție și în felul acesta se făceau greșeli astfel încât referatele erau bătute la mașină de câte 3-4 și chiar de 5 ori. Nu sprijinea și nici nu cunoștea felul cum muncesc tovarășii din Serviciile de Cadre din Unitățile ce aparțineau Secției noastre pentru a fi controlate. Ca secretar al OB a Dir. Cadre DGP, a dat dovadă de un nivel politic slab. Nu putea să conducă biroul în activitatea sa. Nu cunoștea felul cum muncesc m. de p. din Org. de Bază. Nu are spirit critic și autocritic. Respingea critica nerecunoscându-și greșelile. Mobiliza pe ceilalți tov. să se ducă la limba rusă, însă dânsul nu se ducea, spunând că are mult de lucru chiar dacă nu avea. Nu avea o atitudine justă față de muncă. Exemplu : tov. din Secție nu aveau ce să lucreze în birou și în loc să-i trimită pe teren pentru control, le spunea acestora „cum nu aveți de lucru ? uite vă dau eu”. Și le dădea să mai verifice încă o dată dosarele (pe care aceștia le mai avuseseră de 2-3 ori prin mână) să vadă dacă nu cumva s-a scăpat totuși ceva. Astfel tov. dormeau zile întregi, răsfoind

1. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 8/1949, ff. 132-133.

dosare (Ex. Lt. Dumitrașcu Victor, Lt. Alexandru Nicolae și în ultimul timp și Lt. Rovența). Este comod, punând pe alții să muncească mai mult. (...) În urma ultimei analize a muncii Direcției Cadre făcută de către DGP la care a participat și tov. Ministru Drăghici, în luna iulie 1951, am observat că s-a trecut la o rezolvare rapidă a tuturor lucrărilor vechi, s-a trimis tovarășii din Secție pe teren și în momentul de față cred că nu mai sunt lucrări restante ca înainte¹ [la acea dată, generalul-maior Alexandru Drăghici era șef al Direcției Generale Politice din MAI – *n.n.*].

Afirmațiile acestei colege de serviciu exprimate în referința de mai sus sunt confirmate și de către locotenentul Rovența Grigore, care, pe 22 august 1951, îi aducea aceleași critici șefului său într-o „Aprecieri caracteristică”. După câteva zile, locotenentul Rovența Grigorea avea să-i ia locul căpitanului Kiss Coloman la conducerea Secției Miliție, Securitatea Statului și Penitenciare din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI.

Într-un referat de cadre din 29 noiembrie 1951 întocmit de Secția Miliție, Securitatea Statului și Penitenciare din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI, se precizau motivele pentru care a fost retrogradat din funcție și transferat la Direcția Politică a DGPCUM, dar și ședința în care s-a luat decizia de transfer :

Ca șef al biroului serg. comandă a reușit să cuprindă muncă achitându-se bine de sarcinile încredințate, fapt pentru care a fost ridicat în funcția de șef al Secției Miliție, Sec. Statului și Penitenciare. În noua sa muncă tov. cpt. Kiss Coloman a depus interes reușind să obțină unele rezultate pozitive. Totodată a fost numit și secretarul OB din Direcția Cadre – DGP. Fiind secretar al OB Partid până la alegerea noilor organe conducătoare de partid s-a ocupat de viața de partid din OB respectivă căutând să se achite și de această sarcină. Pe lângă rezultatele pozitive a avut și lipsuri în munca profesională și de Partid. Datorită insuficienței pregătiri politice și lipsei de organizare nu putea îndeplini funcția de șef de secție în Direcția Cadre DGP nereușind să cuprindă munca Secției și să cunoască toate problemele ei. Nu a planificat și controlat munca birourilor din secție, necompartimentând sarcinile pe birouri și după importanță, lăsând tov. să lăncezească zile și săptămâni fără sarcini concrete. Nu a sprijinit și îndrumat creșterea tov. din Secție, a imobilizat inițiativa tov. căutând să rezolve totul singur, manifestând neîncredere în puterea de muncă a tov. din Secție. Evita ședințele de analiză în cadrul secției de teamă să nu fie criticat. Deasemeni a dovedit lipsă de operativitate și curajul răspunderii în muncă, fiind influențabil, oscilează în susținerea unei opinii proprii. Ca secretar al OB Partid nu a sprijinit în suficientă măsură organizatoricii de partid, netrasându-le sarcini concrete, ședințele de birou se țineau fugitiv fără să se ia o hotărâre precisă în urma discuțiilor. În ședințele de partid a dovedit că are spirit în formare dar mai puțin autocritic, când era criticat foarte greu primea critica, căutând să aducă justificări. În urma rezultatelor negative obținute în cadrul Secției Mil. Sec. Statului și Penitenciare cât și în urma ședinței cu tov. Ministru Drăghici, tov. cpt. Kișș a fost mutat la Direcția Generală a Penitenciarelor – Direcția Politică, în funcția de șef al Secției Cadre. De la numirea sa ca șef al Secției Cadre din Direcția Generală a Penitenciarelor a luat o atitudine sănătoasă față de muncă, reușind să pună la punct o serie de lipsuri din această secție, astfel fiind de un real folos pentru îmbunătățirea muncii de cadre din Penitenciar. În prezent lucrează mai organizat și planificat dovedind că și-a însușit în bună măsură criticile aduse în ședința cu tov. Ministru. Considerăm că tov. cpt. Kișș Coloman sprijinit și controlat în muncă va lichida în întregime cu lipsurile sale pe care dânsul le cunoaște și luptă pentru a le lichida².

1. Referință dată de Elena Dumitrescu, fostă Marin, la București, pe 22 august 1951 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. K-4225, dosar nepaginat).
2. Referat de cadre din 29 noiembrie 1951, întocmit de Secția Miliție, Securitatea Statului și Penitenciare din Direcția Cadre a Direcției Generale Politice din MAI, document semnat de locotenentul-major Grigore Rovența, șef al Secției Miliție, Securitatea Statului și Penitenciare din Direcția Cadre a Direcției Generale

Criticile aduse de colegii de serviciu, precum și de către superiorii săi, aveau să fie confirmate chiar de către Kiss Coloman în autobiografia semnată pe 5 noiembrie 1953. În acest document, ofițerul își făcea autocritica într-un limbaj specific ofițerilor politici :

De când sunt în MAI am avut pe lângă rezultatele pozitive și o serie de lipsuri. Nu am fost suficient de combativ și nu am folosit cu curaj critica și în special în sus. Uneori mă pripeam și nu aprofundam temeinic sarcinile. Datorită acestor lipsuri, cât și a lipsei de experiență în munca militară, la începutul activității mele ca militar, nu am dat cele mai bune rezultate. Consider însă că nici nu am fost ajutat îndeajuns și ca dovadă că de când am trecut într-o muncă independentă și fiind ajutat mai mult de organele superioare, apreciez că am crescut mai mult și randamentul muncii mele este mai mare. Deși din punct de vedere material mutarea mea de la DGP la Penitenciare a avut urmări, însă faptul că în acest sector de muncă am fost nevoit să rezolv o serie de probleme, acumulând astfel o experiență mai bogată în munca practică, nu m-a frământat prea mult problema materială¹.

Șef al Secției Cadre politice din Direcția Politică a DGPCUM (1 sept. 1951 – oct. 1952). Ca urmare a desființării DGPCUM a fost numit mai întâi în funcția de secretar al Comisiei de Partid din DLCM (oct. 1952 – oct. 1953), iar mai târziu în cea de șef al Serviciului Cadre din DLCM (mart.-nov. 1953) ; ofițer controlor și inspector la Serviciul Inspecții din DLCM/DPLC/DGPCUM (nov. 1953 – 1 iun. 1957).

Un referat de cadre din 1955 întocmit de Serviciul Cadre al DPLC propunea trecerea în rezervă a maiorului Kiss Coloman sau mutarea acestuia într-o altă Direcție a MAI din cauza slabului randament de care a dat dovadă la serviciile de cadre și inspecții ale formațiunii 0951 București :

Ca secretar al Comisiei de Partid a căutat să ducă munca în bune condițiuni, dar s-a ferit să se deplaseze pe teren, iar în birou neavând de lucru permanent foarte des a lipsit fără ca să se știe unde este, se ocupa de fapt cu rezolvarea problemelor familiare. Metodele ce a folosit în muncă n-au fost întotdeauna partinice, întrebând pe tovarăși asupra unor intimități sentimentale, aceasta pentru a-și satisface curiozitatea. În calitate de Șef al Serviciului Cadre a dat dovadă de incapacitate de a conduce un colectiv, a dezorganizat munca, creind o atmosferă de anarhie, a târăgănat rezolvarea problemelor în nenumărate cazuri nu a trimis ordinele de transfer și de încadrare la Serviciul Financiar și astfel zeci de cadre au rămas fără salariu și ajutoare legale. A dovedit vigilență, dar și viclenie în ceea ce privește plasarea, promovarea sau pedepsirea cadrelor, spunând în fața cadrelor, când aceștia au fost nemulțumiți, că nu el, ci Direcția a făcut ! La Serviciul Inspecții a muncit în oarecare măsură mai bine, dar munca depusă de el purta aceleași caracteristici ca și mai înainte : comoditate, fuga de răspundere și superficialitate. Cu ocazia unei anchete la o unitate de contra-revoluționari, unul dintre deținuți a declarat că a primit un pistol și a ascuns într-o saltea. Tov. Kiss s-a mulțumit cu aceasta, nemaiîntrebând de la cine a primit, unde este pistolul, ori acest lucru putea să aibă urmări grave. Toată atitudinea lui arată că este un element îngâmfat, lipsit de simțul răspunderii. A ieșit la raport la Șeful Direcției și a plâns într-un mod nedemn, cerând să aibe și el acces la magazinul unde au acces tovarășii cu munci de răspundere. De asemenea a cerut să fie propus la avansare la 22 august 1954, i-a venit ordinul de avansare la vechime, dar aceasta nu l-a împiedicat ca, la 23 august, noaptea, fiind ofițer de serviciu, deși era și ordin de consemn, să se desbrace ca acasă și să doarmă, culcat în pat, primind pentru aceasta 5 zile arest. A început să bârfească că de

Politice din MAI, și de locotenentul-major Ștefan Layoș, șef al Biroului Penitenciar din aceeași secție (*ibidem*, dosar nepaginat).

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

aceaia a fost pedepsit pentru că Șeful Direcției are ciudă pe el. După unificarea celor două Direcții a primit ordin de transfer la Penitenciarul Oradea în calitate de Comandant, n-a executat acest ordin, ci s-a dus pe la Direcțiile Politic și Cadre, făcând intervenții ca să rămână în București [este vorba de unificarea DLCCM cu DIP din noiembrie 1954, în urma căreia a luat naștere DPLC – n.n.]. Tovarășii au spus să revocăm ordinul. Maiorul Kiss a pus problema cu totul necinstit cum că i s-a pus în vedere să preia munca a doua zi și să plece imediat cu soția, lucru neadevărat. Tovarășul are un oarecare nivel ideologic și politic, dar este și aci caracteristic felul în care el se pregătește pentru seminarii și examene. În 1953, nefiind încă reglementat programul de lucru și munca fiind foarte multă, el nu a sacrificat din timpul lui liber pentru a se pregăti de seminar, ci în timpul serviciului. Iar înainte de examene s-a internat pe timp de 27 zile în spital ca să fie handicapat față de ceilalți în pregătirea examenelor. În concluzie: Maiorul Kiss Koloman este un element muncitoresc care după școala Comitetului Central PMR s-a dezvoltat obținând un nivel politic-ideologic relativ bun. A fost ridicat în muncă, activând pe linia muncii politice. În muncă a dat rezultate slabe, fiind leneș, împrăștiat și lipsit de spiritul răspunderii. Folosește fraze pompoase, demagogice, despre devotament, dar el fuge, se eschivează în fel și chip de orice incomoditate. Este intrigant, palavragiu, folosindu-se de faptul că cunoaște dosarele mai multor tovarăși caută să-i pună în inferioritate. A fost autorul unor serii de mahalagisme din Direcție. (...) Pentru cele arătate mai sus, cât și pentru că Direcția noastră în urma reorganizării și a desființării unor unități a rămas cu un excedent mare de ofițeri, propunem: Maiorul Kiss Koloman, să fie trecut în cadrele de rezervă ale MAI în conformitate cu art. 40 aliniatul „c” și art. 41 din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR sau să fie mutat în altă Direcție¹.

În cele din urmă, nu maiorul Kiss Coloman a fost cel scos din MAI, ci chiar șeful DPLC, locotenent-colonelul Ioan Sloboda, care a fost trecut în rezervă în toamna anului 1955. Se pare că ofițerul Kiss avea „relații” bune la nivelul conducerii MAI, deoarece în următorii ani nu numai că nu a fost retrogradat din funcție sau trecut în rezervă, așa cum propunea locotenent-colonelul Sloboda, ci a fost avansat în funcția de locțiitor al șefului Serviciului Cadre al DGPCM. Astfel, Kiss a devenit adjunctul celui care propunea conducerii MAI în 1955, alături de locotenent-colonelul Ioan Sloboda, trecerea sa în rezervă, Nicolae Stanciu, șef al Serviciului Cadre din DLCCM/DPLC/DGPCM (nov. 1953 – 1963).

După doar doi ani, un alt referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre al DGPCM aprecia activitatea maiurului Kiss într-un mod total diferit celor afirmate în referatul de cadre din 1955 (în 1955, colonelul Lixandru Vasile îl înlocuise la conducerea DPLC pe locotenent-colonelul Ioan Sloboda). Maiorul Kiss Coloman era văzut acum ca un ofițer care a „reușit să obțină rezultate mulțumitoare și chiar uneori bune” în munca de cadre, dar mai ales la Serviciul Inspecții unde, în calitate de ofițer controlor, a sprijinit unitățile exterioare ale DGPCM „prin propunerile juste ce le făcea pentru îmbunătățirea muncii”².

De asemenea, referatul de cadre din 1957 mai preciza:

Are un dezvoltat spirit de sesizare a problemelor și se orientează just în rezolvarea oricărei probleme ce se iesește. Prin munca ce a depus-o în Serviciul Inspecții, cât și în unitățile pe

1. Referat de cadre din 1955 întocmit de Serviciul Cadre al DPLC, document semnat de șeful DPLC, locotenent-colonelul Ioan Sloboda, și de șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. Referat de cadre din mai 1957 întocmit de Serviciul Cadre al DGPCM, document semnat de șeful DGPCM, colonelul Lixandru Vasile, șeful Serviciului politic și locțiitor al directorului general al DGPCM, locotenent-colonelul Constantin Fetcu, și de șeful Serviciului Cadre, maiorul Nicolae Stanciu (*ibidem*, dosar nepaginat).

unde a fost în control a dat un real sprijin conducerii Direcției Generale. Ca lipsuri ce se observă în activitatea sa sunt: nu este suficient de perseverent în muncă, nu are destul spirit organizatoric și nu întotdeauna dovedește exigență în propunerile ce le face, în special când privește unii oameni ce-i cunoaște mai de mult. (...) Față de cele arătate mai sus, îl propunem a urma Universitatea de Partid, Ștefan Gheorghiu, curs fără frecvență¹.

Locțiitor al șefului Serviciului Cadre din DGPCM (1 iun. 1957 – nov. 1963).

A fost retrogradat din funcția de locțiitor al șefului Serviciului Cadre din DGPCM din cauza unor abateri profesionale care se regăsesc menționate într-un referat de cadre întocmit în noiembrie 1963 de către Direcția Cadre a MAI:

În stilul și metodele de muncă ale ofițerului continuă să se manifeste o serie de lipsuri care i-au fost arătate în perioadele respective, însă nu s-a străduit pentru a le lichida. Astfel, cu ocazia diverselor controale ce s-au efectuat la Serviciul Cadre, s-au constatat că există deficiențe serioase în ce privește metodică efectuării unor verificări, a întocmirii și îndeplinirii planurilor de muncă și în special completarea unor funcții vacante prin încadrări directe din câmpul muncii. Din acest punct de vedere, deși personal a răspuns de unele gospodării agricole și întreprinderi industriale, a neglijat aproape complet încadrarea acestora cu cadre corespunzătoare, precum și controlul lucrătorilor de cadre din aceste unități. În funcția ce o îndeplinește dovedește comoditate, lipsă de exigență în muncă și de operativitate. Ca o trăsătură de caracter a sa este aceea că atunci când primește un ordin în loc să-l execute întocmai vociferează și comentează îndeplinirea lui, lucru ce l-a imprimat și unor subordonați. Face mult caz de cunoștințele sale și în general vorbește mai mult decât trebuie. Din cauza lipsei de exigență, calitatea muncii, a lucrărilor executate de asemenea nu sunt la nivelul sarcinilor ce se cer. A acceptat de multe ori cu ușurință întocmirea și prezentarea unor lucrări de slabă calitate, unele dintre ele neterminate și nedocumentate, fără a lua sau propune măsuri împotriva celor vinovați. Aceasta și pentru faptul că nu acordă suficient sprijin șefilor de birouri, lucrătorilor și nu controlează cu simț de răspundere modul cum aceștia se achită de sarcini și se orientează în muncă. (...) În concluzie, lt. col. Kiss Coloman este un ofițer pregătit din punct de vedere profesional și politic, însă randamentul muncii sale în funcția ce o îndeplinește este nesatisfăcător și nici nu a dovedit preocupare pentru lichidarea lipsurilor, este comod și lipsit de operativitate. Față de cele raportate mai sus propunem să fie scos din această funcție și să fie numit în funcția de șef secție operativ la Secția Rahova din cadrul DGPCM².

Șef al Secției operative „Rahova” (nov. 1963 – 1 aug. 1964 și 1967-1968) și șef al Secției „Popești-Leordeni” din Penitenciarul Văcărești (1 sept. 1964 – 1967).

Pe 1 august 1964, Secția operativă „Rahova” din cadrul Penitenciarului Văcărești a fost desființată prin ordinul MAI nr. 2409. După această dată, Kiss Coloman a fost pus la dispoziția DGPCM în lunile august-septembrie, însă a muncit în continuare la Penitenciarul Văcărești până la găsierea unei noi funcții corespunzătoare gradului său. Datorită promovării șefului Secției „Popești-Leordeni” din Penitenciarul Văcărești, maiorul Valentin Potcoavă, în funcția de locțiitor al comandantului pentru pază și regim la Colonia de Muncă Slatina/formațiunea 0780, funcția de șef al Secției „Popești-Leordeni” a devenit vacantă, astfel că locotenent-colonelul Kiss Coloman a fost numit în această funcție în septembrie 1964.

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Referat de cadre din 1 noiembrie 1963 întocmit de Direcția Cadre a MAI, document semnat de locotenent-colonelul de Securitate Bocșe Iosif, șef al Serviciului II din Direcția Cadre a MAI, și de căpitanul de Securitate Buican Ștefan, șef de birou în același serviciu. Pe prima pagină a documentului se regăsește și semnătura șefului DGPCM, locotenent-colonelul Marinescu Paul, care era „de acord” cu propunerea Direcției Cadre a MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

În 1967, Kiss Coloman a solicitat conducerii DGP trecerea în rezervă din motive medicale. Problemele de sănătate ale ofițerului și detaliile despre activitatea depusă de acesta la Penitenciarul Văcărești sunt menționate într-un referat de cadre din februarie 1968 :

La această secție, deși ofițerul nu a avut experiență în munca de specific, datorită eforturilor depuse, a coordonat cu competență activitatea profesională, obținând rezultate pozitive în realizarea planului de venituri al subunității, cât și în educarea și creșterea cadrelor din subordine. În relațiile cu subordonații dovedește principalitate și exigență, luând măsuri operative de remediere a lipsurilor pe care le constată. În ultima perioadă, ofițerul a întâmpinat o serie de greutăți legate de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, întrucât fiind suferind de unele afecțiuni cronice, nu a mai putut depune eforturile fizice necesare în raport cu volumul de muncă cerut. Ofițerul este luat în evidența serviciului sanitar cu diagnosticul de „hepatită cronică post virotică”, „gastro duodenită cronică” și „colopatie funcțională”. De asemenea, în anul 1957 a fost operat de varice la membrele inferioare. Datorită afecțiunilor de care suferă, comisia medico-militară de la spitalul militar central a hotărât clasarea ofițerului ca „apt limitat gradul II”, clasare avizată tehnic de către serviciul sanitar din MAI. În scopul refacerii sănătății, ofițerul a manifestat dorința și a cerut prin raport conducerii DGP să fie trecut în rezervă și pensionat, deoarece îndeplinește condițiile de pensionare la vechime. De asemeni, deși Lt. colonel Kiss Coloman are vechimea în gradul de Lt. colonel, nu poate fi avansat la gradul următor, neavând funcție corespunzătoare în statul de organizare. (...) Având în vedere că Lt. colonel Kiss Coloman este clasat medical „apt limitat gradul II”, iar afecțiunile de care suferă îi reduc parțial capacitatea de muncă, propunem să fie trecut în rezervă conform prevederilor art. 43 litera „c” și art. 15 din Statutul corpului ofițerilor, urmând a fi pensionat pentru îndeplinirea anilor de vechime în serviciu¹.

Deși a lucrat mulți ani în munca de cadre și a participat la verificarea și întocmirea a sute de dosare personale, în dosarul personal al ofițerului Kiss Coloman se regăsesc semnăturile multor ofițeri MAI care au efectuat investigații de-a lungul timpului asupra trecutului ofițerului și al rudelor sale (locotenentul de Miliție Ionel Zgirdea, lucrător prim cadre în Secția Cadre din Direcția Miliției Regiunii Hunedoara ; locotenentul-major de Miliție Ștefan Răducan, lucrător prim de cadre în Secția Cadre din Direcția Miliției Regiunii Brașov ; locotenentul-major de Miliție Ioan Lazăr, lucrător prim de cadre în Secția Cadre din Direcția Miliției Regiunii Maramureș ; locotenentul de Miliție Costache Miron, lucrător prim de cadre în Secția Cadre din Direcția Miliției Regiunii Bacău ; căpitanul de Securitate Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI etc.). Acest lucru demonstrează că, în ciuda ocupării unor funcții atât de importante în domeniul resurselor umane, la rândul său, ofițerul Coloman era verificat periodic de superiorii sau colegii săi din MAI.

Kiss Coloman a mai avut doi frați și două surori.

În anul 1950, Kiss Coloman s-a căsătorit cu plutonierul-major Melania Kiss, fostă Leibovici (n. 29 dec. 1924, mun. București), dactilografă la : Cabinetul Secretarului General al Prefecturii Poliției Capitalei și Sectorul PCR din MAI (1 mart. 1947 – ian. 1949), Direcția Agitație și Propagandă și Direcția organizatorică din Direcția Generală Politică a MAI (sept. 1949 – ian. 1951), Cabinetul ministrului adjunct al MAI, general-maior Mihail Burcă (ian. 1951 – sept. 1953), Direcția Secretariat din MAI (sept. 1953 – aug. 1954) și la Biroul Secretariat al Serviciului „C” din MAI (sept. 1954 – 1957). Nu cunoaștem data

1. Referat de cadre din 16 februarie 1968 întocmit de Serviciul Personal din DGP, document semnat de directorul general al DGP, colonelul Nicolae State, șeful Serviciului Personal al DGP, maiorul Ștefan Buican, și de șeful Direcției Cadre a MAI, colonelul Ioan Pateșan (*ibidem*, dosar nepaginat).

la care a fost primită în cadrele permanente ale MAI, însă știm că în toamna anului 1950 a fost trecută în rezervă cu același grad.

În perioada 6 martie – 23 septembrie 1949, Melania Leibovici a fost trimisă la Odessa în interes de serviciu, pentru a dactilografia o serie de lucrări ale Comisiei pentru delimitarea frontierei de stat dintre RPR și URSS¹.

Într-un referat de cadre din 26 februarie 1955 întocmit de Direcția Cadre a MAI, activitatea angajatei civile Kiss Melania din Serviciul „C” al MAI era apreciată astfel :

Este o tovarășă bine pregătită din punct de vedere profesional, executând lucrări curate și ortografic. Atunci când sesizează lipsuri de ortografie sau fraze care nu sunt puse în mod curgător sau fără înțeles deplin, nu bate mecanic aceste lucrări, ci le înapoiază celor care le-a făcut pentru a fi refăcute. La rezultatele sale contribuie, pe deoparte, experiența îndelungată a muncii, cât și nivelul său de cultură ridicat².

Grade succesive : căpitan (1 aug. 1949); maior (30 dec. 1953); locotenent-colonel (30 ian. 1957).

Decorații : medalia „A V-a aniversare a Republicii Populare Române” (24 dec. 1952); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1954); medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat” (8 mai 1959); medalia „40 de ani de la înființarea PMR” (1961); Ordinul „Muncii”, clasa a III-a (12 aug. 1959). Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, locotenent-colonelului Kiss A. Coloman i s-a conferit Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a, pentru „15 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”³.

1. Pe 28 septembrie 1949, oficiul CC al PMR, *Scânteia*, anunța finalizarea lucrărilor pentru demarcarea frontierei sovieto-române : „Comisiunea mixtă Sovieto-Română de frontieră, instituită în urma hotărârii guvernelor Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice și Republicii Populare Române, a demarcat frontiera între Uniunea Republicilor Socialiste Sovietice și Republica Populară Română în conformitate cu art. 1 din Tratatul de Pace cu România, semnat la Paris și intrat în vigoare la 15 Septembrie 1947. La 27 Septembrie 1949, Delegația Română din Comisiunea Mixtă, compusă din Președintele General-Locotenent Comișel P.; Membrii Delegației : General Maior Burcă M., Locotenent Colonel Popescu I., Căpitan Popescu N., Roman L. și Delegația Sovietică compusă din Președinte Consilier Zaikin D.I., Membrii Delegației : General Maior Kazakievici D.V., General Maior Kuțev I.A., Inginer-Căpitan Rangul I Șincov D.V., Căpitan Rangul 3 Telnâi I.I., au semnat în București Procesul Verbal-descriere a traseului liniei frontierei, hărțile și alte documente”. Generalul-locotenent Pantelimon D. Comișel (n. 1 dec. 1897, mun. Ploiești, jud. Prahova – d. 21 febr. 2001) a deținut următoarele funcții : director de cabinet al ministrului de Război (6 mart. 1945); comandant al Regimentului 1 Grăniceri București (1 mai 1945); șef al Statului-Major al Comandamentului Trupelor de Grăniceri (1 oct. 1946); comandant al Trupelor de Grăniceri (12 febr. 1948 – 30 dec. 1950). Prin Decretul nr. 2132 din 27 decembrie 1948 a fost avansat la gradul de general-locotenent, potrivit Legii nr. 69/1948, cu vechimea de la 24 decembrie 1946. După ce și-a manifestat nemulțumirea față de rezultatul negocierilor sovieto-române în privința frontierei de stat (negocieri finalizate în defavoarea părții române), conducerea MAI a hotărât îndepărtarea lui din fruntea Trupelor de Grăniceri și înlocuirea sa cu generalul-maior Boico R. Mihail (n. 26 mart. 1912, Frasin, jud. Suceava – d. 10 apr. 1972). Astfel, prin Decretul nr. 1395 din 30 decembrie 1950, generalul-locotenent Pantelimon Comișel a fost trecut în rezervă pentru limită de vârstă. În 1985, cu prilejul „aniversării a 40 de ani de la victoria asupra fascismului”, generalul-locotenent în retragere Pantelimon Comișel a fost decorat printr-un Decret Prezidențial cu medalia „Virtutea Ostășească”, clasa I, pentru „fapte de arme săvârșite în războiul împotriva Germaniei hitleriste” (decretul prezidențial a fost inițiat de MI).
2. Referat de cadre din 26 februarie 1955 întocmit de Serviciul I din Direcția Cadre a MAI, document semnat de locotenentul-maior Florian Chiriac, șef de birou în Serviciul I din Direcția Cadre a MAI, și de locotenentul Vasile Cristea (AANP, fond Cadre, d.p. nr. K-4225, dosar nepaginat).
3. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 503/1963, f. 1).

Pedepse: cinci zile de arest la garnizoană pentru călcare de consemn în ziua de 23 august 1954 (aug. 1954); trei zile de arest la garnizoană cu prestarea serviciului pentru neexecutare de ordin și indisciplină în realizarea unei lucrări (aug. 1959); trei zile de arest la garnizoană pe motive disciplinare (nov. 1962).

KLING LADISLAU, angajat civil.

Activitate profesională: șef de Birou în Serviciul Producție al DLCM (mai 1954).

KÓMIVES VIGH IULIU, locotenent, d.p. nr. 2440 (n. 23 aug. 1921, orașul Ocna-Mureș, jud. Alba).

Naționalitatea: maghiară.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: strungar în fier.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1946; responsabil cu agitația și propaganda în Biroul Organizației de Bază PMR din Uzinele „Breiner Bela” din Brașov (5 iun. 1948 – ian. 1949).

Studii civile: 6 clase în orașul Brașov (1928-1934); 3 clase profesionale la Școala de Ucenici a Fabricii „Dumitru Voina” din Brașov (1936-1939); Școala Specială de Pregătire Administrativă din Oradea¹ (15 ian. – 15 iun. 1949).

Stagiul militar: nu a satisfăcut stagiul militar, deoarece în 1942, când i-a venit ordinul de încorporare, a fost amânat fiind mobilizat pe loc pentru lucru la locul de muncă (fabrica fusese militarizată).

Studii politice: Școala medie PMR în județul Brașov (5 apr. – 5 iun. 1948).

Activitate profesională: în gospodăria părintească (1935-1936); ucenic (1935-1939) și strungar în fier la Fabrica „Dumitru Voina” din Brașov/Uzinele „Breiner Bela” din Brașov (1939 – ian. 1949). Potrivit referințelor date în anii '50 de foștii colegi din fabrică, s-a remarcat în această perioadă ca unul dintre cei mai buni strungari.

-
1. Cotidianul *România liberă* din 22 ianuarie 1949 anunța inaugurarea primei Școli speciale de pregătire a cadrelor administrative la Oradea. La festivitatea deschiderii cursurilor au luat parte ministrul adjunct al Afacerilor Interne, Stelian Tănăsescu, directorul școlii, Marin Popa, și câteva delegații de salariați de la întreprinderile și instituțiile locale de stat. Cei 400 de elevi ai acestei școli fuseseră recrutați, după o atentă verificare, din rândul muncitorilor și țăranilor care se evidențiaseră în producție, dar și în campaniile de colectări sau însămănări. Aceștia urmau să studieze timp de șase luni următoarele discipline: drept administrativ, penal, civil, financiar, constituțional și de procedură penală; marxism-leninism; contabilitate; istoria și geografia României; planificare; statistică etc. În cuvântarea pe care a rostit-o la deschiderea cursurilor, ministrul adjunct al Afacerilor Interne, Stelian Tănăsescu, a declarat: „La munca consecventă pentru ridicarea cadrelor Ministerului Afacerilor Interne, deschiderea școlilor speciale de pregătire a cadrelor administrative constituie un pas hotărât înainte, pe drumul ridicării nivelului ideologic și profesional al aparatului de Stat. (...) Ridicarea de noi și noi cadre, a constituit, încă de la 6 Martie 1945, preocuparea permanentă a Ministerului nostru. Înarmarea acestor cadre cu cunoștințele teoretice și practice necesare desfășurării muncii administrative de zi cu zi, devine pentru noi, astăzi mai mult ca oricând, o sarcină de bază. Aceasta pentru că astăzi, când pășim la aplicarea legii revoluționare a Sfatului Popular, cadrele noastre care vor avea sarcini însemnate în viitoarea organizare a puterii de Stat, trebuie să fie înarmate cu învățătura marxist-leninistă-stalinistă – știința cea mai înaintată. Ele trebuie să învețe din marea experiență a construirii socialismului în statul cel mai înaintat URSS și să aplice această experiență în condițiunile specifice dezvoltării Republicii noastre Populare. Astăzi, când democrația populară îndeplinește cu succes sarcinile dictaturii proletariului în interesul majorității covârșitoare a poporului, în scopul desființării exploatarei omului de către om, sarcinile aparatului de Stat și ale funcționarilor săi trebuie îndeplinite cu dragoste și devotament față de poporul muncitor, în spiritul unei ascuțite vigilențe de clasă, cu ura neîmpăcată împotriva exploatare din țară și de peste hotare”(„La Oradea a avut loc deschiderea cursurilor primei școli speciale de pregătire a cadrelor administrative”, *România liberă*, 22 ianuarie 1949).

În iunie 1949, după absolvirea Școlii Administrative de la Oradea, a fost încadrat ca funcționar în MAI, fiind repartizat ca referent la Direcția administrativă și ulterior la Departamentul Gospodăriei Locale (iun. 1949 – 1 mart. 1950); referent la Direcția Cadre din MAI (1 mart. 1950 – 1 mai 1951); referent și ajutor de șef de birou în Direcția Cadre a DGP/DGPCUM (1 mai 1951 – oct. 1951); ofițer în Serviciul tehnic din Direcția Producție a DGPCUM (oct. 1951 – oct. 1952); ofițer în biroul micii producții industriale din Secția Producție a Serviciului Penitenciare din MAI (oct. – 1 dec. 1952 și 1 mart. – oct. 1953).

În perioada 1 decembrie 1952 – 1 martie 1953 a fost detașat de către Direcția Cadre din MAI la Direcția regională MAI Pitești, în funcția de ajutor al șefului Serviciului Cadre în vederea recrutării de cadre noi pentru minister; ofițer în biroul mecanicului-șef din Serviciul Producție al DLCM (oct. – 15 ian. 1954).

De-a lungul scurtei cariere de ofițer MAI, sublocotenentul Kőmives a făcut câteva rapoarte prin care cerea superiorilor să i se aprobe reîntoarcerea în producție, fiind foarte atașat de meseria de strungar. A fost refuzat de fiecare dată din cauza lipsei de cadre. Un astfel de caz este foarte rar întâlnit în rândul ofițerilor scoși din producție. De obicei, aceștia preferau cariera militară – mult mai avantajoasă din punct de vedere material – în locul activităților din viața civilă.

Pe 7 martie 1953 a adresat un memoriu ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Ștefan Pavel, în care-i solicita să i se aprobe demisia din MAI sau transferarea în producție, întrucât considera că nu este apt pentru munca de birou :

În prezent mă aflu detașat la Reg. MAI Pitești, pentru organizarea muncii de cadre. Încă de la început nu am avut înclinații și nici dragoste în această muncă, lucru ce a dăunat într-o măsură oarecare în bunul mers al serviciului ce mi-a fost încredințat, cu toate că eu am ridicat în mai multe rânduri această problemă, de a fi schimbat în producție. Eu sunt de profesie strungar și am îmbrățișat de mic copil această meserie de care am fost rupt în 1949, fără măcar să mi se ceară și mie părerea, dacă mă simt capabil în noua muncă ce mi se va încredința și astfel m-am trezit încadrat ofițer. Cred că este bine să se țină cont ca să se pună om potrivit la loc potrivit, pentru că numai în felul acesta se vor obține rezultate bune în muncă. Puterea mea de muncă este mare și a-și da mai mare randament în munca de strungar, unde se cer atâtea brațe de muncă, decât randamentul pe care eu îl dau în această muncă în care mă aflu. Această problemă mă frământă de aproape 4 ani, de când eu am fost încadrat funcționar și contribuie foarte mult asupra moralului meu. Mă împiedică în munca mea și mă simt ca un om laș, un om care deși poate contribui la construirea unei soc. noi în țara noastră, totuși nu poate da nimic, datorită tocmai celor arătate mai sus. Eu ca m.d.p. [membru de partid – n.n.] nu sunt mulțumit de rezultatele muncii mele. Citind convorbirea tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej în consfătuirea cu CFR-iștii, mai mult a aprins în mine dragostea de muncă, dragostea de strungul meu pe care eu l-am îmbrățișat din copilărie și am căutat să-mi însușesc cât mai temeinic cunoștințele în acest domeniu. Eu cred tov. Ministru, că nici Dvs. nu tindeți spre acest lucru, ca un om să muncească într-o ramură în care nu are înclinații și cred că veți ține cont de cele arătate mai sus și veți dispune aprobarea demisiei sau transferării mele din MAI pentru a mă încadra în producție, acolo unde pot fi folositor societății. Luptăm pentru îndeplinirea planului¹.

Într-un alt raport din 26 octombrie 1953, adresat de această dată șefului DLCM, locotenent-colonelul Ioan Sloboda, sublocotenentul Kőmives Iuliu preciza :

1. Raport al sublocotenentului Kőmives Iuliu din 7 martie 1953 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-2440, dosar nepaginat).

În nenumărate rânduri am cerut să fiu repartizat înapoi în producție, unde eu consider că aş da un randament mai mare decât în postul ce-l deţin în prezent, deoarece nu mi s-a aprobat atunci din lipsă de cadre. Tov. Comandant, consider că în prezent mi se poate satisface acest raport, întrucât serv. respectiv s-a completat cu cadre necesare, în special în urma reorganizării MAI. Eu vă rog să avizaţi favorabil raportul meu şi să-mi aprobaţi transferarea mea cu data de 15 Nov. a.c. la „Complexul CFR Griviţa”. Sunt conştient de cele arătate în raport şi eu nu am înclinaţii în muncă de birou şi este bine să se adopte principiul „om potrivit la loc potrivit”¹.

În cele din urmă a fost trecut în rezervă la 15 ianuarie 1954 prin ordinul MAI nr. 1017, aprobându-i-se totodată şi transferul, la cerere, la Întreprinderea de stat „Tehnometal” din Bucureşti, Bulevardul Bucureştii Noi, nr. 170.

Grade successive : sublocotenent (1 mai 1951) ; locotenent (1953).

1. Raport al locotenentului Kómives Iuliu din 26 octombrie 1953 (*ibidem*, dosar nepaginat).

L

LEONTE AUREL, angajat civil (n. 9 nov. 1921, mun. Râmnicu Sărat, jud. Buzău).

Originea și apartenența socială: mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Studii civile: Liceul Comercial din Iași (?-1942) și 2 ani Academia Comercială din București (1946-1948); Școala de Contabilitate Normată (nov. 1948 – mart. 1949).

Stagiu militar: Regimentul 13 Dorobanți și Școala de Ofițeri de Rezervă din Bacău (1942 – apr. 1944). În aprilie 1944 a fost retrimis la regiment și a plecat pe frontul din Moldova. Nu a luat parte la lupte; unitatea sa a efectuat doar lucrări de consolidare a fortificațiilor și de amenajare a tranșelor. Din cauza îmbolnăvirii de tifos exantematic, în iulie 1944 a fost internat în spital, de unde va fi externat după o lună. După 23 august 1944 a fost mutat la Batalionul Depozite din Marele Stat-Major, de unde a fost deconcentrat în 1945.

Activitate profesională: după lăsarea la vatră s-a angajat ca ajutor de contabil la Institutul Central de Asigurare al Funcționarilor Publici, unde a lucrat până în noiembrie 1948. În martie 1949, după absolvirea școlii de contabilitate normată, s-a angajat în funcția de contabil la GAS Dorohoi, unde a activat până la 21 septembrie 1949, când a fost încadrat la Institutul de Studii și Proiectări Energetice în funcția de contabil-șef (21 sept. 1949 ian. 1952). De la această instituție va fi disponibilizat în ianuarie 1952, ca urmare a aplicării prevederilor HCM nr. 1478/1952. După o lună a fost încadrat la DGPCUM în funcția de contabil I la Serviciul financiar¹ (febr. 1952 – ?).

LIBER IULIAN, locotenent.

Activitate profesională: șef de birou în Serviciul Operativ și Regim din DLCM – formațiunea 0951/F (16 iul. 1953).

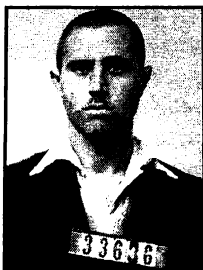
LIXANDRU IOAN VASILE, colonel (n. 24 mart. 1914, com. Rătești, jud. Argeș – d. 1976, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: turnător.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Organizația UTdC a Atelierelelor CFR Grivița (1932); membru PCR din februarie 1945; secretar al Comitetului de Partid CFR Brașov (1945-1946); secretar al organizației

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 269.

PCR a Plasei Rupea (1946); responsabil organizatoric în Biroul Comitetului Sectorului II PCR Braşov (1946 – ian. 1947); responsabil al Secţiei Organizaţiei de Masă (ian. 1947 – 1948) şi responsabil al Secţiei administrative din cadrul Biroului Comitetului Judeţean PCR/PMR Târnava Mare (1948 – mart. 1950); membru în Biroul Consiliului Regional Stalin al Frontului Democraţiei Populare¹ (6 oct. 1953 – ?); membru în Biroul Comitetului Regional Stalin al PMR² (5 iun. 1955). La începutul lunii iunie 1955, în sala festivă a clubului muncitoresc al Uzinelor de Tractoare „Ernst Thälman” din Braşov s-au desfăşurat lucrările Conferinţei organizaţiei regionale de Partid Stalin. Cu această ocazie, Vasile Lixandru a fost reales în funcţia de membru în Biroul Comitetului Regional Stalin al PMR. Luând cuvântul în plenul Conferinţei, Vasile Lixandru a vorbit despre modul în care muncesc comuniştii din cadrul Comitetului executiv al Sfatului Popular regional, dar şi despre problemele de conducere create de cei care deţineau funcţii de conducere pe linie de partid şi de stat:

Totuşi, pe lângă părţile pozitive în munca comuniştilor din cadrul sfaturilor populare, sunt şi o serie de lipsuri care împiedică activitatea organelor locale ale puterii de stat. Unele comitete executive iau hotărâri care nu se încadrează în legile statului nostru. Aceste lipsuri se datoresc faptului că nu ne-am ocupat de ridicarea nivelului profesional şi politic al membrilor comitetelor executive, iar instructajele care se fac la sfaturile populare raionale şi orăşeneşti sunt uneori superficiale. Primii secretari ai comitetelor raionale, care sunt şi membri ai comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale, nu participă la sesiunile sfaturilor populare şi nici la şedinţele de comitete. Un exemplu îl dă chiar tov. Gheorghe Augustin, care este membru în comitetul executiv al sfatului popular regional, dar nu a participat anul acesta decât o singură dată la şedinţele comitetului, cu toate că în aceste şedinţe s-au discutat probleme destul de serioase. În acelaşi timp, unele comitete raionale de partid, ca de pildă cel de la Mediaş, se substituie muncii comitetului executiv al sfatului popular raional. La Rupea, tov. Gh. Vaida, prim-secretar, îl convoacă de multe ori pe tov. I. Dobrilă, preşedintele comitetului executiv al sfatului popular raional, tocmai la orele când se ţine şedinţa comitetului executiv, sau atunci când are zile de audienţă, lucru care împiedică buna desfăşurare a activităţii sfatului popular raional³.

Membru supleant în CC al PMR⁴ (25 iun. 1960 – 23 iul. 1965).

Studii civile: 7 clase primare (?) şi Şcoala de Elevi Meseriaşi CFR (1928-1932).

Stagiu militar: Regimentul 2 CFR Chitila (1937).

Studii politice: Şcoala medie de partid de şase luni din Braşov (mart.-sept. 1950).

Activitate profesională: Vasile Lixandru s-a născut într-o familie de ţărani săraci. Din cauza decesului tatălui său pe front în timpul Primului Război Mondial (1916), Lixandru a fost crescut de mama sa, care se ocupa cu agricultura. În 1928, Lixandru a intrat ca ucenic la Atelierele CFR Griviţa, calificându-se în meseria de turnător (1928-1934). La scurtă vreme de la angajare s-a înscris în sindicat, iar în 1930 a luat legătura cu UTdC care i-a încredinţat sarcina de a recruta tineri muncitori pentru organizaţia de tineret comunistă, precum şi de a-i organiza.

În timpul grevei ceferiştilor din ianuarie-februarie 1933 de la Atelierele CFR „Griviţa”, Vasile Lixandru a făcut parte din Organizaţia UTdC a atelierelor, încredinţându-i-se

1. *Drum nou*, organ al Comitetului Regional PMR şi al Sfatului Popular regional al regiunii Stalin, 7 octombrie 1953.
2. *Ibidem*, 7 iunie 1955.
3. *Ibidem*, 9 iunie 1955.
4. Florica Dobre (coord.), *Membrii CC al PCR 1945-1989. Dicţionar*, CNSAS, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2004, p. 364.

misiunea de a asigura paza la intrare. Alți salariați din diferite secții care au făcut parte din această organizație și care, ulterior, au deținut importante funcții în partid și stat au fost : Ion Cioclu, Marin Jianu, Constantin Putinică etc. Din Celula PCdR a Atelierele CFR „Grivița” făceau parte la acea dată Stoica Chivu, Dumitru Popa, Constantin Doncea, Vasile Bâgu și alții¹.

După încetarea grevei, Lixandru s-a ocupat cu transportul pachetelor cu alimente la greviștii încarcerai.

Un referat de cadre din 26 noiembrie 1952 detalia activitatea politică ilegală depusă în perioada anilor '30 :

La începutul anului 1934 a fost mutat disciplinar la Atelierele CFR Nicolina Iași. Acolo a contribuit la ajutorarea tovarășilor închiși și strângerea de semnături împotriva procesului de la Craiova. La sfârșitul aceluiaș an, a revenit cu serviciul la Atelierele Grivița, unde a continuat activitatea în UTC. În 1935 a fost arestat împreună cu alți UTC-iști. La Siguranță a avut purtare proastă, a recunoscut legăturile sale cu trei UTC-iști, precum și munca pe care a avut-o. La proces a negat tot ce a declarat la Siguranță. A fost condamnat la un an și jumătate de închisoare, pe care a făcut-o la Jilava și Doftana. În închisoare a avut comportare bună. A fost primit în colectiv și a luat parte la acțiunile duse pentru îmbunătățirea regimului deținuților politici².

Lixandru și-a executat pedeapsa în închisoarea militară Jilava și penitenciarele Doftana și Văcărești (mart. 1935 – 17 sept. 1936). Aici a fost coleg de detenție cu Grigore Preoteasa, Ofelia Manole, Victor Tâmler etc. Într-o fișă de evidență a ilegalistului Vasile Lixandru, întocmită de Secția Cadre a CC al PMR la data de 16 aprilie 1952, la rubrica „Cum s-a purtat la proces, în închisoare, în lagăre”, Lixandru a menționat : „La proces m-am purtat bine cât și la Închisoare, participând la lupta pentru regim politic în închisori”³. Ceea ce Lixandru a „omis” să declare în acest document este că la Siguranță a dat câteva declarații referitoare la activitatea ilegală a colegilor săi din UTdC, declarații pe care, ulterior, le-a retractat în instanță.

La Arhivele Naționale Istorice Centrale din București se găsesc patru dosare întocmite de Siguranța interbelică pe numele tânărului comunist Vasile Lixandru.

Dintr-o fișă personală întocmită în anii '40 pe numele lui Vasile Lixandru, zis „Pavel”, aflăm că acesta a fost arestat de Direcția Generală a Poliției în ziua de 4 martie 1935 și înaintat Consiliului de Război al Corpului 2 Armată pentru judecare. Prin Sentința nr. 776 din 16 septembrie 1935 a Consiliului de Război al Corpului 2 Armată, Vasile Lixandru a fost condamnat la un an și șase luni închisoare, 5.000 de lei amendă și 500 de lei cheltuieli de judecată pentru infracțiuni de tulburare a liniștii publice. De asemenea, din același document reiese că, la data arestării, Lixandru locuia în București, strada Grigore Pleșoianu, nr. 3, și, potrivit semnalmentelor, avea o înălțime de 1,63 metri⁴.

Într-unul din cele 4 dosare întocmite de Siguranță se găsește și un extras din Sentința nr. 776 din 16 septembrie 1935 a Consiliului de Război al Corpului 2 Armată din care aflăm că Vasile Lixandru a fost declarat culpabil „pentru faptul de propagandă pt. creierea

1. Ilie Ceaușescu, *P.C.R. – stegarul luptelor revoluționare din anii 1929-1933*, Editura Științifică, București, 1971, pp. 239-240.

2. Referat de cadre din 26 noiembrie 1952 (ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică (dosare-anexă), dosar nr. 98/1953, ff. 1-2).

3. Fișa de evidență a ilegalistilor nr. 14857 din 16 aprilie 1952 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR pe numele lui Vasile Lixandru (ANIC, fond 95, dosar nr. 122328, fv. 68).

4. ANIC, fond 95, dosar nr. 73025/7019, ff. 1-2.

de nuclee comuniste și agitație comunistă, prev. și penal de art. 19 și 11 al. II din Legea pt. reprimarea unor manifestațiuni, comb. cu art. 28 din aceeași Lege și cu Î.D.R. Nr. 255/1934 [Înalt Decret Regal – *n.n.*]¹.

În seara zilei de 4 martie 1935 au avut loc în București mai multe descinderi ale Corpului Detectivilor din Direcția Generală a Poliției la câteva adrese unde se presupunea că se găsesc comuniști și material de propagandă comunistă (strada Profetului, nr. 20, strada Dristorului, nr. 35 și strada Sf. Nicolae Tei, nr. 83). Cu această ocazie a fost dezmembrată organizația UTdC din București, s-a ridicat aparatură de multiplicare a manifestelor și s-au confiscat materiale de propagandă. Un tabel nominal cu 12 persoane arestate în urma descinderilor figurează într-unul din cele patru dosare. Iată lista întreagă a persoanelor reținute de Corpul Detectivilor la 13 martie 1935: Ofelia Manole (născută Zeidman) alias „Irina”, conducătoarea organizației UTdC București (n. 1908, orașul Reni, Republica Moldova – d. 1983), Ioji I. Schneiberg (n. 1917, mun. Târgu-Neamț, jud. Neamț), Victor Tamler (n. 1912, Brodi, Polonia), Reghina Berr (n. 1901), Pesia Hinde Romer, alias „Pepi” (n. 1908, Vijnîța), Vasile Lixandru, zis „Pavel” (n. 1914), Grigore Preoteasa, alias „Sorel” (n. 25 aug. 1915, mun. București – d. 4 nov. 1957, Moscova, URSS), Ana Wexler, alias „Angela” (n. 1914, Bălți, Republica Moldova), Asia Micnici (n. 1909, Chișinău, Republica Moldova), Haia Umanski (n. 1907, com. Tarutino, Cetatea Albă, Republica Moldova), Leon Tismineski (Tismăneanu Leonte) alias „Leon” zis „Elea” (n. 26 febr. 1912, Soroca, Republica Moldova – d. 1981) și Ilona Pap, alias „Ilonka” (n. 1911, com. Macau, Cenad, Ungaria)².

Potrivit istoricului Cristina Diac, la această ședință, care a avut loc într-o casă conspirativă de pe strada Caraiman (cartierul Grivița), participanților nu li s-au dat detalii referitoare la numele tovarășilor convocați sau despre scopul întrunirii³.

Casa fusese închiriată de secretara Comitetului UTdC București, Ofelia Manole, cea care a și condus lucrările ședinței alături de Grigore Preoteasa (pe lângă cei amintiți mai sus, la ședință a luat parte și Nicolae Ceaușescu, care a reușit să fugă la scurtă vreme după intervenția polițiștilor). Muncitorului Vasile Lixandru, numit și „ucenicul lui Doncea”, i s-au cerut detalii despre tinerii muncitori ceferiști în vederea organizării unei greve⁴.

În timp ce se afla închis la Penitenciarul Doftana, la data de 27 mai 1936 a fost transferat la Penitenciarul corecțional Craiova pentru a depune mărturie în procesul lui Grigore Preoteasa care urma să se desfășoare în ziua de 10 iunie 1936.

După eliberarea din închisoare nu a mai luat legătura cu UTdC, de teamă să nu fie din nou arestat. A fost încorporat la Regimentul 2 CFR Chitila, unde nu a stat prea mult, deoarece, fiind susținător de familie, a fost lăsat la vatră după perioada de instrucție. În a doua jumătate a anului 1937, pe baza unor acte false, s-a angajat la Arsenalul Armatei din București, unde a lucrat până în primăvara anului 1938, când va reveni la Atelierele Grivița din București ca flotant (apr. 1938 – ?). După câteva luni a fost transferat în interes de serviciu la Atelierele CFR din Cluj (1938 – sept. 1940), de unde în septembrie 1940, a fost transferat la Atelierele CFR-Triaj din Brașov (sept. 1940 – 1945). În timpul războiului antisovietic a sprijinit – prin intermediul unor simpatizanți ai PCdR – anumiți deținuți politici închiși de regimul antonescian (a activat la Ajutorul Roșu).

1. Extras din Sentința nr. 776 din 16 septembrie 1935 a Consiliului de Război al Corpului 2 Armată (ANIC, fond 95, dosar nr. 73025/31, f. 4).

2. ANIC, fond 95, dosar nr. 73025/7019, fv. 6.

3. Cristina Diac, „Ceaușescu și modelele lui feminine”, *Adevărul*, 28 iulie 2011 (http://www.adevarul.ro/actualitate/adevaratul_ceausescu/Ceausescu_si_modelele_lui_feminine_0_524947816.html#, accesat pe 28 iulie 2011).

4. *Ibidem*.

Pe 27 martie 1944, Grupa I C din Direcția Poliției de Siguranță semnală prezența lui Vasile Lixandru, zis „Bot”, la Atelierele CFR-Triaj din Brașov, care ar fi desfășurat activitate comunistă în rândul muncitorilor. Agenții Grupei I C recomandau conducerii Direcției Poliției de Siguranță identificarea și ținerea sub observație a comunistului Lixandru de către Chestura Poliției Brașov pentru „a i se stabili activitatea”¹. Trecând la executarea ordinului de supraveghere a ceferistului Vasile Lixandru, domiciliat în Brașov, strada Virgiliu, nr. 2, Chestura Poliției Brașov a întocmit la data de 3 mai 1944 un raport către Direcția Poliției de Siguranță și în care comunica îndeplinirea misiunii :

Din informațiuni reese că el este cunoscut ca simpatizant comunist. A fost pus în supraveghere, însă până în prezent nu s-a putut stabili dacă activează în mișcarea comunistă. Supravegherea lui continuă și noile constatări vor fi raportate la timp².

Potrivit acestui document, putem afirma că implicarea lui Vasile Lixandru în mișcarea comunistă către sfârșitul războiului a fost minimală.

După întoarcerea armelor, Lixandru s-a implicat în organizarea muncitorilor din Atelierele CFR din Brașov în sindicate. În urma primirii în rândul membrilor de partid (februarie 1945), a fost numit secretar de celulă, secretar al organizației PCR a Plasei Rupea, iar apoi secretar al Comitetului de Partid CFR Brașov. La începutul anului 1946 va fi scos din producție și numit responsabil organizatoric în Biroul Comitetului Sectorului II PCR Brașov (1946 – ian. 1947). În următorii trei ani, Lixandru a fost promovat în diferite funcții politice : responsabil al Secției Organizații de Masă (ian. 1947 – 1948) și șef al Secției administrative din cadrul Biroului Comitetului Județean PCR Târnava Mare (1948 – mart. 1950). În această perioadă a fost sancționat pe linie de partid cu „vot de blam” pentru că și-a pierdut carnetul de membru de partid.

Din fișa de evidență întocmită în 1949 de Federația Națională a Foștilor Deținuți Politici și Deportări Politici Antifasciști pe numele lui Vasile Lixandru aflăm că la acea dată acesta locuia în Mediaș, pe strada Filimon Sârbu, nr. 10, și că era căsătorit cu Elena Lixandru, cu care avea trei copii (primul era născut pe 1 aprilie 1939, al doilea pe 8 septembrie 1940, iar cel de-al treilea pe 10 octombrie 1943)³.

În urma absolvirii Școlii Medii de Partid de șase luni de la Brașov, a fost numit în funcția de președinte al Sfatului Popular regional Sibiu (oct. 1951 – iul. 1952). La Sibiu, Lixandru locuia alături de soție și cei patru copii pe strada Costache Negruzzi, nr. 3. După doi ani petrecuți la Sibiu, a fost mutat în funcția de președinte al Sfatului Popular regional Stalin (iul. 1952 – iul. 1955). În toamna aceluiași an, la alegerile de deputați pentru MAN care au avut loc în ziua de 30 noiembrie 1952 a fost ales deputat din partea circumscripției electorale Stalin-Est, Regiunea Stalin⁴ (30 nov. 1952 – 3 febr. 1957).

Inițial, Biroul Comitetului Regional Stalin al PMR l-a criticat în repetate rânduri pe Lixandru pentru modul neplanificat în care își ducea munca pe linie de stat, însă odată cu trecerea timpului, Lixandru a reușit să obțină rezultate bune, conducerea locală de partid apreciindu-l pentru modul în care pune în practică hotărârile partidului și Consiliului de

1. Nota nr. 1314 din 27 martie 1944 a Grupei I-a C (*ibidem*, dosar nr. 73025, ff. 1-2).

2. Raport nr. 166-S din 3 mai 1944 trimis Direcției Poliției de Siguranță din cadrul Direcției Generale a Poliției, document semnat de chestorul Poliției Brașov, Traian Antonescu, și de șeful Biroului Siguranță, N. Zamfir (*ibidem*, f. 4).

3. Fișa nr. 291 întocmită în 1949 de către Federația Națională a Foștilor Deținuți Politici și Deportări Politici Antifasciști pe numele lui Vasile Lixandru (ANIC, fond 45, dosar nr. 226, f. 120).

4. Vezi lista deputaților aleși în Marea Adunare Națională în România liberă, 3 decembrie 1952, p. 2.

Ministri (a reușit să se remarce prin modul în care a rezolvat o serie de probleme din domeniul agriculturii : însămânțări, colectări, recoltări etc.).

În calitate de președinte al Sfatului Popular regional Stalin, Lixandru Vasile a apărut în mai multe articole de presă publicate în organul local de presă *Drum nou*. Dintr-un asemenea articol aflăm că în perioada în care s-a aflat la cârma regiunii Stalin, în orașul Stalin s-a construit Parcul de Cultură și Odihnă „Stalin” amplasat în cartierul uzinelor de tractoare, având o suprafață de 21 ha. Acest complex a fost construit cu ocazia celui de-al IV-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților care a avut loc la București în perioada iulie-august 1953. Tot cu prilejul acestei manifestări, în întreaga regiune Stalin a fost declanșată o amplă acțiune de înfrumusețare a satelor și orașelor, pentru a se crea un cadru propice pentru serbările câmpenești și întrecerile sportive care urmau să fie organizate. De asemenea, cu același prilej, în întreaga regiune au fost amenajate și construite două terenuri de baschet, 16 terenuri de volei, 11 terenuri de fotbal, patru arene de popice, dar și cămine culturale, cluburi, baze sportive pentru atletism și natație :

În ziua deschiderii Festivalului, în toate comunele și satele din regiune se vor ține serbări câmpenești, vor avea loc schimburi de experiență între echipele artistice de amatori din numeroase comune. Această acțiune se va desfășura pe întreaga perioadă a Festivalului. Deasemeni, în timpul desfășurării Festivalului vor fi organizate în întreaga regiune sute de matchuri de fotbal, voleibal, baschet, atletism, tir, gimnastică, oină, popice etc., competiții care vor culmina cu întâlnirea internațională prietenească din ziua de 2 August a.c. dintre selecționata „Dinamo” și echipa „Bástya” din Budapesta. În aceeași zi va fi deschisă într-un cadru festiv, faza regională a „Spartachiadei satelor” la atletism, oină, gimnastică și voleibal, care se va desfășura în timpul Festivalului¹.

Ședința Biroului Politic al CC al PMR din 26 iulie 1955 a avut pe ordinea de zi unele eliberări și numiri în funcție la MAI. Astfel, au fost aprobate : numirea colonelului Ioan Șerb în funcția de locțiitor al ministrului Afacerilor Interne ; eliberarea generalului-maior Ady Ladislau din funcția de locțiitor al ministrului Afacerilor Interne și trecerea lui într-un sector economic ; eliberarea lui Vasile Lixandru din funcția de președinte al Sfatului Popular regional Stalin și numirea lui în funcția de șef al DPLC ; eliberarea lui Ioan Tăbărcă din funcția de președinte al Sfatului Popular Regional Pitești și punerea lui la dispoziția MAI².

„ Șef al DPLC – formațiunea 0951 București (25 aug. 1955 – 30 iun. 1956) și șef al DGPCM – formațiunea 0951 București (1 iul. 1956 – sept. 1963).

Odată instalat în funcția de șef al DPLC, colonelul Vasile Lixandru a emis o serie de ordine și instrucțiuni care aveau menirea de a îmbunătăți regimul de detenție în unitățile și formațiunile DPLC. Astfel, la data de 20 octombrie 1955, șeful DPLC, colonelul Vasile Lixandru, și șeful Serviciului Pază și Regim din DPLC, locotenent-colonelul Jean Brucăr, au emis un ordin către toate unitățile exterioare ale DPLC prin care erau reglementate o serie de probleme legate de modul de întocmire a cererilor de grațiere a deținuților, cazurile de intrare în greva foamei, efectuarea perchezițiilor, întocmirea tabelor pentru

1. „Cum va arăta regiunea Stalin în zilele Festivalului. Convorbire cu tovarășul Vasile Lixandru, președintele comitetului executiv al sfatului popular al regiunii Stalin”, *Drum nou*, organ al Comitetului Regional PMR și al Sfatului Popular regional, regiunea Stalin, 1 august 1953.

2. Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan Duică și Liviu Țăranu, *Securitatea. Structuri cadre. Obiective și metode*, vol. I (1948-1967), Editura Enciclopedică, București, 2006, pp. 70-71.

munci etc. În acest ordin se mai preciza că, pe viitor, va fi interzisă pedeapsa în masă a deținuților, ceea ce demonstrează că, până la acea dată, se practicase pedeapsa colectivă a acestora :

Întrucât s-au semnalat mai multe cazuri de pedeapsă a deținuților în masă, pe camere, pentru acțiuni săvârșite de unul sau doi deținuți, fapt care a dus la unele acțiuni de nesupunere din partea celorlalți deținuți, se interzice cu desăvârșire pe viitor asemenea pedepse. Comandantul unității va lua măsurile necesare pentru identificarea deținuților vinovați și pedeapsa lor individuală¹.

La data de 28 februarie 1957, UM 0123/I București a trimis o adresă comandantului DGPCM, colonelul Vasile Lixandru, prin care îi solicita să dispună ca „în limita regulamentelor existente” să ia „cele mai severe măsuri de izolare a deținutului Godo Mihai”² care se afla încarcerat la Penitenciarul Râmnicu Sărat. Astfel, „din motive operative” care priveau UM 0123/I București, deținutului Mihai Godo nu trebuia să i se permită sub nicio formă comunicarea cu exteriorul ; să nu se permită interogarea sa în penitenciar ; să nu se permită transferul deținutului la alt penitenciar, regională de Securitate sau spital fără acordul UM 0123/I București ; să fie controlat o dată la 4 luni asupra comportării și stării de sănătate iar rezultatele să fie comunicate UM 0123/I București. Aceste măsuri aveau un grad înalt de secretizare – strict secret de importanță deosebită – ele urmând să fie cunoscute numai de către persoanele din conducerea DGPCM³.

După câteva zile, pe 2 martie 1957, Serviciul „D” din MAI – UM 0128 București trimitea o adresă comandantului DGPCM în care îi comunica să nu permită transferul deținutului Mihai Godo din Penitenciarul Râmnicu Sărat fără avizul Serviciului „D” din MAI. Totodată, în adresă se dispunea ca deținutul să fie ținut în „strictă izolare” și să nu i se permită comunicarea cu exteriorul⁴.

Colonelul Vasile Lixandru și colonelul Ilie Bădică s-au conformat ordinelor acestor două mari unități de Securitate, transmițând la rândul lor subordonaților că de soarta acestui deținut pot dispune doar ei.

1. Ordinul Serviciului Pază și Regim din DPLC nr. 039843 din 20 octombrie 1955, document semnat de șeful DPLC, colonelul Vasile Lixandru, și de șeful Serviciului Pază și Regim din DPLC, locotenent-colonelul Jean Brucăr (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 24 – Ordine circulare DPLC, ff. 109-112).
2. Godo A. Mihai (n. 25 sept. 1913, com. Dorobanți, jud. Arad) a fost un preot iezuit din Banat arestat în 1952 și condamnat ulterior la zece ani de închisoare pentru „crimă de înaltă trădare”. El a fost judecat și condamnat împreună cu alți preoți catolici, printre care și Monseniorul Vladimir Ghika (procesul a fost judecat de Tribunalul Militar Teritorial București care, în ziua de 24 octombrie 1953, a pronunțat sentințele). Toți au fost acuzați și judecați pentru „crimă de înaltă trădare” sau „complicitate la crimă de înaltă trădare” pentru că au purtat corespondență și o serie de discuții cu diplomați ai Legațiilor Franței, Italiei și Nunțiaturii Apostolice. Godo Mihai și-a executat pedeapsa în penitenciarele Jilava, Pitești, Cluj, Tribunal, Sighet, Oradea, Râmnicul Sărat și Văcărești, unde s-a îmbolnăvit grav de plămâni. Potrivit fișei matricole penale existente în Arhiva ANP, deținutul politic Godo Mihai a fost pus în libertate la expirarea pedepsei, pe 15 noiembrie 1962. În aceeași zi i s-a fixat domiciliu obligatoriu în orașul Gherla (AANP, fond Fișe matricole penale deținuți politici, fișa matricolă penală a deținutului Godo Mihai. Vezi și *Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2007, pp. 293-298).
3. Adresa „strict secretă” nr. 140/5953 din 28 februarie 1957 semnată de locuitorul șefului DIE – UM 0123/I București, colonelul Nicolae Doicaru (AANP, fond Secretariat, dosar nr. 9, vol. III, Materiale Informative 1957-1962, fv. 41).
4. Adresa „strict secretă” nr. 3/00580.279 din 2 martie 1957 semnată de șeful Serviciului „D” din MAI – UM 0128 București, locotenent-colonelul Vasile Tiriachiu (*ibidem*, f. 40).

Pe 5 martie 1957, locțiitorul directorului general al DGPCM, colonelul Mihai Ilie Bădică, îi transmitea comandantului Penitenciarului Râmnicu Sărat, locotenent-major Alexandru Vișinescu, un ordin prin care îi cerea să-l izoleze complet pe deținutul Mihai Godo, să nu-i permită „sub nici o formă” să comunice sau transmită ceva în exteriorul unității :

În acest scop atât personalul de serviciu (medicul, of. sanitar etc.), cât și diferite organe de control când vor lua contact cu acest deținut, *vor fi însoțiți de dv. personal* [subliniere în textul original – n.n.]. Nu veți permite sub nici o formă înțelegerea sa în unitate, transferarea la alte unități, la diferite regiuni de Securitate, sau din motive de boală la infirmerie sau spital, fără aprobarea scrisă a Conducerii Dir. Generale (Col. Lixandru V. sau Col. Bădică I.), care va trebui cerută în prealabil. Periodic (la 1.IV.; 1.VII.; 1.X.1957; 1.I.1958 ș.a.m.d.), veți raporta direct tov. Col. Lixandru V. sau mie personal, comportarea și starea sănătății deținutului Godo Mihai. Măsurile ordonate mai sus au caracter permanent, iar eventualele schimbări în situația acestui deținut vi se vor comunica la timp. Vă atrag atenția asupra luării tuturor măsurilor pentru executarea întocmai a celor menționate mai sus¹.

După o lună, la punerea în practică a măsurilor menționate, locotenentul-major Alexandru Vișinescu îi raporta colonelului Ilie Bădică că deținutul Mihai Godo a intenționat să adreseze Prezidiului MAN o petiție în care erau prezentate persecuțiile la care era supus :

se manifestă nemulțumit față de regimul care i se aplică și tratamentul medical care i se aplică, fapt pentru care i sa înaintat o cerere către Prezidiu Marii Adunări Naționale, la data de 9 martie 1957 și a primit răspuns că nu i se acordă nimic din cele solicitate².

După două zile după primirea acestui raport, colonelul Ilie Bădică informa cu promptitudine, la rândul său, conducerea DIE – UM 0123/I București asupra comportării deținutului Godo Mihai³.

În următoarele luni de zile, comandantul Penitenciarului Râmnicu Sărat a adresat și alte rapoarte conducerii DGPCM prin care arăta că deținutul Mihai Godo „se scoală noaptea din somn și începe să vorbească singur, să râdă și alte manifestări de halucinație” și că ar fi fost suferind de neuroastenie pentru care primea tratament⁴. Totodată, Mihai Godo își exprima dorința de a fi lăsat să doarmă ziua în pat⁵, să i se permită să-și vadă familia, să i se permită o întrevvedere cu procurorul militar care avea în supraveghere penitenciarul și să fie internat în spital⁶. Chiar și medicul penitenciarului, Aurel Dumitrescu, într-un raport medical din martie 1959, atrăgea atenția asupra faptului că deținutul Mihai Godo (Matricola nr. 388, celula nr. 28) trebuie internat în spital rapid din cauza înrăutățirii stării de sănătate⁷ (pe

1. Adresa „strict secret de deosebită” nr. S/110 din 5 martie 1957 semnată de colonelul Ilie Bădică, locțiitor al directorului general al DGPCM (*ibidem*, f. 38).

2. Adresa „secretă” nr. 0427 din 3 aprilie 1957 semnată de comandantul Penitenciarului Râmnicu Sărat, locotenent-major Alexandru Vișinescu (*ibidem*, f. 37).

3. Adresa „strict secretă” nr. S/110 din 5 aprilie 1957 semnată de locțiitorul directorului general al DGPCM, colonelul Ilie Bădică (*ibidem*, f. 36).

4. Adresa „strict secretă” nr. 0739 din 21 iunie 1957 semnată de comandantul Penitenciarului Râmnicu Sărat, locotenent-major Alexandru Vișinescu (*ibidem*, f. 35).

5. Adresa „secretă” nr. 08 din 3 ianuarie 1958 semnată de comandantul Penitenciarului Râmnicu Sărat, locotenent-major Alexandru Vișinescu (*ibidem*, f. 29).

6. Adresa „secretă” nr. 0711 din 2 aprilie 1958 semnată de comandantul Penitenciarului Râmnicu Sărat, locotenent-major Alexandru Vișinescu (*ibidem*, f. 30).

7. Referat medical întocmit de medicul Penitenciarului Râmnicu Sărat, dr. Aurel Dumitrescu, anexat raportului „strict secret” al comandantului Penitenciarului Râmnicu Sărat, locotenent-major Alexandru Vișinescu, nr. 0385 din 28 martie 1959 (*ibidem*, f. 21).

raportul medicului se găsește apostila colonelului Lixandru Vasile care preciza că permite transferul deținutului la spital și ordona comandantului tratarea acestuia, pe mai departe, în unitate). Conducerea DGPCM, prin coloneii Vasile Lixandru sau Ilie Bădică, transmitea cu celeritate DIE asupra informațiilor sosite de la Penitenciarul Râmnicu Sărat.

Acest schimb de adrese reliefează clar modul de subordonare al DGPCM față de unitățile de Securitate care funcționau în cadrul aparatului central al MAI. Această corespondență este relevantă și pentru că demonstrează modul în care conducerea DGPCM era dispusă să încalce regulamentele de ordine interioară ale Direcției, precum și legile și Constituția RPR dacă, din ordin superior, i se cerea aplicarea anumitor măsuri împotriva unor deținuți politici.

Cazul deținutului Mihai Godo nu este singular – sute de astfel de documente din anii '50-'60 se găsesc în Arhiva ANP: conducerea aparatului de penitenciare putea impune după bunul-plac sau din ordinul conducerii MAI un regim infernal pentru deținuții politici aflați în vizorul organelor de Securitate.

Prin Decretul nr. 242 din 26 mai 1958, colonelului Vasile Lixandru i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a IV-a, pentru „rezultate deosebite obținute în muncă; pentru curajul, devotamentul, priceperea și spiritul de sacrificiu dovedit în îndeplinirea sarcinilor de serviciu; pentru contribuția adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”¹. Totodată, prin același act normativ, au mai fost decorați cu diferite ordine și medalii o serie de subordonați ai șefului DGPCM: colonelul Marin Constantinescu, colonelul Ștefan Koller, colonelul Constantin Fetcu, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu, locotenent-colonelul Ioan Tăbărcă, locotenent-colonelul Mihail Roman, locotenent-colonelul Mihail Gheorghiu, locotenent-colonelul Dumitru A. Condurache, maiorul Petrache S. Goiciu, maiorul Gheorghe I. Timofte, locotenent-colonelul Iancu A. Brucăr, maiorul Nicolae Moromete, maiorul Ștefan D. Ivașcu, căpitanul Gheorghe I. Anton etc. Din expunerea de motive care însoțește Decretul nr. 242 din 26 mai 1958, aflăm pentru ce au fost decorați acești militari:

Pentru rezultatele deosebite obținute în muncă, prin sporirea suprafețelor agricole din Delta Dunării cu 5.000 ha teren, lucrare ce a fost terminată cu 8 luni înainte de termen, în cadrul căreia s-a realizat un beneficiu de 1.300.000 lei, precum și pentru merite deosebite aduse în îndeplinirea și depășirea planului de producție pe anul 1957, propunem ca unui număr de 74 ofițeri, sergenți și angajați civili din Ministerul Afacerilor Interne, să li se confere ordine și medalii ale Republicii Populare Române².

Aceste rezultate „deosebite” fuseseră obținute prin munca depusă de miile de deținuți politici și de drept comun în coloniile de muncă din Delta Dunării și Balta Brăilei (mulți dintre ei și-au pierdut viața în timpul acestor operațiuni de desecare, din cauza ritmului infernal de lucru și al regimului inuman de detenție).

Pe 18 decembrie 1958, colonelul Vasile Lixandru adresa Secției Organizațiilor de Partid a CC al PMR un raport informativ³ în care preciza unele probleme ale deținerii în unitățile DGPCM, situația numerică a deținuților de drept comun și contrarevoluționari (după originea socială, categoria socială și durata condamnării) aflați în penitenciare și

1. Decretul nr. 242 din 26 mai 1958 pentru conferirea de ordine și medalii unor militari și angajați civili din Ministerul Afacerilor Interne (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 243/1958, f. 1).

2. Expunere de motive semnată de ministrul Afacerilor Interne, general-colonel Alexandru Drăghici (*ibidem*, f. 10).

3. AANP, fond Secretariat, dosar nr. 9 – Materiale informative 1957-1962, vol. III, ff. 163-170.

colonii de muncă la data de 1 decembrie 1958. Documentul reprezintă o radiografie a sistemului penitenciar condus de colonelul Vasile Lixandru la acea dată :

Direcția generală a penitenciarelor și coloniilor de muncă este înființată pe baza structurii organizatorice a Ministerului Afacerilor Interne, în conformitate cu Decretul nr. 729/951 [de fapt, actul normativ prin care se reglementa organizarea și funcționarea DGP era o Hotărâre a Consiliului de Miniștri, și nu un Decret al Prezidiului MAN, așa cum apare în textul original – *n.n.*], fiind organul central însărcinat cu conducerea, organizarea, îndrumarea și controlul unităților de penitenciare, coloniilor de muncă (formațiunilor) și coloniilor de reeducare pentru minori.

Direcția generală a penitenciarelor și coloniilor de muncă se conduce după legi, decrete, hotărâri, regulamente de ordine interioară – aprobate de conducerea Ministerului Afacerilor Interne și ordine ale ministrului Afacerilor Interne.

Unitățile DGPCM se călăuzesc în activitatea lor după principiul socialist al deținerii, și anume, izolarea elementelor condamnate pentru a le pune în imposibilitatea de a mai săvârși fapte periculoase pentru societate și în același timp pentru a le reeduca și adapta la condițiile viețuirii în comun prin muncă și acțiuni cultural-educative.

Structura organizatorică a Direcției generale a penitenciarelor și coloniilor de muncă este următoarea :

- a) Conducerea Direcției generale, formată din un director general și trei locțiitori director general, respectiv un locțiitor pentru probleme de pază și regim, un locțiitor pentru probleme de Spate și un locțiitor pentru munca politică, având și funcția de șef al Secției politice.
- b) Un aparat central format din o Direcție economică, opt servicii independente și anume :
 - Serviciul Pază Și Regim
 - Serviciul evidență deținuți
 - Serviciul Cadre
 - Serviciul financiar
 - Serviciul aprovizionare-gospodărire
 - Serviciul cultural-educativ
 - Serviciul inspectori-control
 - Serviciul colonii minori

O Secție politică și o Secție secretariat independentă.

- c) În exterior un număr de 54 de penitenciare, 37 de colonii de muncă (formațiuni), 8 colonii de minori și 2 puncte de primire a copiilor.

În afara acestor unități de detenție și reeducare, DGPCM mai are o serie de unități cu caracter productiv.

Unitățile de detenție – penitenciare și colonii de muncă (formațiuni) după categoria de deținere, se împart în două mari grupe – respectiv – unități de detenție pentru contrarevoluționari și unități de detenție pentru drept comun.

Unitățile de detenție pentru contrarevoluționari sunt : Formațiunile : Aiud, Gherla, Culmea și penitenciarele Făgăraș, Galați, Jilava, Miercurea-Ciuc, Pitești și Râmnicul Sărat. Restul unităților având specific – drept comun –, iar din acestea un număr de 16 unități de penitenciare cu specific drept comun au și secție pentru contrarevoluționari.

Din punct de vedere al deținerii, unitățile DGPCM sunt organizate conform regulamentelor interioare de specific pentru bărbați, femei și minori.

Pentru femei sunt organizate un număr de 7 unități de detenție și anume :

- La penitenciarul Miercurea-Ciuc (contrarevoluționare), la formațiunile Tulcea, Domnești, penitenciarul Alba Iulia, Buzău și Formațiunea Mislea (majore și minore) drept comun, iar minorii condamnați sunt ținuti la Penitenciarul Ocnele Mari.

Numărul total al deținuților aflați la 1 decembrie 1958 în unitățile DGPCM a fost de 85.179, din care 75.054 de drept comun și 10.125 contrarevoluționari.

Din efectivul de drept comun 9.501 au fost din categoria preveniți, 5.835 condamnați în prima instanță, iar 59.718 condamnați definitiv.

Din efectivul de contrarevoluționari, 639 au fost din categoria preveniți, 771 condamnați în prima instanță, 7.936 condamnați definitiv, iar 780 au fixat loc de muncă conform D.L. 89/1958.

Deținerea în unitățile DGPCM se face în baza următoarelor documente :

- Mandat de arestare preventiv.
- Mandat de executare pedepsei și copie de pe hotărârea judecătorească.
- Decizie MAI pentru cei cu loc de muncă fixat toate acestea găsindu-se în dosarul personal al deținutului care este întocmit de organele MAI (miliție, securitate, penitenciare).

Regimul în unitățile DGPCM se aplică conform regulamentelor interioare de specific DGPCM, aprobate de conducerea Ministerului Afacerilor Interne, fiind intrate în vigoare în aprilie 1955 și completate prin ordine și instrucțiuni ale DGPCM, aprobate de conducerea MAI. Regimul ce se aplică deținuților reglementează ordinea interioară în locurile de detenție, măsurile de ordin administrativ și sanitar, precum și drepturile și îndatoririle deținuților.

În ceea ce privește măsurile de ordin sanitar, acestea sunt asigurate prin medici, oficiali sanitari sau felceri, cu care sunt încadrate toate unitățile DGPCM, atât pentru bărbați, cât și pentru femei, având la dispoziție medicamentele necesare.

Pentru deținuții bolnavi sunt organizate penitenciare-spital în care sunt tratate majoritatea cazurilor (ex. spitalul Formațiunilor Aiud, Poarta Albă, Penitenciarul Văcărești, Zalău și Tg. Ocna), iar cazurile de urgență conform regulamentelor, cu aprobarea comandantului pentru DC și DGPCM pentru CR, sunt internate și în spitalele locale ale Ministerului Sănătății. În unitățile de detenție pentru femei s-au creat posibilități pentru asistența și îngrijirea copiilor nou născuți și de vârstă mică, creându-se în unele locuri maternități și creșe corespunzătoare din punct de vedere sanitar, ca de ex. la Penitenciarul Văcărești.

Echipamentul, cazarmamentul și hrana deținuților sunt asigurate conform normelor în vigoare, aprobate prin HCM ; în ceea ce privește hrana pentru fiecare categorie de deținuți, sunt stabilite norme ale căror calorii variază între 2900-3446.

În ceea ce privește drepturile și îndatoririle deținuților acestea sunt aplicate în raport de categoria de detenție, respectiv DC și CR.

Deținuților contrarevoluționari nu li se acordă din drepturile prevăzute în regulament decât acela al plimbării și de a face cereri organelor de stat, respectiv câte 3 cereri pe an.

Deținuților de drept comun li se aplică dreptul de a primi de la familiile lor pachete cu alimente în greutate de 5 kg și o sumă de bani până la 50 de lei, vorbitor cu acestea, a trimite și primi scrisori, a se adresa în scris cu cereri sau reclamații organelor de partid și de stat. Drepturile enumerate mai sus pentru deținuții de drept comun se aplică diferențiat pentru deținuții aflați în prevenție, cei condamnați care nu muncesc și cei condamnați care muncesc.

Deținuții de drept comun preveniți au dreptul :

- Să primească lunar un pachet cu alimente cu o greutate până la 5 kg și suma de 50 de lei, să aibă vorbitor cu avocatul și familia, toate acestea admițându-se numai cu avizul organelor anchetatoare.
- Să facă plimbare până la o oră zilnic.

Deținuții de drept comun condamnați care nu muncesc au dreptul :

- Să primească pachet cu alimente cu greutate până la 5 kg de la familie, odată la 3 luni, suma de 50 de lei pentru cumpărături personale și până la 300 de țigări.
- Să aibă vorbitor și să scrie acasă familiei.
- Să facă plimbare zilnic până la o oră.
- Să se adreseze în scris, în plic închis sau deschis, organelor de partid și de stat, cu câte o scrisoare pe an.

Deținuții de drept comun condamnați care muncesc beneficiază de toate drepturile celor din categoria ce nu muncesc, deosebirea constând în faptul că acestea (enumerate mai sus)

se acordă lunar, iar atunci când sunt evidențiați în muncă, primesc ca stimulente pachet, scrisoare și vorbitor în plus.

Pentru deținuții care comit abateri se aplică următoarele pedepse, după gravitatea abaterii comise și care duc la îmbunătățirea stării disciplinare și reeducarea lor :

- retragerea dreptului de a primi sau trimite scrisori, de a primi pachete, a dreptului la vorbitor pe termen până la două luni ;
- izolarea pe termen până la 10 zile ;
- pedeapsa cu carceră până la 7 zile ; iar pentru cei care muncesc, anularea beneficiului de zile câștigate pe baza muncii prestate, care duce la eliberare înainte de termen.

Această anulare se poate face parțial sau total, în raport de gravitatea abaterilor.

Principalul mijloc de reeducare al deținuților în unitățile DGPCM îl constituie munca. Locurile de deținere unde condamnații muncesc sunt penitenciarele productive și coloniile de muncă (formațiuni) organizate separat pentru bărbați, femei, minori și separat pentru deținuții contrarevoluționari.

Din punct de vedere al folosirii deținuților în munca productivă, avem :

- Colonii de muncă (formațiuni) cu specific de agricultură (orezării și culturi intensive ca spre exemplu : formațiunile Banloc, Bertești, Cotul Lung, Dohangia, Dedulești, Luciu Giurgeni, Mărculești, Măxineni, Perieți, Salonta, Tămădău, Penitenciarul Buzău, formațiunile Poarta Albă, Peninsula, Domnești, Tulcea, Văcărești, Popești Leordeni, Buciumeni, N. Bălcescu) etc.
- Colonii de muncă cu specific de construcții industriale și mine ca spre exemplu formațiunea Borzești, Brad Musariu, Almașu Mare, Roșia Montana.
- Penitenciare cu secții productive în ramurile industriale : tâmplărie, croitorie, cizmărie, țesut covoare, metalurgie etc. care produc în general bunuri de larg consum. Printre acestea sunt : penitenciarul Craiova, Târgșor, Mislea, Mărgineni, Aiud, Gherla.
- Gospodării de stat socialiste proprii ale MAI ca spre exemplu : Gospodăria Chilia Veche, Salcia, Vlădeni, Saligny și Tichilești.
- O gospodărie anexă la Periș.

În afară de munca organizată în colonii de muncă și penitenciare productive, în majoritatea locurilor de detenție deținuții condamnați pentru infracțiuni de drept comun definitiv și în prima instanță sunt folosiți la munci exterioare tot de natura celor de mai sus, pe bază de contract cu anumite organizații economice, pentru a lucra în timpul zilei, fiind readuși în locurile de detenție la sfârșitul zilei de muncă, în orele prevăzute de regulament.

O parte din deținuți prestează munci gospodărești cu caracter de autodeservire în interiorul locurilor de deținere (bucătări, brutari, grăjdari, croitori, cizmari, fierari etc.).

Reeducarea deținuților prin muncă se face în baza următoarelor acte normative :

1. Decretul nr. 720/1956 pentru reglementarea punerii în libertate înainte de termen pe baza muncii prestate și a bunei comportări a condamnaților, precum și regulamentul și instrucțiunile pentru aplicarea acestui decret.

Prin decretul nr. 720/1956 muncile prestate de condamnați se clasifică după cum urmează :

- a. munci excepționale,
- b. munci foarte grele,
- c. munci grele,
- d. munci obișnuite.

În aceste categorii de muncă sunt încadrate prin regulament meseriile și funcțiile după specificul și greutatea muncilor prestate. Quantumul de pedeapsă ce urmează a fi considerat ca executat de condamnați este veritabil în funcție de îndeplinirea normei și poate fi de la 6 zile executate din pedeapsă pentru o zi muncită.

2. Decretul 126/1958 care prevede punerea în libertate supravegheată a unor deținuți condamnați pentru infracțiuni de drept comun cu pedepse până la 5 ani după executarea a 1/3 din pedeapsă.

Aplicarea acestui decret practic, urmează a se face abia în trimestrul I 1959, în prezent efectuându-se lucrări premergătoare de selecționare a deținuților cărora să li se aplice acest decret.

La 1 decembrie 1958 din totalul de 75.054 deținuți de drept comun, au lucrat efectiv în producție 35.388 iar 6.644 la munci de autodeservire, în total au fost scoși la muncă 42.032. Restul de 33.022 nu au lucrat fiind preveniți, condamnați în prima instanță, inapți, recidiviști, condamnați la MSV sau nefolosiți la muncă întrucât pe timpul iernii volumul lucrărilor se reduce foarte mult.

La aceeași dată, din totalul de 10.125 contrarevoluționari au muncit 397, iar din totalul de 780 cu loc de muncă fixat în baza DL 89/1958, au fost la muncă 242.

Asigurarea pazei și supravegherii tuturor deținuților din unitățile DGPCM se face prin sergenți reangajați ai Direcției noastre generale, militari în termen și Comandantul trupelor de Securitate și grăniceri și printr-un batalion de militari în termen ai fostului Grup de lucru din cadrul Direcției șapte MAI, în prezent UM 0168 București, unitate în subordinea DGPCM. Pentru paza, escortarea și supravegherea deținuților, precum și pentru administrarea bunurilor unităților noastre, atât în central, cât și în exterior, avem 625 ofițeri, 5.811 corp sergenți reangajați, 1.894 militari în termen și 2.224 angajați civili din care: în aparatul central al Direcției generale, 103 ofițeri, 2 corp serg. reangajați și 276 angajați civili, restul executându-și atribuțiile de serviciu în unitățile din teritoriu.

Pentru anul 1959 suntem în curs de organizare a mai multor unități de prestări de munci (colonii de muncă), cât și unități productive proprii. Pentru aceasta ni s-a mai suplimentat schema de Organizare printr-o Hotărâre a Consiliului de Miniștri, trecându-se la organizarea coloniilor de muncă ca de exemplu pe valea Cara-Su (fosta vale a Canalului Dunăre – Marea Neagră), 3 colonii de muncă în cadrul întreprinderilor miniere de aur, plus alte colonii ce le vom stabili cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii și Ministerul Construcțiilor pentru anul 1959.

Ne-am propus, ținând cont de posibilitățile de pază azi existente, să scoatem la munci în anul 1959, peste 60.000 deținuți.

Planul valoric al producției globale pe anul 1958 a fost de 123.635.187 lei, iar planul valoric al investițiilor în unitățile noastre productive pe bază de plan CSP a fost de 54.751.000. În afara realizărilor de bunuri de larg consum care constă în creșterea și îngrășătoria a 1.044 porci, producția de lapte, lână, carne și peste 1.100 vagoane cereale și plante industriale (grâu, porumb, floarea soarelui, sfeclă de zahăr, mazăre, orz, etc.) s-a mai realizat 106.000.000 lei ca venituri la bugetul statului, aceasta ca urmare a plății prestațiilor de munci a deținuților la diverse unități socialiste.

Ne străduim să folosim la munci cât mai mulți deținuți recuperând în bună parte cheltuielile ce se fac cu aceștia pe timpul detenției.

Raportez că se cheltuiește cu un deținut 22 lei pe zi. În această sumă se includ hrana, echipamentul și cheltuiala cu cadrele ce deservesc unitățile noastre. Față de cheltuiala imensă ce se face cu aceștia, suntem departe de a spune că am reușit să scoatem ceea ce ar trebui. Avem și unele greutăți prin faptul că nu avem cadre imediat la dispoziție și astfel nu putem organiza și înființa noi colonii de muncă ori de câte ori este nevoie. În situația când ni se aprobă printr-o Hotărâre a Consiliului de Miniștri suplimentarea schemei, trec săptămâni și chiar luni de zile până încadrăm în special personalul civil de specialitate (contabili, gestionari, ingineri sau funcționari cu pregătire medie).

Din această cauză nu putem scoate la munci un număr mai mare de deținuți.

De asemenea, pentru paza și escortarea deținuților trebuie militari reangajați, aceștia urmând a-i recruta din mediul sătesc unde și aceasta face să dureze un timp destul de îndelungat. Mai greu cu selecționarea cadrelor militare și angajaților civili, să găsim la coloniile de muncă din Deltă, unde, foarte greu se acceptă numirea în aceste localități. Din această cauză avem lipsă în schema de organizare medici, ingineri, sau tehnicieni agricoli, precum și alte cadre civile necesare diverselor funcții pe lângă gospodăriile sau chiar coloniile de muncă.

O altă cauză este că nu sunt încă create condiții de trai. Se face simțită lipsa spațiului de locuit și a școlarizării copiilor. Sunt localități ca Periprava de exemplu, unde nu există școală în limba română sau cazul coloniei Breaza, situată în munți, la 20 km depărtare de Zlatna, unde este școala.

Foarte greu se asigură copiilor accesul la școală.

Aceeași situație o au și membrii de familie ai cadrelor care merg să se aprovizioneze cu cele necesare traiului.

Întrucât avem o situație specifică, având în vedere că avem multe cazuri de acest gen, ar fi bine ca aceste cadre care muncesc în condiții grele, să fie stimulate printr-o salarizare specială. De exemplu: toți care muncesc în unități situate în munți, departe de orice localitate de asemenea să li se acorde anumite sporuri sau prime speciale.

În acest fel am putea mai ușor recruta cadre și mai repede organiza colonii de muncă în aceste sectoare.

Ni se dau de multe ori militari în termen pentru a face paza și escortarea la munci a deținuților. Acești militari sunt chemați la vatră, fiind prisos de contingent și neinstruiți. Aceștia trebuind a fi instruiți, nu avem condițiile create pentru aceasta în cadrul Direcției generale și datorită acestui fapt necesită câteva luni instruirea lor.

Pentru lichidarea acestor neajunsuri propunem ca acești militari în termen să fie instruiți fie de Ministerul Forțelor Armate, fie de Comandamentul trupelor de Securitate și grăniceri, dându-ni-i gata instruiți.

Dacă nu se poate face acest lucru, să fie transformat Batalionul de lucru în Regiment de pază, acesta având misiunea de pregătire militară și de luptă a militarilor în termen ce ni se dau în fiecare an cu ocazia încorporărilor sau lășărilor la vatră.

După terminarea primei perioade de instrucție, acești militari urmează să fie detașați pe lângă unitățile noastre pentru deplasarea și paza deținuților la punctele de lucru.

În toamna anului 1963 a fost trecut în rezervă, iar în august 1969 și mai 1971 îl întâlnim în funcția de șef de birou la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini.

În anii '50-'60 a mai existat un activist de partid cu numele de Vasile Lixandru (n. 12 febr. 1916, mun. București). Asemenea tizului său de la DGPCM, Lixandru a lucrat în anii '30 ca ucenic și strungar la Atelierele CFR Grivița. Iată câteva funcții deținute de Vasile Lixandru în perioada comunistă: instructor economic și șef al Secției Transporturi și Telecomunicații din Comitetul orășenesc de Partid București (aug.-dec. 1956), dispecer-șef, inginer-șef al sectorului vagoane și director administrativ la Atelierele CFR „Grivița Roșie” din București¹ (dec. 1956 – 1960). În august 1961 îl întâlnim în funcția de vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului Popular al Capitalei², iar în august 1969 în aceeași funcție, dar la Comitetul executiv al Consiliului Popular al municipiului București.

Grade succesive: colonel (aug. 1955). Prin Decretul nr. 165 din 6 mai 1971, colonelului (r) Vasile Lixandru i s-a acordat gradul de general-maior în rezervă³ (6 mai 1971).

Decorații: medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (?). Prin Decretul nr. 308 din 12 august 1959, colonelului Vasile I. Lixandru i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a IV-a pentru „contribuție activă la întărirea regimului democrat-popular”⁴. Prin Decretul

1. Referat de cadre din 11 aprilie 1960 întocmit de Secția Cadre din Direcția organizatorică a CC al PMR, document semnat de șeful Secției Cadre, Cornel Onescu, și de alți patru lucrători de cadre: Gheorghe Barbu, Staicu Tilivea, Petre Dobre și Gheorghe Căpușean (ANIC, fond CC al PCR – Secția Căminare (dosare-anexă), dosar nr. 164/1960, ff. 69-70).

2. Inginer Vasile Lixandru, „Realizări și perspective editare”, *România liberă*, 4 august 1961.

3. Decretul nr. 165 din 6 mai 1971 privind înaintarea în grad a unor generali și a unui contraamiral și acordarea gradului de general-maior unor colonei în rezervă (ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 228/1971, ff. 1-2).

4. Decretul nr. 308 din 12 august 1959 privind conferirea unor titluri, ordine și medalii (*ibidem*, dosar nr. 308/1959, f. 82).

nr. 120 din 6 mai 1961, lui Vasile Lixandru i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”¹ (6 mai 1961). Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, colonelului Vasile I. Lixandru i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a II-a, pentru „5 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”². Prin Decretul nr. 560 din 4 august 1969, lui Vasile I. Lixandru, șef de birou la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, i s-a conferit medalia „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” pentru „merite deosebite în lupta împotriva fascismului, în eliberarea țării, în războiul antihitlerist, în instaurarea puterii democrat-populare și construirea socialismului în Republica Socialistă România, cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei”³. Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 157 din 4 mai 1971, lui Vasile Lixandru, șef de birou la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, i s-a conferit Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a III-a, pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului”⁴.

LUNGU VASILE CONSTANTIN, locotenent-major, d.p. nr. 9 (n. 20 febr. 1929, satul Perieni, com. Probota, jud. Iași – d. 31 mai 1994, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic meseriaș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : sudor electric.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1945 ; activist și secretar de plasă la Comitetul de Plasă UTM Hunedoara (iul. 1949 – 1950) ; șef al Secției muncitorești din Comitetul Raional UTM Hunedoara și instructor regional la Comitetul Regional UTM Hunedoara (1950 – mai 1951) ; membru în Comitetul Sindical din Uzinele „Tudor Vladimirescu” din București (1957).

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1937-1941) și 3 clase industriale la Școala de ucenici de pe lângă Atelierul particular „Frații Galitz” din Iași (1941-1944).

Stagiu militar : Centrul de Instrucție nr. 6 Securitate Fălticeni – UM 0708 (23 mai – 22 iul. 1951).

Studii militare : curs scurt la Centrul de Instrucție Cadre Botoșani – MAI (22 iul. – oct. 1951).

Studii politice : curs seral de Marxism-Leninism de trei luni la Comitetul Regional UTM Hunedoara (1951).

Activitate profesională : ucenic la Atelierul particular „Frații Galitz” din Iași (1941 – mai 1944 și aug. 1944 – apr. 1947). În mai 1944 a plecat ca refugiat cu un detașament de premilitari pentru a participa la lucrările de construcții din jurul orașului Craiova, iar apoi s-a înscris la cursurile Școlii de Radiotelegrafiști Militari „Munca Tineretului Român” care funcționa în comuna Carlotești. Nu a absolvit această școală deoarece, după doar

1. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” (*ibidem*, dosar nr. 120/1961, f. 10).

2. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militzarizați din Ministerul Afacerilor Interne (*ibidem*, dosar nr. 503/1963, f. 58).

3. Decretul nr. 560 din 4 august 1969 pentru conferirea medaliei „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” (*ibidem*, dosar nr. 900/1965, fv. 42).

4. Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România (*ibidem*, dosar nr. 218/1971, f. 24).

două săptămâni, a părăsit cursurile pentru a se întoarce la Atelierul particular „Frații Galitz” din Iași; sudor electric în Brigada de reconstrucție „Gheorghe Apostol” din Combinatul Siderurgic de la Hunedoara (apr. 1947 – iul. 1949). În iulie 1949 a fost scos din producție ca activist UTM la Regiunea UTM Hunedoara; instructor UTM în Secția UTM din Direcția Politică a CTG (2 oct. 1951 – 21 oct. 1952); locțiitor politic al Școlii de Ofițeri de Administrație de pe lângă Direcția Pază din MAI/Direcția Trupelor Operative și de Pază din MAI (21 oct. 1952 – 15 dec. 1953); la dispoziția DTOP din MAI (15 dec. 1953 – 24 febr. 1954).

Într-un referat de cadre întocmit de Secția Cadre a Direcției Politice din Direcția Trupelor Operative și de Pază din MAI la data de 21 noiembrie 1953 se precizau motivele pentru care ofițerul era propus pentru îndepărtarea din funcția de locțiitor politic al Școlii de Ofițeri de Administrație :

În această funcție a dat unele rezultate bune în muncă, însă nu a depus tot interesul fiind foarte nervos [ofițerul suferea de astenie nervoasă – *n.n.*]. Aceasta s-a concretizat prin luarea de măsuri de unul singur, necolaborând cu comandantul și este lipsit de tact atât față de elevi, cât și față de tov. cu care lucrează. Analizându-i-se activitatea ofițerului s-a constatat că nu mai dă rezultate bune în muncă, mai ales de când este căsătorit, datorită faptului că nu s-a orientat just în această problemă. Deși i s-a atras atenția în mod serios, totuși el a consimțit să se căsătorească cu o fată a căruia părinți și rude sunt elemente dubioase regimului de democrație populară. Față de cele de mai sus arătate, precum și faptul că fiind prea nervos, înclinând mai mult spre a fi comandant, considerăm că Locot. Lungu Constantin, nu mai poate face față sarcinilor muncii politice și propunem : trecerea lui pe linie de comandă¹.

Ofițerul Lungu a fost retrogradat din funcție și din cauza rudelor soției sale. Superiorii săi din Direcția Pază a MAI nu au agreat această căsătorie după ce, în perioada decembrie 1952 – august 1953, instructorii de cadre ai Serviciului politic din Direcția Pază au cercetat trecutul Elenei Capotă și al rudelor sale și au constatat că tatăl și fratele acesteia aveau un trecut „necorespunzător” (la data de 6 decembrie 1952, ofițerul inferior Lungu Constantin adresase Secției Cadre din Serviciul politic al Direcției Pază cererea de aprobare a căsătoriei cu Elena Capotă).

Elocvent pentru intruziunea politicului în viața personală a unui militar este un referat din 21 decembrie 1952, întocmit de locotenentul Marinescu Tudor, ofițer verificator la Secția politică a Regimentului 2 Pază Ploiești, care, după ce prezenta situația rudelor numitei Elena Capotă, propunea următoarele :

În concluzie : Deși viitoarea soție a avut o comportare bună în comună, cât și faptul că în activitatea sa și-a dat interesul să obțină rezultate bune în muncă, consider că nu corespunde pentru a deveni soția unui tov. ofițer, datorită faptului că mediul din care provine nu este cel mai potrivit, deoarece tatăl ei a fost în trecut legionar, a avut relații cu chiaburi, până în anul 1950. Unchiul ei este chiabur. Și cu manifestare fățișe împotriva regimului nostru, deasemeni și fratele ei a avut manifestări dușmănoase, fapt ce mă determină să ajung la această concluzie că nu corespunde. Pentru documentare, alăturat anexez două adevăruri din care reiese averea părinților, impozitul și venitul anual. Mai anexez și referințele culese

1. Referat de Cadre întocmit de Secția Cadre a Direcției Politice din Direcția Trupelor Operative și de Pază din MAI la data de 21 noiembrie 1953, document semnat de comandantul DTOP, generalul-maior Eremia Popescu, șeful Direcției Politice din DTOP, locotenent-colonelul Ștefan Szalma, și de șeful Secției Cadre din Direcția politică a DTOP, căpitanul Ilie Ștefan (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-9, dosar nepaginat).

în acest sens pentru documentare. Propun ca ofițerul să fie îndrumat de a se orienta asupra altei tovarășe, cu un mediu mai sănătos din care să provină¹.

Cu toate acestea, după alte verificări și încercări de a-l convinge să renunțe la persoana cu care dorea să se căsătorească, pe 11 septembrie 1953, Direcția Politică din DTOP (structura care a înlocuit Direcția Pază după reorganizarea acesteia din septembrie 1953) a comunicat Secretariatului DTOP aprobarea căsătoriei locotenentului Constantin Lungu cu Elena Capotă².

Locțiitor politic al plutonului 2 din Compania a 6-a Tâncăbești din Batalionul 2 Pază București (25 febr. 1954 – 15 aug. 1955).

Pe 15 august 1955 a fost mutat de la DTOP la DPLC în funcția de instructor la Serviciul politic (15 aug. 1955 – mart. 1956); instructor la Serviciul cultural-educativ din DPLC (mart. – 30 iun. 1956).

Nefiind membru de partid și nici candidat de partid, conform instrucțiunilor Direcției Politice din MAI, a fost scos în martie 1956 din aparatul politic și trecut în activitatea cultural-educativă.

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre din DPLC pe 22 februarie 1956 trecea în revistă întreaga activitate a ofițerului de la mutarea sa în DPLC și preciza motivele pentru care acesta trebuia să fie scos din aparatul politic al direcției :

Lt. Maj. Lungu are o bună pregătire profesională, precum și un simț de răspundere bine format. Aceste calități și le-a însușit încă în perioada cât lucra în munca politică la trupe. Calitățile arătate mai sus l-au ajutat pe ofițer să obțină rezultate mulțumitoare în munca politică și în majoritatea cazurilor a găsit metode juste în luarea de măsuri la unitățile din teren. Deși nou în specificul de penitenciare s-a acomodat repede cu sarcinile acestei direcții. Este preocupat de studiul regulamentelor și se străduiește să îmbine munca politică cu cea profesională. A sprijinit unitățile unde a fost în control și a căutat să aplice în practică cele învățate în munca de instructor UTM. În cursul anului 1955 a făcut parte din Comisia de examinare a cadrelor din unități și a sprijinit această acțiune. Are cunoștințe militare, dar se poate ușor constata că în ultimul an nu a mai învățat probleme noi și trăiește din experiența căpătată la Trupele de Grăniceri. Fiind mai mult pe teren nu a participat regulat la pregătirea militară și politică, fapt ce face ca în unele probleme și în special în cele de specific să se observe la el și o rămânere în urmă. Citește literatură puțină și în mod neorganizat, fapt ce face să aibă un nivel de cultură generală încă numai în stadiu de formare. Deși este înscris totuși nu participă regulat la cursurile de completarea studiilor. Au fost cazuri când din cauza superficialității de care dă uneori dovadă a trecut peste probleme importante, mulțumindu-se să înregistreze lipsurile, să le sesizeze mai departe dară fără să se convingă dacă acestea sunt sau nu reale. Ofițerul nu are un caracter constant. Astfel, sunt cazuri când are o poziție critică și principială față de tovarășii săi de muncă, iar alteori este nervos în special atunci când este contrazis de tovarășii săi de muncă și în unele situații se priește. Față de capacitatea și experiența pe care o are în muncă ofițerul putea să obțină rezultate foarte bune în toate domeniile de activitate, dar el a obținut numai rezultate care îl face să se ridice la nivelul elementelor mijlocii. Cauza o găsim în aceia că ofițerul este mereu frământat pentru faptul că nu s-a orientat just în alegerea tovarășei lui de viață. Deși i s-a atras atenția în mod serios, totuși el a consimțit

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-9, dosar nepaginat.

2. Detalii despre modul în care un militar din Forțele Armate ale RPR putea să se căsătorească, vezi în Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. 1, Polirom, Iași, 2009, pp. 49-50. Aici sunt prezentate pe larg prevederile Decretului nr. 60/1949 referitor la căsătoria militarilor activi.

să se căsătorească cu o fată a cărei părinți și rude sunt elemente dubioase regimului nostru. (...) Rudele apropiate ale soției sunt chiaburi și foști liberali. Ca rude apropiate din partea părinților lui, ofițerul are numai o bunică care este membră în GAC. Față de cele arătate mai sus considerăm că ofițerul nu îndeplinește condițiunile ce se cer ofițerilor pentru Aparatul Politic, fapt pentru care propunem să fie scos din munca politică și pus la dispoziție DPLC pentru a fi trecut într-o muncă de comandă corespunzătoare pregătirii sale¹.

Neacomodându-se cu munca profesională, a solicitat să fie trecut în rezervă, lucru care s-a întâmplat la 30 iunie 1956, când a fost trecut în rezervă prin ordinul MAI nr. 3270 ca urmare a reducerilor de efective din MAI. După ieșirea din MAI s-a angajat ca sudor la Uzinele „Tudor Vladimirescu” din București (30 iun. 1956 – ?).

A fost trecut în rezervă și din cauza situației neclare a trecutului său, dar și a neapartenenței ofițerului la PMR. Tatăl acestuia a fost zidar și în anii '40 a avut lucrări în antrepriză, beneficiind de produsul muncii mai multor salariați. De asemenea, tatăl soției, Nicolae T. Capotă (n. apr. 1908, com. Năeni, jud. Buzău), a făcut parte din Mișcarea Legionară în perioada 1938-1941, ca șef de cuib. În această calitate, a găzduit ședințele cuibului în casa sa, a recrutat noi membri, a luat parte la marșuri legionare, iar în orașul Buzău a participat la rebeliunea legionară din ianuarie 1941, alături de Gheorghe I. Bogza (n. 23 apr. 1905, com. Năeni, jud. Buzău), șef de sector legionar în comuna Năeni, și de Constantin Burducea, șef de cuib legionar.

Pe 20 mai 1949, un milițian aflat în stare de ebrietate în comuna Năeni a fost brusc de localnici și i s-a luat arma din dotare după ce făcuse scandal, trăsese cu arma și amenințase câțiva săteni. Unul dintre frații soției, Iancu N. Capotă (n. 1930), a fost bănuțat că ar fi fost unul dintre principalii instigatori și autori ai ultrajului organului de ordine. Acest lucru nu a fost dovedit la proces, însă Iancu Capotă a executat trei luni de arest preventiv².

Constantin Lungu a mai avut trei frați și două surori. Unul dintre frații ofițerului, locotenent-major Dumitru Lungu, era, în anii '50, ofițer inferior în Direcția regională MAI Iași.

Soția sa, Elena N. Capotă (n. 12 oct. 1933, com. Năeni, jud. Buzău), a fost secretar tehnic la Comitetul raional UTM „Grivița Roșie” din București (1950-1951), secretar tehnic la Comitetul orașenesc București al UTM (1951-?) și casier contabil la Comitetul raional UTM „V.I. Lenin” (? – aug. 1952). După devierea de dreapta a grupului antipartinic „Ana Pauker – Vasile Luca” a fost acuzată că este fiică de chiabur și a fost exclusă din UTM. Ulterior, în urma unei contestații depuse și după efectuarea unor verificări pe teren, Comitetul orașenesc al UTM București i-a redat calitatea de membru UTM (în acest timp a lucrat ca referent-dactilograf la Ministerul Construcțiilor).

Pe 7 ianuarie 1957, locotenent-major (r) Constantin Lungu a adresat o cerere ministrului Afacerilor Interne prin intermediul DGPCM pentru a fi reîncadrat în MAI, aducând în favoarea sa și faptul că, între timp, fusese admis candidat de partid. La acea dată locuia în București, pe strada Batiștei, nr. 16 A.

1. Referat de cadre din 22 februarie 1956, document semnat de șeful DPLC, colonelul Vasile Lixandru, locțiitorul șefului DPLC pentru munca politică, locotenent-colonelul Constantin Fetcu, și de șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-9, dosar nepaginat).
2. Acest caz a fost instrumentat inițial de către Miliția județului Buzău condusă la acea dată de către maiorul de Miliție Mihail Cosma. Ulterior, dosarul a fost trimis către Serviciul județean de Securitate Buzău prin adresa nr. 10741/23 mai 1949 și a ajuns la sublocotenentul de Securitate Ion Pascu-Nicolae Dumitrescu, viitor colonel și șef al Direcției regionale MAI Ploiești (1961-1966). Detalii despre biografia colonelului de Securitate Pascu-Nicolae Ion Dumitrescu vezi în Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Polirom, Iași, 2009, pp. 211-213.

După primirea petiției, colonelul Vasile Lixandru (șeful DGPCM) a ordonat comandanților penitenciarelor Botoșani, Ploiești și Deva ca în cel mai scurt timp posibil să efectueze investigații amănunțite asupra trecutului rezervistului Lungu Constantin și a rudelor soției sale. Lucrătorii de cadre ai acestor penitenciare au trecut imediat la executarea ordinului, mergând pe teren pentru a culege informații și referințe de la Combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Hunedoara, Secția economică a Comitetului Regional al PMR Hunedoara, Sfatul Popular al comunei Năeni și Secția Raională de Securitate Mizil.

Răspunsul comandantului Penitenciarului Ploiești, maiorul Gheorghe Drăghici (fratele ministrului Afacerilor Interne, Alexandru Drăghici) la ordinul șefului DGPCM de a verifica rudele soției rezervistului Lungu este emblematic pentru modul în care lucrătorii de cadre efectuau investigațiile pe teren. Documentul poartă mențiunea „strict secret de importanță deosebită” și a fost trimis conducerii Serviciului Cadre al formațiunii 0951 București în data de 24 ianuarie 1958 :

La ordinul Dvs. Nr. 042.628 din 15.01.1958 raportăm în ziua de 23.01.1958 Locot. Păun Gheorghe sa deplasat în raionul Mizil pentru a verifica pe numitul Capotă Nicolae socrul fostului Lt. Maj. Lungu Constantin și cumnatul acestuia Capotă Iancu. Ajuns la Mizil a luat legătura cu Comandantul Raionului de Securitate cum este și normal înainte de a intra în sector și i s-a raportat scopul misiunii. La acest raport a primit răspunsul că atât Capotă Nicolae, cât și Capotă Iancu sunt cunoscuți în cadrul raionului de Securitate ca element cu activitate compromițătoare după cum rezultă din materialul ce vil înaintăm alăturat compus din 8 file ce a fost extras din dosarele ce le posedă în cadrul raionului și în special problemele mai importante. Văzând această situație rea care rezultă din materialul cel posedă am discutat și cu Ofițerul care are acea comună Năeni și sa confirmat în întregime aceste lucruri pentru care nu sa mai deplasat în comuna Năeni, deoarece nu mai era cazul. Față de această situație urmează ca Dvs. să analizați materialul ce se înaintează alăturat și să hotărâți¹.

Totodată, la scurtă vreme de la primirea petiției rezervistului Luncu Constantin, pe 23 ianuarie 1957, șeful Serviciului politic din DGPCM, locotenent-colonelul Constantin Fetcu, a trimis Secției administrative a CC al PMR referatul de cadre și dosarul de cadre al locotenentului-major (r) Constantin Lungu pentru ca acest organ superior de partid să-și dea avizul în privința rechemării ofițerului (r) în rândul cadrelor permanente ale MAI.

Din cauza „problemelor de dosar”, Serviciul politic al DGPCM a întocmit o notă prin care înștiința conducerea DGPCM asupra trecutului „necorespunzător” al rezervistului Constantin Lungu.

În aparatul central al MAI/MI din anii '70-'80 a mai funcționat un ofițer cu numele de Constantin Vasile Lungu, având gradul de colonel. Acesta a fost șef al Oficiului juridic din Direcția Secretariat-Juridică a MI (1976, aug. 1985); locțiitor (febr. 1987) și șef al Direcției Secretariat-Juridică din MI (11 aug. 1988).

Este posibil ca acest colonel să fie una și aceeași persoană cu Constantin Vasile Lungu (n. 7 dec. 1935, com. Mogoșești-Siret, jud. Iași), președinte al Tribunalului Popular Rădăuți (1962-1969) și procuror-șef adjunct al Procuraturii Județului Botoșani (1 ian. 1970 – ?). Numele acestui magistrat figurează într-o notă de studiu întocmită în martie 1974 de către șeful Direcției Cadre și Învățământ a MI, general-maior Iulian Vlad, care fusese realizată, probabil, în vederea transferării acestuia din Procuratura Generală a RSR la MI².

1. Documentul este semnat de șeful Penitenciarului Ploiești, maiorul Gheorghe Drăghici, și de locotenentul Gheorghe Păun, inspector prim de cadre la aceeași unitate (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-9, dosar nepaginat).
2. Notă de studiu a dosarului personal al procurorului Constantin Vasile Lungu din 22 martie 1974. Documentul poartă mențiunea „secret de serviciu” și este semnat de șeful Direcției Cadre și Învățământ

Nu știm dacă cei doi sunt una și aceeași persoană.

Pe 2 noiembrie 2010, IICCMER a trimis Serviciului Român de Informații o adresă prin care solicita să îi certifice dacă ofițerul inferior Constantin Vasile Lungu din anii '50 este una și aceeași persoană cu ofițerul superior de Securitate din anii '80, Constantin Vasile Lungu (în adresă erau specificate toate detaliile referitoare la parcursul profesional al celor doi ofițeri)¹.

Răspunsul a venit după câteva zile, iar Sectorul Relații cu Cetățenii din SRI a precizat următoarele :

Urmare la adresa dumneavoastră nr. 2542 din 02.11.2010, vă facem cunoscut că, în urma verificărilor efectuate în documentele de evidență existente la nivelul instituției noastre, numitul LUNGU VASILE CONSTANTIN nu a fost identificat ca făcând parte din fostele structuri de informații și/sau din Serviciul Român de Informații².

Grade succesive : locotenent (2 oct. 1951) ; locotenent-major (1955).

Pedepse : două zile de arest la garnizoană (sept. 1952) ; trei zile de arest la domiciliu pentru neexecutare de ordin – nu s-a prezentat la continuarea cursurilor din învățământul de stat (mart. 1956).

LUPU PINCU LAZĂR, locotenent-major, d.p. nr. 780 (n. 12 mai 1913, mun. Iași, jud. Iași).

Naționalitatea : evreiască.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : tehnician textilist.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1945 ; responsabil cu propaganda și agitația, responsabil cu presa, responsabil cultural și secretar al Organizației de Bază PCR/PMR nr. 3 din Noua Filatură de Bumbac din București (1946-1949) ; secretar al Organizației de Bază PMR nr. 11 din Uzinele textile „7 Noiembrie” din București (1949-1950) ; secretar al Organizației de Bază PMR din Direcția Unităților de Muncă a MAI (iul.-sept. 1950).

Studii civile : 4 clase la Școala „Vasile Conta” din Iași (1921-1925) ; Liceul Național din Iași (1925-1931) ; 3 clase la Școala Superioară Comercială din Iași (1931-1934).

Stagiu militar : Regimentul 7 Roșiori Cuza Vodă din Iași (mart. 1935 – iun. 1936).

Studii politice : Școala serală de Partid de 3 luni din Filatura „Dacia” din București (1948).

Activitate profesională : meditator în Iași (iun. 1934 – mart. 1935 și iun. 1936 – febr. 1937) ; muncitor filator, ajutor de meșter, meșter și șef de secție la Noua Filatură de Bumbac din București, Calea Dudești, nr. 42³ (febr. 1937 – sept. 1949) ; referent tehnic în funcția de responsabil cu prețul de cost la sectorul filatură din Uzinele textile „7 Noiembrie” din București, Calea Dudești, nr. 188 (sept. 1949 – 15 iul. 1950).

a MI, general-major Iulian Vlad (Arhiva MAI, fond Direcția Management și Resurse Umane, inventar 7408, dosar nr. 5/1978 – „Diverse materiale privind constituirea Consiliului Politic al Ministerului de Interne” –, 1978, ff. 311-314).

1. Adresa nr. 2542 din 2 noiembrie 2010 semnată de președintele executiv al IICCMER, Ioan Stanomir, și de către Mihai Borcea, expert în cadrul aceleiași instituții.
2. Adresa nr. 70770 din 30 noiembrie 2010 a Sectorului Relații cu Cetățenii din Serviciul Român de Informații. Documentul poartă semnătura indescifrabilă a șefului sectorului menționat și a intrat în registratura IICCMER cu numărul 2826/07.12.2010.
3. În timpul războiului a fost mobilizat pentru muncă la Noua Filatură de Bumbac din București, iar în 1940 a fost internat, pentru câteva săptămâni, într-un lagăr de pe Șoseua Pantelimon.

Pe 15 iulie 1950¹ a fost scos din producție și încadrat ca ofițer la Compania de Rezervă din Comandamentul Miliției București, fiind detașat începând cu aceeași zi la Direcția Unităților de Muncă din MAI, unde a ocupat funcțiile de șef al Serviciului Reeducări (15 iul. – 15 oct. 1950) și locțiitor politic² al Direcției Unităților de Muncă din MAI (15 oct. 1950 – febr. 1951).

Într-o autobiografie nedatată, sublocotenentul Lazăr Lupu afirma :

Cât timp am fost la UM [Unitățile de Muncă – *n.n.*] locțiitor politic (6 luni) având în subordine 101 salariați adică 3 unități de muncă plus direcțiunea și CTB [Centrul de Triere București – *n.n.*] am căutat să-mi duc munca cât mai bine, neprecupețind nimic pentru a mă achita de sarcinile trasate. Am fost sprijinit mult în muncă de tov. Col. Bădică Ilie directorul Unităților de muncă de la care am învățat multe, eu fiind nou în munca politică cu militarii.

În 1951, după ce Direcția Unităților de Muncă a fuzionat cu DGP, a fost încadrat în aparatul politic al nou înființatei direcții a MAI, în funcția de ajutor al șefului Biroului Evidența Membrilor de Partid și UTM din Secția Organizare și Instrucție a Direcției Politice din DGPCUM (febr. 1951 – oct. 1952); lucrător politic la Secția Evidența Documentelor de Partid și UTM din Serviciul politic al DLCM (nov. 1952 – ian. 1954); inspector cultural-educativ și ajutor de șef birou în Serviciul cultural-educativ al DLCM/DPLC (ian. 1954 – 30 iun. 1956).

Un referat întocmit de Serviciul Cadre al DPLC în ziua de 17 septembrie 1954 propunea trecerea în rezervă a ofițerului Lupu, conform articolului nr. 40, litera „c” din Statutul Corpului Ofițerilor, din cauza unor abateri profesionale, dar și a slabelor perspective de creștere (trecerea în rezervă se va produce abia în 1956) :

În 1949 a fost scos din producție și încadrat ca Șef de Serviciu în grad de Sublocotenent în Direcția UM – MAI. În acest timp a fost și Secretar Org. de Bază Partid iar în 1950 a fost numit Locțiitor Politic al acestei Direcții. De sarcinile ce i-au revenit în această muncă, s-a achitat numai în parte. Nefiind suficient pregătit din punct de vedere politic și ideologic, nu s-a orientat cu maturitate în funcția pe care o avea și astfel munca politică din formațiunile în subordine s-a desfășurat la un nivel scăzut și confuz. Deasemeni nu a informat Partidul că nu a luat poziție față de o serie de nereguli și abuzuri pe care le-au săvârșit formațiunile Direcției UM, în ceea ce privește organizarea coloniilor și asigurarea pazei internaționale. Era comod și se ocupa mai mult de interese personale. Cu ocazia trecerii Direcției UM la Direcția Generală a Penitenciarelor, s-a manifestat nemulțumit asupra gradului de Sublocotenent pe care la primit și nu a căutat să-și schimbe atitudinea față de muncă, căutând să persiste în comoditate și superficialitate în munca sa. A lucrat un timp ca instructor de partid, iar ulterior a fost repartizat ca ajutor la Biroul Evidență Partid și

1. În Direcția Unităților de Muncă din MAI a fost încadrat la propunerea șefului Direcției, maiorul de Miliție Ilie Bădică, care a întocmit un referat de angajare prin care îi propunea ministrului adjunct al Afacerilor Interne, Jianu Marin, chemarea în corpul ofițerilor de Miliție a numitului Lazăr Lupu : „Având în vedere nevoile de cadre ale acestei Direcții raportăm că am recrutat pe tov. Lazăr Lupu membru de partid din 1945, verificat de origină socială muncitorească, domiciliat în București, str. Brezoianu Nr. 29 A. Ne-am interesat îndeaproape de activitatea tovarășului de la persoanele care-l cunosc și ne-a fost recomandat ca un element cinstit și capabil de a face față muncii specifice acestei Direcții. Față de această situație propunem să fie încadrat în Miliție și detașat Direcțiunii UM cu gradul de Sublocotenent. Rugăm să binevoiți a dispune. Înaintăm alăturat cererea și autobiografia celui în cauză”. În aceeași zi a fost încadrat cu gradul de sublocotenent de Miliție și Constantin I. Puțică, care a fost repartizat la aceeași Direcție a Unităților de Muncă (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-780, dosar nepaginat).
2. Funcția de locțiitor politic al Direcției Unităților de Muncă din MAI a preluat-o de la căpitanul Gheorghe Băltărețu.

UTM. În această muncă nu a avut sarcini prea mari și totuși datorită comodității nu s-a preocupat de ridicarea nivelului său politic și ideologic pe care îl are slab. Se orientează greu și nu are inițiativă. Se lasă copleșit de boala de care suferă (reumatism la ambele picioare). Din cauza boalei nu poate face față programului militar, întrucât nu poate umbla cu cizme. În 1953 a lipsit aproape 3 luni fiind în concediu medical. În viața de partid nu este combativ și nu ia poziția justă față de lipsuri și abateri. Datorită acestor lipsuri, în ianuarie 1954 a fost scos din munca politică și trecut în munca profesională la Serviciul Cultural-Educativ din DLCM, unde se află și în prezent. În cadrul Serviciului Cultural-Educativ unde lucrează în prezent, s-a dovedit a fi un element care s-a achitat mulțumitor de sarcinile încredințate, însă nu a dat atât cât s-ar putea da, față de nivelul său politic și cultural. Și în această muncă s-a dovedit că este stăpânit de comoditate, aceasta a dovedit-o prin eschivarea de a pleca pe teren, pentru controlul muncii în formațiuni. Deasemeni, tot datorită acestui fapt, prezintă lucrări cu întârziere și incomplete. Nu are dezvoltat suficient simțul critic și autocritic, complăcându-se în situația de a nu critica și este dispus să vadă lucrurile bine atunci când este vorba de șef, ceea ce arată că are o ușoară înclinare spre lingușire. Deasemeni și în acest loc de muncă a dovedit a pune mai presus interesele personale. Aceasta a dovedit-o cu ocazia plecării unui lucrător din serviciu, care trebuia să meargă la Valea Lupului [Colonia de Muncă Valea Lupului/formațiunea 0769 – n.n.] și în urma acestuia, a cerut foarte insistent să meargă și el, deoarece avea de rezolvat unele probleme personale la Iași, astfel că a stat la Formațiunea Valea Lupului 8 zile și rezultatele muncii au fost foarte slabe, deoarece el mai tot timpul îl petrecea la Iași, pentru rezolvarea problemelor personale¹.

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 prin ordinul MAI nr. 2947 ca urmare a reducerilor de efective din MAI.

Grade succesive: sublocotenent (iun. 1950); locotenent (1 iul. 1951); locotenent-major (1954).

LUPUȘOR I. NICOLAE, locotenent-colonel, d.p. nr. 52 (n. 26 aug. 1910, com. Vidra, jud. Vrancea – d. 1970, mun. Sibiu, jud. Sibiu).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: militar.

Studii civile: 4 clase în comuna Orbeni, județul Bacău, comuna Vidra, județul Vrancea, Focșani și Târgu-Ocna (1918-1922); Gimnaziul „Oituz” din Târgu-Ocna (1922-1926); Liceul Militar „D.A. Sturdza” din Craiova (1926 – iun. 1929).

Studii militare: Școala Militară de Infanterie nr. 1 din București (16 sept. 1929 – 1 iul. 1931). În această școală, la fel ca și în gimnaziu și liceu, a beneficiat de bursă datorită rezultatelor bune obținute la învățătură, dar și pentru că era orfan de război; Școala de Aplicație a Infanteriei din Sibiu (1933-1934); curs de camuflaj la Centrul de Instrucție al Geniului (?); Școala Superioară de Război din București (15 nov. 1940 – 12 iun. 1942).

Activitate profesională: tatăl său a decedat în 1917 în luptele din timpul Primului Război Mondial. Până în 1931 a locuit în Târgu-Ocna, fiind crescut de mama sa și de către familia farmacistului Constantin Mazarini, unde mama sa era servitoare (Constantin

1. Referatul de cadre este semnat de șeful DPLC, locotenent-colonelul Ioan Sloboda, și de șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu (*ibidem*, dosar nepaginat).

Mazarini era tutorele său). După absolvirea școlii de ofițeri a fost repartizat în funcția de comandant de pluton la Batalionul 1 Vânători de Munte „Carol al II-lea” din Sinaia (aug. 1931 – 1933 și 1934 – 1 sept. 1936); instructor și educator la Școala Pregătitoare de Ofițeri din București (1 sept. 1936 – 1 aug. 1939).

Dintr-o foaie calificativă întocmită pe perioada 1 noiembrie 1938 – 31 iulie 1939, aflăm că în luna noiembrie a anului 1938, locotenentul Nicolae Lupușor i-a prezentat personal viitorului rege al României, Mihai I, calitățile puștii-mitralieră ZB :

De la 1.XI.1938, a continuat să comande pluton de elevi, dând aceleași prea faimoase rezultate ca și în anul trecut. Pentru interesul ce-l poartă armamentului, a fost destinat să prezinte în fața Măriei Sale Marelui Voievod de Alba Iulia, noua mitralieră ZB. Felul cum și-a pregătit expunerea mă face să cred că s-a achitat bine și de această însărcinare¹.

După desființarea Școlii Pregătitoare de Ofițeri din București a fost mutat în interes de serviciu în funcția de comandant de pluton-elevi la Școala Militară de Ofițeri Activi de Infanterie din Sibiu (1 aug. 1939 – 8 iun. 1940); comandant de pluton la Batalionul 12 Vânători de Munte Câmpeni (8 iun. – 15 nov. 1940).

În urma absolvirii Școlii Superioare de Război din București a fost trimis pe Frontul de Est în funcția de ofițer cu operațiile la Grupul 2 Vânători de Munte² (iul. 1942 – 31 oct. 1943). În această unitate a purtat lupte grele pe Frontul de Răsărit, în Crimeea, unde superiorii ofițerului l-au apreciat pentru modul în care a coordonat operațiunile unității sale :

Pe timpul apărării Crimeii, a dovedit că poartă remarcabile calități de ofițer de Stat-Major. Muncitor și perseverent, este înzestrat cu un simț tactic deosebit, fapt care l-a ajutat să întocmească lucrări în legătură cu planul de apărare, excepțional de îngrijit. În afară de lucrările de birou, am dat ofițerului diferite însărcinări în teren, cu care ocazie a dovedit spirit practic și mai ales un remarcabil simț de apreciere justă a posibilităților terenului. Pe timpul deplasării grupului din Crimeea-Kuban, Căpitanul Lupușor a activat cu mult folos sub focul inamicului, datorită rezistenței sale fizice și mai ales comportamentului său de luptător dărz și hotărât³.

Ofițer de stat-major la Batalionul 1 Vânători de Munte (1 nov. 1943 – mai 1944). În iarna 1943-1944, a coordonat alături de comandantul batalionului său luptele duse contra partizanilor sovietici din zonele Kuciuk-Usenbrack și Biuk-Usenbrack, iar în februarie 1944 a coordonat foarte bine lucrările de organizare a poziției a III-a de rezistență a Cetății Sevastopol, în urma cărora a fost felicitat de comandantul Diviziei I de Munte. De asemenea, odată cu retragerea din Crimeea a trupelor române și germane din primăvara anului 1944, ofițerul Lupușor și-a adus aportul prin întocmirea unor planuri tactice de apărare, dar și prin susținerea moralului trupei în prima linie. Pentru aceste merite, căpitanul Lupușor a fost propus de către comandantul Batalionului 1 Vânători de Munte pentru avansarea la gradul de maior la alegere, fiind apreciat ca un „excepțional luptător”,

1. Foaie calificativă întocmită pe perioada 1 noiembrie 1938 – 31 iulie 1939, document semnat de comandantul Școlii Pregătitoare de Ofițeri, colonelul Alex. Pastia (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-52, dosar nepaginat).
2. În 1943, Grupul 2 Vânători de Munte făcea parte din Divizia I de Munte condusă de către generalul Constantin Vasiliu Rășcanu.
3. Foaie calificativă întocmită pe perioada 1 noiembrie 1942 – 31 octombrie 1943. Documentul este semnat de comandantul Grupului 2 Vânători de Munte, locotenent-colonelul I. Băjenaru (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-52, dosar nepaginat).

„un eminent ofițer de Stat-Major” și „ofițer de elită al armatei române”. Pe 12 mai 1944, în timpul luptelor de retragere a armatelor germano-române din Crimeea, a fost luat prizonier de Armata Roșie. A fost internat în Lagărul de prizonieri de la Oranki unde, în 1945, s-a înscris în mișcarea antifascistă a lagărului. Pentru rezultatele bune obținute în mișcarea antifascistă a lagărului, dar și pentru munca depusă în funcția de comandant al Companiei a 10-a din Brigada de exploatare a pădurii, a fost citat de două ori pe ordinul de zi al comandantului lagărului.

În dosarul personal al ofițerului se găsește și o declarație dată la Procuratura Generală a RPR în ziua de 9 mai 1953 de către locotenent-colonelul (r) Nicolae Pandelescu, fost comandant de batalion în Divizia I de Munte. Acesta era acuzat că ar fi participat la incendiarea unor comune în peninsula Crimeea în perioada noiembrie 1943 – aprilie 1944. Nicolae Pandelescu a negat aceste acuzații spunând că, într-adevăr, ar fi fost incendiată o comună, însă nu de către trupele române din subordinea sa, ci de către cele germane. De asemenea, Pandelescu nu recunoștea că ar fi dat dispoziții pentru prinderea partizanilor sovietici, menționând în acest sens că pot depune mărturii în susținerea celor afirmate de el ofițerii Muscă, Cojocar și Nicolae Lupușor. Câteva săptămâni mai târziu, la 1 iunie 1953, șeful Direcției Cadre din MAI – colonelul Gheorghe Popescu, solicita Grupei Anchete Speciale din Procuratura Generală a RPR să permită șefului Oficiului juridic din MAI, maiorul de justiție Gheorghe V. Barbu, să consulte dosarul nr. 147/1953 întocmit pe numele fostului ofițer superior Nicolae Pandelescu. Nu știm cum s-a derulat mai departe acest caz, deoarece la dosarul de cadre al ofițerului Lupușor nu se găsesc acte care să menționeze cum a evoluat ancheta în această speță¹.

În ziua de 18 august 1948, Nicolae Lupușor s-a întors din prizonierat, fiind trecut în rezervă la 1 octombrie 1948 și luat imediat în evidența Cercului Teritorial Bacău. Două luni mai târziu a făcut cerere de încadrare în MAI; datorită calităților sale remarcabile de ofițer de Stat-Major, în noiembrie 1948 a fost concentrat ca ofițer de rezervă la Secția Construcții a Secretariatului General pentru Trupe al MAI (nov. – 18 dec. 1948); șef al Biroului Pregătire de Luptă al Zonei IV Teritoriale Timișoara (18 dec. 1948 – ian. 1949).

Pe 18 decembrie 1948 au fost înființate Zonele Teritoriale în cadrul Secretariatului General pentru Trupe al MAI. În aceeași zi, căpitanul de infanterie (r) Nicolae Lupușor a fost detașat la Zona IV Teritorială Timișoara, unde a deținut funcția de șef al Biroului Operații (18 dec. 1948 – 15 iun. 1949).

În această funcție a întocmit planuri tactice de capturare a partizanilor anticomuniști din Munții Banatului (pentru activitatea sa în această perioadă va fi decorat în vara anului 1949 cu Ordinul „Steaua RPR”, clasa a V-a).

În cele din urmă, datorită experienței și vechimii militare, cu ocazia zilei festive de 6 martie 1949, a fost chemat în rândul cadrelor permanente ale MAI cu gradul de maior de infanterie.

Pe 15 iunie 1949, în urma ordinului nr. 56428 din 13 iunie 1949 al colonelului Nicolae Dobre, șef de Stat-Major al Comandamentului Trupelor MAI, căpitanul Nicolae Lupușor

1. Potrivit fișei matricole penale a deținutului Nicolae A. Pandelescu (n. 31 aug. 1898, mun. București), în ziua de 8 mai 1953 a fost depus la Penitenciarul Jilava de către Procuratura Generală a RPR, fiind acuzat de „crime de război”. La data arestării, Nicolae Pandelescu era pensionar și locuia în București, strada Dr. Staicovici, nr. 14. La rubrica „Descrierea pe scurt a faptei”, sergentul-major al Penitenciarului Jilava care a completat fișa preciza: „în calitate de comandant de companie în timpul Răz. anti sovietic lângă Crimeea a dat incendierea com.”. Pe acest document nu figurează nicio sentință de condamnare pronunțată de o instanță civilă sau militară. Se menționează doar că a fost eliberat definitiv la data de 5 ianuarie 1955 printr-o adeverință eliberată de Colegiul II Penal al Tribunalului Capitalei (AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, fișa matricolă penală a deținutului Nicolae Pandelescu).

a fost mutat de la Comandamentul unic Caransebeș în aparatul central al Comandamentului Trupelor MAI¹, unde a deținut funcțiile de șef de birou și șef de direcție (15 iun. 1949 – 1951); ofițer cu pregătirea de luptă la cabinetul ministrului adjunct pentru Trupe al Afacerilor Interne (1951 – iun. 1952); locțiitor pentru învățământ al comandantului Centrului de Instrucție Cadre Botoșani – MAI (iun. 1952 – mai 1953). Datorită înființării Școlii de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu – UM 0818 Sibiu, locotenent-colonelul Nicolae Lupușor a fost mutat la DLCM și numit în funcția de comandant al acestei unități militare de învățământ (mai 1953 – 26 ian. 1954).

În dosarul de cadre al ofițerului se găsește un document² nesemnat și nedatat care se referă la unele nereguli petrecute la Școala de Ofițeri de Lagăre și Penitenciare Sibiu. Se pare că acest document a fost întocmit de Serviciul de Cadre al DLCM, deoarece în el se fac mai multe referiri la unele aspecte din cariera militară a ofițerului Lupușor pe care nu le-ar fi putut cunoaște decât cineva care putea avea acces la dosarul de cadre al acestuia. În urma elaborării acestui document, care a relevat o stare de lucruri necorespunzătoare la Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu, locotenent-colonelul Nicolae Lupușor a fost trecut în rezervă în ianuarie 1954.

Potrivit documentului menționat, comandantul școlii de ofițeri de la Sibiu era acuzat că nu a exercitat un control sistematic asupra problemelor profesionale; a subapreciat munca unor cadre „tinere”, „muncitorești”, neținând cont de propunerile lor; nu a sprijinit munca organizației de partid și a UTM; a adresat elevilor injurii și expresii nepotrivite etc. Bineînțeles, concluzia celui/celor care au redactat documentul era că aceste lucruri aveau drept cauză originea nesănătoasă a ofițerului și faptul că acesta fusese instruit în Armata Regală:

Unii elevi au fost băgați la închisoare cu prea multă ușurință, lucru ce a făcut ca în rândul elevilor să existe o stare de spirit foarte proastă din acest punct de vedere. În plus au fost băgați elevi la arest sever, fără a fi cazul, iar acolo nu sa respectat regulamentul cu privire la executarea acestei pedepse. În camera de arest n-a existat nici un fel de pat, iar pe jos a fost turnată apă, și elevii respectivi au fost duși cu mașina la spital (cazul elevului Mureșanu Ion). Asemenea metode sunt pur dușmănoase, potrivnice politicii regimului și partidului nostru. Spiritul nesănătos creat în rândul elevilor a fost creat și prin aceia că comandantul școlii a interzis vorbitorul elevilor cu soțiile – aproape cu desăvârșire, iar celor din localitate li se permitea numai odată pe lună. (...) Lt. Colonelul Lupușor, încă de la început a avut o atitudine dușmănoasă față de elevii acestei școli. Permanent a căutat să lovească în aceștia prin diferite mijloace ca: Nepermiterea de a merge în oraș, nepermiterea de a vorbi cu soțiile ce veneau din provincie, jignirea elevilor prin felul cum le vorbea, repezirea unor elevi, neluarea de măsuri pentru îmbunătățirea procesului de învățământ, pentru ajutorarea elementelor mai puțin pregătite, etc. Atitudinea dușmănoasă față de elevi sa manifestat și prin numărul mare de zile de arest pe care le-a dat elevilor, cu toate că o mare parte din aceste zile nu erau necesare și se puteau folosi alte metode de îndreptare a

1. Secretariatul General pentru Trupe al MAI a luat naștere la 2 octombrie 1947, fiind alcătuit din CTG, Inspectoratul General al Pompierilor, Inspectoratul General al Jandarmeriei și Direcția pentru Educație, Cultură și Propagandă. Pe 24 martie 1949, în baza deciziei ministeriale nr. 84, Secretariatul General pentru Trupe al MAI și-a schimbat denumirea în Comandamentul Trupelor MAI. Acest comandament a fost deființat la începutul anului 1951. Luigi Martiș, Constantin Mleșniță, Ion Șerbănescu, Ilie Coman, *În slujba patriei socialiste. File din istoria trupelor de Securitate*, Comandamentul Trupelor de Securitate – MI, pentru uz intern, Editura Serviciului editorial și cinematografic din MI, 1980, pp. 26 și 34.
2. „Concluzii asupra muncii conducerii școlii de of. l. c. m. Sibiu” (AANP, fond Cadre, d.p. nr. L-52, dosar nepaginat).

elevilor. Deasemeni, aceasta se mai poate vedea și din faptul că a propus să fie scoase din școală o serie de elevi muncitori (pe motivul că sunt slabi la învățătură) în același timp menținând alte elemente necorespunzătoare și în plus antrenarea biroului de cadre în alte munci mărunte în scopul de a neglija problema de bază-verificarea elevilor. (...) Deasemeni, acest om, a servit cu „mult zel și eroism” clica antonesciană, în războiul nedrept dus împotriva URSS, în care a obținut funcția de ofițer cu operațiile la un Grup de V-tori de Munte. În această calitate, permanent a fost mâna dreaptă a comandantului și împreună cu acesta a condus grupul de v-tori de munte în lupta pentru nimicirea unor grupuri de partizani sovietici din Regiunea Sevastopol¹.

Conform aceluiași document, de această stare de lucruri se mai făceau vinovați și maiorul Nicolae Sotrocan, șef al ciclului de pregătire de luptă, care a venit în școală în stare de ebrietate, maiorul Sever Socaciu, șef al Secției Învățământ, care nu a controlat suficient procesul de învățământ, și locotenentul-major Ștefan Nemeș, loctiitorul politic al școlii, care nu a luat poziție la timp față de neregulile petrecute și nu l-a denunțat superiorilor pe comandantul unității.

În dosarul personal profesional al militarului nu figurează ordinul de trecere în rezervă, ci doar un angajament semnat de ofițer la data de 26 ianuarie 1954 cu ocazia scoaterii din MAI.

Grade succesive: sublocotenent (1 iul. 1931); locotenent (10 mai 1936); căpitan (8 iun. 1940); maior (6 mart. 1949); locotenent-colonel (30 dec. 1949).

Decorații: medalia „Steaua României” în grad de cavaler cu spade și panglică (1942); Ordinul „Coroana României”, clasa a IV-a, cu spade și panglică de virtute militară (1943). Prin Decretul nr. 875 din 20 august 1949, maiorului Nicolae Lupușor i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a².

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Decretul nr. 875 din 20 august 1949 privind acordarea unor decorații (*Buletinul Oficial al Republicii Populare Române*, anul I, nr. 55, 22 august 1949).

M

MAIER ȘTEFANACHE NATALIA (născută **GÎȚĂ**), angajat civil, d.p. nr. 3780 (n. 17 aug. 1933, satul Țigănești, com. Godinești, jud. Bacău).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran mijlocaș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : profesoară.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră PMR din 1961.

Studii civile : 5 clase în comuna natală (1940-1945) ; Gimnaziul unic de pe lângă Liceul de Fete „Oltea Doamna” din Iași (1946-1948) ; Școala Medie Tehnică de Comerț din Iași (1949-1950) și Școala Medie Tehnică de Comerț nr. 1 din București (1950-1951) ; Facultatea de Filosofie, Universitatea „C.I. Parhon” din București, secția Filosofie Generală (1952-1957). Diploma de licență a obținut-o în urma susținerii examenului de stat din sesiunea iunie 1960.

Activitate profesională : profesoară la Școala elementară de 7 ani din comuna Vitănești, jud. Alexandria (oct. 1957 – 1 oct. 1959).

Pe 1 octombrie 1959 a fost transferată de la Secția Învățământ și Cultură a Sfatului Popular raional Alexandria la DGPCM ca angajat civil în funcția de inspector la Serviciul Educare Minori din DGPCM (1 oct. 1959 – dec. 1964). Deși nu obținuse diploma de licență, a fost încadrată pe funcția de inspector școlar, datorită unei dispense de studii emise de conducerea MAI, în octombrie 1959 (până în iunie 1960, când a susținut examenul de stat, i s-a reținut 5% din salariu din cauza neîndeplinirii condițiilor de studii) ; inspector școlar la Serviciul cultural-educativ din DGPCM (dec. 1964 – 1 iun. 1966) ; inspector școlar la Serviciul Reeducare Minori din DGPCM/DGP (1 iun. 1966 – 11 sept. 1969).

În ziua de 11 septembrie 1969 i s-a desfășurat contractul de muncă în conformitate cu prevederile articolului 16 din Codul muncii.

Soțul său, maiorul inginer Aurică Maier (n. 21 iul. 1930, mun. București), a ocupat funcția de șef de secție la Academia Militară Generală din București (anii '60).

Pedepse : „muștrare” pentru că în ziua de 17 mai 1965 a lipsit nemotivat de la serviciu (mai 1965).

MAIN MARCU, angajat civil (n. 11 nov. 1909, mun. București).

Naționalitatea : evreiască.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Studii civile : Școala de comerț din București, cursuri serale (1925-1930).

Stagiu militar : Regimentul 1 Vânători (1931-1932).

Activitate profesională: practicant la Banca „Marmorosch Blank” din București (1920-1925); funcționar la Oficiul Național de Comerț din București (1925-1931); funcționar la Societățile „Solidia”, „Gloria” (1932-1945) și „Corepa” din București (1945-1948). În 1948 a demisionat, fiind în convalescență în urma unei intervenții chirurgicale. În august 1950 a fost încadrat în funcția de contabil I la Serviciul Aprovizionării din DGP (1950-1951), iar din 1951 a fost transferat la Serviciul Contabilitate¹.

MANEA ALEXANDRU ALEXANDRU, căpitan, d.p. nr. 3521 (n. 22 febr. 1930, com. Topliceni/Greabănu, jud. Buzău – d. 1964, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran cu gospodărie mijlocie.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1948; membru în Biroul Organizației de Bază UTM din DGPCM (1956).

Studii civile: 4 clase în comuna natală (?); o clasă la Școala nr. 2 din Râmnicu Sărat (?); Liceul Teoretic „Regele Ferdinand” din Râmnicu Sărat (?-1948); Liceul Comercial din Râmnicu Sărat/Școala Medie Tehnică de Administrație din Râmnicu Sărat (1948 – iun. 1950).

Studii militare: curs scurt la Școala de Ofițeri de Administrație MAI nr. 1 din București (iul. – 25 oct. 1950).

Activitate profesională: șeful Serviciului Echipament din Batalionul Reparații și Gospodărire din Direcția Pompierilor/Comandamentul Pompierilor/Direcția Pază contra incendiilor (25 oct. 1950 – 21 nov. 1952); șef de depozit la Direcția regională MAI Constanța (21 nov. 1952 – apr. 1953); șef Birou ETG în Serviciul administrativ al Direcției regionale MAI București (apr. – 12 dec. 1953); tehnician principal ETG și șef al Biroului Echipament din Serviciul Aprovizionare și Desfacere din DLCM/DPLC (12 dec. 1953 – 1 iul. 1956); tehnician principal ETG, șef de secție și șef al biroului ETG la Serviciul Administrare și Gospodărire/Serviciul Spate din DGPCM (1 iul. 1956 – 1963).

Leon Cristea, unul dintre cei doi frați ai soției ofițerului, Alexandrina Cristea, a fost făcut prizonier la Iași în 1944 și s-a întors în țară ca voluntar în Divizia „Tudor Vladimirescu”. În anii '50 a avut gradul de locotenent-colonel de Miliție.

În 1956, căpitanul Gheorghe Cristea, cel de-al doilea frate al soției, era ofițer la o unitate de tancuri din MFA și student la Academia Militară.

Grade succesive: sublocotenent (25 oct. 1950); locotenent (30 dec. 1952); locotenent-major (30 dec. 1956); căpitan (30 dec. 1958).

Pedepse: 15 zile de arest la garnizoană pentru că a sustras din depozit mai multe prosoape pe care le-a împărțit cadrelor (febr. 1951); cinci zile de arest la domiciliu pentru neexecutare de ordin (ian. 1956); cinci zile de arest la garnizoană pentru că a părăsit obiectivul de care răspundea în ziua de 23 august 1958 (sept. 1958); trei zile de arest la domiciliu pentru că a fost găsit dormind dezecchipat în noaptea de 6-7 august 1959, în timp ce era ofițer de serviciu pe DGPCM (aug. 1959).

MANEA GHEORGHE ȘTEFAN, căpitan, d.p. nr. 1314 (n. 14 ian. 1922, mun. București – d. 1 aug. 1998, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: ajustor mecanic.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 271.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1945 ; membru PCR (1946 – iul. 1952) ; activist la resortul agitație și propagandă, responsabil al Comisiei de Presă, secretar tehnic și instructor de teren la Sectorul CFR PCR „Grivița Roșie” din București (mai 1947 – aug. 1948) ; secretar al Organizației de Bază PMR din Ministerul Artelor și Informațiilor (? – aug. 1949). Din această funcție a fost scos și pedepsit cu „vot de blam” cu interdicția de a mai ocupa o funcție de răspundere în partid timp de un an, pentru următorul motiv :

Am fost sancționat în august 1949 pe când eram la Ministerul Artelor cu vot de blam și interzicerea de a ocupa munci de răspundere în Partid timp de 1 an de zile pe motivul că aș fi știut că tov. Dumitru Petre care era directorul cadrelor trăiește o viață imorală și fiind ca și el CFR-ist aș ascunde Partidului deoarece nu am adus la cunoștință. Deși nu am făcut nici o întâmpinare și m-am supus hotărârii, în sinea mea nu am fost de acord cu pedeapsa, deoarece în mod greșit s-a pornit de la ideea preconcepută că dacă sunt de la CFR ca și tov. Dumitru trebuie neapărat să știu de imoralitățile pe care le comitea în afara ministerului sau acasă. Nu am fost niciodată acasă la tov. Dumitru și nici nu poate spune nimeni că am fost văzut cu tov. Dumitru în absolut nici un loc în afară de minister și nu aveam de unde ști ce face tov. Dumitru. Dacă eu aș fi știut și aprobat ce face el, atunci normal ar fi fost să fac la fel și eu, ori eu am dus o viață exemplară familiară și din punct de vedere moral și nimeni nu a constatat și nu poate constata acest lucru. De asemenea nu m-am putut împăca cu gândul că mi s-a dat două pedepse pentru același motiv. Trebuia să fiu tras la răspundere de Partid pentru muncă slabă pe care am depus-o ca secretar al organizației de partid, dar nu pentru fapte pe care eu nu le-am făcut și de care nu aveam nici cel puțin cunoștință. Din cauza stării mele emotive și a lipsei de educație nu am ridicat atunci problema partidului mai ales că am arătat cu ideea preconcepută de la început nu a vrut ca să mă asculte atunci când am vrut ca să arăt¹.

Studii civile : 3 clase la Școala primară nr. 40 CFR „Steaua” (1928-1931) și o clasă la Școala primară „Valea Albă” din Constanța (1931-1932) ; 4 clase la Liceul Teoretic „Libros” din București – ulterior, „Barbu Delavrancea” (1933-1937) ; Școala de Elevi Meseriași CFR Grivița Vagoane, secția Mecanică (1937-1941) ; Școala de fochiști CFR (1942-1943).

Stagiu militar : livretul militar al ofițerului Manea a fost eliberat de Comisariatul Militar al Raionului „Tudor Vladimirescu” din București : Manea era clasat în categoria soldaților neinstruiți. Nu a satisfăcut serviciul militar, fiind mobilizat pe loc pentru lucru din cauza războiului (a fost amânat de la încorporare timp de trei ani, iar în 1946 a fost declarat surplus de contingent).

Studii militare : curs de penitenciare de o lună de zile în DGP (1951).

Studii politice : Școala medie PCR a Sectorului CFR (oct. 1946 – ian. 1947) ; Școala de Presă de pe lângă Comitetul PCR al orașului București (iun.-oct. 1947) ; curs scurt politic de 15 zile la Școala de Lectori din București (iulie 1950) ; curs scurt de 15 zile la o școală de lectori a PCUS din cadrul Comitetului raional „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București (iulie 1951).

Activitate profesională : lăcătuș mecanic (1941-1944) și impiegat de birou la Biroul financiar al Depoului CFR București Călători/Depoul de locomotive „Chivu Stoica” din București, Calea Griviței (1944-1947). Referințele foștilor colegi de la Depoul CFR București Călători îl prezintă pe Manea ca fiind un muncitor delăsător, slab pregătit în

1. Autobiografie dată de Manea Ștefan la 11 ianuarie 1954 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-1314, dosar nepaginat).

meseria de bază și care se sustrăgea de la lucru ori de câte ori avea ocazia. O altă trăsătură care se regăsește în toate referințele colegilor săi, atât din viața civilă, cât și din cea militară, se referă la faptul că Manea era un om „îngâmfat și lăudăros”. În 1944 a fost trecut în funcția de impiegat de birou la Biroul financiar, deoarece suferea de o afecțiune cronică. În august 1948 a fost scos din munca de activist de partid și trimis la Ministerul Artelor și Informațiilor în funcția de consilier de presă (aug. 1948 – 1949). După o scurtă perioadă de timp a fost scos din munca profesională, fiind instalat din nou într-o funcție politică: secretar al Organizației de Bază PMR din Ministerul Artelor și Informațiilor; referent tehnic la Serviciul Planificare din Direcția Tracțiunii CFR Direcțiunea Generală a Transporturilor Feroviare a Ministerului Transporturilor¹ (sept. 1949 – 1 aug. 1951).

Pe 1 august 1951 a fost încadrat în aparatul central al DGP ca referent tehnic II la Serviciul Reeducare (1 aug. – 1 oct. 1951). În Serviciul Reeducare din DGP, Manea a funcționat ca responsabil de seminar la Școala de Educatori.

Comandant al Penitenciarului Mărgineni (1 oct. 1951 – 27 iun. 1952).

O notă informativă sosită pe adresa DGPCUM pe 10 ianuarie 1952 semnală faptul că, odată instalat în funcția de comandant al Penitenciarului Mărgineni, Ștefan Manea a izolat și apoi a solicitat transferul disciplinar la Penitenciarul Galați a trei deținuți care îl cunoșteau încă din copilărie (pe foia de transfer a menționat faptul că cei trei deținuți – Florian Suciu, Gheorghe Ciornei și Ion Părvulescu – sunt elemente recalcitrante). Aceștia ar fi afirmat că ofițerul Manea a fost în trecut legionar. Deplasându-se la Penitenciarul Mărgineni pentru a cerceta situația, locotenentul Severin Cocârlă din Direcția Cadre a DGPCUM a încheiat în data de 8 februarie 1952 un proces-verbal cu rezultatul anchetei. Deținuții au declarat că, într-adevăr, îl cunoșteau pe comandantul Ștefan Manea din perioada în care au fost colegi în Școala primară nr. 40 CFR „Steaua” și Depoul CFR București, însă niciodată nu au afirmat că acesta ar fi făcut politică legionară. În concluzie, locotenentul Severin Cocârlă a stabilit că, în urma verificărilor amănunțite, nota informativă s-a dovedit falsă, iar transferul deținuților la Penitenciarul Galați a fost o măsură întemeiată. Întregul material a fost clasat la dosarul personal al ofițerului Ștefan Manea:

Credem că a fost o orientare justă în ceea ce privește transferarea deținuților pentru ca nu cumva ei fiind cunoscuți cu Directorul unității și își executau o pedeapsă, să nu pretindă diferite favoruri. Motivul celor transferați disciplinar nu am putut verifica, însă cred că pentru ai transfera mai repede au fost notați ca recalcitranți și transferați la alt penitenciar nu este just².

Ștefan Manea a fost scos din funcția de comandant și trecut în rezervă în urma efectuării unor operațiuni financiare interzise de actele normative care reglementau reforma bănească din 26 ianuarie 1952³ (vezi în acest sens Decretul nr. 37 din 26 ianuarie 1952 și

1. La data transferării din Ministerul Transporturilor în DGP-MAI, Ștefan Manea locuia în București, strada Traian, nr. 27, etajul 1, apartamentul nr. 3. În martie 1953, Manea a adresat Serviciului Penitenciare din MAI o cerere de reîncadrare în MAI, care nu i-a fost aprobată. La acea dată locuia în București, strada Nămăești, nr. 19, Raionul „Grivița Roșie”. Ultima adresă menționată în dosarul de cadre este strada Porumbaru, nr. 37, Raionul „Stalin” din București (1955) – *ibidem*, dosar nepaginat.
2. Proces-verbal din 8 februarie 1952, document semnat de locotenentul Severin Cocârlă din Direcția Cadre a DGP (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri și a CC al PMR nr. 147 din 26 ianuarie 1952 cu privire la efectuarea reformei bănești și la reducerile de prețuri comerciale la principalele produse alimentare și industriale, schimbul banilor s-a făcut într-un raport de 20 până la 400 de lei vechi pentru 1 leu nou, separat, pentru populație și întreprinderile de stat. Primele articole ale hotărârii prevedeau că schimbul banilor vechi se efectuează de către Banca de Stat pe întreg teritoriul RPR în curs de patru zile: începând

Hotărârea Consiliului de Miniștri și a CC al PMR nr. 147 din 26 ianuarie 1952 cu privire la efectuarea reformei bănești și la reducerile de prețuri; ambele au fost publicate în *Buletinul Oficial al RPR*, nr. 7, 26 ianuarie 1952).

După trecerea în rezervă a lucrat ca ajustor la „Mecanica Morăritului” din București, strada Veseliei, nr. 5 (mai 1953 – 15 mart. 1954).

În autobiografia semnată pe 11 ianuarie 1954, Ștefan Manea prezenta modul în care a fost scos din funcția de comandant, ancheta făcută de aparatul politic al DGPCUM și activitatea desfășurată după îndepărtarea din MAI:

Am fost scos din comanda penitenciarului Mărgineni pe data de 27 iunie 1952 fiind suspendat fără și apoi cu salariu până la data de 8 septembrie 1952 când am fost arestat și încarcerat la Văcărești fiind acuzat că am sabotat dispozițiunile Partidului și a Guvernului privitoare la reforma monetară din anul 1952, deoarece am aprobat și am plătit și eu datoriile la cantina salariaților și magazinul personalului în bani vechi. Am fost pus în libertate de la penitenciarul Văcărești în Ianuarie ziua 15 anul 1953 nefiind judecat. Din Ianuarie și până în Mai 1953 nu am lucrat nicăieri deoarece fosta direcție a Penitenciarelor [DIP – n.n.] nu a vrut ca să-mi elibereze nici un act că am dreptul la muncă și nimeni nu voia să mă angajeze fără acest act. În Mai 1953 m-am angajat ajustor la atelierul Mecanica Morăritului din str. Veseliei Nr. 5 raion Lenin unde lucrez și în prezent. (...) În 21 Iulie 1952 am fost exclus din Partid de către org. de bază Mărgineni pe motivul că am sabotat dispozițiunile Partidului și a Guvernului în cece privește reforma monetară din anul 1952.

din 28 ianuarie până la 31 ianuarie 1952 inclusiv. Sumele de bani vechi neprezentate la schimb în termenul stabilit, se anula. Cu această ocazie au fost puse în circulație noi monede și bancnote (monedele divizionare erau de 1, 3, 5, 10 și 25 de bani, iar bancnotele erau de 1, 3 și 5 lei). În expunerea de motive a Hotărârii nr. 147/1952 semnată de președintele Consiliului de Miniștri al RPR, dr. Petru Groza, și de secretarul general al CC al PMR, Gheorghe Gheorghiu-Dej, se preciza: „În fața statului nostru stă sarcina înfăptuirii unei reforme bănești, în scopul întăririi puterii de cumpărare a leului, ridicării cursului său extern, creșterii salariului real al muncitorilor și funcționarilor și îmbunătățirii aprovizionării celor ce muncesc”. Această reformă monetară a fost realizată și coordonată sub îndrumarea strictă a consilierului sovietic din Ministerul Finanțelor, într-o conspirativitate aproape deplină. Pentru câteva luni, un grup restrâns de finanști, condus de Aurel Vijoli (guvernatorul Băncii de Stat a RPR și ministru adjunct al Finanțelor) și de Vasile Luca, ministrul Finanțelor, a lucrat pentru înfăptuirea acestui proces. Vasile Luca nu a agreat reforma inițiată la sugestia Moscovei, iar acest lucru a fost pretextul folosit de Gheorghiu-Dej pentru îndepărtarea lui din funcția de membru al Biroului Politic al CC al PMR și din cea de ministru de Finanțe (având consimțământul lui Vasile Luca, Aurel Vijoli, guvernatorul Băncii de Stat a RPR, a comunicat filialelor Băncii, cu câteva zile înainte de apariția hotărârii, procentul de schimb, astfel că persoanele care aveau mari sume de bani au reușit să le schimbe în valută; totodată, nu au fost colectate impozitele țăranilor pentru ca aceștia să dețină lei pe care să-i preschimbe ulterior, iar în marile orașe, mulți dintre locuitori au aflat de reforma bănească cu câteva zile înainte de publicarea hotărârii în presă și au luat cu asalt magazinele, cumpărând o varietate largă de bunuri pentru a scăpa de lei vechi). *Scănteia* din 6 martie 1952 anunța sec, într-un comunicat primit de la Consiliul de Miniștri, via Agerpres, destituirea unor înalți demnitari din Ministerul Finanțelor: „Ministrul adjunct al Ministerului Finanțelor, președinte al Băncii R.P.R., Vijoli Aurel, și ministrul adjunct al Ministerului Finanțelor, Iacob Alexandru, au fost destituiți pentru grave abateri de la legi și hotărârile guvernului în perioada dinaintea reformei bănești, abateri care au dăunat intereselor bănești, abateri care au dăunat intereselor statului și populației muncitoare de la orașe și sate, pentru neexecutarea întocmai a dispoziției de a plăti între 17-22 Ianuarie a.c. salariile pe prima chenzină a lunii Ianuarie, ceea ce a dăunat intereselor muncitorilor și funcționarilor dintr-un număr important de întreprinderi. Ministrul adjunct al Ministerului Finanțelor, Modoran Vasile, a fost desărcinat ca necorespunzător”. Potrivit istoricului Dinu Giurescu, reforma monetară din 1952 a fost a doua confiscare a numerarului în circulație după prima reformă bănească care avusese loc în 1947. Detalii în acest sens în *Stenogramele ședințelor Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al PMR*, vol. IV (partea I), 1952, studiu introductiv de prof. univ. dr. Ioan Scurtu, Arhivele Naționale ale României, București, p. VI; Dinu C. Giurescu (coord.), *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 527, și *Buletinul Oficial al RPR*, nr. 7, 26 ianuarie 1952.

Nu am fost și nu sunt de acord cu această hotărâre deoarece este complet injustă și mă nedreptățește profund. Calificativul de „am sabotat” este cu totul nedrept și necorespunzător realității. Cuvântul luat în sine arată clar că cel ce sabotează face acest act conștient, premeditat, cu scopul de a izbi în regimul nostru popular, ori neorientarea mea politică din care mi se trage greșeala nu a fost făcută nici intenționat nici premeditat. Am admis să se plătească datoriile la cantină și la magazinul alimentar și am plătit și eu numai după ce m-am opus înainte foarte mult și numai după ce organele contabile și organele de inspecție contabilă m-a influențat în această privință. Faptul că am întrebat telefonic direcția Generală cum să procedez arată că eu m-am străduit ca să rezolv această situație corect. Din cauza lipsei de instrucțiuni și a presiunii făcute de organele contabilești am admis totuși. Mi se spunea atunci că banii se vor schimba la bancă și apoi de abia banca nu a schimbat decât în valoare de 1 leu nou la 20 lei vechi. În judecata mea de atunci mi se părea nenormal ca măsura aceasta luată să izbească în interesele salariaților. De asemenea am fost influențat de faptul că și eu aveam de plătit datorii și cred că din această cauză nu m-am putut opune până la urmă așa cum am făcut la început. Cred că dacă nu era această cauză eu aș fi găsit puterea să nu accept plata datoriilor în lei vechi. Am greșit de asemenea că m-am împrumutat de 20.000 (douăzeci de mii) lei vechi ca să plătesc datoriile. Însă toate aceste greșeli ale mele, din cauza neorientării, a presiunii făcute de organele contabilești și a faptului că eu însumi eram în cauză nu au fost făcute nici intenționat și nici premeditat. Eu am greșit față de Partid, dar am luptat totuși ca să pot rezolva corect această problemă. Nu am reușit din cauza motivelor arătate mai sus. Asta nu înseamnă totuși că sunt un sabotor, un dușman deci și nici nu meritam să mi se dea pedeapsa cea mai gravă excluderea, și o pedeapsă în raport cu vina mea ținându-se cont de toate împrejurările. Pedeapsa a fost însă dictată de tov. căpitan Kis [căpitanul Kiss A. Coloman, șef al Secției Cadre Politice din Direcția Politică a DGPCUM și secretar al Comisiei de Partid din DGPCUM – n.n.] care a trimis să prelucreze cazul pe locotenentul Stănescu [locotenentul Ioan I. Stănescu, instructor politic în Secția Cadre politice din Direcția Politică a DGPCUM – n.n.], care la rândul lui a „prelucrat” pe slt. Caraman Stănică și alți tovarăși din Penitenciarul Mărgineni și a ales numai din cei care fuseseră pedepsiți de mine în calitate pe care o aveam și care îmi purta rachiună. Aceste elemente slt. Caraman și milițianul Negruș treceau drept cele mai degradante din unitate. În timpul ședinței am fost influențat de cei doi și în special de slt. Caraman care m-a făcut bandit de nenumărate ori fără ca Locot. Stănescu să intervină. De asemenea slt. Caraman a amenințat pe cei care participau că vor avea soarta banditului de Manea dacă vor îndrăzni să țină cu mine. Am fost bruscat de Lt. Stănescu care conducea ședința în timp ce vorbeam și chiar până la urmă, oprit și să răspund numai „da” sau „nu”, dacă am sabotat sau nu reforma monetară. În asemenea condiții și cu asemenea pregătire care a călcat grosolan democrația internă de partid, desigur că rezultatul nu putea fi decât cel pregătit, excluderea mea. Consider că nu a fost o judecată dreaptă și că cei prezenți au fost influențați de poziția slt. Caraman și a lt. Stănescu. Am făcut după trei zile o contestație pe care am înmănat-o tov. căp. Kis care era președintele comisiei de Partid, însă nici până în ziua de azi nu mi-a răspuns nimic. În ceea ce privește activitatea mea politică eu am avut lipsuri multe. De multe ori mi-o duceam în mod superficial neadâncind munca. Nu studiam deajuns și din această cauză rămâneam în urma sarcinilor de multe ori. Când aveam rezultate bune în muncă mă culcam pe lauri, mă autoîngâmfam și nu mai munceam cum trebuie. Am fost de multe ori comod în munca mea și mai ales la început nu primeam critica lichidând într-o măsură mai mare de abia în ultimul timp cu această lipsă. Am fost de multe ori evidențiat în cadrul muncii politice și chiar administrative când eram la penitenciarul Mărgineni. Nu am fost însă niciodată decorat. Nu am fost legionar, nimeni din familia mea nu a fost și nici nu am participat vreodată nici eu nici familia mea sau rudele apropiate la vreo manifestație legionară. Nu am fost înscris și nici nu am participat la reuniunile vreunei organizații cu caracter fascist și la fel familia mea. (...) Mă simt extrem de nedreptățit de măsurile luate împotriva mea pe linie politică și administrativă și acest lucru mi-o confirmă însuși hotărârea judecătorească dată de *Tribunalul Teritorial*

MAI Buc. care m-a absolvit de oriși ce vină și ma achitat [subliniere în original – *n.n.*]. Întreaga mea activitate politică și profesională, cu toate lipsurile avute arată totuși clar devotamentul meu fără margini față de Partid¹.

Nu numai Ștefan Manea a fost anchetat de către superiorii săi pentru „grave abateri” de la prevederile Hotărârii CC al PMR și a Consiliului de Miniștri privind reforma monetară din ianuarie 1952, ci și alți colegi de-ai săi din Penitenciarul Mărgineni. Într-o notă-raport a Direcției Cadre din MAI din 10 octombrie 1953, se specifica :

Cu prilejul reformei bănești la Penitenciarul Mărgineni s-au săvârșit grave abateri de prevederile Hotărârii privind încasările de bani, schimbarea banilor și disciplina financiară. Astfel au fost achitate datoriile la popotă, magazin etc. în ziua de 28 Ianuarie 1952 cu bani vechi care își pierduseră puterea de circulație. Au fost împrumutați bani de la alți salariați pentru a se achita datoriile sustrăgând sumele respective de la efectuarea reformei bănești. S-au comis falsuri în acte publice prin întocmirea de acte și încasarea de bani în ziua de 28 Ianuarie punându-se data de 26 Ianuarie. S-au vândut unor salariați în ziua de 28 Ianuarie mobilier confecționat de unitatea productivă care a fost achitat în bani vechi care își pierduseră puterea circulației. De aceste fapte se fac vinovați următorii : fostul Lt. Major Manea Ștefan Directorul Penitenciarului, fostul Locot. Stroe Teodor Locțiitor Politic, fostul Locot. Major Iliescu Iacob șef de producție, fostul Locot. Dobrița Gheorghe contabil, fostul Locot. Petrescu Nicolae Inspector CFI din Direcția Generală a Penitenciarelor, fostul Contabil Teslaru Marin, casierul Barbu Marin, și Cap. Feraru Vasile. Toți aceștia în luna Iunie 1952 au fost suspendați din serviciu. Caporalul Feraru Vasile și casierul Barbu Marin în luna Septembrie 1952 au fost reprimiți în muncă, iar Manea Ștefan, Stroe Teodor, Iliescu Iacob, Dobrița Gheorghe au fost deferiți de către Dir. Cadre a Penitenciarelor Tribunalului Militar București (fiind depuși preventiv la Penitenciarul Văcărești) Stroe Teodor neprezentându-se în ziua de 8 Septembrie nici nu a mai fost reținut. Reținerea preventivă a acestora a durat până la data de 15 Ianuarie 1953 când au fost puși în libertate. Aceasta s-a petrecut în urma verificării cazului lor de către Comisia Procuraturii care a clasat dosarul fără a-i mai judeca fiind achitați. De menționat este că în timpul reținerii lor de 4 luni nu au fost anchetați deloc. În memoriile ce le-au făcut susnumiții arată împrejurările în care au săvârșit abaterile. Astfel se arată că în seara zilei de 27 Ianuarie au fost sigilate magazinele și casele de bani pentru a se face inventarul. Acestea au fost deschise din nou în ziua de 28 Ianuarie în urma unei convorbiri telefonice cu Colonelul Rancev [Rancev Boris – *n.n.*] și Șeful Contabilității Moraru care le-au spus să se orienteze la fața locului asupra felului cum trebuie să procedeze. Lipsindu-le instrucțiunile (pe care le-au primit după 10 zile) și din felul cum s-au orientat și procedat au reieșit abaterile arătate mai sus. Prin memoriile făcute susnumiții cer să fie din nou anchetate cazurile lor, să fie reprimiți în muncă (iar pe linie de Partid cei excluși să fie din nou analizați) sau să fie ajutați pentru a intra în câmpul muncii (la sfârșitul lunii Martie de când sunt făcute memoriile după 2 luni de la eliberare încă nu au putut intra în muncă pentru că motivul scoaterii era „grave abateri”). Din memoriile susnumiților Manea Ștefan, Iliescu Iacob și Dobrița Gheorghe reies o serie de probleme în legătură cu notele informative date și unele abateri, legături etc. privind pe Col. Coler, Cpt. Kiș, Cpt. Doliș. Astfel se arată că erau date note informative în urma cărora venea cineva de la Direcția Generală și erau persecutați cei care le dădeau. Cpt. Kiș, Cpt. Doliș, Stroe T. discutau despre schimbarea conducerii Direcției Penitenciare și cine va ocupa funcțiile respective. Scoaterea lui Manea Ștefan a fost premeditată (abaterea sa le-a ușurat îndeplinirea scopului) dat fiind poziția critică și demascarea unor abateri ale Col. Coler, Cpt. Kiș, Cpt. Doliș de către susnumitul. Manea Ștefan arată că asemenea cazuri ca cel de la Penitenciarul Mărgineni și chiar mai grave săvârșite în alte unități din

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-1314, dosar nepaginat.

Direcția Penitenciare ar reieși în urma unei cât de sumare anchete. Față de cele arătate mai sus toți cei destituiți se fac vinovați de grave abateri, datorită lipsei de consecvență pentru aplicarea liniei și hotărârilor Partidului, mânați de interese personale. Aceste abateri nu permit ca ei să mai poată face parte din cadrele MAI. Propuneri: 1. Să fie cerut Secției Cadre DLCM un raport dacă susnumiții sunt încadrați în câmpul muncii, iar dacă nu sunt încadrați să fie ajutați pentru plasarea lor. 2. Memoriile din care reies probleme privind pe unele cadre ce se mai găsesc în MAI să fie repartizate Serviciului Inspecției Speciale din Direcția Cadre [a MAI – n.n.] pentru a stabili realitatea și luarea de măsuri corespunzătoare¹.

O notă-raport întocmită de Direcția Cadre din MAI la data de 19 ianuarie 1954 stabilea (în urma cercetărilor efectuate și a discuțiilor purtate cu fostul ofițer) motivele pentru care acesta a fost îndepărtat din MAI și propunea rechemarea lui în corpul ofițerilor activi din MAI:

În cazul scoaterii sale din Ministerul Afacerilor Interne și trimiterea în Justiție, din discuții a reieșit următoarele. La reforma bănească din Ianuarie 1952 tovarășul Manea Ștefan era comandant al Formațiunii Mărgineni. Cu acest prilej s-au săvârșit încălcări ale hotărârii cu privire la reforma bănească. Astfel au fost achitate datoriile către cantina unității în ziua de 28 Ianuarie cu bani vechi. Tovarășul Manea Ștefan a achitat suma de 1.200 Lei. S-au achitat datoriile în aceeași zi la magazinul unității, unde tovarășul Manea Ștefan a achitat 13.190 Lei. Deasemeni Tov. Manea și-a achitat suma de 5.000 Lei, bani împrumutați de la casieria Formațiunii. Aceste datorii și le-a achitat cu bani împrumutați în ziua de 28 Ianuarie de la fostul Locotenent-major Iliescu (a împrumutat 20.000 Lei) pe care i-a restituit în 3 rate, în raport de 1/100-total 200 Lei noi. Datoriile de mai sus, tovarășul Manea Ștefan le-a făcut, datorită faptului că de la mutarea sa la Mărgineni (Octombrie 1951) nu a primit nici un salariu până în prima jumătate a lunii Decembrie, când prin mandat poștal a primit 3.800 Lei, iar de la această dată a primit salariul normal. Cheltuieli avea în două părți, întrucât familia încă îi era la București (soția și un copil). Poziția în legătură cu măsurile privitoare la reforma bănească a fost următoarea: În seara zilei de 27 Ianuarie, după comunicarea Hotărârii, a fost ridicată problema achitării datoriilor și s-a hotărât ca acestea să fie achitate cu bani noi. La insistențele contabilului Pinteia Emil, Locot. Petrescu Nicolae, organ de control din partea CFI al Direcției Generale a Penitenciarelor, Locot. Major Pufu, inspector administrativ, ca datoriile să fie achitate în bani vechi, Tovarășul Manea Ștefan a luat legătura telefonică cu Direcția Generală a Penitenciarelor. De aici fostul Locuitor Director General Colonelul Rancev [locotenent-colonelul Boris Rancev – n.n.] și funcționarul civil Moraru, șeful Dir. Contabilității, nu i-au dat alt răspuns decât să se orienteze împreună cu organele de control. În aceste împrejurări tovarășului Manea Ștefan i s-a aprobat achitarea datoriilor cu bani vechi [cu pixul este tăiată expresia „i s-a”, ceea ce denotă faptul că superiorii ofițerului nu i-au dat aprobarea pentru achitarea datoriilor cu bani vechi; aceștia l-au sfătuit să se descurce cum poate – n.n.]. Instrucțiuni pe linie financiară în baza hotărârii a primit după 10 de zile de la efectuarea reformei bănești. Alte învinuiri ce i s-au adus ca: confecționarea și vânzarea de mobile personalului, falsificarea de facturi (facturi făcute în 28.I. cu data de 26 Ianuarie) etc. nu i se pot pune în sarcină și nu se face vinovat. Considerăm că greșelile ce le-a săvârșit nu constituie motive pentru a fi apreciat ca element necorespunzător. Deasemeni în urma procesului care a avut loc pe ziua de 8 decembrie 1953 a fost achitat. Față de cele arătate propunem reîncadrarea în Ministerul Afacerilor Interne a tovarășului Manea Ștefan. Deasemeni să fie sprijinit pentru a i se reanaliza situația sa de partid².

1. Notă-raport a Direcției Cadre a MAI din 10 octombrie 1953, document semnat de locotenentul Anton Nicolae, șef de birou în Direcția Cadre a MAI (*ibidem*, dosar nepaginat).

2. Notă-raport din 19 ianuarie 1954 a Direcției Cadre din MAI, document semnat de trei ofițeri inferiori din Direcția Cadre a MAI: locotenentul Nicolae Anton, locotenentul-major Ștefan Layoș și locotenentul-major Pavel Popa. *Ibidem*, dosar nepaginat.

După două luni de la întocmirea acestei note-raport, colonelul Alexandru Demeter, șef al Direcției Cadre din MAI, aproba reprimirea lui Ștefan Manea în DLDM și solicita reanalizarea situației sale pe linie de partid, deoarece :

În urma analizei temeinice a acestui caz, se constată că în mod nejust a fost arestat și cu prea mare ușurință i s-a luat calitatea de membru de Partid¹.

Pe 15 martie 1954 a fost reîncadrat în DIP cu gradul de locotenent-major și repartizat în funcția de ajutor de șef de birou (15 mart. – 15 aug. 1954) ; locuitor al comandantului pentru pază și regim la Penitenciarul Jilava (15 aug. 1954 – 30 iun. 1956).

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 ca urmare a reducerilor de efective din MAI, prin ordinul MAI nr. 03270.

În anii '50, fratele ofițerului Ștefan Manea activa în cadrul MFA cu gradul de căpitan.

Grade succesive : locotenent-major (1 oct. 1951) ; căpitan (1 oct. 1954).

Pedepse : „muștrare” pentru neexecutarea a două ordine circulare (mart. 1952) ; trei zile de arest simplu pentru „atitudine necorespunzătoare” (apr. 1955) ; zece zile de arest la garnizoană pentru că nu a efectuat un control la punctul de lucru al Penitenciarului Jilava, dar și pentru că nu a verificat modul în care erau repartizate escortele (sept. 1955).

MARINESCU NĂSTASE NICOLAE, căpitan, d.p. nr. 2837 (n. 9 mart. 1923, com. Socetul, jud. Teleorman – d. 1976, mun. Constanța, jud. Constanța).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : militar (tatăl a fost plutonier-adjutant sanitar).

Profesia de bază la încadrarea în MAI : normator planificator.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1946 ; membru în Comitetul Sindical și responsabil al resortului cultural din Fabrica de Postav „Prejmer” (1947-1948) ; membru în Biroul Sindicatului Județean „Lemn forestier” din Piatra-Neamț (1948-1950) ; responsabil cultural și sportiv din Consiliul Sindical Județean Neamț (ian. 1950 – ?).

Studii civile : 5 clase la școlile din localitățile Ștefănești, Afumați și București (1929-1934) ; curs de o lună la Școala de Contabilitate Normată (1949) ; Școala Specială de Planificare din cadrul Departamentului Gospodăririi Comunale și Industriei Locale – MAI (23 apr. – 1 sept. 1950).

Stagiu militar : Flotila 1 Bombardament din Brașov (oct. 1941 – febr. 1942) și Atelierele centrale de reparații auto din cadrul Regimentului Geniu Aeronautic din București (febr. 1942 – apr. 1945).

Studii militare : Școala Tehnică Aeronautică din Mediaș (1934 – oct. 1941). La această școală, elevii admiși pe bază de examen beneficiau de mâncare și găzduire gratuită. În 1940 a fost bătut crunt de un căpitan din școală pentru că a jucat fotbal cu bocancii școlii. Ofițerul l-a acuzat pe tânărul Marinescu că mobilizează elevii la sport pentru a strica încălțăminte statului. Din cauza acestei bătăi Marinescu a fugit din școală, dar s-a reîntors în scurt timp. Un an mai târziu, când avea de susținut o corigență la istorie, Marinescu a refuzat să se prezinte și astfel a fost mutat printr-un ordin al Marelui Stat-Major la Flotila 1 Bombardament din Brașov în vederea satisfacerii serviciului militar.

1. Referat din 5 martie 1954 asupra tovarășului Ștefan Manea, propus pentru a fi reîncadrat în Direcția Lagăre și Colonii de Muncă. Documentul este semnat de șeful Direcției Cadre a MAI și de către doi ofițeri inferiori din aceeași Direcție : căpitanul Nicolae State, șef serviciu, și locotenentul Nicolae Anton (*ibidem*, dosar nepaginat).

Studii politice : Școala de Cadre Sindicale (?).

Activitate profesională : muncitor la manipulație, contabil și tehnician în producție la Serviciul Tehnic din Fabrica de Postav „Prejmer”/Fabrica de Postav „Constantin David” din Brașov¹ (1945-1948) ; funcționar și șef al Secției administrative din IPEIL Piatra-Neamț (1948 – iul. 1949) ; funcționar la Sovromlemn Forestier Piatra-Neamț (iul. 1949 – ian. 1950) ; salariat la Secția financiară a Comitetului Provizoriu al Județului Neamț și șef al Serviciului Planificare din Întreprinderea regională de construcții Neamț din cadrul Comitetului Provizoriu al Județului Neamț (ian. – 23 apr. 1950) ; planificator la Direcția Întreprinderilor Comunale (1 sept. 1950 – 15 nov. 1951) și șef al Secției Metalurgie-Siderurgie din Direcția Aprovizionare – ambele direcții se subordonau Departamentului Gospodăririi Comunale și Industriei Locale din MAI/Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale² (15 nov. – dec. 1951) ; șef al Biroului Planificare (dec. 1951 – febr. 1953) și șef al Secției Învățământ Profesional și Producție din Serviciul Colonii de Muncă și Educarea Minorilor din MAI (febr. 1953 – 1 iul. 1955) ; șef al Secției „Fabrica de cărămidă Medgidia” din Colonia de

1. La 14 februarie 1954, în *Scânteia* a apărut un articol critic la adresa conducerii Fabricii de Postav „Constantin David” din Lunca Călnicului, raionul Stalin. În acest articol erau lăudați pentru rezultatele bune obținute în muncă o serie de frunțiși în producție, în timp ce comitetul de întreprindere, conducerea administrativă și organizația de partid erau criticate din cauza muncii nesatisfăcătoare desfășurate în privința răspândirii metodelor sovietice de sporire a productivității muncii. La acea dată, director al acestei întreprinderi textile era Gheorghe Condrea, președinte al Comitetului de întreprindere – Ion Postolache, iar secretar al Comitetului de Partid, Gheorghe Vida. Gheorghe Radel, „La fabrica de postav «Constantin David» experiența înaintată nu-i la loc de cinste”, în *Scânteia*, 14 februarie 1954.
2. Departamentul Gospodăriei Locale din MAI a luat naștere la 24 martie 1949 prin Decretul nr. 126 cu scopul de a îndruma și controla activitățile gospodărești locale. La acea dată, departamentul era alcătuit din 8 direcții, Secretariatul și Serviciul administrativ. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 4/1949, vol. I, ff. 39-40. După un an, în urma îndeplinirii și depășirii planului de stat, sectorul gospodăriei locale s-a dezvoltat, având nevoie de o nouă organizare, în „lumina experienței sovietice”. În iunie 1950, Departamentul Gospodăriei Locale din MAI avea în subordine : 161 de întreprinderi de electricitate, apă, canal, salubritate, transport în comun și distribuie de gaze ; 5.587 de întreprinderi (mori, prese de ulei, fabrici de mezeluri, fabrici de cărămidă, fabrici de paste făinoase, fabrici de var, fabrici de țigla și produse chimice etc.) ; 505 întreprinderi de combustibili, restaurante, cofetării, hoteluri ; 103.695 km drumuri județene și comunale. Astfel, Consiliul de Miniștri a hotărât elaborarea unui nou act normativ care să stea la baza organizării și funcționării departamentului. La 7 iunie 1950 a fost înființat, prin Decretul nr. 146, Departamentul Gospodăririi Comunale și Industriei Locale din MAI. Departamentul a primit sarcini noi în legătură cu valorificarea tuturor resurselor locale, în vederea măririi producției bunurilor de larg consum. Departamentul avea următoarele atribuții : îndruma, coordona și controla activitatea întreprinderilor alimentare, de construcții, de materiale de construcții și de combustibili, precum și orice alte întreprinderi industriale și comerciale de interes public ; îndruma valorificarea resurselor locale și a deșeurilor industriale ; îndruma, coordona și controla întocmirea și executarea proiectelor de sistematizări urbanistice comunale și aproba aceste proiecte ; îngrijea și întreținea drumurile de interes local ; organiza, îndruma și controla folosința întregului spațiu locativ și fondul de locuințe aflat în patrimoniul statului. Departamentul avea în subordine 10 direcții, un oficiu juridic și corpul de control și revizie. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 3, vol. II, ff. 214-216. Decretul nr. 146/1950 a fost abrogat la 1 septembrie 1951 prin Decretul nr. 139, când a luat naștere Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale. În expunerea de motive care însoțește Decretul nr. 139, vicepreședintele Consiliului de Miniștri și ministru al Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, preciza : „Întrucât Departamentul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale din Ministerul Afacerilor Interne are un sector de activitate destul de important pentru economia națională și întrucât Ministerul Afacerilor nu se mai poate preocupa de rezolvarea problemelor economice ale acestui sector – el având problemele sale proprii – credem necesară înființarea unui Minister cu denumirea de «Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale» care să aibă sarcina realizării politicii Guvernului în sectorul Gospodăriei Comunale și Industriei Locale”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 5/1951, ff. 72-74. Acest minister a funcționat până pe 7 februarie 1957, când a fost desființat prin Decretul nr. 63. Vezi *Buletinul Oficial al Marii Adunări a Republicii Populare Române*, nr. 6, din 19 februarie 1957.

Muncă Poarta Albă/formațiunea 0893 (1 iul. 1955 – 1 iun. 1956) ; șef/director al Fabricii de cărămizi Medgidia (1 iun. 1956 – 30 iun. 1958).

În iunie 1956 a fost trecut în rezervă, însă a rămas în MAI ca angajat civil cu funcția de director.

Într-un memoriu din 15 iunie 1958 adresat directorului general al DGPCM, Marinescu denunța lipsa de sprijin din partea subordonaților și a Direcției economice din DGPCM, după ce inițial avusese o serie de succese obținute după preluarea funcției de director. Marinescu cerea ajutorul și sprijinul conducerii DGPCM :

Numirea mea ca director la această fabrică a fost necesară deoarece fabrica lucra sub plan, era complet dezorganizată și crea prejudicii importante Statului. Astfel pot să arăt că în anul 1955 fabrica de cărămizi și-a îndeplinit planul numai cu 55 % ; iar la data de 1 iunie 1956 când am primit sarcina de Director al acestei fabrici, sarcina de plan până la această dată era îndeplinită numai cu 33,7% . După preluare de către subsemnatul al acestei fabrici am reușit ca până la sfârșitul anului 1956 planul să fie îndeplinit cu 103,8% producție marfă și 103,5% producție globală ; în anul 1957 planul a fost îndeplinit cu 105,29% producție marfă și cu 105 % producție globală iar în momentul de față îndeplinirea tuturor sarcinilor de plan pe anul 1958 sunt asigurate din toate punctele de vedere. De la 1 iunie 1956 când am preluat funcția de director al acestei fabrici deși era într-o situație dezastruoasă – lucru ce poate fi constatat – fabrica a făcut progrese serioase în organizare, sau completat și îmbunătățit mijloacele de bază atât pentru producție cât și pentru transport, îmbunătățindu-se în același timp radical situația administrativ gospodărească. Toate sarcinile de plan, producție, investiții, reparații capitale, transporturi și livrări au fost realizate și depășite obținând economii importante în activitatea fabricii prin înlăturarea tuturor greutăților și lipsurilor pe care le-a avut această fabrică până la data de 1 iunie 1956. (...) La controlul tehnic efectuat de către organele de verificare ale Ministerului Construcțiilor cu aprobarea Direcției Generale printr-o comisie condusă de : Șeful serv. controlului de calitate din MCIMC [Ministerul Construcțiilor și al Industriei Materialelor de Construcții – *n.n.*] – Tov. Ciobotaru – fabrica Medgidia a ieșit cu cele mai bune rezultate din cele trei fabrici de cărămidă ale MAI deși are mijloace de ardere inferioare celorlalte fabrici și a fost planificată să execute numai cărămizi de calitate a II-a. Arăt că la acest control la Fabrica Medgidia a fost găsite cărămizi mai bune ca la celelalte fabrici și aceasta nu datorită argilei care conform analizelor este inferioară celei de la Mamia și Poarta Albă, ci datorită eforturilor depuse de noi pentru realizarea unor cărămizi de calitate pe cât posibil mai bună.

În dosarul profesional al ofițerului se găsește o declarație din 5 iulie 1958 a cetățeanului Gheorghe Bora din Medgidia, care deținea o frizerie construită lângă Fabrica de Cărămizi Medgidia. În această declarație, Gheorghe Bora povestește cum directorul fabricii, Nicolae Marinescu, i-a cerut în ziua de 5 iunie 1958 mită în valoare de 1.000 de lei pentru a nu-i dărâma atelierul situat lângă fabrica de cărămizi (avea nevoie de bani pentru nuntă). Frizerul Bora a refuzat să-i ofere banii și a informat conducerea DGPCM despre tentativa de șantaj a lui Marinescu.

Pe 30 iunie 1958, prin ordinul MAI nr. 01227, angajatului civil Nicolae Marinescu i s-a desfășurat contractul de muncă conform articolul nr. 20, litera „d” din Codul muncii.

Grade succesive : locotenent-major (2 febr. 1953) ; căpitan (1 febr. 1956).

Pedepse : „muștrare” pentru neexecutarea la timp a lucrărilor necesare în vederea elaborării bugetului pe anul 1953 (mai 1952) ; cinci zile de arest la domiciliu pentru nerespectarea unui ordin referitor la păstrarea documentelor secrete (iun. 1953) ; „muștrare verbală” pentru întârziere de la program (nov. 1954) ; două zile de arest la garnizoană pentru neexecutare de ordin (apr. 1956) ; „muștrare scrisă cu avertisment” pentru lipsă de

tact față de subordonați, folosirea camionului unității în interes personal și desfacerea unor contracte de muncă fără avizul organelor sindicale și de partid (iun. 1957).

MÂNDRESCU ILIE, angajat civil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : secretar al Biroului Organizației de Bază al PCR din Direcția economică a DGP (sept. 1970).

Activitate profesională : șef al Serviciului Plan și Organizarea Muncii din Direcția economică a DGP (mai 1969, ian. 1970).

MÂRȘU NEAGU, căpitan.

Activitate profesională : locțiitor de șef de birou în Serviciul cultural-educativ din DPLC (12 mart. 1956).

MELIANU I. ION, angajat civil (n. 24 febr. 1903, satul Bonț, com. Fizeșu Gherli, jud. Cluj – d. 1991, mun. Cluj-Napoca, jud. Cluj).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : mic-burghez.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947.

Studii civile : Facultatea de Drept (?); doctorat (?).

Stagiu militar : satisfăcut în 1925.

Activitate profesională : director al Penitenciarului Alba Iulia (1944, sept. 1946, apr. 1947); subinspector general în DGP (mai 1947).

În 1949 a fost arestat și condamnat pentru că în timp ce a deținut funcții de conducere în cadrul DGP a maltratată comuniștii din Penitenciarul Aiud, precum și din alte penitenciare. În realitate însă, faptele pentru care a fost condamnat nu au fost atât de grave. Melianu s-a făcut „vinovat” de faptul că : nu le acorda deținuților plimbarea prevăzută și nici presa solicitată de aceștia, iar la transferarea lor dintr-o unitate penitenciară în alta, le aplica lanțuri la picioare și cătușe.

În arhiva ANP se regăsesc trei fișe matricole penale întocmite pe numele deținutului politic Ion Melianu, din care aflăm că, la data arestării, Melianu deținea funcția de director în aparatul central al DGP (anterior deținuse și funcția de administrator de penitenciar) și locuia în municipiul Cluj-Napoca pe strada Andrei Mureșanu, nr. 15. În vara anului 1949 a fost arestat de organele de Securitate din regiunea Ploiești, fiind depus la Penitenciarul Târgșor pe data de 27 iunie 1949. Ulterior a fost transferat la Penitenciarul Central Făgăraș. În fișe nu se precizează data eliberării, ci doar faptul că, pe 10 noiembrie 1954, a fost arestat de procuratura militară și acuzat că în trecut, „în calitatea de director cât a funcționat la Penitenciarul Aiud a supus la maltratări pe deținuții politici antifasciști, a desfășurat o activitate împotriva clasei muncitorești”. Prin sentința nr. 410 a fost condamnat de Tribunalul Militar Oradea la opt ani închisoare detențiune grea pentru activitate intensă contra clasei muncitoare (art. 193 C.p.). Se pare că în perioada 1949-1954 a fost internat de Securitate în Penitenciarele Târgșor și Central Făgăraș fără a avea la bază o sentință judecătorească. După ce în 1955 a primit, în cele din urmă, o condamnare în baza unei hotărâri judecătorești, a mai fost deținut în penitenciarele Cluj Tribunal și Gherla până la data de 11 iunie 1957, când a fost eliberat ca urmare a expirării pedepsei.

Fratele său, Septimiu Melianu (n. 28 mai 1914, satul Bonț, com. Fizeșu Gherli, jud. Cluj), a fost arestat în 1959 de Procuratura Militară Cluj sub acuzația că a răspândit publicații interzise. După 2 săptămâni a fost pus în libertate deoarece s-a dovedit că

acuzăția nu avea temei și arestarea s-a produs din cauza faptului că a avut un conflict cu un ofițer care a stat la el în chirie și care ocupase o cămară cu alimente în mod abuziv.

În 1975, ambii frați locuiau în municipiul Cluj-Napoca, pe str. A. Mureșan, nr. 17 (Ion Melianu), și pe strada Ion Vidu, nr. 7 (Septimiu Melianu)¹.

Grade succesive: locotenent (r) (1925).

MESAROȘ POPA LAZĂR, locotenent, d.p. nr. 2838 (n. 16 iul. 1926, satul Felcheriu, com. Oșorhei, jud. Bihor – d. 13 mai 2003, mun. Reșița, jud. Caraș-Severin).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1951.

Studii civile: 5 clase în comuna natală (1933-1938).

Stagiu militar: Regimentul 1 Artilerie Antiaeriană București, Școala de Armurieri Artilerie Antiaeriană de la Pipera și Regimentul 15 Artilerie Antiaeriană Cluj (5 oct. 1948 – 15 oct. 1950).

Studii militare: curs de ofițeri penitenciare la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (13 apr. – 3 nov. 1951); curs de perfecționare la Școala MAI Jilava (12 ian. – 2 apr. 1958).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească (1938-1941); agricultor la diferiți proprietari de pământ din comuna natală și din alte comune învecinate (1941 – sept. 1948 și oct. 1950 – febr. 1951); gardian și milițian la Penitenciarul Aiud (11 febr. – 13 apr. 1951); comandant la Colonia de Muncă MAI Chirnovi (3 nov. 1951 – 1 febr. 1952). După desființarea coloniei de la Chirnovi a fost numit în funcția de director cu delegație al penitenciarului Zalău (1 febr. – apr. 1952); ofițer în Direcția Pază și Regim din DGPCUM (mai-nov. 1952); locuitor comandant pentru pază și regim la Colonia de Muncă Ițcani/formațiunea 0720 (nov. 1952 – 16 mart. 1953); comandant al Secției „Piatra Frecăței” (16 mart. – dec. 1953), comandant pluton pază la Secția „Grădina” (dec. 1953 – ?) și ofițer de serviciu la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 (? – 1 febr. 1956).

În decembrie 1953, Secția „Piatra Frecăței” a fost desființată. Cât timp s-a aflat la comanda acestei subunități, ofițerul a fost apreciat de superiorii săi pentru că a îndeplinit la timp planul de însămânțări de pe o suprafață de pământ de peste 2.600 ha care aparțineau secției. Pentru acest lucru a fost premiat în 1954 de conducerea formațiunii 0957 Dăeni cu 400 de lei.

Ajutor de serviciu al comandantului (1 febr. – 30 iun. 1956) și ofițer instructor cu pregătirea militară la Penitenciarul Turda (30 iun. 1956 – 31 iul. 1958).

Într-o adresă² trimisă la 30 august 1957 penitenciarului Turda, Serviciul Cadre din DGPCM îl înștiința pe comandantul Penitenciarului Turda că locotenentul Lazăr Mesaroș a fost menținut în grad pentru notare negativă și pentru nerespectarea Ordinului MAI nr. 3664 din 8 august 1955 cu privire la completarea studiilor (ofițerul avea doar 5 clase elementare și nu putea fi avansat la gradul de locotenent-major decât după completarea studiilor de cultură generală).

1. Notă de verificare în evidențele Miliției și Securității a numiților Ion Melian și Septimiu Melian, document semnat în ianuarie 1975 de către plutonierul-adjutant Gavril Chiejdău, subofițer principal evidență cadre la Penitenciarul Cluj. AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-234, f. 8.
2. Adresa nr. 245618 din 30 august 1957, semnată de șeful Serviciului Cadre din DGPCM, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-2838, dosar nepaginat.

A fost trecut în rezervă la 31 iulie 1958 prin ordinul MAI nr. 2254 fiindcă a refuzat să-și completeze studiile și pentru că nu prezenta „perspective în viitor”.

Dumitru Mesaroș (n. 1924), unul dintre cei patru frați ai ofițerului, era în anul 1953 plutonier de Securitate la Secția Raională MAI Turnu Măgurele.

Grade succesive: milițian (1 iul. 1951); sublocotenent (3 nov. 1951); locotenent (23 aug. 1954).

Pedepse: două zile de arest la garnizoană pentru încălcarea politeții militare și 10 zile de arest la garnizoană pentru că a indus în eroare organele de conducere ale DGPCM, arătând o adeverință de studii falsă (?).

MICLESCU S. CONSTANTIN, angajat civil (n. 1926, com. Cornețu-Cricov, jud. Prahova).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: (?).

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru și activist al FNTDR (?); membru UTM.

Studii civile: 8 clase la Seminarul Teologic Central din București (?-1946).

Activitate profesională: contabil la OCS Alimentara (1947-1951); contabil în Serviciul Contabilitate din DGPCUM (1951-1952). În 1952 figura pe un tabel cu „prounerile de scoatere a unor elemente din Serv. Contabilității și Planificare DGSS, D. Gen. Penitenciare, CTP și Cdt. ALA în măsura înlocuirii lor cu alte cadre noi”. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI:

Părinții posedă 1 ha. vie, 1,2 ha. livadă cu pomi și 1 ha. arabil. Doi frați sunt agricultori, iar restul funcționari, unul dintre ei din 1936 este în Ministerul de Finanțe. Are 2 unchi preoți, un alt unchi are o moară iar un al patrulea, a avut un restaurant în orașul Mizil¹.

MIHAIL ȘTEFANIA, maior.

Activitate profesională: șef de birou în Serviciul cultural-educativ din DPLC (iul., 7 sept. 1955, 10 febr. 1956).

MIHALCEA VASILICA, angajat civil (n. 8 nov. 1950, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: elevă.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membră UTM din 1950.

Studii civile: Școala primară (1938-1945) și 7 clase la Liceul de Fete „Zoe Râmniceanu” din București, fără diplomă de bacalaureat (1945-1951). În 1952 a urmat și clasa a VIII-a de liceu, dar în particular.

Activitate profesională: în ultimul an de liceu s-a retras de la cursuri pentru a se angaja ca referentă la Serviciul financiar din DGPCUM² (1951-?).

MIHALY ZOLTAN, angajat civil.

Studii civile: doctor în medicină.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 146.

2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 261.

Activitate profesională: șef al Secției sanitare din Serviciul Spate al DGPCM (apr., 2 nov. 1960, 4 oct. 1962, mai 1963).

MILITARU CONSTANTIN MIRCEA-CRAIU, colonel, d.p.
nr. 5348 (n. 9 aug. 1945, com. Hulubești, jud. Dâmbovița).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: elev.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1959 și PCR din 1968; locțiitor al secretarului Organizației de Bază PCR din Penitenciarul Iași (1968-1969).

Studii civile: 7 clase în comuna natală (15 sept. 1952 – 15 iun. 1960); Școala Medie nr. 3 „Alexandru Odobescu” din Pitești (15 sept. 1960 – 15 iun. 1964); Facultatea de Drept din Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași, specialitatea Drept (? – febr. 1970); curs postuniversitar în specialitatea științe penale – drept penal și criminologie la Facultatea de Drept, Universitatea din București (1994).

Studii militare: Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1 sept. 1964 – 23 aug. 1967); curs scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din MAI de la Dumbăvița (1970); curs de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (12 mart. – 10 apr. 1982); curs de perfecționare educatori de penitenciare (1984); curs de reciclare, profil penitenciar, la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (15 oct. – 13 nov. 1986).

Studii politice: Universitatea Serală de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul Municipal de Partid București, secția sociologie (1974-1977).

Activitate profesională: ofițer I personal (23 aug. 1967 – 1 apr. 1968) și ofițer instructor III personal la Penitenciarul Iași (1 apr. – 1 oct. 1969); ofițer de serviciu prim (1 oct. 1969 – 1 iun. 1970) și ofițer instructor II criminolog la Penitenciarul Văcărești (1 dec. 1970 – 1 aug. 1973); profesor la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare Jilava nr. 9 – UM 0191 București – DGP (1 iun. – 1 dec. 1970); ofițer instructor III (1 aug. 1973 – 1 febr. 1976) și ofițer instructor IV în Direcția Pază și Regim din DGP (1 febr. 1976 – 1 aug. 1977).

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977 prin care s-a reorganizat aparatul de penitenciare, Militaru a fost mutat în interes de serviciu la Penitenciarul București, unde a îndeplinit funcțiile de ofițer specialist I evidență și organizarea muncii și instructor I pază (1 aug. 1977 – 1 mart. 1979).

Profesor II și I la Cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (1 mart. 1979 – 1 mart. 1990); redactor (1980-1982) și redactor-șef al publicației trimestriale de specialitate *Buletinul penitenciarelor* (1982-1989).

Notarea de serviciu întocmită de superiorii ofițerului pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1980 preciza:

Ofițerul a îndeplinit în această perioadă sarcinile ce revin redactorului *Buletinului penitenciarelor*, precum și unele sarcini didactice în cadrul cursului de perfecționare. Deasemeni, în perioada martie-iunie a lucrat concomitent în cadrul Serviciului Cadre la activitățile desfășurate pentru reîncadrarea cu personal a unor unități reînființate, iar în două perioade a 7-10 zile a executat control pe linie de reeducare, împreună cu activiști ai Consiliului politic MI¹.

1. Notarea de serviciu a fost întocmită de către comandantul Cursului de perfecționare a cadrelor de penitenciare București, locotenent-colonelul Mihai Buzatu. Ofițerul a obținut pentru această perioadă calificativul „foarte bine” și a luat la cunoștință de conținutul notării în ziua de 12 februarie 1981. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-5348, fv. 37.

Ofițer specialist III în Serviciul Personal din DGP (1 mart. – 1 oct. 1990); ofițer specialist principal II la Compartimentul Învățământ și șef al Compartimentului Învățământ din DGP (1 oct. 1990 – 1 mai 1991); ofițer specialist II și I la Direcția Organizare din MJ (1 mai 1991 – 1 ian. 1993); ofițer inspector principal I în Departamentul Executarea Pedepsei Privative de Libertate din MJ (1 ian. 1993 – 1 oct. 1994); inspector penitenciar în Corpul de Inspecție Penitenciară din MJ (1 oct. 1994 – 31 iul. 1997).

A fost trecut în rezervă și pensionat la 31 iulie 1997, prin ordinul MJ nr. 1292/C.

Grade succesive: locotenent (23 aug. 1967); locotenent-major (23 aug. 1971); căpitan (23 aug. 1976); maior (23 aug. 1982); locotenent-colonel (10 aug. 1988); colonel (1 dec. 1991).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1972); Ordinul „Meritul Militar”, clasa I (1995).

Pedepse: trei zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru că a încercat să ia legătura cu socrul său (condamnat pentru complicitate la delapidare), care își ispășea pedeapsa în Penitenciarul București (1975).

MÎRZAC IOAN NICOLAE, locotenent-colonel, d.p. nr. 4006 (n. 19 iul. 1921, com. Mățău/Mioarele, jud. Argeș – d. 16 apr. 2006, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru ARLUS (?); membru PMR din 1953; membru în Biroul Organizației de Bază din formațiunea 0876 Periș (nov. 1965 – 1 aug. 1967).

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1927-1934); Școala Medie nr. 24 din București (1955-1958).

Stagiu militar: Regimentul 30 Dorobanți Muscel (23 febr. 1942 – 1 oct. 1942), Regimentul 115 Infanterie București – „Regimentul Conducătorului Statului” (1 oct. 1942 – aug. 1944). După desființarea Regimentului 115 Infanterie București a fost mutat la Regimentul 19 Infanterie Caracal din Divizia 11 Infanterie (sept. 1944 – sept. 1945). Deși fusese rănit ușor la piciorul drept, Mîrzac a rămas în dispozitivul de luptă, participând în perioada septembrie-octombrie 1944 la luptele de la Iernut – Sânpaul de Mureș. De asemenea, a participat la luptele de pe Frontul de Vest din Ungaria și Cehoslovacia.

Studii militare: Școala de Agenți de Poliție din Galați – Inspectoratul de Jandarmi Galați (1 mai – 1 oct. 1947); curs scurt la Școala Militară de Ofițeri Pază MAI Câmpina (1 mai – 7 nov. 1953).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească, servitor și cioban la diferiți proprietari de pământ din județul Argeș (1934-1942). La 1 octombrie 1945 a fost vărsat de Cercul Teritorial Muscel, la Inspectoratul General al Jandarmeriei, ca subofițer la Legiunea de Jandarmi Cluj, în funcția de șef de patrulă la Posturile de Jandarmi Geaca, Coasta, Suatu și Frata (1 oct. 1945 – ian. 1947); șef de patrulă și însoțitor la Postul de Jandarmi Frătăuții-Vechi, Horodnic, Dornești și Vicovul de Sus din Legiunea de Jandarmi Rădăuți (ian. – 1 mai 1947 și 1 oct. 1947 – dec. 1948); comandant de secție în Bateria de tunuri antitanc la Școala regimentară, ajutor și comandant de pluton la Centrul de Instrucție nr. 6 Securitate Fălticeni – UM 0708 (ian. 1949 – 21 sept. 1950). În septembrie 1950 a fost mutat la CTS în funcția de furier la Compania Aprovizionare Pază (21 sept. 1950 – 1 iul. 1951). La 1 iulie 1951 a luat ființă Batalionul Gospodărire și Pază din CTS. La această

unitate, sergentul reangajat Mîrzac a îndeplinit funcția de furier major șef și șef de gardă (1 iul. 1951 – 11 oct. 1952). În urma desființării CTS a fost încadrat la Direcția Pază din MAI, unde a îndeplinit funcțiile de comandant de pluton și secretar al Biroului Evidență Militari în Termen din Compania Gospodărie (11 oct. 1952 – 24 apr. 1953); ofițer instructor în Serviciul Pază și Regim din DIP – UM 0618 București (7 nov. 1953 – sept. 1954); inspector, locțiitor al șefului Secției Pregătire de Luptă (oct. 1954 – 1956), ofițer controlor și inspector principal în Serviciul Pază și Regim din DPLC/DGPCM¹ (1956 – 1 nov. 1960); șef al Biroului Transporturi Vagoane Deținuți din Penitenciarul Văcărești (1 nov. 1960 – 1 aug. 1964). Odată cu înființarea Coloniei de Muncă Periș/formațiunea 0876, în locul fostei Secții „Periș” din subordinea Penitenciarului Văcărești, Mîrzac a fost numit în funcția de locțiitor comandant pentru pază și regim al nou-înființatei unități² (1 aug. 1964 – 1 aug. 1967); ajutor ofițer control, instructor III, inspector principal și ofițer control I în Secția Pază și Escortare din Serviciul de Pază și Regim al Direcției Pază și Regim – DGP (1 aug. 1967 – 1 dec. 1970); comandant al Secției „Rahova” (1 dec. 1970 – 1 ian. 1973) și comandant al Secției „Periș” din Penitenciarul Văcărești (1 ian. – 31 aug. 1973).

Odată cu desființarea Penitenciarului Văcărești, a fost trecut în rezervă în vederea pensionării prin Ordinul MI nr. 02040 din 31 august 1973. Astfel, un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre și Învățământ din DGP la 30 iulie 1973 preciza:

Având în vedere pregătirea limitată a maiorului Mîrzac Nicolae, randamentul în muncă tot mai redus, ca urmare a uzurii sale fizice și intelectuale, precum și faptul că are vârsta peste 52 de ani, iar în cadrele active de aproape 28 de ani, îndeplinind condițiile pentru pensie de serviciu, propunem trecerea în rezervă în conformitate cu art. 43 litera „a” din Statutul corpului ofițerilor și art. 7 alineatul 1 din Decretul nr. 141/1967 republicat pentru aranjarea drepturilor la pensie³.

Ofițerul a avut trei frați și trei surori. Dintre aceștia: Ion Mîrzac (n. 21 mai 1919, com. Mioarele, jud. Argeș) a fost ofițer în cadrul MFA cu gradul de locotenent-colonel (1970), iar Iosif Mîrzac (n. 21 mart. 1932, com. Mioarele, jud. Argeș) a fost director al Direcției Județene de Statistică Bacău (1970).

Începând cu anul 1960, Nicolae Mîrzac a domiciliat în București, Calea Victoriei nr. 32-34.

Grade succesive: sergent-major (1 oct. 1945); sergent-major (1 oct. 1947); plutonier (1 mai 1950); sublocotenent (7 nov. 1953); locotenent (7 nov. 1955); locotenent-major (7 nov. 1958); căpitan (23 aug. 1963); maior (23 aug. 1969).

Decorații: medalia „Bărbăție și credință”, clasa a II-a (1944); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1949); medalia „Meritul Militar”, clasa I (1954) și a II-a (1970); medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat” (1959); medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei de sub jugul fascist” (1964); medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1964) și a II-a (1966); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1970).

1. În perioada 20 decembrie 1958 – 20 februarie 1959 a fost detașat la Colonia de Muncă Culme/formațiunea 0967 Constanța Culmea. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-4006, dosar nepaginat.
2. În perioada septembrie 1966 – iulie 1967, căpitanul Mîrzac a fost numit înlocuitor la comanda formațiunii 0876 Periș, deoarece titularul postului a fost trimis la cursul de perfecționare cadre de conducere, profil penitenciar, din cadrul Școlii de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (*ibidem*, dosar nepaginat).
3. Documentul este semnat de către directorul general al DGP, generalul-maior Nicolae State, șeful Serviciului Cadre și Învățământ, colonelul Lache Baci, și de către șeful Direcției Cadre și Învățământ din MI, generalul-maior Iulian Vlad. *Ibidem*, dosar nepaginat.

Pedepse : trei zile de arest la garnizoană pentru că în timpul în care s-a aflat în control la formațiunea 0637 Ișalnița și-a confecționat la atelierul de croitorie și cizmărie al unității mai multe obiecte personale fără a avea aprobarea conducerii DGPCM (sept. 1958). Potrivit unei aprecieri întocmite de comandantul formațiunii 0876 Periș pentru perioada august 1964 – februarie 1966, ofițerul Mîrzac a fost pedepsit de patru ori cu „mustrare severă” pentru patru evadări care au avut loc în această perioadă¹; „mustrare scrisă” pentru neraportarea la timp a unui accident de muncă petrecut în ziua de 6 octombrie 1965 (oct. 1965); „mustrare severă la adunarea ofițerilor” pentru că nu a raportat unele probleme de la Penitenciarul Ostrov (dec. 1968).

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Personal din DGP la 25 noiembrie 1970 detalia evenimentele petrecute la Penitenciarul Ostrov și neraportate de ofițerul Mîrzac :

De asemenea, în cursul lunii octombrie 1968, aflându-se în control la Penitenciarul Ostrov, nu a raportat imediat conducerii DGP la înapoierea din misiune, faptul că un grup de deținuți de la unitatea controlată au produs grave tulburări pentru care a fost din nou pedepsit cu „mustrare severă la adunarea ofițerilor”. După aceasta, ofițerul trăgând învățămintele necesare, a depus mai mult interes în muncă, reușind să obțină rezultate pozitive, iar la ultima notare de serviciu i s-a apreciat activitatea cu calificativul „bine”².

MORAR DONIZIE (DIONISIE) VASILE, colonel, d.p. nr. 4946
(n. 13 ian. 1930, satul Măluț, com. Braniștea, jud. Bistrița-Năsăud).

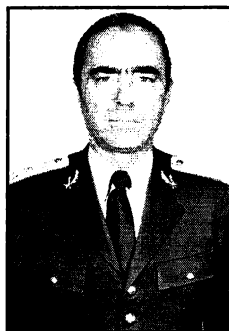
Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țaran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : profesor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1948 și PMR din 1962; activist UTM extrabugetar la Comitetul Raional UTM „V.I. Lenin” din București (1953-1954); secretar al Organizației UTM din Colonia de minori Alexandria (1959).

Într-un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre din DGPCM la 27 mai 1966 se menționa munca de partid depusă de ofițerul Morar pe lângă Comitetul Raional PMR Miercurea-Ciuc :

Pentru rezultatele obținute, în 1962 a fost primit candidat de partid, iar în 1963 membru PCR. Având o bună pregătire politică și didactică, a fost folosit ca propagandist la Comitetul Raional PCR Miercurea-Ciuc, iar în unitate propagandist la cercul de studiere a bazelor marxism-leninismului, sarcini de care s-a achitat în condițiuni bune. Paralel cu activitatea profesională, ofițerul s-a pregătit și în 1963 a promovat examenul de stat, obținând calificarea de profesor³.

Membru în Biroul Organizației de Partid nr. 189 din MI și locțiitor al secretarului Organizației de Partid nr. 189 (1972-1977); membru în Comitetul de Partid din DGP

1. „Aprecieri din 14 februarie 1966 privind pe cpt. Mîrzac Nicolae locțiitor comandant pentru pază și regim din formațiunea noastră pentru perioada august 1964 – februarie 1966”, document semnat de locotenent-colonelul Ștefan Huzlău. *Ibidem*, dosar nepaginat.
2. Documentul este semnat de către șeful Serviciului Personal din DGP, locotenent-colonelul Ștefan Buican, șeful Secției Verificări din același serviciu, locotenent-colonelul Grigore Rancea, și șeful Direcției Pază și Regim din DGP, locotenent-colonelul Nicolae Conțu. *Ibidem*, dosar nepaginat.
3. Referat de cadre din 27 mai 1966 întocmit de Serviciul Cadre din DGPCM, document semnat de către șeful Serviciului Cadre din DGPCM, maiorul Ștefan Buican, și șeful Secției Cunoașteri din același serviciu, maiorul Grigore Rancea. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-4946, dosar nepaginat.

(1984-1988); secretar al Biroului Organizației de Bază PCR din Serviciul Reeducare, Serviciul Pază și Regim și Serviciul sanitar din DGP (1984 – 1988).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1937-1944); Liceul Teoretic „A. Mureșan” din Dej¹ (ian. 1945 – 1946) și Școala Normală (pedagogică) de Băieți din Gherla (1946-1950); Facultatea de Filosofie, Universitatea „Victor Babeș” din Cluj (1950-1951), și Facultatea de Filosofie, Universitatea „C.I. Parhon” din București (1951 – iul. 1954). Diploma de licență a obținut-o la Facultatea de Filosofie – Universitatea „C. I. Parhon” din București, în sesiunea iunie-iulie 1963; curs de perfecționare la specialitatea psihologia și pedagogia reeducării (19-30 apr. 1971) și curs de perfecționare, specialitatea educatori, la Institutul Central de Perfecționare a Personalului Didactic din București (5 oct. – 3 nov. 1978).

Stagiu militar : satisfăcut în cadrul facultății cu gradul de soldat instruit, specialitatea infanterie (1953 și 1954).

Studii politice : Universitatea Serală de Marxism-Leninism, Secția Statutul PCR (1971-1973).

Activitate profesională : după absolvirea facultății a fost încadrat în MAI ca angajat civil și repartizat ca profesor de științe sociale la Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 3 – UM 0540 București² (1 oct. 1954 – 20 oct. 1956); profesor de științe sociale la Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 1 din București – UM 0530 București (20 oct. 1954 – iul. 1957). Ca urmare a reducerii unor posturi de profesori la Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 1 din București, lui Morar i s-a desfășurat contractul de muncă. La scurt timp a fost reangajat în MAI – DGPCM în funcția de profesor stagiar la Colonia de Minori Alexandria (1 aug. 1957 – 1 oct. 1960); profesor de economie politică și socialism științific (1 oct. 1960 – 1 mai 1962) și director adjunct la Colonia de Minori Păltiniș (1 mai 1962 – 31 mart. 1965).

Potrivit unei note-raport din 10 octombrie 1962 a șefului Serviciului Cadre din DGPCM, în Colonia de Minori Păltiniș funcționau 42 de clase: 27 de clase de învățământ profesional; 4 clase de calificare la locul de muncă și 11 clase de învățământ elementar.

La 31 martie 1965 a fost chemat în corpul ofițerilor militarizați din MAI cu gradul de căpitan, fiind numit în funcția de profesor-șef la Secția-Școală de Perfecționare a Subofițerilor de Penitenciare de la Jilava (31 mart. 1965 – 1 iun. 1966); ofițer control prim A (1 oct. 1966 – 1 apr. 1968), ofițer control I (1 apr. 1968 – 1 oct. 1969), șef al Secției Minori (1 oct. 1969 – 1 dec. 1970), ofițer specialist I (1 dec. 1970 – 1 aug. 1973) și ofițer instructor I în Serviciul Reeducare Minori din DGP (1 aug. 1973 – 1 aug. 1977).

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 225/1977 de reorganizare a aparatului de penitenciare, Morar a fost mutat la Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 în funcția de asistent I la catedra de științe sociale (1 aug. 1977 – 1 apr. 1978).

Odată cu înființarea SSMRM (Târgu-Ocna și Găești) și a Serviciului Reeducare din DGP, în ziua de 1 aprilie 1978 a revenit la arma penitenciare, fiind repartizat la Serviciul Reeducare din DGP³, unde a activat până la trecerea sa în rezervă ca ofițer specialist principal III și II (1 apr. 1978 – 26 mart. 1988).

A fost trecut în rezervă la 26 martie 1988 prin Decretul Prezidențial nr. 38.

1. În ianuarie 1945 a intrat direct în clasa a III-a de liceu, în urma unui examen de diferență.

2. În perioada 1955-1956 a îndeplinit și funcția de lector șef de seminar la catedra de filosofie din cadrul Universității de Marxism-Leninism a MAI. *Ibidem*, dosar nepaginat.

3. În ultima parte a anului 1980 și la începutul anului 1981 s-a aflat la comanda Serviciului Reeducare din DGP din cauza îmbolnăvirii și apoi a pensionării colonelului Constantin Iacovișac (titularul postului). *Ibidem*, dosar nepaginat.

Grade succesive : căpitan (1 apr. 1965); maior (23 aug. 1969); locotenent-colonel (23 aug. 1975); colonel (1982).

Decorații : medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1970); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); Ordinul „Muncii”, clasa a III-a (1971); Ordinul „Meritul Militar”, clasa I (1975).

MORARU CONSTANTIN, căpitan, d.p. nr. 3134 (n. 20 iun. 1922, mun. București – d. 27 aug. 2002, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : legător cărți.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1947; șef al Sectorului ARLUS din Cooperativa „Drum Nou” din București (ian.-mart. 1951); membru PMR din 1954; activist la Comitetul Raional de Partid „Lenin” din București și secretar al Organizației de Bază UTM din Comandamentul DGSM (1955).

Studii civile : 4 clase la Școala Primară „Visarion” din București (1929-1933) și 3 clase (anii '50).

Stagiu militar : Regimentul 1 Căi Ferate Focșani (oct. 1940 – oct. 1941). Din cauza regimului cazon extrem de dur, dar și a umilințelor la care erau supuși ostașii, a părăsit unitatea în noiembrie 1940 și a plecat acasă la București. Fiind prins de poliție, a fost readus la sediul regimentului, unde a fost încarcerat. Ulterior a mai dezertat din închisoarea regimentului de patru ori. În toamna anului 1941 a fost înaintat Tribunalului Militar Galați, care l-a judecat și condamnat la 3 ani de închisoare pentru dezertare (după ce a făcut recurs, pedeapsa i-a fost redusă la un an și jumătate de închisoare). A executat 9 luni din pedeapsă la Închisoarea Militară Galați (oct. 1941 – iul. 1942). În iulie 1942, în urma unei hotărâri ministeriale, toți dezertorii au fost scoși din închisori și trimiși pe front în prima linie. Moraru a fost repartizat la Regimentul 10 Infanterie, unitate cu care, în ziua de 17 august 1942, a plecat pe Frontul de Est. La 30 octombrie 1942, regimentul a ajuns la Cotelul Donului, în zona orașului Serafimovici. Ca urmare a lipsei hranei și a echipamentului militar, s-a predat Armatei Roșii împreună cu un grup de 60-70 de soldați, în ziua de 19 noiembrie 1942. A fost internat în lagărele 100, 101, 101/III și 245/I. În aceste lagăre a activat în mișcarea antifascistă și a îndeplinit funcțiile de brigadier, comandant de companie și redactor la gazeta de perete, până în noiembrie 1946, când s-a întors în țară.

Studii politice : Școala Sindicală de pe lângă Consiliul de Miniștri și Comisia de Stat a Planificării (?).

Activitate profesională : ucenic puitor la Tipografiile Unite din Calea Rahovei, București (1934 – mart. 1935); ucenic – copil de trupă la Secția Legatorie din Tipografia Militară a Revistei Geniului din Cotroceni, București (mart. 1935 – sept. 1940);

În ianuarie 1947 a fost trimis de către CC al PCR (Elena Tudorache și Alexandru Drăghici) la Președinția Consiliului de Miniștri, în funcția de șef birou. În iulie 1948 a fost transferat în aceeași funcție la Secția de Studii și Documentare din Comisia de Stat a Planificării, de unde a fost restructurat în septembrie 1950 prin reducerea postului; inspector de propagandă la Casa de Economii și Consemnațiuni din București, Calea Victoriei (oct.-nov. 1950); șef al Serviciului Aprovizionării al Cooperativei „Drum Nou” din București, Calea Moșilor, nr. 78 (ian.-mart. 1951).

La 1 aprilie 1951 a fost încadrat în DGPCUM în funcția de referent-șef la Direcția Pază și Regim cu gradul de sublocotenent (1 apr. – 1 dec. 1951); inspector la Corpul de Control

și îndrumare din DGP/DGPCUM (1 dec. 1951 – sept. 1952); șef de birou în Serviciul Evidență din DLCM (sept. 1952 – 1 iun. 1953); instructor în Serviciul Pază și Regim din DLCM (1 iun. – 20 iul. 1953); comandant al Coloniei de Muncă Vințul de Jos (20 iul. – nov. 1953); comandant al Coloniei de Muncă Târnăveni/formațiunea 0639 (nov. 1953 – mai 1954). În mai 1954, formațiunea 0639 Târnăveni s-a comasat cu formațiunea 0769 Valea Lupului. Noua unitate va purta numele de formațiunea 0769 Valea Lupului, iar în funcția de comandant a fost numit tot locotenentul Constantin Moraru (mai – 15 sept. 1954).

Un referat de cadre întocmit de Direcția Cadre din MAI la 5 august 1954 preciza modul în care acesta și-a îndeplinit atribuțiunile de serviciu la coloniile de muncă Vințul de Jos, Valea Lupului și Târnăveni :

Ca ofițer de control și apoi pe linie de evidență a muncit, nu însă în raport cu capacitatea și posibilitățile sale, manifestând în repetate cazuri superficialitate în rezolvarea problemelor. Față de colectivul de muncă avea o atitudine nejustă de îngâmfare, flecmatic, lăudăros, flecar și impulsiv. Criticile sale erau cu patimă și demobilizatoare. Serviciul de Pază l-a repartizat ca comandant al formațiunii „Vințu de jos” unde a lucrat timp de 5 luni de zile, apoi în noiembrie 1953 a fost mutat la formațiunea Târnăveni tot ca comandant, funcționând până în aprilie a.c., când a fost mutat în aceeași funcție la formațiunea „Valea Lupului” unde se află și în prezent. La conducerea acestor unități se poate arăta ca latură pozitivă că nu a avut evadări, în schimb nu se poate vorbi de o muncă organizată și planificată, îndrumare, control și urmărirea îndeplinirii sarcinilor, sau tragerea la răspundere pentru munca proastă. În activitatea sa nu s-a bazat pe regulamentele, instrucțiunile și ordinele existente, de asemeni a depreciat rolul și ajutorul loțiitorului politic al organizației de Partid și tineret, îngreunând chiar munca acestora prin încălcarea programului și în general dezinteresul manifestat pentru munca politică. Practic nu a folosit metoda ședințelor colective cu șefii de resoarte și nici analiza muncii acestor compartimente de muncă. Felul său defectuos de muncă a fost imprimat și subalternilor cu munci de răspundere, făcând ca aceștia să nu-și cunoască atribuțiunile ce le revin. Grav este că nici Locot. Moraru nu-și exercită atribuțiunile, nu participă cu regularitate la închidere și deschidere. Nu organizează și conduce perchezițiile și acestea sunt făcute de subalterni superficial. Astfel se explică faptul că deținuții fură materiale lemnoase din care confecționează scaune, mese, noptiere etc. pentru unele cadre din colonie și chiar pentru comandant care și-a confecționat 2 paturi, 2 noptiere și un raft. Se fură materiale și se fac unele amenajări inutile pentru colonie, ca de ex. turnări de planșee armate în fața barăcilor, folosite ca birou deși acestea peste câteva luni vor fi demontate. De asemeni s-a făcut risipă de vopseluri de ulei pentru zugrăveala barăcilor, iar comandantul cu material din același izvor și-a construit o locuință ce evaluează la suma 20.000 lei, sumă cu care se putea construi alte barăci pentru cazarea cadrelor. Datorită comodității de care este caracterizat a fost repetate cazuri când cu întârziere a pus în libertate sau la dispoziția organelor competente pentru cercetări deținuții. Ex. în ziua de 7.07., când a întârziat cu o zi eliberarea unui număr de 7 deținuți. În ce privește preocuparea sa față de pregătirea militară a cadrelor din subordine, poate fi considerată inexistentă, a lăsat-o pe seama subalternilor fără să participe niciodată la câmpul de instrucție de la început și până la sfârșit și în unele cazuri a fost 10-15 minute, iar la ultima tragere cu „Orița” nu s-a dus la poligon ci a dormit în birou. Aceași lipsă de preocupare a avut-o și față de celelalte forme de învățământ politic. Este nehotărât și pripit în unele măsuri pe care le ia revenind asupra lor. De asemeni contramandază ordinele date de subalterni, uneori chiar și măsurile luate cu știrea și aprobarea lui. Exemplu cazul deținutului B. pentru care a dat ordin scris să fie lăsat să umble liber de la un punct de lucru la altul ca apoi să revină după 3 zile sau cazul de sancționare a Plut. Cerchezan și Serg. Chiscă pentru neexecutare de ordin la timp, deși aceștia raportaseră loțiitorului care le prelungise durata executării ordinului. Sancțiuni a dat nenumărate fără a sta de vorbă cu

oamenii, ex. Plut. Cazacu, Serg. Maj. Mathea, Cap. Melinte și alții. Nu aceeași exigență o are față de cadrele care fac parte din „oamenii lui” cum sunt cazurile Lt. Ciucă, Slt. Simofi, Slt. Păuna, Plut. Ichim, Cap. Blănaru, Ușurelu și alții, care nu au atitudine justă față de muncă, au avut abateri disciplinare și cazuri de beții și totuși față de aceștia nu a luat măsuri. Atitudinea lui față de oameni este necorespunzătoare, bruscă, jicnește și umilește cadrele, îi amenință și-i intimidează. Pe membrii de partid îi persecută, ex. pe Plut. Cazacu pe care l-a suspendat din muncă 4 zile și l-a schimbat din funcție în funcție pentru că l-a criticat sau pe Plut. Cerchezan, serg. Maj. Cruceru, Cap. Nuțescu și Cap. Voicu, față de care s-a exprimat în repetate rânduri cu cuvinte vulgare făcându-i porci, măgari și altele. Grijă față de cadre nu l-a preocupat, popota funcționează defectuos, nu are comitet, se gătește prost și lipsit de igienă din care cauză un număr de 30 cadre au fost intoxicate; A.C. Malanca [Traian – n.n.], Galan și șoferul care nu este salariat al MAI sunt tolerați să mănânce la popotă fără să plătească întrucât și Lt. Moraru se complăce în această situație de a mânca fără plată. În general grija față de cadre nu l-a preocupat deloc în problema cazării, transportului cadrelor (stând la 10-12 km de formațiune), cât și creierea unor condiții de muncă și de viață mai accesibile cu posibilitățile locale. În viața personală a fost un exemplu rău; a plecat la Iași în repetate rânduri unde împreună cu anturajul format făceau chefuri și se reîntorceau la unitate între 2 și 5 dimineața iar a doua zi dormea până la 10-11, folosind pe caporalul Ghejeliu Gheorghe ca planton la ușa biroului ca să nu intre cineva să-l deranjeze din somn. Acest planton a fost folosit în interesele lui personale timp de 2 luni de zile. Ca urmare a acestui fel de viață dezechilibrată rămânea fără bani, recurgând la împrumuturi de la subalterni, pe care cu multă greutate îi restituia. Atitudinea și conduita Lt. Moraru se califică sub orice critică, respinge ajutorul, subapreciază colectivul de muncă și organele de sprijin, se consideră atotștiutor și de necontrazis. Pentru munca proastă, dezinteresul față de sarcini, atitudinea sa care poate fi calificată antipartinică, dușmănoasă față de munca profesională și politică, față de bunurile statului și cadre, propunem să fie scos din MAI ca element necorespunzător¹.

Faptele prezentate în acest document au fost recunoscute în mare parte de locotenentul Moraru într-o declarație dată în ziua de 27 iulie 1954.

Acest referat de cadre a fost întocmit în mare parte pe baza informațiilor furnizate de Serviciul Operativ din MAI, care a întocmit la 10 iulie 1954 o notă-raport „strict secretă” semnată chiar de către șeful serviciului, locotenent-colonelul Vasile Tiriachiu.

În iunie 1954, plutonierul Ștefan Cazacu din Colonia de Muncă Valea Lupului a trimis conducerii MAI o notă informativă în care raporta unele abateri ale comandantului coloniei. Locțiitorul ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Ady Ladislau, i-a ordonat în ziua de 28 iunie 1954 șefului Serviciului Operativ din MAI, locotenent-colonelul Vasile Tiriachiu, să treacă la verificarea celor afirmate în scris de către plutonierul Cazacu. Astfel, locotenent-colonelul Vasile Tiriachiu a trimis un ofițer de Securitate la formațiunea 0769 Valea Lupului pentru a efectua cercetări. Declarațiile luate cadrelor militare din colonie au fost rezumate în nota „strict secretă” sus-menționată, în care se arăta:

Din discuțiile purtate cu aceștia, au reieșit următoarele: Colonia Valea Lupului a luat ființă pe la sfârșitul lunii aprilie 1954. În această colonie sunt încarcerați numai deținuți de drept comun, cca. 700, care lucrează la construcția fabricii de pencilină, streptomycină, auromicină și tricimină. De la înființarea coloniei, a fost numit comandant, Locot. Moraru Constantin. Lt. Moraru Constantin, de când a venit în această Colonie care este situată la

1. Referat de cadre din 5 august 1954, document semnat de către căpitanul Nicolae State, șef serviciu în Direcția Cadre a MAI, și locotenentul N. Anton, șef de birou în același serviciu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-3134, f. 93.

8 km de Iași, a săvârșit o serie de abateri, unele din ele săvârșite cu intenție și tendințe, iar altele, și care sunt mai puține la număr, fără intenție. Astfel, Lt. Ciucă Stan, secretarul org. de bază PMR, din acea colonie, arată că Trustul 4 Construcții Iași a dat pentru nevoile cadrelor coloniei, un camion „Zis” de patru tone, care este folosit de Lt. Moraru Constantin, comandantul coloniei pentru interese personale. (...) De când este în această colonie a umblat îmbrăcat numai civil, intrând în colonie civil, în oraș și în fața cadrelor, lucru care constituie un exemplu negativ în fața celorlalți ofițeri din subordine, cărora le pretindea să meargă îmbrăcați numai militari. Deși colonia, pe linie de DLCM, a fost controlată de Lt. Corobea, Lt. Major Nemeș și Cpt. Ivașcu, aceștia nu au atras atenția Lt. Moraru Constantin să nu mai umble îmbrăcat civil. Lt. Moraru nu a luat niciodată parte la deschidere sau închidere și nici la perchezițiile care s-au efectuat în colonie. (...) Lt. Moraru Constantin a dat ordin de front pe colonie că nimeni nu are voie să folosească atelierele din incinta coloniei, totuși el și-a făcut pantofi, haine civile și în continuu folosește deținuți pentru a-i spăla și călca hainele lui, fără însă să dea acestora săpun sau alte materiale de care au nevoie. De asemenea, fiind prieten bun cu Lt. Seicu Ion, comandantul Penitenciarului Iași, a dat voie acestuia să repare la cismăria deținuților încălțăminte pentru el și soție. Toate acestea, se datorește faptului că Lt. Moraru Constantin este îngâmfat și încrezut și se bazează pe sprijinul unor ofițeri din Direcția Lagăre și Colonii de Muncă, cu care este prieten. Până în prezent, deși s-au făcut o serie de rapoarte de către unii ofițeri, adresate conducerii Direcției Lagăre și Colonii de Muncă, în care erau arătate abaterile Lt. Moraru Constantin, până în prezent nu sa luat nici o măsură împotriva acestora. (...) Stând apoi de vorbă cu tov. Buraga, șeful biroului documente secrete al Trustului și secretarul org. de bază PMR-șantier, acesta a arătat de la început că Trustul 4 Construcții, beneficiarul lucrării, nu este mulțumit de atitudinea și comportarea comandantului coloniei Valea Lupului, atât față de conducerea Trustului cât și față de cadrele coloniei. (...) Astfel, Lt. Moraru Constantin, în perimetrul fabricii, a construit o casă unde să locuiască singur, cu materialele Trustului și mâna de lucru a deținuților, lucru cu care Trustul nu a fost de acord și consideră că această casă a fost făcută cu material furat și s-a stabilit că acest material a fost luat noaptea din colonie. (...) Conducerea Trustului a adus la cunoștința comandantului Coloniei că deținuții nu muncesc și că în luna iunie planul a fost îndeplinit în proporție de 79%. La această sesizare, Lt. Moraru a răspuns că singura lui sarcină este ca deținuții să nu evadeze, nu să supravegheze dacă aceștia lucrează sau nu. Ofițerii din această formațiune, încurajați chiar de comandant și locțiitor politic, au început să-și confecționeze mobilă în șantier din materialele Trustului, mobilă pe care o execută deținuții la ordinul ofițerilor, față de care Lt. Moraru Constantin nu a luat nici o măsură. Deși în jurul fabricii, Trustul a construit o serie de barăci din cărămidă pentru cadrele coloniei, comandantul nu ia nici o măsură ca aceștia să se mute în aceste locuințe, astfel că ele stau goale¹.

Nota se încheia cu propunerea ca Serviciul Cadre din DLCM să efectueze o amplă anchetă la Colonia de Muncă Valea Lupului, în colaborare cu organele Serviciului Operativ din MAI.

La 15 septembrie 1954, Constantin Moraru a fost scos din MAI ca „necorespunzător”, fără drept de asistență socială.

După trecerea în rezervă a fost încadrat ca instructor în Direcția Cadre a DGSM (15 sept. 1954 – 1 mart. 1957).

Tehnician la laboratorul rapid al Uzinelor „Semănătoarea” din București (1 mart. 1957 – 1 mai 1958).

1. „Notă-raport «strict secretă» nr. 21/00585.262 din 10.07.1954” semnată de către șeful Serviciului Operativ din MAI, locotenent-colonelul Vasile Tiriachiu. Documentul îi era adresat locțiitorului ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Ady Ladislau. *Ibidem*, ff. 133-139.

A fost reîncadrat în DGPCM ca angajat civil, fiind repartizat în funcția de șef al Biroului Producție din Colonia de Muncă Vlădeni/formațiunea 0868 (1 mai – 1 dec. 1958); normator principal la Penitenciarul Văcărești (1 dec. 1958 – 1 oct. 1959).

O notă-raport din 1959 a șefului Biroului Cadre din Penitenciarul Văcărești, căpitanul Nicolae Marin, menționa o serie de abateri ale angajatului civil Constantin Moraru:

Execută unele lucrări cu greșeli. Manifestă nervozitate în relațiile cu tovarășii săi de muncă, ajungând până la insultă și lovire, aceasta s-a întâmplat și cu deținuții lovindu-i. Este un element îngâmfat și comod. Ori de câte ori a fost ajutat a reacționat cu insulte, bârfeli asupra celor ce încercau să-l ajute. A avut deseori neexecutări de ordine și comentarii, dar calitatea muncii lui lasă de dorit. Justifică lipsa de inactivitate în munca profesională pe seama activității culturale. Se observă la el tendința de sustragere de la întâlnirile de serviciu. Față de slabul randament în muncă și ținând cont de problemele ce există la dosarul personal, propunem a i se aproba cererea de scoatere din MAI¹.

Șef depozit la Colonia de Muncă Rahova/formațiunea 0964 București (1 nov. 1959 – 1 febr. 1960). Ca urmare a desființării formațiunii 0964 Rahova la 1 februarie 1960 și transformării acesteia în secție pendinte de Penitenciarul Văcărești, Moraru a fost mutat în funcția de normator principal la Penitenciarul Văcărești (1 febr. – 21 mai 1960).

La 21 mai 1960 i-a fost desfăcut contractul de muncă prin Ordinul nr. 064 al comandantului Penitenciarului Văcărești, colonelul Ștefan Koller. În aceeași lună s-a transferat din MAI la Oficiul Național de Turism „Carpați” (mai 1960 – ?).

Grade succesive: sublocotenent (mart. 1951); locotenent (1 iul. 1951); locotenent-major (?); căpitan (?).

MORARU HORIA, angajat civil (n. 1900, com. Stroiești, jud. Suceava).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: învățător.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PMR, exclus cu ocazia procesului de verificare a membrilor de partid.

Studii civile: absolvent al Facultății de Drept cu diplomă de stat.

Activitate profesională: șef de serviciu în DGPCUM (1952). În 1952 figura pe un tabel cu angajații civili și militarii din DGSS, DGM și DGP propuși de MAI pentru reținere și cercetare de către organele DGSS. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI, deși Moraru fusese disponibilizat la 15 mai 1952:

Între anii 1941-1944, a fost șef de serviciu la Guvernământul Provinciei Bucovina. În 1945 s-a înscris în PSD, pentru a-și ascunde trecutul său, însă la verificarea membrilor de partid, a fost exclus. În 1945, a fost încadrat în Dir. Gen. Penitenciarelor unde a avut manifestări naționaliste. Pe data de 15 Mai 1952, a fost scos din cadrele MAI².

MOTORGA PETRE STANCIU, plutonier, d.p. nr. 2628 (n. 12 sept. 1925, com. Bobaița, jud. Mehedinți).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

1. *Ibidem*, ff. 97-100.

2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 118.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Frontul Plugarilor și Tineretul Progresist (1944- ?); membru PMR din 1948; secretar al Organizației de Bază PMR din Penitenciarul Caransebeș (1956).

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1932-1939).

Stagiu militar: a intrat ca elev voluntar în Școala de Subofițeri de Artilerie din Pitești (oct. 1945 – 3 oct. 1946). S-a retras din această școală din cauza unor probleme medicale.

Studii militare: Școala Profesională de Gardieni de la Jilava (1 mart. – 5 apr. 1950); Școala de Primi Gardieni și Comandanți de Gardă de la Jilava (23 mai – 15 iun. 1950).

Studii politice: curs seral de partid de 3 luni la Școala de cadre de pe lângă Județeană PMR Mehedinți (?).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească și la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1939 – oct. 1945 și oct. 1946 – 25 sept. 1948). La 25 septembrie 1948 a fost încadrat în DGP ca gardian și repartizat la Penitenciarul Turnu Severin (25 sept. 1948 – 1 mart. 1950); gardian detașat la Secția „Ilva Mică” din Penitenciarul Bistrița-Năsăud (5 apr. – 23 mai 1950); detașat în funcția de referent la Direcția Cadre din DGP (1 iul. – sept. 1950); ajutor comandant și comandant pază la Colonia de Muncă MAI Baia Sprie¹ (sept. 1950 – 1 oct. 1951); ajutor comandant pază la Penitenciarul Brașov (1 oct. 1951 – 1 iul. 1953); ajutor de serviciu al comandantului (1 iul. 1953 – 1955) și supraveghetor punct control la Penitenciarul Caransebeș (1955 – 1 ian. 1957); escortă exterioră la Penitenciarul Turnu Severin (1 ian. – 31 mai 1957).

Într-o autobiografie dată la 22 septembrie 1952, plutonierul Motorga spunea :

Când am intrat în Serviciul Penitenciarelor în data de 25 Sept. 1948 am fost recomandat de Județeană PCR Mehedinți am intrat în serviciul Penitenciarului deoarece făcând parte din brațul înarmat al Republicii noastre populare pot să contribuim la construirea socialismului prin ținerea sub cheie a dușmanilor clasei muncitoare nedândule posibilitatea să lovească în cuceririle noastre revoluționare².

A fost trecut în rezervă cu drept de ajutor unic la 31 mai 1957 prin Ordinul DGPCM nr. 01601 (caz de boală – TBC pulmonar – clasat în gardul doi de invaliditate).

Grade succesive: milițian (?); plutonier (sept. 1950).

MUNTEANU CICERO, angajat civil (n. 17 apr. 1924, mun. Sibiu, jud. Sibiu).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic-burghez.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești:

Studii civile: absolvent de liceu cu diplomă de bacalaureat și 2 ani Facultatea de Medicină din București.

Activitate profesională: normator la Serviciul Planificare din DGPCUM (1952). În 1952 figura pe un tabel cu angajații civili și militarii din DGSS, DGM și DGP propuși de MAI pentru reținere și cercetare de către organele DGSS. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI, deși Munteanu fusese disponibilizat la 15 mai 1952 :

1. A fost înlocuit din funcția de comandant pază la Colonia de Muncă MAI Baia Sprie în toamna anului 1951 de către sergentul-major Ioan Feher.

2. AANP, fond Cadre, d.p. nr. M-2628, dosar nepaginat.

Tatăl său, în tinerețe a stat la Mănăstire cu scopul de a se face călugăr, după care a urmat școala de agenți sanitari militară și a fost reangajat Subofițer până în 1948, când a fost scos. Mama lui a fost „frailan” la un General. Un unchi al său, din 1939, este plecat în Canada. Are un văr care a administrat locuința Directorului Agenției France-Press din București, unde a funcționat până când acest Director a fugit din RPR fiind demascat pentru activitate de spionaj. Numitul a locuit un timp la acest văr în care perioadă a introdus în Căminul Studențesc ziare franceze reacționare pe care le traducea în limba română (cunoaște limba franceză). Pentru acestea a fost dat afară din Facultate în 1950. Vărul său, în prezent se găsește la Tipografia CGM și are legături și în prezent cu el¹.

Această caracterizare este unul dintre cele mai amuzante documente pe care le-am întâlnit în arhivele care adăpostesc informații referitoare la activitatea aparatului de penitenciare. De multe ori, motivele pe care ofițerii de cadre sau de contrainformații le foloseau pentru a-i îndepărta din serviciu pe funcționarii sau militarii care proveneau din vechiul regim erau de-a dreptul puerile.

MUNTEANU MIHAI SEBASTIAN, colonel, d.p. nr. 5409 (n. 28 apr. 1941, com. Șovarna, jud. Mehedinți).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran cu gospodărie mică.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1955 și PCR din 1968; membru în Comitetul de Partid din DGP și secretar al Organizației de Bază nr. 86 din MI (1984, 1986).

Studii civile: 4 clase în comuna natală (1948-1952) și 3 clase în comuna Ilovăi, județul Mehedinți (1952-1955); Liceul seral de cultură generală din București, sectorul 3 (1966-1970).

Stagiu militar: Compania 3 din Batalionul 2 al UM 01829 Otopeni MFA (19 dec. 1961 – mai 1962), UM 0130/I Institutul de Fizică Atomică de la Măgurele (mai-dec. 1962) și Compania 6 Pază Jilava din UM 0294 București – MAI (dec. 1962 – 13 dec. 1963).

Studii militare: curs de accedere în corpul ofițerilor MI la Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (1 iun. – 30 dec. 1972).

Studii politice: Universitatea Politică și de Conducere (1982-1986).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească (1955 – 1 mai 1961 și 20 nov. – 19 dec. 1961); cursant la Școala de Conducători Auto din Aiud (1 mai – 20 nov. 1961). La 1 ianuarie 1964 a fost chemat în rândul cadrelor permanente militarizate ale MAI cu gradul de sergent-major, fiind repartizat la Penitenciarul Jilava în funcția de curier (1 ian. 1964 – 15 nov. 1965); registrator documente secrete la Biroul Organizare-Mobilizare (15 nov. 1965 – 1 oct. 1969) și subofițer tehnic principal în Secția Organizare-Mobilizare a DGPCM/DGP (1 oct. 1969 – 1 iun. 1972). În iunie 1972 a fost admis la un curs scurt de trecere din corpul subofițerilor MI în corpul ofițerilor MI, la finalizarea căruia a primit gradul de sublocotenent. Ulterior, a fost repartizat la Direcția economică din DGP în funcția de ofițer specialist III la Compartimentul Plan (1 mart. 1973 – 1 aug. 1977). În această funcție s-a ocupat cu executarea unor lucrări pe linia planului de producție și normarea muncii deținuților, efectuând în acest sens o serie de controale la întreprinderile subordonate DGP.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 119.

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, Direcția economică din DGP a fost desființată, iar ofițerul a fost mutat în Direcția Serviciilor și Înzestrării din MI, la Biroul financiar din Serviciul de asigurare tehnico-materială și financiară a unităților din garnizoana București – UM 0673 București, în funcția de casier principal I, unde a lucrat până la 1 mai 1980, când a revenit în DGP.

Ofițer specialist principal I, II și III în Serviciul Asigurare Materială din DGP (1 mai 1980 – 1 iun. 1986); ofițer specialist principal III cadre în Serviciul Cadre și Învățământ din DGP (1 iun. 1986 – 1990); ofițer specialist principal I mobilizare în aparatul central din DGP (1990 – 20 dec. 1999).

A fost trecut în rezervă la 20 decembrie 1999 prin Ordinul MJ nr. 2993/C.

La 1 ianuarie 2000 a fost reîncadrat ca angajat civil în funcția de referent la Direcția Organizare-Mobilizare din DGP (1 ian. 2000 – 1 sept. 2001).

Grade succesive: sergent-major (1 ian. 1964); plutonier (23 aug. 1968); plutonier-major (8 mai 1971); sublocotenent (30 dec. 1972); locotenent (23 aug. 1975); locotenent-major (23 aug. 1979); căpitan (23 aug. 1984); maior (15 apr. 1990); locotenent-colonel (1 dec. 1991); colonel (1 iul. 1997).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1968) și I (1974); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (1979).

Pedepse: două zile de arest la garnizoană pentru pierderea unei adevărnițe (1964); „muștrare severă scrisă” pentru că a purtat reverele de la manta desfăcute (mart. 1966).

N

NEAGU ANDREI, sublocotenent.

Activitate profesională: șef al Secretariatului Secției Cadre din DIP – UM 0618 București (apr. 1954).

NECȘULESCU DOBRE GHEORGHE, locotenent-colonel, d.p. nr. 2090 (n. 6 mai 1945, com. Clejani, jud. Giurgiu – d. 7 ian. 1991, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: membru CAP.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: achizitor materiale.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1958 și PCR din 1971; secretar al Organizației de Bază PCR din Secția „Periș” a Penitenciarului Ilfov și membru în Comitetul de Partid al Inspectoratului Județean Ilfov al MI (1976-1977); secretar al organizației de partid nr. 88 din DGP (1984-1989).

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1951-1958); Școala tehnică agricolă din Clejani (1958-1961); Școala medie nr. 23 din București/Liceul „Dimitrie Bolintineanu” din București, fără frecvență (15 sept. 1962 – iun. 1965 și 1966-1967). Diploma de bacalaureat a obținut-o în vara anului 1968 la Liceul „Gheorghe Lazăr” din București, secția umanistă; Facultatea de Drept – Universitatea din București, specializarea drept, fără frecvență (? – febr. 1981); curs postuniversitar, specialitatea criminalistică (1984).

Stagiu militar: UM 01261 Pitești, arma Transmisiuni (24 iun. 1965 – 12 nov. 1966).

Studii militare: Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (12 sept. 1972 – 16 aug. 1975).

Studii politice: Universitatea Politică și de Conducere (1981-1984).

Activitate profesională: mecanic agricol la IAS Mihăilești (1961-1963); pontator și turnător-formator la Secția turnătorie din Uzina „23 August” din București (1963 – 24 iun. 1965); achizitor materiale la Întreprinderea „Precizia” din București (dec. 1966 – aug. 1972); ofițer operativ I (16 aug. – 15 oct. 1975) și ofițer operativ I cultural-educativ la Secția „Periș” din cadrul Penitenciarului Ilfov (1 dec. 1975 – 31 iul. 1977); la dispoziția DGP (15 oct. – 1 dec. 1975).

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 225/1977, Penitenciarul Ilfov a fost desființat, iar ofițerul Necșulescu a fost mutat în aparatul central din DGP la subunitatea de pază, escortare și supraveghere, în funcția de ofițer instructor I (1 aug. 1977 – 1 apr. 1978); la dispoziția DGP (1 apr. – 1 iun. 1978); ofițer instructor III cadre (1 iun. 1978 – 1 apr. 1982), ofițer instructor II cadre (1 apr. 1982 – 1 apr. 1983), ofițer instructor I

cadre (1 apr. – 1 mai 1983), ofițer specialist I cadre (1 mai 1983 – 1 febr. 1985), ofițer specialist principal III cadre și șef al compartimentului verificări din Serviciul Cadre și Învățământ al DGP (1 febr. 1985 – 1 aug. 1987).

În notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1980, ofițerul era apreciat pentru activitatea depusă de către șeful Serviciului Cadre și Învățământ din DGP, colonelul Cazacioc Ion, lucru pentru care a primit calificativul „foarte bine” :

În perioada notării a lucrat, ca și în perioada precedentei notări, la compartimentul de evidență a cadrelor. În funcție de nevoi a fost folosit și pentru rezolvarea altor sarcini. Astfel, în perioada martie-iunie a făcut parte, ca instructor al serviciului, din colectivul de ofițeri care s-a ocupat de repunerea în funcțiune a Penitenciarului Iași, calitate în care și-a adus o importantă contribuție la selecționarea și încadrarea personalului militar și civil necesar unității respective. A ajutat, de asemenea, colectivul de la Penitenciarul Bârcea Mare (Deva), prin selecționarea unor rezerviști din zona Iași-Botoșani, pe care i-a propus pentru încadrare la unitatea menționată. În cadrul compartimentului în care își desfășoară activitatea a depus eforturi meritorii pentru întocmirea fișelor codificate, necesare luării în evidență la calculator a peste 600 cadre militare și civile încadrate în anul 1980, precum și pentru operarea în documentele de evidență a tuturor mișcărilor de cadre ce au avut loc în această perioadă la nivelul nomenclaturii șefului direcției și a comandanților de unități. Menționez, de asemenea, contribuția sa la rezolvarea multor cereri de reîncadrare sau eliberări de acte personale, solicitate de foste cadre militare sau civile ale direcției, etc.¹

Ofițer specialist principal III și șef al compartimentului secretariat din DGP (1 aug. 1987 – 1 mai 1990) ; șef al Serviciului Secretariat – juridic din DGP (1 mai 1990 – 7 ian. 1991).

A decedat în ziua de 7 ianuarie 1991 în urma unui stop cardio-respirator. În vara anului 1988 a mai suferit un infarct miocardic acut în urma căruia Comisia medico-militară de expertiză a Spitalului Militar al MI din București l-a clasat apt limitat în timp de pace și de război, cu revizuire peste 6 luni².

Procesul-verbal de deces întocmit la 30 ianuarie 1991 de o comisie a DGP formată din colonelul Chiș Ioan – șef al DGP, colonelul Simion Ion – șef al Serviciului Cadre din DGP și dr. Niculescu Maria – medic-șef al DGP a stabilit că „decesul s-a produs prin boală contractată în timpul și din cauza îndeplinirii obligațiilor militare”.

Grade succesive : locotenent (15 aug. 1975) ; locotenent-major (23 aug. 1979) ; căpitan (30 dec. 1982) ; maior (23 aug. 1988) ; locotenent-colonel (15 apr. 1990).

NICOLAESCU ELISABETA, plutonier.

Activitate profesională : șefă a Biroului Secretariat din DLCM (1953).

NICOLAU VASILE, angajat civil.

Activitate profesională : șef al Serviciului Cadre din Direcția Muncii Exterioare din DGP (mai 1950).

1. Notarea de serviciu a fost întocmită și semnată de către șeful Serviciului Cadre și Învățământ din DGP, colonelul Ion Cazacioc, la data de 8 ianuarie 1981 (AANP, fond Cadre, d.p. nr. N-2090, dosar nepaginat).
2. Adresa Serviciului sanitar din MI nr. 357610/7 decembrie 1988, trimisă către DGP-UM 0400 București, prin care s-a comunicat rezultatul expertizei Comisiei medico-militare. *Ibidem*, dosar nepaginat.

NICULESCU DUMITRU TEODORA-GEORGETA, angajat civil, d.p. nr. 1917 (n. 10 ian. 1933, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic meseriaș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tehnician organizare și salarizarea muncii.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membră în Tineretul Progresist și UAER (?); membră UTM din 1956; secretară a Comitetului UTM din Întreprinderea de sortare a lânii din București (ian. 1952 – ian. 1953); secretară a Comitetului UTM din Întreprinderea DCA din Regiunea București (febr. 1953 – oct. 1957); activistă extrabugetară la Sectorul de evidență din cadrul Comitetului Raional „Nicolae Bălcescu” al UTM (oct. 1957 – 15 aug. 1958); activistă voluntară la Comitetul Orășenesc București al UTM (ian. 1958 – 1960). În iulie 1959, în timp ce se afla la un control pe teren în vederea verificării unor scripte la un magazin al OCL („Confecția” București din Bulevardul Nicolae Bălcescu, nr. 34), i s-a furat geanta cu toate actele, inclusiv carnetul de membru de partid. A fost sancționată pentru „lipsă de vigilență” pe linie de partid cu „vot de blam” de către organizația de bază PMR din OCL „Confecția” București. După câteva luni de zile, datorită rezultatelor bune obținute în muncă și a cercetării împrejurărilor în care i-au fost furate actele, adunarea generală a organizației de partid din OCL „Confecția” a hotărât ridicarea sancțiunii.

Studii civile: 4 clase la Școala primară de fete „Regele Ferdinand” din București (1940-1944); Liceul de fete „Iulia Hasdeu” din București¹ (15 sept. 1944 – 15 iun. 1951); Școala de specializare în probleme de organizarea muncii și salarii de pe lângă Ministerul Industriei Ușoare (1953); Facultatea de limbă și literatură română din cadrul Universității din București (1963-1969). Examenul de licență l-a susținut în sesiunea din februarie 1972, obținând diploma de licență în filologie, specialitatea limba și literatura română; curs de perfecționare la specialitatea limba română la Institutul Central de Perfecționare a Personalului Didactic din București pendinte de Ministerul Educației și Învățământului (16 nov. 1973 – 29 mart. 1974). În august 1975 a susținut și promovat examenul pentru definitivarea în învățământ la Institutul Central de Perfecționare a Personalului Didactic din București, la specialitatea limba și literatura română.

Activitate profesională: casnică (15 iun. 1951 – 15 ian. 1952); referentă muncă și salarii, contabilă și șefă de secție la Secția Muncă și Salarii din Întreprinderea de sortare a lânii DCA din orașul București, strada Veseliei, nr. 3-5 (15 ian. 1952 – 15 ian. 1953); normatoare tehnică, economist organizare, șefă de secție (15 ian. 1953 – 1955), economist principal la Serviciul Producție, șefă a Serviciului Organizarea și Normarea Muncii (1955 – 15 apr. 1957), șefă de birou în cadrul Serviciului Organizarea și Normarea Muncii și statistician la Serviciul Colectări din Întreprinderea DCA din Regiunea București² (15 apr. – 15 oct. 1957).

La data de 15 octombrie 1957 i s-a desfăcut contractul de muncă din cauza unui conflict personal avut cu șefa Serviciului Cadre din Întreprinderea DCA din Regiunea București,

1. După reforma învățământului din 1948, acest liceu și-a schimbat denumirea în Centrul Școlar al Liceelor de fete nr. 5, 7, 8 din București. A absolvit liceul, cu un an mai devreme, într-o sesiune specială de bacalaureat organizată în august 1951, deoarece în perioada 1950-1951 a urmat două clase într-un singur an (clasele a X-a și XI-a).

2. Această întreprindere se afla în subordinea Ministerul Industriei Ușoare și (ulterior) a Ministerului Industriei Bunurilor de Consum.

Voicu Matilda. Șefa cadrelor și-a motivat propunerea de concediere a Georgetei Niculescu spunând că aceasta ar fi lipsit nemotivat de la serviciu (lucru neadevărat). Litigiul a fost analizat și cercetat de Comitetul Sindical Orășenesc București pendinte de Consiliul Central al Sindicatelor, instituție care i-a dat câștig de cauză Georgetei Niculescu¹. Aceasta a solicitat și a primit de la Întreprinderea regională DCA București plata salariului pe perioada în care a rămas fără slujbă. Banii (11.000 lei) i-au fost apoi imputați șefei cadrelor și directorului întreprinderii, care au primit în același timp și o sancțiune pe linie de partid pentru concedierea Georgetei Niculescu (ulterior șefa cadrelor a fost destituită).

Într-o declarație dată în ziua de 19 mai 1960, Georgeta Niculescu, referindu-se la concedierea sa abuzivă, preciza :

În februarie 1957 am fost realeasă pentru a 6-a oară secretară UTM și în aceeași lună a fost schimbat șeful serv. cadre fiind numită tov. Voicu Matilda. Datorită faptului că fusese activistă a Regiunii de Partid și soțul dânsii era activist acolo avea o serie de ieșiri necorespunzătoare pentru care era criticată de mai mulți tovarăși, printre care și eu. În luna octombrie 1957 eu am avut de rezolvat un conflict cu locuința fiind chemată de organele locale ale puterii de stat de mai multe ori, fapt ce m-a determinat să lipsesc de la serviciu 4 zile, însă am anunțat Întreprinderea de această situație. Această tovarășe s-a folosit de acest prilej, a dus în eroare Directorul Întreprinderii și mi-a desfăcut contractul de muncă. Explicându-i tov. Director situația reală, aceasta a vrut să revină asupra măsurii însă tov. Voicu s-a opus spunând că „se zdruncină autoritatea conducerii” dacă se revine și „aranjând” cu Oficiul Juridic ca să recomande calea legală de revenire prin Comisia de Litigii. Comisia de Litigii fiind sub influența tov. Voicu, a refuzat să respecte îndrumările obligatorii date de forurile sindicale care a verificat de 6 ori litigiul dându-mi mie de fiecare dată dreptate. În această problemă numai Consiliul Central al Sindicatelor a dat 4 Decizii. În septembrie 1959 am câștigat definitiv recursul făcut de Întrep. fiind respins de CCS. Pentru lipsurile avute în funcția de șef cadre, tov. Voicu Matilda a fost sancționată cu vot de blam și scoasă din muncă. Una din lipsurile ce i-au fost puse în sarcină a fost și desfăcerea contractului meu de muncă. Eu nu am fost niciodată [subliniere în original - *n.n.*] criticată sau sancționată pentru lipsuri sau abateri în muncă în cadrul Întrep. DCA nici politic și nici administrativ și am fost premiată întotdeauna când s-a îndeplinit planul de producție².

Într-o notă-sinteză întocmită în 1960 de către locotenent-major Gheorghe Pleșiță, lucrător prim cadre în Serviciul Cadre al DGPCM, se menționau o serie de „probleme negative” din dosarul personal al tovarăsei Georgeta Niculescu. Documentul este relevant

1. După disponibilizare, Georgeta Niculescu a făcut contestații împotriva deciziei de desfacere a contractului de muncă la Comisia de litigii de pe lângă Întreprinderea Regională DCA București și la Comitetul Sindical Orășenesc București - Secția Bunuri de Consum. În cele din urmă, după emiterea mai multor hotărâri și decizii atacate cu recurs de contestatară, în ziua de 21 septembrie 1959, Comisia de litigii de pe lângă Întreprinderea Regională DCA București a judecat contestația depusă de Georgeta Niculescu împotriva deciziei de concediere. Delegatul întreprinderii, Iulius Segal, a solicitat comisiei să respingă contestația Georgetei Niculescu, motivând că în perioada iulie-octombrie 1957 sus-numita ar fi comis diferite abateri referitoare la plățile de salarii, diferite comisoane, angajări de personal etc. Comisia a respins cererea lui Iulius Segal și a admis contestația introdusă de Georgeta Niculescu, anulând decizia desfacerii contractului de muncă și obligând Întreprinderea Regională DCA București să-i plătească contestatarei drepturile convenite pentru perioada 15 octombrie 1957 - 8 august 1958. Ulterior, prin adresa nr. 12003/08.01.1960 a Sectorului Legislația Muncii din Consiliul Central al Sindicatelor, Georgeta Niculescu a fost încunostințată că CCS, examinând hotărârea Comisiei de litigii de pe lângă Întreprinderea Regională DCA București din 21 septembrie 1959 privind litigiul cu Întreprinderea Regională DCA București, a considerat că hotărârea Comisiei de litigii este temeinică și legală și, în consecință, a constatat că nu face obiectul desființării ei. AANP, fond Cadre, d.p. nr. N-1917, dosar nepaginat.
2. *Ibidem*, dosar nepaginat.

pentru a arăta puterea discreționară de care se bucura personalul din serviciile de cadre ale instituțiilor de stat :

În 1957, fiind șef serv. Muncă și Salarii, a avut unele discuții cu șefa Serviciului Cadre – Voicu Matilda, în sensul că aceasta o obliga pe tov. Niculescu Georgeta s-o pună prezentă la servicii când lipsea nemotivat. Tov. Niculescu a criticat-o de câteva ori în ședința de partid pentru această atitudine și apoi aceasta a căutat pe orice cale neprincipială să se răzbune, mergând până la desfacerea contractului de muncă, lucru pe care a și reușit să-l facă în cursul anului 1957. Tov. Voicu Matilda, pentru a-și pune în practică metodele neprincipiale față de tov. Niculescu Georgeta, s-a folosit de o serie de elemente necinstite asupra cărora a făcut presiuni pentru a obține referințe și declarații neîntemeiate pe care i le-a introdus în dosarul personal, cum sunt : Eremia Filion – fost legionar, Epștein Lev – care a fost scos necorespunzător în 1957 și apoi a plecat în statul Israel, Cotimani Ilie – care a dat notă informativă după ce a fost scos ca necorespunzător și care a fost chemat ca martor când s-au făcut cercetările, negând cele scrise în nota informativă, afirmând că cele scrise sunt culese din auzite, Covalisni Vladimir – care era invidios că e șefă de servicii, Sava Ion – care a fost o scurtă perioadă secretarul org. de bază și fiind în cărdășie cu Voicu Matilda a căutat să se răzbune, și alții. Toți aceștia în frunte cu directorul întreprinderii, cu ocazia dezbaterii documentelor de partid din iulie 1958, au fost scoși ca necorespunzători pentru lipsurile grave în muncă. Voicu Matilda a fost sancționată cu „vot de blam” pentru atitudinea ei neprincipială. Motivele neîntemeiate pe care i le-a pus în sarcina tov. Niculescu Georgeta cu ocazia desfacerii contractului de muncă în 1957 au fost acelea că a lipsit nemotivat de la servicii, lucru ireal, și faptul că și-a montat sobe de teracotă noi în locuință și a schimbat dușumeaua în 3 camere cu alta nouă, folosind salariu de la DCA, lucru deasemeni ireal. Problema cu sobele de teracotă și schimbarea dușumelei a fost cercetată și de mine personal, deplasându-mă la fața locului în ziua de 18.05.1960, unde am constatat că nu este nimic schimbat, existând tot cele vechi, cu excepția unei singure sobe a fost reparată. În urma desfacerii contractului de muncă, tov. Niculescu Georgeta a făcut contestație, mergând până la CCS. În urma cercetărilor efectuate de către CCS, motivele de desfacere a contractului de muncă s-au constatat a fi ireale și puse cu patimă. Astfel că prin hotărârea CCS nr. 30691 din 31.10.1959 s-a hotărât să i se achite salariul pe 8 luni de zile în sumă de peste 11.000 lei pe care i-a primit în luna aprilie 1960¹.

Revizor de inventariere la OCL „Confecția” București², strada Lipscani, nr. 37 (15 aug. 1958 – 1 iun. 1960).

În ziua de 1 iunie 1960 a fost încadrată prin transfer la Serviciul cultural-educativ din DGPCM, pe angajat civil, în funcția de inspector principal penitenciar și colonii (1 iun. 1960 – 1 iun. 1966).

La 25 noiembrie 1965, Direcția Cadre a MAI îi trimitea directorului general al DGPCM o adresă³ însoțită de o copie a unui referat de cercetare „strict secret” întocmit la data de 13 noiembrie 1965 de către Direcția a VIII-a Anchete Penale din MAI. Anchetatorii penali de Securitate din Direcția a VIII-a a MAI au efectuat o investigație pe numele Georgetei Niculescu, care ar fi divulgat unele secrete profesionale unei prietene al cărei soț executa

1. „Notă-sinteză asupra unor probleme negative ce se găsesc în dosarul personal al Tov. Niculescu Georgeta” – documentul este datat 1960 și semnat de către locotenent-major Gheorghe Pleșiță, lucrător prim cadre în Serviciul Cadre al DGPCM. *Ibidem*, dosar nepaginat.
2. OCL „Confecția” București funcționa în subordinea Secțiunii Comerciale a Sfatului Popular al Capitalei.
3. Adresa secretă nr. 5/225350 din 25 noiembrie 1965. Documentul este semnat de către șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul Ion Pățean, și de către maiorul Ion Șerban, șef de birou în aceeași direcție. AANP, fond Cadre, d.p.nr. N-1917, dosar nepaginat.

o condamnare politică într-o unitate din subordinea DGPCM. Referatul de cercetare a fost înaintat spre avizare ministrului Afacerilor Interne, care a aprobat propunerile făcute de ofițerii de Securitate în document. Direcția Cadre a MAI recomandă conducerii DGPCM ca în baza acestui referat de cercetare să ia măsurile de „executarea celor ordonate de tovarășul ministru Cornel Onescu”. Directorul general al DGPCM, locotenent-colonel Paul Marinescu, i-a ordonat adjunctului său, colonelul Marin Constantinescu, să o mute pe Georgeta Niculescu în alt sector de activitate chiar începând cu a doua zi (26 noiembrie 1965) și să organizeze o ședință comună cu Serviciul cultural-educativ și Comitetul Sindical din DGPCM și în care aceasta să fie pusă în discuția colectivului. Redăm aproape integral conținutul acestui referat de cercetare care a contribuit ulterior la mutarea Georgetei Niculescu din Serviciul cultural-educativ :

Sus-numita a lucrat la DCA în anii 1953-1957 cu numita Croitoru Maria, persoană cunoscută de organele de stat cu vederi dușmănoase la adresa regimului din țara noastră, cu care s-a împrietenit și s-au vizitat de mai multe ori la domiciliu, până în primăvara anului 1965. În anul 1954, Croitoru Maria i-a făcut cunoștință cu soțul ei Nicolau Mitică¹, fost legionar care la data de 12 decembrie 1958 a fost arestat de organele de Securitate pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare și că a făcut parte dintr-o organizație dușmănoasă cu caracter legionar, care acționa împotriva regimului din țara noastră. Pentru faptele săvârșite, Nicolau Mitică a fost condamnat la 18 ani muncă silnică, pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare, iar pentru uneltire contra ordinii sociale prin organizare 25 ani muncă silnică. Niculescu Georgeta fiind angajată la DGPCM ca inspector pentru reeducare în cadrul Serv. Cultural-Educativ, la data de 1 iunie 1960, deși cunoștea situația lui Nicolau Mitică, a continuat să o viziteze pe Croitoru Maria la domiciliu. Mai mult, Croitoru Maria i-a devenit lui Niculescu Georgeta intima ei prietenă, căreia i-a confiat unele aspecte atât din activitatea ei profesională, cât și din viața intimă. Niculescu Georgeta, ca inspector la Serviciul Cultural-Educativ, deși cunoștea încă de la încadrarea ei că nu are voie să aibe relații cu elemente dușmănoase regimului nostru, totuși a continuat relațiile cu Croitoru Maria, soția fostului legionar Nicolau Mitică. În discuțiile pe care le-a purtat cu Croitoru Maria, aceasta i-a relatat că soțul ei Nicolau Mitică în trecut a activat în organizația legionară, că a fost chestor în poliția legionară și că în funcția ce o deținea a desfășurat activitate intensă împotriva clasei muncitoare și a mișcării muncitorești din țara noastră. În 1961, Croitoru Maria i-a relatat lui Niculescu Georgeta că moartea fostului ei soț Nicolau Mitică s-a produs în Penitenciarul Văcărești și că el ar fi înmormântat în cimitirul din comuna Jilava. Niculescu Georgeta, continuând s-o viziteze pe Croitoru Maria, a întâlnit la domiciliul acesteia de mai multe ori pe un alt legionar, Ion Constantin, zis Lambru, care și acesta a fost arestat de organele de Securitate în perioada anului 1961, pentru activitate dușmănoasă desfășurată împotriva regimului din țara noastră, fapt pentru care a fost condamnat la 20 ani muncă silnică. Niculescu Georgeta i-a dat numitei Croitoru Maria numărul de telefon de la serviciu și au avut dese convorbiri, spunându-i că lucrează la DGPCM și că face dese deplasări pe linie de control în întreaga țară. În vara anului 1963, cu prilejul unei vizite ce a făcut-o Niculescu Georgeta la domiciliul lui Croitoru Maria, a

1. Potrivit fișei matricole penale, deținutul contrarevoluționar P. Mitică Nicolau (n. 25 ian. 1912, jud. Vâlcea) a fost încarcerat la Închisoarea „C” din MAI, Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957, Colonia de Muncă Periprava/formațiunea 0830, Penitenciarul Galați, Penitenciarul Jilava și Penitenciarul Văcărești. La data arestării era juriconsult în București, nu avea avere și mai executase 6 luni de arest, în 1941, din cauza apartenenței sale la Mișcarea Legionară. A fost arestat de organele MAI în ziua de 9 decembrie 1958, fiind judecat și condamnat de Tribunalul Militar al Regiunii a II-a București la 18 ani muncă silnică pentru „uneltire contra ordinii sociale” (art. 209 C.p.). A decedat în Penitenciarul Văcărești la data de 8 aprilie 1961. AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, Nicolau P. Mitică.

cunoscut pe Ionescu Mihai, element dușmănos care și acesta a suferit două condamnări, una pentru manifestări contrarevoluționare la adresa regimului din țara noastră și alta pentru luare de mită. În discuțiile pe care le-a purtat cu Ionescu Mihai la domiciliul lui Croitoru Maria, au abordat și unele probleme legate de cadrele din colonia de muncă „Vlădeni” și Niculescu Georgeta i-a spus motivele pentru care au fost scoși din funcții unii ofițeri din conducerea acestei colonii. Față de cele arătate mai sus propunem : 1. Punerea în discuție a faptelor săvârșite de Niculescu Georgeta într-o adunare a cadrelor din Serviciul Cultural-Educativ din DGPCM. 2. Direcția Cadre MAI și Direcția generală a penitenciarelor și coloniilor de muncă să ia măsuri ca numita Niculescu Georgeta să fie mutată din Serviciul Cultural-Educativ din DGPCM într-un alt sector de muncă din cadrul aceleiași instituții, unde nu vine în contact cu deținuții¹.

Odată cu înființarea Serviciului de Reeducare Minori din DGP a fost numită în funcția de inspector de învățământ (1 iun. 1966 – 1 oct. 1969) ; profesoară de limba și literatura română la ISRM Roșu/Centrul de Reeducare Minore București (1 oct. 1969 – 31 aug. 1977).

Aprecierile anuale întocmite de superiorii săi din CRM București i-au acordat calificative bune, fiind lăudată aproape în mod constant pentru modul în care și-a desfășurat activitatea în această unitate. În calitate de dirigintă de clasă, Georgeta Niculescu s-a deplasat anual cu minorele în tabăra de vară de la Culmea și a însoțit elevele din clasa sa, de câte ori a fost cazul, la strânsul recoltei de pe terenurile IAS Nazarcea.

În anii '70, Georgeta Niculescu s-a căsătorit cu Constantin Teodor, căruia i-a preluat ulterior numele de familie, devenind tovarășa Teodora-Georgeta Constantin.

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, CRM București a fost desființat, iar angajatei civile Georgeta Constantin i s-a desfăcut contractul de muncă prin ordinul comandantului CRM București nr. 054 din 31 august 1977.

Georgeta Niculescu a avut o singură soră, Maria (fostă Niculescu) Bejan (n. 17 iun. 1938), care a fost căsătorită în anii '50 cu Petru Bejan (n. 1926, com. Horlești, jud. Iași), ofițer activ în MAI. Maria a divorțat de acesta în anii '60.

Decorații : medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971).

1. Referat „strict secret” din 13 noiembrie 1965 cu privire la Georgeta Niculescu, inspector în cadrul Serviciului Cultural-Educativ din DGPCM, document semnat de către șeful Direcției a VIII-a Anchetă Penale din MAI, locotenent-colonel Gheorghe Enoiu, colonelul Nicolae Dumitrescu, șef serviciu, și maiorul Nicolae Moisă – anchetator penal de Securitate în aceeași direcție. Pe prima pagină a documentului se regăsește semnătura ministrului Afacerilor Interne, care aprobă măsurile propuse de subordonații săi. AANP, fond Cadre, d.p. nr. N-1917, dosar nepaginat.

O

OPRINA ANGHEL, angajat civil.

Activitate profesională : șef al Secției de Învățământ și Educație din Serviciul Colonii Minori al DPLC (nov. 1955 – 8 febr. 1956) ; locțiitor al șefului Serviciului Colonii Minori din DGPCM (20 iul. 1958).

P

PARFENIE ION MILUȚĂ, locotenent, d.p. nr. 1943 (n. 28 sept. 1923, mun. Galați, jud. Galați – d. 1999, mun. Galați, jud. Galați).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : ajustor mecanic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1945 ; secretar cu probleme organizatorice al Comitetului UTC din Șantierul Naval Galați și secretar al Sectorului 1 Bădălan din Județeană UTC Covurlui (1945-1949) ; președinte al Cercului ARLUS din Secția „Cojocaru” pendinte de Colonia de Muncă Dăeni/ formațiunea 0957 (ian.-apr. 1955).

Studii civile : 5 clase primare (1931-1935) ; 3 clase industriale la Școala de ucenici de pe lângă Șantierul Naval Galați (1938-1941) ; Școala juridică de 1 an de la Iași din cadrul MJ² (oct. 1949 – aug. 1950). În această școală a ajuns după ce fusese recomandat de Județeană PMR Covurlui și de către Secția administrativă a Șantierului Naval Galați. Miluță Parfenie a primit recomandări favorabile și de la colegii de serviciu, care îl caracterizau drept un om ce se bucura de o popularitate foarte mare, fiind mereu conștient în îndeplinirea sarcinilor de serviciu. După absolvirea acestei școli juridice a fost repartizat la DGP, unde a fost încadrat ca referent și trimis să urmeze cursurile unei școli profesionale a instituției.

Stagii militare : Regimentul 13 Artilerie Brăila (febr.-nov. 1947). A fost lăsat la vatră înaintea terminării stagiului militar, în urma unui ordin al Marelui Stat-Major care preciza ca cei care au fost mobilizați pentru lucru în fabrici și uzine să fie demobilizați înainte de termen.

Studii militare : Școala de Secretari de Grefă de la Jilava (1 sept. – 1 oct. 1950).

Activitate profesională : ucenic (11 mai 1938 – 1941) și ajustor mecanic la Șantierul Naval Galați (1941 – febr. 1947 și nov. 1947 – 1 oct. 1949) ; referent la Direcția Cadre din DGP (1 sept. – 12 dec. 1950) ; director al Penitenciarului Huși (12 dec. 1950 – 6 mart. 1953).

1. Școala juridică de 1 an de la Iași pendinte de MJ era condusă la acea dată de către I.V. Leondary. Disciplinele la care a dat examen scris și oral în vederea absolvirii acestei școli au fost : marxism-leninism ; drept civil ; procedură civilă ; drept penal ; procedură penală ; drept constituțional și administrativ ; întocmirea actelor pentru administrația justiției. În fișa individuală a elevului Miluță Parfenie, la rubrica defecte, se specificau următoarele : leneș, superficial, putere de asimilare foarte greoaie, memorizare slabă și incompletă, fără perspective. În privința calităților precizate în fișă acestea erau următoarele : liniștit, serios, sociabil și corect.

În ziua de 14 decembrie 1950, în prezența inspectorului general Gheorghe Dumitrescu din aparatul central al DGP, Miluță Parfenie a preluat comanda Penitenciarului Huși de la contabilul Sebastian Irimescu, locțiitor al directorului Penitenciarului Huși. În procesul-verbal de predare-primire a administrației unității se specificau efectivele de deținuți, funcționari și milițieni existente la acea dată în penitenciar :

- condamnați de drept comun : 39 (30 bărbați și 9 femei) ;
- deținuți preveniți de drept comun : 15 (13 bărbați și 2 femei) ;
- deținuți condamnați politici : 1 bărbat ;
- deținuți condamnați pentru sabotaj : 13 (12 bărbați și 1 femeie) ;
- deținuți preveniți pentru sabotaj : 9 bărbați ;
- internați administrativ de organele DGSP : 1 bărbat (acesta fusese internat de Securitate în Penitenciarul Huși în anul 1948) ;
- personalul administrativ era compus dintr-un director, un contabil (S. Irimescu), doi referenți (Victor Pănoiu și Gheorghe Bârsan), un comandant de gardă cu delegație (Nicolae Andries) ;
- 26 de milițieni, din care 6 se găseau detașați la alte unități ale DGP.

În același proces-verbal se mai precizau și alte date referitoare la starea de spirit a personalului, logistica existentă în unitate sau infrastructura clădirii : gardienii se prezentau bine echipați ; corpul de gardă era bine întreținut și echipat ; milițienii disciplinați și cu o stare de spirit bună ; baia funcționa defectuos din cauza lipsei apei, întrucât Penitenciarul nu dispunea de canalizare ; localul penitenciarului era bine întreținut și bine aprovizionat cu alimente care erau depozitate în subsolul penitenciarului ; biblioteca era alcătuită dintr-un număr de 423 de volume ; clădirea penitenciarului era compusă din 5 corpuri din cărămidă și un corp din chirpici care găzduia „Secția de femei” (alcătuită din 2 camere) ; din efectivul de 78 de deținuți, 15 erau bolnavi și erau tratați ambulatoriu în penitenciar ; armamentul era compus din 10 puști Mannlicher 1893 și 5 pistoale Mauser¹.

Într-o notă-raport din ianuarie 1953 adresată comandantului Serviciului Penitenciare din MAI, colonelul Ioan Baci, șeful Biroului Penitenciare Iași din Direcția Regională MAI Iași, locotenentul Alexandru N. Sincu, își informa superiorul asupra controalelor pe care le efectuase în zilele de 12 și 25 decembrie 1952 la Penitenciarul Huși. Sincu relatea participarea ofițerului Miluță la o petrecere dată în seara de Crăciun în prezența unui anturaj care nu corespundea cu „politețea militară” și „morală proletară” :

Pe acest considerent, propun ca Dvs. să ordonați de urgență mutarea lui de la Penitenciarul Huși la un penitenciar dintr-o localitate unde băutura e foarte scumpă sau nu există deloc sau la o Colonie de muncă, întrucât s-ar putea îndrepta, deoarece în situația în care se află astăzi e culpabil a intra în închisoare. Viu în fața Dvs. cu această propunere, pe considerentul că din cauza băuturii și-a pierdut simțul de clasă, respectul și autoritatea față de subalterni. Ordinele pe care le dă sunt bine date, însă datorită faptului că se îmbată nu mai controlează ordinele date astfel făcând ca subalternii să nu-l mai respecte și nici să mai execute ordinele primite. A doua zi, pornind la munca de sprijin și control, am arătat tov. slt. Parfenie Miluță murdăria din penitenciar, murdărie ce poate fi înlăturată foarte ușor dacă ar fi bunăvoință din partea lui și ar sacrifica numai 3 zile pe săptămână să fie treaz, ar face din Penitenciarul Huși un penitenciar model, întrucât construcția lui e foarte frumoasă.

1. Poces-verbal nr. 5113 din 14 decembrie 1950, document semnat de Sebastian Irimescu, Miluță Parfenie și Gheorghe Dumitrescu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. P-1943, dosar nepaginat.

Întrebându-l, nu te doare inima de bunul poporului ca să-l ții în această mizerie dezastruoasă, el mi-a răspuns că am făcut așa cum am crezut eu de cuviință că e bine, datorită faptului că, de când sunt la Penitenciarul Huși nu am fost controlat niciodată de organele de control din partea fostei Direcții G-rale a Penitenciarelor, ba mai mult, m-au lăsat mai departe în mocirla în care am căzut astăzi. Față de tovarășii milițieni n-are o comportare justă, vorbind cu ei în mod vulgar, fapt ce-l face să scadă autoritatea, iar pe lângă acest mod de a se adresa tov. milițian, mai are și un sistem de comandă învechit ce nu mai cadrează astăzi cu poziția unui ofițer de tip nou. Mergând în jurul clărilor cu fân am găsit o risipă considerabilă de fân și paie, risipite și putrezite în jurul clăiei, care desigur aduce pagube unității la fel ca și celelalte constatate de subsemnatul. Întrebându-l pe tov. director, a început a zbiera fără rost la tov. comandant de pază, că nu-i un bun gospodar și că nu vede nimic în jurul unității. Întrebându-l pe tov. comandant s-a justificat față de mine că nu are suficientă pază cu care să acopere necesitățile unității. Pornind la organizarea pazei, am constatat că se poate face serviciul cu existentul puțin mai greu însă, am cerut din partea tov. milițieni un sprijin, pentru a depune efort mai mult în muncă, sprijin pe care mi l-a promis și într-adevăr se resimte acum în unitate. Mai propun a da ordin la Regiune să se aprobe schimbarea tov. milițieni de la Penitenciarul Huși la alte penitenciare din Regiune pentru a se sparge gașca și familiarismul ce există în acea unitate¹.

În data de 3 februarie 1953, o comisie formată din locotenentul-major Dumitru Ciutacu – procuror la Procuratura regiunii Iași –, sublocotenentul Miluță Parfenie – directorul Penitenciarului Iași – și locotenentul de Securitate Leferman Sava din Securitatea regiunii Iași a controlat deținuții din Penitenciarul Huși și a constatat că în această unitate nu se găsea încarcerat niciun deținut politic a cărui pedeapsă să fi expirat. În acest sens, membrii comisiei au semnat un proces-verbal.

Din cauza chefurilor și bețiilor repetate pe care le organiza cu subordonații săi, Miluță Parfenie a fost mutat disciplinar sub comandă la Penitenciarul Galați, ca ajutor de serviciu al comandantului (6 mart. – 28 apr. 1953) și apoi retrogradat în funcția de ofițer la Biroul Producție (28 apr. 1953 – dec. 1954). Deși fusese avertizat de conducerea DPLC să-și revizuiască comportamentul față de activitatea profesională, ofițerul Parfenie nu a respectat avertismentul superiorilor săi și a continuat să frecventeze localurile Galațiului, provocând scandaluri și beții.

Într-o caracterizare întocmită în 1954, comandantul Penitenciarului Galați, căpitanul Nicolae Moromete, propunea conducerii DIP menținerea în gradul de sublocotenent a ofițerului Miluță pentru o serie de abateri în serviciu :

De la venirea sa în această unitate a dovedit că este un element predominant de viciul beții. Acest lucru nu face singur și nici cu ofițeri, ci cu subordonați săi din corpu sergenților. Pentru faptele mai sus arătate a fost pedepsit în repetate rânduri atât de către comandantul Direc. Închisori și Penitenciare, comandantu unității cât și de Direcția Reg. MAI Galați. Numai în toamna anului 1953 a fost pedepsit cu 16 zile de arest, pentru cazuri de beție, călcări de ordine care au dus la evadări și neglijență în serviciu, iar în anul 1954 până în prezent a fost pedepsit cu 15 zile de arest numai de către Direcția Închisori și Penitenciare, plus alte zile de arest date de către comandantu unității, muștrări scrise, avertisment, etc. În perioada de timp de când îl cunoaștem și în special în anul 1954, de când a apărut cele mai clare ordine superioare ca Ordinul Nr. 8 al MAI, Ordinele și Instrucțiunile Șefului Direcții Închisori și Penitenciare, cât și o serie de ordine ale comandantului de penitenciar,

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

susnumitul Ofițer nu depune niciun interes în aplicarea acestor ordine, deși le cunoaște ca teoretic, însă nu le aplică în practic. La fel este lipsit de interes în pregătirea politică, profesională și militară ce se desfășoară conform programului în această unitate, având calificativul foarte slab. În afară de toate acestea este și un palavragiu excelent, este stăpânit de patriotismul local atât față de cadre cât și față de deținut este lipsit de autoritate față de subordonați datorită lipsurilor mai sus arătate. În afară de acestea mai suntem informați în scris de către Comandantul Regiunii MAI Galați că din surse sigure a fost legionar și are și o școală pregătitoare în această direcție. Ca atare nu suntem de acord să fie avansat la gradul de locotinent, ci să mai stea în gradul pe care îl are încă un an de zile¹.

În 1954, sublocotenentul Miluță și sergentul Călin Gheorghe au fost surprinși de către cetățeanul Eracli Boros în timp ce ieșeau din pădurea Gemenea cu o căruță de lemne. În procesul-verbal încheiat la fața locului de către pădurarul Sandu Pletea și vicepreședintele Sfatului Popular al orașului Galați, s-a constatat că au fost tăiați ilegal 200 de bușteni. Controlul efectuat la Penitenciarul Galați a constatat că majoritatea lemnurilor au fost folosite la grajdul unității și o parte la grădina penitenciarului. Pentru această faptă ofițerul s-a ales cu un dosar de trimitere în judecată, însă conducerea ministerului a refuzat trimiterea lui în instanță, deoarece, presupunem noi, cantitatea de lemne fusese tăiată ilegal spre a fi folosită în interesul penitenciarului. Documentele referitoare la acest caz au fost clasate de către Serviciul Cadre din DIP la dosarul personal profesional al ofițerului.

Din cauza abaterilor profesionale și a consumului de băuturi alcoolice, ofițerul Parfenie a fost mutat disciplinar în Balta Brăilei în funcția de inspector pentru pază și regim la Secția „Cojocaru” din Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 (ian.-mai 1955).

Într-o caracterizare datată 18 aprilie 1955, comandantul Secției „Cojocaru” preciza că la scurt timp de la luarea în primire a postului, locotenentul Miluță Parfenie a revenit la vechiul obicei – băutura :

Având darul beției sa compromis foarte ușor în fața cadrelor și a deținuților. A venit de câteva ori în unitate atât de beat încât lau sculat Caporali de jos și chiar deținuți, lau sculat ultima dată. Pentru aceasta Tov. a fost pedepsit și prelucrat în ședințe cu ofițeri, luând o poziție justă și luânduș angajamentul că nu mai comite asemenea fapte, dar aceste angajamente fiind temporal fiind uită foarte ușor de ele.

Pentru aceste abateri repetate, comandantul Secției „Cojocaru” a propus superiorilor săi scoaterea ofițerului Miluță Parfenie din rândul cadrelor permanente ale MAI.

Trecerea în rezervă a ofițerului s-a produs pe fondul acestor abateri disciplinare, dar și din cauză că în timp ce funcționa la Penitenciarul Galați, biroul operativ al acestei unități a sesizat organul ierarhic superior, Serviciul Operativ din MAI, cu privire la apartenența ofițerului la Mișcarea Legionară în timpul adolescenței (acest lucru fusese ascuns de ofițer în momentul încadrării sale în MAI). Trecând la verificarea trecutului ofițerului, Serviciul Operativ din MAI (condus de locotenent-colonelul Vasile Tiriachiu) a strâns mai multe referințe cu privire la trecutul ofițerului, a cercetat unele documente ale fostei Siguranțe a Statului aflate în arhiva Serviciului „C” din MAI și a luat o declarație ofițerului în care acesta recunoștea faptul că a sprijinit Mișcarea Legionară prin împrăștierea și transportul unor manifeste. Dosarul „strict secret” de 45 de file întocmit de Serviciul Operativ din

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

MAI a fost trimis către Direcția Cadre din MAI prin adresa nr. 21/00590692 din 22 februarie 1955, care a dispus anchetarea ofițerului pe linie de cadre. La rândul ei, Direcția Cadre din MAI a sesizat Serviciul Cadre din DPLC pentru a pregăti formele de trecere în rezervă a ofițerului.

După primirea materialului de la Direcția Cadre a MAI, Serviciul Cadre din DPLC a întocmit referatul de trecere în rezervă a ofițerului. Redăm mai jos câteva fragmente din acest referat nedatat :

Tatăl său a fost muncitor CFR, în prezent pensionar. Ofițerul în anul 1936 a absolvit 5 clase elementare, apoi a rămas acasă la părinți, până în luna noiembrie 1937, când a fost adus în București de nașul său, Tacu Petre, angajându-l ca băiat de prăvălie la Consum Legionar din Str. Colentina. Aici a lucrat circa 3-4 luni, după care s-a înapoiat la Galați. În martie 1938 a venit iarăși în București pentru a intra din nou la Consumul Legionar, însă nu a mai fost reprimat de data aceasta a fost luat sub ocrotirea instructorului legionar Gheorghiceanu Constantin, care i-a promis că-i va găsi servicii, dar trebuie să meargă în Județul Vaslui pentru a duce un pachet cu mai multe scrisori la câțiva legionari. Susnumitul acceptând această propunere, în ziua de 19 martie 1938 a plecat la Galați, iar în ziua de 21 martie a sosit în Gara Buhăești. În gară interesându-se de elementele cu care urma să ia legătura, a fost observat de o patrulă de jandarmi ca să se intereseze de elemente cunoscute ca legionari, fapt ce a făcut să fie arestat și cercetat de postul de jandarmi. La percheziția făcută s-a găsit asupra lui manifeste legionare, instrucțiuni, manuscrise, scrisori, publicațiuni, dări de seamă și alte materiale de propagandă legionară. Împreună cu corpurile delictive a fost înaintat Dir. Generale a Poliției, unde după ce a fost cercetat dând și o declarație în acest sens a fost pus în libertate [această declarație se găsește în copie dactilografiată în dosarul personal al ofițerului – n.n.]. În luna mai 1938 a intrat ca ucenic la Șantierul Naval Galați și după ce s-a calificat ca ajustor a muncit mai departe la Șantierul Naval Galați, până în anul 1949, cu întrerupere de 7 luni în 1947, timp în care și-a satisfăcut stagiul militar. În anul 1939 s-a înscris în mișcarea legionară, făcând parte din cuibul legionar „Pui de Lei”, unde a activat până în anul 1941. În cadrul mișcării legionare a dus o activitate intensă și a luat parte la ședințele ce au avut loc, căutând să atragă în mișcarea legionară și pe alți tineri din Șantierele Navale Galați și pe tineri din cartierul unde locuia. Susnumitul fiind anchetat a recunoscut în mare parte activitatea dusă de el în mișcarea legionară, pe care până în prezent a ascuns-o. (...) Ținând cont de activitatea sa legionară pe care a ascuns-o până în prezent, cât și de rezultatele slabe obținute în muncă și de abaterile săvârșite, propunem să fie scos din MAI conform articolului 40 și 42 aliniatul „d” cu gradul avut la încadrare și drept de asistență socială¹.

Grade succesive : sublocotenent (12 dec. 1950) ; locotenent (12 dec. 1954).

Pedepse : 5 zile de arest pentru lipsuri în muncă – nu a sprijinit și organizat paza penitenciarului ; a permis să se folosească la popota milițienilor alimentele deținuților, lucru interzis de regulamentele DGP ; consum de băuturi alcoolice (ian. 1952) ; „muștrare” pentru lipsă de interes în păstrarea și întreținerea armamentului și a muniției unității (febr. 1952).

PAVLOVSKI BORIS, angajat civil (n. 1897, orașul Cetatea Albă, Republica Moldova).

Originea și apartenența socială : mic-burgez.

Studii civile : Academia Comercială.

1. Referatul de cadre este semnat de către șeful DPLC, locotenent-colonelul Ioan Sloboda, și de către șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu. *Ibidem*, dosar nepaginat.

Activitate profesională : contabil în Serviciul Contabilitate din DGPCUM (1950-1952). În 1952 figura pe un tabel cu „propunerile de scoatere a unor elemente din Serv. Contabilității și Planificare DGSS, D. Gen. Penitenciare, CTP și Cdt. ALA în măsura înlocuirii lor cu alte cadre noi”. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI :

Tatăl lui a fost funcționar la Primăria din Cetatea Albă, decedat din 1935. Frații lui sunt profesori, ingineri, iar o soră căsătorită cu un planificator. Un frate este exclus din PMR. Un văr, fost aviator, este arestat pentru că a vrut să fugă din RPR în străinătate. Soția este salariată de 24 ani la Banca de Stat. Averea personală este o casă și un loc de casă în București. Numitul între anii 1923-1947 a avut diferite funcții ajungând la Șef Serv. la Casa Asig. Sociale, Dir. Contabilității, când a fost scos la pensie fiind în vârstă. Din 1950, se află în Dir. Gen. a Penitenciarelor, unde din cauza vârstei nu poate face față sarcinilor în bune condițiuni. Propunem să fie trecut din nou la pensie¹.

PĂCURARU INOCHENT LOGHIN, angajat civil, d.p. nr. 269 (n. 13 mart. 1921, com. Certejul Superior/Certejul de Sus, jud. Hunedoara – d. 1989, mun. Deva, jud. Hunedoara).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : lăcătuș mecanic/miner.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947. Într-o autobiografie dată la 19 martie 1951, Păcuraru povestea despre munca sa în cadrul partidului :

Din data aceea am muncit la toate muncile cerute de partid. Munci de răspundere am avut următoarele : am fost îndrumător nu îmi amintesc cât timp pe 5 sate, pe urmă am fost în biroul de partid cu resortul tineret până în 1948, când din lipsă de mecanici la locomotive munca ni sa aglomerat foarte mult și nu am mai putut să activez regulat și cu știrea șefului Exploataři și a secretarului Organizației de partid am fost nevoit să muncesc în producție.

Studii civile : 3 clase la Școala Primară din Vulcan, județul Hunedoara (1928-1931), și 3 clase în comuna natală (1931-1933).

Stagii militare : Regimentul 7 Pionieri Deva (febr.-aug. 1942 și dec. 1942 – iul. 1943). În cursul anului 1942, unitatea și-a mutat reședința la Radna – în județul Arad. După august 1943, batalionul său a fost mutat la Brad și Abrud, iar pe 22 martie 1944 a fost trimis pe frontul din Moldova, lângă Iași. Nu a luat parte la lupte deoarece unitatea sa activa în spatele frontului. După 23 august 1944 a luat parte la luptele de eliberare a Ploieștiului. În septembrie 1944 a plecat pe Frontul din Apus, în Ungaria. În februarie 1945 s-a înapoiat în țară împreună cu unitatea, iar în aprilie 1945 a fost lăsat la vatră ; Regimentul 6 Pionieri Alba (sept.-dec. 1942).

Studii militare : Școala de Directori de Penitenciare de la Jilava – DGP (febr.-apr. 1950).

Studii politice : Școala de 15 zile de îndrumători de partid (1948).

Activitate profesională : oier în comuna natală (1933 – oct. 1934) ; ucenic la un atelier particular de mecanici auto deținut de proprietarul Carol Bulag din Deva (oct. 1934 – dec. 1935) ; agricultor în gospodăria părintească (ian.-aug. 1936) ; ucenic (sept. 1936 – 1940)

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 147.

și lăcătuș mecanic la Exploatarea Minelor statului din Certej – Săcărâmb (1940 – febr. 1942 și mai 1945 – febr. 1950). După lăsarea la vatră se va reangaja la mina din comuna natală, fiind încadrat pe postul de mecanic de locomotivă. La această mină a stat până în februarie 1950, când a primit sarcină de partid pentru a fi încadrat în MAI și a urma Școala de Directori de Penitenciare din DGP. Inițial a fost încadrat ca gardian la Penitenciarul Timișoara, iar după câteva zile a fost trimis la Școala de la Jilava ; angajat civil la Serviciul Aprovizionare din DGP (26 apr. – 10 iul. 1950) ; director al Penitenciarului Ocnele Mari (10 iul. – 1 dec. 1950). La 15 noiembrie 1950, Penitenciarul Ocnele Mari a fost transferat la Direcția Unităților de Muncă din MAI, devenind astfel UM nr. 4 Ocnele Mari ; director al Penitenciarului Brașov (1 dec. 1950 – mai 1951).

Într-o autobiografie dată în mai 1951, Păcuraru menționează o gravă abatere de care s-a făcut vinovat în ziua de 1 mai 1951 :

Pe data de 1 Mai 1951 am mai avut o lipsă foarte mare ba chiar o greșeală, căci am dus un butoi cu bere pe câmpul lângă Penit. 2 Cetate Or. Stalin unde am băut cu întreg personalul penit. și mai mult am scos și un dușman al poporului un Deținut de Drept Comun și au cântat cu acordionul și noi toți am jucat Hora. Este o greșală foarte mare pe care am făcut-o. Dar cu toate acestea îmi iau angajamentul față de Republică și de partid căci cât oi mai duce această muncă nu mi se vor mai întâmpla asemenea cazuri mai mici sau mai mari¹.

În dosarul personal profesional al fostului director Loghin Păcuraru nu se precizează cât timp a deținut funcția de director al Penitenciarului Brașov (ultima dată menționată este mai 1951).

În mai 1951, Păcuraru a fost arestat pentru evenimentul din ziua de 1 mai 1951, în baza unui mandat de arestare emis de Tribunalul Militar din Brașov (cel care i-a dat jos gradele și petlițele și l-a predat organelor de anchetă a fost comandantul pazei din Penitenciarul Brașov, sublocotenentul Gheorghe Focșa). A fost arestat și întemnițat în același penitenciar al cărui director fusese cu câteva ore mai înainte. După judecare a efectuat o parte din pedeapsă într-o colonie de muncă de la Canalul Dunăre – Marea Neagră².

De asemenea, Decretul Prezidiului MAN a RPR nr. 223 din 31 decembrie 1951 de grațiere a lui Loghin Păcuraru stipula la articolul 1 :

Grațiem de restul pedepsei ce mai are de executat, pe data prezentului Decret, pe numitul Păcuraru Loghin condamnat de Tribunalul Militar Orașul Stalin, prin sentința nr. 656 din 22.VI.1951, la un an închisoare corecțională³.

Acest act normativ a fost inițiat după ce MFA și Ministerul Justiției au înaintat Prezidiului MAN referatul nr. 34910 din 31 decembrie 1951 prin care propuneau grațierea lui Loghin Păcuraru de restul pedepsei ce mai avea de executat. Instituția care urma să aducă la îndeplinire dispozițiile decretului era MFA.

1. Pentru mai multe detalii despre acea petrecere câmpenească desfășurată în timp ce Penitenciarul Brașov se afla în consemn, vezi fișa locotenent-colonelului Chișu Bazil Tarfin (care la acea dată deținea funcția de locțiitor politic al Penitenciarului Brașov), în Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, Polirom, Iași, 2009, pp. 143-144.
2. Aceste informații reies dintr-o declarație dată de sublocotenentul Gheorghe Focșa în data de 25 aprilie 1952 (declarația se găsește în d.p. nr. 401 al ofițerului Focșa Gheorghe – Arhiva ANP, fond Cadre).
3. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 7/1951, ff. 231-232.

În dosarul personal al ofițerului se regăsește și un schimb de adrese din perioada ianuarie-februarie 1959 între Întreprinderea Minieră Săcărâmb din Trustul Aurului Brad – MAI și Serviciul Cadre din DGPCM. Din această corespondență reiese că Loghin Păcuraru ar fi fost scos din cadrele permanente ale MAI în martie 1952.

Nu cunoaștem motivele pentru care Loghin Păcuraru a fost judecat și condamnat de instanța militară brașoveană și nu am reușit să elucidăm următorul lucru : cum a rămas Păcuraru în continuare în cadrul MAI (așa cum reiese din corespondența celor două instituții ale MAI) după ce primise o condamnare. Sau poate este o simplă coincidență de nume între persoana grațiată și directorul Penitenciarului Brașov.

Și totuși în fotografia aflată la dosarul său personal, Păcuraru este îmbrăcat în uniformă militară. Așadar Păcuraru a continuat să dețină funcția de director al Penitenciarului Brașov și după militarizarea DGP din iulie 1951.

Grade succesive : (?).

Pedepse : „muștrare” pentru pierderea unui pistol de către gardianul Ștefan Carapancia. Această armă i-a fost sustrasă gardianului chiar din corpul de gardă. Pentru acest lucru, Loghin Păcuraru și prim-gardianul Penitenciarului Ocnele Mari, Alexandru Vișan, au fost nevoiți să plătească în solidar costul pistolului, deoarece nu au luat măsuri pentru paza armamentului unității (1951).

PĂUNA ION, locotenent-major.

Activitate profesională : ofițer în DPLC (1955).

PETER ANA DIONISIE, căpitan (n. 4 mai 1923, com. Hoghiz, jud. Brașov – d. 1985, mun. Cluj, jud. Cluj).

Naționalitatea : maghiară.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : rotar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din noiembrie 1947 ; secretar al Organizației UTM a Plasei Câmpia Turzii (ian. 1949 – ian. 1950). În iunie 1949 a fost cooptat ca membru într-o subcomisie de verificare a membrilor PMR. După încheierea procesului de verificare a membrilor de partid a fost numit instructor al Comitetului Central al Crucii Roșii, dar pentru că nu s-a ridicat la înălțimea sarcinilor politice primite, a cerut să fie retrimis la Turda pe motive familiale (ian.-iul. 1950) ; secretar al Comitetului de Partid din Plasa Iara, Cluj (iul.-sept. 1950). Ca urmare a raionării administrativ-teritoriale a RPR din septembrie 1950, a fost numit în funcția de șef al Secției Organizațiilor de Partid, Masă și Obștești din cadrul Comitetului Raional PMR Turda (6-15 sept. 1950) ; prim-secretar al Comitetului Raional Aiud al PMR (oct. 1955).

Studii civile : 7 clase primare.

Stagii militare : Regimentul 29 Artilerie din comuna Horezu (mai 1944 – oct. 1946). Din cauza originii etnice minoritare, după două luni de instrucție a fost trecut la Batalionul 1007 din județul Vaslui, unitate cu care a luat parte la diferite munci, în diverse localități.

Studii politice : Școala Țărănească de Partid (dec. 1948) ; Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” din București (15 sept. 1950 – 1953).

Activitate profesională : În 1937 s-a angajat ca ucenic la un atelier de rotărie din comuna Rupea, județul Brașov (1937-1942). În anul 1942 a plecat la Brașov, unde a lucrat tot ca rotar la diferite ateliere, până la încorporarea în armată (1942 – mai 1944). După lăsarea la vatră s-a stabilit cu domiciliul în Câmpia Turzii, unde a lucrat ca rotar pe cont propriu

(oct. 1946 – dec. 1948). După absolvirea Școlii Țărănești de Partid a fost angajat la Primăria orașului Câmpia Turzii (ian. 1949). La absolvirea Școlii Superioare de Partid a fost repartizat la MAI în funcția de șef al Serviciului Politic din DIP (nov. 1953 – 1 sept. 1954); șef al Serviciului Politic din DPLC (1 sept. 1954 – ian. 1955); locțiitor al șefului Biroului cultural din Secția Agitație și Propagandă a Direcției Politice a MAI (ian. – 1 mart. 1955).

Într-un referat de cadre din 10 octombrie 1955 se menționează modul în care Dionisie Peter a ajuns în funcția de prim-secretar al Comitetului Raional Aiud al PMR :

La 1 martie a.c. a fost selecționat pentru munca de partid și trimis la Comitetul Regional Cluj. La conferința raională a fost ales prim-secretar al Comitetului raional de partid Aiud, funcție în care muncește și în prezent. Din aprecierea Secției organelor conducătoare de partid a Comitetului Regional PMR reiese că de când este în această funcție a dat dovadă de pricepere în organizarea muncii, este perseverent, controlează îndeplinirea sarcinilor contribuind prin aceasta la întărirea prestigiului comitetului raional de partid. Lipsa lui este că muncește încă sector. (...) Peter Dionisie în muncile avute a dat dovadă de atașament față de partid, luptă pentru aplicarea întocmai a hotărârilor partidului, iar de când este prim-secretar a contribuit mult pentru întărirea întregii munci politico-organizatorice al acestui raion, Secția de cadre a CC al PMR este de părere că poate să fie numit în funcția ce o are¹.

În anul 1964 i s-a conferit Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a, ceea ce induce ideea că nu a zăbovit prea mult în munca de partid din viața civilă și a revenit în scurt timp în MAI (perioada în care a desfășurat muncă de partid i s-a socotit ca vechime în cadrul MAI).

Grade succesive : căpitan (1953).

Decorații : prin Decretul nr. 185 din 7 mai 1964, căpitanului Dionisie Peter i s-a conferit Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a, pentru „15 ani vechime în unitățile militarizate ale MAI”².

PETRESCU D. NICOLAE, angajat civil (n. 15 sept. 1924, com. Radovanu, jud. Călărași).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1947.

Studii civile : Liceul Comercial (?-1944) și Academia Comercială din București (1945-1950).

Stagii militare : Regimentul 9 Vânători și Școala de Ofițeri de Rezervă din Ploiești (iul.-nov. 1944).

Activitate profesională : funcționar la Ministerul Muncii (? – iul. 1944 și nov. 1944 – 15 nov. 1945); ajutor de contabil în DGP/DGPCUM (15 nov. 1945 – 15 iul. 1951); inspector în Corpul de Control Financiar din DGPCUM (15 iul. 1951 – ?)³.

Grade succesive : locotenent (1 iul. 1951).

1. Referat de cadre întocmit de Secția Cadre a CC al PMR la data de 10 octombrie 1955. ANIC, fond CC al PCR – Secția Căderie (dosare-anexă), dosar nr. 190/1955, ff. 32-33.

2. Decretul nr. 185 din 7 mai 1964 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne. Prin acest act normativ, 8.371 de ofițeri și subofițeri militarizați din MAI au fost decorați cu diferite distincții ale RPR. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 185/1964.

3. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 267.

PITULICU ION ALEXANDRU, căpitan, d.p. nr. 3538 (n. 10 aug. 1922, satul Colibași, com. Malovăț, jud. Mehedinți – d. 20 ian. 1986, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Sindicatul PTT (1946) ; membru PCR din 1946. O notă de verificare întocmită de locotenentul-major Dumitru Tîru, lucrător prim cadre în Serviciul Cadre al DGPCM, menționa activitatea politică depusă de Alexandru Pitulicu la începutul anilor '50 :

În anul 1950-1953 a făcut parte din colectivele de agitatori ce mergeau la țară pentru muncă de lămurire, în vederea colectivizării agriculturii, ducând munca în comuna Butimanu din jurul orașului București, fiind apreciat ca un bun agitator¹.

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1930-1937) ; Școala de Cadre din Direcția Generală a PTT (sept. 1949 – febr. 1950) ; Liceul „George Coșbuc”, secția reală, cursuri serale (sept. 1962 – iun. 1966).

Stagii militare : în 1943 a fost încorporat la marina militară. Perioada de instrucție a efectuat-o timp de 3 luni de zile la Reni, după care a fost repartizat la Divizia de Mare Constanța. Aici a fost folosit pe post de furier și planton la Biroul comandantului Depozitelor Maritime Constanța, iar mai târziu a fost îmbarcat pe puitorul de mine „Dacia” (până la izbucnirea războiului, acesta a fost vas comercial). În noaptea de 10 spre 11 mai 1944, vasul a fost bombardat în largul Mării Negre, atacul soldându-se cu morți și răniți. Pitulicu a fost rănit de schije la cap și picioare, fiind transportat imediat în portul Constanța, iar de aici la Spitalul Militar din Craiova. În această unitate spitalicească a stat internat în concediu medical timp de două luni. A revenit la Baza Navală din Constanța, unde a rămas până în august 1946, când a fost deconcentrat.

Studii militare : curs de perfecționare cadre de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (sept. 1961 – 23 aug. 1962).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească și la diferiți cetățeni din comuna natală (1937-1943) ; agricultor în gospodăria părintească (aug.-oct. 1946) ; factor poștal la Oficiul I București – Poșta Centrală din cadrul Direcției Generale PTT (oct. 1946-1947) ; factor poștal la Oficiul PTT din Turnu Severin (1947-1948) ; factor poștal la Oficiul Poștal 30 din Banca de Stat a RPR (1948 – 20 ian. 1950) ; referent, subinspector cadre și inspector cadre în Direcția Cadre a Direcției Generale a PTT (febr. 1950 – aug. 1952) ; șef al Secției Cadre din Oficiul Special Telefoane Interurban „Victoria I” din Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor (aug. 1952 – 19 febr. 1953).

La data de 19 februarie 1953 a fost transferat la Direcția Cadre a MAI, unde a fost încadrat în funcția de lucrător cadre cu gradul de locotenent (19 febr. – 1 oct. 1953) ; inspector cadre în Serviciul Cadre din DIP (1 oct. 1953 – 1 sept. 1954) ; inspector prim în Serviciul Secretariat din DPLC (1 sept. 1954 – 1955) ; inspector cadre la Biroul Evidență din Serviciul Cadre al DPLC (1955 – 30 iun. 1956).

La 30 iunie 1956, ca urmare a reducerilor de efective din MAI, a fost trecut în rezervă prin ordinul MAI nr. 3271. A rămas în continuare să lucreze ca angajat civil în DGPCM,

1. Notă de verificare din 29 septembrie 1959. AANP, fond Cadre, d.p. nr. P-3538, dosar nepaginat.

fiind repartizat în funcția de referent II la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 (30 iun. – 1 sept. 1956); lucrător evidență deținuți (1 sept. 1956 – 1 iun. 1957) și inspector principal la Serviciul Evidență din DGPCM (1 iun. 1957 – 1 apr. 1963). Începând cu data de 1 iunie 1957 a fost reactivat în corpul ofițerilor inferiori din MAI cu gradul de locotenent-major, rămânând să funcționeze în continuare la Serviciul Evidență din DGPCM; ofițer de serviciu principal la Penitenciarul Jilava (1 apr. 1963 – 31 mai 1967, 1 aug. 1967 – 14 aug. 1968 și 14 oct. – 30 nov. 1968); la dispoziția DGPCM (31 mai – 1 aug. 1967 și 14 aug. – 14 oct. 1968).

Din ultimele foi de notare întocmite de superiorii ofițerului aflăm că în ultimii ani ai carierei sale militare Pitulicu nu s-a mai preocupat îndeajuns de îmbogățirea cunoștințelor și nu a mai depus un efort susținut în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. Foia de notare întocmită pe intervalul de timp 1 ianuarie 1966 – 30 iunie 1967 preciza:

Ofițerul are un nivel scăzut de pregătire profesională și nu la preocupat studierea și însușirea prevederilor regulamentelor de specific a ordinelor și instrucțiunilor MAI. La seminarul recapitulativ de sfârșit de an la pregătirea profesională și militară 1966-1967, a obținut calificativul de nesatisfăcător. Cauza slabei pregătiri o constituie în primul rând lipsa de preocupare de a studia și în al doilea rând pentru că nu are putere de acumula cunoștințele. Deși muncește în funcția de ofițer de serviciu de 4 ani, nu a reușit a-și forma un stil de muncă organizat. Nu a muncit cu pasiune de a îndeplini îndatoririle și misiunile de serviciu și practic din proprie inițiativă nu a întreprins acțiuni de a perfecționa munca subordonaților. În activitatea de serviciu a fost pus în fața unor probleme importante de rezolvat și în aceste ocazii nu a dovedit inteligență și putere de analiză în aplicarea măsurilor regulamentare. La aplicațiile de serviciu nu a dovedit orientare și competență de a conduce independent acțiunile de serviciu. Ofițerul a desfășurat activitatea de serviciu în virtutea rutinei și nu sa străduit de a perfecționa munca subordonaților, astfel că aceștia nu au îndeplinit sarcinile și misiunile de serviciu de calitate, la nivelul ordinelor și regulamentelor în toate ocaziile¹.

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Personal din DGP la 19 august 1968 propunea trecerea în rezervă și pensionarea căpitanului Alexandru Pitulicu :

De când muncește în Direcția Generală a Penitenciarelor căpitan Pitulicu Alexandru deși s-a străduit să obțină unele rezultate a fost caracterizat de șefii săi direcți ca fiind un ofițer cu posibilități reduse, nereușind să se ridice la nivelul cerințelor muncii încredințate. Are un nivel scăzut de pregătire militară și de serviciu, desfășurându-și activitatea pe baza rutinei și a unor cunoștințe minime însușite pe parcursul activității. Dovedind lipsă de perseverență în studierea instrucțiunilor și a regulamentelor ce reglementează activitatea în locurile de deținere, la examenele periodice ce s-au ținut cu ofițerii a primit numai calificative de satisfăcător, fiind în multe privințe depășit de unii subofițeri din subordinea sa. Ofițerul de câțiva ani este mereu criticat și avertizat cu privire la competența sa în

1. Foia de notare a fost întocmită la 3 iulie 1967 de către maiorul Vasile Popescu, locțiitorul comandantului pentru pază și regim al Penitenciarului Jilava. Calificativul obținut de căpitanul Pitulicu a fost de „nesatisfăcător”, motiv pentru care maiorul Popescu a propus trecerea în rezervă și pensionarea ofițerului. Căpitanul Alexandru Pitulicu a luat cunoștință de conținutul foii de notare la data de 4 iulie 1967, nefiind de acord cu calificativul atribuit și pe care ulterior l-a contestat. În dreptul semnăturii de luare la cunoștință, căpitanul Pitulicu a adăugat : „Nu sunt de acord cu conținutul notării pentru că este făcută cu patimă și ură”. Conducerea DGP a fost de acord cu notarea și calificativul acordat ofițerului, însă a precizat că trecerea în rezervă trebuie să fie făcută doar dacă Pitulicu îndeplinește condițiile de pensionare. *Ibidem*, dosar nepaginat.

muncă, a lipsei de orientare privind controlul și îndrumarea subordonaților și a faptului că lucrează în virtutea inerției, a rutinei. De altfel, începând din 1962 ofițerul la notările anuale de serviciu a obținut numai calificative de satisfăcător, iar în 1967 calificativul de nesatisfăcător și propus să fie trecut în rezervă. (...) Având în vedere că, cu tot ajutorul ce i s-a acordat în decursul anilor, ofițerul nu reușește să se ridice la nivelul sarcinilor încredințate, că din 1962 obține consecutiv numai calificative de satisfăcător și nesatisfăcător, nefiind în măsură să se ridice la nivelul cerințelor muncii, ținând seama și de raportul ofițerului prin care solicită trecerea în rezervă, propunem să fie scos din cadrele active conform art. 43 alin. „a” din statutul corpului ofițerilor, cu drept la aranjarea formelor de pensie, potrivit prevederilor Decretului 141/1967 art. 9 alin. 1, având vechimea în câmpul muncii de peste 25 ani, din care peste 15 ani ca militar¹.

A fost trecut în rezervă și pensionat la 30 noiembrie 1968 prin ordinul MAI nr. 2789.

În ziua de 22 octombrie 1959, locotenent-major Alexandru Pitulicu informa conducerea DGPCM că un văr de-al său, Alexandru Pitulicu, a fost arestat de organele de Securitate și depus într-una dintre unitățile exterioare ale DGPCM. Pe informarea ofițerului Pitulicu se regăsește apostila șefului Serviciului Cadre al DGPCM, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu, care menționează că vărul lui Pitulicu se află la Colonia de Muncă Culme/formațiunea 0967.

Grade succesive: locotenent (19 febr. 1953); locotenent-major (19 febr. 1956); căpitan (23 nov. 1962).

În dosarul personal al ofițerului se regăsește o adresă a Serviciului Cadre și Învățământ din DGP trimisă Centrului Militar al Sectorului 1 din București și prin care se aducea la cunoștința Centrului Militar că la data de 30 decembrie 1974, prin ordinul MI nr. II/2257, căpitanul Ion Alexandru Pitulicu a fost înaintat la gradul de maior în rezervă. În acest sens, Serviciul Cadre și Învățământ al DGP îi ruga pe cei din conducerea Centrului Militar să efectueze „operațiunile necesare în formele de evidență, precum și livretul militar al rezervistului”².

Această înaintare în grad s-a produs deoarece în perioada 1 martie – 15 iulie 1974 rezervistul Pitulicu a fost concentrat pentru instruire de DGP fără a fi scos din producție. La sfârșitul acestei concentrări a primit calificativul „bine”, notarea de serviciu întocmită la 16 iulie 1974 propunând avansarea la gradul de maior în rezervă pentru „preocuparea de care a dat dovadă pentru îmbunătățirea și perfecționarea cunoștințelor sale de specialitate și militare, precum și de rezultatele bune obținute în perioada de instruire”³.

Decorații: prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, căpitanului Alexandru I. Pitulicu i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”⁴.

Pedepse: 15 zile de arest la garnizoană pentru superficialitate în munca de control, lucru care a dus la eliberarea înainte de termen a mai multor deținuți (mart. 1963); 3 zile

1. Referat de cadre din 19 august 1968, document semnat de către directorul general al DGP, locotenent-colonelul Gheorghe Dârzu, șeful Serviciului Personal din DGP, maiorul Ștefan Buican, și șeful Direcției Personal din MAI, colonelul Dumitru Șerban. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Adresa secretă nr. 017600 din 7 februarie 1975 semnată de șeful Serviciului Cadre și Învățământ din DGP, colonelul Baci Lache, și locotenent-colonelul Nicolae Soare, ofițer specialist I evidență în cadrul aceleiași serviciu (*ibidem*, dosar nepaginat).

3. *Ibidem*, dosar nepaginat.

4. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 503/1963, f. 26.

de arest la garnizoană pentru absență nemotivată de la serviciu (ian. 1966) ; 10 zile de arest la garnizoană pentru lipsă de pregătire profesională și comportament neadecvat (oct. 1966) ; „mustrare severă” pentru neîndeplinirea corectă a atribuțiilor de serviciu, lucru constatat cu ocazia unui control al DGP (nov. 1966) ; „mustrare scrisă prin ordin” pentru că a întârziat 4 ore la serviciu în ziua de 2 mai 1967 în timp ce unitatea se afla în măsuri speciale (iun. 1967).

PLATON NICOLAE, sublocotenent.

Activitate profesională : ofițer în Secția Pază și Regim din Serviciul Penitenciar al MAI (febr. – 24 iul. 1953).

PLEȘA ALEXANDRU IOAN, angajat civil, d.p. nr. 3439 (n. 5 iul. 1922, mun. Focșani, jud. Vrancea – d. 1993, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : militar (tatăl a fost subofițer).

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru-UTM din 1948 și PMR din 1964 ; membru în Sindicatul Angajaților Civili din MAI (?).

Studii civile : 4 clase la Școala Primară nr. 1 din Focșani (1929 – iul. 1932), Liceul teoretic „Unirea” din Focșani (sept. 1932 – 1936) și Liceul Comercial din Focșani (1937 – iun. 1941) ; Academia Comercială din București (sept. 1941 – nov. 1942). A fost nevoit să-și întrerupă studiile din cauza chemării la încorporare.

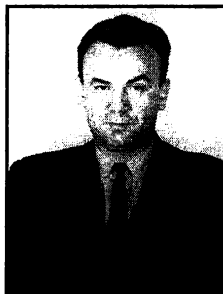
Stagiu militar : în ziua de 23 martie 1944 a fost trimis pe Frontul de Est în funcția de comandant de pluton cu Regimentul 24 Infanterie Tecuci din Divizia 21 Galați și care la acea dată se afla cantonat în Basarabia (23 mart. – 23 aug. 1944). Pe Frontul de Vest a plecat cu Regimentul 24 Infanterie Tecuci din Divizia 21 Galați – Armata a IV-a. În această campanie a fost rănit în mai multe rânduri și internat în diferite spitale (23 aug. 1944 – iun. 1945). A participat la luptele de la Băneasa, Oarba de Mureș, Carei și din Ungaria și Cehoslovacia. În 1951 a fost concentrat pe o perioadă de două luni de zile la Regimentul Vânători de Munte Predeal.

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri de Rezervă nr. 2 Bacău, Școala Militară de Ofițeri de Rezervă de Infanterie nr. 5 Galați (nov. 1942 – oct. 1943) și Școala Militară de Ofițeri de Rezervă nr. 1 din Ploiești (oct. 1943 – 23 mart. 1944).

Studii politice : Școala de 3 luni de cadre sindicale și agitatori sindicali (1950).

Activitate profesională : contabil la Comisia de Recepție din cadrul Arsenalului Armatei din strada Uranus, nr. 3-5, București (17 sept. 1941 – 31 oct. 1942) ; funcționar diurnist, agent de urmărire, operator și contabil la Administrația financiară a Sectorului II Negru din Ministerul Finanțelor (iul. 1945 – 9 mai 1949) ; referent și contabil II la Serviciul Contabilitate din Secțiunea financiară a Comitetului Provizoriu al Capitalei (9 mai 1949 – 15 oct. 1950) ; contabil-șef II la Secția financiară a Raionului „Gheorghe Gheorghiu-Dej” (15 oct. 1950 – 31 dec. 1951). Ca urmare a restructurării postului său prin aplicarea HCM nr. 1478/1951, a fost disponibilizat. După trei luni de zile de șomaj s-a încadrat în MAI ca angajat civil, în funcția de revizor contabil la CFI din Serviciul Evidențe Contabile Centrale din Direcția Contabilitate a MAI (17 mart. 1952 – 1 oct. 1953).

Într-un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre al DGPCM la 5 iulie 1963 se menționa :

În această funcție, în cursul lunii mai 1953 a fost trimis la compania de pompieri Focșani în legătură cu imputarea unor cantități de cartofi unde pe lângă faptul că a executat o lucrare superficială, nestabilind răspunderi celor vinovați, a părăsit misiunea și a venit în București pentru interese personale, folosind foi de drum care i s-au imputat, a căutat să-și însușească un număr de 8 foi de drum care s-au găsit în alb asupra sa. De asemenea, a căutat să slăbească prestigiul și autoritatea directorului și șefului contabil de la Regiunea MAI Bârlad, antrenându-se la discuții neprincipale și mahalagisme la adresa acestora. Pentru aceste lipsuri a fost retrogradat 3 luni în clasa de salarizare și a fost pedepsit cu „muștrare cu avertisment”¹.

Revizor contabil principal și șef al CFI la Biroul financiar al DLCM/DPLC (oct. 1953 – 30 iun. 1956); șef al Biroului financiar (1 iul. 1956 – 30 ian. 1957), economist principal la Serviciul Plan Financiar și Îndrumare Contabilă și șef cu delegație al Corpului de Control Financiar Intern din Direcția economică a DGPCM (30 ian. 1957 – 1959). Odată cu comasarea organului CFI din Direcția economică cu Serviciul financiar al DGPCM, a fost numit în funcția de revizor contabil principal la Secția CFI din Serviciul financiar al DGPCM² (1959 – 31 mai 1962); contabil-șef al GAS MAI Saligny (2 iun. 1962 – 30 nov. 1965); contabil-șef la GAS Saligny din Trustul GOSTAT Constanța (30 nov. 1965 – ian. 1966)³.

La 3 februarie 1964, angajatul civil Ion Pleșa adresa conducerii DGPCM un al treilea memoriu în care cerea să i se aprobe întoarcerea în aparatul central al DGPCM din motive familiale. Astfel de memorii se întâlnesc frecvent în dosarele personale profesionale ale angajaților civili din MAI sau ale ofițerilor și subofițerilor MAI, care erau de obicei despărțiți de familiile lor din cauza mutărilor dintr-o unitate în alta :

Tovarășe Director General, Vă rog să-mi acordați câteva minute din timpul Dvs. prețios în care să-mi citiți rapoartele anexate în care arăt motivele temeinice ce mă determină să solicit din nou reîntoarcerea mea în DGPCM Central. La 17.III.1964 se împlinesc 12 ani de serviciu în MAI și numai pe teren, iar sănătatea mea și situația familială nu-mi mai permit să mai continui această muncă. În acești ani nu am stat cu familia mai mult de 5-6 zile lunar în afara concediului anual și am dus munci diferite : în 1952-1952 în CFI Central MAI revizor contabil ; 1954 – iunie 1962 în CFI-DGPCM revizor contabil principal, apoi 6 luni șef CFI-DGPCM, apoi 15 luni șef CFI la Direcția Economică, Șef Birou financiar la aceeași Direcție timp de 12 luni la înființare, apoi economist principal în serviciul financiar al Dir. Economice și iar revizor contabil principal în CFI-DGPCM după unificare, fiind responsabilul grupei economice peste 12 luni, după care prin transfer în interes de serviciu contabil-șef la GAS-MAI-Saligny. Nu cred să fie mai mult de 4-5 unități DGPCM în țară în care nu am stat în delegație cel puțin 10-15 zile. (...) Vă rog să apreciați Dvs. situația mea de astăzi și să mă ajutați să revin după 12 ani, aproape de casă și de familie, într-un post de economist, de financiar sau de contabilitate, de secretar sau cadru fix în CFI, cu deplasări mai reduse pe teren, pentru a avea posibilitatea să-mi văd de familie și sănătate cât de cât. (...) Nu am studii superioare dar am derogare aprobată de Tov. Ministru la HCM 1053, care a rămas valabilă și astăzi, aici fiind cadru de conducere prins în nomenclatura DGPCM de unde provin [conducerea DGPCM nu a răspuns favorabil acestui memoriu – *n.n.*].

1. Referatul este semnat de șeful Serviciului Cadre din DGPCM, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu, și șeful Biroului IV din același serviciu, căpitanul Nicolae Soare. AANP, fond Cadre, d.p. nr. P-3439, dosar nepaginat.
2. În această perioadă a îndeplinit și funcția de șef de echipă pentru grupa de revizori contabili care se ocupa de întreprinderile economice ale DGPCM.
3. Prin HCM nr. 1629 din 30 noiembrie 1965, gospodăriile agricole de stat aflate în subordinea DGPCM au trecut sub îndrumarea și controlul Trustului Central GOSTAT.

Grade succesive: plutonier adjutant – termen redus (apr. 1944); sublocotenent în rezervă (10 mai 1944).

Decorații: medalia „Coroana României, în grad de cavaler (nov. 1944); medalia „Coroana României” în grad de cavaler, cu panglică de virtute militară și frunze de stejar (1945); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1954); Ordinul „Steaua RPR”, clasa a V-a (1955).

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru neîndeplinirea atribuțiilor de îndrumare și control al subordonaților (ian. 1964).

POGĂCEANU GEORGETA, angajat civil.

Activitate profesională: secretară la Serviciul Evidență Deținuți din DGPCM (iun. 1967).

POMPEIUS MIHAIL, angajat civil (n. 1922, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: funcționar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: (?).

Studii civile: absolvent de liceu cu diplomă de bacalaureat.

Activitate profesională: contabil la Serviciul financiar din DGPCUM (1952). În 1952 figura pe un tabel cu angajații civili și militarii din DGSS, DGM și DGP propuși de MAI pentru reținere și cercetare de către organele DGSS. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI, deși Pompeius fusese disponibilizat la 15 mai 1952:

A lucrat la librăria italiană cu care ocazie a avut legături strânse cu cei de la Institutul de cultură Italiană, implicați în procesul de spionaj. Nu s-au verificat legăturile lui cu acești spioni. Pe data de 15 Mai 1952 a fost scos din cadrele MAI¹.

POP IOAN IULIAN, colonel, d.p. nr. 4488 (n. 14 mart. 1929, satul Lujerdiu, com. Cornești, jud. Cluj).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: electrician.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1948 și PMR din 1955; membru în Biroul Organizației de Bază PMR din DGPCM (1960-1961); secretar al Organizației de Bază PCR din Serviciul M 3 din DGIE (1968); membru ARLUS (?).

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1936 – iun. 1943); Școala de Elevi Meseriași Grivița din București, meseria electrician (1 oct. 1943 – 1 oct. 1947); Școala Medie nr. 24 „Vasile Alecsandri” din București, fără frecvență (1955 – iul. 1959); curs de analiză la CEPECA (iun.-dec. 1971).

Stagii militare: Centrul de Instrucție nr. 10 Grăniceri Marghita (1 nov. 1950 – ian. 1951). A fost selecționat pentru a urma Școala Militară de Ofițeri Activi după două luni de la încorporare.

Studii militare: Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (dec. 1950 – 2 oct. 1952). În perioada noiembrie-decembrie 1951, elevul Iulian Pop și-a efectuat perioada de practică la Batalionul 8 Securitate; curs de perfecționare în specialitatea

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 118.

comandanți de batalioane la Institutul Militar „V.I. Lenin” din Moscova (dec. 1952 – dec. 1953); Facultatea de Arme și Spate din Academia Militară Generală, secția arme întrunite, specialitatea comandament și stat-major (1 oct. 1961 – 1 oct. 1964). Într-o caracterizare de serviciu din 14 mai 1964, conducerea Facultății de Arme și Spate recomandă încadrarea lui Iulian Pop într-o unitate de Securitate:

Căpitanul (MAI) Pop Ion Iulian este un ofițer bine pregătit, inteligent, conștiincios și perseverent. După absolvirea academiei poate îndeplini funcția de locțiitor șef de stat-major într-o unitate de Securitate¹.

Activitate profesională: electrician la termocentrala electrică a Atelierelelor CFR Grivița din București (1 oct. 1947 – 1 febr. 1948); electrician la Imprimeria CFR Filaret din București (1 febr. 1948 – 24 nov. 1949); ajutor operator la caravana cinematografică a CFR pendinte de Secția cinematografică din Oficiul Presă, Edituri și Documentare – Direcția Regională CFR București (24 nov. 1949 – 1 nov. 1950); lucrător cadre în Direcția Cadre a MAI (2 oct. – nov. 1952); ofițer stagiar cu paza la Batalionul de Grăniceri Otelec – UM 0162 din Regimentul 4 Grăniceri Timișoara (ian.-iul. 1954); șef de stat-major al Batalionului 2 Grăniceri Giurgiu din Regimentul 1 Grăniceri Giurgiu (iul. 1954 – mart. 1956).

În aprilie 1956 a fost mutat de la DTG în aparatul central al DGPCM, unde a îndeplinit funcțiile de ofițer inspector principal (apr. 1956 – mai 1958), ofițer controlor (mai 1958 – iul. 1959) și șef al Biroului Pregătire de Luptă din Serviciul Pază și Regim (iul. 1959 – 1 oct. 1961).

După absolvirea Facultății de Arme și Spate a fost pus la dispoziția Direcției Cadre din MAI, care l-a repartizat în aparatul central al DGIE – UM 0123/I, unde a îndeplinit următoarele funcții: ofițer de informații externe și locțiitor al șefului Biroului M.33 din Serviciul M.3² (1 oct. 1964 – iun. 1968).

Un referat de cadre din 27 mai 1968 întocmit de Serviciul Personal din DGIE – CSS propunea trimiterea în exterior a ofițerului Iulian Pop pe linia Direcției a VII-a din CSS cu sarcini contrainformative:

În anul 1964, după absolvirea Academiei militare a fost mutat în DGIE și repartizat la Serviciul M.3 unde se află și în prezent. De la început a dovedit multă preocupare pentru cunoașterea specificului muncii de informații și în scurt timp i s-au repartizat obiective concrete, reușind să desfășoare o activitate corespunzătoare pe linia îndrumării ofițerilor din exterior cât și în ce privește recrutarea unor colaboratori și gazde, case de întâlniri. În notările de serviciu ce i-au fost întocmite i se apreciază activitatea cu calificativul „bine” și sunt menționate unele calități ale ofițerului ca: orientare, conștiinciozitate și perseverență. Se subliniază că în ce privește însușirea limbii engleze a depus eforturi susținute, reușind să obțină rezultate bune³.

În perioada 1 iunie 1969 – 1 octombrie 1970, ofițerul Iulian Pop și-a desfășurat activitatea în afara granițelor RSR ca ofițer acoperit într-o instituție a statului român. Nu

1. Caracterizare de serviciu din 14 mai 1964, document semnat de către șeful Facultății de Arme și Spate, colonelul Mircea Dumitriu, și de șeful Secției Ofițeri Elevi, locotenent-colonelul Nicolae Nicolescu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. P-4488, dosar nepaginat.
2. În perioada 1965-1968 a avut răspunderea rezolvării unor probleme operative ale rezidenței din Copenhaga, Danemarca (rezidența DGIE din această capitală europeană avea 3 obiective și era îndrumată de către maiorul de Securitate Iulian Pop). *Ibidem*, dosar nepaginat.
3. Referat de cadre „strict secret” din 27 mai 1968, document semnat de către șeful Serviciului Personal din DGIE-CSS, locotenent-colonelul Florian Chiriac, și maiorul Gheorghe Dudău, șef de birou în același serviciu. *Ibidem*, dosar nepaginat.

cunoaștem ordinul de misiune, instrucțiunile și nici țara în care a activat¹. Din notarea de serviciu întocmită pentru această perioadă aflăm că locotenent-colonelul de Securitate Iulian Pop a trimis în țară o serie de informații care au fost exploatate de ofițerii din aparatul central al DGIE :

De asemenea, folosindu-se de activitatea oficială, a reușit să-și creeze un cerc de relații în rândul diplomaților străini de la care a obținut și transmis în centrală mai multe informații, parte dintre acestea fiind exploatate. În munca cu colaboratorii, deși a manifestat preocupări pentru o mai bună folosire și dirijare a lor, tov. Pop Iulian s-a dovedit deficitar în asigurarea unor legături impersonale cu aceștia și care să fie folosite în condiții mai deosebite².

Totuși, superiorii nu s-au arătat pe deplin mulțumiți de activitatea ofițerului pentru această perioadă de timp și i-au acordat calificativul „satisfăcător” din cauza unor „greșeli” comise la post, lucru ce a condus la reperarea sa de către organele de contrainformații, care au propus rechemarea sa în țară. Ulterior, în toamna anului 1971, a fost retras în țară :

Cu toate acestea, în munca de relații pe care a desfășurat-o a comis și unele greșeli care, în ultimă instanță, au condus la reperarea sa de către organele CI autohtone și retragerea de la post. În legătură cu aceasta, reliefăm faptul că, în acest domeniu de activitate, tov. Pop I. a manifestat nesiguranță acționând într-un mod neorganizat și neuniform, neștiind să folosească cu pricepere și în mod judicios posibilitățile ce i-au fost oferite de munca oficială. De asemenea, a mai dat dovadă de un insuficient spirit de analiză în anumite situații și, uneori, în discuțiile cu interlocutorii săi, s-a lăsat antrenat asupra unor probleme ale statului de reședință interceptate și interpretate de altfel de organele CI autohtone. De menționat că, în unele împrejurări (oficiale) a căutat să iasă în evidență, fapt care la timpul respectiv a fost apreciat ca o slăbiciune și lipsă de modestie³.

Notarea de serviciu întocmită pe perioada septembrie 1970 – octombrie 1971 de către UM 0755/H București îi acorda calificativul „bine” pentru munca depusă :

În perioada de timp la care se referă prezenta notare de serviciu tov. Pop Iulian și-a desfășurat activitatea pe linia sectorului, la sediul central (adus fiind de la instituția de acoperire). Astfel, pe linia sectorului a desfășurat o activitate pozitivă la sediul central, respectiv rezolvarea unor probleme operative impuse de forma de organizare a muncii sectorului trecut la acoperire. În această direcție, tov. nu a precupețit nici timp și nici eforturi, a dat dovadă de conștiințiozitate și înțelegere a situațiilor. De asemenea, tov. a efectuat un număr de șase atrageri la colaborare din rândul unor cetățeni din diferite instituții ce au contingență cu problemele specifice sectorului. Aportul informativ al surselor sale poate fi caracterizat ca satisfăcător. Pentru munca cu asociații tov. și-a creat și două case de întâlniri⁴.

1. Într-o completare dată la o autobiografie din anul 1963, colonelul Iulian Pop preciza la data de 4 decembrie 1980 : „În perioada anilor 1965-1978 am făcut mai multe deplasări ordonate în străinătate cu diferite misiuni operative. Tot în această perioadă am fost ales, de mai multe ori, în organele de partid ca membru în birou și ca secretar al BOB. Nu am avut nicio abatere pe linie de partid și nici nu am fost pedepsit disciplinar”. *Ibidem*, dosar nepaginat.
2. Notarea de serviciu a fost întocmită la data de 1 octombrie 1970 de către UM 0755/H. *Ibidem*, dosar nepaginat.
3. *Ibidem*, dosar nepaginat.
4. Notarea de serviciu a fost întocmită la data de 27 octombrie 1971, iar semnăturile ofițerilor din Comisa de notare sunt indescifrabile (*ibidem*, dosar nepaginat).

În perioada 1971-1979, Iulian Pop a activat ca ofițer principal I informații externe în funcția de analist de sistem la Serviciul de Informatică și Documentare din DIE. Notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie 1977 – 31 iulie 1977 vorbește de atribuțiile ofițerului în cadrul acestui serviciu :

În perioada pentru care i se face notarea ofițerul a activat în cadrul colectivului de exploatare a sistemelor informatice ca analist, fiind numit și ca instructor cu pregătirea militară în unitate. În cadrul atribuțiilor de serviciu ofițerul s-a ocupat de asigurarea fluxului informațional al documentelor, verificarea și validarea datelor pentru proiectul EP [evidența persoanelor – *n.n.*] în care sens a menținut o strânsă colaborare cu utilizatorul, aducându-și contribuția la îmbunătățirea bazei de date și a fluxului informațional. De asemenea, a participat cu rezultate foarte bune la asigurarea rulărilor pe calculator, care nu de puține ori s-au desfășurat în timp prelungit de lucru.

În februarie 1979, prin ordinul MI nr. II/05025, a fost transferat din CIE – UM 0544 București în Direcția Penitenciarelor – UM 0400 București, unde a ocupat funcția de ofițer specialist principal III cu pregătirea cadrelor la Serviciul Cadre și Învățământ (febr. 1979 – 15 apr. 1981).

Se pare că a fost transferat la arma penitenciare din cauza înrăutățirii stării de sănătate. Problemele medicale ale ofițerului au fost cauzate de sutele de ore lucrate peste program în schimburile II și III.

A fost trecut în rezervă prin Decretul Prezidențial nr. 79 din 15 aprilie 1981, fiind clasat medical apt limitat în timp de pace și război cu revizuire în ianuarie 1982 de către Comisia de expertiză medico-militară a Spitalului Militar al MI din București¹. La data trecerii în rezervă avea 33 de ani vechime în serviciu, din care 30 de ani ca militar².

Soția ofițerului, Paulina Pop (Ionescu), a avut trei frați, dintre care doi dintre aceștia au fost ofițeri MFA/MApN : Ion Ionescu (n. 21 iul. 1931) și Victor Ionescu (27 mart. 1933).

Grade succesive : locotenent (2 oct. 1952) ; locotenent-major (2 oct. 1955) ; căpitan (1 oct. 1958) ; maior (23 aug. 1964) ; locotenent-colonel (23 aug. 1970) ; colonel (23 aug. 1977).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1954).

Pedepse : 2 zile de arest la garnizoană pentru pierderea unui regulament militar (ian. 1956).

POP (BIJI) MARIA, angajat civil (n. 10 sept. 1909, com. Cojocna, jud. Cluj – d. 24 sept. 1994, mun. București).

Naționalitatea : română.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : învățătoare.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : activistă la CJ al PCR Turda (nov. 1944 – dec. 1946) ; secretară a Apărării Patriotice și a UFDR din Turda (1945-1946) ; activistă în aparatul central al CGM din București (dec. 1946 – sept. 1949). La data de 11 ianuarie 1952, Pop Maria a completat o fișă de evidență a ilegaliștilor întocmită de către Secția Cadre a CC al PMR în care preciza că înainte de 23 august 1944 a fost „simpatizantă a PCR”, sprijinind mișcarea comunistă ilegală astfel :

1. Diagnosticul pus de comisia medicală a fost cel de glaucom primitiv cronic simplu (boala fusese contractată în timpul în care s-a aflat în cadrele permanente ale MAI). Certificatul de decizie medicală nr. 74 emis de Comisia de expertiză medico-militară a Spitalului Militar al MI din București din 24 ianuarie 1981. *Ibidem*, dosar nepaginat.
2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 7/1981, fv. 15.

În cadrul Ajutorului Roșu, am cotizat și am adunat bani, am difuzat manifeste și *Scânteia*, am activat ca președintă în soc. „Ocrotirea mamei și copilul”, la Cluj, am participat la procesul de la Chișinău-Constantinescu-Iași, am organizat Frontul Plug. în 1936 sau 38 în comuna Someșeni, am lămurit sătenii despre răzb. antisovietic la Bistra-Turda. (...) Activitatea am desfășurat-o în com. Someșeni și Cluj din 1933 sau 1934 până în 1940, când am pierdut legătura mea de partid. Am mai activat în mod sporadic la București, unde era fratele meu și care-mi dădea diferite sarcini: să duc materiale la un loc și oră anumită (Levente), am difuzat material în com. Bistra-Turda (după 1940 până în 1944), aci în mod sporadic¹.

De asemenea, în același document, Maria Pop îi menționa pe cei cu care a avut legături în perioada ilegalității: Elisabeta Sencovici, Alexandru Sencovici, Ion Oancea, Șchiopu Bucur, Ozica Schapira, Mihai Levente, Petre Constantinescu-Iași și Zoe Bugnariu.

Activitate profesională: în septembrie 1949 a fost încadrată pentru o perioadă scurtă de timp în Direcția Generală Politică din MAI ca angajat civil, în funcția de responsabilă la carnetul agitatorului (sept.-dec. 1949); director adjunct al Direcției Sociale din Ministerul Prevederilor Sociale (dec. 1949 – oct. 1951). După ce în august 1951 MAI a preluat problema reeducării minorilor de la Ministerul Prevederilor Sociale², a fost numită în funcția de locțiitor al șefului Serviciului Reeducări Minori din MAI (oct. 1951 – 1952). În a doua jumătate a anilor '60 a lucrat ca învățătoare la Școala Medie de Băieți nr. 12 din București. Dintr-un referat de cadre nedatat, întocmit probabil în 1956, aflăm următoarele:

Din materialul aflat la dosarul tov. Pop Maria reiese că tov. împreună cu fratele său Biji a avut legătură cu mișcarea muncitorească în ilegalitate. A participat ca martoră la procesul tov. Constantinescu-Iași care a avut loc la Iași. După 23 august a lucrat un timp la regiunea de partid la Cluj. În 1946 a fost aleasă în CC a Sind. din învățământ unde a lucrat în Comitetul Executiv până în anul 1948³.

În noiembrie 1951 Maria Pop locuia în București, pe strada arhitect Ion Mincu, nr. 33.

POP R. PETRE, sublocotenent⁴ (n. 1 oct. 1927, com. Jichișu de Jos, jud. Cluj).

Naționalitatea: română.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1947.

Stagiu militar: satisfăcut (1949-1950).

Studii militare: Școala Militară de Subofițeri MAI Oradea (1950); Școala Militară de Ofițeri Pază MAI Câmpina (1 mai – 7 nov. 1953).

Activitate profesională: muncitor zilier la mai mulți patroni din orașul Dej (1941-1949). După absolvirea școlii de ofițeri a fost repartizat la CTS, de unde în mai 1953 a fost trimis să urmeze cursurile Școlii Militare de Ofițeri Pază MAI Câmpina (1 mai – 7 nov. 1953). La terminarea școlii a fost avansat la gradul de locotenent și trimis în funcția de inspector de cadre la Serviciul Cadre din DIP (7 nov. 1953 – 1 sept. 1954); inspector de cadre la Serviciul Cadre din DPLC/DGPCM (1 sept. 1954 – 1957).

1. Fișa de evidență a ilegaliștilor nr. 9657 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de Maria Pop la 26 noiembrie 1951. ANIC, fond 95, dosar nr. 122346, fv. 32.

2. Vezi Decretul nr. 75/S din 30 august 1951 privind trecerea problemei reeducării unei categorii de minori, precum și a reeducării vagabonzilor, a cerșetorilor și prostituatelor de la Ministerul Prevederilor Sociale la MAI.

3. ANIC, fond CC al PCR – Secția Căderilor (dosare-anexă), dosar nr. 269/1956, f. 81.

4. *Ibidem*, dosar nr. 381/1975, fv. 21.

În 1957, fiind trecut în rezervă, s-a angajat în funcția de șef al Serviciului administrativ din Fabrica de Produse Lactate din București (1957 – mart. 1964).

La 13 martie 1964, organizația de bază a PCR din Fabrica de Produse Lactate București l-a exclus din partid. Câteva luni mai târziu, la 12 octombrie 1964, Biroul Comitetului Municipal București al PCR a confirmat hotărârea de excludere. Motivele acestei sancțiuni de partid se regăsesc într-un referat din 1975 întocmit de Colegiul Central de Partid :

În decembrie 1961 a fost trimis la Panciu de către conducerea Fabricii de produse lactate București să cumpere vin pentru a fi distribuit muncitorilor cu prilejul Anului nou. Pop Petru a cumpărat de la CAP Tifești 3.000 litri vin cu 6 lei/litrul și l-a vândut muncitorilor cu 8 și 10 lei/litrul, cu toate că cheltuielile de transport au fost suportate de către întreprindere. Prin acest procedeu, Pop Petru a obținut un venit ilicit de peste 6.000 lei. Ulterior, fiind descoperit de către organele de miliție, s-a deplasat în comuna Tifești și a obținut de Hotonog Ștefan, președintele CAP, un bon fals din care rezultă că ar fi plătit vinul la CAP cu 8 lei/litrul. Pentru comiterea infracțiunii de speulă, Tribunalul popular al raionului 1 Mai București l-a condamnat în decembrie 1963 la un an și șase luni închisoare, iar pentru uz de fals un an închisoare. Este arătat de către Biroul Organizației de Bază de la Fabrica de produse lactate că în anul 1964 a fost găsit la poartă cu 120 borcane iaurt și 4 navete cu lapte pe care a încercat să le sustragă din întreprindere¹.

După excluderea din Organizația de Bază a PCR a Fabricii de Produse Lactate din București a fost nevoit să se transfere la Combinatul de Prelucrare a Lemnului Pipera din București (apr. 1964 – 1975).

În ziua de 16 septembrie 1974 a adresat un apel Congresului al XI-lea al CC al PCR în care solicita reexaminarea situației sale, deoarece fusese reabilitat din punct de vedere juridic. Analizând situația sa, Colegiul Central de Partid a constatat în ședința din 30 mai 1975 că motivele pentru care fusese exclus în anul 1964 fuseseră întemeiate și a propus conducerii superioare de partid menținerea excluderii din PCR.

În 1975 locuia în București, pe strada Aurel Vlaicu, nr. 90.

Grade succesive : sublocotenent (7 nov. 1953).

POPESCU NICOLAE, angajat civil.

Activitate profesională : revizor contabil la Serviciul financiar și CFI din DGP (1983 – 1984).

POPESCU ȘTEFAN, sublocotenent.

Activitate profesională : referent în Serviciul Cadre din Direcția Cadre a DGPCUM (8 dec. 1951).

POPOVICI ANA, angajat civil (n. 25 aug. 1924, mun. Iași, jud. Iași).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabilă.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră PCR din 1946.

Studii civile : 6 clase de liceu comercial (1936-1942). În 1949 a fost scoasă din producție pentru a fi trimisă la Școala de Contabilitate Normată (1949-1950).

1. *Ibidem*.

Activitate profesională: funcționară la CFR București (1943-1947 și 1948-1949) și CFR Iași (1947-1948); contabilă la CFR Filaret București (1950 – 15 apr. 1952); ajutor contabil la Serviciul financiar din DGPCUM (15 apr. 1952 – ?). În anii '50, soțul Anei Popovici era locotenent-major de miliție¹.

PROSAN N. GHEORGHE, angajat civil (n. 13 oct. 1908, satul Purcăreni, com. Târlungeni, jud. Brașov – d. 1990, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic meseriaș.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru de sindicat (anii '30).

Studii civile: 4 clase primare.

Stagiu militar: Depozitul de Muniții din București și Centrul de Instrucție și Pregătire Premilitară Brașov (1940-1945).

Activitate profesională: la 16 ianuarie 1952, Gheorghe Prosan a completat o fișă de evidență a ilegalistilor întocmită de către Secția Cadre a CC al PMR în care menționa că înainte de 23 august 1944 a fost „simpatizant al mișcării muncitorești”, ajutându-i pe comuniști prin Ajutorul Roșu. Același document mai preciza că în perioada 1932-1938 a activat în București, având legături pe linie sindicală și prin Ajutorul Roșu cu tovarășii Nicolae Neacșu (locotenent de Securitate la începutul anilor '50), Nicolae Popa zis „Luric”, Ștefan Mladin și Radu Ilie². La începutul anului 1948 s-a angajat ca magazioner la Restaurantul Hotelului „Athénée Palace”, de unde în toamna aceluiași an a fost încadrat în DGP ca angajat civil (oct. 1948 – iul. 1952). În prima jumătate a anului 1952 îl găsim în funcția de șef de Secție în cadrul Serviciului Contabilitate din DGPCUM (1952). În această funcție, Prosan se ocupa cu ridicarea salariilor angajaților DGPCUM de la Banca de Stat a RPR, dar și cu gestionarea unor fonduri pentru nevoile cotidiene ale direcției. În 1952 figura pe un tabel cu „propunerile de scoatere a unor elemente din Serv. Contabilității și Planificare DGSS, D. Gen. Penitenciare, CTP și Cdt. ALA în măsura înlocuirii lor cu alte cadre noi”. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI:

Tatăl său, până în 1934, a fost lucrător proector, după care a avut atelier fără lucrători. Un frate al lui este Lt. Col. în MAI, iar doi frați sunt muncitori necalificați în orașul Stalin. Un unchi (fratele mamei) a fost comerciant de manufactură, a făcut politică legionară împreună cu cei 2 copii ai lui, pentru care după rebeliune au fost închiși câte 3 ani de zile. O soră a mamei a avut o vilă la Predeal, iar restul rudelor deasemeni sunt comercianți. Numitul, din 1940-1945 a fost concentrat la Depoz. Munițiuni București și apoi în 1944 a fost instructor la C.I. Preg. Premilitară Brașov. Din 1945-1948 s-a ocupat cu comerțul de fructe în orașul Stalin. În 1948, cu intervenția fratelui său (Lt. Col. Prosan Nicolae), a fost încadrat la Dir. Gen. a Penitenciarelor³.

A fost îndepărtat din MAI împreună cu fratele său, locotenent-colonelul Nicolae Prosan, în urma demiterii ministrului Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, acuzat de „deviere de dreapta” în 1952.

În ianuarie 1952, Gheorghe Prosan locuia în București, în cartierul Vatra Luminoasă, pe str. Nicolae Cristea, nr. 29 (în anii '60, denumirea străzii a fost schimbată în cea de „Rușchița”).

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 246.

2. Fișa de evidență a ilegalistilor nr. 15101 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de Gheorghe Prosan la 16 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122347, fv. 48.

3. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 147.

PROSAN N. NICOLAE, locotenent-colonel (n. 22 nov. 1906, satul Purcăreni, com. Târlungeni, jud. Braşov – d. 30 nov. 1994, mun. Bucureşti).

Naţionalitatea : română.

Funcţii în organizaţii politice, de masă şi obşteşti : membru în PCdR din 1932 ; membru în organizaţia de partid a Restaurantului „Cina” din Capitală¹ (1944).

În 1951, Comisia de Verificare a CC al PMR a primit un memoriu de la un fost chestor al Direcţiei Generale a Siguranţei Statului, Vintilă Veiss, în care se aduceau o serie de acuzaţii grave unor ofiţeri superiori din conducerea MAI (Veiss a trimis acest memoriu după ce în prealabil fusese exclus din partid – în 1948 – şi îndepărtat din DGSS, în 1949). Ulterior, în 1950, Vintilă Veiss a fost arestat, fiind acuzat de spionaj. I s-a imputat faptul că a primit medicamente de la anumiţi funcţionari ai legaţiilor străine din Bucureşti pentru a-şi trata TBC-ul pulmonar de care suferea. Înainte de arestare însă, Veiss a dezvăluit toate afacerile şi chefurile organizate de Marin Jianu şi anturajul său într-un memoriu trimis generalului-maior Mihail Burcă, şeful Direcţiei Generale Politice din MAI² (din acest anturaj făcea parte şi Nicolae Prosan). În loc să ia măsuri de verificare a lucrurilor relatate de Veiss şi de a informa conducerea de partid, Burcă i-a înmănat documentul tocmai lui Marin Jianu, care a păstrat memoriul timp de trei luni de zile, perioadă în care i-a pregătit pe cei vizaţi în mod direct de Veiss, ce şi cum să declare în cazul în care vor avea loc anchete disciplinare sau verificări pe linie de partid. De asemenea, în vara anului 1949 Jianu i-a propus lui Veiss să renunţe la acuzaţiile formulate către CC al PMR, oferindu-i în schimb reîncadrarea în Securitate prin intermediul generalului-maior Burcă³.

Activitate profesională : în perioada iunie-august 1944, Nicolae Prosan a făcut parte din Formaţiunile de Luptă Patriotice, luând parte la mai multe acţiuni de sabotare a liniilor de comunicaţie germane (în acea perioadă era dat dezertor din armată şi locuia împreună cu alţi „patrioţi” la un anume Ioan Miroiu, domiciliat pe str. Dr. Felix, nr. 79).

La începutul lunii august 1944, Comandamentul General al Formaţiunilor de Luptă Patriotice a stabilit responsabilii pentru 4 dispozitive de luptă corespunzătoare celor 4 sectoare ale Capitalei şi un dispozitiv de luptă de rezervă. Prosan a fost repartizat alături de alţi 5 luptători la dispozitivul 1⁴.

În noaptea de 23/24 august 1944, Prosan a făcut parte din grupa Formaţiunilor de Luptă Patriotice care l-a preluat pe mareşalul Ion Antonescu din seiful Palatului Regal aflat la subsolul clădirii. Conducătorul statului a fost transportat într-o casă conspirativă a PCdR din cartierul Vatra Luminoasă (azi str. Constantin Tănase, nr. 2B). Din această echipă condusă de Emil Bodnăraş au mai făcut parte : Ştefan Mladin⁵, Nicolae Prosan, Ilie

1. Corneliu Crăciun, *Dicţionarul comunizantilor din noaptea de 23 spre 24 august 1944*, Primus, Oradea, 2009, p. 434.

2. Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente 1949-1989*, Polirom, Iaşi, 2002, p. 253.

3. ANIC, fond CC al PCR – Secţia administrativ-politică, dosar nr. 33/1953, ff. 166-264.

4. Corneliu Crăciun, *op. cit.*, Primus, Oradea, 2009, p. 434.

5. În anii '30-'40, Mladin Constantin Ştefan, zis „Tudor” (n. 15 iul. 1915, satul Tunarii Noi, com. Poiana Mare, jud. Dolj – d. 1961, mun. Bucureşti), a lucrat ca piccolo şi ospătar în mai multe restaurante renumite din Capitală : „Cina”, „Royal”, „Corso”, „Continental”, „Elyse” etc. Concomitent cu activitatea profesională, a activat în Sindicatul Ospătarilor şi în mişcarea de tineret comunistă, participând la organizarea unor greve ale ospătarilor, împrăştierea de manifeste şi voluntariat pe linia Ajutorului Roşu. În 1934 a fost arestat de Siguranţă cu ocazia unei percheziţii domiciliare la care i s-au găsit materiale de propagandă comunistă. În august 1944, potrivit dispoziţiilor primite de la PCdR, nu s-a prezentat la concentrare pentru a se ocupa de organizarea ospătarilor în Formaţiunile de Luptă Patriotice ; instructor al Sectorului Sfaturi Populare din cadrul Secţiei Organe Conducătoare de Partid, Sindicale şi UTM a CC al PMR

Dinuț (nume conspirativ „Bălăsoiu”), Ioan Constantinescu și Nicolae Dumitrescu¹ [ospătari la Restaurantul „Cina” de pe Calea Victoriei – *n.n.*], Vasile Iliescu, Ion Marghian și Ion Miroiu².

Într-o declarație dată la 4 iunie 1950, Ștefan Mladin preciza că în luna aprilie 1944 a primit de la Emil Bodnăraș sarcina de a organiza Formațiunile de Luptă Patriotice. Acesta a organizat 4 grupe formate din ospătari, STB-iști, muncitori de la Uzina de Apă și dezertori de pe front. Prima formă de organizare a Formațiunilor de Luptă Patriotice a fost organizația „Patrioților”, care avea misiunea de a pregăti cadrele pentru luptă, de a împrăștiia manifeste, de a sabota convoaie de automobile și autocamioane (membrii organizației erau neînarmați). Ulterior, s-a trecut la formarea unităților de Formațiuni de Luptă Patriotice care aveau în dotare armament, medicamente, frânghii de alpinism, hrană uscată și echipament militar procurat de la Armată. În fruntea acestor formațiuni a fost numit Ștefan Mladin, care era în legătură directă cu Emil Bodnăraș. Aceste formațiuni au organizat acte de sabotaj, precum tăierea firelor de telefon germane (deși se antrenaseră pentru aruncarea în aer a unor garnituri de tren și convoaie militare germane, aceste lucruri nu s-au mai întâmplat din cauza precipitării evenimentelor și a înaintării Armatei Roșii).

Cu câteva zile înainte de 23 august 1944, Mladin a fost mobilizat și avertizat că în curând va fi folosit într-o misiune de mare importanță. Potrivit lui Mladin, în noaptea de 23/24 august, orele 3-4, s-a prezentat la Palatul Regal în fruntea echipei sale și a intrat numai după ce a spus parola: „Din partea Inginerului Ceaușu” (numele conspirativ al lui Emil Bodnăraș). De aici Mladin și echipa sa i-au transportat pe Ion Antonescu, Mihai Antonescu, generalul Constantin „Piki” Vasiliu, generalul Constantin Pantazi și colonelul Mircea Elefterescu la o fostă casă conspirativă a lui Emil Bodnăraș din cartierul Vatra

(? – 1 oct. 1952). La data de 1 octombrie 1952 a fost încadrat în MAI cu gradul de locotenent-colonel, fiind repartizat în funcția de locțiitor al șefului Direcției a IX-a din MSS (1 oct. 1952 – 1 oct. 1953). Ulterior, a fost avansat la gradul de colonel de Securitate și numit în funcția de șef al Direcției a IX-a paza demnitarilor din MAI (1 oct. 1953 – 1961). În mai 1952 locuia în București, pe str. Crângului nr. 1. A fost decorat cu: Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a (21 aug. 1954); Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a (4 nov. 1954); medalia „A V-a Aniversare a Republicii Populare Române” (14 iun. 1957); medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (13 dec. 1957). La data decesului locuia în București, sectorul 1, str. Armindenului, nr. 3. ANIC, fond 95, dosar nr. 122335, fv. 24. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 74/1953, ff. 17-20.

1. Dumitrescu Nicolae (n. 1 ian. 1913, com. Strejești, jud. Vâlcea), de profesie ospătar; membru PCR din 1945, exclus în 1952 sub acuzația că ar fi comis o serie de abateri grave de la disciplina de partid, dar și din cauza unor abateri profesionale comise în perioada în care a fost ofițer MAI. Sub motivația că a comis o serie de abuzuri și a avut o conduită imorală, a fost scos din Miliție cu gradul de locotenent-major în 1952, odată cu înlăturarea tuturor apropiaților ministrului Afacerilor Interne, Teohari Georgescu (vezi devierea de dreapta a grupării Ana Pauker, Teohari Georgescu și Vasile Luca). În octombrie 1966 a fost reabilitat și reprimat în partid. După excluderea din partid a lucrat ca gestionar la diferite unități de alimentație publică până în 1967, când a fost pensionat. La sfârșitul anilor '70 și începutul anilor '80 a adresat mai multe memorii conducerii superioare de partid prin care solicita acordarea stagiului de partid din perioada ilegalității, respectiv anul 1943 (între 1942 și august 1944 a muncit ca ospătar la diferite restaurante din București, contribuind cu diferite sume de bani la Ajutorul Roșu și răspândind manifeste ilegale editate de PCdR). În ședința din 26 aprilie 1985, Colegiul Central de Partid, examinându-i situația de partid, a hotărât ca, pe baza hotărârii Secretariatului CC al PCR, Dumitrescu să rămână cu vechimea de partid din 1966, deoarece nu îndeplinea criteriile pentru acordarea stagiului de partid din ilegalitate. În anii '80 Nicolae Dumitrescu locuia în București, str. Jules Michelet, nr. 9. Referat de cadre din 22 aprilie 1985 semnat de Mișu Dobrescu, președinte al Colegiului Central de Partid. ANIC, fond CC al PCR – Secția Căderilor (dosare-anexă), dosar nr. 204/1985, fv. 119. Fișa de evidență a ilegalităților nr. 19123 întocmită de Secția Cadre a CC al PCR și completată de Nicolae Dumitrescu în ziua de 16 ianuarie 1952 (la acea dată locuia în București pe str. Bradului, nr. 11). ANIC, fond 95, dosar nr. 122297, fv. 18.
2. Ion Spălățelu, *Izbânzii prin vremuri. Comuniștii – o istorie trăită, 1921-1981*, Scrisul Românesc, Craiova, 1981, p. 156.

Luminoasă. În această casă, arestații au fost predați de echipa „inginerului Ceaușu”, fără proces-verbal, lui Manole Bodnăraș și soției sale, Elena, care fuseseră însărcinați de partid să aranjeze casa în mod corespunzător (arestații au rămas în această locație până la 31 august 1944, când au fost predați unei unități militare sovietice cantonată în comuna Afumați, șoseaua Pantelimon). Însărcinat cu paza acestei case a fost Nicolae Prosan, sarcină de care s-a achitat foarte bine¹.

La 3 iulie 1956, Manole Bodnăraș și Ștefan Mladin au fost chemați la Institutul de Istorie al PMR pentru a da declarații în vederea reconstituirii evenimentelor din vara anului 1944. Declarația lui Mladin este cât se poate de edificatoare asupra modului în care au fost transportați oamenii-cheie ai Guvernului Antonescu în Vatra Luminoasă :

Da, erau celule la subsol, seifuri. Ne-am înarmat cu armamentul cu care a fost dezarmată garda lui Antonescu, pentru că armamentul nostru era puțin mai de proastă calitate și ruginit chiar. Tov. Bodnăraș a luat un pistol automat și a scăpat vreo 2-3 rafale pe acolo și la un moment dat au fugit toți și am rămas singuri pe acolo. După aceia s-a trecut la organizarea ridicării lui Antonescu și a celorlalți și au fost duși în Vatra Luminoasă. În primul rând am luat un autobuz. (...) A fost organizat un autobuz mare, care a fost tras în curte în apropiere unde ei erau arestați și primul care a fost scos din celulă a fost Antonescu și Mihai. Am fost eu și cu tov. Bodnăraș în celulă. Ne-a deschis un ofițer seiful. Tov. Bodnăraș a intrat în ușă și l-a întrebat pe Antonescu :

– Domnul Mareșal Antonescu ?

Antonescu n-a putut să răspundă, a fost emoționat. A doua oară din nou :

– Domnul Mareșal Antonescu ?

Atunci :

– Da, eu sunt.

– Vă rog să vă luați lucrurile și mergeți cu noi.

Antonescu răspunde :

– Ne duceți să ne împușcați ? și așa este când servești regele cu credință...

Tov. Bodnăraș a răspuns :

– Nu vă împușcăm, întâi trebuie să vă judece poporul... (...)

I-a luat. Era într-adevăr alarmă afară. Aviația era deasupra palatului, chiar în timpul acela se bombarda palatul. Tov. Bodnăraș mergea înainte și eu aveam un pistol pe care de altfel îl țin și acum – acela cu țeava aceea de lemn, un Mauser, îl aveam în mașină – și fiind foarte întuneric Mihai Antonescu avea intenția să fugă. Acolo era tocmai aripa aceia a palatului neterminată, cu multe subsoluri, unde te puteai pierde, mai ales noaptea în întuneric. Și când am văzut că tot se leagă la picior, i-am băgat așa puțin țeava la coastă și i-am spus să se ție aproape că îl împușc. I-am dus în mașină. După aceia l-am luat pe Picki Vasiliu, pe Elefterescu și Pantazi care erau într-o altă celulă. În mașină am primit ordin de la tov. Bodnăraș să le atrag atenția că în caz dacă vor încerca să facă gălăgie, să încerce să evadeze sau altceva, să știe că vor fi împușcați fără nici un fel de somație. Oamenii au primit ordin, aveam 10 tovarăși din formațiile de luptă, pot să dau și numele lor : era tov. Prosan Nicolae, la pază pe Antonescu până la predarea lui armatei sovietice ; a fost Miroiu Ioan ; a fost Dinuț Ilie (...) și Paraschiv Ion. Sunt toți ospătari, pentru faptul că ei au putut fi mobilizați mai ușor la ora aceia, erau oamenii în timpul serviciului ; celelalte echipe erau muncitori, era mai greu, aveam legături cu ei, dar era foarte greu la ora aceea de luat ; tov. Nicu Stelea, tov. Voicu Ion și mai sunt încă câțiva tovarăși, ale căror nume trebuie să mă mai gândesc, nu le-am notat ; mai sunt câțiva tovarăși... nu știu, nu-mi reamintesc, ulterior o să-mi amintesc și o să spun și ceilalți care au fost în seara aceia. (...) După ce au fost imbarcați

1. „Amintirile lui Tudor Mladin privind pregătirea și desfășurarea insurecției din august 1944”, declarație dată la 4 iunie 1950. ANIC, fond 60, dosar nr. 28, ff. 1-4.

în autobuz, au fost duși în Vatra Luminoasă. Tov. Emil Bodnăraș mergea înainte cu mașina partidului, mașina noastră istorică... (...) Ar fi foarte bună pentru muzeu : o mașinuță mică. Toată ziua o repara Matei. Cred că Matei știe, dacă-l găsiți pe Matei. Este legat de ea¹.

Într-o declarație dată la 25 februarie 1960, colonelul în rezervă Gheorghe Teodorescu, fost comandant de companie în Batalionul de Gardă al Palatului Regal, povestea momentul predării lui Ion Antonescu și apropiaților săi grupului de comuniști condus de Emil Bodnăraș. Astfel, căpitanul (la acea vreme) Gheorghe Teodorescu își amintește că în noaptea de 23/24 august (ora 00 : 30) a primit ordin de la colonelul Emilian Ionescu, prin maiorul Anton Dumitrescu (locuitor al comandantului Batalionului de Gardă), să pregătească plecarea regelui și a suitei sale, după care să-i predea pe arestați grupului de 10 tovarăși conduși de Emil Bodnăraș, alias „inginerul Ceaușu”. În jurul orei 01 : 30, regele Mihai a părăsit Palatul Regal, iar la cererea lui Emil Bodnăraș, căpitanul Teodorescu a pregătit un autobuz cu șofer (caporalul Bunea). Autobuzul cu arestații escortați de cei 10 tovarăși comuniști a părăsit Palatul Regal la ora 03 : 15 și s-a întors după circa o oră. La întoarcere, caporalul Bunea i-a comunicat superiorului său că arestații au fost plasați sub paza unor civili într-o casă a comuniștilor din cartierul Vatra Luminoasă².

După 23 august 1944, Nicolae Prosan a activat în continuare în Formațiunile de Luptă Patriotice conduse de Emil Bodnăraș, făcând parte și dintr-o rețea informativă organizată de Tudor Sepeanu, având ca sarcini supravegherea informativă a principalilor lideri ai PNT și PNL, cu scopul de a :

cunoaște toate acțiunile politice duse de partide „istorice” PNT și PNL, precum și orice acțiuni s-ar îndrepta contra PCR³.

Informațiile aflate de Prosan și de alți membri din această rețea, mulți dintre ei de profesie ospătari, erau rapoarte superiorilor din cadrul Formațiunilor de Luptă Patriotice.

În cadrul Formațiunilor de Luptă Patriotice a activat până la 16 noiembrie 1944, când această structură paramilitară a PCdR a fost dizolvată.

După 6 martie 1945, data instalării guvernului procomunist dr. Petru Groza, Nicolae Prosan a fost încadrat în structurile represive al regimului comunist, odată cu Mișu Dulgheru, Ion Constantin, Laurian Zamfir și Ion Crișan, și ei foști membri ai Formațiunilor de Luptă Patriotice.

Astfel, la 8 martie 1945, din ordinul lui Teohari Georgescu, Prosan a fost încadrat în Corpul Detectivilor din Direcția Generală a Poliției cu gradul de comisar (prin același ordin au mai fost încadrați în diferite structuri din MAI : Mișu Dulgheru, Tudor Sepeanu, Ion Constantinescu, Laurian Zamfir și Ion Crișan).

În dosarul de cadre al fostului general-locotenent de Securitate Alexandru Nicolschi se află o declarație dată de acesta la 21 iulie 1954 în care se spune că în septembrie 1945, aflând de la directorul general al Poliției – generalul Constantin Popescu – că Lagărele de internați politici de la Caracal și Slobozia urmau să fie închise, a hotărât să recruteze ca informatori o serie de legionari internați. În acest scop, l-a trimis la Caracal pe comisarul-șef Nicolae Prosan care i-a recrutat ca informatori, pe bază de angajament verbal, pe conferențiarul universitar Ivănceanu (cuzist) și pe dr. Vasile Noveanu, fost ministru legionar al Inventarului

1. Declarație dată de Ștefan Mladin la 3 iulie 1956. *Ibidem*, dosar nr. 108, ff. 48-49.

2. Declarație dată de către colonelul în rezervă Gheorghe Teodorescu la 25 februarie 1960. *Ibidem*, dosar nr. 285, ff. 30-31.

3. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 33/1953, ff. 4, 135.

Avuțiilor Publice în Guvernul Ion Gîrțu (4 iul. – 4 sept. 1940). Cei doi au fost recrutați pentru a stabili legătura cu Nicolae Pătrașcu, secretar general al Mișcării Legionare la acea vreme, care avea să semneze cu liderii comuniști, prin intermediul lui Alexandru Nicolschi, un pact de neagresiune (10 decembrie 1945)¹.

Chestor în Direcția Generală a Siguranței Statului (? – 18 febr. 1948); inspector general în DGP (18 febr. 1948 – ?); director al Direcției economice (mart. 1949) și al Direcției administrative din DGP (oct. 1951 – 1952). La câțiva ani după încadrarea sa în DGP a fost scos din MAI și trimis în producție, în martie 1953, ca ospătar la restaurantul Compescăria „Delta Dunării” din Calea Victoriei – București.

A făcut parte din anturajul ministrului adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu. Împreună cu acesta și cu Alexandru Neacșu (colonel de Securitate) au organizat în perioada aprilie 1948 – ianuarie 1952 o serie de chefuri cu femei de moravuri ușoare, au promovat și încadrat în MAI personaje care nu aveau nicio pregătire sau calificare corespunzătoare.

Se pare că în 1949, cu prilejul verificării membrilor de partid din MAI, Prosan a fost reținut pentru cercetări, însă nu va sta prea mult în arest, deoarece, la intervenția protectorului său din MAI – Teohari Georgescu –, a fost eliberat și ulterior promovat într-o funcție de conducere din DGP. Acest lucru reiese din stenograma ședinței Plenarei CC al PMR din 27 mai 1952 – „devierea de dreapta” –, când Ioan Vințe l-a întrebat pe Teohari Georgescu despre eliberarea lui Prosan din 1949:

Din a cui aprobare, în 1949 l-ai eliberat pe Prosan, care era sub ancheta Comisiei de verificare, legat de cazul Jianu? Acesta avea legături cu o femeie din anturajul Principesei Ileana, care se reîntorsese din Elveția, după care a intrat în cercurile funcționarilor Ministerului de Interne și a avut legături cu acest Prosan, care a fost arestat. În momentul când cercetările erau în toi, Prosan a fost eliberat, ca, după un timp, să fie promovat în funcția pe care o avea la Direcția Penitenciarelor. Dacă aceasta s-a făcut cu aprobarea unui for de partid?².

Fostul ministru al Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, nu i-a oferit un răspuns clar lui Vințe:

Ca el au mai fost și alții. Fără forme, fără fapte, ținem oamenii ani de zile. După un an-doi, tot cu aprobare, îi eliberăm. Ceea ce am cunoscut eu, ce mi s-a raportat mie despre el, nu era pentru reținerea lui. Dacă din cele ce știți lucrurile stau altfel, fără îndoială am fost indus în eroare³.

În aprilie 1978, Nicolae Prosan locuia în București, sectorul 1, str. Rușetu, nr. 29, beneficia de o pensie MI de 1.677 lei și era propus pentru mărirea cuantumului pensiei la 2.400 lei⁴.

1. În octombrie 1945, Noveanu i-a semnalat lui Nicolschi că N. Pătrașcu se afla cu domiciliul într-o casă din București, pe str. Alecu Russo (la intersecția cu str. Tunari). În această casă care aparținea unei femei în vârstă, Pătrașcu mai locuia cu unul dintre „locotenenții” săi, legionarul Vică Negulescu. La începutul lunii noiembrie 1945, șeful Corpului Detectivilor, Petrovici, și ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, au condus de la fața locului operațiunea de arestare a celor doi frunțași legionari, Negulescu și Pătrașcu. Negulescu a fost eliberat după câteva zile, iar Pătrașcu o lună mai târziu. Pătrașcu Nicolae (n. 1907 – d. 1968) va fi rearestat în 1948 și judecat în procesul Lotului „Marii Finanțe”, fiind condamnat la ani grei de închisoare (va fi eliberat abia în anul 1964). ACNSAS, fond Cadre, dosar nr. 00055, ff. 82-84.
2. *Stenogramele ședințelor Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al PMR*, vol. IV (partea a II-a), 1952, Arhivele Naționale ale României, București, 2007, p. 107.
3. *Ibidem*, p. 120.
4. Decretul Prezidențial nr. 83 din 10 aprilie 1978 privind majorarea unor pensii. ANIC, fond Decrete prezidențiale, dosar nr. 108/1978.

În 1988, Prosan avea aceeași pensie și locuia la aceeași adresă¹.

Grade succesive : locotenent-colonel (1 iul. 1951).

Decorații : prin Decretul nr. 876 din 20 august 1949, directorului Nicolae Prosan i s-a conferit Ordinul „Muncii”, clasa a III-a²; Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a³ (21 aug. 1954); Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a⁴ (21 aug. 1954).

PURDEA GAVRILĂ IOAN, angajat civil, d.p. nr. 4597 (n. 4 dec. 1926, satul Gârboul Dejului, com. Cășei, jud. Cluj – d. 2002).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țaran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : medic uman.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1948 și PMR din 1958; membru în Comitetul UTM din Institutul Medico-Farmaceutic din Cluj (1952-1955); membru în BOB al PMR din Penitenciarul Cluj Tribunal (1958-1960); membru în Consiliul Sindical al Angajaților Civili din MAI (1962-1968) și președinte al Comisiei de Asigurări Sociale din MAI (1970).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1932-1939); Liceul Teoretic „Andrei Mureșanu” din Dej (1944-1949); Facultatea de Medicină Generală, secția medicină generală, la Institutul Medico-Farmaceutic din Cluj (sept. 1949 – iul. 1955). În noiembrie 1964, în urma absolvirii unui curs de specializare, a devenit medic specialist psihiatru, aprofundându-și an de an cunoștințele de specialitate în cadrul clinicii de psihiatrie a Spitalului nr. 9 din București; curs de perfecționare, specialitatea psihiatrie (1974); curs de perfecționare, specialitatea psihiatrie la Institutul de Medicină și Farmacie din București (1-30 apr. 1985).

Stagiu militar : nu a satisfăcut serviciul militar deoarece a fost clasat inapt pe caz de boală.

Studii politice : Universitatea Serală de Marxism-Leninism, secția filosofie (1959-1962).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1940-1944). După absolvirea facultății a fost repartizat în rețeaua sanitară a DPLC în funcția de medic consultant la Penitenciarul Gherla/formațiunea 0606 Gherla (15 aug. 1955 – 30 iun. 1956); medic la Penitenciarul Cluj Tribunal (1 oct. 1956 – 1 febr. 1961).

Într-o caracterizare din 30 iunie 1959 întocmită de comandantul Penitenciarului Cluj Tribunal, căpitanul Erwin Gyurcsani, pe numele angajatului civil Ion Purdea se menționau condițiile sanitare precare existente în unitate :

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică, dosar nr. 10/1988, f. 86.

2. Decretul nr. 876 din 20 august 1949 privind acordarea unor decorații. *Buletinul Oficial al Republicii Populare Române*, anul I, nr. 55, 22 august 1949.

3. Decretul nr. 368 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române”, Ordinului „Muncii” și a medaliei „Muncii” unor tovarăși. Prin acest act normativ, „tovarășului Prosan Nicolae din CC al PMR” i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a, pentru „merite deosebite pe tărâmul construcției de Stat, economice, sociale și culturale cu ocazia celei de a zecea aniversări a eliberării Patriei noastre”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1954, f. 8.

4. Decretul nr. 369 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Apărarea Patriei”, medaliei „Eliberarea de sub jugul fascist” și medaliei jubiliare „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” unor activiști din aparatul de stat, ministere, instituții, organizații politice, economice și obștești. Prin acest act normativ, „tovarășului Prosan Nicolae din Dir. Alim. Public.” i s-a conferit Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a, „cu ocazia împlinirii a 10 ani de la eliberarea patriei noastre și pentru merite deosebite în activitatea politică, științifică, culturală și economică”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1954, f. 214.

Ca un merit al dănsului este prevenirea oricărei epidemii, ce sa realizat în condiții foarte grele : fluctuație foarte mare de efective, rețea de apeduct și canalizare complet distrusă, aglomerație permanentă, depășindu-se capacitatea de cazare pe de 2-3 ori. (...) Prescrie medicamente și regimuri alimentare cu discernământ corect conform diagnosticelor stabilite și în caz de necesitate confirmate și radiologic. Are un singur subordonat cadru mediu sanitar. Îndrumă permanent și controlează activitatea acestuia. Respectă orele de program, dar de foarte multe ori poate fi găsit în Unitate și în afara orelor de program, făcând consultații sau analizând în micul laborator înjghebat din inițiativa sa.

Medic principal în Secția sanitară a DGPCM (1 febr. 1961 – 1 aug. 1967); șef al Secției curativ-profilactice din Serviciul sanitar al DGP (1 aug. 1967 – 1 aug. 1969); director al Spitalului-penitenciar Văcărești/București (1 aug. 1969 – aug. 1977). În vara anului 1977, funcția civilă de director al Spitalului penitenciar București a fost transformată în funcție militară, Purdea fiind astfel nevoit să-și părăsească postul; medic principal psihiatru la Secția „Psihiatrie” din Spitalul-penitenciar București (aug. 1977 – 1 aug. 1984); șef al Secției „Psihiatrie” din Spitalul-penitenciar Jilava (1 aug. 1984 – 1 mai 1987).

A fost pensionat la 1 mai 1987.

În perioada 14 decembrie 1966 – 30 decembrie 1985 a fost recompensat de 24 de ori pentru „rezultate bune în muncă”, cu sume cuprinse între 700 și 1.400 de lei (în total 26.200 de lei).

Decorații : medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); Ordinul „Meritul Sanitar”, clasa a III-a (1971); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974).

Pedepse : „muștrare scrisă cu avertisment” pentru pierderea legitimației MAI (mai 1961); „muștrare” pentru superficialitate în executarea unui ordin (apr. 1968); „muștrare” pentru superficialitate în muncă (iun. 1977).

R

RACU GHEORGHE, angajat civil.

Activitate profesională: șef al Serviciului financiar din Direcția economică a DGP (ian. 1970).

RAHOTĂ VASILE CRĂCIUN, căpitan, d.p. nr. 1269 (n. 17 mai 1924, com. Baru Mare, jud. Hunedoara – d. 28 iul. 2004, com. Ariceștii Rahtivani, jud. Prahova).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Uniunea Tineretului Progresist (1945); membru UTM din 1947; secretar al organizației UTM din comuna natală (1947-1948); secretar al organizației UTM din Penitenciarul Târgșor (1950-1951); secretar al organizației UTM din Școala de Cadre Profesionale Jilava – DGPCUM (oct. 1951); membru PMR din 1959.

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1931-1938); Școala Medie nr. 1 „Nicolae Bălcescu” din București (1955-1956) și Școala Medie nr. 1 „Mihail Sadoveanu” din Iași, fără frecvență (1959-1961). Fără diplomă de bacalaureat din cauza arestării și condamnării sale.

Stagiu militar: Centrul de Instrucție Securitate nr. 17 Turnu Măgurele (15 apr. 1948 – 1 mart. 1949) și Regimentul de Securitate Gărzi București (1 mart. 1949 – 4 mai 1950). Cu această unitate de Securitate a efectuat serviciul de gardă la MAN, Ministerul de Externe, Penitenciarul Jilava și Penitenciarul Târgșor.

Studii militare: Școala de Gardieni cu Sarcini Speciale de la Jilava (oct.-nov. 1950); cursul de ofițeri penitenciare la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (apr.-nov. 1951).

Activitate profesională: paznic la vitele comunei Baru Mare, jud. Hunedoara (1938 – febr. 1939); muncitor la Fabrica de Ceramică din Baru Mare (1 mart. – 15 nov. 1939); măcelar la patronul Constantin Mărcău din comuna natală (febr.-dec. 1940); argat/servitor la proprietarul de moară Gârbea Ion din comuna natală (15 mart. 1941 – 30 nov. 1943); zilier la cetățeanul Andronică Baia din comuna natală (30 nov. – dec. 1943); a stat la unchiul său Ion Costea (ian.-dec. 1944); muncitor forestier la depozitul de lemne al Exploatarei de pădure din comuna Baru Mare și la Sectorul 4 al minei Petrila (dec. 1944 – 15 apr. 1948); zilier la diferiți proprietari din comuna natală și comuna Stoienești (4 mai – 15 aug. 1950); gardian supraveghetor și comandant de pluton la Penitenciarul Târgșor (15 aug.

1950 – apr. 1951); instructor politic cu muncă UTM la Serviciul pentru Munca UTM din Direcția politică a DGPCUM (nov. 1951 – oct. 1952); instructor de teren la Serviciul cultural-educativ și inspector pentru pază și regim la Serviciul Pază și Regim din DLCM (oct. 1952 – nov. 1953); profesor la Școala de Supraveghetori de la Rahova și la Școala MAI Jilava (nov. 1953 – 1 oct. 1957); comandant la Penitenciarul Iași (1 oct. 1957 – 8 sept. 1961).

Prin ordinul MAI nr. 2656 din 8 septembrie 1961 a fost trecut în rezervă, fără drept de ajutor unic și trimis în justiție pentru infracțiunea de luare de mită. Acest lucru a fost făcut în urma cercetărilor efectuate de ofițerii Direcției a VIII-a Anchete penale din MAI. În urma investigațiilor efectuate, ofițerii anchetatori ai acestei direcții au întocmit un referat în care au propus trimiterea în judecată a căpitanului Rahotă (propunerea a fost aprobată de ministrul Afacerilor Interne):

La data de 29 martie 1961, s-a primit de către MAI o scrisoare semnată de Rusu Teodor din Iași, str. Uzinei nr. 60, prin care semnală că la Penitenciarul Iași se fac o serie de afaceri de către comandantul acestui penitenciar cpt. Rahotă Crăciun, care în schimbul anumitor sume de bani sau obiecte pe care le primește de la familie unor deținuți le face acestora anumite favoruri ca: menținere în Penitenciarul Iași, scoaterea la muncă și aplicarea condiționalului conf. Decretului nr. 720 și primirea de pachete în afara drepturilor prevăzute pentru deținuți. Scrisoarea respectivă a fost trimisă regiunii MAI Iași în scopul verificării celor semnalate în cuprinsul ei. De către regiunea MAI Iași au fost identificate o serie de persoane ca: Roșu Enta, Cohn Rita, Vrănescu Ana, Humelbrand Maria și alții care fiind anchetate au declarat că au întreținut relații apropiate cu soția comandantului penitenciarului, respectiv numita Rahotă Vasilica, căreia îi înmănuau sume de bani și obiecte de valoare în schimbul acordării unor favoruri anumitor membri din familiile lor care se aflau deținuți. Obținând aceste date, regiunea MAI Iași a raportat cele stabilite, cerând aprobarea anchetării cpt. Rahotă Crăciun și a soției sale Rahotă Vasilica. Conform ordinului rezolutiv al tovarășului secretar general al MAI comandantului Penitenciarului Iași i s-au dat 10 zile arest la garnizoană fiind anchetat concomitent cu soția sa care a fost reținută pe timp de 5 zile. Din anchetarea lor s-au stabilit următoarele: Atât cpt. Rahotă Crăciun, cât și soția sa Rahotă Vasilica recunosc că ultima a întreținut relații cu familiile mai multor deținuți, fapte despre care a avut cunoștință soțul său. Astfel începând din anul 1959 și până în luna iunie 1961 a întreținut relații cu numita Roșu Enta, soția deținutului Roșu Herscu, de la care a primit în mai multe rânduri diverse sume de bani totalizând aproximativ 4.500 lei, precum și două inele de aur și trei dinți tot de aur. Din aceste obiecte ei și-au confecționat două verighete. Faptele de mai sus sunt confirmate și de către numita Roșu Enta, precum și de către soțul său deținutul Roșu Herscu, care a luat cunoștință de ele cu ocazia vorbitoarelor pe care le-a avut cu soția sa. Verificându-se de către reg. MAI Iași s-a stabilit că deținutul Roșu Herscu a fost menținut în Penitenciarul Iași atât timp cât a dat bani sau obiecte. De la numita Himelbrand Maria au primit în anul 1959 o brățară de aur pe care ulterior Rahotă Vasilica a vândut-o în orașul Ploiești, lucru ce este recunoscut atât de cpt. Rahotă Crăciun, cât și de către soția sa și numita Humelbrand Maria. Deținutul Himelbrand Reful a fost ținut în Penitenciarul Iași, acordându-i-se și condiționalul. De la familia deținutului Vrănescu Ilie au primit în anul 1959 un ceas de mână marca „Sportivnie”, pe care l-au restituit deoarece, în timp ce comandantul Penitenciarului se afla în concediu, acest deținut a fost transferat în alt loc de către cei care-i țineau locul. Acest lucru este recunoscut de cpt. Rahotă Crăciun, de soția sa Rahotă Vasilica și confirmat prin declarațiile martorilor Vrănescu Ana, Vrănescu Mihai, Vrănescu Ilie și Vrănescu Eugenia. Atât comandantul Penitenciarului Iași, cât și soția sa recunosc că au mai întreținut relații și cu familia deținutului Cohn Strul, de la care au primit suma de 200 lei în cursul anului 1960, lucru ce este confirmat și prin declarațiile numiților Cohn Rita, Cohn Strul și Cohn Rifca.

Cohn Strul și-a executat în întregime pedeapsa în Iași. Tot ei mai recunosc că au primit și de la soția deținutului Bercovici Bercu, în cursul anului 1959-1960, suma de 900 lei, precum și stofă pentru un costum de haine pe care și le-a confecționat cpt. Rahotă Crăciun și una pereche de cercei de aur. De menționat este faptul că în primăvara acestui an aflând despre faptul că se face cercetări, au vândut acest costum la talcioc pentru suma de 5-600 lei. Acest deținut deși avea 20 ani i.c. [închisoare corecțională – n.n.] totuși a fost scos la muncă, bucurându-se de condițional. De la familia deținutului Rusu Teodor ambii mai recunosc că au primit două sticle de vin. În plus cpt. Rahotă Crăciun mai arată că soția sa a primit o oarecare sumă de bani și de la familia deținutului Soltu Gheorghe. Atât comandantul penitenciarului, cât și soția sa mai recunosc că au întreținut relații amicale cu familiile unor deținuți ca Vrănescu Ilie și Obriște Anton, cu care mergeau împreună la petreceri. De asemenea, de la aceste familii au cumpărat și diverse obiecte de uz casnic, lucru ce este confirmat și prin declarațiile martorilor Obriște Olga, Vrănescu Ilie și Vrănescu Eugenia. Din declarațiile unor martori ca : Hrescu Segal, Obriște Olga, Schwartz Ițic-Burah și alții rezultă că soția comandantului Penitenciarului Iași a primit sume de bani și obiecte de valoare și de la familiile altor deținuți ca : Goldner Marcu, Sleier Marcu și Schwartz Artur. Cu ocazia anchetării numiților Rahotă Crăciun și Rahotă Vasilica a mai rezultat din declarațiile lor că și serg.-maj. Dăscăleanu Ion de la penit. Iași a primit mită de la numita Himelbrand Maria, care i-a dat o pereche de cercei de aur. Despre acesta mai sunt unele semnalări că obișnuiește să primească și bani de la familiile deținuților. Pentru aceste fapte, Dir. reg. MAI a propus arestarea și trimiterea în judecată a cpt. Rahotă Crăciun, a soției sale Rahotă Vasilica și a numitelor Roșu Enta și Himelbrand Maria, pentru săvârșirea infracțiunilor de luare și dare de mită p.p. de art. 250 și 251 c.p. și extinderea cercetărilor asupra serg.-maj. Dăscăleanu Ion, iar în raport de rezultat să propună măsurile corespunzătoare. Față de cele de mai sus, propunem : 1. A se aproba scoaterea din MAI a cpt. Rahotă Crăciun, arestarea și trimiterea lui în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de luare de mită p.p. de art. 251 c.p. 2. Arestarea și trimiterea în judecată a numitei Rahotă Vasilica pentru săvârșirea infracțiunii de trafice de influență p.p. de art. 252 c.p. 3. Arestarea și trimiterea în judecată a numitelor Roșu Enta și Himelbrand Maria pentru săvârșirea infracțiunii de dare de mită p.p. de către 250 c.p. 4. Adâncirea anchetei pentru stabilirea elementelor care au mai dat mită și în raport de rezultat să se treacă la arestarea lor. 5. Extinderea anchetei asupra serg.-maj. Dăscăleanu Ion și în funcție de rezultat, dir. reg. MAI Iași să ia măsurile corespunzătoare¹.

În 1962, Tribunalul Militar Iași l-a condamnat pe căpitanul Rahotă Crăciun la 8 ani închisoare corecțională, 4 ani interdicție corecțională pentru delictul de luare de mită și la 2 ani închisoare corecțională pentru călcare de consemn.

În conformitate cu articolul nr. 62 din Codul penal, instanța militară a hotărât degradarea militară a ofițerului și l-a supus la 800 de lei cheltuieli de judecată. De asemenea, tribunalul a dispus ca Rahotă să execute pedeapsa cea mai gravă :

Sus-numitul a fost condamnat pentru faptul că în luna martie 1959 a primit direct de la coinculpata Donenfeld Șarlota suma de 1.000 de lei pentru a-l transfera pe soțul acesteia din Penitenciarul Iași și indirect prin intermediul soției sale, coinculpata Rahotă Vasilica, bani și alte obiecte de valoare de la coinculpății : Roșu Enta, Bercovici Adela, Himelbrand

1. „Referatul MAI nr. 23207/05.09.1961 privind rezultatul cercetărilor în cazul comandantului Penitenciarului Iași – cpt. Rahotă Crăciun și a soției sale Rahotă Vasilica”, document întocmit și semnat de locotenent-colonelul Gheorghe Alexandrescu, șef al Serviciului II din Direcția a VIII-a Anchete penale din MAI, colonelul Francisc Butyka, șef al Direcției a VIII-a Anchete penale din MAI, căpitanul Dumitru Dumitrescu, anchetator penal de Securitate în Direcția a VIII-a Anchete penale din MAI. AANP, fond Cadre, d.p. nr. R-1269, dosar nepaginat.

Maria, Soitu Nina și Cohn Gherson cu același scop și pentru faptul că în primăvara anului 1960 și-a călcat consemnul. Cu drept de recurs în termen de 10 zile de la comunicare. Dată și citită în ședința publică astăzi, 25 mai 1962¹.

Hotărârea a rămas definitivă prin respingerea recursului de către Tribunalul Militar al Regiunii Militare București prin decizia nr. 508 din 30 iulie 1962.

În urma condamnării primite, la data de 15 septembrie 1964, prin ordinul ministrului Afacerilor Interne nr. 4097, căpitanul (r) de penitenciare Crăciun Rahotă a fost degradat militar.

Grade succesive : sublocotenent (nov. 1951) ; locotenent (nov. 1953) ; locotenent-major (nov. 1956) ; căpitan (nov. 1959).

Decorații : medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat” (1959).

Pedepse : „ordin observator” pentru netrimiteră la timp a dărilor de seamă cu realizările fizice și financiare obținute din prestări de servicii de Penitenciarul Iași (iun. 1958) ; „observare scrisă” pentru că a aprobat sacrificarea unui porc din gospodăria ajutoare a Penitenciarului Iași în vederea petrecerii de Revelion și valorificarea celor 51 kg de carne obținute la prețul de 8,5 lei/kg (aug. 1959) ; 5 zile de arest la domiciliu pentru pierderea unui regulament de către un subordonat (mart. 1960) ; 10 zile de arest la garnizoană – pedeapsă dată de ministrul adjunct al Afacerilor Interne, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie (aug. 1960) ; „muștrare scrisă” pentru că a transferat la Colonia de Muncă Crâșcior/formațiunea 0331 pe deținutul de drept comun Gheorghe Negru, care era inapt pentru muncă (oct. 1960) ; „observare” pentru lipsuri constate pe linie de pază și regim în Penitenciarul Iași (mai 1960) ; 5 zile de arest cu prestarea serviciului pentru neexecutare de ordin – a încadrat un sergent reangajat care nu avea 7 clase elementare, contrar Ordinului nr. 2077/21 octombrie 1960 al Direcției Cadre din MAI, care interzicea încadrarea în corpul sergenților reangajați a candidaților ce nu au minim 7 clase elementare (mart. 1961) ; 5 zile de arest la garnizoană pentru evadarea unui deținut (iun. 1960).

RAȚIU ION PASCU, locotenent, d.p. nr. 617 (n. 15 mai 1922, com. Șiclău, jud. Arad – d. 1986, mun. Arad, jud. Arad).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : lăcătuș mecanic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PSD (1946-1948) și PMR (1948-?) ; activist la Secția de Propagandă și Agitație din Comitetul Județean PMR Arad (ian. – 15 apr. 1950) ; secretar al Organizației de Bază PMR din Penitenciarul Cluj Minor (1953).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1929-1936).

Stagiu militar : Batalionul 57 Pionieri din Regimentul 7 Pionieri Radna² (apr. 1943 – 20 iul. 1946). La 30 aprilie 1944 a plecat pe Frontul de Est în Regiunea Tecuci, unde a rămas cantonat într-o comună până în mai 1944. În ziua de 23 august 1944, unitatea lui Rațiu se găsea în localitatea Agapia. Pe Frontul de Vest a plecat la începutul lunii octombrie, luând parte la luptele de pe Tisa, din Budapesta și din Cehoslovacia. A fost deconcentrat în vara anului 1946.

1. Extras din Sentința nr. 66 din 25 mai 1962 a Tribunalului Militar Iași. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. În toamna anului 1943, regimentul și-a mutat reședința în comuna Lipova.

Un referat de cadre întocmit la 26 iulie 1952 de către Direcția Cadre a DGPCUM vorbea despre activitatea ostașului Rațiu după întoarcerea armelor împotriva trupelor germane :

După retragerea de la 23 August 1944, a primit misiunea de a rămâne la un furnal de 10 tone explozibil pe care să-l arunce în aer în momentul intrării Armatei Sovietice pe acel teritoriu. Slt. Rațiu Pascu arată că după 12-14 ore de pândă a desfășurat dispozitivul de la furnal pe care la aruncat, după care a părăsit furnalul împreună cu un fruntaș. Acel furnal de explozibil se află în marginea comunei Crăcăoara Raionul Tg. Neamț, Regiunea Bacău. După părăsirea furnalului a plecat spre Piatra Frumoasă, unde a fost prins de Armata Sovietică și dus la Ruznov, de unde după 3-4 zile a fugit, întorcându-se în Lipova Arad, unde după câteva zile s-a prezentat la Regiment, cu care a plecat la 3 Octombrie 1944 pe Frontul din Apus participând la lupte în Ungaria și până în Cehoslovacia. La 1 August 1945 s-a întors în țară cu regimentul rămânând în continuarea stagiului militar până la 20 Iulie 1946, când a fost desconcentrat¹.

Studii politice : Școala Medie PMR de 3 luni (sept.-dec. 1949) ; Universitatea Serală de Marxism-Leninism din Arad (1950-1951).

Activitate profesională : zilier la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1936-1937) ; ucenic la Fabrica de mobilă și bronz „Gutman Markus” din București, str. Sfinții Apostoli, nr. 68, și detașat la un atelier al firmei din str. Emigranului, nr. 12 (1937 – dec. 1940) ; sudor electric la Uzinele „Vulcan” din București (dec. 1940 – apr. 1941, sept. 1941 – iun. 1942 și sept. 1942 – febr. 1943) ; sudor la Atelierul Ilva din București, Aleea Grand, nr. 52 (mai-aug. 1941 și iun.-sept. 1942) ; lăcătuș la Industria Lemnului din comuna Budila (febr.-mart. 1943) ; sudor la Uzinele Textile „30 Decembrie” din Arad (aug. 1946 – sept. 1949). La 15 aprilie 1950, la recomandarea Județenei PMR Arad, a fost încadrat în DGP și repartizat în funcția de educator politic la Penitenciarul Arad (15 apr. 1950 – 25 iun. 1951 și febr. – 1 iul. 1952) ; lector și director al Școlii de Educatori din DGPCUM – București, str. Caimatei, nr. 10 (25 iun. – nov. 1951).

La 15 noiembrie 1950, Direcția Cadre a DGP a vrut să-l detașeze în funcția de comandant al Coloniei de muncă MAI Baia Sprie, în locul directorului Mihai David (destituit cu câteva zile în urmă), emițând și o decizie în acest sens, însă a revenit la scurt timp asupra hotărârii și l-a menținut în continuare la Penitenciarul Arad în funcția de educator (în data de 27 noiembrie 1950, la Colonia de Muncă MAI Baia Sprie a fost numit în funcția de comandant Vanciu T. Constantin).

Ofițer la Biroul Învățământ din Direcția Cadre a DGPCUM (nov. – 5 dec. 1951) ; lector politic la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (5 dec. 1951 – 7 ian. 1952).

Educator și responsabil cu școala profesională de calificare a minorilor de pe lângă penitenciar (1 iul. 1952 – 18 apr. 1953), comandant (18 apr. – nov. 1953), locțiitor comandant pentru pază și regim (nov. 1953 – oct. 1954) și educator la Penitenciarul Cluj Minori (oct. 1954 – 31 mai 1955).

În dosarul personal al ofițerului se regăsesc o serie de declarații ale unor cadre militare din penitenciarele Cluj Minori și Cluj Tribunal, dar și din cadrul Direcției Regionale MAI Cluj, în care se face referire la bețiile și scandalurile provocate de locotenentul Rațiu în barurile și bufetele din orașul Cluj. În urma acestor abateri, comandantul Penitenciarului Cluj Minori, locotenentul-major Coșeru Vasile, a propus Serviciului Cadre din DPLC trecerea în rezervă și scoaterea din MAI ca necorespunzător a ofițerului Pascu Rațiu, precum și trimiterea lui în fața organelor de justiție militară.

1. Referatul de cadre este semnat de sublocotenentul Cicerone Rădulescu, instructor cadre în Direcția Cadre a DGPCUM. AANP, fond Cadre, d.p. nr. R-617, dosar nepaginat.

A fost trecut în rezervă ca necorespunzător la 31 mai 1955.

Elocvență pentru exemplificarea abaterilor locotenentului Rațiu este o referință dată la 18 martie 1955 de către locuitorul politic al Penitenciarului Cluj Minori, sublocotenentul Ioan Baci, în care se menționa :

Aceste abateri grave de la disciplina și ordinea militară sau repetat de mai multe ori atât în timpul serviciului, cât și afară cu populația civilă, ca de exemplu : în anul 1954 a lipsit nemotivat de la serviciu de mai multe ori mergând la bufet și cârciumă prin oraș și la prieteni ai dănsului unde se lua la ceartă cu locatari din curtea respectivă, spunându-le că el este ofițer de Securitate și ia amenințat cu pistolul și că îi va ridica și pe ei cum la ridicat și pe un profesor fost locatar tot în acea curte, pentru aceste fapte locatari din aceea curte sau adresat la conducerea unității cu plângeri și note informative care sau trimis Serviciului Cadre de către fostul comandant. (...) Deasemeni tot în anul 1954 au fost cazuri de mai multe ori când a doua zi nu mai putea veni la serviciu pentru motivul că se îmbăta și nu mai putea face serviciul, ca de exemplu în anul 1954, luna noiembrie, a lipsit nemotivat de la serviciu două zile ducându-se prin oraș și sa îmbătat prin bufete și cârciumi pe urmă sa bătut și cu civili.

După câteva zile de la referința dată de sublocotenentul Baci, Secția I de Miliție Cluj trimitea pe adresa Penitenciarului Cluj Minori din str. Mihail Kogălniceanu, nr. 10, o notă în care îl anunța pe comandantul unității că în noaptea de 20 spre 21 martie 1955 organele de pază și ordine ale Secției I l-au găsit pe locotenentul Pascu Rațiu în „completă stare de ebrietate, conturbând liniștea publică” :

Întrucât Lt. Rațiu nu este la prima abatere de acest fel, rugăm a ne comunica toate datele lui de stare civilă, spre ai putea încheia acte în baza cărora urmează a fi sancționat potrivit legilor în vigoare. Facem preciziunea că Lt. Rațiu a refuzat în mod categoric să se legitimeze org. noastre de Miliție, mergând până la amenințări împotriva lor și că organele noastre știu care cine este el și că are să le aranjeze, să le dea afară din serviciu¹.

Grade successive : sublocotenent (1 iul. 1951); locotenent (1954).

RĂDESCU SEBASTIAN, angajat civil.

Activitate profesională : medic în Serviciul sanitar din DGP (6 sept. 1971).

RĂDULESCU CONSTANTIN, angajat civil.

Activitate profesională : inspector învățământ în Serviciul cultural-educativ din DGPCM (1965 – mai 1966).

RĂDULESCU DAN, angajat civil.

Activitate profesională : inginer la Direcția economică a DGPCM (1961).

ROSENZVEIG ESTERA (STELA)², angajat civil (n. 20 mart. 1920, mun. București – d. 31 oct. 1995, orașul Otopeni, jud. Ilfov).

Naționalitatea : evreiască.

Originea și apartenența socială : mic meseriaș.

-
1. Nota nr. 1/2217 din 21 martie 1955, document semnat de comandantul Secției I Miliție din Cluj și de șeful Grupei secretariat. *Ibidem*, dosar nepăgănat.
 2. Anterior a mai purtat numele foștilor soți : Alterescu și Weissman.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: funcționară.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membră în PCdR din 1940. În perioada 1936-1940 a desfășurat activitate ilegală politică în cadrul UTdC, ceea ce a condus la arestarea împreună cu soțul ei, Puiu Alterescu (ulterior soțul va fi internat în lagăr); secretară a organizației de bază PMR nr. 4 din DGPCUM (1952).

Studii civile: studii medii.

Activitate profesională: casieră la diferite farmacii din București (1935-1937); funcționară la fabricile de tricotaje „Lunița” și „Samary” din București (1937 – oct. 1944).

La 1 august 1940 a fost arestată împreună cu soțul ei, Puiu Alterescu, Bitzi Singer, Nicolae Ceaușescu și Vasile Tudose. A fost eliberată după 3 zile, însă unora dintre tovarășii săi li s-au înaintat actele de trimitere în judecată pentru activitate comunistă ilegală.

Secretară la Sanatoriul „Victoria” din București, patronat de un fost cumnat de-al ei, dr. H. Alterescu (nov. 1944-1945). În 1945 a fost trimisă de partid la DGP, unde a fost încadrată ca funcționară. În 1952 deținea funcția de contabil principal la Serviciul Contabilitate din DGPCUM. În prima jumătate a anilor '40 a divorțat de soțul ei, Puiu Alterescu, iar după terminarea războiului se va recăsători cu Matei Weissman din Brașov, vechi simpatizant al Mișcării Sioniste, dar de care va divorța în 1949¹.

La 11 ianuarie 1952, Estera Rosenzweig a completat o fișă de evidență a ilegalistilor întocmită de către Secția Cadre a CC al PMR, în care la rubrica *ce muncă a făcut sau ce sprijin a dat partidului și mișcării muncitorești*, menționa:

Până în 1940 am strâns cotizații, am ieșit la împrăștiert, inscripții. Din iulie 1940, cu ocazia plecării unor tovi. în URSS (Basarabia), mi s-a dat muncă în Raionul de Negru [sectorul Negru – n.n.]. În timpul războiului am lucrat pe linie de afișare, ținând legătura cu familiile internaților din lagăre².

De asemenea, în același document mai preciza că legăturile sale superioare de partid au fost: Coca (Roza) Fischer (în perioada 1937-1940), Olga Nemeti, Dascălu R. și Sulamita Constantinescu (în perioada 1940-1944).

În ianuarie 1952, Estera Rosenzweig locuia în București pe strada Ion Vidu, nr. 12 (strada se afla în apropierea Pieței Universității; în prezent artera nu mai există).

Decorații: medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (?).

ROȘU MARGHIOALA NICOLAE, angajat civil, d.p. nr. 1804 (n. 26 apr. 1925, satul Colibași, com. Râmnicelu, jud. Buzău – d. 9 febr. 2000, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: croitor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru ARLUS (?); membru PCR din 1966.

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1932-1939); Școala Medie Muncitorească nr. 4 MAI din București, secția umanistică (1957-1960).

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, ff. 241-242.
2. Fișa de evidență a ilegalistilor nr. 15103 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Estera Rosenzweig la data de 11 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122352, fv. 81.

Stagiul militar : Regimentul 5 Pionieri Bacău (1 nov. 1947 – 1 oct. 1949).

Studii militare : Școala de Ofițeri de Miliție Judiciară din Alexandria (15 oct. 1949 – 30 mart. 1950). Nu a absolvit cursurile acestei instituții militare de învățământ deoarece a fost exmatriculat fără a i se comunica motivul. Cerând explicații conducerii MAI, i s-a transmis că a fost o greșeală de interpretare a situației sale (a fost acuzat că s-a logodit cu fiica unui fost negustor din Râmnicu Sărat – Lenuța Neculcea). Într-o autobiografie dată la 10 decembrie 1955, locotenentul Roșu aducea la lumină față de acest episod din viața sa :

Acest lucru a fost raportat de subsemnatul Generalului Seciu [la acea dată generalul-maior de Miliție Ștefan Seciu deținea funcția de locțiitor politic al DGM și șef al Direcției Politice din DGM – n.n.] *locțiitor politic în acea vreme peste trupele MAI dar nu a putut să-mi rezolve situația întrucât a fost arestat. Am raportat și cadrelor din DGM dar nu mi-a venit nici un răspuns* [subliniere în textul original – n.n.]. În această situație am înaintat actele la Penitenciarul Văcărești, solicitând un post de milițian și cerând să mi se verifice și situația pentru care am fost eliminat din școala Alexandria. Lt. Col. Popa Isaia mi-a comunicat că situația mea a fost clarificată din acest punct de vedere¹.

Școala de Secretari/Referenți de Grefă de pe lângă Penitenciarul Jilava (1 sept. – 1 oct. 1950).

Studii politice : curs de propagandiști la Școala de Partid din Otopeni (aug. 1965).

Activitate profesională : ucenic la Atelierul de croitorie al patronului Herman Halanay din Râmnicu Sărat, str. Victoriei, nr. 71 (nov. 1939 – oct. 1940); ucenic la Atelierul de croitorie al patronului Grigore Dragomirescu din Râmnicu Sărat, str. Primăriei, nr. 2 (oct. 1940 – oct. 1941); ucenic la Atelierul de croitorie al patronului Zamfir Rădulescu din Râmnicu Sărat, str. Victoriei, nr. 178 (oct.-nov. 1941); ucenic la Atelierul de croitorie al patronului Stan Chiorpec din Râmnicu Sărat (nov. 1941 – oct. 1943 și apr. 1944 – mai 1947); croitor la Atelierul de croitorie al patronului Aurel Mihăescu din Râmnicu Sărat, str. Victoriei, nr. 196 (oct. 1943 – ian. 1944); croitor la patronul Nicolae Stroe din orașul Brașov, str. Carol, nr. 61 (ian. – apr. 1944); croitor la Academia Română de Croitorie din București, str. Halebilor, nr. 7 (mai – 1 nov. 1947); croitor la Atelierul de croitorie al patronului Gheorghe Costandache din Râmnicu Sărat, strada Victoriei, nr. 88 (1 apr. – 1 iun. 1950).

La 1 iunie 1950, a fost încadrat ca gardian la Penitenciarul Văcărești în funcția de lucrător evidență (1 iun. – 1 sept. 1950); secretar de grefă la Penitenciarul Jilava (1 oct. 1950 – 10 apr. 1951); secretar de grefă la Penitenciarul Mărgineni (10 apr. 1951 – 15 ian. 1953); șef al Biroului II din Secția evidență a Serviciului Penitenciare din MAI (15 ian. – oct. 1953); șef de Birou în Serviciul Evidență din DIP – UM 0618 București (oct. 1953 – 1 nov. 1954); șef al Biroului Evidență Minori din Serviciul Colonii Minori al DPLC (1 nov. 1954 – 30 iun. 1956).

La 30 iunie 1956, ca urmare a reducerilor de efective din MAI, a fost trecut în rezervă prin ordinul MAI nr. 3271. A rămas în continuare în DGPCM ca angajat civil la Serviciul Colonii Minori/Serviciul Reeducări Minori, ocupând următoarele funcții : referent tehnic I (1 iul. – 1 oct. 1956), statistician plasare II (1 oct. 1956 – 1 apr. 1960) și lucrător principal evidență minori (1 apr. 1960 – 1 nov. 1961).

Într-o caracterizare din noiembrie 1957 semnată de către șeful Serviciului Reeducări Minori din DGPCM, locotenent-colonelul Cosma Augustin, erau laudate calitățile sale de bun organizator :

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. R-1804, dosar nepaginat.

În mutațiile ce intervin în situația minorilor internați nu s-au constatat niciodată defecțiuni, astfel că putem oricând prezenta date reale. S-a ajuns la acest rezultat ca urmare a faptului că tov. Roșu Nicolae a propus o serie de modificări și simplificări în formularistica evidenței precum și în lucrările de evidență în conformitate cu necesitățile reale ale muncii. În activitatea sa de teren, în afară de îndrumările specifice muncii de evidență, a punctelor de primire și a coloniilor, pe care le-a dat în mod clar și cu urmări pozitive pentru lucrătorii de evidență din colonii, a contribuit și la o serie de acțiuni gospodărești, în special în unitățile care prezentau defecțiuni pe această linie, împrejurări în care a dat dovadă de bună orientare, energie și mult interes. Așa s-a întâmplat spre exemplu la Punctul de Primire Dej, la colonia Brâncovenești, la colonia Tg. Ocna. În împrejurările când plasarea minorilor în producție a fost îngreunată de unele defecțiuni ivite în serviciu din cauza unor concedii de boală neprevăzute, tov. Roșu Nicolae s-a preocupat și de această problemă care nu suferea amânare, având și aci rezultate bune. În serviciu are o atitudine demnă și corectă, este respectat, stimat de restul tovarășilor¹.

Inspector principal la Serviciul Evidență Deținuți din DGPCM (1 nov. 1961 – 1 oct. 1964); șef al Biroului Evidență Deținuți din Colonia de Muncă Periș/formațiunea 0876 (1 oct. 1964 – 1 aug. 1967). La 1 august 1967, această colonie de muncă a fost desființată și transformată în secție exterioară pendinte de Penitenciarul Văcărești. Cu această ocazie, Nicolae Roșu a fost readus în aparatul central al DGP la Serviciul Personal, în funcția de inspector principal personal (1 aug. 1967 – 1 oct. 1969); inspector principal evidență deținuți la Serviciul Evidență Deținuți din Direcția Pază a DGP (1 oct. 1969 – 1 aug. 1973); inspector principal penitenciare în Compartimentul Evidență Deținuți din Direcția Pază a DGP (1 aug. 1973 – 1 iul. 1977); inspector principal penitenciare în Compartimentul Evidență Operativă din Serviciul Pază, Regim și Evidență Operativă al DGP (1 iul. 1977 – 1981).

În „aprecierea” întocmită de superiorii angajatului civil Nicolae Roșu pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1978 se menționa buna pregătire profesională în funcția pe care o ocupa la acea dată:

În activitatea pe care a desfășurat-o în anul 1978, a depus eforturi susținute, uneori, chiar peste orele de program, reușind să țină la zi operațiunile determinate de schimbările survenite în situația juridică a deținuților, transferarea sau punerea în libertate a acestora, precum și soluționarea la timp a cererilor oamenilor muncii, deținuților și organizațiilor socialiste, care i-au fost încredințate. Pe lângă aceasta, la rezolvarea lucrărilor ce i-au revenit, a dovedit răspundere și operativitate, neînregistrându-se cazuri de întârzieri față de termenele de soluționare².

Soția sa, Maria Roșu, a fost angajat civil la Colonia de Minore Roșu (1959- 1961) și Penitenciarul Văcărești (1961-1972).

Grade succesive: sublocotenent (10 oct. 1950); locotenent (1 iul. 1953).

Pedepse: „muștrare” pentru lipsă de control asupra deținuților și a dosarelor acestora, lucru ce a condus la evadarea deținutului Vasile Grigore din Penitenciarul Mărgineni (aug. 1951); 2 zile de arest pentru că nu a pus mențiunea „strict secret” pe o adresă a Serviciului Penitenciare din MAI expediată către Penitenciarul Timișoara (ian. 1953); „muștrare scrisă” pentru că nu a raportat la timp un accident de muncă (oct. 1965).

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Pentru munca depusă în această perioadă de timp, superiorul său direct, colonelul Spiridon Corobea, șef al Serviciului Pază, Regim și Evidență Operativă din DGP, i-a acordat la data de 5 ianuarie 1978 calificativul „foarte bine”. *Ibidem*, dosar nepaginat.

ROTTENBERG LEON, angajat civil (n. 1 oct. 1904, com. Căiuți, jud. Bacău).

Naționalitatea : română.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tehnician metal.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: La 15 ianuarie 1952, Leon Rottenberg a completat o fișă de evidență a ilegalistilor întocmită de Secția Cadre a CC al PMR în care preciza că înainte de 23 august 1944 a fost „simpatizant din totdeauna al mișcării muncitorești”, sprijinind mișcarea comunistă ilegală astfel :

Am luat parte la manifestație și am contribuit moral și material de câte ori mi s-a ivit ocazia. În București am adăpostit un tov. ilegalist, fapt pentru care am fost cercetat la Siguranța Generală împreună cu mama mea¹.

În același document, Rottenberg preciza că în perioada ilegalității PCR a avut legături de partid cu un anume Goldman (zis „Kahane”), pe care l-ar fi adăpostit în propria-i casă. Acest Goldman ar fi fost prins în 1923 și omorât la Siguranță.

La rubrica *dacă mai are ceva de adăugat în afară de întrebările cuprinse în fișă*, Leon Rottenberg a scris :

Fiind orfan de războiu de la vârsta de 12 ani și în calitate de cel mai mare dintre frați, am fost obligat să muncesc de la această vârstă pentru a-mi ajuta familia².

Activitate profesională : referent tehnic în DGP (1950-1952). În ianuarie 1952, Rottenberg locuia în București pe str. I.L. Caragiale, nr. 12 A.

1. Fișă de evidență a ilegalistilor nr. 15115 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Leon Rotteneberg la data de 15 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122351, fv. 61.

2. *Ibidem*.

S

SEBE PETRE GEORGETA¹, angajat civil, d.p. nr. 4569 (n. 19 mart. 1930, mun. București – d. 24 ian. 1995, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : funcționar.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră UAER din 1946 și membră UTM din 1947; membră în Comitetul UTM din DGP (1950-1951); membră în Biroul Comitetului UTM din DLCM (1953), membră PMR din 1954; membră în Comitetul de Partid din DGP (1969-1970).

Studii civile : 5 clase la Școala Primară din cartierul Giulești (sept. 1937 – iun. 1942); Liceul Comercial „Doamna Stanca” din București/Școala Medie Tehnică de Administrație Economică nr. 4 din București (15 sept. 1942 – 15 iun. 1950); curs scurt la Școala de Planificare a MAI (ian.-mai 1951).

Activitate profesională : la 1 august 1950 a fost încadrată la Direcția Unităților de Muncă din MAI în funcția de ajutor contabil (1 aug. 1950 – 1 ian. 1951); contabil II la Serviciul Planificare din DGPCUM (mai 1951 – oct. 1952); contabilă la Secția Planificare din DLCM (nov. 1952 – 1 nov. 1954).

Într-o caracterizare întocmită de Serviciul Cadre din DLCM în 1953, conducerea acestui serviciu propunea șefului DLCM să aprobe eliberarea unei perechi de pantofi, contra cost, din expoziția DLCM pentru „bunele rezultate obținute în muncă” :

Față de rezultatele bune obținute în muncă de tovarășa și ținând cont de posibilitățile de creștere, merită a fi stimulată în muncă și propunem a se aproba ca Serviciul Producție să elibereze contra cost una pereche pantofi de damă din expoziția Direcției Lagăre și Colonii de Muncă².

Referent tehnic la Serviciul Producție din DPLC (1 nov. 1954 – 30 iun. 1956); referent tehnic II și tehnician la Serviciul Aprovizionare și Desfacere din DGPCM (1 iul. 1956 –

1. În 1954 s-a căsătorit cu Nicolae Victor Sebe (n. 8 sept. 1929), de profesie strungar, component al echipei de rugby Dinamo București (1950-1966), ofițer MAI la UM 0111 București (1960) și ofițer superior de Securitate în Comandamentul Trupelor de Securitate (1975). Anterior căsătoriei a purtat numele de Georgeta Teodorescu Petre.
2. „Caracterizare asupra angajatei civile Teodorescu P. Georgeta, contabilă la Secția Planificare”, document semnat de către șeful Serviciului Cadre din DLCM, maiorul Nicolae Stanciu, și de către locotenentul-major Gheorghe Alexandrescu, locțiitor al șefului Biroului I din același serviciu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-4569, dosar nepaginat.

1 iun. 1958); economist (1 iun. 1958 – 1 aug. 1960) și merceolog principal la Direcția economică din DGPCM (1 aug. 1960 – 1 sept. 1965 și 1 iun. 1966 – 1 oct. 1969); merceolog I la Direcția industrială din DGPCM (1 sept. 1965 – 1 iun. 1966).

Tehnician I la Serviciul Aprovizionare-Desfacere din Direcția economică a DGP (1 oct. 1969 – aug. 1973); tehnician principal la Compartimentul Aprovizionare-Desfacere din Direcția economică a DGP (aug. 1973 – iul. 1977).

Aprecierea anuală întocmită pentru 1973 evidențiază aportul adus de Georgeta Sebe la realizarea bunei aprovizionări a unităților exterioare ale DGP cu materiale textile, produse agroalimentare și carburanți:

Este un cadru care se preocupă pentru însușirea cunoștințelor teoretice și practice având rezultate foarte bune la învățământul profesional și de partid. Din această cauză și în activitatea practică este preocupată de îmbunătățirea continuă a activității sale și a unităților, contribuind la asigurarea unor importante cantități de materiale. Participă alături de unități la acțiunile de contractare a materiei prime, urmărește modificările planului de aprovizionare care ajută realizarea producției și ține legătura cu ministerele producătoare și centralele industriale adaptând în permanență repartițiile de materiale cu nevoile curente¹.

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, Direcția economică din DGP a fost desființată, iar Georgeta Sebe a rămas în continuare în funcția de tehnician principal pe probleme de aprovizionare la Serviciul economic din DGP (iul. 1977 – 1 mai 1987).

În această funcție s-a ocupat de problemele de aprovizionare tehnico-materială a unităților cu țesături, produse chimice și petroliere.

A fost pensionată pentru limită de vârstă, la cerere, prin Ordinul DGP nr. S/176 din 1 mai 1987.

Georgeta Sebe a avut doi frați și o soră. Unul dintre frați, Vasile P. Teodorescu (n. 28 febr. 1932, mun. București), a fost ofițer superior în MFA (1970), iar cel de-al doilea, Gheorghe Teodorescu (n. 27 iun. 1937, mun. București), a fost ofițer de Securitate la CSS (1970).

Decorații: medalia „Muncii” (1959); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971).

SEICU (SICU) GHEORGHE GRIGORE, căpitan, d.p. nr. 4471 (n. 13 mai 1927, com. Probota, jud. Iași – d. 1997).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru în Organizația Tineretului Sătesc din comuna natală (1948-1949); membru UTM (1949). În 1960, căpitanul Seicu a cerut să fie primit în partid, însă adeziunea i-a fost infirmată deoarece tatăl său fusese cuzist, iar socrul său făcuse politică țărănistă în perioada interbelică.

Studii civile: 7 clase în comuna natală (1934-1941); Liceul nr. 1 „Mihail Sadoveanu” din Iași, secția reală (1962-1966). Diploma de bacalaureat a obținut-o în 1967.

Studii militare: Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (10 apr. 1949 – 6 mart. 1950).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească și la diferiți proprietari de pământ din comuna natală (1941 – apr. 1949); lucrător evidență deținuți la Serviciul

1. Pentru activitatea depusă în anul 1973 a obținut calificativul „foarte bine”. *Ibidem*, dosar nepaginat.

Evidență din Direcția Unităților de Muncă (10 mart. – 1 sept. 1950); secretar și comandant adjunct la Centrul de Triere Rahova din Direcția Unităților de Muncă (1 sept. 1950 – 1 iun. 1951); locțiitor comandant pentru spate și producție (1 iun. 1951 – 15 febr. 1952) și comandant la UM nr. 5 Bicaz (15 febr. – 20 iul. 1952).

Internații UM nr. 5 Bicaz au participat la construcția liniei de cale ferată Tarcău-Bicaz, la construcția Fabricii de Cement și a Hidrocentralei „Vladimir Ilici Lenin” de la Bicaz; comandant la Colonia de Muncă Pieptănari – subunitate aflată în subordinea Penitenciarului Văcărești (20 iul. 1952 – 10 apr. 1953). La această colonie de muncă, deținuții din subordinea lui Seicu au fost utilizați pentru construcția Fabricii „Tudor Vladimirescu” din București (viitoare „Autobuzul”); locțiitor comandant pentru pază și regim la Colonia de Muncă Simeria/formațiunea 0880 (10 apr. 1953 – apr. 1954). Ca urmare a desființării formațiunii 0880 Simeria (aprilie 1954) a fost mutat în funcția de șef al Biroului Pază și Regim din Penitenciarul Gherla/formațiunea 0606 (1 mai 1954 – mart. 1955); locțiitor al comandantului pentru pază și regim la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 (1 apr. 1955 – 1 mart. 1957). A fost retrogradat din funcția de locțiitor al comandantului și trecut sub comandă din următoarele motive: nu a executat controale organizate asupra modului de desfășurare a muncii pe linie de pază și regim în secțiile formațiunii; controale superficiale; organizarea slabă a pazei, ceea ce a condus la o evadare; comoditate și dezinteres în muncă; ofițer de serviciu prim și ajutor de serviciu al comandantului la Penitenciarul Roman (1 mart. 1957 – 1 apr. 1958); ofițer de serviciu prim, comandant al Secției „Bac” (1 mai – 1 nov. 1958) și locțiitor comandant pentru pază și regim la Colonia de Muncă Tulcea/formațiunea 0971 (1 nov. 1958 – 1 mart. 1959). La 1 martie 1959, prin ordinul MAI nr. 01383, formațiunea 0971 Tulcea a fost desființată și transformată în secție pendinte de Penitenciarul Tulcea. În urma acestei reorganizări, căpitanul Seicu a fost numit în funcția de locțiitor al comandantului pentru pază și regim la Penitenciarul Tulcea¹ (1 mart. 1959 – 1 sept. 1961); la dispoziția DGPCM (1 sept. – 1 nov. 1961); ofițer de serviciu prim operativ la Colonia de Muncă Carasu/formațiunea 0869 Medgidia (1 nov. 1961 – 1 mai 1962); șef al Secției „GAS Bucium” (1 mai 1962 – 1 ian. 1964), ofițer de serviciu prim (1 ian. 1964 – 1 dec. 1970), inspector cu pregătirea militară și de specialitate (1 dec. 1970 – 1 ian. 1972), inspector principal (1 ian. 1972 – 1 aug. 1973) și ofițer operativ principal – educator deținuți la Penitenciarul Iași (1 aug. 1973 – 30 iul. 1977).

Grade succesive: sublocotenent (mart. 1950); locotenent (febr. 1952); locotenent-major (aug. 1954); căpitan (aug. 1958). În 1963 și 1965 a susținut de două ori examenul pentru acordarea gradului de maior, însă a fost declarat respins.

O notă-raport nedatată întocmită de Serviciul Personal și Învățământ din DGP prezenta conducerii Direcției motivele pentru care căpitanul Seicu nu mai putea fi avansat în grad:

Căpitanul Sicu Grigore s-a adresat cu un raport Secției militare a CC al PCR prin care arată că lucrează în unitățile noastre de 23 ani, iar în munca practică, cu toate că s-a străduit și a obținut rezultate corespunzătoare, nu a reușit să fie avansat la gradul următor. Funcția de inspector principal cultural-educativ în care-și desfășoară activitatea profesională a ofițerului este prevăzută cu gradul de maior. A fost avansat la gradul de căpitan la 23.08.1958, iar după expirarea stagiului minim, a susținut în două rânduri examenul pentru gradul următor, însă de fiecare dată a fost declarat nereușit. Statutul corpului ofițerilor precizează că ofițerii care s-au prezentat la examenul de maior și nu l-au promovat, au dreptul să susțină acest examen încă o dată în următorii ani. Deci cpt. Sicu Grigore a dat examen de două ori

1. În perioada 1 martie – 10 octombrie 1960 a deținut provizoriu funcția de comandant al Penitenciarului Tulcea.

pentru grad, a pierdut dreptul de a mai susține încă o dată examenul, așa cum este prevăzut în prevederile art. 13 litera „b” alineatul 3 din statutul corpului ofițerilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Miniștri. Menționăm că ofițerul în ultimii doi ani s-a mai adresat de câteva ori conducerii Ministerului de Interne și DGP prin care a cerut același lucru, comunicându-i-se de fiecare dată răspunsul convenit. Cpt. Sicu Grigore este în vârstă de 46 ani, căsătorit, are 4 copii, neîncadrat politic, iar ca studii posedă liceul cu diplomă de bacalaureat. În muncă depune eforturi și reușește să obțină rezultate corespunzătoare. Având în vedere cele raportate mai sus, opinăm să-i comunicăm în scris prin conducerea unității rezultatul în lumina dispozițiilor în vigoare¹.

Decorații: medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1966); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1970) și I (1975).

Pedepse: „mustrare scrisă” pentru interpretarea nejustă a ordinelor și pentru persecutarea sergentului-major Sebastian Scrobota (iun. 1953); menținut în grad timp de un an (începând cu data 1 august 1957) din cauza notărilor negative de la Colonia de Muncă Dăeni și Penitenciarul Roman. Superiorii săi au considerat că ofițerul a dat dovadă de lipsă de interes și comoditate față de sarcinile încredințate (dec. 1957); 5 zile de arest la garnizoană pentru că nu a controlat dosarele deținuților, precum și pentru că nu a luat măsuri de supraveghere a deținutului Teodorov N. Dumitru (sept. 1958); 5 zile de arest la garnizoană pentru evadarea unui deținut din Penitenciarul Tulcea (1960); „mustrare” pentru că nu a instruit militarii din subordine referitor la intrarea persoanelor străine în unitate (mai 1960); „observare scrisă” pentru că în timp ce se afla la comanda Penitenciarului Tulcea a manifestat pasivitate față de lipsurile subordonaților (1 dec. 1960); „mustrare” pentru lipsuri în activitatea profesională (nov. 1961); „observare” pentru lovirea unui deținut (sept. 1967); „mustrare” pentru că a obținut media 4,60 la examenul pentru pregătirea militară și de serviciu pe anul 1962 (febr. 1962); 3 zile de arest la domiciliu pentru armament murdar găsit la Secția „Bucium” (mart. 1963); „mustrare” pentru lipsă de control asupra subordonaților (apr. 1963); 4 zile de arest la garnizoană pentru nerespectarea atribuțiilor de serviciu (oct. 1964); „avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce ocupă” pentru lipsă de exigență față de subordonați, lucru ce a condus la evadarea a doi deținuți (oct. 1967); 10 zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru acuze nefondate aduse locțiitorului comandantului pentru servicii, colonelul Goagăra Petrance (1976).

SILIȘTEANU PAVEL, locotenent-major, d.p. nr. 1055.

Activitate profesională: referent șef în DGP (? – 1 nov. 1950). La 9 decembrie 1950, în urma deciziei DGP nr. 1332, funcționarul public Pavel Silișteanu a fost transferat din aparatul central la Penitenciarul Văcărești, în funcția de șef de secție, începând cu data de 1 noiembrie 1950. La aceeași dată a fost detașat la Întreprinderea economică de stat „Munca Exterioară” din Constanța; șef al Biroului Inspecției din Colonia de Muncă nr. 2 Poarta Albă (febr. 1952); adjunct al șefului Biroului Operativ din Penitenciarul Jilava (nov. 1954).

Dosarul personal al lui Pavel Silișteanu din Arhiva ANP conține 2 file (decizia DGP nr. 1332/1950 în dublu exemplar).

Grade succesive: locotenent-major (?).

1. „Notă-raport privind avansarea în mod excepțional la gradul de maior a cpt. Sicu Grigore de la Penitenciarul Iași”; documentul poartă mențiunea „secret de serviciu” și este semnat de către colonelul Lache Baci, șeful Serviciului Personal și Învățământ din DGP. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-4471, dosar nepaginat.

SIMA TRIFU, căpitan (n. 26 dec. 1925, com. Sichevița, jud. Timiș – d. 1991, mun. Timișoara, jud. Timiș).

Activitate profesională: ofițer inferior în aparatul central al Serviciului Penitenciar din MAI (1953); comandant la Penitenciarul Oravița (1958-1961); locțiitor al comandantului pentru pază și regim la Penitenciarul Oradea (1957-1958).

SIMION FLOREA ION¹, colonel, d.p. 4759 (n. 9 iun. 1938, satul Tânganu, com. Cernica, jud. Ilfov).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: mic meseriaș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: strungar în fier.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1953 și PMR din 1958.

Studii civile: 4 clase în comuna natală și 3 clase în comuna Fundeni (1946-1953); Școala Profesională de Ucenici nr. 3 Metal de pe lângă Uzinele Metalurgice „Vasile Roaită” din București (sept. 1953 – iul. 1956); Școala Medie Muncitorească nr. 4 MAI din București (1961-1965); Facultatea de Drept, Universitatea din București, specialitatea științe juridice, cursuri fără frecvență (1968-1974); curs postuniversitar în specialitatea dreptul muncii la Facultatea de Drept, Universitatea din București (1977-1978).

Stagiu militar: Brigada de Grăniceri Oradea – UM 0213 Oradea (dec. 1958 – apr. 1959) și UM 0405 Satu Mare (apr. – 1 sept. 1959).

Studii militare: curs de pregătire lucrători de supraveghere operativă și investigații la Școala Militară de Ofițeri MAI nr. 3 din București² (1 sept. 1959 – 1 aug. 1960). La această instituție de învățământ militar a fost trimis ca urmare a aprecierii pozitive a Biroului Comitetului Raional PMR „23 August”, care, în urma ședinței de birou din 14 august 1959, a propus trimiterea militarului în termen Ion Simion la Școala Militară de Ofițeri. După câteva zile, Comandamentul Trupelor de Grăniceri și Securitate a emis ordinul de trimitere a militarului Ion Simion la școala de ofițeri.

Studii politice: Universitatea Politică și de Conducere (1980-1984).

1. Până în anul 1953 a purtat numele de Iordache Florea Ion, care i-a fost dat la declararea nașterii după prenumele bunicului său – Iordache Simion.
2. La 4 septembrie 1959, Ion Simion a semnat un angajament de confidențialitate specific candidaților propuși pentru școlile de ofițeri de Securitate. Acest tip de angajament este un document rar întâlnit în dosarele ofițerilor de Milizie sau penitenciare din Arhiva ANP, motiv pentru care îl redăm aproape integral: „Declar că am luat cunoștință de condițiunile și cerințele impuse de Ministerul Afacerilor Interne și mă angajez să urmez Școala de Ofițeri de Securitate cu durată de un an, să îndeplinesc cinstit, conștiincios și cu devotament sarcinile ce-mi revin ca elev, să respect întocmai instrucțiunile și regulamentele de funcționare a școlii. Voi considera ca sarcini de onoare misiunile ce-mi vor fi încredințate și mă oblig să le îndeplinesc întocmai și să păstrez în același timp în cel mai strict secret tot ceea ce privește sarcinile încredințate. De asemeni îmi iau angajamentul că nu voi discuta cu nimeni (soție, rude, prieteni, sau persoane din Ministerul Afacerilor Interne) caracterul și durată școlii, locul unde se află școala, tov. cu care lucrez sau îi voi cunoaște în perioada școlii. Voi arăta tuturor celor ce mă vor întreba că urmez o școală de instructori ALA. În caz că voi divulga vreun fapt din cele cunoscute de mine pe orice cale, din momentul încadrării mele în MAI, este socotit ca trădare de patrie, trecerea în slujba dușmanului și aducerea de prejudicii puterii de stat, să fiu pedepsit conform legilor în vigoare ale RPR. În caz că mă voi abate de la regulile de funcționare ale școlii, să fiu pedepsit conform regulamentelor militare. Conștient de importanța prezentului angajament, în mod liber și hotărât mă oblig să respect întocmai cele de mai sus. Drept pentru care semnez prezentul angajament”. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-4759, dosar nepaginat.

Activitate profesională : strungar la Uzinele Metalurgice „Vasile Roaită” din București (aug. 1956 – nov. 1958) ; ofițer investigator (1 aug. 1960 – 30 iun. 1961), lucrător investigații la Serviciul II (30 iun. 1961 – 31 iul. 1963) și ofițer II investigații la Biroul II din Serviciul IV al Direcției a VII-a/Direcția a IX-a MAI – UM 0123/P (31 iul. 1963 – 1 dec. 1967).

În foaia de notare întocmită pe perioada septembrie 1960 – mai 1961 de către superiori, munca sublocotenentului de Securitate Simion era apreciată ca satisfăcătoare :

Este un tovarăș inteligent, capabil, lucrează cu dragoste și s-a dovedit a fi bine inspirat în crearea unor legende în vederea rezolvării lucrărilor de investigații. În general calitatea lucrărilor de investigații efectuate de ofițer este satisfăcătoare. În problema muncii cu agentura este preocupat în permanență de acoperirea informativă a zonei în care lucrează propunând spre recrutare elemente capabile. În ceea ce privește instruirea agenturii din legătura sa, se străduiește să facă un instructaj cât mai corespunzător și la nivelul cerințelor actuale. Este punctual la întâlniri și are o atitudine principală față de agentură.

De asemenea, în foaia de notare întocmită pe perioada septembrie 1962 – 11 noiembrie 1963, activitatea lui Simion era lăudată :

În comparație cu caracterizarea anterioară, rezultatele muncii sunt mai edificatoare în sensul că a reușit să-și lărgască rețeaua informativă cu elemente mai capabile. Astfel și-a îndeplinit planul de recrutări privind agentura pe anul 1963. Agentura pe care o are în legătura sa, a reușit în bună măsură să o organizeze, recrutând rezidențe cărora urmează să le predea agenți. Agenții care nu sunt predate în rezidențe, i-a introdus în casele de întâlniri.

Nu același lucru se întâmplă în notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 decembrie 1965 – 23 iunie 1967, în care ofițerul era criticat pentru o serie de neajunsuri. Calificativul acordat de superiorii săi pentru această perioadă de timp a fost „bine”, cu recomandarea ca ofițerul să țină cont de „lipsurile” arătate în notarea de serviciu :

Dacă în general rezidentura sa funcționează bine, fapt rezultat în urma verificărilor, ofițerul mai puțin sa ocupat de rezidentul „Andone Gelu”, care nu a dat randament (din lipsă de control) o perioadă destul de mare, nu sa întâlnit cu colaboratori. În aceeași atenție va trebui să-i fie și rezidenta „Speranța” și pe care va trebui să o instruiască mai temeinic. Slabă activitate a dovedit ofițerul în crearea caselor și introducerea colaboratorilor în casă. Din cele 2 case numai una funcționează la care sunt introduși numai 4 colaboratori iar a doua casă nu sa interesat de existența ei de la recrutare. Este necesar ca până la 30 iunie 1967 să rezolve situația casei care nu funcționează și să recruteze o nouă casă de întâlniri. Ofițerul pe lângă părțile pozitive a mai manifestat și unele lipsuri. Nu a contactat în termenul fixat de 3 luni întreaga agentură.

Ofițer I personal și instructor de personal la Școala Militară de Ofițeri de Securitate nr. 1 din București (1 dec. 1967 – 1 iul. 1972) ; instructor de personal, ofițer instructor III și II (1 iul. 1972 – 1 mai 1977) și ofițer specialist III și II cadre în Serviciul Cadre din Școala Militară de Ofițeri Activi a MI din București – UM 0828 (1 mai 1977 – 1 ian. 1985) ; ofițer instructor I la Serviciul I Verificări Cunoașteri din Direcția Cadre și Învățământ a MI – UM 0694 București (1 ian. 1985 – 5 aug. 1989).

Notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie 1988 – 31 ianuarie 1989 aprecia munca depusă de ofițer în cadrul Direcției Cadre și Învățământ a MI :

A desfășurat un volum apreciabil de muncă, rezolvând cu competență profesională, discernământ, răspundere și obiectivitate lucrările ce i-au fost repartizate pentru analiză și

proponeri, privind încadrări directe, promovări, retrogradări și altele de la unitățile repartizate. S-a ocupat de actualizarea fondului de rezervă pentru funcțiile din nomenclatura conducerii ministerului, iar în cadrul colectivului care a întocmit raportul de analiză a rezervei de cadre și proiectului programului de măsuri cu privire la cunoașterea și pregătirea acestora și-a adus o contribuție importantă. De asemenea, a studiat un număr mare de dosare ale candidaților pentru instituțiile militare de învățământ și alături de alți ofițeri din serviciu s-a implicat responsabil la executarea activităților și documentelor privind selecționarea ofițerilor candidați la Academia de partid. În cadrul inspectoratelor pentru care este direcționat a efectuat frecvente deplasări rezolvând la un bun nivel problemele de cadre, realizând actualizarea cunoașterii și verificărilor pentru cadrele de conducere din nomenclatura ministerului, reușind să prezinte corect situația în documentele de cadre întocmite pe care le-a definitivat cu operativitate și la termenele stabilite¹.

În august 1989 a fost mutat în interes de serviciu de la arma securitate la arma penitenciare și numit în funcția de șef al Serviciului Cadre și Învățământ/Serviciul Personal din DGP (5 aug. 1989 – 30 nov. 1994).

Pentru activitatea depusă în anul 1991, colonelul Simion a primit calificativul „foarte bine” pentru că :

Ofițerul a acționat în mod planificat și organizat, având în permanență perspectiva evoluției efectivelor de personal din sistemul penitenciar. Împreună cu cadrele din subordine și compartimentele din unități, a luat măsuri pentru încadrarea aparatului cu personal corespunzător, potrivit criteriilor ordonate, în 1991 efectuându-se încadrarea a cca 1.600 cadre. A asigurat aplicarea unitară a normelor specifice muncii de personal, a prezentat analize și a depus un mare volum de muncă pentru soluționarea problemelor².

Între 1972 și 1987, locotenent-colonelul de Securitate Ion Simion a fost recompensat periodic de conducerea MI, pentru „rezultate bune în muncă”, cu sume cuprinse între 1.000 și 1.800 lei (totalizând 21.000 de lei).

A fost trecut în rezervă la 30 noiembrie 1994 prin Ordinul MJ nr. 1286/C.

Grade succesive : sublocotenent (1 aug. 1960) ; locotenent (23 aug. 1962) ; locotenent-major (23 aug. 1965) ; căpitan (23 aug. 1970) ; maior (23 aug. 1976) ; locotenent-colonel (23 aug. 1982) ; colonel (22 dec. 1989).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, a II-a (1965) și I (1970) ; medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (1975), a II-a (1981) și I (1986).

Pedepse : cinci zile de arest la garnizoană pentru superficialitate în muncă (iul. 1964) ; șapte zile de arest la garnizoană pentru folosirea unor metode nepermise în munca de investigații, metode care au condus la deconspirarea unei lucrări (dec. 1964) ; trei zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru neglijență în executarea îndatoririlor de serviciu (dec. 1981).

-
1. Notarea de serviciu este semnată în ziua de 12 ianuarie 1989 de către colonelul de Securitate Ioan Iosif Bocșe, șef al Serviciului I din Direcția Cadre și Învățământ a MI, cel care a propus acordarea calificativului de „foarte bine”. *Ibidem*, dosar nepaginat.
 2. Notarea de serviciu întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1991, document semnat de colonelul Ioan Chiș, șef al DGP, Adrian Duță, secretar de stat în MJ, și ministrul Justiției, Mircea Ionescu-Quintus (ofițerul a semnat pentru luarea la cunoștință a conținutului notării în data de 15 aprilie 1992). *Ibidem*, dosar nepaginat.

SOLO ALEXANDRU, angajat civil.

Activitate profesională : salariat la Secția Pregătire Profesională din Serviciul Colonii Minori al DPLC (1955).

SOVEJA N. STELUȚA (născută **ZAMFIRESCU**), căpitan, d.p. nr. 3131 (n. 27 iun. 1919, mun. Constanța, jud. Constanța – d. 1988, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitoare (tatăl a fost cazangiu).

Profesia de bază la încadrarea în MAI : muncitoare necalificată.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră PCR din 1946 ; membră în Uniunea Femeilor Democratice din România (1945) ; membră în ARLUS (?). În decembrie 1948 a fost aleasă în Comitetul executiv al Uniunii Sindicatelor

Metalo-Chimice din RPR, fiind însărcinată mai întâi cu funcția de șefă a Secției de Asigurări Sociale și mai târziu cu cea de șefă a Secției Cadre – București, str. Eugen Carada, nr. 5 (dec. 1948 – 1 dec. 1952). În perioada iulie 1949 – mai 1950 a fost suspendată temporar din munca sindicală, fiind trimisă ca membră într-o comisie de verificare și apoi ca președintă a unei subcomisii de verificare a membrilor PMR, structuri de partid care aveau ca scop verificarea întregului activ de partid din Uniunea Sindicatelor Metalo-Chimice din RPR (Comisia de verificare CGM nr. 3 și Subcomisia de verificare CGM nr. 2) ; membră în CC al UFDR (1951).

Studii civile : 4 clase la Școala Primară de Fete nr. 6 din Constanța (sept. 1927 – iun. 1931) ; 3 clase profesionale la Școala Profesională Industrială din Constanța (sept. 1931 – iun. 1934).

Studii politice : Școala de Cadre Sindicale de pe lângă Uzinele „Malaxa” din București (1947) ; Școala Superioară de Partid de 3 luni de pe lângă organizația PCR a Capitalei (sept. 1947 – ian. 1948).

Activitate profesională : muncitoare necalificată la Magazinul „Universal” din Constanța, str. Ștefan cel Mare, nr. 53, aflat în proprietatea lui Gheorghe Baci (iun. 1934 – sept. 1936) ; casnică în gospodăria părintească din Constanța (sept.- nov. 1936). În noiembrie 1936 s-a căsătorit cu Victor Sârbu, rămânând să muncească în propria gospodărie din Constanța – casnică (nov. 1936 – febr. 1940) și apoi din București¹ (febr.- mai 1940 și 1942 – apr. 1946).

La 30 noiembrie 1951, Stela Sârbu (Soveja) a completat o fișă de evidență a ilegalistilor întocmită de către Secția Cadre a CC al PMR în care menționa că înainte de 23 august 1944 a fost „simpatizantă a mișcării muncitorești”. La rubrica *ce muncă a făcut sau ce sprijin a dat partidului și mișcării muncitorești*, Stela Sârbu – șefă a Secției Cadre din Uniunea Sindicatelor Metalo-Chimice din RPR – menționa activitatea pe care a desfășurat-o la Constanța în perioada 1936-1937 și în București în anul 1941 :

Am dat casa pentru ședințe cumnatului meu Sârbu Filimon, am cotizat la Ajutorul Roșu, am dus pachete la închisoare².

1. În mai 1940 au fost nevoiți să se mute în București, deoarece soțul ei era persecutat pentru convingerile sale politice, fiind concediat din cauza legăturilor cu ilegalistii din PCdR.
2. Fișa de evidență a ilegalistilor nr. 9305 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către Stela Sârbu (Soveja) la 30 noiembrie 1951. ANIC, fond 95, dosar nr. 122355, fv. 81.

Totodată, Stela Sârbu (Soveja) mai preciza că în perioada 1934-1941 a avut legături cu următorii tovarăși din mișcarea comunistă ilegală: Filimon Sârbu, Sile Vasile, Gheorghe Dincă și Nicolae Oancea.

Muncitoare necalificată la magazinul de chimicale, vopsele și lacuri „Dumitru Procopiu & Iacobus” din București, str. Avrig, nr. 4-6 (mai 1940 – 1942). După ce în aprilie 1946 a rămas văduvă, a fost nevoită să se angajeze la Uzinele „Malaxa”/„23 August” din București ca muncitoare necalificată și apoi ca funcționară la Biroul Personal (apr. 1946 – 1947). În 1947 a fost scoasă din producție, fiind repartizată la resortul financiar (responsabilă cu evidența carnetelor sindicale) al Comitetului de întreprindere al Uzinelor „Malaxa”; a fost mai apoi însărcinată cu munca de femei (1947 – dec. 1948).

La 1 decembrie 1952 a fost chemată în rândul cadrelor permanente ale MAI cu gradul de locotenent-major și repartizată în funcția de șefă a Biroului I din Serviciul Cadre al DLCM (1 dec. 1952 – 1 dec. 1953); șef problemă (1 dec. 1953 – 1 mart. 1954), lucrător evidență deținuți, referent tehnic și lucrător principal evidență deținuți la Serviciul Evidență Deținuți din DLCM/DPLC/DGPCM (1 mart. 1954 – 31 mart. 1961).

În perioada februarie 1953 – august 1954 a fost în concediu medical, fiind bolnavă de TBC pulmonar.

A fost trecută în rezervă la 30 iunie 1956 ca urmare a reducerilor de efective din MAI, prin Ordinul MAI nr. 3286. Va rămâne în continuare să lucreze în cadrul formațiunii 0951 București ca angajat civil până la data de 31 martie 1961, când s-a transferat la Întreprinderea de Salubritate București aflată în subordinea Sfatului Popular al Capitalei.

În noiembrie 1936 s-a căsătorit cu Sârbu I. Victor (n. 1913, com. Hărăpeia, jud. Hunedoara – d. apr. 1946), lăcătuș mecanic la Uzinele „Malaxa” din București (iun. 1940 – apr. 1946). Sârbu I. Victor¹ a mai avut doi frați: Filimon I. Sârbu (n. 1916, com. Hărăpeia, jud. Hunedoara – d. 19 iul. 1941), fost ilegalist al UTCdR și PCdR², și locotenentul-major MAI Sârbu I. Ion, care în 1955 era elev în anul III la Academia Militară.

1. Potrivit unei biografii regăsite în arhiva Asociației Foștilor Deținuți și Internați Politici Antifasciști, fratele mai mare al lui Filimon Sârbu, Victor I. Sârbu, a intrat în PCR în 1945, fiind ulterior trimis în aparatul de stat în funcția de comisar de poliție la Poliția Brăila: „În noaptea de 2 Decembrie 1945, în timp ce se întorcea acasă de la serviciu, a fost omorât în stradă cu focuri de armă. Această crimă a fost pusă la cale de către reacțiune, deoarece el era devotat partidului și dușman al reacționarilor pe care îi demasca și-i aresta atunci când călca legile țării. Vinovații nu au fost descoperiți. A fost înmormântat la cimitirul Sft. Constantin din Brăila”. Așadar, data la care a decedat Victor Sârbu este incertă. Potrivit acestei biografii, Victor Sârbu ar fi decedat în decembrie 1945, iar conform dosarului de cadre al Steluței Soveja, ar fi decedat în aprilie 1946. ANIC, fond 45, dosar nr. 235, f. 79.

2. Filimon Sârbu s-a născut la 10 august 1916 în comuna Veșel, județul Hunedoara, într-o familie de țărani săraci, reușind să absolute doar 4 clase primare. La 15 ani a intrat în organizația Frontul Plugarilor, unde a activat până la plecarea sa la Constanța. Acolo s-a angajat la Direcția Porturilor Maritime ca ucenic strungar (în 1928, din cauza concedierii tatălui său și a sărăciei, a fost nevoit să plece la Constanța pentru a-și câștiga existența). Aici a urmat 4 clase la o școală de arte și meserii, luând contact în același timp și cu mișcarea comunistă ilegală din port. În 1936, Filimon Sârbu a fost arestat împreună cu Nicolae Cioroiu în timpul unei întruniri care avea loc la sediul Ligii Antifasciste din Constanța. A fost judecat și condamnat la 6 luni închisoare de Consiliul de Război Constanța. După eliberarea din închisoare a fost nevoit să plece la Brașov, deoarece în Constanța figura pe principalele liste cu suspecti comuniști ale Siguranței. În 1938 a fost încorporat la Regimentul 2 Grăniceri Cernavodă, fiind ulterior mutat la Regimentul 4 Grăniceri Careii Mari. În 1940 a fost lăsat la vatră, însă la scurtă vreme a fost din nou concentrat la Regimentul 4 Grăniceri, unitatea sa fiind nevoită să se retragă de pe granița pe care o apăra în urma Dictatului de la Viena. După deconcentrare (aprilie 1941), în urma indicațiilor trasate de partid, va pleca din nou la Constanța. Aici va activa sub numele conspirativ de „Rițu” și se va angaja pe autobuzele Societății „Săgeata” în funcția de controlor (tot aici lucra în funcția de casieră mama sa vitregă, Rozalia Sârbu). În această perioadă, partidul îi va încredința conducerea Organizației UTCdR din

În 1950 s-a recăsătorit cu Nicolae Soveja¹, activist sindical și director al Caselor de Odihnă ale Consiliului Central al Sindicatelor, de care a divorțat însă în 1953. Chiar dacă divorțul a avut loc în 1953, Steluța și-a recăpătat vechiul nume (Sârbu) abia în februarie 1957.

județul Constanța, iar în iunie 1941 a fost numit instructor de partid în același județ. Cu câteva zile înainte de declanșarea războiului cu URSS, Filimon Sârbu și alți patru tineri și-au dat întâlnire pe plaja din Mamaia, lângă Institutul Oceanografic. La această întâlnire conspirativă a fost invitat și Ion Caravan, soldat în Flotila de Hidroaviație, care însă a anunțat autoritățile (soldatul Caravan, deși cocheta cu mișcarea comunistă, avea o mătușă care lucra la Siguranță). La scurtă vreme de la întâlnire, grupul celor cinci tineri a fost arestat de agenții Siguranței. În cazul în care România nu ar fi intrat în război cu URSS după câteva zile, întrunirea s-ar fi soldat doar cu arestarea, judecarea și, eventual, condamnarea tinerilor la câteva luni închisoare. Însă în noua conjunctură, autoritățile române au exagerat importanța acestei întâmplări, caracterizând-o drept complot. Potrivit documentelor Siguranței constănțene, Filimon Sârbu a încercat să-i determine pe ceilalți participanți la întâlnire să semnalizeze orașul Constanța avioanelor inamice prin întreruperea curentului electric, cu intermitențe, de la Uzina electrică din oraș (trei dintre tineri – Alexandru Tunschii, Nicolae Buta și Eugen Giuglea – lucrau la această uzină). În decursul anchetei, Sârbu nu a recunoscut nimic, dar la scurtă vreme, în urma presiunilor exercitate de anchetatori, ceilalți membri ai grupului au început să cedeze rând pe rând și să colaboreze cu Siguranța (primul care „a cedat” a fost Alexandru Tunschii, socotit ulterior de comuniști ca fiind principalul trădător). Istoriografia comunistă a prezentat desfășurarea anchetei lui Sârbu sub torturi sâlbătice, deși în documentele vremii acest aspect lipsește cu desăvârșire. Sprijinul acordat anchetatorilor de către cei patru tineri i-a „salvat” ulterior de la pedeapsa capitală. Procesul a fost judecat de Curtea Marțială a Corpului II Armată, în deplasare la București (sala de festivități a Liceului „Gheorghe Lazăr” din Capitală). În iunie 1941, Filimon Sârbu a fost condamnat la moarte în conformitate cu Decretul-Lege nr. 236/1941 pentru activitate antirăzboinică, fiind executat în ziua de 19 iulie 1941 la Penitenciarul Jilava (nu se știe unde a fost îngropat, deoarece administrația locului de deținere a refuzat să predea familiei trupul neînsuflit, comunicându-i acestea că a dispărut). Se pare că antecedentele politice ale lui Sârbu au cântărit mult în decizia instanței militare de aplicare a pedepsei maxime (ceilalți membri ai lotului au primit pedepse variind între 15 și 20 de ani muncă silnică). Autoritățile vremii au acordat o atenție sporită acestui proces deoarece au dorit să dea un mesaj exemplar oricăror tentative de colaborare cu inamicul. Pedepsele grele pronunțate s-au vrut a fi un avertisment adresat liderilor comuniști ai vremii care erau astfel încunoștințați de faptul că regimul nu va tolera niciun fel de atentat la ordinea și siguranța statului. După preluarea puterii de către comuniști, Filimon Sârbu a fost declarat „erou al clasei muncitoare”, numele său fiind atribuit mai multor străzi, școli, întreprinderi și CAP-uri din RPR. Filimon Sârbu a domiciliat în Constanța pe str. Gândului, nr. 137. Iată cum descria execuția lui Filimon Sârbu o broșură propagandistică editată de „Apărarea Patriotică”, în anul 1945: „Atât la proces, cât și în scurta sa ședere la închisoare, Filimon Sârbu are o atitudine eroică și demnă, pe care teroarea și gloanțele lui Antonescu nu fac decât s-o întărească. În fața plutonului de execuție, în ziua de 19 iulie 1941, maiorul magistrat Filipescu vrea să-l lege la ochi. Filimon Sârbu refuză însă spunând: «Nu este nevoie. Primesc moartea cu ochii deschiși, pentru că mor pentru o cauză națională. Voi fi răz bunat!». Într-adevăr, Filimon Sârbu a murit pentru o cauză națională” – *Eroi și martiri ai luptei pentru bunăstarea poporului român*, Editura Apărării Patriotice, București, 1945, pp. 37-42; ANIC, fond 45, dosar nr. 235, ff. 68-79; Cristina Diac, „Filimon Sârbu, erou din întâmplare”, în *Historia*, nr. 114, iunie 2011, pp. 84-87.

1. Potrivit unui referat de cadre întocmit de Secția Organizatorică a CC al PMC la 7 ianuarie 1954, Nicolae Soveja (n. 5 dec. 1922, com. Gorbănești, jud. Botoșani) era de profesie tinichigiu, membru PCR din februarie 1946 și absolvent al Școlii Superioare de Cadre „I.C. Frimu” din București. Prezentăm un scurt fragment din acest document: „Soveja Nicolae din 1936 a urmat școala medie tehnică industrială din Botoșani, unde a învățat meseria de tinichigiu. După ce a terminat școala în Noiembrie 1940 a venit la București și s-a înscris la Școala Militară de Radiotelegraști a Regimentului I Transmisuni Aero – Cotroceni. După un an a fost eliminat din școală pentru că nu putea să recepționeze la aparatul «Morse» și a fost lăsat la trupă pentru a satisface stagiul militar. În toamna anului 1941 a fost trimis pe frontul antisovietic, cu escadrila la 19 Aviație până la Stalingrad. A stat pe teritoriul sovietic până în Ianuarie 1943, când s-a întors în țară și a rămas concentrat la Flotila I Bombardament Brașov, până în Ianuarie 1945, când a fost lăsat la vatră. Cât timp a fost pe front este recunoscut ca a avut purtare bună față de populația localnică. După ce a fost desconcentrat, a fost numit maistru suplinitor la liceul industrial de băieți din Ploiești, iar în Septembrie 1945 s-a angajat tinichigiu la stația CFR Titu. S-a înscris în sindicat și în Februarie 1946 a fost primit în PCR. A avut mai multe munci de răspundere în biroul celei și în comitetul de întreprindere. În Noiembrie același an, a fost numit secretar al comitetului plășii Titu al PCR. Din 1947 a fost ales președinte al sindicatului CFR, având și munca de organizator în comitetul de

În dosarul personal se regăsește un referat de constatare întocmit în vara anului 1959 de către locotenent-major Gheorghe Oanță – inspector prim cadre în Serviciul Cadre al DGPCM. În urma unei sesizări făcute de către locotenentul major Valentin Griza din Serviciul Cercetări Penale al DGM împotriva angajatei civile Steluța Sârbu, în care se preciza că aceasta nu-i permitea să folosească dependențele imobilului în care locuiau, Serviciul Cadre din DGPCM a trecut la verificarea sesizării, trimițându-l pe teren în zilele de 28 iunie și 1 iulie 1959 pe ofițerul de cadre Gheorghe Oanță. Astfel, mergând la fața locului, locotenent-major Gheorghe Oanță a stabilit că cei doi locuiau la comun, împreună cu familiile lor, într-un apartament de 3 camere din București, pe str. Popa Nan, nr. 27. Acest imobil aparținuse cetățeanului Teodor Georgescu, care fusese condamnat în mai 1959 la 23 ani închisoare și confiscarea averii. Steluța Sârbu și fiul ei de 21 de ani s-au instalat în două camere ale imobilului, ocupând și dependențele, iar cea de-a treia cameră, în care locuise cetățeanul condamnat, a fost ocupată de anchetatorul penal Valentin Griza și familia sa compusă din patru persoane. Griza s-a instalat în această cameră după ce a obținut ordinul de repartizare nr. 1472/7060 din 18 mai 1959. Deși prin acest ordin i se permitea accesul și la dependențele apartamentului (baie, bucătărie, pivniță, cameră și pod), Steluța Sârbu l-a împiedicat în repetate rânduri pe Valentin Griza să le folosească (ofițerul de Miliție Griza a aflat de acest imobil chiar de la Teodor Georgescu, pe care îl anchetase la sediul Serviciul Cercetări Penale din DGM).

Steluța Sârbu îl împiedica pe Valentin Griza să aibă acces la dependențe, deoarece ea își dorea și a treia cameră a apartamentului pentru a face un schimb de locuință (cei doi se cunoșteau încă din anii '40, când lucraseră împreună în Comitetul de întreprindere al Uzinelor „23 August” din București).

Conflictul a fost aplanat după ce ambii salariați ai MAI au fost chemați la Serviciul de Cadre al DGPCM, unde s-au lămurit lucrurile.

Grade succesive: locotenent-major (1 dec. 1952); căpitan (1 dec. 1955).

Decorații: medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1949); medalia „Muncii” (1950).

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru întârzierea cu care a rezolvat o lucrare (mart. 1960).

STATE PETRE NICOLAE, general-maior, f.e. (n. 26 martie 1928, com. Godeni, jud. Argeș – d. 1977).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: muncitor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din noiembrie 1946; șef al Secției Educație și Cultură și secretar al CJ Muscel al UTC/UTM (oct. 1947 – sept. 1948); secretar al CJ Olt al UTM (mai 1949 – oct. 1950); deputat în Consiliul Popular al

partid al stației Titu. După scurt timp a fost numit secretar al Consiliului Sindical Județean Dâmbovița, unde a muncit un an. În toamna anului 1948 a urmat școala superioară de cadre a mișcării sindicale «I.C. Frimu», pe care a terminat-o cu calificativul «foarte bine». După absolvirea școlii a muncit la Consiliul Asigurărilor Sociale de Stat, iar din 1951 este director al Direcției Odihnă, din Consiliul Central al Sindicatelor din RPR. Din aprecierea tovarășilor care-i controlează munca reiese că este un tovarăș capabil și cu perspective de dezvoltare. Despre familie cunoaștem următoarele: părinții nu au fost înscrși în nicio organizație politică. Are un frate și o soră. Sora este căsătorită cu un țăran sărac, iar fratele satisface stagiul militar. Soția este locotenent-major la MAI. Tatăl ei a fost mecanic în portul Constanța, este decedat, mama este pensionară. ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică (dosare-anexă), dosar nr. 81/1954, fv. 13.

Municipiului București¹; membru în Comitetul Municipal București al PCR²; membru supleant la CC al PCR (12 aug. 1969 – 28 nov. 1974).

Studii civile: 5 clase în comuna natală (1935-1940); Facultatea de Drept, Universitatea din București, și Facultatea de Economie Generală din ASE (?).

Studii militare: Școala de Ofițeri MAI (1950).

Studii politice: curs de partid cu activul de sate (sept.-oct. 1947); curs seral de partid (sept.-dec. 1948); Școala Superioară de Partid „Ștefan Gheorghiu” (?-1960); Universitatea Serală de Marxism-Leninism (?).

Activitate profesională: Nicolae State a făcut parte dintr-o familie de țărani săraci cu patru frați și trei surori, fiind crescut de la vârsta de 4 ani de bunicii săi (părinții divorțaseră în 1932). După ce a terminat cursul primar în 1940, a fost nevoit să se angajeze ca om de serviciu la primăria din comuna natală, unde a lucrat până în aprilie 1942. Ulterior a venit în București, angajându-se ca băiat de prăvălie la mai multe bodegi și brutării. Va munci și ca muncitor necalificat în portul Galați. În decembrie 1945, din cauza contractării unei boli, a fost nevoit să se întoarcă în comuna natală, unde a lucrat ca muncitor zilier la întreprinderea forestieră locală, precum și la o mină dintr-o comună învecinată.

La sfârșitul anului 1948, după absolvirea cursului seral de partid, în loc să fie promovat în muncă a fost trimis ca vânzător la un magazin de stat din Câmpulung-Muscel, deoarece nu i se clarificase situația de partid din dosarul de cadre. La acest magazin a deținut și funcția de secretar al Organizației de Bază PMR până în mai 1949, când a fost numit în funcția de secretar al CJ Olt al UTM. Odată cu declanșarea operațiunii de verificare a membrilor de partid, tânărul UTM-ist State s-a remarcat în fața superiorilor prin demascarea unor foști membri ai Mișcării Legionare care se „strecuraseră” în PMR. În septembrie 1950 a urmat un curs scurt de ofițeri politici³ la finalul căruia a fost repartizat în funcția de șef al Biroului Penitenciare din Secția Miliție, Securitatea Statului și Penitenciare a Direcției Cadre din Direcția Generală Politică – MAI (1 nov. 1950 – 1 ian. 1953); șef de Serviciu în Direcția Cadre a MAI (1 ian. 1953 – 30 mart. 1956); șef al Serviciului Cadre din DGM (30 mart. 1956 – 1 mai 1958); șef de Serviciu operativ în DGM (1 mai 1958 – 1 ian. 1962); șef al Direcției juridice din DGM (1 ian. 1962 – 26 mai 1966).

În mai 1966, Secția pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție și Secția Cadre din CC al PCR propuneau conducerii superioare de partid să aprobe numirea în funcția de șef al DGPCM a colonelului Nicolae State pentru rezultatele bune obținute în funcția de șef al Direcției judiciare din DGM (colonelul State fusese propus pentru această funcție de către conducerea MAI):

Este apreciat de șefii săi ierarhici și de comitetul de partid din minister ca un ofițer capabil, bine pregătit profesional, politic și cu o bogată experiență în munca de conducere. În întreaga sa activitate a lucrat cu simț de răspundere, dovedind perseverență, inițiativă, spirit organizatoric și pasiune în rezolvarea sarcinilor de serviciu. Rezultatele muncii sale au fost din ce în ce mai bune. Coordonează cu competență activitatea direcției respective și prin măsurile luate a contribuit la ridicarea calității muncii. În activitatea de control și

1. *Informația Bucureștilui*, 6 martie 1969.

2. *Ibidem*, 23 decembrie 1968.

3. Prin Decretul nr. 1122 din 31 octombrie 1950, elevul Nicolae State din Școala de Ofițeri Politici MAI a fost înaintat în gradul de locotenent de infanterie, în cadrele active ale Armatei, în Trupele MAI, pentru Direcția Generală Politică, pe data și cu vechimea începând de la 1 noiembrie 1950. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 12/1950, f. 319.

îndrumare a acordat sprijin concret direcțiilor regionale de miliție în luarea unor măsuri pentru prevenirea infracțiunilor. Uneori manifestă tendințe de pripeală și nu este suficient de autocritic. Aceste lipsuri i-au fost arătate și luptă pentru lichidarea lor. Este un ofițer curajos, energic și întreprinzător. În ședințele de lucru se prezintă pregătit, ridică probleme majore și face propuneri bune pentru continua îmbunătățire a activității. Știe să lucreze cu oamenii, îmbinând exigența cu ajutorul necesar în rezolvarea sarcinilor¹.

La 19 mai 1966, Secretariatul CC al PCR, prin Hotărârea nr. 1317, a aprobat propunerea Secției pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție a CC al PCR de numire în funcția de șef al DGPCM la colonelului Nicolae State².

Director al DGPCM/DGP (1 iun. 1966 – 1 ian. 1968 și 1 ian. 1973 – 1 aug. 1974).

Într-o notă-raport „secretă” adresată primului adjunct al ministrului Afacerilor Interne, generalul-locotenent Vasile Negrea, colonelul Nicolae State (șeful DGPCM) descria sinuciderea tânărului deținut politic Andrei Antal la Penitenciarul Oradea (funcția de comandant al Penitenciarului Oradea era deținută la acea dată de locotenent-colonelul Constantin Gh. Marinescu). Antal fusese citat pentru a se prezenta la instanță în ziua de 29 martie 1967, deoarece la 5 decembrie 1966 a fredonat „cântece naționalist-șovine” în timp ce se deplasa cu mașina de la Baia Mare spre Baia Sprie.

Ofițerii de justiție ai Tribunalului Militar Cluj deplasati pentru judecarea acestui caz la Oradea au dispus arestarea și condamnarea lui Antal la cinci ani de închisoare corecțională. La câteva ore după sosirea în Penitenciarul Oradea, Antal s-a sinucis.

Deținutul Antal Andrei, născut la 11 aprilie 1939 în comuna Bogdana, raionul Cehul Silvaniei, regiunea Maramureș, de profesie muncitor, naționalitate maghiară, a fost condamnat la 5 ani închisoare corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale (art. 209 c.p. manifestări naționalist-șovine). În ziua de 29.03.1967 deținutul susmenționat a fost condamnat și arestat de către Tribunalul militar Cluj în deplasarea la Oradea și depus în aceeași zi la orele 11.00 în Penitenciarul din localitate. După încarcerare, deținutul a fost izolat singur într-o cameră conform prevederilor regulamentare, iar supravegherea asigurându-se de către plut. Radu Ion, care avea în primire un număr de 18 camere de deținere. În timp ce subofițerul executa serviciul de supraveghere în mod regulamentar, a descoperit la orele 16.20 pe deținutul în cauză sinucis prin strangulare cu cureaua de la pantaloni prinsă de calorifer. A fost chemat imediat medicul legist ce se găsea în acel moment în unitate fiind angajat al Penitenciarului cu ½ normă, constatând că sinuciderea s-a produs cu circa 2 minute mai înainte de sesizarea cazului. Producerea acestui eveniment a fost posibilă datorită faptului că de la încarcerare și până la sinucidere a durat numai 5 ore și 20 de minute, timp în care intențiile deținutului nu puteau fi cunoscute de către cadrele Penitenciarului și nici instanța de judecată nu a semnalat nimic deosebit asupra comportării acestuia³.

Din fișa matricolă penală a deținutului CSS Andrei Antal identificată în Arhiva ANP aflăm că în momentul arestării sale Antal era miner la Trustul de Construcții Montaj Baia Sprie, nu era membru de partid și avea doi băieți.

1. Referat de cadre din 10 mai 1966 întocmit de Secția Cadre a CC al PCR, document semnat de către Dumitru Ivanovici, șef al Secției Cadre a CC al PCR, Constantin Mernea, șef de sector în Secția Cadre a CC al PCR, și Ion Enache, instructor în Secția pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiției a CC al PCR. ANIC, fond CC al PCR – Secția Căderie (dosare-anexă), dosar nr. 427/1968, ff. 1-2.
2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 12/1966, ff. 50-53.
3. Notă-raport nr. 200 din 30 martie 1967 referitoare la sinuciderea deținutului Andrei Antal din Penitenciarul Oradea. AANP, fond Pază și Regim, dosar nr. 26/1967 – „Note-raport la conducerea MAI pt. Direcția pază și regim”, ff. 294-295.

Într-o altă notă-raport adresată de data aceasta adjunctului ministrului Afacerilor Interne, colonelul Constantin Stoica, Nicolae State cerea lămuriri în vederea soluționării unei cereri a Departamentului Cultelor, instituție care solicita clemență pentru deținuții evrei aflați în penitenciarele și coloniile de muncă ale RPR :

Departamentul Cultelor de pe lângă Consiliul de Miniștri, s-a adresat Ministerului Afacerilor Interne, solicitând clemență pentru deținuții evrei care ispășesc diferite pedepse, să li se comunice, dacă este posibil, numărul deținuților evrei și, după liberarea din închisori, să emigreze în statul Israel. În prezent, în locurile de deținere se găsesc 246 deținuți de naționalitate evreiască, condamnați pe diferite termene, variind între 1-25 ani. Din aceștia, 17 sunt condamnați pentru infracțiuni contra securității statului și 227 pentru infracțiuni de drept comun. Din aceștia, deținuții care sunt apti de muncă sunt folosiți în diferite activități și beneficiază de condițional, conform Decr. 720/956, de asemenea de toate drepturile prevăzute de regulamente. Personal, opinez ca aceștia să-și ispășească pedepsele pentru care au fost condamnați în baza legilor statului și să nu se comunice numărul lor Federației Comunității Evreiești – Rabinului șef. În ceea ce privește posibilitatea să emigreze în Israel, după eliberarea lor din închisori, apreciez că este cazul să hotărască conducerea Ministerului Afacerilor Interne¹.

La data de 27 ianuarie 1968, Cabinetul ministrului Afacerilor Interne a trimis către Secretariatul CC al PCR o adresă² cu numele a 36 de ofițeri superiori din IGM pentru a fi aprobată numirea acestora în funcțiile de șefi de inspectorate județene de miliție, respectiv în cea de șef al Inspectoratului de Miliție al Municipiului București. Pe această listă se regăsește și numele colonelului State P. Nicolae, care era propus pentru funcția de șef al Inspectoratului de Miliție al Municipiului București. Propunerea ministrului Afacerilor Interne a trecut mai întâi pentru avizare pe la Secția pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție, condusă de Grigore Răduică, și care, la 27 ianuarie 1968, a înaintat propunerea MAI către Secretariatul CC al PCR³.

Prin Hotărârea nr. 323 din 26 februarie 1968, Secretariatul CC al PCR a aprobat propunerea Secției pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție, confirmând astfel numirea colonelului Nicolae State în funcția de șef al Inspectoratului de Miliție al Municipiului București și adjunct al șefului IGM⁴ (26 febr. 1968 – 28 aug. 1969); membru în Colegiul MAI⁵ (28 mart. 1968 – ?); adjunct al ministrului Afacerilor Interne și șef al IGM (28 aug. 1969 – 16 dec. 1972).

Într-un articol de presă scris în 1972 cu ocazia Zilei Miliției, generalul-maiorul Nicolae State vorbea despre faptele de arme ale milițienilor de-a lungul celor 23 de ani de existență :

În decursul celor 23 de ani de existență și luptă, miliția a adăugat la tezaurul de înfăptuiri ale oamenilor muncii, un tribut de valori inestimabile, fapte demne de respect, de prețuire înaltă, lucrătorii noștri făcându-și din slujirea idealurilor partidului, de înflorire a patriei,

1. Notă-raport nr. 255 din 06.05.1967. AANP, fond Secretariat, dosar nr. 24/1967, f. 83.

2. Adresa nr. 2130 din 27 ianuarie 1968 semnată de ministrul Afacerilor Interne, Cornel Onescu. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 4/1968, ff. 19-20.

3. Notă din 27 ianuarie 1968 a șefului Secției pentru Controlul Muncii la MFA, MAI și Justiție – Grigore Răduică. *Ibidem*, f. 18.

4. Hotărârea Secretariatului CC al PCR nr. 323 din 26 februarie 1968. Prin această hotărâre a fost aprobată numirea în funcția de șefi de inspectorate de miliție a 40 de ofițeri superiori (MAI propusese inițial 36 de nume, însă acestora li s-au mai adăugat ulterior alte patru propuneri). *Ibidem*, f. 16.

5. HCM nr. 652 din 28 martie 1968 privind aprobarea componenței Colegiului Ministerului Afacerilor Interne. ANIC, fond CC al PCR – HCM, dosar nr. 416/1968, ff. 2-3.

de apărare a marilor împliniri ale poporului scopul suprem al întregii lor activități. În cartea tradițiilor noastre, la loc de cinste stau chipurile ofițerilor și subofițerilor care și-au dat viața în lupta pentru apărarea înfăptuirilor poporului și partidului, pentru triumful dreptății depline în patria noastră. De neuitat vor rămâne faptele lor de vitejie, dovezile lor supreme de credință nestrămutată în partid, în viitorul comunist¹.

Potrivit fostului general Ionel Gal, generalul-maior Nicolae State ar fi fost scos din funcția de șef al IGM în urma uciderii unor femei la Brașov. Din cauza întârzierii cu care Miliția a acționat în rezolvarea acestor crime comise pe raza județului Brașov, Nicolae Ceaușescu a hotărât demiterea lui State pentru incompetență și încredințarea sarcinii de elucidare a acestor cazuri organelor Securității².

Adjunct al ministrului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, precum și director general al Direcției Generale a Rezervelor de Stat³ (13 martie 1975 – 28 mai 1976).

Unul dintre frații lui Nicolae State a fost exclus din partid și condamnat la 8 luni închisoare corecțională pentru delapidare. De asemenea, a avut un unchi care a fost membru în Mișcarea Legionară, iar un alt unchi al soției a fost condamnat de mai multe ori pentru furt.

Grade succesive: locotenent (31 oct. 1950); locotenent-major (30 dec. 1952); căpitan (30 dec. 1953); maior (31 sept. 1955); locotenent-colonel (1 sept. 1959); colonel (23 aug. 1965); general-maior⁴ (22 august 1968).

Decorații: cu prilejul celei de-a 5-a aniversări a RPR, locotenentului Nicolae State i s-a conferit – prin Decretul nr. 508 din 24 decembrie 1952 – medalia „A cincea aniversare a Republicii Populare Române” pentru „lupta și munca duse în vederea făuririi, consolidării și prosperării Republicii Populare Române”⁵; medalia „A X-a aniversare a Armatei RPR” (1953). Prin Decretul nr. 368 din 21 august 1954, căpitanului Nicolae State i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a, pentru „merite deosebite pe

1. General-maior Nicolae State, adjunct al ministrului de Interne, șef al Inspectoratului General al Miliției, „O înaltă conștiință socialistă, un profund umanism”, în *Pentru Patrie*, nr. 5/1972.
2. Ionel Gal, *Rățiune și presiune în Ministerul de Interne, 1965-1989*, vol. I, p. 236.
3. Direcția Generală a Rezervelor de Stat de pe lângă Consiliul de Miniștri a fost înființată la 1 iulie 1956 pe structura fostei Direcții Generale a Rezervelor de Materiale Industriale, Agricole și Alimentare (HCM nr. 1558 din 3 august 1956). DGRS avea drept scop constituirea, depozitarea, conservarea și administrarea produselor și materialelor din Rezerva de Stat a RPR. Organele DGRS erau compuse dintr-un aparat central (direcții, servicii, oficiul juridic și corpul de control) și unități exterioare (depozite de produse industriale, petroliere, agricole, mixte; secții de întreținere și serviciul de custodie). Ulterior, prin HCM nr. 326/1960 și HCM nr. 218/1962, au fost aduse unele modificări cu privire la sarcinile DGRS și a regimului rezervelor de stat. De asemenea, în timpul conducerii exercitate de generalul-colonel (r) Dumitru Dămăceanu (director general al DGRS între 1961 și 1968), Consiliul de Stat a emis un decret privind organizarea și funcționarea DGRS (Decretul nr. 327 din 29 aprilie 1966). Prin acest act normativ, DGRS era transformată în organ central al administrației de stat (directorul DGRS nu mai putea fi numit prin HCM, ci prin decret al Consiliului de Stat). Nouă ani mai târziu, printr-un alt decret al Consiliului de Stat (Decretul nr. 69 din 4 iunie 1975) se stabilea trecerea DGRS în subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și se prevedea o nouă organizare a DGRS.
4. Decretul nr. 698 din 22 august 1968 privind înaintarea în grad a unor generali și acordarea gradului de general-maior și contraamiral unor coloneli și căpitani de rangul I din Ministerul Forțelor Armate, Ministerul Afacerilor Interne și Consiliul Securității Statului. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 698/1968, f. 2.
5. Decretul nr. 508 din 24 decembrie 1952 pentru conferirea medaliei „A cincea aniversare a Republicii Populare Române”, publicat în *Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române*, nr. 13, din 29 decembrie 1952.

tărâmul construcției de Stat, economice, sociale și culturale cu ocazia celei de-a zecea aniversări a Patriei noastre”¹. Prin Decretul nr. 518 din 24 noiembrie 1955, căpitanului Nicolae State i s-a conferit medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a. Prin Decretul nr. 492 din 12 decembrie 1958, maiorului State P. Nicolae i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a, pentru „merite deosebite obținute în îndeplinirea sarcinilor de serviciu precum și pentru spiritul de sacrificiu”².

Prin Decretul nr. 492/1958 au fost decorați mai mulți ofițeri de la Securitate și Miliție. Ofițerii de Securitate (în număr de 12) fuseseră recompensați cu diferite ordine și medalii pentru că în cursul anului 1958 depistaseră peste 250 de „elemente dușmănoase” din MFA și MAI, precum și o organizație „contrarevoluționară” condusă de un ofițer superior în rezervă. Dintre cei arestați, 69 au fost trimiși în judecată și au fost condamnați la diverse pedepse care au variat între 6 și 25 de ani.

Acest decret este însoțit de două expuneri de motive semnate de ministrul Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici (una pentru militarii din Securitate, iar cealaltă pentru cei din Miliție).

Din expunerea de motive întocmită pentru decorarea ofițerilor și sergenților reangajați de Miliție, aflăm pentru ce anume se propunea decorarea acestora:

Organele de miliție din Ministerul Afacerilor Interne au reușit să identifice și să aresteze o bandă de criminali care începând din luna august a.c. au desfășurat în capitală o serie de acțiuni teroriste îndreptate împotriva populației civile și a organelor de stat. Acest grup a împușcat mortal doi milițieni care se aflau în postul de pază și a rănit grav pe un alt milițian. Cu ocazia arestării acestei bande, unii ofițeri și sergenți reangajați din Direcția Miliției Capitalei au dovedit un înalt simț al datoriei față de patrie, contribuind prin spiritul lor de sacrificiu la prinderea bande. De asemenea, tot în cursul acestui an au fost descoperiți asasinii odioasei crime prin ciopârțire, denumit cazul „D” comisă la 1 aprilie 1954, asupra unei femei neidentificate al cărui cadavru a fost găsit în râul Dâmbovița la 20 aprilie 1954. Cu ocazia prinderii acestei bande s-a descoperit altă crimă de omor săvârșită tot de acești criminali, în anul 1950. Criminalii fiind judecați de Tribunalul Capitalei au fost condamnați la muncă silnică pe viață, iar unul la 25 ani muncă silnică. Pentru rezultatele deosebite obținute în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, pentru devotament față de patrie și pentru spiritul de sacrificiu dovedit în prinderea acestor bandiți propun ca unor ofițeri și sergenți, precum și unor cetățeni care au contribuit la arestarea criminalilor să li se confere Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a, a IV-a și a V-a³.

Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, tovarășului State P. Nicolae i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „merite în activitatea de partid și întărirea regimului democrat-popular”⁴ (6 mai 1961).

1. Decretul nr. 368 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române”, Ordinului „Muncii” și a medaliei „Muncii” unor tovarăși. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1954, f. 2.

2. Decretul nr. 492 din 12 decembrie 1958 privind conferirea de ordine și medalii ale Republicii Populare Române unor ofițeri și sergenți reangajați din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, precum și unui număr de trei cetățeni din orașul București. *Ibidem*, dosar nr. 492/1958, f. 1.

3. *Ibidem*, f. 2.

4. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România”. *Ibidem*, dosar nr. 120/1961, f. 67.

Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, locotenent-colonelului State P. Nicolae i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”¹.

Medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei de sub jugul fascist” (1964); medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); medalia „A XXV-a aniversare a eliberării Patriei” (1969); medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971); medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a (21 aug. 1954). Prin Decretul nr. 933 din 28 decembrie 1965, colonelului State P. Nicolae i s-a conferit Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a, pentru 15 ani vechime în unitățile militarizate ale MAI²; Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a V-a (25 dec. 1967). Prin Decretul nr. 466 din 30 mai 1969, generalului-maior State P. Nicolae i s-a conferit Ordinul „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat”, clasa a II-a, pentru „activitate îndelungată în cadrul organelor de miliție și merite deosebite în muncă, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înființarea miliției”³. Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (22 dec. 1970). Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 157 din 4 mai 1971, tovarășului Nicolae State, adjunct al ministrului Afacerilor Interne, i s-a conferit Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a II-a, pentru „merite deosebite în opera de construire a socialismului”⁴.

STÂNCIULESCU TEODOR, angajat civil (n. 1917, com. Coșofănești, jud. Bacău).
Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: militar.

Studii civile: absolvent de liceu.

Activitate profesională: contabil I la Serviciul Financiar din DGPCUM (1952). În 1952 figura pe un tabel cu angajații civili și militarii din DGSS, DGM și DGP propuși de MAI pentru reținere și cercetare de către organele DGSS. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI, deși Stănciulescu fusese disponibilizat la 15 mai 1952:

Tatăl său a fost Plot. Maj. și este deblocat. Numitul a făcut serviciul militar la Jandarmi și a fost pe frontul antisovietic cu Comp. IV Poliție. Activitatea sa din acest timp nu a fost verificată. În munca profesională, a dat dovadă de dezinteres. Pe data de 15 Mai 1952, a fost scos din cadrele MAI⁵.

1. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 503/1963, f. 18.

2. Decretul nr. 933 din 28 decembrie 1965 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 933/1965, f. 4.

3. Decretul nr. 466 din 30 mai 1969 privind conferirea de ordine și medalii unor generali, ofițeri, maiștri militari, subofițeri și angajați civili din Ministerul Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 486/1969, f. 1.

4. Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România. *Ibidem*, dosar nr. 218/1971, f. 55.

5. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 118.

STÂNCULESCU MARIETA MARIAN-CONSTANTIN, colonel,
d.p. 4689 (n. 8 mai 1933, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: funcționară (mama a fost referent administrativ la Direcția Aprovizionării și Gospodăririi din MAI până la 30 iunie 1956).

Profesia de bază la încadrarea în MAI: medic uman.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UAER și UTM din 1948 și PMR din 1963; membru ARLUS (1948); membru în Uniunea Sindicatelor Muncitorilor Sanitari (1954-?);

locțiitor al secretarului UTM din Colonia de Muncă Carasu/formațiunea 0869 Medgidia (1961-?).

Studii civile: Școala Primară nr. 39 din București (1939-1940), Școala Primară nr. 52 din București (1940-1942) și Școala Primară nr. 26 din București; Gimnaziul „Ioan Heliade Rădulescu” din București și Liceul de Băieți „Mihai Eminescu”/Liceul nr. 6 din București, Calea Rahovei (oct. 1943 – iul. 1951); Facultatea de Medicină, Institutul Medico-Farmaceutic din București, secția pediatrie (sept. 1951 – sept. 1957); curs de perfecționare postuniversitar, specializarea metode de îndrumare și control în sectorul sanitar la Institutul de Medicină și Farmacie din București (1-30 apr. 1975); curs postuniversitar, specializarea sănătate publică și metode moderne de conducere la Institutul de Medicină și Farmacie din București (1984 – mai 1985).

Stagiu militar: în cadrul facultății la catedra specială de pregătire militară (1952-1956). În această perioadă a participat la două convocări militare: Câmpulung-Muscel (iun.-iul. 1953) și Craiova (iun.-iul. 1956).

Studii politice: Universitatea Serală de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul Regional Constanța al PMR (1965 – apr. 1968).

Activitate profesională: medic uman de medicină generală la Circumscripția sanitară rurală Isaccea (15 oct. 1957 – 1 febr. 1958) și la Circumscripția sanitară rurală Chilia Veche (1 febr. 1958 – 1 mart. 1959).

La 1 martie 1959 a fost încadrat în DGPCM ca angajat civil, fiind repartizat în funcția de medic-șef de medicină generală la Colonia de Muncă Carasu/formațiunea 0869 Medgidia (1 mart. 1959 – 1 aug. 1967); medic de medicină generală la Penitenciarul Carasu (1 aug. – 1 dec. 1967); medic de circumscripție rurală (1 dec. 1967 – 1 febr. 1974) și medic-șef la Spitalul Penitenciarului Poarta Albă (1 febr. – 1 iul. 1974).

La 1 februarie 1974 a fost chemat în rândul cadrelor permanente ale MI cu gradul de maior, rămânând în continuare în rețeaua sanitară a DGP ca medic militar (la 8 ianuarie 1974, prin ordin MAPN, rezervistul Stănculescu a fost trecut din grupa de evidență a rezerviștilor MAPN în grupa de evidență a rezerviștilor MI cu avizul șefului Secției pentru Probleme Militare și Justiție a CC al PCR, general-colonel Ion Coman).

Medic principal III și medic militar șef în Serviciul Sanitar din DGP (1 iul. 1974 – 1 aug. 1977).

Medic principal III, II și I în funcția de șef al Compartimentului Sanitar din DGP¹ (1 aug. 1977 – 1 mai 1990); șef al Serviciului Sanitar din DGP (1 mai 1990 – 1 ian. 1991).

1. În urma aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, Serviciul Sanitar din DGP a fost desființat, locul său fiind luat de Compartimentul Sanitar din DGP. Totodată, au mai fost desființate spitalele-penitenciar Sighet, Aiud, Târgu-Ocna și Poarta Albă (acțiunea de desființare a acestor unități spitalicești a fost coordonată de ofițerul Stănculescu).

Notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1982 semnala lipsa de personal cu care se confrunta Compartimentul Sanitar din Direcția penitenciarelor la acea vreme :

În această perioadă lt. col. dr. Stănculescu Marian a continuat să conducă compartimentul sanitar din cadrul Direcției penitenciarelor, obținând rezultate pozitive. Deși cu un număr restrâns de medici, în cadrul compartimentului sanitar (trei) a reușit să coordoneze bine activitatea rețelei sanitare din unitățile subordonate, fapt ce a făcut ca în anul 1982 să nu se înregistreze evenimente negative deosebite pe linie medicală, ca : toxiinfecții alimentare, epidemii, etc. în condițiile existenței unei stări de aglomerare în locurile de deținere și școlile speciale de muncă și reeducare. De asemenea, a planificat și folosit în mod judicios specialiștii din cadrul Spitalului penitenciar București care, periodic, au fost dirijați la unități pentru a acorda asistență medicală de specialitate¹.

A fost trecut în rezervă cu drept de pensie la 1 ianuarie 1991 prin Ordinul MI nr. II/01022. În aceeași zi, prin Ordinul nr. II/01025 al ministrului de Interne Doru-Viorel Ursu, maiorul (r) Ciobanu Petru Emil a fost rechemat în cadrele active ale MI cu gradul de colonel, fiind repartizat în funcția de șef al Serviciului Medical din DGP (maiorul Emil Ciobanu fusese trecut în rezervă la 1 martie 1985).

În anii '70, soția ofițerului, Claudia Stănculescu (Lozneau), a lucrat în DGP ca angajat civil, fiind șefa Biroului evidență condamnați din Penitenciarul Poarta Albă (1968-1974) și inspector principal evidență deținuți la Spitalul-penitenciar București (1979).

Grade succesive : plutonier (r) (15 apr. 1957) ; sublocotenent (r) (5 nov. 1963) ; locotenent (r) (30 dec. 1971) ; maior (1 febr. 1974) ; locotenent-colonel (23 aug. 1980) ; colonel (23 aug. 1987).

Decorații : medalia „A 50-a aniversare a înființării PCR” (1971) ; medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974) ; medalia „A 40-a Aniversare a revoluției de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă” (1984) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1979).

Pedepse : „muștrare scrisă” pentru inducerea în eroare a superiorilor din Secția Sanitară a DGPCM ; ofițerul a trimis către această secție două referate contradictorii : în primul opina pentru efectuarea unei proteze dentare pentru deținutul de drept comun Oprea V. Vasile, iar în al doilea declara că nu este nevoie de această lucrare (oct. 1962) ; „muștrare scrisă” pentru că în Penitenciarul Poarta Albă nu erau respectate instrucțiunile de funcționare a cabinetului medical, lucru constatat cu ocazia unui control medico-sanitar (mai 1968) ; „muștrare” pentru unele deficiențe constatate cu ocazia unui control (oct. 1969) ; „muștrare” pentru nerespectarea la timp a ordinelor primite (iul. 1975) ; „muștrare” pentru neindeplinirea unor atribuțiuni de serviciu (sept. 1976).

STEINER ROZALIA, locotenent.

Activitate profesională : ofițer inferior în Direcția politică a DGPCUM (1951) și în aparatul central profesional al DLCCM (1953).

1. Pentru această perioadă, ofițerul a primit calificativul „foarte bine”. Notarea de serviciu este întocmită de locuitorul șefului Direcției Penitenciarelor, generalul-maior Anton Gheorghiu. Stănculescu a luat la cunoștință de conținutul notării la 8 aprilie 1983. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-4689, dosar nepaginat.

STELEA DUMITRU NICOLAE, colonel, d.p. nr. 3517 (n. 10 nov. 1913, satul Sârbești, com. Alimpești, jud. Gorj – d. 1990, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : ospătar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTdC din 1934 și PCdR din 1941 ; membru ARLUS din 1945.

În octombrie 1944 a fost trimis de partid să înființeze organizațiile de masă și politice din plasa Oltenița (Uniunea Patrioților, ARLUS, Frontul Plugarilor etc.). Tot în această plasă, după legiferarea reformei agrare din 23 martie 1945, când au fost expropriate peste 1.468.000 ha, a fost numit în funcția de președinte al Comisiei pentru Reformă Agrară din Plasa Oltenița¹. Într-o autobiografie din anii '60, ofițerul mărturisea că el trecuse la confiscarea „prin violență” a unor moșii din plasa Oltenița cu mult înainte de Reforma Agrară.

Într-o autobiografie dată la 11 februarie 1954, ofițerul Stelea povestea despre activitatea sa în slujba partidului după 23 august 1944 :

Din primăvara anului 1944 și până în primăvara anului 1945 am fost la dispoziția partidului. Astfel : din mai 1944 și până la 23 August 1944 am trăit ilegal făcând parte din forțele de luptă patriotică (corpul de sabotaj). (...) După 23 August am fost trimis de județeană PMR Ilfov în Plasa Oltenița unde am avut ca sarcină înființarea și organizarea tuturor organizațiilor de masă, fiind în acest timp numit și președinte al Comisiei agrare. Am muncit acolo până în primăvara anului 1945, când mi s-a ridicat munca de partid. De atunci și până în toamna anului 1951 Comisia de control de pe lângă C. Central [se referă la Comisia Controlului de Partid de pe lângă CC al PMR – n.n.] mi-a terminat verificarea și nu am mai avut muncă de partid. Din decembrie 1951 când mi s-a terminat verificarea și mi s-a recunoscut vechimea în Partid din anul 1941 am avut permanent muncă de partid, fiind în continuare în biroul org. de bază partid – până la plecarea mea în provincie.

Referatul Comisiei Controlului de Partid de pe lângă CC al PMR întocmit în decembrie 1951, după cercetarea amănunțită a biografiei lui Nicolae Stelea, propunea reîncadrarea acestuia în PMR pentru activitatea depusă în slujba partidului atât în timpul ilegalității, cât și după 23 august 1944. Redăm mai jos o parte din acest referat redactat în limbajul epocii :

În toamna anului 1933 l-a cunoscut pe Popa Nicolae (Luric) care l-a atras în mișcarea muncitorească, făcându-i în martie 1934 legătura cu tineretul. În acea perioadă, fiind văzut mereu împreună cu Luric, Stelea Nicolae a fost arestat împreună cu acesta în urma unui denunț și eliberat după câteva zile, fără proces (din declarația lui și ref. Luric rezultă că a avut o purtare bună la Siguranță. Nu avem în această privință materialul Siguranței). În toamna anului 1934 a participat la acțiuni și întruniri sburătoare, a difuzat material de Partid și a început să lucreze și pe linia Ajutorului Roșu. Din 1935-1937, a făcut serviciul

1. A deținut această funcție în perioada martie-mai 1945. A fost destituit din funcție de către Miron Constantinescu, care fusese sesizat prin câteva note informative trimise de către unii subordonați ai lui Nicolae Stelea că acesta ar comite o serie de abuzuri în funcția de președinte, dar și din cauza bețiilor și chefurilor pe care le organiza. Miron Constantinescu, în calitatea sa de prim-secretar al Județenei Ilfov a PCR, a dat crezare acestor note și l-a chemat pe Stelea la sediul Județenei, unde învinuindu-l și-a dat demisia din partid și s-a întors în producție (va fi reprimis în partid la începutul anului 1952, la scurtă vreme de la accederea sa în corpul ofițerilor MAI ; în vederea redării calității de membru PMR, a fost sprijinit de colonelul Ion Baci, director al DGPCM în 1952). AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3517, dosar nepaginat.

militar, la Grăniceri în Hălmeag (Ardeal). Eliberat din militărie, în toamna anului 1937 a lucrat mai întâi la pensiunea Vilma Foriş, până în aprilie 1938, apoi la diferite restaurante : Splendid Parc, Mamaia-Constanța, Athene Palace, Hotel Stănescu, etc. Din 1937 a activat pe linie sindicală, colecta pentru Ajutorul Roșu și participa la unele împrăștiuri de manifeste. Nu refuza niciodată sarcinile ce i se dădeau, dar neocupându-se nimeni mai îndeaproape de el, nu a avut în acest timp o activitate politică susținută, putând fi considerat un simpatizant activ. Avea în același timp obiceiul să bea și, fiind impulsiv, se lua ușor la bătaie, din care cauză tov. nu aveau prea multă încredere în el. În 1940 a fost atras mai mult în acțiuni ale mișcării, a participat la diferite acțiuni politice, printre care la cele de la Set și Obor, a fost folosit ca tehnic pentru material de Partid și participa la împrăștiuri de manifeste. În decembrie 1940 a fost arestat împreună cu câțiva chelneri de la Restaurantul și eliberat după câteva zile, neputându-se stabili nimic în sarcina lui (Nu avem în această privință materialul Siguranței). A mai fost arestat pentru câteva ore și în toamna anului 1941 din casa tov. Miroiu, în urma unei percheziții făcute acestuia din urmă și a fost eliberat după câteva ore întrucât nu avea nici o legătură cu activitatea lui Miroiu. În toamna anului 1941 tov. Moga Ion a făcut în casa tov. Stelea, tehnica Sectorului Negru. În mai 1942 urma să fie predat pentru tehnica Comitetului Județean de Partid, dar în urma unei căderi în alt sector de muncă i s-a spus să distrugă matricele și întregul material care se afla la el. Urmând exemplul unui alt tovarăș, el nu s-a supus însă acestei dispoziții, ci a îngropat materialul tipografic în curtea unui prieten, predându-l apoi Partidului în iunie 1943, la reluarea legăturii. Între timp a avut mai multe concentrări de scurtă durată, iar în toamna anului 1943 a fost făcut gazdă pentru tovarășii din CC. Casa a fost părăsită la începutul anului 1944 în urma pălăvrăgelii familiei lui, care putea duce la deconspirarea casei. În vara anului 1944, fiind mobilizat și aflând că unitatea lui a fost aproape complet nimicită, a dezertat cu tot echipamentul și cu un pistol automat. Întors la București, a fost încadrat în formațiunile de luptă patriotică, participând în iulie și august 1944 la o serie de acțiuni de sabotaj, pentru distrugerea liniilor telefonice, etc. și la difuzări de manifeste printre soldații germani. După 23 august 1944 a participat în cadrul formațiilor patriotice la luptele împotriva hitleriștilor, a făcut parte din garda Comitetului Central și, reîntors în producție, a luat parte la primele ședințe de Partid din Sectorul Galben. A fost apoi trimis în muncă organizatorică în Plasa Oltenița, participând la crearea organizației de Partid și a organizațiilor de masă și la pregătirea reformei agrare. Fiind numit președintele Comisiei pentru reforma agrară din plasa Oltenița, a lucrat cu râvnă la îndeplinirea sarcinilor lui, știind să atragă și să se facă iubit de țăranii muncitori, dar a recăzut în vechiul lui păcat, lăsându-se antrenat la băutură. În aprilie 1945 plecând spre Oltenița și fiind beat, s-a urcat în tren cu biletul nevizat, s-a luat la ceartă cu conductorul trenului, provocând scandal și s-a legitimat cu delegația de președinte al Comisiei de plasă pentru reforma agrară. În urma unei anchete sumare, Stelea Nicolae mărginindu-se să-și recunoască vina, fără a lua poziție față de abaterile lui, a fost suspendat din muncă, rămânând până astăzi în afara Partidului. Între timp s-a adresat în repetate rânduri conducerii Partidului și Comisiei Controlului de Partid pentru clarificarea situației lui. (...) Tov. Stelea Nicolae are puțină educație de Partid și mai are o mentalitate țărănească, cu unele manifestări anarhice, cu unele încăpățănări și fără mult simț autocritic. Este nervos, impulsiv și uneori pripit în hotărâri. Este însă atașat clasei muncitoare și urăște dușmanii ei, este hotărât, curajos și dinamic. În ultimul timp a arătat că își dă mai bine seama de lipsurile lui și că este hotărât să le înlăture și și-a luat în scris angajamentul să se lase de băutură. (...) În 1945 a fost suspendat din Partid, în urma unor abateri datorate beției, dar s-a străduit să lichideze această lipsă și prin munca dusă în perioada 1945-1951, a dovedit atașament pentru Partid și clasa muncitoare. Ținând cont de aceste fapte, Comisia Controlului de Partid, propune : Reîncadrarea lui Stelea Nicolae în Partid cu stagiul din anul 1941¹.

1. ANIC, fond CC al PCR - Secția organizatorică (dosare-anexă), dosar nr. 198/1951, fv. 60.

Studii civile : 6 clase în comuna natală (1920-1926).

Stagiu militar : în aprilie 1934 a fost încorporat în Regimentul 17 Infanterie Lugoj, însă la scurtă vreme a fost lăsat la vatră ca surplus de contingent (apr.-iun. 1934). Un an mai târziu va fi încorporat din nou, la Regimentul 4 Grăniceri Deva (mart. 1935 – 31 oct. 1937). La această unitate a făcut propagandă comunistă în rândul militarilor evrei (aici l-a recrutat pe Ion Mărghean, cu care mai târziu a lucrat pe linia Ajutorului Roșu și la răspândirea de manifeste comuniste prin București); concentrat în Armata Regală (1 sept. – nov. 1939). În primăvara anului 1944 a fost concentrat la Batalionul 35 din Regimentul 92 Infanterie (apr. 1944). La sfârșitul lunii aprilie, în timp ce unitatea se îndrepta spre front, a dezertat în gara Vaslui, având asupra sa un pistol-automat „Orița” și peste 200 de cartușe, după care a revenit în București. La 1 mai 1944 și-a ascuns arma, muniția și echipamentul militar în cartierul Dămăroaia din București și a luat legătura cu PCdR. A doua zi a intrat în corpul militar al PCdR – Formațiunile de Luptă Patriotice de sub conducerea lui Emil Bodnăraș, care pregătea insurecția (aici a avut funcțiile de conducător de echipă și de grupă).

În dosarul personal al ofițerului se găsesc câteva declarații ale unor camarazi din Formațiunile de Luptă Patriotice și care reliefează curajul de care a dat dovadă în acțiunile de sabotare a trupelor germane din București și a instituțiilor guvernului antonescian (tăierea unor cabluri telefonice, răspândirea de manifeste etc.).

Potrivit declarațiilor sale, între 23 august și 1 septembrie 1944 a fost încadrat în „echipele de șoc” ale partidului care aveau menirea de a izgoni trupele germane din Capitală.

Activitate profesională : rânduș la proprietarul de pământ Pleșca „Puiu” Grigore din Craiova (nov. 1926 – 1932); liftier la Hotelul „Athénée Palace” din Craiova (1932 – apr. 1933).

La vârsta de 20 de ani, datorită practicării boxului profesionist și susținerii unor meciuri pe care le-a câștigat, a plecat la București, unde l-a cunoscut pe un anume Radu Otulescu, manager sportiv. La sala de sport unde antrena Otulescu a rămas câteva săptămâni, după care s-a angajat ca piccolo la Restaurantul „Bandy” din București (mai 1933 – apr. 1934); piccolo la Restaurantul „Oteteleșeanu” din București (iul. 1934 – mart. 1935). Aici a luat legătura pentru prima dată cu PCdR, cunoscându-i pe ilegaliștii Popa Niculae zis „Luric” și Blagoe Jivin, de la „Ajutorul Roșu”. După lăsarea la vatră în vara anului 1934, a plecat pentru doi luni în stațiunea „Carmen Silva” din județul Constanța (iul.-sept. 1934). Odată revenit în București, a luat legătura cu UTCdR, care i-a trasat sarcina să pregătească o întrunire la Atelierele CFR Grivița în ziua de 7 noiembrie 1934 și la care să se solicite eliberarea celor închiși în procesul de la Craiova. Manifestația a fost organizată foarte bine, neavând loc nicio „cădere” (arestare).

După satisfacerea stagiului militar s-a întors în București. Conducerea partidului a vrut să-l trimită pe frontul războiului civil din Spania, însă această măsură nu a mai fost luată deoarece s-a considerat că Nicolae Stelea nu era compromis (necunoscut de organele Siguranței) și putea fi mai util în activitatea ilegală din București. Nemaiavând unde munci, a fost trimis ca muncitor necalificat la o pensiune a PCdR din Pasajul Victoria – București (nov. 1937 – apr. 1938). La această pensiune mâncau și se odihneau activiștii PCdR (aici i-a cunoscut pe Ilie Pintilie, Ștefan Foriș, Ion Rab etc.); ospătar la restaurantele „Splendid” din București (apr. 1938 – 1 iul. 1939), „Rex” din Mamaia (1 iul. – 1 sept. 1939), „Stănescu” din București (dec. 1939 – 1940 și 1941 – aug. 1943), „Milescu” din București (sept. 1943 – 1 apr. 1944), „Patronaj” din Băile Herculane (mai-sept. 1945) și „Atena” din București (sept. 1945 – 15 oct. 1947); ospătar la Hotelul „Ambasador” din București (1940-1941).

Începând cu anul 1939, a primit sarcina să confecționeze fluturași și manifeste cu mesaje PCdR pe care le împrăștia prin oraș. Într-o autobiografie dată în anii '60, ofițerul Stelea vorbea despre activitatea sa comunistă din anii '40:

În 1940 am primit ordin să caut o casă fără să mi se spună pentru ce. Am găsit casă f. greu și totuși nu s-a putut folosi fiind compromisă – urmărind să caut alta. În 1940-41 în perioada legionarilor am fost arestat pe motiv că eu aș fi luat parte la împrăștierea materialului de la Ambasador [Hotelul „Ambasador” din București – *n.n.*] și Rest. București. Eu nu cunoșteam de aceasta și nici nu aveam nici o legătură cu aceste acțiuni. Am fost reținut până după sărbătorile Crăciunului și mi s-a dat drumul. În 1941 mi s-a spus să caut o casă pentru a instala Tehnica sectorului, și la începutul anului 1942 după multe eforturi am reușit împreună cu Tov. Andreescu, în prezent medic la policlinica CC, să strângem cele necesare pentru a începe operațiunea de scoatere a manifestelor. Primele manifeste le-am scos împreună. (...) Înainte de 1 Mai 1942 mi s-a făcut legătura cu un Tov. de la Jud. Ilfov. La întâlnire mi sa spus că urmează să trec la o muncă mai superioară adică la Județeană. Și a fixat o nouă întâlnire. La a doua întâlnire mia trasat ca sarcină ca să iau măsuri ca în cel mai scurt timp să distrug toată tipografia și să mă mut imediat. Este adevărat că după atâtea eforturi și sacrificii făcute pentru a înfirișa o tipografie ma determinat să nu distrug materialele. Ce am făcut? Am găsit cam greu casă însă cu sprijinul soției m-am descurcat. Am găsit o casă și în bucătărie am îngropat repede toate materialele. (...) Cu sprijinul Tov. Mărghean Ion de care am vorbit mai sus și al lui Tov. Voicu Ion procedam așa: Eu aveam o fetiță de 8 luni, în landoul ei sub ea unde se ținea ulcica puneam materialele și soția lua căruciorul cu copilul și pleca în parc. Acolo găsea pe Tov. arătați pe bancă, stătea și ea și se făcea operațiunea de predare. Tot materialul a fost transportat într-o casă din Dămăroaia din Buc. În luna Iunie 1943 mi s-a făcut o legătură cu un Tov. care Tovarăși vrea să-l cunosc și i-am predat materialele care se mai păstra bine. În aceeași lună Iunie 1943 mi s-a făcut legătura cu un Tov. care se numea conspirativ Eugen și mi-a trasat ca sarcină să caut o casă pentru Tov. cu munca ilegală. Am tot căutat luni de zile împreună cu o altă Tovarășe care acum câțiva ani era la CC, îi spuneam Nuți. La sfârșit prin luna Noiembrie am reușit să mobilăm o casă așa cum se cerea. După câteva zile după ce am fost gata când am ajuns acasă la ora 1 noaptea am găsit în casă 3 persoane, cunoșteam dintre ele numai pe Foriș cu ocazia arătată mai sus. În afară de ei ținea legătura și mai rămâneau acolo acel Eugen care după 23 Aug. am auzit că îl chema Petrea și Nuți care am văzuto la CC. Această Nuți și cu alta am văzuto cu ocazia aniversării 40 ani ținea legătura cu mine. Eu aveam grije de ei – ei țineau unele convorbiri și aveam un exemplar din Istoria P.C. (bolșevic) al URSS. O singură dată fiind nerăbdător am întrebat ce cred ei despre cursul războiului. Trupele roșii erau pe la [indescifrabil – *n.n.*] și ei au răspuns că nu se știe. Într-una din zile am fost întrebat de ei dacă am o cumnată care are legătură cu mișcarea. Adevărat eu aveam o cumnată care avea legătură cu mișcarea. Legătura ei era legătura cu Dan Lazarovici care căzuse arestat. Nu a mai trecut multe zile și tot noaptea când am venit acasă nu am mai găsit pe nimeni în casă și nici azi nu știu cine a fost al doilea bărbat și femeia. Cumpărasem lemne cu bani de la soacră-mea și nu mi-au mai lăsat nici bani pentru lemne, deși aveau una sută mii de lei. După ce au plecat ei am luat legătura cu Tov. Dobogan Ion care știam că are legătură cu mișcarea și i-am spus că ce fac cu lemnele și chiria și el nu știu cu cine a luat legătura și mi-a adus bani. Aceasta mă face să cunosc că el știe mai bine cine cunoaște această perioadă – Tov. Dobogan Ion care este șef sau lc. șef. serviciu al Trustului Alimentației CFR. (...) După părăsirea casei conspirative am luat legătura cu unii tovarăși să vedem ce aveam de făcut în cazul ordinului de mobilizare totală și probabil din cauza trădărilor oamenii fiind derutați nu știau ce au de făcut și așa a făcut să plece la unități cu sarcina de a căuta să nu predăm în masă sau să ia legătura cu grupurile de partizani¹.

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3517, dosar nepaginat.

La 19 ianuarie 1952, căpitanul Nicolae Stelea a completat o fișă de evidență a ilegaliștilor întocmită de către Secția Cadre a CC al PMR în care menționa numele tovarășilor cu care a avut legături în ilegalitate : Ștefan Mladin (viitor colonel de Securitate în anii '50), Bela Jivin, Nicolae Popa, Dan Andrei, Ion Miroiu. Totodată, la rubrica *ce muncă a făcut sau ce sprijin a dat partidului și mișcării muncitorești*, Stelea a declarat :

Am luat parte la ședințe de tineret și partid, am lucrat pe linia Ajutorului Roșu, am luat parte la întruniri Zburătoare, am luat parte la împrăștiere de material, am lucrat material antifascist la mine în casă. Am făcut securitatea și am lucrat în casa mea material având tehnica sectorului II negru – am făcut securitatea oamenilor de partid la mine acasă¹.

În octombrie 1947, a fost încadrat la Direcția Generală a Controlului Economic din Ministerul Industriei și Comerțului, fiind repartizat în funcția de controlor la cantina instituției² (aug. 1947 – mart. 1948); director al GAS „Piscul Sadovei” (fost domeniu al Casei Regale) și al GAS „Romanești” (mart. 1948 – 1 sept. 1949).

La 15 septembrie 1949 a fost încadrat în DGP ca angajat civil în funcția de șef de Secție (15 sept. 1949 – ?); comandant la Colonia de Muncă Galeșu/formațiunea 0609 (17 iun. 1953 – ?); comandant la Colonia de Muncă Borzești/formațiunea 0680 (17 iun. 1953 – dec. 1953); comandant la Colonia de Muncă Onești/formațiunea 0665 (ian. 1954); comandant la Colonia de Muncă Borzești/formațiunea 0652 (? – iun. 1954); inspector în Serviciul Inspecției din DPLC (oct. 1954 – mai 1955); locuitor al comandantului pentru pază și regim la formațiunea 0688 Baia Mare – Centrul de Coordonare a Formațiunilor Miniere din Regiunea Baia Mare (iun. – 1 dec. 1955).

Ca urmare a reînființării Coloniei de Muncă de la Peninsula (1 decembrie 1955), căpitanul Nicolae Stelea a fost numit în funcția de comandant cu delegație (6 dec. 1955 – 30 iun. 1956) și mai apoi definitivat în funcția de comandant al Coloniei de Muncă Peninsula/formațiunea 0605 Constanța³ (1 iul. 1956 – 31 mai 1967).

În perioada 1956-1961, formațiunea 0605 Constanța a avut în medie un efectiv de 3.000-4.500 de deținuți și a executat următoarele lucrări : amenajarea stațiunii Mamaia ; construcția orașelor Năvodari și Mangalia ; a realizat și depășit planul la GAS „Ovidiu” (această gospodărie aprovizionează tot litoralul cu zarzavaturi) și la ridicarea abatorului din Constanța.

Într-o adresă trimisă de DGPCM colonelului Ioan Pateșan, șef al Direcției Cadre din MAI, se menționează realizările maiorului Stelea de când se afla în fruntea Coloniei de Muncă Peninsula :

1. Fișa de evidență a ilegaliștilor nr. 15124 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către căpitanul Nicolae Stelea la 19 ianuarie 1952. La acea dată, ofițerul era căsătorit și avea un copil în vârstă de 10 ani. ANIC, fond 95, dosar nr. 122357, fv. 1.
2. Legea nr. 252 din 15 iulie 1947 pentru organizarea controlului economic prevedea că organizarea controlului economic în toate ramurile din economia națională se realiza de către Direcția Generală a Controlului Economic din Ministerul Industriei și Comerțului ca organ central, iar în teritoriu, de către organe locale și delegați permanenți pe lângă fabrici și uzine – vezi *Monitorul Oficial*, partea I, nr. 159, din 15 iulie 1947.
3. În 1962, Colonia de Muncă Peninsula – unitate de categoria I cu profil de prestări servicii – avea cinci secții de deținere exterioară (de exemplu, Dorobanțul, Nazarcea, Mangalia, Fabrica de cărămidă). Cât timp a condus această formațiune, ofițerul Stelea a încheiat o serie de contracte avantajoase cu diferiți beneficiari din Regiunea Constanța. Astfel, planul de venituri anual realizat de Colonia de Muncă Peninsula a fost realizat și depășit în repetate rânduri grație calităților manageriale ale comandantului (de exemplu, în anul 1959, ca urmare a folosirii „brațelor de muncă speciale”, au fost încheiate contracte cu 24 de beneficiari, realizându-se venituri în valoare de 9.221.428 lei). AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3517, dosar nepaginat.

În mod deosebit a fost apreciată contribuția unității de către organele de partid și de stat în construirea complexului caselor de odihnă din Mangalia, care a fost dat în folosință la termen. De asemeni a manifestat o grijă deosebită în asigurarea forței de muncă la Fabrica de Cărmidă Mamaia, preocupându-se de calificarea deținuților la locul de muncă, fapt ce a făcut ca această fabrică în prezent să devină o unitate rentabilă. Un aport deosebit s-a adus prin folosirea forței de muncă și în construirea complexului sportiv Constanța. De remarcat că față de numărul mare de beneficiari ce i-a avut Formațiunea Peninsula în cursul anului 1959, nu a existat nici o nemulțumire din partea acestora în ce privește asigurarea forței de muncă în timp și eficient. Aceasta dovedind planificarea judicioasă și conducerea competentă a acestor acțiuni. Ca bun gospodar s-a ocupat permanent de amenajarea și înfrumusețarea unității, fapt ce a dus la crearea unor condiții mai bune de cazare a cadrelor, precum și condiții corespunzătoare desfășurării activității unității. Astfel, s-au construit 5 blocuri a 4 apartamente fiecare, pentru locuințe cadre. Costul per apartament fiind prevăzut conform devizului de 33.000 lei. Prin procurarea unor materiale locale cum sunt : var, cărămidă, stuf, piatră, etc. ce s-au preparat în unitate a făcut să se micșoreze costul pe apartament la 15.000 lei. De asemeni tot din materiale procurate local s-a construit : un club pentru cadre, club pentru deținuți, magazii pentru alimente și echipament, grajd pentru vite și altele. A realizat economii în valoare de peste 140.000 lei. Apreciindu-i-se activitatea și măsurile luate în acțiunile enunțate mai sus, în cursul anului 1959 a fost decorat cu „Ordinul pentru servicii Deosebite”¹.

Foaia de notare întocmită pe intervalul 1 ianuarie 1962 – 31 decembrie 1963 îi acorda calificativul „bine” pentru activitatea depusă în fruntea unei unități de categoria I :

Desfășoară activitatea mai mult pe baza experienței căpătate anterior fără însă a ține cont întotdeauna de prevederile regulamentare și de ordinele eșalonului superior. Se ocupă îndeaproape de folosirea integrală a brațelor speciale de muncă [deținuților – *n.n.*], de îndeplinirea sarcinilor de plan de către întreprinderile economice MAI care le deservește, asigurând cu forță de muncă și alte unități economice locale. Are spirit gospodăresc și manifestă grijă pentru asigurarea nevoilor materiale ale unității, reușind ca pe această linie să obțină rezultate bune².

Deși rezultatele pe plan profesional ale ofițerului Stelea erau apreciate de conducerea DGPCM, comportamentul acestuia la locul de muncă lăsa de dorit. În dosarul personal se regăsesc o serie de declarații și referințe ale subalternilor care ni-l înfățișează pe Stelea ca fiind o persoană dependentă de alcool, un om care își jignea și umilea subordonații. Aceste lucruri erau cunoscute atât de organele superioare de conducere din DGPCM, cât și din MAI, însă niciodată nu s-a aprobat scoaterea ofițerului din sistem, ci doar pedepsirea pe cale disciplinară, deoarece Stelea beneficia de o poziție privilegiată în raport cu alți ofițeri superiori MAI : biografia sa din ilegalitatea PCdR și prietenia sa cu cei din conducerea DGPCM. Totodată, putem spune că aceste abateri ale ofițerului Stelea erau trecute cu vederea și datorită faptului că formațiunea 0605 Constanța își îndeplinea planul anual de

1. Adresa secretă nr. 052735 din 26 iunie 1960 semnată de către directorul general al DGPCM, colonelul Vasile Lixandru, și șeful Serviciului Cadre din DGPCM, locotenent-colonelul Nicolae Stanciu. În finalul adresei, conducerea DGPCM ruga Direcția Cadre a MAI să țină cont de rezultatele bune obținute de ofițer în funcția de comandant și să aprobe avansarea maiorului Nicolae Stelea la gradul de locotenent-colonel, ținându-se seama de vârsta sa înaintată, precum și de faptul că la acea dată nu își mai putea completa studiile de cultură generală (maiorul Stelea îndeplinise deja termenul de vechime în grad la 30 decembrie 1959). *Ibidem*, dosar nepaginat.
2. Foaia de notare este întocmită și semnată de către locțiitorul directorului general al DGPCM, colonelul Marin Constantinescu. Ofițerul a luat la cunoștință de conținutul notării la 16 iulie 1964. *Ibidem*, dosar nepaginat.

producție și, în general, nu avea probleme deosebite cu deținuții (evadări, greve ale foamei, revolte etc.). Prezentăm mai jos unul dintre documentele semnate de subordonații comandantului formațiunii 0605 Constanța, în care se face referire la comportamentul ofițerului în relația cu subalternii. Este vorba de o informare din 20 decembrie 1959 a locuitorului pentru pază și regim și secretarul Organizației de Bază PMR din formațiunea 0605 Constanța, căpitanul Marin Habet, adresată organelor locale de partid :

În fiecare zi consumă băuturi alcoolice, începând de dimineață și până în noapte în cantități mari. Duce la băutură, de aceia stă în picioare și uneori se observă mai greu că este băut. În perioada când are crize de boala de care suferă bea mai puțin. În stare de ebrietate jicnește demnitatea salariaților prin înjurături, amenințări, strigăte, insinuări nerezale sau nerecunoașterea unor ordine date anterior. În incinta unității este un magazin alimentar. Acest magazin la transformat în bodegă, contrar regulilor de funcționare a acestor unități O.C.L. Cu fiecare beneficiar ce vine a solicita brațe de muncă, întâi bea adălmășu la alimentară, apoi pe parcurs îl vizitează pe beneficiar tot în acest scop. Când bea în afara unității uneori vine pe la orele 14.00 când salariații trebuie să plece acasă la Constanța și, în stare de ebrietate, începe să facă obiecțiuni, să dea diferite ordine și după o oră după ce și-a vărsat focul ordonă „mai stăm noi de vorbă”, cu toate că în acea zi după amiază nu este servicia. El se duce de se culcă și se scoală pe la orele 19-20 după care pleacă la aresturi și amână convorbirea pe a doua zi. (...) Are o mare slăbiciune pentru obținerea de diferite prime de la Întreprinderile ce solicită brațe de muncă. Exemp. Cariera de piatră Ovidiu de unde a luat mai multe prime, unde obține prime sau alte avantaje (băutură) dă ordin ca imediat să se dea deținuții la lucru, indiferent de condițiile existente și fără aprobarea forurilor superioare. Apoi motivează că o face pentru a realiza producția și a sprijini întreprinderea respectivă. În relațiile cu salariați i sa arătat să aibe o comportare care să nu mai jicnească cadrele, să se ocupe de formarea lor dar el justifică că este nervos și nu are răbdare. (...) A fost criticat și de organele superioare dar el a lucrat în Dir. Generală și are cunoștințe și astfel are curaj să facă asemenea fapte. Aproape toți care vin din Dir. Generală și au funcții mai principale sunt imediat invitați la băutură, mâncăruri deosebite la popotă, trimite mașina să caute pește, etc. Uneori mai trimite pește în lădițe la București pentru cei din Direcția Generală. Astfel este crezut în tot ce spune, de către organele superioare. Dacă unul din subalterni spune ceva de el imediat îi găsește motive și ia măsuri de represiune până la scoatere din MAI. O vină are și Loc. Politic cpt. Moldovan Traian care în loc săi arate sau să sesizeze lipsurile Serviciului politic MAI, se antrenează și el fiindcă îi place băutura și este afemeiat. De mine se ferește și nu mă agreiază fiindcă nu mă asociez. Eu am căutat să analizez starea de spirit în rândul salariaților în speranța că raportând organelor ce au venit în control, aceștia îi vor atrage atenția și se va îndrepta. Dar aceștia din prietenie și imprudență iau spus cine ia informat și atunci a început să mă bruscheze și să mă jicnească, totodată să mă și persecute. Despre comportarea sa se mai poate cere relați la Comitetul Raional Medgidia, Comit. Orășenesc PMR Cța. și Reg. MAI Constanța¹.

Despre abaterile comandantului formațiunii 0605 Constanța a fost înștiințat și CC al PMR printr-o scrisoare anonimă expediată în vara anului 1961. Direcția Treburilor a CC al PMR a trimis această scrisoare adjunctului ministrului Afacerilor Interne, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie, pentru a efectua investigații asupra locotenent-colonelului Nicolae Stelea. Ministrul adjunct a ordonat verificarea celor semnalate în scrisoarea anonimă (beții, jignirea și terorizarea cadrelor din subordine, favorizarea sa de către organele de conducere ale DGPCM). La 31 iulie 1961, Direcția Cadre a MAI a elaborat un raport asupra celor ordonate de către generalul-locotenent Gheorghe Pintilie. Acest raport propunea

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

trecerea în rezervă și pensionarea ofițerului, dar și închiderea „casei de odihnă” care funcționa în incinta Coloniei de Muncă Peninsula :

Pe ofițer l-a caracterizat și încă îl caracterizează unele trăsături negative cum ar fi beția și insultarea subalternilor, ceea ce constituie o frână în ridicarea muncii pe o treaptă mai superioară. Astfel încă înainte de a fi încadrat în MAI este cunoscut ca un element ce consuma băuturi alcoolice în mod exagerat. Pentru beții și scandaluri în 1945 a fost scos din activul de partid. Și după încadrarea în MAI a continuat să consume băuturi în cantități din ce în ce mai mari. În primăvara anului 1959 la un restaurant din București, în urma unei beții și-a pierdut carnetul de partid, fiind sancționat cu „vot de blam” de Comitetul Orășenesc PMR Constanța. În ultimii ani băuturile alcoolice și bețiile au devenit un viciu pentru ofițer. Aproape zilnic este văzut la serviciu în stare de ebrietate sau sub influența băuturii. De menționat că locul de unde-și procură băutura este un magazin alimentar organizat în grupul social din cadrul formațiunii pe unde ofițerul trece chiar de mai multe ori pe zi (în timpul programului) și consumă băuturi fiind însoțit de cunoștințe sau singur. Alte surse de băuturi în timpul programului sunt cramele de la gospodăriile agricole de stat Nazarcea și Dorobanțul, unde formațiunea Peninsula asigură cu brațe de muncă aceste gospodării, cât și de la alți beneficiari care colaborează cu formațiunea Peninsula. În mai multe rânduri a folosit bani pentru chefuri din fondul de rulment destinat cantinei. La o verificare de casă executată în iunie 1961 a fost găsită o lipsă de 800 lei, dintre care 580 erau folosiți de comandant, iar 220 de locuitorul politic. Au fost luate măsuri și banii au fost restituiți. Lt. col. Stelea Nicolae recunoaște în totalitate faptele arătate mai sus, însă minimizează consecințele acestor abateri. Problema bețiilor este una din cauzele ce l-au dus pe ofițer la încălcarea unor ordine, la nerespectarea unor regulamente militare, precum și la comiterea și a altor abateri incompatibile cu calitatea de ofițer și comandant de unitate. (...) Tot sub influența băuturii de mai multe ori lt. col. Stelea a tras cu arma de vânătoare în pisici, câini și păsări ce se găseau în curtea grupului social, unde locuiesc majoritatea cadrelor din formațiune. În luna mai a.c. trăgând cu arma într-o găină, o alice a rănit ușor pe soția sergentului Roman Constantin. (...) Majoritatea abaterilor comise de lt. col. Stelea Nicolae arătate mai sus, au fost și sunt cunoscute de conducerea Direcției generale a penitenciarelor și coloniilor de muncă, însă nu s-au luat măsurile corespunzătoare împotriva ofițerului, tolerându-i anumite lipsuri, fapt ce a fost speculat de ofițer, care și-a permis să comită abateri din ce în ce mai grave, să injure și chiar să lovească. Colonelul Constantinescu Marin nu a luat cele mai drastice măsuri împotriva lt. col. Stelea Nicolae. Se confirmă cele arătate în notă că sunt în relații bune. Colonelul Constantinescu Marin a primit de la ofițer mai multe pachete cu pește și au băut împreună. Anul trecut familia colonelului Constantinescu și-a petrecut concediul de odihnă la formațiunea Peninsula ; în acest an copiii săi sunt iar la lt. col. Stelea Nicoale. De asemenea și colonelul Lixandru Vasile a primit de la lt. col. Stelea Nicolae de mai multe ori pachete cu pește care i-au fost trimise la București. Peștele fie că a fost prins de angajații formațiunii și atunci s-a trimis fără plată, fie că se cumpăra de la pescari. Raportăm că la formațiunea Peninsula există o casă care pe timp de vară este folosită drept casă de odihnă de majoritatea cadrelor cu munci de mai mică sau mai mare răspundere din Direcția Generală a Penitenciarelor și coloniilor de muncă, cât și de rudele lor. La data controlului 20-24 iulie a.c., se găseau în această casă peste 20 de persoane, printre care și copiii colonelului Constantinescu Marin, cât și șoferul ce-l deserveste cu soția. Printre cei ce au făcut concediul în anul acesta la formațiunea Peninsula este și lt. col. Kiss Coloman – locuitor șef serviciu cadre împreună cu soția și doi copii, precum și familiile a doi lucrători din secția politică și alții. Cei ce își petrec concediul în această formațiune se folosesc de cazarmamentul și cantina unității contra cost. Din discuțiile purtate cu maiorul Pietraru M., locuitor director general, a reieșit că ar fi o aprobare de principiu dată de tov. Adjunct al Ministrului, însă numai pentru cadre, nu și pentru familii. În mod evident reiese că lt. col. Stelea Nicolae nu a fost tras la răspundere cu toată

hotărârea de către conducerea DGPCM. Nici aparatul DGPCM nu a raportat la timp despre comportarea necorespunzătoare a lt. col. Stelea, mai ales privind viciul beției. Faptul că ofițerul a servit sub o formă sau alta cu peștele, altă dată cu vin, cu cazarea la colonie a familiilor și rudelor unor cadre din DGPCM, s-a dat posibilitatea la crearea unor discuții la adresa comandantului de formațiune și la părcirea că lt. col. Stelea este total tolerat în abateri. Fostul locțiitor politic și secretar al Organizației de Bază de partid din formațiunea Peninsula – cpt. Moldovan Traian – s-a antrenat la băutura și a făcut diferite chefuri cu lt. col. Stelea Nicolae din care cauză nu a raportat forurilor superioare abaterile comise de comandant și nici nu a combătut cu tărie lipsurile și abaterile acestuia. Nu s-a putut stabili că lt. col. Stelea Nicolae a purtat discuții cu caracter dușmănos la adresa conducerii partidului și statului. Ce a reieșit însă este faptul că după alegerile din 5 martie, când a luat ființă Consiliul de Stat al RPR, a fost adusă în discuție ocuparea funcției de președinte al Consiliului de Stat a tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej simultan cu funcția de prim secretar al CC al PMR și alte funcții ale tovarășilor conducători [în 1961, Prezidiul MAN și-a schimbat titulatura în Consiliul de Stat al RPR, organ suprem al puterii de stat cu activitate permanentă – *n.n.*]. Aceste discuții au avut loc în magazinul alimentară în timp ce se consumau unele băuturi. Singurul a.c. Hantău Teodor arată în declarația dată – fără a putea preciza exact – că s-au purtat unele discuții legate de concentrarea puterii de stat. Raportăm că de problemele reieșite în urma anchetei a fost informat și Comitetul Regional de partid Dobrogea. Dealtfel o scrisoare asemănătoare cu același conținut a fost trimisă și acestui organ de partid. În concluzie, cele semnalate în scrisoarea anonimă, în majoritatea lor se confirmă¹.

Ofițerii din Direcția Cadre a MAI care au elaborat acest raport au stat de vorbă și cu ofițerul anchetat, chestionându-l asupra problemelor sesizate de scrisoarea anonimă sosită pe adresa CC al PMR. La întrebările ofițerilor, locotenent-colonelul Stelea a declarat :

În legătură cu băutura este adevărat că întrucât formațiunea are o serie de relații cu mulți beneficiari, uniți în formațiune cu anumite treburi, oameni cu munci de răspundere, în unele cazuri am mai băut cu ei un pahar de vin. Aici trebuie să menționez, fără a mă motiva, că formațiunea are sediul la o distanță de 18 km de oraș și am făcut aceasta la magazinul nostru alimentară din formațiune. În ultimul timp am luat măsuri și am lichidat cu asemenea obiceiuri și cred că nu se va mai repeta. (...) În legătură cu faptul că eu aș fi discutat cu cineva despre fata lui tov. Dej, țin să arăt aci că nu am cunoscut, nu cunosc pe fata tov. Gh.-Dej, nu aveam de discuta despre aceasta cu nimeni și nici nu m-aș gândi să vorbesc și nici nu aș avea ce vorbi. De când am luat legătura cu mișcarea muncitorească l-am iubit și-l iubesc pe tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej și atâta timp cât voi mai trăi nu voi permite la nimeni să se atingă de onoarea conducătorilor de partid. Am dovedit aceasta și voi dovedi și pe viitor. (...) Mai departe și ca o ultimă problemă ce am fost întrebat este aceea că dacă eu sunt dur cu cadrele, aci raportează că într-adevăr, la suprafață ar pare că sunt dur, însă aceasta o fac cu tov. cu care am muncit mulți ani și mă cunosc că nu le vorbesc din răutate, ci numai spre binele nostru al tuturor. Sunt de acord că nu este bine, dar ținând seama de multe greutăți din viața mea plus 12 ani de miros de deșinuți, din când în când mai vorbesc și eu mai tare. În prezent, când după atâta timp mi s-au complectat și mie locțiitori, fără angajament, voi lupta să lichidez cu toate lipsurile².

1. „Notă-raport din 28 iulie 1961 privind unele abateri comise de lt. col. Stelea Nicolae comandantul formațiunii Peninsula din DGPCM”, document semnat de șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul de Securitate Ioan Pateșan, locotenent-colonelul de Securitate Iosif Bocșe, șef serviciu în Direcția Cadre a MAI, secretarul Comisiei de Partid din Direcția Politică a MAI, maiorul Nicolae Măgureanu. *Ibidem*, dosar nepăginat.

2. *Ibidem*, dosar nepăginat.

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre din DGPCM la 21 ianuarie 1967 propunea conducerii MAI trecerea în rezervă a colonelului Nicolae Stelea pentru o serie de abateri comise în ultimii ani, dar și din cauza faptului că nu își completase studiile de cultură generală :

Pe lângă rezultatele obținute, în activitatea ofițerului s-au manifestat și o serie de lipsuri și abateri, unele deosebit de grave. Astfel, a continuat și după încadrarea în MAI să consume în repetate rânduri băuturi alcoolice în mod exagerat, sub a cărui influență a săvârșit abateri pentru care a fost pedepsit disciplinar cu zile de arest la garnizoană și criticat în diverse ședințe. În primăvara anului 1959 la un restaurant din București, în urma unei beții și-a pierdut carnetul de partid, fiind sancționat cu „vot de blam”, iar pe linie profesională pedepsit cu cinci zile arest la garnizoană. După această dată, deși a fost de mai multe ori pedepsit și avertizat, a continuat să consume în mod excesiv băuturi alcoolice, uneori în timpul serviciului, sau în afara serviciului, dar a venit la serviciu sub influența băuturii, lucru ce a fost și este și în prezent comentat nefavorabil de către subordonați. Problema consumului excesiv de băuturi alcoolice este una din cauzele care l-au dus pe ofițer la neexecutarea în termen a unor ordine, precum și la o atitudine necorespunzătoare față de cadre, la bruscarea, jignirea acestora. (...) Abuzând de funcția pe care o îndeplinește, tot sub influența băuturii a tras cu arma de vânătoare în păsările unor cadre din colonie, răbind ușor în picior pe soția unui subofițer, situație ce a creat o stare de spirit necorespunzătoare în unitate. Pentru abaterile comise, până în prezent colonelul Stelea Nicolae a fost pedepsit cu 35 zile arest, cu alte pedepse disciplinare și în mai multe rânduri criticat și avertizat pentru comportarea sa necorespunzătoare. În 1961 ca urmare a unor verificări privind comportarea ofițerului s-a făcut propunerea să fie trecut în rezervă, care nu s-a aprobat, ordonându-se să fie pedepsit cu 20 zile arest la garnizoană. Cu acest prilej a fost chemat de conducerea ministerului și avertizat că dacă mai perpetuează în abateri va fi scos din MAI. Cu toate că și-a luat angajamentul, în sensul că va lichida cu abaterile respective, din care cauză s-a și îmbolnăvit, practic și după aceasta a continuat să consume băuturi alcoolice peste măsură, să aibă o atitudine necorespunzătoare față de subordonați. (...) Din cele arătate mai sus, reies clar că ofițerul deși a fost deseori ajutat, chemat la raport atât de conducerea Dir. generale cât și de conducerea Ministerului, nu a ținut seama de sprijinul acordat, continuând să comită noi abateri, ignorând prin aceasta sprijinul dat. În noiembrie 1966, la o convocare de învățământ, a doua zi nu s-a mai prezentat. Fiind chemat de conducerea Direcției generale să raporteze motivele pentru care a lipsit, a adus o serie de argumente neîntemeiate, rezultând și de această dată neseriozitatea cu care privește îndeplinirea ordinelor ce i se dau. Apreciem că ofițerul în această perioadă nu s-a preocupat de pregătirea sa profesională și de cultura generală, fapt ce face ca în prezent să fie depășit de sarcini, desfășurându-și munca în virtutea rutinei, din care cauză nu poate să facă față funcției și gradului pe care îl are. (...) Având în vedere că ofițerul este depășit de sarcini și din cauză că este suferind nu poate să-și completeze studiile, că are vârsta de peste 53 de ani, vechimea necesară în muncă, propunem să fie trecut în rezervă cu drept la întocmirea formelor de pensionare¹.

A fost trecut în rezervă la 31 mai 1967 prin Ordinul MAI nr. 2023.

Colonelul Nicolae Stelea a mai avut 10 frați și surori.

În martie 1978 beneficia de o pensie stabilită prin decret de 2.561 lei și era propus pentru o pensie majorată la 3.000 lei. În aprilie 1978, Stelea figura pe un tabel cu

1. Referat de cadre din 21 ianuarie 1967, document semnat de către directorul general al DGPCM, colonelul Nicolae State, șeful Serviciului Cadre din DGPCM, maiorul Ștefan Buican, și șeful Direcției Cadre din MAI, colonelul Ioan Păteșan. *Ibidem*, dosar nepaginat.

propuneri în vederea majorării pensiei de ilegalist la suma de 3.000 lei/lună (majorarea nu i-a fost aprobată)¹. La acea dată locuia în municipiul București, sectorul 3, Bd. Socului, nr. 3, bl. 49, sc. 1, et. 1, ap. 7. În 1988, Stelea locuia la aceeași adresă și avea o pensie de 2.561 lei².

Grade succesive: căpitan (31 dec. 1951); maior (30 dec. 1955); locotenent-colonel (1 mai 1960); colonel (30 aug. 1964).

Decorații: medalia „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” (1953); medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1954); medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat” (1954); medalia „40 de ani de la înființarea PMR” (1961); medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei de sub jugul fascist” (1964); medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964); Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a³ (1954); Ordinul „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat”, clasa a III-a⁴ (1959).

1. Decretul Prezidențial nr. 83 din 10 aprilie 1978 privind majorarea unor pensii. ANIC, fond Decrete prezidențiale, dosar nr. 108/1978, fv. 82.
2. ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică, dosar nr. 10/1988, fv. 99.
3. Decretul nr. 369 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Apărarea Patriei”, medaliei „Eliberarea de sub jugul fascist” și medaliei jubiliare „10 ani de la înființarea primelor unități ale Armatei Populare Române” unor activiști din aparatul de stat, ministere, instituții, organizații politice, economice și obștești. Prin acest act normativ, „tovarășului Stelea Nicolae din MAI” i s-a conferit Ordinul „Apărarea Patriei”, clasa a III-a, „cu ocazia împlinirii a 10 ani de la eliberarea patriei noastre și pentru merite deosebite în activitatea politică, științifică, culturală și economică”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 6/1954, f. 213.
4. Decretul nr. 155 din 8 mai 1959 pentru conferirea de ordine și medalii unor ofițeri, sergenți reangajați, angajați civili și militari în termen din Ministerul Afacerilor Interne, precum și unui cetățean din comuna Ciortea, raionul Oravița, regiunea Timișoara. Acest act normativ conține patru expuneri de motive semnate de ministrul Afacerilor Interne în care se prezintă motivele pentru care mai multe persoane din Securitate, Miliție, Regimentul de Aviație al MAI și DGPCM trebuiau decorate. Decretul acorda o serie de ordine și medalii unor ofițeri și angajați civili din MAI „pentru merite deosebite obținute în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, pentru realizarea și depășirea planului de producție pe anul 1958, precum și pentru spiritul de sacrificiu”. Astfel, au fost decorați mai mulți ofițeri de Securitate din Capitală și Direcția Regională MAI Timișoara pentru identificarea și arestarea membrilor unor „organizații subversive” care desfășuraseră „acțiuni criminale de spionaj, teroare, uneltiri contra ordinii sociale și de stat”. Totodată, organele de Miliție au contribuit la descoperirea și trimiterea în justiție a unui grup de traficanți de aur și valută, precum și la identificarea unei organizații legionare. Au mai fost decorați o serie de ofițeri din Regimentul de Aviație al MAI pentru că au reușit să efectueze 3.000-4.000 de ore de zbor în condiții grele fără ca avioanele respective să sufere vreun accident. În expunerea de motive semnată de ministrul Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici, pentru ofițerii și angajații civili din DGPCM se preciza: „În cursul anului 1958, lucrători ce formează aparatul Direcției Generale a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă au reușit să obțină o serie de rezultate pozitive în ceea ce privește realizarea și depășirea planului de producție industrială și agricolă, precum și în ceea ce privește asigurarea pazei și aplicării regimului la deținuți. Astfel, planul producției industriale în valoare de 98 milioane lei a fost îndeplinit și depășit cu 10,9% respectiv cu 14% mai mult decât în anul 1957. În condițiuni grele și termene scurte s-au construit o serie de diguri la Vlădeni, Salcia și parțial Tichilești cu o lungime totală de 49 km și cu un volum de 2.100.000 m³ terasament, ca urmare a acestor îndiguiuri, o suprafață de 8.800 de ha pământ a fost apărat de calamități. Din economiile realizate, s-a vărsat în bugetul statului suma de 107.572.779 lei. Prin folosirea rezervelor existente și prin analizarea cu simț de răspundere a planului de cheltuieli, s-a reușit să se reducă cheltuielile din bugetul statului cu peste 80 milioane lei. Față de cele menționate mai sus, propun ca ofițerilor, sergenților și angajaților civili care au contribuit în mod direct la obținerea acestor rezultate să li se confere ordine și medalii ale Republicii Populare Române”. Iată câteva nume de ofițeri și angajați civili din DGPCM decorați prin Decretul nr. 155/1959: colonelul Constantinescu S. Marin, locotenent-colonelul Olteanu N. Gheorghe, maiorul Stelea S. Nicolae, căpitanul Anton I. Gheorghe, căpitanul Enea A. Constantin, locotenentul Damian I. Mihai, maiorul Paraschiv I. Gheorghe, maiorul Sandu N. Ilie, căpitanul Mălăgeanu G. Dumitru, locotenentul-major Pirici C. Gheorghe,

Pedepse : „ordin observator” pentru că nu a semnat un proces-verbal de control (ian. 1958) ; „ordin observator” pentru neîndeplinirea unui ordin DGPCM referitor la trimiterea dărilor de seamă cu realizările fizice și financiare obținute din prestări servicii pe luna aprilie (iun. 1958) ; 10 zile de arest la garnizoană pentru că a construit o clădire în incinta unității cu rol de „casă de odihnă” fără a avea aprobarea conducerii DGPCM (iul. 1958) ; „muștrare scrisă” pentru că nu a raportat la timp executarea unui ordin DGPCM (oct. 1958) ; „observare” pentru o serie de nereguli pe linie de pază și regim constatate cu ocazia unui control efectuat de organele DGPCM la Colonia de Muncă Peninsula (apr. 1959) ; „observare scrisă” pentru că a tolerat încălcarea prevederilor regulamentare referitoare la executarea serviciului de pază și escortare, dar și pentru că nu a controlat la timp modul în care se ținea evidența și folosirea armamentului unității, lucru ce a condus la pierderea unui pistol marca T.T. (aug. 1960) ; 20 de zile de arest la garnizoană pentru unele abateri constatate cu ocazia unei anchete efectuate de Direcția Cadre din MAI (febr. 1962) ; cinci zile de arest la garnizoană pentru unele deficiențe pe linia muncii de spate (febr. 1962) ; „muștrare scrisă” pentru încălcarea unor regulamente și ordine DGPCM, lucruri constatate cu ocazia unui control DGPCM : armament murdar, necunoașterea planului de pază și apărare de către unii militari ai formațiunii, bruscarea și lovirea unor deținuți de către sergenții reangajați, folosirea unor deținuți în scopuri personale, neacordarea dreptului la cereri și reclamații pentru unii deținuți, eliberarea cu întârziere a unor condamnați, deținuți netunși etc. (mart. 1963) ; „muștrare scrisă” pentru că nu a trimis la timp modificările efectuate în planul de pază și apărare al Coloniei de muncă Peninsula (iun. 1962) ; „observare în scris” pentru că unii dintre subordonații săi au lovit deținuți (mai 1965) ; „muștrare severă prin ordin” pentru lipsă de instruire și controlul subalternilor (sept. 1966).

STOIAN LUCREȚIA, angajat civil (n. 10 mai 1932, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : dactilografă.

Studii civile : 6 clase de liceu teoretic (1942-1947) ; 2 clase la Conservatorul de Muzică din București (1947-1949).

Activitate profesională : în 1949 s-a angajat la Cooperativa Arta Cofetarilor, unde a deținut funcțiile de ajutor de contabil și dactilografă. În anul 1951 va fi nevoită să părăsească serviciul din cauza restructurării de personal, dar se va angaja după o scurtă perioadă de timp ca dactilografă la Serviciul Contabilitate din DGP¹ (aug. 1951 - ?).

locotenentul-major Soare I. Nicolae, locotenent-colonelul Kiss A. Coloman, locotenent-colonelul Diricz I. Pavel, locotenent-colonelul Predescu N. Nicolae, locotenent-colonelul Spirescu Gh. Pavel, locotenent-colonelul Vodă I. Dumitru, maiorul Peicu N. Ioan, maiorul Petrache A. Tache, căpitanul Banciu P. Ioan, căpitanul Bogățeanu I. Ion, căpitanul Cojan N. Gheorghe, căpitanul Gyurcsani E. Ervin, căpitanul Hegbeli Zaharia, căpitanul Mecu D. Iosif, căpitanul Nica B. Vasile, căpitanul Nițulescu Gh. Radu, căpitanul Nistor N. Mircea, căpitanul Savu V. Victor, căpitanul Sântion I. Ion, căpitanul Szabó S. Zoltán, locotenentul-major Cărbunaru V. Radu, locotenentul-major Cișmigiu S. Constantin, locotenentul-major Marin A. Nicolae, locotenentul-major Mărzac I. Nicolae, locotenentul-major Rancea Gr. Grigore, locotenentul-major Rahotă V. Crăciun, locotenentul-major Petcu S. Gheorghe, locotenentul-major Vișinescu M. Alexandru și angajații civili Brăiloiu V. Vasile, Cornățeanu A. Eugen, Gheorghiu Gh. Romulus, Iliuț Gh. Ioan. *Ibidem*, dosar nr. 155 din 8 mai 1959.

1. *Ibidem*, f. 272.

STOIAN N. IONICĂ, angajat civil (n. 8 ian. 1931, mun. Buzău, jud. Buzău).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor (fochist CFR).

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1945.

Studii civile : școala primară și liceul comercial cu diplomă de bacalaureat (1938 – iun. 1951).

Activitate profesională : după finalizarea studiilor, a fost repartizat în funcția de ajutor de contabil la Serviciul financiar din DGPCUM. În 1952 a fost avansat în funcția de referent principal¹.

STOICHESCU GHEORGHE GHEORGHE, locotenent-colonel, f.s. (n. 1 sept. 1927, com. Teregova, jud. Caraș-Severin).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran cu gospodărie mică.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : tehnician agronom.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC și membru în Organizația Tineretul Progresist (1945); membru PCR din 1947.

Studii civile : 7 clase primare și 4 clase la Școala Inferioară de Agricultură din Lugoj (? - 1946). În urma absolvirii acestei școli (curs inferior) s-a calificat în meseria de tehnician agronom, după care a intrat la Școala Zootehnică din comuna Ciocova, jud. Timiș.

Stagiu militar : Centrul de Instrucție nr. 4 Grăniceri Oltenița (1 apr. – 17 iul. 1949).

Studii militare : Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (17 iul. 1949 – 6 mart. 1950); curs scurt la Școala de Cadre a MAI din București (3 febr. – 23 aug. 1951); Facultatea Politică de la Academia Militară Politică (oct. 1956 – 23 aug. 1960).

Studii politice : Universitatea Serală de Marxism-Leninism (1951-1953).

Activitate profesională : în 1947 s-a retras din școala zootehnică și s-a angajat în funcția de tehnician agronom IV la Zona agricolă Lugoj (1947 – apr. 1948); tehnician agronom la Ocolul agricol din comuna Teregova (apr. 1948 – 1949); instructor de cadre la Regimentul 8 Grăniceri Iași și instructor cu propaganda la Regimentul 2 Grăniceri Brăila (6 mart. 1950 – 3 febr. 1951); lector la Școala de Ofițeri MAI nr. 1 București (23 aug. 1951 – 1 oct. 1952); locțiitor politic de companie elevi, lector la catedra de istorie a PCUS și instructor de cadre la Școala de Ofițeri MAI Oradea (1 oct. 1952 – 1 ian. 1955); locțiitor politic al Batalionului de Grăniceri Diosig din Regimentul 10 Grăniceri (1 ian. 1955 – 20 iun. 1956); locțiitor politic al Batalionului de Grăniceri Carei din Brigada de Grăniceri Oradea (20 iun. – 1 oct. 1956).

Datorită rezultatelor bune obținute în muncă, la 1 octombrie 1956 a fost trimis să urmeze cursurile unei facultăți din Academia Militară Politică, pe care o va absolvi în vara anului 1960 cu calificativul „bine”; locțiitor politic al Batalionului de Pază Plopeni (23 aug. 1960 – sept. 1961); instructor de partid la Brigada de Pază București (sept. 1961 – 1 ian. 1962).

Într-un referat de cadre din 21 noiembrie 1961 al Direcției Politice a Trupelor și Formațiunilor MAI, maiorul Gheorghe Stoichescu era apreciat pentru rezultatele obținute în funcțiile în care fusese repartizat de-a lungul anilor :

În toată activitatea depusă în cadrul unităților MAI maiorul Stoichescu Gheorghe s-a preocupat de îndeplinirea sarcinilor ce i s-au încredințat muncind conștincios și cu

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 258.

răspundere, obținând rezultate bune. A dovedit că posedă o pregătire politico-ideologică și militară corespunzătoare funcțiilor avute care l-a ajutat să se orienteze bine în rezolvarea atribuțiilor ce-i reveneau. În relațiile cu subordonații a manifestat modestie, grijă tovarășească și principialitate. Este disciplinat, corect și cu comportări bune atât în serviciu cât și în familie. În munca depusă a avut și unele lipsuri, fiind în unele cazuri insuficient de exigent față de lipsurile constatate cu prilejul controalelor, rezumându-se la munca de lămurire. Fiind criticat pentru aceste lipsuri a luat o poziție justă, partinică, reușind să lichideze în mare parte cu acestea¹.

Șef al Secției Politice a Batalionului 25 Pază Bacău (1 ian. 1962 – 14 oct. 1963); locțiitor al directorului general al DGPCM și șef al Secției Politice din DGPCM (14 oct. 1963 – 15 aug. 1964); membru în colegiul de redacție al revistei MAI *Pentru Patrie* (1964).

Grade succesive: locotenent (6 mart. 1950); locotenent-major (23 aug. 1951); căpitan (23 aug. 1954); maior (23 aug. 1958); locotenent-colonel (23 aug. 1963).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa I (1959) și a II-a (1954). Prin Decretul nr. 966 din 26 decembrie 1962, tovarășului Stoichescu Gh. Gheorghe i s-a conferit Medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de stat” pentru „merite deosebite în instaurarea și consolidarea regimului democrat-popular”².

Cu prilejul celei de-a XX-a Aniversări a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, prin Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964, locotenent-colonelului Gheorghe Stoichescu i s-a conferit Medalia „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române” pentru „contribuția deosebită adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”³.

STRAHL LAYOȘ CORNELIA, angajat civil (n. 17 sept. 1919, mun. București).

Naționalitatea: evreiască.

Originea și apartenența socială: funcționar.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: dactilografă.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membră ARLUS din 1947; membră în Comitetul ARLUS din Direcția Cadre a MAI (1952); membră de sindicat din 1947; secretară (1949) și președintă a Secției Dentară a Sindicatului Sanitar din Ilfov (1950); membră în Sindicatul Angajaților Civili din MAI din 1950.

Într-o autobiografie dată la 6 aprilie 1951, Cornelia Strahl își exprima regretul că nu s-a înscris în Partidul Comunist imediat după 23 august 1944:

Înainte de 23 August 1944 nu am făcut niciun fel de politică. După 23 August am simpatizat Partidul, dar am neglijat de a mă înscrie. Nu aveam niciun nivel politic, abia mai târziu înțelegând lupta clasei muncitoare, pentru un trai mai bun, împotriva capitaliștilor

1. Referat de cadre din 21 noiembrie 1961 al Direcției Politice a Trupelor și Formațiunilor MAI, document semnat de către șeful Direcției Politice a Trupelor și Formațiunilor MAI, colonelul Alexandru Dănescu, și șeful Secției Cadre din Direcția Politică a Trupelor și Formațiunilor MAI, maiorul Dumitru Diaconiuc. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 16/1961, ff. 1-3.
2. Decretul nr. 966 din 26 decembrie 1962 pentru conferirea unor ordine și medalii, *Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române*, nr. 2 din 9 ianuarie 1963.
3. Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964 pentru conferirea medaliei jubiliare „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 685/1964-I. f. 331.

și a imperialiștilor ațățători la noi războaie, mi-a părut rău că nu mai mă puteam înscrie în Partidul clasei muncitoare, pentru a putea lupta cu mai multă forță pentru socialism. Am căutat ca cel puțin în Sindicat să fiu mereu alături de Partid, să-mi îndeplinesc sarcinile ce le primeam, să duc muncă de lămurire cu cei care aveau un nivel mai scăzut decât al meu, să-mi ridic nivelul meu. Nu mă gândesc de a părăsi RPR patria celor ce muncesc¹.

Câțiva ani mai târziu, în aprilie 1959, tovarășa Strahl își exprima din nou dorința de a face parte din rândul membrilor de partid. Se pare că această intenție s-a manifestat doar la nivel declarativ, deoarece niciodată nu a făcut cerere de adeziune la partidul unic :

Fac parte din activul fără partid și dorința mea cea mai fierbinte este de a face parte din avangarda clasei muncitoare, Partidul Muncitoresc Român².

Studii civile : 4 clase la Școala Primară din comuna Nehoiu, județul Buzău (1926-1930) ; Gimnaziul din comuna Pătârlagele (1930-1931 ; Liceul de Fete „Modestia” din Buzău (1931-1936) ; Liceul „Iulia Hașdeu” din București (1936-1938). În timpul liceului (dar și după absolvirea acestuia) a meditat elevii mai slabi la învățătură. Nu a putut urma facultatea din cauza legilor rasiale care intraseră în vigoare la sfârșitul anilor '30, dar și a lipsei de posibilități materiale. Despre modul în care a învățat meseria de dactilografă, Strahl vorbește în autobiografia dată în aprilie 1959 :

După absolvirea liceului, negăsind serviciu, am continuat să dau meditații. În același timp am învățat mașina de scris la Biroul de copiat acte, „Contin” din Buc. Splaiul Unirii nr. 1, unde în schimbul unei mici sume de bani, se primeau eleve ca să exerseze pe diferite mașini de scris. Eu am învățat dactilografia după metoda oarbă cu 10 degete, împrumutând o carte a Școlii de stenodactilografie „Berlitz” de la o colegă a tatălui meu³.

În 1965, a obținut certificatul de traducător din limba germană în limba română, specialitatea beletristică, prin examenul susținut în ziua de 5 aprilie în fața Comisiei speciale pentru acordarea certificatelor de traducător din cadrul Consiliului Editurilor și Difuzării Cărții – Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

Studii politice : Școala de Cadre Sindicale de 3 luni – Sindicatul Sanitar Ilfov (oct. 1950 – ian. 1951).

Activitate profesională : practicantă la Biroul import din Societatea „Reprezentanța Industriilor Străine” din București, str. Cobălcescu (iul. – 21 aug. 1939) ; practicantă la Societatea Anonimă Română „Rominvest” din București, str. Izvor nr. 7 (21 aug. – 1 nov. 1939) ; funcționară dactilografă și secretară principală la firma „Autotracțiunea” din București, B-dul Șchitu Măgureanu nr. 7 (1 nov. 1939 – 1 febr. 1942).

Ca urmare a desființării firmei, s-a angajat pe post de secretară principală la Secția economică a Băncii Salariaților Publici din București, str. Doamnei nr. 12 (1 febr. 1942 –

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. FN, dosar nepaginat.

2. *Ibidem*, dosar nepaginat. În *Dicționarul enciclopedic român*, activul fără de partid era definit astfel : „Unul dintre mijloacele importante pentru întărirea legăturilor organizațiilor de bază cu masele, pentru mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea hotărârilor partidului și guverului. Organizația de bază creează în jurul ei un larg activ fără de partid, alcătuit din cei mai buni oameni ai muncii din întreprinderi, GAS, SMT, GAC, instituții sau cartiere, pe care-i ajută să-și însușească ideologia și linia politică a partidului și-i atrage în munca activă pentru înfăptuirea hotărârilor partidului și guvernului. Activul fără de partid reprezintă o importantă rezervă pentru completarea continuă a rândurilor Partidului Muncitoresc Român” (*Dicționarul enciclopedic român*, vol. I, A-C, Editura Politică, București, 1962, p. 25).

3. AANP, fond Cadre, d.p. nr. FN, dosar nepaginat.

23 aug. 1944). Acest loc de muncă l-a obținut foarte greu, deoarece cetățenii români de naționalitate evreiască nu mai puteau primi posturi în instituții publice, astfel că șefii săi din această bancă îi plăteau un salariu de mizerie și nici nu o puteau înscrie în registrul de salarii (practic funcționara Stahl nu figura în scriptele băncii). Foarte mulți particulari din acea vreme procedau în același fel cu evreii pentru a putea beneficia de mână ieftină de lucru și de personal bine calificat. De la 1 martie 1943 și-a luat un al doilea serviciu la Societatea de agentură și comision „Gedricon” din București, Calea Victoriei nr. 52, unde a muncit tot în domeniul secretariatului, între orele 16.00-21.00 (1 mart. 1943 – 1 sept. 1944). Patronul acestei societăți a făcut toate diligențele necesare la autoritățile statului pentru a o scuti de munca obligatorie, de care la acea dată nu putea scăpa niciun român de origine evreiască; șomeră (1 sept. 1944 – 1 febr. 1945).

La 1 februarie 1945 s-a angajat ca soră-asistentă dentară la cabinetul doctorului Wilhelm Hemo din București, str. Boteanu nr. 3, unde, după o perioadă de practică și un examen profesional, a obținut calificarea de dentistă (1 febr. 1945 – 20 ian. 1951).

La 20 ianuarie 1951 a fost încadrată ca angajat civil în funcția de dactilografă la Serviciul Cadrelor din Administrația Centrală a MAI, ulterior fiind repartizată la Direcția Cadre din MAI în funcția de dactilografă-șefă (20 ian. 1951 – 1 oct. 1953). În toamna anului 1953, după reunificarea MAI cu MSS, a fost transferată în aceeași funcție la Serviciul Secretariat din DLCM (1 oct. 1953 – 1 nov. 1954).

La 1 august 1954 i-a fost acordat gradul de plutonier MAI, la propunerea șefului Serviciului Secretariat din DLCM :

În activitatea depusă la orice ocazie a fost evidențiată atât în munca profesională cât și în munca politică. Este o tovarășă disciplinată, corectă în lucrări, dând lucrări de bună calitate, contribuind chiar personal la îmbunătățirea unor lucrări. În toată perioada desfășurării muncii în cadrul Secretariatului nu a avut niciodată nici o întârziere de la program, dând permanent dovadă de conștiinciozitate. Față de aceste calități ale tovarășei și ținând cont și de necesitatea încadrării în același program cu restul cadrelor din Secretariatul Direcției, fiind singura dactilografă, socotim că tovarășa merită a ocupa gradul cel indică postul pe care îl ocupă în schemă și de aceea propun încadrarea sa în grad militar, respectiv în gradul de plutonier¹.

A fost trecută în rezervă câteva luni mai târziu, prin Ordinul DPLC nr. 1609 din 31 decembrie 1954.

După desființarea DLCM, a fost încadrată în funcția de dactilografă la Biroul Statistic și Documentare din Serviciul Secretariat al DPLC/DGPCM (1 nov. 1954 – 1 oct. 1961 și 15 febr. 1964 – 1 iun. 1966); secretară dactilografă și lucrătoare secretariat la Serviciul Spate (1 oct. 1961 – 15 febr. 1964) și Serviciul cultural-educativ din DGPCM (1 iun. 1966-?); dactilografă principală în Serviciul Reeducare deținuți din Direcția Pază și Regim a DGP (?-1971); secretar dactilograf la Serviciul Pază și Regim din Direcția Pază și Regim a DGP (1971 – 1 febr. 1972); secretar dactilograf principal la Serviciul Studii, Documentare și Statistică din Direcția Pază și Regim a DGP (1 febr. 1972 – 1 aug. 1973); secretar dactilograf la Serviciul Reeducare Minori din Direcția Pază și Regim a DGP (1 aug. 1973 – 31 iul. 1977).

Cornelia Strahl era o salariată bine pregătită din punct de vedere profesional, vorbea în mod fluent germana și franceza, iar la Serviciul Reeducare Minori muncea adesea peste

1. Raport nr. 5661 din 13 mai 1954 întocmit de locotenentul Ioan Bogățeanu, șef al Serviciului Secretariat din DLCM, adresat locțiitorului șefului DLCM, locotenent-colonelul Dumitru Mihăescu. *Ibidem*, dosar nepaginat.

orele de program. Datorită acestui lucru, în aprecierile anuale de serviciu a primit numai calificativul „foarte bine”. Iată câteva sarcini de care s-a achitat foarte bine câtă vreme a funcționat la acest serviciu: redactarea volumului cuprinzând lucrările celui de-al III-lea simpozion „Reeducarea prin muncă și pentru muncă a minorilor” și a anuarului DGP (parte privind minorii); planuri de muncă și de măsuri; diverse situații, procese-verbale de inspecții școlare, cercetări, anchete, corespondență diversă; dactilografierea unui mare volum de lucrări (Regulamentul de organizare și funcționare a centrelor de reeducare a minorilor, dări de seamă, note-raport, planuri de control și procese-verbale, răspunsuri la numeroase cereri, îndrumarul privind paza și supravegherea minorilor în centrele de reeducare etc.); ordonarea, clasarea, arhivarea și predarea unor documente de arhivă; ținerea evidenței zilelor de teren efectuate de cadrele din serviciu, a concediilor, a prezenței la serviciu, a urmărit în permanență lucrările cu termen și a ținut evidența evadării minorilor din centrele de reeducare.

Grade succesive: plutonier (1 aug. 1954).

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru că nu a asigurat în mod corespunzător serviciul de zi pe Serviciul Secretariat din DGPCM (apr. 1959); „muștrare scrisă” pentru superficialitate în întocmirea unui ordin de front (apr. 1961).

SURUGIU CONSTANTIN MIRCEA, colonel, d.p. nr. 4882 (n. 20 ian. 1944, com. Rediu-Cireș, raionul Soroca, Republica Moldova – d. 4 dec. 2004, mun. București).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: tatăl a fost învățător.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: profesor necalificat.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1959 și PCR din 1972; secretar al Comitetului UTC din DGP (nov. 1972 – nov. 1973).

Studii civile: 7 clase în comuna Plopii-Slăvitești, județul Teleorman (1949-1956); Școala Medie nr. 1 din Turnu Măgurele/Liceul „Unirea” din Turnu Măgurele (1956-1960); Facultatea de Drept, Universitatea din București, specialitatea Drept (1962-1967). Diploma de stat a obținut-o în urma susținerii examenului de licență, în februarie 1969; curs postuniversitar de 6 luni, specialitatea penologie, la Facultatea de Drept, Universitatea din București, fără frecvență (1971-1972).

Studii militare: Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM, profil penitenciare (31 aug. 1962 – 23 aug. 1965). În vara anului 1964 a efectuat perioada de practică la Colonia de Muncă Peninsula/formațiunea 0605 Constanța; curs de reciclare la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciare București (15 oct. – 13 nov. 1986).

Studii politice: Universitatea Politică și de Conducere (1982-1986).

Activitate profesională: profesor suplinitor la Școala de 7 ani din comuna Solești, județul Vaslui (1 nov. 1960 – 31 aug. 1961); profesor suplinitor la Școala de 7 ani din comuna Plopii-Slăvitești, județul Teleorman (15 ian. – 15 mart. 1962); ofițer de serviciu prim la Penitenciarul Craiova (23 aug. 1965 – 1 sept. 1966); ofițer inspector principal A în Serviciul Învățământ din DGPCM (1 sept. 1966 – 1 iun. 1967); asistent învățământ de specialitate la catedra de penitenciare din Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1 iun. 1967 – 1 iun. 1971); ofițer specialist I la Serviciul Studii, Documentare și Statistică din DGP (1 iun. 1971 – 1 aug. 1973) și la Compartimentul de Studii și Documentare din Direcția Pază și Regim a DGP (1 aug. 1973 – 1 aug. 1977).

O notă de relații întocmită de locotenent-colonelul Gheorghe Vișan în decembrie 1974 lăuda activitatea ofițerului Surugiu în cadrul Compartimentului de Studii și Documentare :

În această perioadă ofițerul s-a străduit și a reușit în mare parte să-și ducă la bun sfârșit sarcinile încredințate, contribuind substanțial la efectuarea unor cercetări cu o sferă mai bogată în conținut, respectiv studiul asupra acțiunii educative desfășurate cu condamnății pentru infracțiunea de trecere frauduloasă a frontierei și studiul asupra contribuției sistemului penitenciar la prevenirea recidivei, precum și o investigație cu educatorii din CRM-uri, asupra conceptului de reeducare prin muncă și pentru muncă a deținuților delincvenți. În aceste cazuri a dovedit pasiune, înclinații, aptitudini și profunzime, fiind totodată foarte atent în formularea concluziilor¹.

Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977, a fost mutat la Școala Militară pentru Perfecționarea Cadrelor Active și Pregătirea Ofițerilor de Rezervă – UM 0900 Grădiștea, în funcția de ofițer instructor II studii și planificare la Biroul Studii, Planificare, Evidența Învățăământului și Bibliotecă (1 aug. 1977 – 1 mai 1980).

La 1 mai 1980, datorită repunerii în funcțiune a unor penitenciare, a revenit în DGP la Serviciul Cadre și Învățăământ, unde a îndeplinit următoarele funcții : ofițer instructor I (1 mai 1980 – 1 apr. 1982) și ofițer specialist principal III și II² (1 apr. 1982 – 1 oct. 1990) ; șef al Serviciului Reeducare din DGP/Serviciului cultural-educativ din DGP (1 oct. 1990 – 31 mart. 1998).

A fost trecut în rezervă și pensionat la 31 martie 1998 prin Ordinul MJ nr. 603/C.

Sora ofițerului, Felicia Cișmigiu (născută Surugiu) era în 1989 profesoară la Liceul „Zoia Kosmodemianskaia” din București, fiind căsătorită cu Cișmigiu Dumitru Constantin (n. 15 sept. 1934, mun. Vaslui, jud. Vaslui), fost ofițer superior în MI : lucrător cadre (1 mart. 1959) și ajutor ofițer control în Serviciul Cadre al DGPCM (iun. 1964) ; șef al Secției Control și Îndrumare din Serviciul Personal al DGP (24 mai 1968, 1969) ; ofițer în Serviciul 14 din Direcția a IV-a Contraintformații Militare din DSS (mai 1985) ; ofițer specialist principal în Serviciul 5/A din UM 0632 București (dec. 1986).

Grade succesive : locotenent (23 aug. 1965) ; locotenent-major (23 aug. 1969) ; căpitan (23 aug. 1974) ; maior (23 aug. 1980) ; locotenent-colonel (23 aug. 1986) ; colonel (15 apr. 1990).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1970) și I (1975) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa I (1995).

Pedepse : cinci zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru consum de băuturi alcoolice în afara serviciului și pătrunderea în UM 01730 București prin escaladarea gardului unității (oct. 1980).

SUȚĂ ION, locotenent-colonel.

Activitate profesională : instructor cadre în Serviciul Cadre și Învățăământ din Direcția Penitenciarelor (3 aug. 1979).

1. „Notă de relații” întocmită de locotenent-colonelul Gheorghe Vișan, instructor cadre în Serviciul Cadre și Învățăământ din DGP, document ce poartă mențiunea „secret de serviciu”. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-4882, dosar nepaginat.
2. Începând cu anul 1982 a răspuns și de coordonarea Compartimentului Învățăământ din Serviciul Cadre și Învățăământ din DGP. *Ibidem*, dosar nepaginat.

SZABÓ SAMUIL ZOLTÁN, locotenent-colonel, d.p. nr. 3650 (n. 20 iul. 1930, mun. Oradea, jud. Bihor – d. 21 mai 2009, mun. București).

Naționalitatea : maghiară.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : lăcătuș mecanic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Organizația „Tineretul Progresist” (1944-1948); instructor județean extrabugetar și secretar al Sectorului III – cartierul Velența din Oradea al Organizației „Tineretul Progresist” (nov. 1946 – ian. 1948); membru UTC din 1944; secretar al Organizației de Bază UTM din Școala Profesională Metalurgică din Oradea (1948); membru în CJ Bihor al UTM și secretar al Sectorului III UTM – cartierul Velența (1948-1949); membru PMR din 1948; secretar al Organizației de Bază PMR din Fabrica de Mașini-Unelte „Înfrățirea” din Oradea (iul.-sept. 1949); membru în Biroul Comitetului PMR din Fabrica de Mașini-Unelte „Înfrățirea” din Oradea în funcția de responsabil organizatoric (nov. 1949 – 10 febr. 1950); membru ARLUS din 1948.

Studii civile : 4 clase la Școala Elementară nr. 11 din Oradea (1937-1939 și 1940-1941) și Școala Elementară Reformată din Oradea (1939-1940). După terminarea celor 4 clase elementare părinții l-au înscris la Liceul „Gojdu”/„Szent László” din Oradea, însă a fost nevoit să întrerupă studiile în clasa a II-a de liceu din cauza lipsei banilor necesari pentru taxa de studiu (1941 – iun. 1943); Școala Profesională Metalurgică din Oradea (1945-1948). În perioada 1953-1954, în timp ce se afla la Baia Sprie, și-a completat cele 7 clase elementare urmând un curs special MAI organizat la școala elementară din localitate; Școala Medie nr. 1 din Oradea, secția reală, fără frecvență (1957-1961).

Studii militare : În februarie 1950 a fost trimis de Județeană PMR Bihor la Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (10 febr. – 7 nov. 1950).

Studii politice : Școala de agitație de 20 de zile a Tineretului Progresist din Târgu-Mureș (sept.-oct. 1946); Școala Medie PMR de 3 luni de pe lângă Județeană PMR Bihor (iun.-aug. 1948); Universitatea Serală de Marxism-Leninism de pe lângă Comitetul Regional al PMR Crișana, secția istorie (1961 – iun. 1964).

Activitate profesională : curier biciclist la Firma de transport și curierat „Feher Boy” din Oradea (iul.-oct. 1943); băiat de prăvălie la Magazinul de modă bărbătească „Horbotz” din Oradea, Bd. Republicii (nov.-dec. 1943); acasă la părinți (ian.-mai 1944 și sept. 1944 – apr. 1945).

În vara anului 1944 tatăl său Szabó Samuil a încercat să îl angajeze la Fanfara militară a grănicerilor din Oradea, însă nu a fost acceptat din cauza vârstei prea fragede. După câteva zile a aranjat înrolarea fiului său în Waffen SS, mințindu-i pe militarii din comandamentul german în privința vârstei fiului său (a declarat că Szabó Zoltán avea 17 ani). În august 1944 a fost trimis pentru 24 de ore la Debrețin împreună cu doi tineri din Oradea (Paul Voitilă și Gheorghe Balogh) pentru a fi consultat de o comisie medicală în vederea înrolării. După examinare au fost retrimiși la Oradea fără a li se spune ceva.

Acest episod din viața ofițerului nu a fost declarat la intrarea în MAI, ci la începutul anilor '60 (probabil după ce cadriștii Direcției Cadre a MAI au aflat despre micul „accident biografic”). Acest „incident” îi va cauza o serie de probleme în timpul carierei militare, fiind nevoit de-a lungul anilor să explice în numeroase declarații și autobiografii modul în care s-a desfășurat tentativa de înscriere voluntară în SS¹.

1. În dosarul personal al ofițerului se găsește și un „Proces-verbal de ascultare” din 14 octombrie 1961, în care unul dintre cei doi prieteni cu care a plecat la Debrețin (Gheorghe Balogh, născut la 23 mai 1925 în

În toate autobiografiile ofițerul își acuza tatăl că nu i-a dat o educație corespunzătoare și că este principalul vinovat de întreruperea studiilor sale :

De la părinți nu am putut primi o educație ca să formează un caracter la mine. Prima educație pe care am primit a fost în mijlocul UTC-iștilor încă în toamna și iarna anului 1944 când am înscris în UTC, abia atunci am primit o educație și abia atunci și de atunci am dat seama că tatăl meu a fost acela care căuta pentru scopul lui strâmță egoistă familiare să arunce pe mine în ghiarele hitleriștilor. (...) Pentru faptele acestea eu am disprețuit mai mult și mai mult și pentru mine încă în perioada de la 1945 pe tată. Din cauza această eu am părăsit tata și am mers la mama care la fel nu prea a interesat de noi adică de mine și sora mea¹.

Zilier și căruțaș la Grădina orașului Oradea (apr.-aug. 1944); ucenic la Fabrica de Mașini Agricole „Victor Rudolf” din Oradea, str. Matei Corvin nr. 1² (apr. 1945 – iun. 1948); ucenic și strungar la Fabrica „Forja” din Oradea (iun. 1948 – mart. 1949) și la Fabrica de Mașini-Unelte „Înfrățirea” din Oradea³ (mart. 1949 – febr. 1950). După absolvirea școlii de ofițeri politici a fost repartizat la Direcția Politică a DGPCUM, fiind trimis în funcția de locțiitor politic la Penitenciarul Aiud (15 nov. 1950 – 1 iun. 1952); instructor politic, șef al Biroului Organizare și Instrucție și șef al Biroului pentru Munca UTM din Direcția Politică a DGPCUM (1 iun. – sept. 1952); șef al Secției Control din DGPCUM (sept.-nov. 1952); locțiitor politic la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 (dec. 1952-31 mart. 1953).

Într-un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre din DLCM la 13 februarie 1953 se menționau motivele pentru care conducerea DLCM a hotărât trimiterea locotenentului Szabó Zoltán în Balta Brăilei. Totodată, din același document reiese faptul că, la scurt timp după sosirea la Salcia, ofițerul a început să-și arate nemulțumirea față de acest loc izolat de pe harta RPR, condițiile de viață și cazare fiind precare :

În cursul lunii Decembrie 1952, fiind necesar să meargă un tov. din Serviciul Politic la Colonia Salcia pentru o perioadă de timp să pună la punct munca politică, Colectivul Serviciului Politic, împreună cu conducerea Direcției a hotărât ca să meargă Locotenentul Szabo Zoltan, ținându-se seamă că are deja o experiență în munca politică. Deși aparent tov. Locotenent Szabo Zoltan a acceptat și a fost chiar mulțumit că i s-a dat această sarcină, imediat după ce a plecat a manifestat nemulțumire, făcând unele afirmații, prin care și-a scăzut prestigiul și autoritatea în fața celor cu care a lucrat. Deși i s-au creat condiții materiale atât lui cât și familiei lui pentru perioada cât a fost detașat la această Colonie, el totuși a manifestat nemulțumire, ceea ce a dăunat muncii în toate compartimentele ei la Colonia Salcia. Cu aceasta a dovedit că nu este suficient de pătruns de spiritul răspunderii, nu posedă o temeinică educație de partid, punând uneori interesele sale mai presus de cele

localitatea Marghita) declara în fața unui ofițer de la Miliția raionului Beiuș : „Menționez că înscrierea noastră în trupele SS a fost reușită făcând toate formele inclusiv examenul medical – acest lucru s-a petrecut într-o (localitate) clădire unde mai înainte a fost ceva școală în Centrul Orașului [Debrețin – n.n.] în spatele unei biserici”. De asemenea, Gheorghe Balogh mai declara că tentativa de înrolare a lui Szabó Zoltán în trupele SS s-a produs la îndemnul tatălui său (acesta a decedat în anul 1947, asasinat în Oradea de un necunoscut). AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3650, dosar nepaginat.

1. Completare la autobiografie dată la București în ziua de 27 septembrie 1952 (*ibidem*, dosar nepaginat).
2. După naționalizarea din iunie 1948, această fabrică a fost trecută în subordinea Fabricii „Forja” din Oradea, care la rândul ei a fost comasată în primăvara anului 1949 cu Fabrica de Mașini-Unelte „Înfrățirea” din Oradea. *Ibidem*, dosar nepaginat.
3. Deoarece în timpul uceniciei a fost scos din producție de mai multe ori de către Tineretul Progresist și UTM, nu a devenit muncitor calificat după absolvirea cursurilor școlii profesionale, ci abia la 15 noiembrie 1949. *Ibidem*, dosar nepaginat.

generale. Chemat la răspundere, pentru manifestările sale negative, de către conducerea Serviciului Politic, la început a negat cele ce i s-au imputat ca mai apoi să recunoască, deși nu în suficientă măsură. Totuși poziția pe care a adoptat-o lasă să se întrevadă că este conștient de faptul că a avut unele atitudini nepotrivnice și că va lichida cu lipsurile din activitatea sa. Fiind un element capabil, tânăr, dotat cu oarecare experiență în munca politică și perspective de dezvoltare în acest sens, fiind ajutat și îndrumat îndeaproape, poate obține bune rezultate în munca de viitor¹.

Comandant la Colonia de Muncă Baia Sprie/formațiunea 0627 (1 apr. 1953 – 30 iun. 1956).

Într-o declarație dată de Szabó Zoltán în ziua de 7 ianuarie 1954, acesta povestea cum la data preluării funcției de comandant de la locotenentul-major Ioan Preda, situația în colonie se prezenta dezastruos din punct de vedere disciplinar: beții, adormiri în post, neexecutări de ordine, întârzieri la program etc. Pentru a curma această stare de lucruri, Zoltán a încercat să ducă muncă de lămurire de la om la om, însă fără niciun rezultat. Atunci a început să pedepsească atât cadrele, cât și deținuții pentru a pune capăt abuzurilor și ilegalităților, dar și pentru „a scoate maximum de randament de la deținuți”. Astfel, la Baia Sprie s-a reinstaurat disciplina, nu au mai existat evadări, iar planul financiar stabilit de DLCM pe anul 1953 a fost depășit.

De cealaltă parte, ofițerii din formațiunea 0627 Baia Sprie afirmau în declarațiile care se găsesc în dosarul personal al ofițerului că acesta a terorizat și umilit cadrele din unitate; nu a convocat timp de un an de zile nicio ședință a colectivului de conducere; nu se consulta cu nimeni în momentul în care lua o decizie; amenința cadrele cu destituirea din serviciu și trimiterea în fața tribunalului militar etc.

O notă de cunoaștere din 30 mai 1955 întocmită de locotenentul de Securitate Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI aprecia calitățile organizatorice ale ofițerului Szabó Zoltán, atrăgând atenția în același timp asupra durității și caracterului impulsiv al acestuia față de cadre și deținuți:

Conform statului de organizare, unitatea este prevăzută cu un număr de 114 cadre dintre care în prezent lipsesc un număr de 26 sergenți pentru pază. Lipsa acestor cadre se resimte în unitate, fapt ce face ca orele de muncă pentru sergenți să fie încărcate, făcând în schimb 12 cu 12 ore. Din această cauză nu se poate ține cu regularitate pregătirea militară a cadrelor cât și lecțiile politice. Tot din această lipsă nu se poate face în bune condițiuni supraveghere în mină asupra deținuților. Ofițerii din această unitate în majoritatea lor sunt elemente bine pregătite atât profesional cât și politic. Lt. Major Szabo Zoltan în munca sa a dovedit că este un element capabil, hotărât și cu spirit de orientare în muncă. Astfel, la unele acțiuni ale deținuților, a știut să ia măsuri disciplinare cât și organizatorice, făcând inofensive acțiunile lor. Pentru a întări disciplina în rândul deținuților și a-i face pe aceștia să-și îndeplinească norma de muncă, a introdus rații de pâine după munca depusă, fapt ce dă un imbold la cei codași pentru a lua și ei rația de pâine mai mare. Este un tovarăș exigent față de cadre și ia măsuri de pedepsire a celor vinovați, însă manifestă neîncredere față de cadre, considerându-i incapabili de muncă. Manifestă o puternică doză de îngâmfare și orgoliu de sine. Din această cauză, loțiitorii lui nu au fost lăsați să intre în atribuțiunile lor. Astfel, loțiitorul pentru pază și regim – Lt. Cioară Aurel – deși este un tovarăș bun și are cunoștințe în munca sa, comandantul nu-i permite să ia măsuri, ca sancționarea cadrelor, a deținuților și alte măsuri ce intră în atribuțiunile sale. Această atitudine a sa se

1. Referat de cadre din 13 februarie 1953, document semnat de către loțiitorul politic al DLCM, căpitanul Mircea Pietraru, și loțiitorul șefului Serviciului Cadre din DLCM, locotenentul Ioan Fecioru. *Ibidem*, dosar nepaginat.

răsfrânge și asupra celorlalte sectoare de muncă, fapt ce face să frâneze dezvoltarea spiritului de inițiativă, organizare și răspundere a cadrelor. În relațiile sale cu cadrele, dovedește nervozitate, uneori având ieșiri nesănătoase față de ei, îi dă afară din birou, țipă și-i înjură. De asemeni nu se preocupă de frământările cadrelor, nu stă de vorbă cu ei și nu ține cont de propunerile venite din partea lor. Datorită acestor lipsuri, comandantul nu se bucură de simpatie în rândul cadrelor, unii din ei chiar s-au manifestat că dacă au să-l vadă pe comandant într-o situație mai grea nu vor sări să-l ajute. Uneori comandantul dă ordine pripite, fapt ce dă naștere la o serie de frământări atât în rândul cadrelor, cât și a deținuților. Astfel, din ordinul lui s-a fixat ore de distribuie la magazinul deținuților. Programul magazinului cât și orele pentru deservire face ca deținuții să nu-și poată cumpăra cele necesare și în special țigări, fapt ce crează o serie de nemulțumiri în rândul deținuților. Comandantul fiind informat de subalterni că această măsură nu este justă și crează greutate, tov. nu a ținut cont de aceste propuneri, rămânând valabil până în prezent ordinul dat de el. Lt. Major Szabo Zoltan a fost ajutat să lichideze cu aceste lipsuri atât de DPLC cât și în ședințele de partid însă tov. nu a luptat pentru lichidarea lor. În discuția purtată cu tov. i-am arătat toate aceste lipsuri pe care tov. le-a recunoscut, făcând o analiză temeinică asupra lipsurilor din munca sa, luându-și totodată angajamentul că v-a lupta pentru lichidarea lor. Întrucât este un tov. capabil, cu multă voință și putere de muncă, consider că dacă v-a fi ajutat îndeaproape v-a lichida cu aceste lipsuri și v-a reuși să devină un bun comandant de unitate¹.

Același ofițer de Securitate Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI a întocmit la 16 martie 1956 un raport care cuprindea toate evenimentele petrecute la formațiunea 0627 Baia Sprie în ultimii doi ani de zile. Redăm acest document integral, datorită informațiilor inedite pe care le conține :

Ofițerul deține această funcție din anul 1953. Conform statului de organizare, sunt prevăzuți un număr de 18 ofițeri, 82 sergenți și 6 angajați civili, dintre aceștia lipsesc un ofițer, 8 serg. reangajați și un angajat civil. Cu acest efectiv unitatea a reușit să-și ducă la îndeplinire sarcinile ce îi revin, fiind asigurată în bune condițiuni aplicarea pazei și regimul la deținuți. Până în prezent nu au fost cazuri de evadări, însă în cursul anului 1955 a fost un caz de încercare, însă nu a reușit. Întrucât deținuții în majoritate sunt cu condamnări grele și toți contrarevoluționari, de repetate ori în cursul anului 1955 au declarat greva foamei sau au refuzat să intre în mină. Astfel a fost cazul în februarie 1955 și decembrie 1955, când majoritatea deținuților au refuzat să muncească. De fiecare dată conducerea unității a știut să se orienteze și să ia măsuri la cele mai juste pentru a corupe pe deținuți să înceapă munca sau a înceta greva foamei. În asemenea situații toate cadrele unității erau mobilizate permanent în unitate pentru a preveni eventuale evadări. De asemeni conducerea unității a urmărit îndeaproape aplicarea și respectarea regimului. Numărul de 8 sergenți reangajați care lipsesc se resimte și în special la locul de muncă în mină unde supravegherea nu poate fi făcută în cele mai bune condițiuni. Pentru a face pe deținuți să-și îndeplinească norma și a fi mai disciplinați la locul de muncă, în aprilie 1955 s-a hotărât de forurile superioare ca toți tehnicienii mineri și artificieri ce lucrează cu deținuții în subteran să fie militarizați pentru a imprima și la locul de muncă disciplina în rândul deținuților. Toate aceste măsuri nu au dus la un rezultat mai bun, astfel în anul 1955 planul de extracție la minereu nu a fost îndeplinit decât în proporție de 85 %. Din cele discutate cu directorul întreprinderii miniere, șeful minei – maior Florian – cât și cu comandantul unității a reieșit că prin militarizarea minei nu s-a adus aportul așteptat. Astfel, tehnicienii încadrați în primul rând ei nu își fac

1. „Notă de cunoaștere din 30 mai 1955 asupra Lt. Major Szabo Zoltan comandantul Coloniei Miniere «Baia Sprie»”, document semnat de către locotenentul de Securitate Constantin Bocăneală, lucrător cadre în Direcția Cadre a MAI. *Ibidem*, dosar nepaginat.

datoria, vin târziu la servicii, lipsesc nemotivați, fapt ce face să nu poată avea nici un fel de autoritate în fața deținuților, lucru pe care nici ei nu îl cer. După încadrarea tehnicienilor ca militari, conducerea întreprinderii miniere nu a mai controlat felul cum muncesc acești tehnicieni, lăsând întreaga răspundere a extracției minereului în sarcina formațiunii. Formațiunea neavând un organ specialist în minerit de a controla și trage la răspundere pe aceștia, a făcut ca ei să muncească la întâmplare, fără simț de răspundere, fapt ce a contribuit din plin la nerealizarea planului de producție. Alt caz mai grav este faptul că la militarizare nu prea s-a ținut cont de pregătirea profesională a lor, luând de bun felul cum erau apreciați de șeful lor, urmărindu-se mai mult să fie corespunzător din punct de vedere politic. O parte din acești tehnicieni în cursul anului 1955 au fost pensionați, cum sunt : slt. Trif Gavrilă, serg. maj. Mogureanu Gh., serg. maj. Motiasovschi Ion, care deși nu mai lucrează la această întreprindere, poartă și în prezent uniforma militară pe care au primit-o. Alții, cum sunt cpt. Bontoș Avram, slt. Pop Ștefan, serg. maj. Chiș Iuliu, serg. maj. Holer Wilhem de asemeni pensionați, sau li se interzice medical de a mai lucra în subteran, poartă și în prezent uniforma militară, fără a mai avea contingență cu deținuții sau pentru scopul care ei au fost militarizați. Din această cauză a fost necesar să fie introduși alți tehnicieni pentru a lucra cu deținuții care până în prezent nu au fost militarizați. În urma decretului de amnistiere din august 1955 [vezi Decretul nr. 421 din 24 septembrie 1955 pentru grațierea unor pedepse și amnistierea unor infracțiuni publicat în *Buletinul Oficial al MAN a RPR*, nr. 27, din 24 septembrie 1955 – *n.n.*] a scăzut brusc numărul deținuților, fapt ce a dus ca în câteva orizonturi să nu mai fie cu cine lucra. Conducerea Trustului Minier a întreprinderii și conducerea unității au hotărât ca orizontul nr. 11, 12 și 13 să fie cedat de unitate pentru a se introduce salariați civili. Și cu această ocazie unii tehnicieni militarizați au rămas să lucreze mai departe la orizonturile mai sus arătate, cedate civililor cum sunt : cpt. Cherecheș Alexandru, lt. maj. Babrici Ghe., slt. Bodenlos Ștefan I. și încă 8 sergenți și serg. major. În sectorul militar lucrează un număr de 6 tehnicieni care nu sunt îmbrăcați militari. Din cele arătate până în prezent rezultă că militarizarea tehnicienilor nu și-a atins scopul, întrucât în situația actuală conducerea unității nu mai are un mijloc de control asupra celor militarizați. O bună parte din cei militarizați și în special corpul sergenților a comis o serie de abateri grave de la disciplina militară, fapt ce a dus la compromiterea unității în fața populației din Baia Sprie. Privitor la starea de spirit în rândul cadrelor și în special a ofițerilor nu este cea mai bună, cauza este faptul că odată cu înființarea Centrului de Coordonare MAI Baia Mare [formațiunea 0688 Baia Mare – *n.n.*], formațiunea Baia Sprie din serviciu a fost trecută ca secție, fapt ce a atras după sine și retrogradarea în categoriile de salarizare a majorității ofițerilor. De asemeni, sunt unele erori destul de grave. Astfel, locuitori comandanți stau pe funcții de căpitan categ. de salarizare 23 și primesc categoria 21 de salarizare, în aceiași funcție și categorie de salarizare sunt și șefii de birouri, lucru ce dă naștere la o serie de frământări din partea ofițerilor formațiunii. Starea disciplinară în unitate s-a îmbunătățit simțitor în ultimul timp, aceasta după ce o serie de cadre – corp sergenți – cu abateri grave au fost scoși din MAI. În prezent mai sunt câteva elemente din acei care în permanență cad dintr-o abatere în alta, cum sunt : cap. Tifroc, cap. Munteanu Vasile. Deși conducerea unității a luat măsuri destul de serioase împotriva lor, nu au înțeles să se îndrepte. Precizez că sunt elemente ce nu vor să mai muncească în MAI. Lt. Szabo Zoltan în munca actuală a dovedit spirit de orientare și inițiativă. Este un tovarăș muncitor și nu a precupețit nimic pentru bunul mers al unității, stăpânește problemele și reușește să se impună ca un adevărat comandant. Controlează și trage la răspundere pe subalterni, preocupându-se totodată și de pregătirea lor politică și militară. Ofițerul a dovedit și unele lipsuri în munca sa. Astfel, nu are suficientă încredere în subalternii lui, uneori chiar subapreciind capacitatea și puterea lor de muncă. De asemeni, uneori are ieșiri nervoase față de cadre, în diferite locuri de muncă, fără a ține seama de persoanele cel înconjoară. Ofițerul a fost ajutat în a lichida cu aceste lipsuri și se constată o îmbunătățire radicală față de începutul anului 1955. În ultimul timp ofițerul a

depus un raport la DPLC prin care a cerut să fie mutat de la această unitate la Penitenciarul Oradea. Discutând cu ofițerul, susține memoriul pe care l-a făcut, motivând că soția sa este grav bolnavă din cauza apei și aerului, cât și faptul că are 3 copii și nu are cine să-l ajute pentru ași îngriji soția. Pentru lichidarea lipsurilor mai sus arătate propun următoarele : 1. Să se revină asupra ordinului de militarizare a tehnicienilor de la Mina Baia Sprie, întrucât s-a constatat că timp de un an nu au adus nici un aport în întărirea muncii din mină. Exemplu, îndeplinirea planului pe 1955 decât în proporție de 85 %. 2. Serviciul Cadre DPLC să urmărească prin conducerea formațiunii Baia Sprie pe ofițerii și sergenții pensionați sau care lucrează în alte sectoare de muncă și să facă propuneri de demilitarizarea lor. 3. Serviciul de Cadre împreună cu conducerea Direcției Penitenciare Lagăre și Colonii să analizeze schema de încadrare a formațiunii Baia Sprie și să facă propuneri în acest sens. 4. Lt. Maj. Szabo Zoltan să fie mutat în funcția de comandant la Penitenciarul Oradea în locul lt. maj. Coșeru, care urmează să fie numit comandant la Penitenciarul Suceava. În funcția de comandant la formațiunea Baia Sprie propun să fie numit lt. Tudor Ludovic locț. al cdt. pentru spate de la această unitate¹.

Tot despre duritatea comandantului formațiunii 0627 Baia Sprie vorbea și locotenent-colonelul Coman Stoilescu, fost șef al Serviciului Operativ din MAI (1953-1955) :

A dat dovadă de ură împotriva dușmanului de clasă, prin poziția lui hotărâtă împotriva deținuților cărora nu le tolerează încălcările regulamentului, luând măsuri de pedepsire împotriva acestora. (...) În dorința de a lua măsurile cele mai eficace împotriva deținuților recalcitranți, a dat dovadă de lipsă de tact, când din cauza unor măsuri luate pripit, în loc de a îmbunătăți disciplina în rândul deținuților, a înrăit mai mult².

Într-o „*informare privind rezultatul cercetărilor făcute la Coloniile de muncă M.A.I. Baia Spriei, Cavnic și Nistru din Regiunea Baia Mare*” întocmită de Secția administrativă a CC al PMR, conducerea superioară de partid era informată despre acțiunile deținuților politici din cele trei lagăre miniere. Condițiile de muncă și de trai în aceste unități penitenciare erau foarte grele, iar PMR nu făcea niciun efort pentru a ameliora viața acestor „dușmani ai poporului”, ci dimpotrivă, în loc să ia act de propunerile procurorilor militari privind îmbunătățirea condițiilor de trai, va propune sancționarea lor și a superiorilor acestora de la București pe linie profesională :

La colonia Baia Spriei, în luna noiembrie 1954 a fost grevă a foamei și refuz de a ieși la muncă din partea deținuților contrarevoluționari, care a cuprins aproape întreaga colonie. După această grevă s-au făcut cercetări pentru a lua măsuri de asigurarea ordinii legale la aceste colonii. Cu toate acestea, *măsurile nefiind eficace*, în cursul lunii aprilie 1955 a izbucnit o nouă grevă de o amplasare mare la aceste colonii. În legătură cu ultima grevă, în cursul cercetărilor s-au creat divergențe între organele MAI și Procuratură referitor la cauzele ce au dus la izbucnirea grevei. Ministrul Afacerilor Interne susținea că izbucnirea ultimei greve s-ar datora atitudinii organelor Procuraturii, care au intrat în această colonie pentru control în luna martie.

1. „Raport de cunoaștere din 16 martie 1956 privind pe tov. Lt. maj. Szabo Zoltan șef secție (comandant) la formațiunea Baia Sprie”, document semnat de către locotenentul-major de Securitate Constantin Bocăneală din Serviciul IV al Direcției Cadre din MAI. *Ibidem*, dosar nepaginat. Despre condițiile de detenție de la Colonia de Muncă Baia Sprie, vezi Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, ed. cit., pp. 380-387.
2. „Caracterizare privind pe Lt. Maj. Szabo Zoltan Comand. Coloniei Baia-Sprie”, document semnat de către locotenent-colonelul Coman Stoilescu în ziua de 24 mai 1955. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3650, dosar nepaginat.

Aceste divergențe nu au fost rezolvate nici cu ocazia unor verificări ce au fost făcute de ambele organe, *existând diferite păreri asupra grevei*. Datorită acestor neînțelegeri s-a format o comisie compusă din reprezentanții MAI și ai Procuraturii Generale pentru a se recerca cauzele izbucnirii grevei, cerându-se și sprijinul Secției noastre și al regiunii de partid în rezolvarea problemelor ivite.

În acest sens s-au deplasat la coloniile de muncă în cauză un instructor de la Secția Administrativă a CC al PMR și Șeful Secției Administrative de la Regiunea de Partid Baia Mare, fără să facă parte însă din comisia trimisă pe linie de Stat.

Cu această ocazie, instructorul Secției noastre, împreună cu reprezentantul Comitetului Regional de Partid au constatat următoarele:

În seara zilei de 8 aprilie 1955 un număr de 94 deținuți contrarevoluționari din lagărul special Baia Spriei au declarat greva foamei. Aceștia, provocând nemulțumiri și în rândul celorlalți deținuți, au reușit să extindă greva, astfel încât, până în ziua de 10 aprilie numărul celor intrați în grevă a crescut la 495.

Deținuții au căutat să speculeze și venirea procurorilor în lagăre dând diferite interpretări dușmănoase. Atrăgându-li-se atenția deținuților că s-au situat pe o poziție ilegală, un număr de 42 deținuți au ieșit din această acțiune imediat, restul au ieșit din grevă treptat până în ziua de 14 aprilie 1955.

Scopul principal urmărit de către deținuți prin refuzul de mâncare și prin refuzul de muncă îl constituie *sabotarea producției de minereu*, transferarea lor la penitenciar, unde nu se muncește, cât și obținerea unor revendicări ca: scrisori, pachete și vorbitor, indiferent de realizarea normei. Ei au urmărit de asemenea desființarea regimului diferențial aplicat deținuților în raport cu îndeplinirea normei, în fond: răsturnarea regulamentului în vigoare la aceste colonii.

Pentru a-și atinge scopul urmărit, unele elemente instigatoare *au format grupări cu caracter politic legionar* (Lungu Aurel, frații Truță, Steanu Titus), PNT (Lazărescu Paul, Cojocaru Iancu, Doru Blaj Viorel), liberalii (Sandu Ionescu, Tanoviceanu, Teodorescu Mișu) și șoviniștii maghiari (Ardeanu și Ciordaș), căutând să atragă prin diferite metode restul deținuților prelucrându-i și terorizându-i.

Cu ajutorul grupărilor formate, elementele instigatoare au inițiat preliminar o serie de acțiuni ascunse sau fățișe: risipirea materialelor (capetele de vidia ale perforatoarelor și unelte de lucru), perforarea în steril, stropirea sterilului cu apă spre a lăsa impresia că este minereu, dubla măsurare a locului de muncă, sabotarea întreținerii instalațiilor tehnice, neexecutarea ordinelor și amenințarea cadrelor, inscripții instigatoare pe pereți și uși, acțiuni de amenințare și intimidarea deținuților ce muncesc, instigarea și pregătirea refuzului de mâncare și muncă. Un factor ce a contribuit la această acțiune îl constituie și existența în rândurile deținuților a unor elemente care au instigat și greva din noiembrie 1954, elemente rămase nepedepsite de către organele MAI (Reșika Rudolf, Apostolescu Emil, Pirlășeanu Aurel etc).

Analizând cauzele care au provocat această nouă grevă, trebuie să menționăm în primul rând că conducerea coloniei de muncă a cunoscut din diverse surse, cu o lună de zile înainte, acțiunile deținuților că se pregătesc de grevă. Procurorii, cu ocazia controlului făcut în luna martie 1955, au informat la fel conducerea coloniei despre pregătirea grevei. Cu toate aceste sesizări, *conducerea coloniei nu a luat nici o măsură eficientă*.

Apoi, după greva din noiembrie 1954 nici organele din centrala Ministerului nu au intervenit cu fermitate pentru a îmbunătăți situația din colonii, prevenind totodată repetarea unor astfel de acțiuni.

Astfel, în cadrul acestor colonii s-au menținut o serie de lipsuri organizatorice și politice, care au favorizat această grevă.

Enumerăm câteva din aceste lipsuri:

- Lipsa unui criteriu just de repartizare a deținuților în brigăzi de lucru și dormitoare.
- Nu se ține seama de repartizarea deținuților la locul de muncă, de categoriile lor sociale, calificare în muncă și comportarea lor, ceea ce face ca unii deținuți ce au

ocupat funcții importante în sistemul burghezo-moșieresc și care exercită încă o influență asupra celorlalți deținuți să profite de pe urma muncii acestora, astfel rămânându-le timp de a instiga și organiza diferite acțiuni dușmănoase.

- Aplicarea nejudicioasă a sancțiunilor. Se constată disproporții între sancțiuni ca de exemplu : pentru faptul că a jucat șah în baracă s-au dat sancțiuni unora 5 ore carceră, altora 2 zile și altora 5 zile.
- Deși se raportează unele abateri sau manifestări dușmănoase nu se iau măsuri, uneori se trec cu vederea *neraportându-se conducerii*.
- Aplicarea nejudicioasă a regimului. Sunt cazuri când unii deținuți nu realizează norma din motive obiective, lipsă de aer, curent, apă, sfredele și totuși nu beneficiază de scrisori sau pachete.
- Slaba instruire a cadrelor formațiuni din partea organelor de control a Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii.
- Afară de unele înlesniri de regim și de acordare a condiționalului deținuților atunci când depășesc norma cu 50% se simte lipsa unui stimulent în raport cu realizările în producție, privind scurtarea timpului de executare a pedepsei. Aceasta ar constitui stimulentele cel mai eficace pentru mărirea producției.
- Sistemul de pedepsire aplicat împotriva unor elemente recalcitrante, instigatoare, în afară de izolator și lanțuri nu se pot aplica alte pedepse disciplinare și chiar aceste pedepse numai în mod redus, datorită lipsei de spațiu și a unor amenajări, așa cum există la penitenciare.

În mare parte aceste acțiuni dușmănoase ale deținuților se datorește și muncii informative ce este slab organizată. Cadrele din biroul operativ din colonie sunt slab pregătite profesional și lipsite de simțul de răspundere, ceea ce a dus la necunoașterea din timp a elementelor instigatoare și forma de organizare a acestora.

Cu ocazia verificărilor făcute la unitate s-a observat că există deținuți care pot da informații prețioase despre acțiunile pe care vor să le întreprindă unii deținuți, însă *aceștia nu au fost cunoscuți și folosiți*.

Conducerea Serviciului Operativ din Centrala MAI deși cunoștea slaba activitate a acestor lucrători operativi și că în unitate există problemele arătate mai sus, nu a luat măsuri de a întări munca cu cadre bine pregătite pentru îmbunătățirea muncii informative în colonii. În sfârșit, din partea procurorilor munca de supraveghere în aceste 3 colonii a fost lipsită de continuitate.

Până la data de 13 martie 1955 supravegherea locurilor de deținere a fost inexistentă, acest fapt a lipsit de ajutor conducerea coloniilor în ceea ce privește promovarea și respectarea legalității în toate aspectele ei, iar când a început să fie exercitată, ea a fost făcută unilateral.

În ce privește problemele cu care procurorii au intrat în colonii, le-au lămurit numai din informațiile culese de la deținuți. Procurorii lt. major Onuțiu, Moldovă, Petruț au arătat că au avut ordin să stea de vorbă confidențial cu deținuții și să nu fie însoțiți de cadrele coloniei. Procurorii nu au verificat informațiile culese pentru a prezenta situația reală, din necunoașterea regulamentului de funcționare și regim a acestor unități, ei făcând din această cauză aprecieri greșite, în loc să ceară lămuriri conducerii coloniilor.

În unele cazuri procurorii nu au folosit cele mai bune metode ca de exemplu :

În lagărul Căvnic procurorul Moldovan Ion a cerut lămuriri cadrelor în fața deținuților referitor la lipsa de alimente, iar în infirmerie discutând cu alți deținuți despre starea sanitară intervenind în discuție lt. major Iordache Ion a fost oprit de către procuror spunându-i că nu are nevoie de justificări și argumente fiind pus în inferioritate față de deținuți.

Deși la intrarea procurorilor în colonii erau scrise pe pereți și uși diferite inscripții cu caracter dușmănos și instigator, precum și alte fapte pedepsite de lege ca infracțiuni, totuși nu au luat măsuri de anchetare și cei găsiți vinovați să fie deferiți justiției.

În concluzie, vina principală privind aceste acțiuni dușmănoase ale deținuților o are conducerea coloniei în frunte cu comandantul coloniei lt. major Szabo S. Zoltan și biroul

operativ din colonie, precum și conducerea Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii și Serviciul Operativ din Centrala MAI, care nu au controlat și nu au tras învățămintele necesare din greva ce a avut loc în noiembrie 1954; totodată anumite lipsuri au avut și organele procuraturii în metodele de control și orientare.

Pentru prevenirea acestor acțiuni și în vederea îmbunătățirii muncii cadrelor din cele trei formațiuni MAI și a Procuraturii pentru Unitățile MAI, în afară de măsurile luate pe teren (izolarea și cercetarea elementelor instigatoare enunțate în referat etc.) facem următoarele propuneri:

- 1) Să se facă cercetări de către organele MAI și Procuratură pentru a se stabili elementele instigatoare și să fie trimise în fața Justiției.
- 2) Să se constituiască o comisie tehnică, care să verifice modul de organizare a producției, deoarece există serioase deficiențe.
- 3) Să se întocmească un material cu propuneri de către conducerea Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii, pe care să-l prezinte conducerii MAI în legătură cu modificarea Decretului 72 pentru o mai eficientă stimulare a deținuților în vederea cointereseării lor în îndeplinirea planului de producție.
- 4) Conducerea Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii să fie trasă la răspundere pentru lipsa de sprijin în organizarea muncii a Coloniei Baia Spriei.
- 5) Să se ia măsuri împotriva conducerii Serviciului Operativ din Centrala MAI, care în Unitatea Baia Spriei nu a dat dovadă de operativitate în muncă, deoarece într-un interval de 6 luni au fost două greve a foamei.
- 6) Să se ia măsuri pe linia Direcției Penitenciare, Lagăre și Colonii, pentru a cunoaște capacitatea atât a cadrelor de conducere cât și a subordonaților de la Colonia Baia Spriei și să se ia măsuri de înlocuire a acelor elemente care nu corespund muncii cu deținuții. Totodată să fie verificat lt. major Szabo S. Zoltan, comandantul Formațiunii Baia Spriei.
- 7) Să fie trași la răspundere tovarășii care au făcut instructajul procurorilor la București și care au dat unele indicații incomplete și chiar necorespunzătoare cu privire la metodele de control ale procurorilor trimiși în penitenciare.
- 8) Comitetul Regional PMR Baia Mare să analizeze activitatea Organizațiilor de Bază de Partid și a conducerii profesionale a acestor colonii în vederea îmbunătățirii muncii, a îndeplinirii planului de producție și respectării ferme a regulamentelor în vigoare¹.

Deși existau numeroase probleme pe linie disciplinară, dar și în privința regimului aplicat deținuților, conducerea DPLC era mulțumită în general de prestația lui Szabó Zoltán în fruntea coloniei minere de la Baia Sprie. Un lucru foarte important în viziunea DPLC era faptul că de când se afla la comanda unității niciun deținut politic nu a reușit să evadeze:

În actuala funcție ofițerul a dovedit orientare și spirit de inițiativă. A reușit să mobilizeze subordonații la realizarea sarcinilor principale ce au stat în fața unității. A luat măsuri de cazare și asigurarea pazei deținuților, a aplicat prevederile regimului în spiritul regulamentului. Prin măsuri stimulatorii (rații suplimentare de pâine) a desolidarizat deținuții, reușind să se îndeplinească norma stabilită în producție. Deasemeni față de elementele înrăite a luat măsuri organizatorice și disciplinare, care au făcut inofensive acțiunile acestora. (...) Rezultatul cel mai pozitiv este că de la numirea lui în actuala funcție nu a avut nici un caz de evadare².

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 82/1955, ff. 58-63. Documentul este datat 30 mai 1955 și semnat de I. Marinescu, instructor în Secția administrativă a CC al PMR (sublinierile din text presupunem că-i aparțin lui Gh. Gheorghiu-Dej).

2. Referat de cadre nedatat al Serviciului Cadre din DPLC (presupunem că a fost întocmit la începutul anului 1956), document semnat de către șeful DPLC, colonelul Vasile Lixandru, și de către șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3650, dosar nepaginat.

În memoriile deținuților politici care au trecut prin colonia de la Baia Sprie, comandantul era văzut ca un om dur, care aplica frecvent pedepse disciplinare pentru încălcarea regulamentului de ordine interioară. Totodată, aceștia precizează că deși munca în subteran era foarte grea, mâncarea asigurată de administrația coloniei erau cu mult mai bună și mai consistentă decât în alte locuri de deținere de pe cuprinsul RPR.

Nicolae Burlui (n. 17 apr. 1919, satul Topești, com. Bârsești, jud. Vrancea) a fost arestat în septembrie 1950 pentru activitate contra regimului comunist fiind condamnat la 22 de ani de închisoare, din care a executat 14 ani la penitenciarele Focșani, Galați, Oradea, Aiud, Botoșani și Colonia de Muncă Baia Sprie. În 1956, Burlui se găsea încarcerat la Colonia de Muncă Baia Sprie :

Am fost la Baia Sprie la mina de plumb și am lucrat acolo vreo trei ani și ceva... Acolo a venit comandant un ungur, Szabo Zoltán. Ne băga în mină dă seara... Când ne-am dus noi, lucrau și civilii în mina aia, că avea douăsprezece orizonturi, până la cinci sute de metri adâncime în pământ... Ne lăsa cu corfa, ne scotea cu corfa... Băga câte 14 inși odată. Erau două colivii din ălea, legate una de alta, și șapte sus, șapte jos. Și ne lăsa cu corfa jos și pe urmă plecam acolo și spărgeam minereu. Când s-a dus prima dată deținuții acolo, că mai erau alții duși înaintea noastră de vreun an, era norma de făcut o tonă. Pe urmă era trei tone... Până la urmă ne spunea directorul coloniei de muncă de acolo : „Nu contează că ai douăzeci și cinci de ani ori ai cinci ani. Căla cu douăzeci și cinci de ani care muncește îi dă drumu' acasă, dacă depășește norma. Și căla cu cinci ani moare aicea dacă nu vrea să muncească”... Și s-au pus și au muncit până au ajuns la șapte tone. (...) Și a fost multe zile că ne-au bătut la carceră. Aia era cât o sobă mică, doar cât încăpea omu'... și un nenorocit de milițian a băgat sârmă ghimpată înăuntru, că mai adormei și te rezemai de perete... Și nu puteai să te mai rezemi, că te înțepa sârmele alea ghimpate și trebuia să stai numa' așa... Nu era ușor... Care făcea câte o greșeală ce nu le convenea lor mergea acolo. Te condamna pentru orice mică greșeală. Trei zile îți dădea milițianu'... Ofițeru' de serviciu' dacă îi răspundeai ceva, îți dădea cinci, iar directoru' până la douăzeci de zile... Și la carceră acolo o zi îți da mâncare, două nu... Și îți dădea două sute cincizeci de grame de pâine și un pahar de apă¹.

Constantin Nistorică (n. 24 febr. 1924, satul Bistreț, com. Devesel, jud. Mehedinți) a fost arestat în iulie 1951 pentru aderență la o organizație anticomunistă, fiind ulterior condamnat în 1952 la 18 ani muncă silnică. A executat pedeapsa în penitenciarele Cluj Tribunal, Jilava, Timișoara, Aiud și coloniile de muncă Baia Sprie și Peninsula (a fost eliberat la 7 septembrie 1956).

Despre comandantul Coloniei de Muncă Baia Sprie și grevele care au avut loc aici Nistorică spunea :

Am făcut acolo șapte greve, așa, cum scrie la carte. A venit acolo un comandant, unu' Szabo, de aici din Oradea, locotenent-major, un om atât de-al dracu' și-atât de șovin cum n-a văzut omenirea. Și la un moment dat, dom'le, aveam și noi pulover, izmene luate de acasă, ciorapi, cutare, și a dat ordin să ni le ia. Era frig la Baia Sprie... Și le-am predat. Mai aveam doar o zeghe din aia din deșeuri, groasă².

Ioan Gordan (n. 11 ian. 1918, satul Bologa, com. Poieni, jud. Cluj) fost membru PNT, a fost arestat în ziua de 13 aprilie 1949 și supus unor anchete amănunțite la sediul

1. Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, vol. I, IICCR, Polirom, Iași, 2007, pp. 356-357.

2. *Ibidem*, vol. III, 2009, p. 43.

Securității din Cluj. În anul următor a fost condamnat de o instanță militară la 12 ani temniță grea pentru că a colaborat cu grupul de partizani anticomuniști din Munții Apuseni „Cruce și Spadă”. Ioan Gordan și-a ispășit pedeapsa în Penitenciarul Cluj Tribunal, Aiud, Colonia de Muncă Baia Sprie, penitenciarele Gherla, Galați și Botoșani. În toamna anului 1950 a fost transferat de la Aiud la Baia Sprie, unde a stat până la desființarea coloniei în 1956. Ioan Gordan își amintea într-un interviu acordat unor cercetători de la Institutul de Istorie Orală din Cluj-Napoca în 1997 că timp de șase ani cât a fost închis la Baia Sprie nu a primit niciodată o carte poștală :

Nu. Șase ani de zile n-am primit nimic. Nici n-am știut că trăiesc părinții, nici nimic. Și nici de-acasă n-o știut că unde îs. O fost o teroare extraordinară. Pătr-un ac... 10 zile de carceră, de neagră...¹.

Comandant la Penitenciarul Oradea (1 iul. 1956 – 1 nov. 1964) ; la dispoziția DGPCM (1 nov. – 1 dec. 1964).

Duritatea ofițerului Szabó Zoltán s-a manifestat și la Penitenciarul Oradea. În aprilie 1961, comandantul Penitenciarului Oradea a dispus scoaterea subofițerului Aurel Munteanu din MAI pentru abateri repetate în serviciu (întârzieri de la program și neexecutarea regulamentară a serviciului). Acest lucru l-a făcut într-o ședință cu cadrele unității, când Szabó i-a smuls nasturii de la veston și epoleții, umilindu-l practic în fața colegilor (degradarea de efectele militare se practica numai în cazul în care cel în cauză era trimis în fața organelor de justiție militară) :

Procedul folosit de către comandant în cazul sus-numitului este însă neregular. Astfel, cu toate că ordinul de scoatere din MAI este dat pe ziua de 30.04.1961, Munteanu Aurel a fost înlăturat în mod practic la data de 22.04.1961, cu ocazia ședinței ce a avut loc cu cadrele unității, în scopul prelucrării cazului de față. În împrejurarea aceasta, după comunicarea hotărârii de scoaterea militarului i s-au tăiat epoleții, nasturii de la veston, petlițele și celelalte însemne, în fața asistenței din ordinul comandantului. Acesta a părăsit sala, plecând acasă în pantaloni și pulovăr. Consider că acest procedeu este neregular și constituie un abuz din partea comandantului. Asemenea metode se practică frecvent la Penitenciarul Oradea. (...) Sus-numitul trece [comandantul Penitenciarului – *n.n.*] cu ușurință la aplicarea pedepselor disciplinare, fără să folosească în prealabil metodele de educare cele mai indicate și potrivite în cazurile ce se ivesc. Cpt. Szabo Zoltan este extrem de dur în raporturile cu subalternii, îi repede și jignește uneori chiar față de deținuți, bruschează oamenii și lovește în demnitatea lor, fără să țină cont de gradele și funcțiile acestora. Comandantul nu se consultă în mod principal cu locuitorii săi, nu le lasă inițiativa și contramandază ordinele lor în împrejurări când prejudiciază prestigiul acestora. (...) În general în rândurile cadrelor din această unitate, începând chiar de la locuitorii comandantului, există o atmosferă de teamă nejustificată față de Cpt. Szabo Zoltan².

O referință dată la Oradea în ziua de 22 aprilie 1961 de către locotenentul-major de Miliție Ștefan Moțan (n. 15 aug. 1925, mun. București), lucrător operativ la Miliția

1. Denisa Bodeanu, Cosmin Budeancă și Valentin Orga, *Mișcarea de rezistență anticomunistă din România. Grupul „Cruce și Spadă”. Mărturiu*, Institutul de Istorie Orală, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Argonaut, Cluj-Napoca, 2009, p. 76.
2. „Notă-raport din 17 iunie 1961 privind memoriul numitului Munteanu Aurel și cercetarea unor aspecte legate de munca și comportarea Cpt. Szabo Zoltan, comandantul Penitenciarului Oradea”, document semnat de către locotenentul-major Jenică Iscovescu, lucrător prim cadre în Serviciul Cadre al DGPCM. AANP, fond Cadre, d.p. nr. S-3650, dosar nepaginat.

Raionului Oradea, îl portretizează pe căpitanul Szabó Zoltán ca fiind un ofițer sever cu preocupări blajine – columbofilia (ambii ofițeri erau vechi prieteni, cunoscându-se din 1945) :

Ca lipsuri pot să arăt, după cum îl cunosc eu și cum consider că am observat la el, este cam mândru de sine și cam repezit, pripit de multe ori și dacă odată a luat o măsură, chiar dacă își dă seama că a dat-o greșit, el nu mai schimbă ordinul dat deja. Însă pe lângă lipsurile lui, are multă voință de muncă și nu precupește timpul său liber, dacă este vorba de ceva problemă pe care o consideră că nu poate suferi amănare. O mare pasiune a Cpt. Szabo Zoltan este columbicultura (porumbei) de care în timpul său liber se ocupă cu mare pasiune, deasemenea și muzica, pentru care în ultimul timp a început să colecționeze plăci de patefon și de care colecție este tare mândru.

Comandant la Colonia de Muncă Carasu/formațiunea 0869 Medgidia/Penitenciarul Carasu (1 dec. 1964 – 1 aug. 1968) ; la dispoziția DGP (1 aug. – 1 sept. 1968) ; locțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Văcărești (1 sept. 1968 – 1 dec. 1969).

În noaptea de 13/14 mai 1969 locotenent-colonelul Szabó Zoltán a suferit un grav accident de circulație în timp ce se îndrepta spre unitate cu un autoturism Volga condus de subofițerul Ion Puiu, în vederea unei acțiuni de control. Accidentul a avut loc în apropierea Spitalului nr. 9 „Gheorghe Marinescu” din București, unde a și fost internat de urgență la clinica de neurochirurgie cu diagnosticul : politraumatism. După câteva zile a fost transferat la clinica de ortopedie și traumatologie a Spitalului de Urgență Floreasca din București, unde a rămas timp de câteva luni. Medicii Spitalului de Urgență Floreasca din București au comunicat conducerii DGP (la 24 iunie 1969) faptul că ofițerul nu va fi apt de muncă pe o perioadă de circa 6-8 luni. Astfel, Szabó Zoltán a fost scos din funcție și pus la dispoziția DGP, iar la 1 decembrie 1969 a fost trecut în rezervă. La acea dată locuia în București, sectorul 4, str. Aleea Ornamentului nr. 4, ap. 21.

În anii '90 realizatoarea TV Lucia Hossu Longin i-a luat un interviu pensionarului MI Szabó Zoltán pentru serialul de televiziune *Memorialul durerii*. În 2009, interviul a fost republicat pe suport de hârtie și pe DVD sub egida IICCR¹.

La începutul anilor '90, din cauza lipsei de informații și a interzicerii accesului la documentele fostei DGP și DSS, nu se cunoșteau prea multe lucruri referitoare la organizarea instituțională a celor două direcții din cadrul MI. De asemenea, nu se cunoșteau prea multe despre ofițerii care au deținut funcții de comandă în locurile de deținere din România în perioada 1948-1989. Astfel, Lucia Hossu Longin îl acuza pe Szabó Zoltán că în timpul directoratului său de la Baia Sprie ar fi fost împușcat mortal preotul Gheorghe Șerban – ceea ce nu este adevărat, deoarece deținutul politic Gheorghe Șerban a fost împușcat în primăvara anului 1951 de către un soldat din Trupele de Securitate și nu de către un cadru al Coloniei de Muncă Baia Sprie, iar la acea vreme locotenentul Szabó Zoltán avea funcția de locțiitor politic al Penitenciarului Aiud (în acea perioadă, paza exterioară a locurilor de deținere era asigurată de militari din Trupele de Securitate și nu de cadre din aparatul penitenciar)².

1. Lucia Hossu Longin, *Memorialul durerii. Seria neagră*, IICCR, TVR Media, București, 2009.
2. Gheorghe Șerban a fost condamnat în 1949 pentru că a acordat ajutor mișcării de rezistență anticomunistă din pădurea Babadag, Dobrogea. A fost împușcat mortal în ziua de Paști a anului 1951 de un militar în termen din Trupele de Securitate, sub pretextul că ar fi vrut să evadeze (se pare că motivul real ar fi fost un conflict pe care l-ar fi avut cu șeful Biroului Inspecției al coloniei, locotenentul de Securitate Constantin Alexandru). La acea dată, comandant al Coloniei de Muncă Baia Sprie era sublocotenentul Vanciu T. Constantin, care s-a aflat în această funcție în perioada 27 noiembrie 1950 – 10 august 1952. Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, ed. cit., vol. IV, 2010, p. 138.

În acest reportaj care l-a avut ca figură centrală pe Szabó Zoltán au mai fost intervievați doi foști deținuți politici care au trecut prin Colonia de Muncă Baia Sprie (Victor Paulian și Mircea Moței) și un fost coleg al lui Szabó Zoltán din DPLC, Ștefan Moldoveanu, fost locotenent-major și inspector prim cadre în Serviciul Cadre din DPLC (1955).

Victor Paulian spunea despre comandantul Szabó că a fost un ofițer foarte dur care a avut ca sarcină principală să păstreze disciplina și să exploateze la maximum deținutul :

Și avea practic mână liberă. Pe el nu-l trăgea nimeni la răspundere dacă băga pe cineva în lanțuri, dacă era bătut sau dacă era supus la un alt regim de teroare. El trebuia pur și simplu să-și țină colonia disciplinată¹.

Szabó Zoltán declara în interviu că intra foarte rar în mină pentru că nu suporta căldura din subteran, iar când se deplasa o făcea numai în cazuri excepționale (de exemplu, prăbușirea unei galerii). Întrebat fiind dacă în perioada în care a fost comandant la Baia Sprie a avut decese în rândul deținuților, Szabó a spus :

Uitați, doamnă, ce s-o întâmplat într-o noapte. Mi se dă telefon, aveam telefon de campanie. Minele era sus în pădure acolo și eu locuiam într-un bloc dintre cele trei blocuri. Și am tras fir de campanie și am telefon de campanie. Și sună. „Tovarășu’ locotenent, e accident s-a prăbușit în galeria cutare”. Imediat am lăsat soția și cei trei copii acasă și... Păi dacă eram un nepăsător spuneam : „descurcați-vă”. M-am băgat în mină și unde era prăbușire. Poate că nu aduc eu aminte la asemenea accidente, da’ nu aduc aminte, scoteam, poate că atunci la vreo prăbușire de astea².

Totodată, Szabó a declarat că la Baia Sprie „a făcut numai bine” :

Față de Dumnezeu eu am conștiința curată. Nu am făcut rău ci am făcut numai bine acolo. (...) Să știți că nu e numai așa – cum să vă spun – să vă ascund. Nu. Eu am făcut bine oriunde am putut³.

Fiind întrebat de Lucia Hossu Longin care erau cei mai cruzi comandanți de penitenciare din anii '50, fostul locotenent-major Ștefan Moldoveanu care a răspuns din partea Serviciului Cadre al DPLC/DGPCM de ofițerii cu funcții de comandă din penitenciarele și coloniile de muncă din Ardeal, a răspuns :

Coller de la Aiud [lt.-col. Ștefan Koller – *n.n.*]. Mai era Andrei ăsta de la Nistru [lt. Andrei Mayer, comandant la Colonia de Muncă Nistru/formațiunea 0630 între 1953 și 1955 – *n.n.*]. Pe care eu i-am scos. Mai era Popa Isaia [mr. Popa Isaia era în 1955 comandant al Penitenciarului Cluj Tribunal – *n.n.*] de la Cluj. Care ăla, când a auzit că mă ocup eu de el, s-a omorât. Eu aveam sarcina mea cu el, și mă rog, s-a omorât într-un accident între Dej și Cluj e o curbă acolo, a intrat. Avea doi băieți. Mă rog, eu m-am ocupat de el și s-a omorât. De la Baia Sprie, Szabó Zoltán, un ungar, vă rog să-l scrieți. Baia Sprie. Szabó Zoltán. Pentru duritatea lor. Partidul îi lua sub ocrotire. Un exemplu concret cu Szabó Zoltán. ăsta un mare, un mare criminal. A fost la Baia Sprie comandant. Un ungar. Îl cunoșteam de la Oradea, eu pe el, din civilie. A făcut Școala de Ofițeri de Securitate. Și l-a dat comandant la Baia Sprie. Mie mi s-a cerut să-l scot. De către Roxin,

1. Lucia Hossu Longin, *op. cit.*, p. 32.

2. *Ibidem*, p. 35.

3. *Ibidem*, p. 32.

să-l scot de la Baia Sprie. Și atunci am vorbit eu cu Zoli că nu eram prieteni da' ne cunoșteam. El a zis că vrea să se mute la Oradea. Și Roxin a spus : „Foarte bine, trimite-l la Oradea. Mută-l la Oradea că aici am eu grijă de el”¹.

În cotidianul *România liberă* din 26 mai 2009, la rubrica decese, familia fostului ofițer superior MAI a postat următorul ferpar :

Zoltan, Eva, Ana și familiile lor anunțăm cu adâncă durere trecerea în neființă a celui ce a fost Col. (Rez.) Szabo Samuil Zoltan. Cereșonia funerară a avut loc luni 25 mai. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Grade succesive : locotenent (7 nov. 1950) ; locotenent-major (15 apr. 1954) ; căpitan (1 mai 1957) ; maior (23 aug. 1962) ; locotenent-colonel (23 aug. 1964).

Decorații : medalia „Muncii” (1954) ; medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii sociale și de stat” (1959) ; medalia „40 de ani de la înființarea PMR” (1961) ; medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963) ; medalia „A XX-a aniversare a Zilei Forțelor Armate ale RPR” (1964) ; Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1965). Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971, locotenent-colonelului (r) Samuil-Zoltán S. Szabó i s-a conferit Medalia „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român” pentru „merite în activitatea de partid și opera de construire a socialismului”².

Pedepse : „ordin observator” pentru netrimiteră la timp a balanțelor și bilanțurilor, precum și pentru că a trimis conducerii DLCC lucrări incomplete (dec. 1953) ; „ordin observator” pentru neexecutare de ordin (iun. 1955) ; „muștrare scrisă” pentru neexecutarea unui ordin (sept. 1957) ; 15 zile de areșt la garnizoană pentru că și-a renovat locuința cu materiale de construcție care aparțineau Penitenciarului Oradea (febr. 1957) ; două zile de areșt la garnizoană pentru lipsă de control și neglijență în executarea unui ordin (aug. 1957) ; „ordin observator” pentru netrimiteră la termen a dărilor de seamă cu realizările fizice și financiare obținute din prestări de servicii pe luna aprilie 1958 (iun. 1958) ; „muștrare scrisă” pentru că nu a raportat la timp executarea unui ordin (oct. 1958) ; cinci zile de areșt la domiciliu pentru lipsuri grave în activitatea de pază, aplicarea regimului, pregătirea militară și de serviciu a cadrelor, deficiențe constatate cu ocazia unui control executat de locotenentul-major Ilie Stanciu din Serviciul Pază și Regim al DGPCM (iul. 1961) ; cinci zile de areșt la domiciliu pentru superficialitate și delăsare în muncă – a trimis cu întârziere la Serviciul Pază și Regim din DGPCM modificările făcute în planul de pază și apărare a Penitenciarului Oradea (ian. 1962) ; trei zile de areșt la garnizoană pentru evadarea unui condamnat (mai 1962) ; „observare scrisă” pentru lipsuri în muncă (mart. 1963) ; „muștrare severă prin ordin” pentru lipsă de orientare, expresii jignitoare folosite la adresa subordonaților, purtare abuzivă și folosirea autocamionului unității în scopuri personale (dec. 1964) ; „observare în scris” pentru că nu a raportat la timp un accident produs cu autoduba unității (mai 1965) ; „muștrare severă prin ordin” pentru superficialitate și lipsă de răspundere (febr. 1969).

1. *Ibidem*, p. 34.

2. Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971 privind conferirea medaliei „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 149/1971, f. 1, și dosar nr. 194/1971, f. 16.

Ș

ȘERBAN T. NICOLAE, locotenent, d.p. nr. 2052 (n. 19 aug. 1922, satul Ormeniș, com. Mirăslău, jud. Alba – d. 16 nov. 1956).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Organizația „Frontul Plugarilor” (1946-1947); membru PMR din 1947; secretar organizatoric în Organizația de Bază PMR din comuna natală (1947-1948); secretar cu probleme organizatorice al Organizației de Bază PMR din Penitenciarul Aiud (1950).

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1929-1933).

Stagiu militar : Regimentul 2 Care de Luptă București (1943 – ian. 1946). Nu a luat parte la luptele de pe cele două fronturi. La începutul anului 1946 a fost vărsat la Regimentul 3 Infanterie din Divizia „Tudor Vladimirescu” de unde, după doar câteva luni, a fost lăsat la vatră (ian. – 20 iun. 1946).

Studii militare : Școala Profesională de Gardieni Jilava (10 ian. – 10 febr. 1950); cursul de ofițeri penitenciari la Școala de Cadre Profesionale Jilava din DGPCUM (13 apr. – 7 nov. 1951).

Activitate profesională : agricultor la proprietarii de pământ Gheorghe Ispas din comuna natală (1935-1937) și Ion Bugnar din comuna Uioara de Sus, județul Alba (1937-1938). În perioada 1938-1942 a lucrat ca zilier la diferiți proprietari de pământ din comuna natală și comuna Uioara de Sus, județul Alba; agricultor la proprietarul maghiar S. Jiga din comuna Unirea, județul Alba (1942-1943); agricultor în gospodăria părintească (1933-1935 și iul. 1946 – 31 mai 1948).

La 31 mai 1948 a fost încadrat în DGP ca gardian pază la Penitenciarul Aiud (1 mai 1948 – 10 ian. 1951) și mai târziu a fost promovat în funcția de șef de secție la aceeași unitate (10 febr. – 13 apr. 1951).

Dintr-o caracterizare semnată la 13 septembrie 1948 de către administratorul Penitenciarului Aiud, Alexandru Guțan, aflăm că, de la angajarea sa, Nicolae Șerban și-a desfășurat activitatea la Colonia de Muncă Câmpia Turzii – secție exterioară subordonată Penitenciarului Aiud¹. În 1950 a fost delegat să ocupe funcția de șef al Coloniei Agricole de Muncă Cisteiu de Mureș din județul Alba.

După absolvirea școlii de ofițeri de penitenciare a fost repartizat în aparatul central al DGPCUM în funcția de lucrător cadre la Secția Anchete din Direcția Cadre (7 nov. 1951 – 15 mart. 1952).

1. AANP, fond Cadre, d.p. nr. Ș-2052, dosar nepaginat.

Comandant la Penitenciarul Sighet Raional (15 mart. 1952 – 1 dec. 1955).

Într-o autobiografie dată la 6 august 1952, sublocotenentul Nicolae Șerban își făcea autocritica pentru nivelul scăzut al instrucției sale :

Lipsuri pe linie politică am acelea că nu mam ocupat îndeaproape cu cititul pentru ami ridica nivelul meu politic, idilogic, cultural și profesional. Domiciliesc în Orașul Sighet Strada No. 28, Str. 1 Mai¹.

O referință dată de plutonierul Ioan Oros din Penitenciarul Sighet Raional face referire la relația dintre comandantul unității și deținuți :

În ceia ce privește regimul deținuților la aplicat în limita posibilităților conform regulamentului, pe deținuți nu ia bătut și întotdeauna a atras atenția cadrelor de sub ordine să nu facă acest lucru, ceia ce nici nu s-a întâmplat².

Mai multe referințe date de subordonații săi menționează faptul că în perioada 1953-1955 ofițerul a venit în stare de ebrietate la unitate în mod repetat. Astfel, într-o declarație dată în ziua de 14 mai 1955 de către sublocotenentul Gheorghe Hreniuc, ajutor comandant la Penitenciarul Sighet Raional, acesta povestește cum în ziua de 24 aprilie 1955 ofițerul Nicolae Șerban a venit „pilit” la serviciu și, din cauza stării în care se afla, și-a scăpat pistolul în closet cu tot cu toc. Arma a fost scoasă cu greu din WC de către deținutul Vasile Matuș, căruia ulterior i s-a ordonat să curețe tocul³.

Într-o notă de cunoaștere întocmită la 28 mai 1955 de către locotenentul Constantin Bocăneală din Direcția Cadre a MAI se menționau o serie de rezultate bune obținute în muncă de comandantul unității, dar și informații referitoare la specificul unității :

Această unitate are în prezent un număr de 27 cadre ofițeri, sergenți și angajați civili, însă conform noii scheme de organizare mai lipsesc 10 sergenți. Lipsa de cadre se resimte în această unitate, și în special în corpul sergenți. Astfel, specificul unității fiind de a ține deținuții numai în prevenție și judecată în prima instanță, necesită un număr mare de cadre pentru trimiterea deținuților în fața instanțelor judecătorești. Această unitate deservește 3 instanțe judecătorești ca : Tribunalul Vișeu, Tribunalul Raional Sighet și Baia Mare. Din această cauză, este necesar uneori ca sergenții să fie reținuți în serviciu. Tot datorită acestei cauze nu se poate desfășura în mod normal pregătirea militară și politică a cadrelor care lasă mult de dorit, astfel sunt repetate cazuri de adormire în post, iar unii caporalți și sergenți sunt foarte slab pregătiți atât politic, cât și profesional. La toate acestea mai contribuie și faptul că majoritatea cadrelor sunt din comune învecinate și după ce ies de la serviciu mai muncesc și pe lângă casa lor. Comandantul unității, deși este un element capabil și se ocupă de muncă, are serioase lipsuri și abateri în munca sa. Astfel, îi place să bea peste măsură, fapt ce face să nu mai poată avea prestigiul în fața cadrelor. S-a prezentat în unitate în mai multe rânduri în stare de ebrietate. Un caz grav a fost în ziua de 24 aprilie a.c., când s-a prezentat la unitate beat și ducându-se la WC și-a scăpat pistolul în WC, neputând să-l scoată a pus pe deținutul Matuș Vasile care i l-a scos. De asemenea, în repetate rânduri s-a antrenat la băutură cu cadrele din subordine. (...) Prin anul 1951 a luat ființă în această unitate o cantină, fondurile ei fiind date de cadrele unității. Datorită lipsei de preocupare, a comandantului, în ceea ce privește buna funcționare a cantinei, a făcut ca în luna aprilie a.c. să se desființeze. Astfel, a tolerat să ia masa la cantină unele

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Referință dată de plutonierul Ioan Oros la 16 martie 1954. *Ibidem*, dosar nepaginat.

3. *Ibidem*, dosar nepaginat.

persoane fără să plătească costul mesei. În această situație s-a complăcut și comandantul, care are în prezent datoria către cantină 662 lei. A.C. Serdut Maria 779 lei și alte cadre, fapt ce a dus la desființare¹.

Documentul întocmit de ofițerul Constantin Bocăneală propunea în încheiere ca DPLC să-i urmărească „mai îndeaproape” activitatea locotenentului Nicolae Șerban, iar în cazul în care acesta ar mai fi comis abateri, să fie retrogradat din funcția de comandant.

În ziua de 5 iulie 1955, Penitenciarul Sighet Principal a fost unificat cu Penitenciarul Sighet Raional. Până la acea dată, Penitenciarul Sighet Principal fusese profilat pe deținuți politici, iar Penitenciarul Sighet Raional – pe deținuți de drept comun. Începând cu 5 iulie 1955, Penitenciarul Sighet va adăposti numai deținuți de drept comun în clădirea fostului Penitenciar Sighet Principal (în zilele noastre, această clădire adăpostește „Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței”, lăcaș de cultură înființat și administrat de Fundația Academia Civică). A doua zi au demarat procedurile de eliberare a clădirii fostului Penitenciar Sighet Raional și care a fost pusă la dispoziția Direcției regionale MAI Baia Mare. La sfârșitul zilei de 6 iulie 1955, în Penitenciarul Sighet se găseau 156 de deținuți, dintre care 70 aveau condamnări de muncă silnică pe viață (deținuții fuseseră aduși cu vagonul penitenciar de la Penitenciarul Făgăraș în ziua de 5 iulie 1955). În funcția de comandant al Penitenciarului Sighet a fost numit, cu delegație, locotenentul-major Ion Lefter².

Prin Ordinul DPLC nr. 03340 din 1 decembrie 1955, locotenentul Nicolae Șerban a fost mutat disciplinar la Penitenciarul Aiud și retrogradat în funcția de șef grupă pază din cauza evadării a 5 condamnați la muncă silnică pe viață din Penitenciarul Sighet, în ziua de 1 octombrie 1955.

Un referat de cadre întocmit de Serviciul Cadre din DPLC la sfârșitul anului 1955 preciza răspunderea ofițerului Șerban în evadarea petrecută la 1 octombrie :

La 01.10.1955 când s-a produs evadarea celor 5 condamnați ofițerul deținea această funcție și a contribuit la reușita evadării prin faptul că, deși cunoștea că se pregătește evadarea, nu a raportat comandantului și a tolerat executarea serviciului de supraveghere în condițiuni regulamentare. (...) Față de cele arătate mai sus și ținând seama de faptul că s-a ordonat trimiterea sa în justiție, propunem să fie scos din MAI conf. art. 40 aliniatul d, și art. 42 din statutul ofițerilor Forțelor Armate ale RPR³.

La 31 decembrie 1955, prin Ordinul MAI nr. 5250, locotenentul Șerban Teodor Nicolae a fost scos din cadrele active ale MAI și trimis în justiție din cauza evadării celor 5 deținuți. În aceeași zi, prin Ordinul MAI nr. 5249, a fost trecut în rezervă și trimis în justiție comandantul Penitenciarului Sighet, locotenentul-major Ioan Lefter⁴.

În ziua de 23 noiembrie 1956, soția fostului ofițer MAI, Maria Șerban, a trimis o cerere formațiunii 0622 Aiud prin care solicita eliberarea unei adeverințe de către DGPCM care să certifice faptul că soțul ei a fost angajat al MAI în perioada 1948-1955. Soția

1. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Andrea Dobeș, *Reprimarea elitelor interbelice : colonia „Dunărea” Sighet (1950-1955)*, Valea Verde, 2 Sighetu Marmăției, 010, pp. 88, 130 și 177-178.

3. Referatul de cadre este semnat de către șeful DPLC, colonelul Vasile Lixandru, și șeful Serviciului Cadre din DPLC, maiorul Nicolae Stanciu. AANP, fond Cadre, d.p. nr. Ș-2052, dosar nepaginat.

4. Detalii despre parcursul biografic al ofițerului Ioan Lefter, în Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeg, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, ed. cit., pp. 282-283.

solicita acest document deoarece Nicolae Șerban decedase la 16 noiembrie 1956 și avea nevoie de o adeverință de vechime pentru întocmirea actelor de pensie de urmaș. Câteva zile mai târziu, comandantul formațiunii, locotenent-colonelul Ștefan Koller, a trimis conducerii DGPCM petiția Mariei Șerban în vederea rezolvării. Serviciul Cadre al DGPCM i-a răspuns favorabil petentei, în ziua de 19 decembrie 1956, prin eliberarea adeverinței solicitate.

Grade succesive : milițian (1 iul. 1951) ; sublocotenent (16 nov. 1951) ; locotenent (?).

Pedepse : „mustrare” și 2 zile de muncă reținute din salariu pentru că nu a anunțat plecarea din post a gardianului Iosif Forgaș (oct. 1948) ; „prevenire” și 10 zile pentru lipsă de vigilență lucru ce a condus la evadarea unui deținut din Penitenciarul Aiud (iun. 1949) ; „mustrare” pentru neglijență în păstrarea armamentului unității și nerespectarea regulamentelor : prezența unor obiecte interzise în ghereta portarului unității (un brici, o curea și o tabacheră), schimbarea în mod neregulamentar a santinelor și organizarea vorbitorului doar într-o singură zi a lunii și nu pe zile, în ordine alfabetică (oct. 1952) ; 10 zile de arest la garnizoană pentru că nu a luat măsuri de sancționare a sergentului-major Ioan Oros, care a lovit un deținut, dar și pentru că a folosit în interes personal cazarmamentul unității (mart. 1953) ; 20 de zile de arest la garnizoană pentru că a acoperit o pierdere de 3.000 de lei produsă de casiera unității, Maria Serdut, prin faptul că a aprobat ca această sumă să fie acoperită cu diferite chitanțe colectate de la sergenții unității, fără ca aceștia să primească vreun ban în schimbul lor (mai 1955).

ȘERBAN VALERIU, maior.

Activitate profesională : locuitor al șefului Direcției economice din DGPCM (9 nov. 1960).

ȘERBĂNESCU I. DUMITRU, angajat civil (n. 1925, com. Singureni, jud. Giurgiu).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran mijlocas.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM.

Studii civile : liceul cu diplomă de bacalaureat și seminarul teologic.

Stagiu militar : satisfăcut.

Activitate profesională : șef de Secție în Serviciul Contabilitate din DGPCUM (1952). În 1952 figura pe un tabel cu „propunerile de scoatere a unor elemente din Serv. Contabilității și Planificare DGSS, D. Gen. Penitenciare, CTP și Cdt. ALA în măsura înlocuirii lor cu alte cadre noi”. În dreptul numelui său era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtat din MAI :

Părinții posedă 4 ha pământ, pe care cultivă tutun, bumbac și grâu. La munca câmpului folosesc și brațe de muncă temporar, părinții fiind bătrâni. Numitul de la vârsta de 12 ani în 1937 a intrat la Seminarul Teologic Nifion, unde a urmat cursurile până în 1944 ca intern. Din 1945, cu întreruperea stagiului militar se află în Dir. Generală a Penitenciarelor¹.

Se pare că nu a fost scos din aparatul de penitenciare, deoarece la data de 1 iulie 1956 figura pe postul de contabil revizor în DGPCM.

ȘERBĂNESCU GHEORGHE IOAN-GHEORGHE, maior, d.p. nr. 4532 (n. 10 ian. 1940, mun. București).

Naționalitatea : română.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 146.

Originea și apartenența socială: artist instrumentist (tatăl său a fost violonist).

Profesia de bază la încadrarea în MAI: tipograf.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1958 și PCR din 1972.

Studii civile: 7 clase în București și Timișoara (1947-1954); Școala medie nr. 32 „Filimon Sârbu” din București, secția serală (1959 – iun. 1964); Facultatea de Drept, Universitatea din București, fără frecvență (oct. 1964-1969); curs postuniversitar de 6 luni, specialitatea penologie (1972); curs de reciclare pentru educatori (apr. 1982).

Studii militare: curs de perfecționare cadre de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM¹ (sept. 1964 – 23 aug. 1967). În perioada 15-28 iulie 1965, elevul fruntaș Șerbănescu a efectuat perioada de practică la Colonia de Muncă Peninsula/formațiunea 0605 Constanța.

Studii politice: Universitatea Politică și de Conducere, secția sociologie (1976-1979).

Activitate profesională: muncitor necalificat la Întreprinderea „Flacăra Roșie” din București (15 iun. – 15 oct. 1958); muncitor necalificat, ajutor și mașinist offset la Secția Offset din Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii” din București² (ian. 1959 – aug. 1964); inspector principal în Secția Regim din Serviciul Pază și Regim al DGP (23 aug. 1967 – 1969); instructor pază I, II, III în Secția Pază și Escortare (1969-1972) și ofițer specialist I cu pregătirea militară în compartimentul Studii și Documentare din Direcția Pază și Regim a DGP³ (1972 – 1 aug. 1977).

Notarea de serviciu întocmită pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1977 aprecia munca depusă în această perioadă, motiv pentru care a primit calificativul „foarte bine”:

Fiind trimis deseori în controale la unitățile din subordinea DGP, a dovedit interes, pricepere și competență în scoaterea la iveală a aspectelor pozitive și negative, fapt ce a făcut să fie deseori evidențiat de șefii săi profesionali. Cu ocazia reorganizării DGP în lunile iunie-aug. a.c. a fost trimis la unitățile din jud. Prahova pentru repartizarea cadrelor, unde de asemenea a reușit, prin interesul depus, să plaseze în muncă cadrele rămase disponibile, iar cazurile mai deosebite le-a rezolvat cu competență și simț de răspundere, fapt pt. care a fost recompensat bănește.

Ofițer instructor II cultural la Penitenciarul Jilava (1 aug. 1977 – 1 apr. 1978); ofițer instructor II reeducare și educator la Secțiile I și II din Penitenciarul de Tineri București (1 apr. 1978 – 20 apr. 1980 și 1 dec. 1980 – 31 mart. 1986); ofițer specialist II în Serviciul Reeducare din Direcția Penitenciarelor (20 apr. – 1 dec. 1980).

Pentru că nu a respectat întocmai un ordin MI referitor la relațiile cu cetățenii străini, a fost mutat din aparatul central al DGP la Penitenciarul de Tineri București (mama sa vitregă locuia în Statele Unite ale Americii, iar una dintre cele trei surori vitrege s-a stabilit în 1976 în Republica Federală Germania).

Problema rudelor ofițerului Șerbănescu este menționată într-un raport adresat generalului-maior Emil Panaite de către comandantul Penitenciarului de Tineri București, colonelul Gheorghe Alexandrescu:

1. În această școală militară de ofițeri a ajuns după ce Biroul Comitetului Raional al PMR „30 Decembrie” din București a hotărât în ședința din 30 iunie 1964 să aprobe trimiterea tânărului Șerbănescu I. Gheorghe la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM. AANP, fond Cadre, d.p. nr. Ș-4532, dosar nepaginat.
2. S-a calificat în meseria de mașinist offset la locul de muncă.
3. În perioada 20 octombrie – 18 noiembrie 1975 a îndeplinit funcția de locțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Brăila.

În activitatea de cunoaștere și verificare a Maiorului Șerbănescu Gheorghe din unitatea noastră, am constatat că mama sa vitregă Șerbănescu Ioana a plecat la data de 09.08.1982 cu consimțământul ofițerului dat la Serviciul Cadre din Direcția penitenciarelor și cu aprobarea organelor în drept în Statele Unite ale Americii la fiica sa Parmaș Elena pentru o perioadă de 3 luni de zile, urmând ca la data de 09.11.1982 să se înapoieze în țară, dar nu a revenit nici până în prezent. Raportez că ofițerul nu a adus la cunoștința comandantului sau a altor organe faptul că mama sa nu s-a înapoiat și numai după insistențe, tratând cu multă ușurință, a recunoscut acest lucru afirmând că nu știe nici cel puțin data când a plecat. Ofițerul afirmă că nu a cunoscut intențiile mamei sale de a nu se înapoia la data care i s-a aprobat. De asemeni afirmă că nu are nici un fel de legături cu sora și mama sa aflate în SUA, dar din verificări a reieșit că membrii familiei ofițerului (frați și soră) primesc corespondență, pachete, convorbiri telefonice lucru despre care aceștia îl informează și pe ofițer¹.

A fost trecut în rezervă la 18 martie 1986 prin Decretul Prezidențial nr. 44, fiind clasat cu gradul III de invaliditate (articolul nr. 43, litera „b” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RSR).

Grade succesive: locotenent (23 aug. 1967); locotenent-major (23 aug. 1969); căpitan (23 aug. 1974); maior (23 aug. 1980).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1972) și I (1978); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a (1983).

Pedepse: 5 zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru nerespectarea întocmai a ordinului MI referitor la relațiile cu cetățenii străini – în iulie 1980, căpitanul Șerbănescu a fost vizitat de una dintre surorile sale vitrege care era stabilită în Republica Federală Germania (aug. 1980).

ȘERBĂNOIU OVIDIU, angajat civil.

Naționalitatea: română.

Studii civile: doctor în medicină.

Activitate profesională: medic în Serviciul sanitar din DGP (13 nov. 1970, 6 sept. 1971).

ȘTEF MIRCEA, căpitan.

Activitate profesională: ofițer specialist I în Serviciul Cadre și Învățământ din DGP (oct. 1989).

ȘTEFAN S. GHEORGHE, angajat civil.

Activitate profesională: inspector principal în DGPCM (1961).

1. Raport nr. S2000/18.12.1982 semnat de colonelul Gheorghe Alexandrescu. Documentul poartă mențiunea „secret de serviciu”. *Ibidem*, dosar nepaginat.

T

TABARCEA TOADER VALERIU¹, colonel, d.p. nr. 2715
(n. 9 oct. 1944, mun. Făgăraș, jud. Brașov).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : funcționar.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : mecanic montator.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1960 și PCR din 1966.

Studii civile : Școala generală nr. 93 din București (1952-1959) ; Școala Profesională de Ucenici „Republica” din București (1959 – iun. 1962) ; Liceul „Matei Basarab” din București (sept. 1962 – oct.

1964 și sept. 1966 – iul. 1968) ; Facultatea de Drept, Universitatea din București, fără examen de diplomă (?-1975).

Stagiu militar : UM 01933 Hunedoara (oct. 1964 – febr. 1966).

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri Activi MAI nr. 2 – UM 0564 București (1 sept. 1969 – 8 aug. 1972) ; curs de reciclare, profil puncte de control treceri frontieră la Școala Militară pentru Perfecționarea Cadrelor Active și Pregătirea Ofițerilor de Rezervă – UM 0900 Grădiștea (1-30 nov. 1978) ; curs de pregătire a ofițerilor de Securitate, profil PCTF la Școala Militară pentru Perfecționarea Cadrelor Active și Pregătirea Ofițerilor de Rezervă – UM 0900 Grădiștea (1 febr. – 2 mart. 1982) ; curs de perfecționare, profil evidență cadre la Școala Militară pentru Perfecționarea Pregătirii Cadrelor de Miliție din București (1-30 apr. 1985) ; curs de reciclare, profil penitenciar la cursul de perfecționare a cadrelor de penitenciar București (9 mai – 8 iun. 1988).

Studii politice : Universitatea Politică și de Conducere (1983-1987).

Activitate profesională : lăcătuș la Fabrica de ace de tricotat „București” din Capitală, str. Unității nr. 79-85 (sept. 1962 – sept. 1964 și mart. 1966 – 1 aug. 1968).

La 1 august 1968 a fost chemat în corpul subofițerilor activi al MAI cu gradul de plutonier, fiind repartizat la Școala Militară de Subofițeri Penitenciare Jilava nr. 9 – UM 0191 București – DGP, unde a deținut următoarele funcții : subofițer personal (1 aug. – 1 sept. 1968) și bibliotecar (1 sept. 1968 – 31 iul. 1969). În ziua de 31 iulie 1969, datorită selecționării sale pentru școala militară de ofițeri activi, a fost trecut în rezervă cu gradul de plutonier.

După absolvirea școlii militare de ofițeri activi a fost repartizat la Penitenciarul Jilava, unde a deținut funcțiile de ofițer de serviciu prim (1 aug. 1972 – 1 aug. 1973) și ofițer instructor III reeducare (1 aug. 1973 – 1 apr. 1974) ; ofițer instructor III și I la Compartimentul

1. În mai 1962, ca urmare a căsătoriei părinților, a schimbat numele de Oniga Valeriu în Tabarcea Valeriu (Oniga era numele mamei).

Evidență și Organizarea Muncii din Serviciul Pază și Regim al DGP (1 apr. 1974 – 1 aug. 1977). Ca urmare a aplicării prevederilor Decretului nr. 225/1977 privind reorganizarea aparatului de penitenciare, Tabarcea a fost mutat în interes de serviciu la Direcția de Pașapoarte, Evidența Străinilor și Controlul Trecerii Frontierei din MI – UM 0200 București (1 aug. 1977 – 1 iul. 1983). UM 0200 București l-a repartizat la Punctul de Control Aeroportul București Otopeni – UM 0968 Otopeni, în funcția de ofițer PCTF I.

În notarea de serviciu întocmită de superiorii ofițerului pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1982, munca depusă de Tabarcea era apreciată cu calificativul „bine” :

În activitatea practică de control pașapoarte și acordarea de vize a lucrat bine depistând doi cetățeni indezirabili, pașapoarte false sau falsificate, cetățeni dați în evidență specială, alte consemne și numeroase litigii de trafic¹.

Odată cu repunerea în funcțiune a unor penitenciare (Decretul Consiliului de Stat nr. 130 din 22 aprilie 1983 prin care s-au reînființat penitenciarele Arad, Brăila, Drobeta Turnu-Severin, Miercurea-Ciuc, Oradea, Tulcea și Vaslui), a revenit în aparatul central din DGP la Serviciul Cadre și Învățământ/Serviciul Personal/Serviciul Resurse Umane, unde a deținut următoarele funcții : ofițer instructor II și I (1 iul. 1983 – 3 aug. 1987), ofițer specialist I² (3 aug. 1987 – 1 mart. 1990), ofițer specialist principal III și I resurse umane (1 mart. 1990 – 20 dec. 1999).

A fost trecut în rezervă la 20 decembrie 1999 prin Ordinul MJ nr. 2992/C.

După numai câteva zile de la trecerea în rezervă va fi reîncadrat ca angajat civil în aparatul central al DGP, în funcția de referent 1A la Direcția Strategie Umană și Reformă (1 ian. 1999 – 1 sept. 2001).

Grade succesive : plutonier (1 aug. 1968) ; locotenent (8 aug. 1972) ; locotenent-major (23 aug. 1976) ; căpitan (23 aug. 1982) ; maior (23 aug. 1988) ; locotenent-colonel (1 dec. 1991) ; colonel (1 iul. 1995).

Pedepse : 10 zile de arest cu îndeplinirea serviciului pentru lipsă de vigilență și superficialitate în executarea controlului persoanelor date în consemn (febr. 1983) ; „mustrare scrisă” pentru superficialitate în elaborarea unor documente (18 mart. 1996).

TAILLER LUDOVIC DAN, căpitan, d.p. nr. 1183 (n. 15 dec. 1927, mun. București – d. 30 iun. 1986, mun. București).

Naționalitatea : evreiască.

Originea și apartenența socială : mic-burgheză – funcționar.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : elev.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Uniunea Patrioților din septembrie 1944 ; activist în Uniunea Patrioților (sept. 1945 – apr. 1946) ; membru PCR din 1945 și 1955 ; activist în organizația Sectorului 2 Negru A din București a Frontului Național Democrat³ (apr. - nov. 1946) ; instructor în cadrul Secției de Propagandă și Agitație din Organizația PCR a Sectorului 2 Negru A (nov.-dec. 1946), responsabil cu educația politică la organizația Tineretului Progresist a Sectorului 2 Negru A din București (dec. 1946 – mart. 1947) ; responsabil cu educația politică la organizația UTM a Sectorului 4

1. Notare de serviciu pe perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1982. Documentul poartă semnăturile indescifrabile ale unor ofițeri superiori din UM 0200 București. AANP, fond Cadre, d.p. nr. T-2715, fv. 42.

2. În perioada 1985-1990 a condus Compartimentul Evidență din Serviciul Cadre și Învățământ din DGP.

3. Aici a lucrat îndeaproape cu Eugen Cornățeanu, comandant la Colonia de Muncă Poarta Albă/formațiunea 0893 (1955-1956).

Roșu din București (mart.-apr. 1947). În aprilie 1947 a fost repartizat de Secția Reconstrucție a CC al UTC în funcția de responsabil cultural la Brigada „Gheorghe Apostol” din Hunedoara (apr.-oct. 1947); responsabil cultural și lector la Brigada-școală „Chivu Stoica” din Craiova (nov. 1947 – febr. 1948); lector la Școala Centrală de Reconstrucție a CC al UTM (febr.-apr. 1948); responsabil cu presa în Comandamentul Șantierului „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de la Bumbesti-Livezeni (apr. – 1 nov. 1948).

La 29 iulie 1952, Comisia de Partid din CTS a hotărât în unanimitate excluderea din partid a lui Tailler pentru „grave abateri de la disciplina de partid și militară”. Pentru această decizie „injustă”, Tailler l-a acuzat în autobiografiile sale pe secretarul Comisiei de Partid din CTS, locotenentul-major Balint F. (nepot al deviaționistului Vasile Luca), ce a prezidat ședința în care s-a decis eliminarea sa din PMR:

În activitatea sa, a dus o muncă de subminare și discreditare a cadrelor, prin care a dovedit că este lipsit complet de disciplina de partid și militară. Prin activitatea sa anarhică, liberalistă, oportunistă și dușmănoasă, a contribuit în mare măsură la sinuciderea fostului Lt. Col. Rădulescu și a fost factorul principal în ceea ce privește existența lipsurilor în activitatea org. de partid și UTM precum și a cadrelor, care nu a făcut prea mult pentru buna desfășurare a pregătirii de luptă și politică a militarilor, pentru îndeplinirea sarcinilor ce le stăteau în față. Un astfel de element care în continuu a săpat la disciplina de partid și militară, nu are ce căuta în avangarda clasei muncitoare¹.

Decizia de excludere din partid s-a făcut în mod ilegal, deoarece instrucțiunile de la acea vreme prevedeau că excluderea locțiitorilor politici de unități trebuia confirmată de Comisia de Partid din Direcția Generală Politică a MAI, ceea ce nu s-a mai făcut. În urma excluderii din PMR, ofițerul a fost scos din munca politică și trecut în munca profesională pe probleme de spate la Direcția Regională MAI Arad (ianuarie 1953). Din cauza problemelor sale la dosarul de partid, ofițerului i-a fost amânată timp de un an avansarea la gradul de căpitan, deși în plan profesional, în perioada 1953-1954, Tailler nu a săvârșit nicio abatere (Tailler trebuia să fie avansat la 23 august 1953). Abia la 14 octombrie 1954, ca urmare a contestației depuse de Tailler, Comisia Controlului de Partid a hotărât infirmarea sancțiunii și reanalizarea situației ofițerului. În aceea zi i-a fost redată calitatea de membru de partid, dându-i-se o altă pedeapsă mai blândă: lipsa posibilității înscrierii în noua evidență a membrilor de partid.

Studii civile: Școala primară nr. 38 din București (1934-1938); 2 clase la Liceul „Mihai Viteazu” din București (1938-1940). A fost exmatriculat din liceu din cauza legilor rasiale existente la acea vreme; Liceul particular „Profesorii Asociați” din București, fără diplomă de maturitate (1941-1945).

Studii militare: la 1 noiembrie 1948 a fost scos din munca de activist UTM și trimis de către CC al UTM pentru a urma un curs scurt de ofițeri la Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 1 din București (1 nov. – 30 dec. 1948). A fost al doilea clasat din promoția sa, dintr-un efectiv de 59 de elevi absolvenți. Prin Decretul nr. 2134 din 28 decembrie 1948, cei 59 de absolvenți ai Școlii de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 1 din București au fost înaintați la gradul de sublocotenent activ de infanterie și repartizați la Direcția Generală Politică din Secretariatul General pentru Trupe – MAI².

1. Referat din 28 iulie 1952 al Comisiei de Partid din CTS, referitor la abaterile de la disciplina de partid și militară a lt.-maj. Dan Tailler, care a fost locțiitor politic al Centrului de Instrucție Oradea. Documentul este semnat de secretarul Comisiei de Partid din CTS, locotenent-major Balint F. AANP, fond Cadre, d.p. nr. T-1183, dosar nepaginat.

2. Dan Tailler i-a avut colegi în această promoție de ofițeri politici și pe: căpitanul Gheorghe Buzoianu, șef al Serviciului Cadre din Direcția Politică a DGPCUM (6 iun. – 30 sept. 1952) și șef al Serviciului Cadre

Studii politice: Școala de Partid din MAI (1-27 ian. 1949); Școala Serală de Marxism-Leninism din Arad (?-1951); Universitatea Serală de Marxism-Leninism (?).

Activitate profesională: ofițer la Biroul Educație Ofițeri din Secția Propagandă din Direcția de Agitație și Propagandă a Direcției Generale Politice a MAI (27 ian. – 28 apr. 1949); șef de seminar elevi, loțiitor politic de companie, șef al Biroului Studii și Documentare și ajutor al directorului pentru studii din Școala de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (mai 1949 – 15 nov. 1950). Începând cu 15 noiembrie 1950 a fost mutat în interes de serviciu la Direcția politică din CTS și numit în funcția de loțiitor politic al Batalionului 1 Securitate din Centrul de Instrucție nr. 6 Securitate Fălticeni – UM 0708 (17 nov. 1950 – iun. 1951); director al Școlii de Sergenți Politici de la Lipova (iul.-nov. 1951).

În octombrie 1951, Centrul de Instrucție Securitate nr. 14 din Câmpina a fost mutat la Oradea, iar ofițerul Tailler a fost numit în funcția de loțiitor politic al Centrului de Instrucție nr. 14 Securitate Oradea (dec. 1951 – 15 dec. 1952).

Într-o notă întocmită la 20 octombrie 1951, Direcția Cadre din Direcția Generală Politică a MAI propunea promovarea ofițerului Tailler în funcția de loțiitor politic al Centrului de Instrucție nr. 14 Securitate Oradea:

Prin mutarea la CI Sec. Câmpina a celor două școli de ofițeri, Lipova și Deva, toate școlile de sergenți politici în termen se vor muta la Deva, unde va rămâne mai departe în funcția de loțiitor politic al Școalei tov. Cpt. Vlădescu Ioan. Centrul Instrucție Securitate Câmpina se reorganizează în sensul că rămâne de valoarea unui batalion și se mută la Oradea. Tov. Lt. Major Tailler Dan contează încadrat loțiitor politic de batalion în CI Sec. Nr. 6 Fălticeni fiind detașat la Școala de Sergenți Politici în termen Lipova. Cu ocazia grupării școlilor de sergenți politici în termen la Deva, Lt. Major Tailler urmează a se întoarce la CI Sec. Nr. Fălticeni, în funcția pe care a avut-o mai înainte. Printr-un raport tovarășul solicită să fie mutat la o unitate din garnizoana Oradea întrucât are greutăți familiare, are un copil mic de care nu are cine îngriji, deoarece soția îi este bolnavă. Ținând cont că CI Sec. Câmpina care se mută la Oradea nu are loțiitor politic confirmat, această muncă fiind dusă de instructorul de partid din unitate [locotenentul Vasile Troacă – *n.n.*], titularul fiind plecat la Academia Militară [locotenentul-major Constantin Condurache – *n.n.*], propunem în această funcție pe Lt. Maj. Tailler Dan. Batalionul din CI Sec. Fălticeni al cărui loțiitor era tovarășul Lt. Major Tailler Dan este încadrat cu loțiitor politic. Ofițerul este un element bine pregătit care a dovedit că poate face față sarcinilor, aceasta s-a putut vedea atât în munca de loțiitor politic de batalion, cât și în funcția de Director al Școlii de Sergenți Politici în termen¹.

La Centrul de Instrucție nr. 14 Securitate Oradea, funcția de comandant era ocupată de un militar de carieră provenit din vechea Armată Regală – locotenent-colonelul Ștefan Rădulescu. Deoarece dorea să-l scoată din această funcție, tânărul ofițer Tailler îl amenința

din Direcția Regională MAI Constanța (mai, iul. 1953); maiorul Sorin Haim Iulian (n. 13 mart. 1926, mun. Galați, jud. Galați), ofițer superior de Securitate la sfârșitul anilor '50, director adjunct (civil) la Direcția de Studii, Relații Externe, Protocol și Secretariat din Departamentul Cultelor (oct. 1975), secretar și președinte interimar al Federației Comunităților Evreiești din România (2004, 2005); căpitanul Dolîș Gh. Gheorghe, loțiitor politic al Direcției politice din DGPCUM (11 sept. 1952). ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1948, ff. 300-303.

1. Notă din 20 octombrie 1951 asupra lt.-maj. Tăiler Dan, director al Cursului de Sergenți Politici în termen – Școala Lipova, document semnat de locotenentul Gheorghe Ristea pentru șeful Biroului CTS din Secția Trupe – Direcția Cadre din Direcția Generală Politică a MAI. AANP, fond Cadre, d.p. nr. T-1183, dosar nepaginat.

mereu că-l va demasca superiorilor cu informații compromițătoare din trecutul său, dovedind astfel că este un „element necorespunzător” pentru noul regim de democrație populară. În cele din urmă, locotenent-colonelul Rădulescu nu a mai rezistat presiunilor și în ziua de 19 aprilie 1952 s-a sinucis prin împușcare. Văduva ofițerului, Georgeta Rădulescu, a dat o declarație la scurt timp după producerea tragicului eveniment (18 iulie 1952), în care arăta teroarea în care a trăit comandantul centrului de instrucție al trupelor de Securitate de la Oradea :

Subsemnata Rădulescu Georgeta, văduva lt.-col. Rădulescu Ștefan, decedat în ziua de 19 IV, a.c., declar următoarele : Pentru a pune în lumină de la început toată situația, țin să subliniez că soțul meu a fost un om serios, mai mult decât conștiincios, drept și dintr-o bucată. Era stimat, apreciat și iubit de toți tovarășii. Din ziua când am sosit în Oradea, soțul meu nu mai era același. Era muncit de gânduri, supărat și chiar nervos. Se temea de surprizele care-i vor aduce ziua de mâine. De unde întotdeauna soțul meu venea încântat și chiar fericit acasă și-mi povestea realizările sale în munca din interiorul unității sale, de data aceasta citeam în ochii lui numai grijă și neliniște. Îi era frică de o restructurare, având în vedere că a fost ofițer de carieră. Eu care am avut o întotdeauna o imensă încredere în puterea sa de muncă, în capacitatea și conștiinciozitatea lui, căutam să-l încurajez, demonstrându-i că e nelogic să gândească așa. De fiecare dată triumfam, căci vedeam cum sfaturile și încurajarea mea îi dădeau suflet. Toate erau bune atâta timp cât stătea acasă. Când venea de la serviciu, venea din nou necajit. Nu de puține ori soțul meu se plângea, spunând că nu se poate despărți de cariera militară, că ei și-a închinat viața. Când l-am cunoscut pe Tov. Lt. Major Dan Tailer, am rămas foarte neplăcut impresionată, deoarece vedeam în purtările soțului meu față de acest om un oarecare „servilism”. I-am spus părerea mea acasă, ca apoi să-mi spună cu groază : „acest om mă mănâncă pe mine. Tu nu-ți dai seama cine e acest monstru”. Din ziua aceea nu l-am mai putut suferi și de fiecare dată când ne întâlneam în oraș, sau chiar mergeam împreună la Casa de Garnizoană MAI, eu aveam veșnic ciocniri, fie în legătură cu chestiuni reale omenеști, fie despre probleme intelectuale, literatură, limbi străine etc. De fiecare dată căuta să mă domine și să-mi impună punctul lui – ireal – de vedere. Odată după o întâlnire a cercului nostru politic al unității, la care a luat parte și un tov Lt. de la Direcția Generală Politică, a căutat asemănări între soț și soție în general, ca apoi să facă personalizări în public. Fără niciun fel de jenă sau mască, mi-a spus că sunt încăpățânată ca și soțul meu, fiind de față toate tovarășele din unitate mea, printre care rețin : Tov. Lt. Humă, Tov. Lt. Neagu, Tovarășa Maior Marian, Tovarășa Lt. Băscă, Tovarășa Lt. Nagi și Tov. Lt. pe care nu știu cum se numește. Întotdeauna a căutat să înjosească și să calce în picioare personalitatea omului – indiferent cine ar fi el. Pe la începutul lunii februarie a.c. am avut o ședință la Casa de Garnizoană MAI unde s-a format un comitet pentru cerc politic. S-au împărțit prin păreri mecanic răspunderi la tovarășele cadrelor noastre. Fiind și eu numită în comitetul de predare al cercului politic, am început activitatea. Am fost un grup de tovarășe care activam conștiincios acolo, și celelalte veneau numai să facă act de prezență. Și pentru că ajutorul tov. Cpt. Melencu, Șef al casei MAI să înflorească activitatea soțiilor cadrelor, Tov. Lt. Maj. Dan Tailer a început să pună bețe în roate muncii noastre, uzând pe toate căile și în toate chipurile spre a ne sustrage. Văzând că cele mai slabe au renunțat imediat și din contră câteva, printre care mă număram și eu, am rămas pe poziție, Tov. Tailer a început să uzeze de murdării. A început un complot de compromitere pentru noi tovarășele care activam. Soțului meu cel puțin i-a umplut capul cu tot soiul de invenții și fantezii bolnave, pe care soțul meu nu le credea și cu durere mi le spunea mie, de multe ori cu lacrimi în ochi. Principalul este că și-a dat seama de urzeala acestui om și mi-a atras atenția să mă feresc. Ca să înlătore sau mai bine zis să combată bârfele și murdăriile, venea de câte ori aveam seminarizarea sau predarea, după ce terminam și jucam împreună ping-pong (deoarece acest fapt era discutat mai mult) două sau chiar trei ore, ca apoi să plecăm acasă.

L-am rugat pe soțul meu să-mi îngăduie să lipsesc de la toate ședințele de la MAI, dar soțul meu mi-a ordonat să merg mai departe, indiferent de ce fac celelalte tov. În ultima lună, aproximativ Martie-Aprilie, soțul meu a devenit de nerecunoscut. Nervii lui nu mai suportau nimica, avea crize de nervi, când se dădea cu capul de ciment sau vroia să se spânzure, se lovea cu pumnii în cap până când cădea jos. Într-o noapte, prin somn, a fost pe punctul de a mă strânge de gât, ca pe urmă să plângă ca un copil, rugându-mă să-l iert că nu știe ce e cu el, că nu și-a dat seama ce face și că are impresia că-i merg viermi în cap. Văzând că mie mi-ea frică de dânsul (văzându-i privirea aceea pierdută), a luat revolverul și l-a pus la tâmplă. Începând să țip cât mă ținea gura, l-a trezit probabil din starea aceea și a scăpat revolverul. A plâns apoi ore întregi și-mi cerea să stau lângă el că ie frică, nu știe de ce, dar ie frică. Îl îngrijeam ca pe un copil. În ultimele săptămâni nu mai putea dormi și lua numai „sedonal” ca să se liniștească. Ziua când pleca de acasă veșnic își lua rămas bun, ca pentru un drum lung, mereu cu lacrimi în ochi și lua copilul în brațe până la ușa afară, despărțindu-se cu mare greutate de el. Noptile stăteam și eu de veghe cu el și vorbeam. Îmi spunea că trebuie să se împuște (îi intrase în cap această idee și îl obseda), mă lua de umeri uneori și zgâlțâindu-mă îmi spunea ca un om care își pierduse mințile : „tu nu înțelegi că trebuie să mă împușc ?”, apoi mă puneă să jur că voi trăi pentru copilul nostru și mă voi zbate cât voi trăi să-i dau o educație bună să devină „un om”. Eu juram speriată, convinsă că până a doua zi îi trece, cum se mai întâmplase. L-am chemat pe Tov. Lt. Major dr. Popescu Cosma, medicul unității cu două săptămâni înainte și l-am pus la curent cu stările lui anormale, iar în ultima săptămână, cu două zile înainte, l-am rugat pe Tov. Tailer la telefon (telefonasem chiar din biroul Tov. Cpt. Melencu de la Casa MAI fiind de față și dânsul și Tov. Lt. Rusu ofițer politic al Casei) să poftească până la mine, căci am chestiuni importante de discutat cu el. Mi-a răspuns că vine și peste jumătate de oră era la mine. I-am spus stările soțului meu și l-am rugat să-i ia cumva revolverul, căci eu nu puteam, deoarece și la W.C. dacă mergea, purta revolverul cu dânsul, iar noaptea sub pernă. Mi-a spus că știe că vrea să se împuște și că are și glonte pe țeavă, dar îi va trece. L-am rugat din suflet să anunțe organele în drept, poate ar putea să-i dea un concediu de odihnă, iar dânsul zâmbea flegmatic. La urmă l-am rugat să-i spună soțului meu, dacă-l va întreba, că l-am chemat să discutăm în legătură cu activitatea politică de la Casa MAI. A venit și soțul meu și le-am servit o gustare. A treia zi, soțul meu a plecat de la cazarmă cu Tov. Tailer și s-au dus la un restaurant unde au băut votcă (accentuez, soțul meu nu era băutor și îi făcea rău votca), după care a venit la trei și jumătate acasă și a vrut să mănânce și peste 10 minute, după ce a chemat un vecin de față, s-a împușcat. După toată întâmplarea aceasta, cel care s-a purtat mai urât și mai neomenos, a fost Tov. Tailer, punându-mi în spinare tot felul de murdării. Nu cer decât să iasă adevărul la lumină. După convingerea mea și din faptele de mai sus, reese că soțul meu a trăit sub teroarea acestui om. Când a venit la București, după ce mi-am făcut mutația aci și având să-mi dea niște bani pe niște lucruri pe care i le-am vândut, a venit la sora mea unde locuiesc eu. Din fericire nu eram acolo, ci la mama mea. A insistat pe lângă o chiriașe de acolo să-i dea adresa mamei. Aceasta forțată mai mult, ia format numărul de telefon al mamei (adică al fratelui, unde stă mama) și ne-a chemat la telefon. Am vorbit cu el, dar fiindcă de acest om am numai oroare și scârbă l-am rugat să lase ce are de lăsat la chiriașă, căci eu plec la Câmpina în acea dimineață. Trei zile la rând a încercat să vorbească cu mine, venind la mama și eu n-am vrut să ies, spunându-i mamei să spună că n-am venit înapoi de la Câmpina. A treia zi însă, întâmplător venind din oraș cu copilul, m-am întâlnit cu el care ieșea de la noi. Neavând încotro am stat 7-10 minute pe bancă în curte, unde a îndrăznit să-mi facă curte și să facă anumite propuneri de prietenie etc., spunând că e nebun după mine și că-și va lăsa nevasta pe care vrea să se răzbune căci l-a înșelat. Mi-a spus că va veni cât de curând la București și va veni să mă vadă, după care i-am răspuns că nu-l aprob și că-l rog să-mi trimită restul de bani prin poștă. L-am sfătuit frumos, omenește, să-și bage mințile în cap, să nu se lase condus de porniri nesocotite și să rămână lângă soția și copilul său, căci asta îi este datoria.

De atunci am primit suma restantă și altceva nu mai știu de dânsul. Soția sa este o fată nenorocită, căci și ea este terorizată de acest om. De multe ori mi s-a plâns ce suportă și ea și mama ei de la acest Tailer, care a lipsit de orice scrupul. Acestea sunt faptele și acțiunile pe care le știu în legătură cu moartea soțului meu.

Un raport întocmit de Direcția Politică din CTS la 15 iulie 1952 confirmă cele spuse de văduva fostului ofițer Securitate Ștefan Rădulescu¹. Documentul îl indică pe Tailer drept principalul vinovat pentru sinuciderea lui Rădulescu și îl mai acuză de subminarea autorității locotenent-colonelului Constantin Dragnea, cel care l-a înlocuit pe Rădulescu în funcția de comandant al Centrului de Instrucție :

Reportăm următoarele : În urma controalelor efectuate la Centrul de Instrucție Oradea atât pe linie de comandă cât și pe linie de Aparat Politic, s-a constatat că în această unitate pregătirea de luptă și politică a militarilor se desfășoară la un nivel scăzut, că starea moral-politică și disciplinară lasă de dorit, că nu există o unitate de vederi în conducerea unității, în special din luna Aprilie a.c., când a venit la comanda unității lt. col. Dragnea Constantin. Față de această situație Comandamentul a luat măsuri de a trimite un colectiv care să cerceteze situația din Centru și în urma propunerilor pe care le va face să se ia măsuri de îmbunătățirea muncii. În urma celor stabilite la fața locului, s-a constatat că cea mai mare parte a situației dezastruoase din această unitate se datorește Lt. Maj. Trailer Dan, locț. politic al Comandantului, care prin activitatea sa a frânat pur și simplu dezvoltarea unității, a introdus o linie proprie oportunistă, dușmănoasă în cadrul unității, bătându-și joc în mod fățîș de munca oamenilor și de tot ceea ce este bun în această unitate. Astfel : încă de când a fost numit locț. politic al Centrului, el nu a colaborat cu comandantul și această lipsă s-a manifestat sub diverse aspecte, având urmări și consecințe negative în pregătirea de luptă și politică a cadrelor și ostașilor. Pe timpul cât a fost comandant al Centrului fostul Lt. Col. Rădulescu, lipsa de colaborare a fost foarte bine mascată, deoarece acesta era stăpânit de un sentiment de frică exagerat temându-se să nu fie scos din armată și a ascuns în fața organelor de control al eșaloanelor superioare această lipsă, preferând mai bine să se subordoneze total Lt. Maj. Tailer Dan și să abdice de la principiul de comandă. Lt. Maj. Tailer nu s-a mulțumit să-și subordoneze comandantul numai în muncă, ci treptat a trecut și la subordonarea familiei acestuia, legând o strânsă prietenie cu soția Lt. Colonel Rădulescu și amestecându-se în viața lor particulară. În felul acesta el a devenit comandant deghizat care dădea ordine, iar comandantul titular, un element docil și supus, care semna și executa ordinele date de Lt. Maj. Tailer – subordonându-și treptat și familia – numai ca treburile să meargă bine și ca nu cumva să fie dat afară din armată de

1. Într-o notă documentară din iulie 1952 întocmită de locotenentul Nicolae Onu din Casa Garnizoanei MAI Oradea, acesta relatează o întâlnire avută în gara din Câmpina cu Georgeta Rădulescu în timp ce se întorcea cu trenul de la București împreună cu locotenentul Crăciun Rusu, șeful Serviciului Agitație și Propagandă din Casa Garnizoanei MAI Oradea (întâlnirea a avut loc la 21 iunie 1952) : „Această femeie plângând s-a exprimat către Tov. Lt. Rusu Crăciun : Am rămas pe drumuri, soțul meu s-a împușcat, mi-a rămas copilul și acum sufăr. Lt. Major Tailer, locțiitor politic al centrului, care a fost cu soțul meu a contribuit la moartea soțului meu, a spus această femeie plângând. Această femeie a mai arătat că i-a declarat dragoste Lt. Maj. Tailer înainte de a muri soțul (de a se împușca), iar acum îi scrie scrisori de dragoste și-i face vizite la București amenințând pe aceasta și ținând-o sub influența sa, să nu spună nimic din cele întâmplate. Exprimându-se că el, adică Lt. Maj. Tailer, trăiește rău cu soția și vrea s-o ia pe aceasta în căsătorie. Femeia s-a exprimat are documente împotriva Lt. Maj. Tailer, care ar fi și o cauză a împușcării soțului său. Aceasta a mai spus că-i este frică să denuțe pe Lt. Maj. Tailer, deoarece acesta are influență. (...) Față de cele exprimate de soția fostului colonel și de atitudinea nejustă a Lt. Maj. Tailer, în calitate de locțiitor politic de unitate : Este necesar a se face cercetări și a se lua măsuri împotriva acestuia, care pătează gradul și onoarea de locțiitor politic. Această femeie locuiește în București”. *Ibidem*, dosar nepaginat.

puternicul loç. politic care după afirmațiile sale era bine văzut și cu trecere sus la Comandament. Această situație n-a fost cunoscută și nici raportată de nimeni la forurile superioare, pentru că personalul Aparatului Politic a fost transformat în elemente supuse și devotate Lt. Maj. Tailer Dan, care aveau în primul rând misiunea de a urmări cadrele și familiile acestora, lăsând munca politică și de partid pe planul doi. Organizațiile de Partid și UTM au fost dirijate în așa fel ca ele să facă numai ceea ce se hotăra și ordona de către loç. politic, fără a avea voie să informeze eșaloanele superioare de adevărata situație ce dăinuia acolo. Chiar atunci când cineva îndrăznea să-i critice anumite lipsuri, el lua imediat măsuri de înăbușire totală a criticii. Așa s-a petrecut cu Sold. Frt. Stănculescu care a avut curajul să-i critice metodele nepartinice, de comandă cu care lucrează și care din ordinul Lt. Maj. Tailer Dan, a fost pus în discuția OBUTM și sancționat cu „Vot de Blam”. Cadrele în general erau ținute sub teroare și amenințare continuă, profitând de slăbiciunile lor și de faptul că unele erau provenite din vechea armată cu un trecut dubios, iar altele erau tinere și lipsite de experiență, care nu vedeau mărșava manevră a loç. politic. Din această cauză n-a putut fi descoperită adevărata situație din unitate până la sinuciderea Lt. Col. Rădulescu, deși ea se discuta în fiecare zi pe la colțuri, atât în ceea ce privește loç. politic cât și Comandantul, accentuându-se mai mult după aceea, când s-a știut că Lt. Maj. Tailer Dan a cunoscut intențiile acestuia atât el cât și de la soția sa, care datorită legăturilor ce existau între ei l-a anunțat cu 2 zile înainte, dar el n-a luat absolut nicio măsură. În mare parte, sinuciderea fostului Comandant i se datorește lui tocmai pentru motivele arătate mai sus, și ca atare se poate considera complice și provocator indirect la sinucidere. După venirea la comanda unității a Lt. Col. Dragnea C-tin, situația nu s-a schimbat, ci ea a apărut încă mai evidentă, prin faptul că lipsa de colaborare se manifestă deschis din primele zile. Acestea a făcut ca în unitate să ia naștere două tabere, una a comandantului compusă din cadrele de comandă și alta a loç. politic compusă din cadrele Aparatului Politic și o parte din membrii de Partid și UTM. Pentru că noul Comandant nu s-a lăsat condus de loç. politic și și-a impus punctul de vedere în conducerea unității, Lt. Maj. Tailer D., folosindu-se de oamenii din tabăra sa, a început o companie de subminare și discreditare a acestuia în fața tuturor cadrelor și chiar a ostașilor. Cunoscându-i o serie de lipsuri și abateri încă de pe timpul cât aceștia a fost la comanda Regimentului Securitate București și începând să culeagă date și informații asupra lipsurilor avute la Centrul Instrucției Marghita, Lt. Maj. Tailer Dan se folosește de toate acestea și îndrumându-și subalternii, canalizează discuțiile în diferite ședințe în scopul de a lovi în Lt. Col. Dragnea, de a-i știrbi autoritatea, cu gândul că doar, doar, în cele din urmă i se va subordona. În cadrul unității, de asemeni l-a urmărit pas cu pas și a speculat lipsa de preocupare a acestuia față de munca politică și de Partid, față de pregătirea Marxist-Leninistă, precum și faptul că acesta timp de o săptămână a trăit cu soția unui individ care este arestat de Securitatea de Stat, dar nu l-a ajutat în mod tovarășesc pentru ca să se îndrepte. Acțiunea loç. politic nu încetează aici. Ea ia proporții după plecarea Lt. Col. Dragnea în concediu și după înapoierea Lt. Maj. Tailler D. de la București, unde fusese convocat pentru prelucrarea documentului de Partid cu privire la devierea lui V. Luca, Ana Pauker și Teohari Georgescu. Ca să-și dovedească puterea sa de loç. politic, a contramandat o serie de ordine pe care le dăduse Comandantul înainte de plecarea în concediu. Astfel : Lt. Col. Dragnea a aprobat ca în zilele când după masa este program în cazarmă, cadrele să vină la serviciu în pantaloni de gheață. Lt. Maj. Tailer Dan a dat ordin ca toate cadrele să vină la serviciu numai în cisme, spunând că ordinul dat de Comandant nu este just. Un exemplu este acela că s-a dat ordin de Comandant că la tabără poate să rămână peste noapte numai organele de serviciu cu trupa, iar loç. politic a dat ordin ca permanent și prin rotație să rămână jumătate din cadre acolo. Asemenea exemple se mai pot da destule, dar am vrut numai ca prin aceste două să ilustrăm mai mult ruptura ce a existat și există între Comandant și loç. politic. Profitând de noua situație intervenită în viața Partidului nostru, precum și faptul că Comandantul lipsea, Lt. Maj. Tailer Dan găsește o nouă armă contra sa și anume

clasificarea ca oportunist, deviator de dreapta și ca unul care are legături cu Teohari Georgescu. Aceasta în urma faptului că Lt. Col. Dragnea la conferința de Partid pe Brig. I-a în 1951 a afirmat că lipsurile sale sunt cunoscute de tov. Teohari Georgescu și nu este cazul să le arate în conferință. În ședințele ținute pentru prelucrarea articolului redacțional, Lt. Maj. Tailer Dan declară în fața membrilor de Partid că Lt. Col. Dragnea este oportunist, deviator de dreapta și dușman al regimului nostru de democrație populară. Întrucât această problemă s-a dezbătut numai în ședințe de partid închise, Lt. Maj. Tailer a trecut să extindă chestiunea Comandantului cu introducerea liniei oportuniste în unitate într-un cadru lărgit – în ședința deschisă la care au participat și cadrele cu sarcini mai importante – unde de asemenea a căutat să lovească în el și să-i creeze o atmosferă nesănătoasă. După ce cadrele cunoșteau aceste probleme, în mod cu totul nejustificat și adus la cunoștința unor militari în termen lipsurile și abaterile Comandantului, iar pentru a-și desăvârși opera sa distructivă, pentru a ascunde acțiunile sale dușmănoase, de subminare și destrămare a muncii și pentru a induce în eroare Comandamentul asupra adevăratei stări de lipsuri din C.I. Oradea, a înaintat raportul Nr. 0778 din 17 iunie 1952, cu 6 caracterizări printre care și a Lt. Col. Dragnea Constantin, cu propunerea ca acești ofițeri care constituie un pericol pentru unitate să fie imediat dați afară din armată. Pentru întocmirea raportului și a caracterizărilor, a chemat pe Șeful Biroului Cadre Evidență, căruia i le-a dictat și la urmă i-a dat ordin să semneze pentru comandant. Cu toate că l-a amenințat pe acesta căutând să-l intimideze, el a refuzat să semneze, deoarece a arătat că nu are această calitate. În cele din urmă a înaintat totuși raportul semnându-l el, în calitate de locț. politic, iar Șeful Bir. Cadre în calitatea sa. Graba mare cu care a fost înaintat acest raport a fost o nouă manevră care a avut drept scop tocmai ascunderea abaterilor sale grave de care am vorbit până aici. Dacă au existat asemenea lipsuri mari în ceea ce privește colaborarea cu Comandantul și cu cadrele de comandă, nu se poate spune că în Aparatul Politic a existat o stare de spirit mai bună. Și aici Lt. Maj. Tailer Dan a introdus o linie de dictatură, nedând posibilitatea subalternilor să se dezvolte în muncă, să facă propuneri sau să gândească asupra modului cum trebuie să fie rezolvate diferite probleme ale muncii. Așa cum hotăra și dădea el dispozițiuni trebuia să se execute. În ședințele de Partid deși era combătut în anumite păreri sau propuneri, el persista în poziția sa antipartinică de a se lua hotărâri pe baza celor susținute de el. Așa s-a petrecut cu Lt. Chiriac Gabriel care a arătat într-o ședință de Partid că adunarea generală nu trebuie să se lase influențată în luarea unei hotărâri, ci membrii de Partid trebuie să analizeze întâi problema și apoi să se treacă la măsuri. Față de aceasta, pentru că era vorba de orgoliul său mic burghez, de poziția sa oportunistă, Lt. Maj. Tailer a luat măsura ca Lt. Chiriac să fie pus în discuția Bir. OB [organizația de bază – *n.n.*]. Un alt caz este al Lt. Puiu care, deși a fost o bună perioadă de timp unul din cei care-l susținea în acțiunile sale pe locț. politic, în momentul când a îndrăznit să-l critice în ședința cu activul de Partid, l-a făcut demagog, stângist și pur și simplu i-a impus să nu mai vorbească. Toate aceste manevre și acțiuni dușmănoase ale ofițerului care s-au dus în urma introducerii liniei sale în scopul de a destrăma munca și a distruge cadrele, au făcut ca munca politică din unitate să sufere mult și să existe o stare moral-politică foarte scăzută, atât în rândul cadrelor cât și a militarilor în termen. Ca urmare a acestui fapt, în cadrul unității apar mereu inscripții reacționare, dușmănoase, sau altele care oglindesc diferite măsuri disciplinare prea severe în raport cu lipsurile ce le au ostașii¹. În concluzie asupra Lt. maj. Tailer Dan putem spune că este un element îngâmfat și mincinos, care a indus în eroare forurile

1. Inscripția era o poezie anonimă scrisă pe tavanul arestului Centrului de Instrucție de la Oradea: „Când în armată cineva greșește, / Iar în loc de lămurire, / Închisoarea îl ia în primire. / Comandanții nu se gândesc, / La cei care-l pedepsesc, / Căci poate el a greșit, / Și nu trebuie pedepsit. / Și mai puțin nu ți-o dă, / Căci cu 10 zile în sus te ia, / Zece zile de închisoare, / Zaci la loc măi frățioare. / Căci numai prin închisoare, / Economie poate face, / Căci acolo n-ai ce bea nici ce mânca, / Nici curent nu prăpădea”. *Ibidem*, dosar nepaginat.

superioare asupra situației din Centrul Instrucție Oradea și în mod intenționat a dus o muncă de subminare, discreditare și distrugere a Comandanților pe care i-a avut și a cadrelor din subordine. A contramandat diferite ordine date de Comandant, punându-l pe acesta în inferioritate și imposibilitate de a-și exercita atribuțiunile sale. Prin acesta s-a dovedit un element lipsit completamente de disciplină, de bun simț și cele mai elementare calități pe care trebuie să le aibă un membru de partid și lucrător politic. Prin activitatea sa anarhică, oportunistă, dușmănoasă, a contribuit în mare măsură la sinuciderea fostului Lt. Col. Rădulescu și este factorul principal în abaterea Org. de Partid și UTM, precum și a cadrelor de la activitatea pe care aceștia trebuiau să o desfășoare în scopul pregătirii militare, profesionale și politice a militarilor pentru îndeplinirea misiunilor. În ceea ce privește pe Lt. Col. Dragnea Constantin și acesta e un element descompus, care deși ajutat și îndrumat de Comandament, nu numai că n-a făcut nimic pentru a se îndrepta, dar s-a adâncit mai mult în lipsuri și abateri. Provenind dintr-un mediu chiaburesc și fiind puternic stăpânit de educația burgheză pe care a primit-o, în afară de faptul că s-a căsătorit de două ori tot cu femei de origine chiabură. În timpul cât a fost Comandant al Reg. Sec. București, făcea diferite chefuri cu femei și elemente necorespunzătoare prin restaurante, ba a avut și bătaie cu un chelner. Pentru aceste cereau bani mulți și el nu dispunea totdeauna de sumele necesare, s-a împrumutat de la diferiți ofițeri și sergenți din regiment, discreditându-se astfel în fața subalternilor. Dacă la început a dat unele rezultate în muncă, după aceia a căzut pe panta îngâmării și a autoliniștirii, pe panta neglijării muncii politice și de Partid, pe panta neglijării pregătirii sale profesionale. Din această cauză, atunci când a criticat, lua poziție nesănătoasă de a respinge ajutorul dat de tovarășii săi și de înăbușirea a criticii, arătând că aceste probleme se cunosc de către fostul Ministru de Interne, Teohari Georgescu. Pentru toate acestea, a fost chemat de mai multe ori la raportul Comandamentului, însă nu a depus interes să-și lichideze lipsurile și în cele din urmă a fost scos din funcție și mutat la Centrul de Instrucție Marghita în calitate de Comandant. Aici a mers în continuare pe aceeași linie, neglijând complet munca politică și pregătirea sa. În general se observă dezinteres în activitatea sa și fugă de răspundere față de lipsurile personale. Aceasta ca urmare a lipsei de pregătire și a influenței mentalității chiabure în care trăiește în familie. La Centrul de Instrucție Oradea, deși inițial a căutat să-și impună autoritatea sa de Comandant – nu a reușit, pentru că nu l-a interesat munca politică și de Partid, pregătirea cadrelor – și pregătirea personală, muncind în mod sectar, rupt de Ap. Politic. Ca o dovadă este însăși faptul că de când este acolo a participat numai la o ședință de Partid și la seminarizarea unei lecții de Marxism-Leninism cu ofițerii, dar nici aici n-a luat cuvântul, fiind pasiv față de toate problemele ce se discutau. Excluzând faptul că a fost săpat și discreditat de loc. politic, el însuși și-a săpat autoritatea, prin aceea că și aici a continuat să bea și să întrețină relații cu femei necorespunzătoare, așa cum a fost în cazul arătat mai sus. Suferind de îngâmfare de care este caracterizat, a avut atitudine nejustă față de unii instructori ai Direcției Politice pe care-i subapreciază când aceștia merg în control. Expl. concret este al Lt. Boghiș care cu ocazia venirii în unitate s-a prezentat la dânsul și după ce i-a oferit un scaun, l-a ridicat în picioare și l-a întrebat de ce a ocupat loc. Din cele arătate mai sus, precum și din problemele anterioare ce se cunosc în legătură cu faptele și abaterile Lt. Col. Dragnea C-tin se trage concluzia că este un element recidivist, intrat în descompunere morală, care nu și-a respectat angajamentele luate și nici n-a căutat sub nicio formă să se debaraseze de viciile care-l stăpânesc, deși a fost ajutat. Printre abaterile și greșelile ce le-a comis, și-a săpat singur autoritatea sa de Comandant. Este membru de Partid dar numai cu titlul, pentru că nu-i convine să trăiască viața de organizație și îi este frică atunci când este criticat pentru propriile sale lipsuri și abateri. A călcat în repetate rânduri Statutul Partidului nostru, prin aceea că n-a depus nici un interes în ridicarea nivelului său politic și profesional, ci s-a sustras permanent de la ședințele de Partid și lecțiile de Marxism-Leninism. De asemeni, ori de câte ori a avut ocazii, a călcat morala comunistă. Prin activitatea sa slabă și abaterile pe care le-a comis ofițerilor a dovedit că nu se poate îndrepta, deși s-a depus efort din partea Comandamentului și ca atare nu mai poate face față sarcinilor.

Propuneri : Față de cele raportate mai sus, propunem următoarele :

1) Lt. Maj. Tailer Dan să fie chemat în fața Comisiei de Partid CTS pentru a da socoteală de activitatea sa dușmănoasă și a fi tras la răspundere pentru faptele grave pe care le-a săvârșit în funcția de loçt. politic.

Să fie scos imediat din funcție și pus la dispoziția Direcției Politice CTS.

Să fie trimis în fața Tribunalului Militar ca un element care în mod intenționat a dus o muncă distructivă în unitate și a contribuit în mod direct la sinuciderea Lt. Col. Rădulescu.

2) Lt. Col. Dragnea Constantin să fie chemat în fața Comisiei de Partid CTS.

Să fie scos din funcția de Comandant și pus la dispoziția Comandamentului.

Să fie înlocuit cu maiorul Pârvănescu ajutor Comandant aprovizionări. Să fie trecut în rezervă conf. art. 40 lit. d. și f¹.

La cererea adresată de Cabinetul Ministrului Adjunct pentru Trupe – MAI, Direcția Procuraturilor Militare din Procuratura Generală a RPR a trecut la anchetarea cazului sinuciderii locotenent-colonelului Ștefan Rădulescu. La 28 august 1952, procurorul militar șef al Forțelor Armate din RPR – Rudolf Rosman, i-a trimis comandantului Trupelor de Securitate o adresă prin care îl absolvea de orice vină pe Dan Tailler, dând vina pe comportamentul imoral al soției ofițerului Rădulescu :

La ordinul Dvs. Nr. 057 din 14 iunie 1952, prin care ordonați să se ancheteze cazul sinuciderii Lt. Col. Rădulescu din Oradea, și din punctul de vedere menționat de Lt. Col. Dragnea în raportul său ; Raportez următoarele : În urma anchetei făcută de Parchetul Militar Cluj, reese că Lt. Col. Rădulescu s-a sinucis în primul rând datorită comportării soției sale și într-o foarte mică măsură neînțelegerilor ce au existat între ofițer și loçtiitorul său politic pe linie de comandă. Se anexează raportul Lt. Col. Dragnea Șt. Constantin.

În raportul la care face referire procurorul Rosman, locotenent-colonelul Dragnea spunea că Rădulescu s-a sinucis din cauza geloziei sale și că soția sa avea un comportament imoral. Aceste alegații Dragnea „le-a auzit” de la Dan Tailler, iar procuratura militară a luat de bun acest raport refuzând să adâncească cercetările și îngropând astfel un caz extrem de delicat și stânjenitor pentru CTS.

Loçtiitor politic la Compania de Pază Oradea (aug. 1952 – ian. 1953).

Șef al Biroului planificare și șef de depozit la Direcția regională MAI Arad (ian.-nov. 1953) ; șef al Biroului cultural-educativ din Colonia de Muncă Simeria/formațiunea 0880 Simeria Hunedoara (nov. 1953 – 5 mai 1954) ; șef Grupă cultural-educativă din Colonia de Muncă Ișalnița/formațiunea 0637 (5 mai 1954 – 1 iun. 1955).

În câteva documente aflate la dosarul personal al ofițerului se fac referiri la problemele psihice de lui Tailler. Într-o caracterizare dată în 1954 de către loçtiitorul politic al Coloniei de muncă Ișalnița, locotenentul Marin Popa spunea :

De multe ori este cam nervos, datorită însuși faptului că suferă de o boală de nervi a întregului sistem nervos. Nu l-am văzut niciodată în stare de ebrietate.

Ofițer control I la Serviciul Inspecții din DPLC (1 iun. 1955-?).

1. Raport nr. 090910 din 15 iulie 1952 întocmit de Direcția politică din CTS, document semnat de comandatul Trupelor de Securitate, generalul-maior Eremia Popescu, și maiorul Ioan Roșca, șeful Direcției politice din CTS și loçtiitor politic al CTS. Acest raport era adresat Direcției Cadre din Direcția Generală Politică din MAI. Faptele relatate în acest raport au mai fost aduse la cunoștința Direcției Politice din CTS și prin alte documente de acest fel (note informative, rapoarte informative, note-documentare etc.). Toate acestea se găsesc clasate în dosarul personal al ofițerului. *Ibidem*, dosar nepaginat.

Căpitanul Dan Tailler a făcut parte dintr-o comisie MAI constituită în luna iunie 1955 la ordinul verbal al generalului-maior Ady Ladislau (loctiitor al ministrului Afacerilor Interne). Această comisie a avut rolul de a cerceta între 3-6 iunie 1955 activitatea comandantului Penitenciarului Sighet Principal, Vasile Ciolpan, motivația constituind-o decesul a 50 de deținuți în perioada 1950-1955. Deși ofițerul Ciolpan primise ordine stricte de la ministrul adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu, și de la șeful DGP, colonelul Ioan Baci, referitor la ce fel de regim trebuia să fie aplicat deținuților politici din Penitenciarul Sighet, comisia MAI din care a făcut parte și căpitanul Tailler nu recomanda decât destituirea din funcție a comandantului penitenciarului, a loctiitorului său politic și a ofițerului de contrainformații din unitate. Presupunem că în cazul în care comisia MAI ar fi recomandat și anchetarea de către Direcția a VIII-a din MAI a superiorilor lui Ciolpan (Baci și Jianu), aceștia ar fi putut indica la rândul lor ordinele pe care le primiseră de la conducerea superioară de partid cu privire la modul în care trebuia rezolvată problema principalilor „dușmani ai poporului” încarcerați la Sighet. Redăm integral concluziile cercetărilor efectuate, așa cum reies ele din procesul-verbal întocmit la 6 iunie 1955 :

1. În intervalul 9 mai 1950 – 6 februarie 1955 au decedat în Penitenciarul Sighet Principal un număr de 47 deținuți, pe care comandantul Penitenciarului i-a îngropat în diferite locuri, fără a îndeplini formele legale cerute de legile RPR și prescripțiunile Regulamentului de Pază și Regim al penitenciarelor.
2. Tot în acest interval s-au sinucis, prin strangulare, 3 deținuți, care deasemenea au fost îngropați fără îndeplinirea formelor legale cerute de legile RPR.
3. Pentru toți deținuții decedați și sinuciși, comandantul Penitenciarului a întocmit câte un proces verbal în dublu exemplar în care se arată : numele și prenumele deținutului decedat, data decesului și cauzele care au dus la moartea deținutului.

Procese verbale de decedare a deținuților din intervalul 9 mai 1950 – 15 februarie 1952 sunt semnate de : comandantul penitenciarului, dr. Sever Roxin, medicul primar al spitalului, și dr. Lungu Iosif, medicul penitenciarului.

De la această dată și până la 9 decembrie 1953, procesele verbale de decese deținuților sunt semnate de comandantul Penitenciarului și dr. Lungu Iosif, medicul penitenciarului. De la data de 10 decembrie 1953 și până la 25 ianuarie 1954 procesele verbale de decese deținuților sunt semnate de comandantul Penitenciarului și lt. major Șuteu Alexandru, medicul penitenciarului.

De la data de 25 mai 1954 și până la 19 iulie 1954, procesele verbale de deces sunt semnate de comandantul Penitenciarului și ofițerul sanitar, plut. Rusneac Mihai.

De la data de 13 august 1954 și până la 6 februarie 1955, procesele verbale de deces ale deținuților sunt semnate de comandantul Penitenciarului și dr. Lungu Iosif, medicul Penitenciarului Sighet Raional.

Procesul verbal de deces al deținuților Cristu Ioan și Suciș Ioan, decedați în iunie 1953, sunt semnate, pe lângă comandant și ofițer sanitar și de lucrătorul operativ, slt. Timp Gheorghe. Procesele verbale nu au număr de înregistrare și nici ștampila unității.

4. Din informația a reieșit că deținutul Lepădatu Alexandru, la data de 30 august 1950, s-a sinucis prin strangulare, iar la 7 februarie 1951 s-a sinucis tot prin strangulare deținutul Radu Roșculeț. În procesul verbal de deces al deținutului Radu Roșculeț se arată că a decedat din cauza paraliziei cardiace, arteroscleroză și demență senilă. Procesul verbal este semnat de comandantul Penitenciarului lt. major Ciolpan Vasile și dr. Lungu Iosif, medicul penitenciarului.

Procesul verbal de decesul deținutului Radu Roșculeț arată că a decedat din cauza insuficienței circulatorii și sincopă cardiacă. Procesul verbal este semnat de comandantul penitenciarului, dr. Sever Roxin, medicul primar al spitalului și dr. Lungu Iosif, medicul penitenciarului.

Cauzele decesului acestor doi deținuți sunt trecute fals în procesele verbale, deoarece ei s-au sinucis prin strangulare, conform celor declarate de comandantul Penitenciarului lt. maj. Ciolpan Vasile și plut. Rusneac Mihai, ofițier sanitar. Comandantul Penitenciarului a declarat că din superficialitate nu s-a trecut cauza adevărată a decesului acestor doi deținuți.

5. La întrebarea pusă de comisie de ce nu a respectat legalitatea populară și Regulamentul Interior de aplicare a regimului în penitenciar cu privire la decesul deținuților lt. maj. Ciolpan Vasile a declarat următoarele: „Când în mai 1950 am fost instalat ca și comandant al acestui penitenciar de fostul ministru adjunct Jianu Marin și colonel Baciș Ioan, directorul general al Direcției Penitenciarelor, mi-au ordonat verbal să nu mă conduc după regulament, în ceea ce privește decesul deținuților, ținerea evidenței și aplicarea regimului. Mi s-a ordonat ca moartea deținuților să fie păstrată în cel mai deplin secret, înmormântarea să se facă fără a ști nimeni locul unde au fost îngropați”.

Până la data de 2 martie 1954, comandantul Penitenciarului nu a raportat niciunui for superior decese sau sinuciderile din rândurile deținuților.

Abia la 2 martie 1954, prin Raportul nr. 00175 adresat direct colonelului Baciș Ioan, director al penitenciarelor în acel timp, a raportat nominal deținuții decedați din 1950 și până la acea dată care au fost în număr de 41 decedați.

De la această dată comandantul a raportat Direcției Închisori și Penitenciare decesul fiecărui deținut, continuând însă a nu întocmi formele legale.

Abia cu venirea comisiei de la Dir. 8-a de la MAI pentru cei 3 deținuți care au decedat începând cu data de 7 februarie 1955 s-au întocmit formele legale prevăzute de legile RPR. Deținuții decedați au fost înmormântați până la jumătatea anului 1952, în cimitirul orașului, iar de la această dată deținuții decedați au fost înmormântați în cimitirul spitalului.

Locurile de îngropare au fost stabilite de comun acord cu comandantul raionului de Securitate. Pentru păstrarea secretului, îngroparea cadavrelor s-a efectuat numai noaptea și mormintele au fost mascate ca să nu se mai poată identifica.

Comandantul declară că la decesul și înmormântarea deținuților a procedat așa cum să arătat mai sus, pentru a se păstra o deplină conspirativitate. Cu toate acestea, acest lucru nu a fost realizat pe deplin, deoarece în cursul anului 1955 Penitenciarul a primit două adrese de la Capitulul romano-catolic Alba Iulia, prin care cere certificatul de deces a deținutului Boga Aloisiu, indicând totodată și timpul aproximativ în care deținutul a decedat în penitenciar. O altă abatere de la păstrarea conspirativității o constituie și faptul că comandantul a admis că procesele verbale de inventariere a obiectelor deținuților precum și unele procese verbale de deces ale deținuților să fie scrise de către fostul contabil Borha și Groza.

Comandantul declară că lucrătorul operativ anunța Serviciul Operativ din minister de moartea fiecărui deținut. Aceasta nu s-a putut verifica deoarece ofițierul operativ nu este în localitate. Comandantul declară că deținuții decedați în anul 1950 și 1951 au fost îngropați cu sicrie, iar după această dată, îngroparea nu s-a mai făcut cu sicrie, deoarece nu mai avea scândură. Ciudat este că după această dată din declarațiile date de către plut. Rusneac Mihai, lt. Sindrișteanu Ioan și serg. Colder Vasile reiese că comandantul și-a confecționat în penitenciar și din scândura Penitenciarului o ladă, o valiză, masa și alte lucruri mărunte.

6. Pe lângă cele arătate mai sus printre abaterile de la legalitatea populară au fost informații că comandantul Penitenciarului a mai săvârșit următoarele:

- a) La sosirea deținuților, procesele verbale inițiale de inventariere a obiectelor personale ale deținuților au fost întocmite în mod defectuos, deoarece nu cuprind totalitatea și caracteristicile lor, ele prezentând modificări și adăugiri, lucru constatat de către comisie. Această deficiență comandantul a încercat să o lichideze prin întocmirea de alte procese verbale de obiectele de valoare și îmbrăcăminte abia la sfârșitul anului 1954, însă nici aceste procese verbale nu cuprind totalitatea obiectelor personale ale deținuților. De ex. în pachetul deținutului D.R. Ioanișescu s-a găsit o pereche de ochelari de preț fără a figura nici în primul și nici în al doilea proces verbal de inventariere.

Constituie o orientare greșită și faptul că obiectele personale și de valoare ale deținuților au fost și sunt gestionate și păstrate de aceeași persoană, care este comandantul unității. Menționăm că coletele cu îmbrăcămintea deținuților sunt păstrate în condițiuni necorespunzătoare – pe podea – care a dus și duce la degradarea lor.

O parte din obiectele personale ale deținuților morți, circa 37 pachete cu excepția obiectelor de valoare, se află încă în posesia penitenciarului.

- b) Comandantul a folosit pentru uz personal obiecte de valoare ale deținuților ca : ceas, stilou, servietă, fapt recunoscut de comandant în organizația de bază Partid.
 - c) Comandantul a ordonat, permis și consumat împreună cu alte cadre din alimentele destinate deținuților ca : lapte, smântână și carne.
 - d) Comandantul a tolerat și nu a tras la răspundere cadrele care au bruscato deținuții.
7. Față de cele constatate facem următoarele propuneri :
- a) Trimiterea unei comisii în care să fie inclus și un organ CFI, care să verifice problema obiectelor de valoare și situația administrativ-gospodărească a unității, unde din informații și din controlul executat de comisia anterioară a DPLC rezultă unele lipsuri.
 - b) Trimiterea unui organ judiciar pentru întocmirea formelor legale a deținuților decedați în perioada 1950 – 7 februarie 1955.
 - c) Conducerea DPLC să stabilească în colaborare cu conducerea Dir. 8-a MAI regimul ce urmează a se aplica acestor deținuți, ținând seama că acesta este un penitenciar preventiv special.
 - d) Legalizarea deținerii deținuților din acest penitenciar în conformitate cu Codul de Procedură Penală întrucât la dosarele personale ale acestora nu se găsește nicio bază legală de deținere.
 - e) Repartizarea unui medic permanent pentru penitenciar.
 - f) Internarea deținuților bolnavi în stare gravă la spital.
 - g) Ținând cont de vârsta și starea sanitară a deținuților, propunem mărirea baremului de medicamente. Întrucât dotarea cu instrumentar medical este insuficientă, propunem a se dota de urgență cabinetul medical cu cele necesare.
 - h) Repartizarea unui procuror MAI care să controleze periodic respectarea legalității populare.
 - i) Completarea și mărirea numărului de supraveghetori la acest penitenciar prin detașare, după cerințele grupului de anchetă MAI.
 - j) Să se aprobe devizul de reparații capitale a penitenciarului, lucrări ce trebuie executate în vara anului 1955, reparații fără de care s-ar periclita starea sănătății deținuților.
 - k) Față de lipsurile constatate atât de comisia anterioară cât și de actuala comisie, de neînțelegerile și relațiile neprincipiale în conducerea Penitenciarului propunem : schimbarea comandantului, locșitorului politic și a ofițerului operativ după ce în prealabil s-a făcut verificarea de către comisia propusă de noi la punctul „a”, iar pentru cei care au călcat legalitatea populară să se ia măsuri conform legilor în vigoare¹.

Șef de birou în Serviciul cultural-educativ din DPLC (febr.-iun. 1956).

A fost trecut în rezervă la 30 iunie 1956 ca urmare a reducerilor de efective din MAI, prin Ordinul MAI nr. 2947.

În august 1969 îl regăsim în funcția de președinte al Cooperativei „Arta Îmbrăcămintei” din București.

Grade successive : sublocotenent (30 dec. 1948) ; locotenent (30 dec. 1949) ; locotenent-major (23 aug. 1950) ; căpitan (15 aug. 1954).

1. Acest proces-verbal din 6 iunie 1955 se regăsește în dosarul personal profesional al ofițerului Vasile Ciolpan (AANP, fond Cadre, d.p. nr. C-1302), fiind publicat și în *Istoria comunismului din România. Documente. Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1945-1965)*, volum editat de Mihnea Berindei, Dorin Dobrințu, Armand Goșu, Humanitas, București, 2009, pp. 510-514.

Decorații : insigna „Pionier al muncii voluntare” (23 aug. 1948). Prin Decretul nr. 560 din 4 august 1969, tovarășului Tailler L. Dan, președinte al Cooperativei „Arta Îmbrăcămintei” din București, i s-a conferit medalia „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” pentru „merite deosebite în lupta împotriva fascismului, în eliberarea țării, în războiul antihitlerist, în instaurarea puterii democrat-populare și construirea socialismului în Republica Socialistă România, cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei”¹.

Pedepse : „mustrare scrisă” pentru jignirea unui ofițer (iul. 1949).

TÂNASE MARIN CONSTANTIN, locotenent-major (n. 20 nov. 1913, com. Răzvad, jud. Dâmbovița).

Naționalitatea : română.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : sonдор.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru de partid exclus la 26 noiembrie 1956.

Studii civile : 7 clase primare.

Activitate profesională : comandant al Penitenciarului Ploiești (ian. 1951 – 1952); locțiitor politic la UM nr. 5 Bicaz (sept. 1952); instructor politic în Serviciul Politic al DLCM (febr. 1954); comandant la Penitenciarul Târgoviște (iul. 1955, ?-1 nov. 1956). La 1 noiembrie 1956, în urma unor investigații derulate de organele Serviciului „D” din MAI și cele ale Direcției Cadre a MAI, s-a stabilit că în perioada 1937-1941 Constantin Tănase a desfășurat activitate legionară în calitate de membru și șef de cuib legionar (lucru recunoscut de acesta într-o declarație din 20 noiembrie 1956). În arhiva CNSAS se găsește un dosar de urmărire informativă pe numele lui Constantin Tănase deschis în 1955 și închis în 1973. Dosarul conține 40 de file și este alcătuit din mai multe note informative și o serie de rapoarte de investigații ale organelor amintite mai sus. Din urmărirea contrainformativă a ofițerului Tănase a rezultat că în 1937 acesta ar fi intrat în Mișcarea Legionară la sugestia preotului din comuna Răzvad – Emanoil Popescu (n. 13 nov. 1907, com. Măgura, jud. Dâmbovița). În anul 1967, Constantin Tănase lucra în funcția de ajutor de brigadier la Biroul Producție din Secția I Schela Târgoviște. Majoritatea notelor informative din dosar provin de la colegii lui din acest loc de muncă. Securitatea l-a supravegheat îndeaproape până în 1973 pentru a nu relua legăturile cu vechii camarazi din Mișcarea Legionară².

Într-o asemenea notă informativă, datată 8 mai 1968, informatorul Petre Chițu, coleg de serviciu cu Constantin Tănase, preciza că în seara zilei de 5 mai 1968 a avut o discuție cu acesta despre documentele Plenarei CC al PCR din aprilie 1968, când s-au dezvăluit opiniei publice abuzurile și crimele comise în perioada Dej. Iată un scurt fragment din această notă, în care Tănase i-a relatat informatorului și despre perioada în care a deținut funcția de comandant de penitenciar :

Dacă nu era Stalin în Rusia și Gheorghiu-Dej în România noi nu mai aveam astăzi cu actuala conducere politică unde o ducem așa cum se vede adică rău. Am fi fost sub conducerea nemților și o ducem mai bine. Pe timpul când mă găseam la un Penitenciar se aduceau oameni nevinovați dar acum se aduc mai mulți sub masca vinovăției dar iei în fond spun că nu sunt arestați. Plenara este o farsă ca să facă pe cei cu ideile lor să vorbească ca să poată apoi pune mâna pe iei, adică pe cei ce vorbesc împotriva regimului³.

1. Decretul nr. 560 din 4 august 1969 pentru conferirea medaliei „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 900/1965, f. 51.

2. ACNSAS, fond Informativ, dosar nr. 259190.

3. *Ibidem*, fv. 28.

La 1 decembrie 1973, Constantin Tănase a fost pensionat. Câteva săptămâni mai târziu, ofițerul de la ISJ Dâmbovița care îl urmărea a întocmit un raport în care propunea superiorilor săi să aprobe scoaterea acestuia din baza de lucru și rămânerea lui în evidența generală, deoarece sus-numitul nu mai avea manifestări dușmănoase, iar în comuna natală avea un comportament corespunzător.

Într-un articol publicat în Buletinul intern al CSS, colonelul Dumitru Borșan reitiera importanța urmăririi legionarilor din baza de lucru a organelor de Securitate :

În legătură cu această categorie de elemente dușmănoase, se impune încă de la început o precizare : pe legionarii reținuți în baza de lucru nu îi urmărim pentru simplul motiv că au făcut parte din organizație legionară, ci pentru că se mențin la vechile lor concepții, manifestă speranța în posibilitatea revenirii organizației legionare în viața politică a țării¹.

Grade succesive : locotenent-major (?).

TÂRZIMAN M. GHEORGHE, angajat civil (n. 12 sept. 1942, mun. Brașov, jud. Brașov).

Activitate profesională : inspector principal personal la Serviciul Personal și Învățământ din DGP (1972-?).

TÂRZIMAN MIHAI ION, locotenent-colonel, d.p. nr. 2410 (n. 1 iul. 1935, mun. Pitești, jud. Argeș).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : militar (tatăl a fost subofițer sanitar MFA).

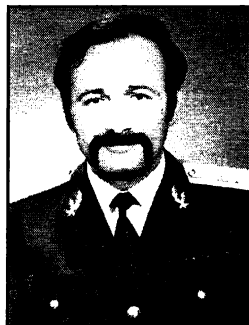
Profesia de bază la încadrarea în MAI : medic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1969.

Studii civile : Școala primară nr. 2 din Pitești (sept. 1942 – iun. 1946); Liceul Teoretic din Pitești (sept. 1946 – iun. 1952); Facultatea de Medicină, Institutul Medico-Farmaceutic din București, secția medicină generală (oct. 1952 – iun. 1960); curs de perfecționare, specializarea sănătate publică, la Institutul de Medicină și Farmacie din București (1-30 nov. 1979).

Stagiu militar : în cadrul facultății, la catedra de pregătire militară (1953 și 1954). Târșiman a mai fost convocat pentru instrucție militară în 1954 la Cilibia și în 1961 la UM 01047 Craiova.

Activitate profesională : după absolvirea facultății, a fost repartizat la Brigada CFR – UM 01783 București – MTTC în funcția de medic stagiar (angajat civil) la UM 01713 Focșani (24 oct. 1960 – 20 apr. 1962). Din cauza desființării UM 01713 Focșani a fost transferat la Dispensarul CFR Focșani în funcția de medic² (1 mai 1962 – 10 nov. 1971); medic la Dispensarul CFR Mizil pendinte de Serviciul Medical din Direcția Regională CFR Galați (11 nov. 1971 – 1 iun. 1975).

1. Colonel Dumitru Borșan, „Unele probleme de actualitate privind urmărirea legionarilor activi”, p. 31, *Buletin intern pentru aparatul securității statului*, nr. 1 (5), 1969, CSS, „strict secret”, ACNSAS, fond Documentar, dosar nr. 016561, vol. 21.

2. În 1968 a promovat examenul de obținere a titlului de medic principal, iar în 1971 a fost confirmat de Ministerul Sănătății ca medic primar de medicină generală.

La 1 iunie 1975 a fost chemat în rândul cadrelor permanente ale MI cu gradul de maior, fiind repartizat la Penitenciarul Peninsula, unde a ocupat funcțiile de medic coordonator și medic-șef Cabinet IV (1 iun. 1975 – 1 dec. 1976); medic-șef Cabinet IV la Școala Militară de Subofițeri Penitenciari de la Hârșova – UM 0402 (1 dec. 1976 – 1 aug. 1977); medic principal III în Compartimentul Sanitar din DGP (1 aug. 1977 – 26 iun. 1984).

La începutul anilor '80, medicul Târziman a răspuns în cadrul compartimentului sanitar de evidență, dinamica și structura deceselor din penitenciarele RSR. Acest lucru este menționat în notările de serviciu întocmite în perioada 1981-1984.

Pentru exemplificare, redăm mai jos câteva pasaje din notarea de serviciu întocmită de superiorii ofițerului pe perioada 1 ianuarie 1983 – 31 decembrie 1983. În finalul documentului, medicului militar îi era atribuit calificativul „foarte bine” pentru modul conștiincios în care și-a desfășurat activitatea :

În perioada sus menționată lt. col. dr. Târziman Ion a îndeplinit funcția de medic de directivă în Compartimentul sanitar din aparatul central DGP, având ca sarcină prioritară munca de control, sprijin și îndrumare a activității medico-sanitare ce s-a desfășurat în unitățile subordonate DGP. Pentru îndeplinirea acestei sarcini ofițerul medic a desfășurat o bogată activitate de teren în unități, în cadrul controalelor de fond sau tematice ordonate, străduindu-se de fiecare dată să cunoască îndeaproape activitatea medicală desfășurată cu specific curativ, profilactic, sanitar antiepidemic sau de educație sanitară și să contribuie la înlăturarea lipsurilor constatate. (...) Răspunzând în cadrul compartimentului de analiza deceselor, a aprofundat cu răspundere fiecare cauză de deces produsă în unități și a sesizat cu competență neajunsurile constatate, deplasându-se de multe ori în unități pentru a face cercetări la fața locului¹.

La începutul anului 1984 Târziman a solicitat conducerii DGP să îi aprobe plecarea temporară a soției sale în SUA, pentru a ridica rămășițele pământești ale fiului ei din prima căsătorie, Vladimir Alexandru. Acesta decedase prin împușcare în ianuarie 1984, în condiții suspecte. Șeful DGP, generalul-maior Emil Panaite, nu a fost de acord cu solicitarea lui Târziman, motivând următoarele :

Ofițerul s-a căsătorit în anul 1963. Soția sa, Târziman Speranța-Maria, este casnică. Au un copil, elev de liceu, membru UTC. Soția ofițerului a mai fost căsătorită. Din această căsătorie a rezultat un copil, Alexandru Vladimir, care în anul 1980 s-a stabilit definitiv în SUA. În ziua de 12 martie 1984, lt. col. dr. Târziman Ion a solicitat, în scris, aprobarea deplasării soției sale în SUA, pentru a participa la funeraliile fiului său, Alexandru Vladimir, care ar fi decedat în luna ianuarie a.c., iar cadavrul a fost descoperit și identificat în ziua de 7 martie 1984, în statul Kentucky. A precizat că despre aceasta au fost informați telefonic la domiciliu, în zilele de 2 și 7 martie a.c., de către unele cunoștințe ale decedatului, de la care au primit și o telegramă, prin care soția sa era invitată la funeralii, promițându-se asigurarea cheltuielilor de cazare. Din verificările efectuate a rezultat că fiul soției, Alexandru Vladimir, în anul 1979 a participat la mai multe acțiuni protestatare, a încercat să înmăneze conducerii superioare de partid o scrisoare pe căi neoficiale, iar în anul 1980, anterior plecării în străinătate, s-a prezentat în repetate rânduri la Comitetul Central al Partidului Comunist Român, unde a adoptat o atitudine recalcitrantă. De asemenea, în legătură cu plecarea soției în SUA, ofițerul a mai raportat că, inițial, aceasta a stabilit telefonic cu fratele ei, Nicolin Alexa (rămas din 1977 ilegal în RF Germania), să

1. Notarea de serviciu a fost întocmită de șeful Compartimentului Sanitar din DGP, locotenent-colonelul dr. Marin Stănculescu. Ofițerul a luat cunoștință de conținutul notării la 17 februarie 1984. AANP, fond Cadre, d.p. nr. T-2410, dosar nepaginat.

o reprezintă în soluționarea problemelor survenite în urma decesului, iar ulterior, la insistențele cunoștințelor decedatului și aflând despre posibilitatea moștenirii unor bunuri materiale și pecuniare, a hotărât să se deplaseze personal. Despre emigrarea fiului soției în SUA și faptul că aceasta a întreținut legături cu fratele ei, aflat în RF Germania, lt. col. dr. Târziman Ion nu a raportat decât la 12 martie 1984, încălcând astfel obligațiile ce-i reveneau potrivit ordinului ministrului de interne nr. 0685/1975. (...) Având în vedere că locotenent-colonelul Târziman Ion nu a raportat la timp, conform prevederilor ordinului ministrului de interne nr. 0685/1975, aspectele legate de familia sa, dovedind prin aceasta lipsă de sinceritate, ca și faptul că a tolerat ca soția sa să mențină legături cu fratele ei rămas ilegal în străinătate, iar ulterior a permis acestuia să facă demersuri repetate la mai multe organe pentru a pleca temporar în SUA, propunem să fie trecut în rezervă, la cerere, conform prevederilor articolului 43, litera „d” din statutul corpului ofițerilor. Menționăm că ofițerul a refuzat să fie mutat din aparatul central la Penitenciarul Chilia Veche și a făcut în acest sens raport, solicitând să fie trecut în rezervă¹.

La refuzul conducerii DGP de a aproba cererea lui Târziman a contribuit și fratele ofițerului, plutonierul-major Târziman M. Gheorghe din UM 0350, care a raportat în scris că soția fratelui său nu prezintă garanții :

Referitor la acest caz, Direcția pașapoarte a fost informată de Direcția Consulară din Ministerul Afacerilor Externe la 10 martie 1984, că Ambasada română din Washington a comunicat faptul că numitul Alexandru Vladimir a fost împușcat în ziua de 8 martie a.c. și că roagă să se aprobe urgent viza de plecare a mamei acestuia, Târziman Speranța-Maria, pentru a participa la funeralii. De asemenea, Direcția pașapoarte a comunicat că, fiind consultat fratele ofițerului, plut. Târziman Gheorghe, de la UM 0350, acesta a raportat în scris că nu este de acord cu plecarea celei în cauză, întrucât nu prezintă garanție. La 16 martie 1984, Direcția Generală a Penitenciarelor a comunicat Direcției secretariat-juridice că nu este de acord cu avizarea plecării în SUA a numitei Târziman Speranța-Maria. Conform ordinului dumneavoastră, acest caz a fost analizat împreună cu șeful Direcției pașapoarte – General-maior Ghenoiu Ion, înlocuitorul la comanda Direcției a IV-a – Colonel Chelariu Stelian și locțiitorul șefului Direcției Cadre și Învățământ – Colonel Hotoboc Emanoil, toți fiind de părere că nu este oportun să se aprobe plecarea în SUA a numitei Târziman Speranța-Maria².

Acest caz demonstrează că Ministerul de Interne nu avea încredere nici măcar în propriii angajați, Târziman nefiind un simplu „tablagiu” de Miliție, ci un ofițer superior cu funcție de răspundere.

A fost trecut în rezervă la 26 iunie 1984 prin Decretul Prezidențial nr. 126.

Ofițerul a mai avut un frate – Târziman M. Gheorghe (n. 12 sept. 1942, mun. Brașov, jud. Brașov) – care a lucrat ca angajat civil în DGP, unde a ocupat funcția de inspector principal personal la Serviciul Personal și Învățământ din DGP (1972-?).

Grade succesive : locotenent (r) (28 dec. 1966) ; maior (1 iun. 1975) ; locotenent-colonel (23 aug. 1981).

-
1. Referat de cadre din 16 aprilie 1984 întocmit de DGP. Documentul poartă mențiunea „secret de serviciu” și este semnat de către șeful DGP, generalul-maior Emil Panaite, și șeful Serviciului Cadre și Învățământ din DGP, maiorul Vasile Văduva. *Ibidem*, dosar nepaginat.
 2. „Nota DGP nr. S/16419 din 20.03.1984 referitoare la cererea de plecare temporară în SUA a soției locot. col. Târziman Ion din Direcția Generală a Penitenciarelor”, document ce poartă mențiunea „secret de serviciu” și este semnat de către șeful DGP, generalul-maior Emil Panaite.

TEODORU EUGEN, locotenent-colonel (n. 23 iul. 1922, mun. Galați, jud. Galați – d. 24 sept. 2008, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor (lăcătuș CFR).

Profesia de bază la încadrarea în MAI : militar.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : a fost exclus din partid cu ocazia verificării membrilor PMR din perioada 1949-1950.

Studii civile : Liceul Militar din Cernăuți (1934-1942); Facultatea de Drept (1942-1946).

Studii militare : Școala Militară de Ofițeri Jandarmi (1942-1945).

Activitate profesională : comandant de pluton și companie în cadrul Sectorului de Jandarmi Tulcea din Legiunea de Jandarmi a Județului Covurlui (1945-1948); șef al Biroul Informații din Inspectoratul de Jandarmi Galați (1948). La sfârșitul anului 1948 a fost mutat la Biroul de Contrainformații din Centrul de Instrucție nr. 16 Securitate (1948-1951). În 1951 a fost mutat în aparatul central al Direcției ALA, unde a deținut funcțiile de șef al Biroului Juridic și apoi ajutor al comandantului cu problemele AGT (1951-1952).

Într-o caracterizare întocmită la 18 decembrie 1952, șeful Direcției ALA, colonelul Florea Țecov, propunea conducerii MAI trimiterea în fața Consiliului de Onoare al ofițerilor inferiori din ALA și retrogradarea la gradul de locotenent-major a căpitanului Eugen Teodoru, pentru neseriozitate și pentru o serie de legături cu „femei de moravuri ușoare” :

Dintr-o caracterizare de la fosta Legiune de Jandarmi (Covurlui) reiese că după 23 August 1944 manifesta simpatie pentru Americani și Englezi, iar în 1949, pe când comanda o subunitate care era cu ordinea la un spectacol al Ansamblului Armatei (în garnizoana Galați), a pălmuit în public un caporal pentru că a dat voie unei femei să treacă prin cordon, fapt pentru care a fost pedepsit cu 10 zile arest. Deasemeni a mai avut ieșiri violente față de un plutonier. În Direcția ALA a funcționat ca Șef Birou Juridic, apoi ajutor cu problemele AGT și în prezent ofițer juridic. În aceste funcțiuni, randamentul în muncă a fost foarte scăzut, este complet lipsit de simțul răspunderii, se constată o totală superficialitate în lucrările pe care le prezintă, slab întocmite și cu întârziere, fără să-i pese, chiar și atunci când i se atrage atenția. Se preocupă foarte mult de interese personale, pleacă la oră fixă, fără bun simț că ceilalți ofițeri mai rămân peste orele de program. Este extrem de afemeiat și întreține legături amoroase cu fel de fel de femei de moravuri ușoare, de care este căutat pe la ofițerul de serviciu și prin telefon. (...) Căpitanul Teodoru Eugen este tipul ofițerului vechiu, din armata burgheză, muncește formal și de ochii șefilor, întrebuințează cuvinte pompoase și se schimonosește în vorbire, este complet neserios, zeflemisit și ironic, este distrat și se preocupă de aventuri cu femei de moravuri ușoare, profitând fără riscuri materiale. Acestea sunt preocupările lui de întotdeauna, care arată că a intrat pe făgașul descompunerii morale și care de altfel a dus la excluderea sa din partid¹.

Nu cunoaștem dacă propunerile conducerii Direcției ALA au fost aprobate de MAI, deoarece pentru perioada decembrie 1952 – septembrie 1955 nu am găsit informații referitoare la parcursul profesional al ofițerului Teodoru. Nu putem decât să presupunem că în această perioadă a fost mutat de la Direcția ALA în aparatul de penitenciar.

1. Caracterizare din 18 decembrie 1952 întocmită de Direcția ALA din MAI, document semnat de către comandantul Direcției ALA, colonelul Florea Țecov, și șeful Secției politice din Direcția ALA, locotenent-major Gheorghe Stănescu. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 44/1952, ff. 22-23.

Ofițer inspector în Serviciul Inspecții al DPLC (sept. 1955); locțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Văcărești (1956); șef al Școlii de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM (13 aug. 1959, 3 sept. 1960).

Grade succesive: sublocotenent (1945); locotenent-major (1949); căpitan (1950); maior (?); locotenent-colonel (?).

TEODOSIU ION, locotenent.

Activitate profesională: lucrător politic în Serviciul Politic din DIP – UM 0618 București (8 apr. 1954).

TEODOSIU VICTOR GRAȚIAN, colonel, d.p. nr. 2533 (n. 17 oct. 1930, com. Sânicolaul Mic, jud. Arad).

Naționalitatea: română.

Originea și apartenența socială: muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru UTM din 1948 și PMR din 1962; membru în ARLUS și Asociația „Dinamo” din MAI (1950-1954).

Studii civile: 3 clase în comuna natală (1937-1940) și 2 clase în Lupeni (1940-1942); 6 clase la Liceul Comercial din Hațeg (1942-1948) și 2 clase la Liceul Comercial de Băieți din Arad (1948-1950); Facultatea de Economie Generală în cadrul ASE, fără frecvență (1966-1972). Diploma de licență în științele economice a obținut-o în februarie 1973.

Studii militare: curs scurt la Școala de Pregătire a Cadrelor pentru Administrația Miliției din București – MAI (iun. – 23 aug. 1950); curs scurt de perfecționare profesională de 20 de zile la Direcția Spate din MAI (ian.-mart. 1963).

Studii politice: Universitatea Serală de Marxism-Leninism (1962-1965).

Activitate profesională: contabil I la Biroul Echipament din Serviciul administrativ al Direcției Regionale de Miliție Mureș Autonomă Maghiară (sept. 1950 – 1 ian. 1953).

La 1 ianuarie 1953 a fost transferat de la arma Miliție la arma Securitate, fiind numit în funcția de contabil I la Biroul Echipament, Armament-Materiale Generale din Serviciul administrativ al Direcției Regionale de Securitate Mureș Autonomă Maghiară (1 ian. – 1 nov. 1953); contabil II și șef evidență de bază materiale tehnice și îmbrăcăminte din Biroul Echipament al Serviciului administrativ-gospodăresc (1 nov. 1953 – 1 iul. 1956), șef al Biroului Exploatare Imobile din Secția Aprovizionare Gospodărie (1 iul. 1956 – 1 dec. 1957) și șef al Biroului Aprovizionări Militare din Secția Aprovizionare Gospodărie/ Secția Spate a Direcției Regionale MAI Mureș Autonomă Maghiară (1 dec. 1957 – 1 oct. 1966).

În ziua de 25 iunie 1959, căpitanul Grațian Teodor, împreună cu angajatul civil Ilie Cocoș, magazioner la Sectorul AGT din Biroul Aprovizionări Militare, au fost trimiși la București cu un autocamion condus de plutonierul Mihai Ordog, pentru a preda mai multe arme în vederea efectuării unor reparații, dar și echipament uzat (la întoarcere urmau să aducă alt armament și diferite materiale). Potrivit instrucțiunilor în vigoare de la acea vreme, cei trei trebuiau să fie înarmați pentru această misiune. La întoarcere, în ziua de 28 mai 1959, în jurul orei 12.00, au ajuns în orașul Brașov, unde au oprit autocamionul pentru a mânca lângă un bufet de pe Calea București. Autocamionul a rămas în stradă fără pază, având în cabină servietele cu pistoalele din dotare. După circa 15 minute, reîntorcându-se la mașină, au constatat că servieta angajatului civil Ilie Cocoș (în care, pe lângă diferite

obiecte personale, avea și un pistol „Ceska”, calibru 7.65 mm cu 24 de cartușe) fusese furată. Căpitanul Grațian Teodosiu a sesizat imediat Miliția orașului Brașov, însă hoțul nu a fost prins. Superiorul direct al ofițerului Grațian, maiorul Sava Lunguleac – șef al Secției Spate din Direcția Regională MAI Mureș Autonomă Maghiară, a întocmit un referat în care preciza modul în care s-a desfășurat misiunea condusă de căpitanul Grațian și a propus pedepsirea celor trei (în cazul lui Grațian, maiorul Lunguleac a propus sancționarea cu 20 de zile arest și avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce ocupă „pentru lipsă de vigilență, lipsă de răspundere și nerespectarea instrucțiunilor privind paza transportului de materiale cu caracter militar”)¹.

În toamna anului 1966 a fost mutat (la cerere) în aparatul central al Direcției Spate din MAI, în funcția de ofițer economist la Serviciul Echipament (1 oct. 1966 – 1 dec. 1967). La 1 decembrie 1967, ca urmare a reorganizării acestei Direcții, a fost promovat în funcția de ofițer economist principal la Secția Tehnică din Serviciul Echipament al Direcției Administrației din MAI (1 dec. 1967 – 1 mai 1968).

În ziua de 1 mai 1968, Direcția Administrației din MAI s-a reorganizat în Direcția Serviciilor din MAI, ofițerul rămânând în continuare în funcția de economist principal la Serviciul ETG (1 mai 1968 – 1 iul. 1969).

O nouă reorganizare va avea loc la 1 iulie 1969, când Direcția Serviciilor din MAI a devenit Direcția Serviciilor și Înzestrării din MAI.

Economist principal I (1 iul. 1969 – 1 iun. 1972) și inginer principal „S” la Secția tehnică din Serviciul ETG pendinte de Direcția Serviciilor și Înzestrării din MI (1 iul. 1972 – 31 iul. 1973).

Într-o notă de relații întocmită la 11 februarie 1972 de către Secția Personal și Învățământ din Direcția Serviciilor și Înzestrării din MAI se menționau bunele rezultate obținute în muncă de către locotenent-colonelul Grațian Teodosiu, economist principal la Serviciul Echipament, rezultate care îl făceau eligibil pentru o funcție superioară :

La gradul actual de Lt. col., ofițerul a fost avansat la vechime (23.08.1969) datorită activității pozitive depuse, pentru care a obținut calificativul de „F. Bine”, îndeplinind totodată și celelalte condiții cerute de ordinele și instrucțiunile în vigoare. În cadrul Secției tehnice din Serviciul echipament, practic se ocupă de întocmirea și emiterea ordinelor, instrucțiunilor și actelor normative pe linie de echipament, materiale de întreținere, materiale cultural sportive, atât pentru cadrele active, cât și pentru militarilor în termen, minori, deținuți etc., efective care aparțin Ministerului Afacerilor Interne. Pe aceeași linie, face controale în unități, iar recent a participat la întocmirea instrucțiunilor cu privire la punctele de documentare².

Ofițer economist principal II, șef al Biroului Echipament – Rechizite, Imprimare din Serviciul Echipament (31 iul. 1973 – 15 iul. 1975) și șef al Biroului Echipament din Serviciul pentru Asigurarea Tehnico-Materială și Financiară a unităților din garnizoana București – UM 0673 București pendinte de Direcția Serviciilor și Înzestrării din MI – UM 0779 București (15 iul. 1975 – 15 apr. 1979).

1. Referat din 4 iunie 1959 întocmit de către maiorul Sava Lunguleac, șef al Secției Spate din Direcția Regională MAI Mureș Autonomă Maghiară. AANP, fond Cadre, d.p. nr. T-2533, dosar nepaginat.
2. „Notă de relații din 11 februarie 1972 privind pe Lt. col. Teodosiu V. Grațian economist principal la Serviciul echipament din Direcția Serviciilor și Înzestrării din MAI”, document semnat de către șeful Secției Personal și Învățământ din Direcția Serviciilor și Înzestrării din MAI, locotenent-colonelul Marin Zăvoianu, și de către colonelul Eugen Dascălu, șeful Direcției Serviciilor și Înzestrării din MAI. *Ibidem*, dosar nepaginat.

Notarea de serviciu întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1978 de către superiorii ofițerului din UM 0673 București menționa rezultatele bune obținute în funcția de șef de birou :

Cu tot volumul mare de muncă pe care l-a avut în anul 1978, pentru aprovizionarea materialelor de echipament, rechizite, imprimate și materiale de protecție, asigurarea echipării unui număr mare de cadre în două perioade ale anului, a reușit ca printr-o bună organizare a activității întregului colectiv din subordine să rezolve în condiții bune toate sarcinile. De asemenea, prin spălătoria mecanică, subunitate subordonată direct biroului echipament, s-a reușit să se realizeze în 1978 spălatul și călcatul a peste 320.000 kg lenjerie pentru unitățile Ministerului de Interne din garnizoana București, în același timp s-a îmbunătățit și activitatea acestei unități¹.

Ofițer economist principal II la Serviciul Echipament din Direcția Serviciilor și Înzestrării din MI (15 apr. 1979 – 13 mai 1981).

Prin Decizia Comisiei de expertiză medico-militară de pe lângă Spitalul Militar București al MI nr. 806 din 30 mai 1981, colonelul Grațian Teodosiu a fost clasat inapt pentru serviciul militar cu scoatere din evidență, în gradul II de invaliditate, cu revizuire în mai 1982 (ofițerul suferea de inimă și fusese trimis în fața acestei comisii de către Direcția Serviciilor și Înzestrării din MI în vederea precizării poziției medico-militare, cu propunerea de pensionare – comisia a ajuns la concluzia că boala a fost contractată în timpul în care s-a aflat în cadrele permanente ale MI)².

A fost trecut în rezervă la 13 mai 1981 prin Decretul Prezidențial nr. 100, în conformitate cu articolul 43, literele „a” și „f” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RSR (ca urmare a împlinirii vechimii în serviciu, i s-a acordat dreptul la pensie militară).

În ziua de 24 decembrie 1984 a fost reîncadrat ca angajat civil în MI pentru DGP, fiind numit în funcția de revizor contabil principal la Serviciul financiar și CFI (24 dec. 1984 – 1989). Reîncadrarea sa în MI s-a făcut în baza articolului 6, aliniatul 1 din Decretul nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat, care prevedea :

Pensionarii militari pot fi încadrați în unități socialiste, într-o activitate cu caracter permanent sau temporar ori pentru executarea unor lucrări, până la împlinirea de către aceștia a vârstei de 60 ani bărbații și 55 ani femeile³.

În această perioadă a desfășurat activitate de control în mai multe penitenciare și SSMRM-uri, verificând compartimentele de echipament, producție interioară și sanitare.

1. Notarea de serviciu întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1978 de către UM 0673 București a fost adusă la cunoștința ofițerului Teodosiu la 27 februarie 1979, când acesta și-a pus semnătura pe ea (*ibidem*). Serviciul pentru Asigurarea Tehnico-Materială și Financiară a unităților din garnizoana București – UM 0673 București a fost condus în perioada 1 septembrie 1973 – decembrie 1978 de către colonelul de Securitate Dascălu D. Eugeniu, cel care avea să dețină și funcția de locțiitor al șefului DGP în perioada decembrie 1978 – septembrie 1988. *Ibidem*, dosar nepaginat.

2. Anterior acestei decizii, aceeași comisie de expertiză îl mai verificase o dată din punct de vedere medical cu 10 ani în urmă, clasându-l ca „apt limitat gradul II – pace și război” (decizia medicală nr. 1040 din 12 noiembrie 1971). La acea dată, comisia îi pusese diagnosticul : „sechele de infarct post-sindrom WPW”, recomandând conducerii MAI menținerea ofițerului în funcție, deoarece boala de care suferea nu afecta munca profesională. *Ibidem*, dosar nepaginat.

3. Decretul Consiliului de Stat nr. 214 din 12 iulie 1977 privind pensiile militare de stat publicat în *Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România*, partea I, nr. 83, din 6 august 1977.

În aprecierea întocmită pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 1986, superiorii lui Grațian Teodosiu relatează despre participarea acestuia la o investigație administrativă complexă la Penitenciarul Botoșani :

Avându-se în vedere acest lucru, împreună cu revizorul Eftene Ilie, a fost desemnat să execute o cercetare administrativă complexă și dificilă la Penitenciarul Botoșani, în urma căreia s-a constatat comiterea unor fapte infracționale, față de care s-au luat măsurile de rigoare¹.

De asemenea, în 1987 a fost cooptat de Serviciul independent CFI din MI pentru a participa la câteva controale de fond la unele inspectorate județene ale MI.

Soția ofițerului – Maria Teodosiu (Molnar) – a fost asistentă și soră șefă la Secția de Reanimare a Spitalului Militar „Victor Babeș” al MI (1966-1985).

În perioada 1959-1962, după ce trecuseră prin sita verificărilor de la începutul anilor '50, rudele ofițerului și ale soției au făcut din nou obiectul unor investigații amănunțite. Trecutul acestora a fost cercetat în secret de organele de Securitate ale Direcției a VII-a din MAI, Direcției Regionale MAI Mureș Autonomă Maghiară, Grupei a VII-a a Serviciului Raional Arad din MAI, Secției Raionale Alba din Direcția Regională MAI Hunedoara, Secției Raionale Aiud din MAI, Serviciului orășenesc Petroșani din MAI și Secției Raionale Reghin din Direcția Regională MAI Mureș Autonomă Maghiară, care au întocmit o serie de note și rapoarte de investigații „strict secrete”.

Unul dintre motivele care au stat la baza acestor verificări se regăsește într-o caracterizare nedată (probabil anul 1955) întocmită de UM 0421 Târgu-Mureș pe numele locotenentului Grațian Teodosiu, șef evidență bază materiale tehnice și îmbrăcăminte :

Tatăl său, neîncadrat politic, face parte din secta religioasă (advențiști de ziua 7-a) fiind cunoscut în evidențele MAI Arad ca un fanatic cu activitate, la fel și mama lui este membră a aceleiași secte. Frații și rudele apropiate ale susnumitului majoritatea sunt fanatici religioși advențiști de ziua 7-a. Are un unchi după soție care a fost Plut. de Milizie până în anul 1950 când a fost arestat și trimis la colonie de muncă pe motivul că a făcut parte din vechea Siguranță [Mihai Malos – n.n.]. Cu toate rudele arătate mai sus întreține legături².

Fiul ofițerului – Adrian Teodosiu (n. 21 apr. 1956, mun. Târgu-Mureș, jud. Mureș) – a fost merceolog la ICE Tehnoimportexport din București, sectorul 3, str. Doamnei nr. 5 (1977-1980). În 1980 s-a transferat la Centrul Național de Aeronautică, unde a ocupat funcția de merceolog și economist (după absolvirea ASE în 1983). La 1 iulie 1984 a fost încadrat ca economist la Serviciul financiar și CFI din DGP, devenind astfel (după câteva luni) coleg cu tatăl său.

Grade succesive : sublocotenent (23 aug. 1950) ; locotenent (23 aug. 1952) ; locotenent-major (23 aug. 1955) ; căpitan (23 aug. 1958) ; maior (23 aug. 1968) ; locotenent-colonel (23 aug. 1969) ; colonel (23 aug. 1976).

Decorații : medalia „Meritul Militar”, clasa I (1963) și a II-a (1955) ; Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a³ (1966), a II-a (1970) și I (1975).

1. Aprecierea pe anul 1986. Pentru această perioadă, maiorul Constantin Axenie, șef al Compartimentului CFI din DGP, i-a acordat lui Grațian calificativul „foarte bine”. AANP, fond Cadre, d.p. nr. T-2533, dosar nepaginat.

2. *Ibidem*, dosar nepaginat.

3. La 31 iulie 1965, șeful Secției Cadre din Direcția Regională MAI Mureș Autonomă Maghiară – maiorul Gheorghe Oprean – a propus conducerii Direcției amânarea decorării maiorului Teodosiu cu Ordinul „Meritul Militar”, clasa a III-a pentru o perioadă de 1 an din cauza unor abateri profesionale : a neglijat o

Pedepse : 10 zile de arest cu îndeplinirea serviciului și „avertisment scris ca necorespunzător funcției” pentru lipsă de vigilență și nerespectarea instrucțiunilor privind paza transporturilor de materiale cu caracter militar (iul. 1959) ; trei zile de arest la garnizoană pentru întârzieri la serviciu și absențe nemotivate de la cursurile Universității Serale de Marxism-Leninism (apr. 1964) ; „observare” pentru întârziere de la program (iul. 1970) ; „muștrare verbală” pentru că nu a rezolvat cererea angajatului civil G. Maria privind amânarea concediului de odihnă cu o lună (sept. 1975) ; „muștrare scrisă” pentru că nu a încunoștințat un subordonat despre conținutul unei aprecieri (oct. 1978) ; „muștrare scrisă” pentru lipsă de exigență în executarea atribuțiilor de serviciu (ian. 1979).

TEOHARI PARASCHIVA, angajat civil (n. 17 dec. 1925, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : elevă.

Studii civile : liceul comercial cu bacalaureat (?-1948).

Activitate profesională : după absolvirea liceului a rămas la casa părinților, unde s-a ocupat timp de doi ani cu lucrările gospodărești. În 1950 a fost angajată în funcția de referent-șef la Serviciul Contabilitate din DGP¹ (1950-1951).

THEODORESCU ALEXANDRU, angajat civil.

Activitate profesională : lucrător cadre în Direcția Cadre a DGPCUM (1951).

TIERU CONSTANTIN, angajat civil.

Activitate profesională : salariat la Secția Pregătire Profesională din Serviciul Colonii Minori al DPLC (1955).

TIMOFTE TEODOR OCTAV, locotenent-colonel, d.p. nr. 2434 (n. 9 aug. 1928, com. Văculești, jud. Botoșani).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țaran mijlocăș.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTC din 1946 și PMR din 1956 ; secretar al organizației de partid din Penitenciarul Târgu-Ocna și membru în Comitetul orășenesc de partid Târgu-Ocna (1960-1965).

Studii civile : 7 clase în comuna natală (1935-1942) ; Școala Medie Muncitorească de 3 ani din Suceava (1957-1960).

Studii militare : Școala de Subofițeri MAI Oradea (26 oct. 1948 – 6 mart. 1950) ; Școala Militară de Ofițeri Pază MAI Câmpina (20 apr. – 7 nov. 1953) ; curs de 3 luni la Școala de Bibliotecari și Șefi de Club MAI de la Sinaia (1 sept. – 1 dec. 1952) ; curs de evidență la Jilava (12 apr. – 12 iun. 1955) ; curs de perfecționare la Școala de Perfecționare Ofițeri și Sergenți Jilava – DGPCM (15 sept. 1959 – 1 mai 1960) ; curs de perfecționare cadre de conducere, profil penitenciar, la Școala de Ofițeri MAI nr. 2 București – DGM (1966-1967) ; curs scurt de perfecționare a pregătirii cadrelor cu funcții de conducere din

parte din îndatoririle de serviciu ; a întârziat la program în repetate rânduri din cauza unor chefuri ; lipsa exigenței față de subalterni. *Ibidem*, dosar nepaginat.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 273.

MAI de la Dumbrăvița (1970); curs de perfecționare pentru locțiitori de comandanți pentru pază și regim, profil penitenciar la UM 0900 Grădiștea (20 oct. – 19 nov. 1975).

Studii politice: Universitatea Serală de Marxism-Leninism de pe lângă CJ Bacău al PCR, Secția Istorie (1974).

Activitate profesională: agricultor în gospodăria părintească (1942 – 20 oct. 1948); ajutor comandant de pluton și comandant de pluton la: Centrul de Instrucție nr. 27 Securitate Comunicații Satu Mare din Brigada de Securitate Comunicații, Batalionul 3 Pază Craiova, Batalionul 1 Pază Timișoara din Regimentul 5 Pază Timișoara și bibliotecar la Batalionul 2 Pază Caransebeș – UM 0806 Caransebeș (6 mart. 1950 – 20 apr. 1953); comandant de pază la Colonia de Muncă Lucăcești/formațiunea 0720 (7 nov. 1953 – 15 febr. 1954); comandant pluton elevi la Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu – DLCM –UM 0818 (15 febr. – 31 mai 1954); șef grupă evidență la Penitenciarul Suceava (1 iun. 1954 – 30 iun. 1956).

La 30 iunie 1956, ca urmare a reducerilor de efective din MAI, a fost trecut în rezervă, însă va rămâne în cadrul MAI ca angajat civil în funcția de șef al Biroului Evidență Deținuți la Penitenciarul Suceava (1 iul. 1956 – 1 oct. 1957).

La 1 octombrie 1957 va fi rechemat în rândul cadrelor active ale MAI cu gradul de locotenent, fiind în funcția de ofițer de serviciu prim la nou-înființatul penitenciar Botoșani (1 oct. 1957 – 1 mart. 1960); ofițer de serviciu prim la Penitenciarul-Sanatoriu Târgu-Ocna (1 mart. 1960 – 1 mai 1965); locțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Bacău (1 mai 1965 – 28 ian. 1986).

A fost trecut în rezervă la 28 ianuarie 1986 prin Decretul Prezidențial nr. 8.

Grade succesive: sergent-major (1950); sublocotenent (1953); locotenent (1955 și 1957); locotenent-major (1960); căpitan (1964); maior (1970); locotenent-colonel (1976).

Decorații: medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a (1954); medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I (1963); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); Ordinul „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa a III-a (1966); Ordinul „Meritul Militar”, clasa a II-a (1971) și I (1976).

Pedepse: „muștrare scrisă” pentru că nu a raportat conducerii MAI cu 3 luni și jumătate înainte de expirarea pedepsei a doi deținuți contrarevoluționari (febr. 1957); 15 zile de arest la garnizoană pentru nerespectarea regulilor financiare (1958); „observare” pentru jigniri și insulte aduse cadrelor (1962); „muștrare severă prin ordin” pentru că nu a raportat o notă telefonică codificată (1966); „muștrare prin ordin” pentru că nu a luat măsuri de asigurare a securității armamentului (1968); „avertisment că nu corespunde pe deplin funcției ce ocupă” pentru lipsă de control asupra subordonaților, dar și pentru mai multe abateri ale cadrelor din Penitenciarul Bacău (1968); trei zile de arest la garnizoană pentru o evadare care a avut loc la Secția „Săvinești” la 23 ianuarie 1968 (1968); „muștrare scrisă” pentru lipsuri constatate în sectorul de pază cu ocazia unui control (1973); „muștrare scrisă” pentru lipsuri în munca de pază (1974); „muștrare scrisă” pentru că, în calitate de conducător de pluton, nu a verificat la terminarea tragerilor din poligon existența muniției neconsumate și a tuburilor trase (1984).

TOPALU PETRE CHIRU, locotenent-major.

Activitate profesională: șef al Grupei Anchete din Serviciul Cadre al DIP – UM 0618 București (28 iun. 1954). A fost trecut în rezervă cu gradul de locotenent-colonel prin Decretul Prezidențial nr. 391 din 17 decembrie 1979.

TUDOR IOAN, locotenent-major.

Activitate profesională: ofițer în DIP – UM 0618 București (3 iun. 1954).

T

ȚURLOI CONSTANTIN ION, angajat civil, d.p. nr. 1896 (n. 16 nov. 1923, satul Bogza, com. Sihlea, jud. Vrancea – d. 31 dec. 1996, mun. București).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : tinichigiu de aviație.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru în Comitetul UTC din Fabrica de Avioane ICAR din București (1944) ; membru PCR din 1945 ; instructor organizatoric în Tineretul Progresist și UTC în Organizația UTC a Sectorului III Albastru A din București (1 mai 1946 – mart. 1947 și 1 nov. 1947 – febr. 1948) ; șef al Secției Sportive din Biroul UTM al Sectorului III Albastru B din București (febr. 1948 – ian. 1949) ; șef al Sectorului de Presă din Comitetul Orășenesc al UTM București (iun. 1949 – sept. 1950) ; prim-secretar al Comitetului Raional UTM „V.I. Lenin” din București (sept. 1950 – 1 ian. 1952). Motivele pentru care activistul UTM Țurloi a fost scos din funcția de prim-secretar UTM de raion se regăsesc într-un referat întocmit de Sectorul verificări al CC al UTM, din data de 26 noiembrie 1951 :

De la raionarea teritorială muncește ca prim-secretar al Raionului UTM V.I. Lenin. Tov. Țurloi de când este prim-secretar al raionului V.I. Lenin a fost de 4 ori bolnav, aceasta făcând ca să nu-și poată duce munca în bune condițiuni, neputând îndeplini sarcinile trasate de organizație. În momentul de față tov. Țurloi este internat în spital fiind bolnav de inimă. Credem că tov. Țurloi nu mai poate munci în funcția de prim-secretar și propunem să fie desărcinat din această funcție și pus la dispoziția Comitetului Orășenesc București UTM, ca atunci când tov. va ieși din spital să i se dea o muncă corespunzătoare.

Instructor al Comitetului orășenesc UTM București (1 ian. – 18 febr. 1952) ; președinte al Comitetului Sindical al Angajaților Civili din Consiliul Central al Asociației pentru Cultură Fizică și Sport „Dinamo” (1952-1953) ; membru în organizația de bază PMR a Consiliului Central al Asociației „Dinamo” (1952-1953)¹.

Studii civile : 4 clase în comuna natală (1931-1935) ; Gimnaziul industrial din Râmnicu-Sărat (1935-1940) ; Liceul (?-1968).

Stagiu militar : Batalionul 23 Vânători de Munte Sighișoara (mart. – 1 nov. 1947). A fost lăsat la vatră cu gradul de caporal în urma unui ordin al Marelui Stat-Major, deoarece s-a considerat că satisfăcuse o perioadă din serviciul militar la Fabrica de Avioane ICAR,

1. În ianuarie 1953, secretar al Organizației de Bază PMR din Consiliul Central al Asociației pentru Cultură Fizică și Sport „Dinamo” era Marcel Goldenberg.

unde fusese mobilizat pentru lucru ca specialist. În 1959, a fost chemat la Comisariatul Militar „23 August” în vederea preschimbării livretului militar însă i s-a înmănat un livret de militar neinstruit pentru că a efectuat doar 9 luni de armată (pentru a i se fi înmănat livret pentru categoria instruit trebuia să fi efectuat cel puțin 11 luni de serviciu militar).

Studii politice : Școala Medie de Partid de 6 luni de la Breaza (ian.-mai 1949).

Activitate profesională : tinichigiu la Secția Tinichigerie și la Secția Montaj-Capotaje din Fabrica de Avioane ICAR din cartierul Cotroceni – București, str. Sergent Nuțu Ioan nr. 44 (1 nov. 1940 – 1 mai 1946) ; deputat în Sfatul Popular al Raionului „V.I. Lenin” din București (1950-1952) ; director adjunct al Școlii de Instruitori de Cultură Fizică „Dinamo” și șef al Biroului Angajări din Secția Cadre a Consiliului Central al Asociației pentru Cultură Fizică și Sport „Dinamo” din MAI (18 febr. 1952 – 15 dec. 1953) ; șef al Secției Cadre (15 dec. 1953 – febr. 1954) și șef al Secției de Propagandă și Agitație din Consiliul Regional al Asociației „Dinamo” București (febr. – 1 apr. 1954) ; lucrător cadre la Întreprinderea de Construcții a MAI (1 apr. 1954 – 1 sept. 1955) ; șef al Biroului Cadre din Direcția Generală a Arhivelor Statului¹ (1 sept. 1955 – 1 aug. 1959).

Într-o caracterizare dată la 18 iunie 1959 de către locotenent-colonelul Ion Paraschiv – șef al Direcției Generale a Arhivelor Statului –, asupra șefului Biroului Cadre se preciza că ocupantul acestui post nu poate îndeplini în continuare această funcție din cauza „lipsurilor în pregătirea culturală și ideologică”, fiind „depășit de evenimente și de probleme”. Șeful DGAS propunea conducerii MAI mutarea lui Țurloi la altă instituție a MAI, unde ar fi putut da un randament corespunzător pregătirii sale politico-ideologice, deoarece beneficia de „un fond sănătos bun și cinstit de membru de Partid”.

Inspector prim cadre în Serviciul Cadre din DGPCM (1 aug. 1959 – 1 nov. 1966) ; inspector principal cadre/personal la ISRM Roșu (1 nov. 1966 – 28 mai 1969).

În dosarul personal profesional al ofițerului se regăsesc câteva declarații ale unor salariale ale MAI care îl acuză de hărțuire sexuală în perioada cât a ocupat diferite funcții la Asociația „Dinamo” și DGAS. De asemenea, dintr-o notă-raport întocmită de Serviciul Personal din DGP² rezultă că Țurloi ar fi încercat să aibă relații sexuale cu unele minore din ISRM Roșu. Toate aceste acuzații însă nu au putut fi probate niciodată, deoarece ofițerul a negat de fiecare dată alegațiile care i s-au adus.

În vara anului 1969 a fost transferat la Direcția Generală a Administrației Asigurărilor de Stat din București, str. Smârdan nr. 5 (iun. 1969-?).

Decorații : medalia „Muncii” (1962).

Pedepse : „mustare scrisă” pentru eliberarea unor adeverințe în mod ilegal și discuții neprincipale (dec. 1958).

1. Prin Decretul nr. 17 din 27 ianuarie 1951, Arhivele Statului au fost trecute din subordinea Ministerului Învățământului Public în cea a MAI. *Buletinul Oficial al Republicii Populare Române*, nr. 14, din 1 februarie 1951. După câteva luni a apărut și HCM nr. 472 prin care s-au stabilit atribuțiile și normele de funcționare ale Direcțiunii Arhivelor Statului în cadrul MAI. Astfel, această Direcție urma să îndrume și să controleze organizarea și conservarea materialului arhivistic al instituțiilor și întreprinderilor de orice fel, să adune, să selecționeze și să claseze materialul arhivistic de pe teritoriul RPR. Organele centrale ale Direcției Arhivelor Statului erau următoarele: Serviciul Documente Istorice; Serviciul Arhiva Specială; Serviciul Arhiva Economico-Socială; Serviciul Studii și Documentare; Serviciul Administrativ; Corpul de Inspectori și Secretariatul. Organele exterioare erau compuse din servicii și secții regionale. *Buletinul Oficial al Republicii Populare Române*, nr. 67, din 16 iunie 1951. Nu cunoaștem când s-a adăugat termenul „Generală” în titulatura Direcției Arhivelor Statului.
2. Notă-raport din 19 mai 1969 cu privire la rezultatul verificării unor sesizări în cazul angajatului civil Ion Țurloi, inspector principal personal la ISRM Roșu, document semnat de către directoarea ISRM Roșu, locotenent-colonelul Ortansa Brezeanu, și adjunctul șefului Serviciului Personal din DGP, locotenent-colonelul Ion Cazacioc. AANP, fond Cadre, d.p. nr. Ț-1896, dosar nepaginat.

U

USCHERSOHN HEINRICH, angajat civil (n. 6 febr. 1912, mun. Buzău, jud. Buzău – d. 27 febr. 2009, mun. București).

Naționalitatea: evreiască.

Profesia de bază la încadrarea în MAI: medic.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești: membru PCR din 1945; secretar al Organizației de Bază PCR și responsabil cu anchetele la SAR Telefoane (febr. 1945 – febr. 1949); președinte al comitetului de întreprindere și responsabil cu igiena în Sindicatul „Telefoane” din București (1946-1948); activist la Cabinetul de Partid de pe lângă Comitetul Orășenesc București al PMR (1950).

Studii civile: doctor în medicină.

Studii politice: Universitatea Serală de Marxism-Leninism a Corpului Didactic (1951-?).

Activitate profesională: medic (15 febr. 1945 – 15 aug. 1947) și șef al Departamentul Asistenței din cadrul SAR Telefoane (15 aug. 1947 – 1 mart. 1949). În aceeași perioadă, Uschersohn a activat ca medic la Ministerul Comunicațiilor (1 iun. 1945 – 1 febr. 1947) și consilier la Direcția Asistenței din CFR (1 febr.-15 aug. 1947). La 1 martie 1949 a fost încadrat în MAI ca angajat civil, în funcția de medic; medic-șef și șef al Serviciului Sanitar din DGPCUM (iun.-oct. 1952).

La 16 ianuarie 1952, medicul Heinrich Uschersohn a completat o fișă de evidență a ilegaliștilor întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și în care menționa că în perioada 1943-1944 a fost „simpatizant al mișcării muncitorești” în București, ocupându-se cu lipirea pe străzi a unor afișe cu lozinci antifasciste și cu transportul unor pachete ce conțineau ziarul ilegal *România liberă*¹.

În aceeași fișă, Uschersohn preciza că a avut legături cu tovarășii Marcel Bresliska (Marcel Breslașu), Ema Bresliska (Ema Beniuc), Mircea Bălănescu etc. Aceștia erau „legăturile superioare de partid” care îi transmiteau lui Uschersohn sarcinile pe care trebuia să le îndeplinească.

În ianuarie 1952, Uschersohn era căsătorit, având doi copii cu vârste de 5 și 2 ani; locuia în București pe B-dul 1 Mai (azi Ion Mihalache) la numărul 18.

Decorații: medalia „Eliberarea de sub jugul fascist” (1952).

1. Fișa de evidență a ilegaliștilor nr. 1033 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de medicul Heinrich Uschersohn la 16 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122368, fv. 39.

V

VANCIU T. CONSTANTIN, locotenent, d.p. nr. 243 (n. 12 aug. 1919, com. Manoleasa, jud. Botoșani – d. 1983, mun. Slobozia, jud. Ialomița).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : agricultor.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru PCR din 1947. Motivele care au stat la baza înscrierii sale în PCR sunt expuse într-o autobiografie dată în 1951 la Baia Sprie :

Văzând linia dreaptă a Partidului pe care aplică drepturile celor mulți și luptă contra exploatării eu acela care am fost exploatat o jumătate din viața mea de către chiaburi, m-am înscris în Partidul Muncitoresc Român pentru a lupta contra chiaburilor și contra exploatări.

Studii civile : 3 clase în comuna natală (1927-1931) ;

Stagiu militar : Regimentul 29 Infanterie Dorohoi (15 febr. 1941 – mai 1945). După 22 iunie 1941 a fost plecat pe front în Ucraina, cu Compania 12 din Batalionul 3 al Regimentului 29 Infanterie Dorohoi. În același an, la 25 octombrie, s-a întors în țară la sediul regimentului, unde a rămas până în martie 1945. În perioada 1943-1945 a urmat două școli de cadre. În 1945, Regimentul 29 Infanterie Dorohoi s-a contopit cu Regimentul 3 Dorobanți Slatina, iar în martie 1945 Vanciu a plecat din nou pe front în Cehoslovacia (mart.-mai 1945).

Studii militare : Școala de Prim-Gardieni și Comandanți de Gardă de la Jilava (22 mai – 1 iul. 1950).

Activitate profesională : agricultor în gospodăria părintească (1931-1934) ; zilier la proprietarul de pământ Costache Luțuc din comuna natală (1934-1941) ; gardian la Penitenciarul Principal Brașov (15 ian. – nov. 1946) ; gardian la Penitenciarul Suceava (nov. 1946 – 22 mai 1950).

La 8 iulie 1949, gardianul Constantin Vanciu a primit un ordin de serviciu scris semnat de către directorul Penitenciarului Suceava, Aurel Tiron. Vanciu primise sarcina de a preda un cetățean organelor de Securitate :

Gardianul Vanciu Constantin din serviciul acestui Penitenciar, merge în comuna Lipoveni Județul Suceava, pentru a aduce la acest penitenciar pe individul Ciubatura Efim pentru a fi predat organelor DGSP. Pleacă astăzi 8 iulie 1949 și se înapoiază după terminarea serviciului.

Un ordin asemănător (nedatat însă) fusese dat și pentru aducerea la Penitenciarul Suceava a numiților Vasile Cârlan și Constantin Spoială, care urmau să fie predați organelor

de Securitate. Ceea ce ne face să credem că gardianul Vanciu era un om de încredere al directorului Aurel Tiron și căruia i se puteau încredința misiuni speciale.

Referent în Corpul de control al pazei unităților exterioare din Direcția Pază și Regim a DGP (1 iul. – 27 nov. 1950); director al Coloniei de Muncă MAI Baia Sprie (27 nov. 1950 – 10 aug. 1952). Această colonie a fost înființată în toamna anului 1950. Ion Diaconescu își amintește detaliile coloniei miniere de deținuți de la Baia Sprie, pe care a avut neșansa să le constate personal. Astfel,

lagărul era amenajat pe o mică terasă a muntelui, în apropierea puțului principal de acces în mină și consta, la ora aceea, din patru barăci așezate în așa fel ca să închidă o curte dreptunghiulară între ele. (...) Trei din cele patru barăci erau destinate dormitoarelor, având fiecare câte două dormitoare, un spălător și un mic birou. Se dormea în paturi suprapuse. Cam 50 de deținuți într-un dormitor...¹.

De asemenea, Nicu Păun – fost deținut politic la Colonia de Muncă MAI Baia Sprie – își amintește în memoriile sale despre o grevă a deținuților politici din 1951. Această formă de protest a fost motivată de proasta calitate a hranei în raport cu efortul depus de deținuți și condițiile de muncă din subteran. Pe lângă problema alimentației, deținuții politici mai doreau și accesul la scrisori, pachete și vorbitor. Deținuții politici au hotărât să refuze masa înainte de intrarea în mină (cazanele cu mâncare au rămas pline). Acest lucru a făcut ca randamentul dat în subteran să fie foarte slab, ceea ce a condus la scăderea producției. Ofițerul Vanciu a fost „mustrat” de conducerea civilă a minei într-o ședință care a avut loc la o zi după declanșarea acestei forme de protest.

După ședință, Vanciu va îndemna deținuții să mănânce, însă aceștia îi vor arăta „zeama lungă și fără gust” :

Într-a treia zi, se sună adunarea generală. În fața frontului stau Vanciu și Alexandru. Ambii caută să demonstreze că mâncarea este suficientă, că ne dă numărul de calorii prevăzut în barem. La un moment dat, unul din deținuți, nu-i mai țin minte numele, îi spune : „Domnule director, nemții ne-au hrănit cu vitamine, dumneavoastră, acum, ne dați calorii. Vă întreb când vom mânca pe săturate ?”. Intervenția lui produce o vociferare aprobatoare. Vanciu nu se lasă și caută să ne convingă de faptul că hrana nu-i mai altfel decât a muncitorilor civili, care mănâncă la cantină. Atunci o altă voce îi dă următoarea replică : „Asta înseamnă că și muncitorii o duc greu cu mâncarea. Vai de ei !”. Vanciu nu știe cum să iasă din încurcătură. Cere să facă un pas cei care refuză masa. Ies foarte mulți, dar nu toți².

Oamenii au început să-i arate problemele cu care se confruntă, iar Vanciu le-a promis că va face demersurile necesare la forurile superioare pentru rezolvarea tuturor doleanțelor. După trei zile greva s-a încheiat, iar condițiile de hrană s-au îmbunătățit ușor, însă cu următoarele costuri : supravegherea mai atentă ; mutări de la o baracă la alta cu scopul de a sparge legăturile create în timp între oameni ; prezența mai activă a lucrătorului operativ în rândul deținuților prin crearea unei camere speciale în interiorul coloniei (aici își racola viitorii informatori).

Mai multe declarații ale unor cadre din Colonia de Muncă MAI Baia Sprie vorbesc despre problemele cu alcoolul pe care le avea comandantul Vanciu. Declarațiile au fost date în vara anului 1952, odată cu venirea în control a directorului Direcției Cadre a DGPCUM,

1. Ion Diaconescu, *Temnița : Destinul generației noastre*, Nemira, București, 1998, p. 84.

2. Nicu Păun, *Muntele suferinței*, Institutul European, Iași, 1997, pp. 127-149.

locotenent-colonelul Ștefan Koller (Koller a venit în control din cauza repetatelor abateri ale cadrelor militare din colonia de la Baia Sprie: beții, adormiri în post, absențe nemotivate de la serviciu, scandaluri cu civilii etc.). Astfel, locțiitorul politic al coloniei, plutonierul Ioan Văcaru, preciza :

Dar tov. Lt. Vânciu Constantin în această perioadă de la venirea mea în această colonie [aprilie 1952 – n.n.] a avut multe abateri din cauză că dânsul suferă de o boală mai bine zisă beția.

Luat la întrebări de directorul cadrelor, locotenentul Vânciu răspundea (într-o declarație dată la 7 iulie 1952) întrebărilor referitoare la abaterile sale și ale unor cadre din colonie. Ofițerul își va cere transferul la altă unitate, unde va putea să se reabiliteze în ochii superiorilor. Direcția Cadre a dat curs doleanței ofițerului și l-a mutat disciplinar, sub comandă, la Penitenciarul Jilava :

În ceaci privește lipsurile mele și greșalele pe care le-am făcut eu li recunosc și îmi ea agajamentu chiar în scris că voi căuta să mă lepăd de toate acestea și să pornesc din nou pe drumul pe care am mers întotdeauna și până acum 2-3 luni de zile de când am căzut. În acestea lipsuri și greutăți care îmi dăunează foarte mult în viață atât mie cât și familiei mele. Eu rog Direcțiunea Generală, Partidul și Guvernul să aibă toată încrederea în mine că voi lupta cu toată hotărârea și din toate forțele mele pentru a fi de folos clasei muncitoare din care fac parte și care mă ridicat din întunericul și mizeria în care am trăit zăci de ani atât eu cât și frați și surorile mele care nu au avut nici o palmă de pământ ci am fost numai slugi la Boieri și la cheaburi atât noi cât și părinți noștri. Deacea rog Direcția Generală ca pentru ami căpăta autoritatea în mână și voi fi stăpân pe ea să fiu schimbat de la această unitate la altă unitate de muncă unde voi face sărviul conștincios și mă voi achita de toate sarcinile pe care îmi vor fi încredințate deoarece la această unitate se vede că meam perdut foarte mult din autoritatea mea și tot odată poate va fi mai bine și pentru familia mea deoarece în special nevasta nu poate suporta airul din această regiune și chiar aici lângă mină unde este praful de plumb care vine de la concasor și apa acesta care conține mii de microbi.

O amplă descriere a personalului Coloniei de Muncă de la Baia Sprie, a condițiilor de trai și muncă, atât la suprafață, cât și în subteran, dar și a evenimentelor petrecute în acest loc de deținere de la începutul anilor '50 se regăsește în memoriile fostului deținut politic legionar Gabriel Bălănescu :

Am intrat în mină ! După câteva zile de aer și soare, coborând la 500 metri sub pământ, ne-am spus cu toții : „De aici nu mai ieșim !”. Galeriile murdare, cu un miros straniu de cadavru, miros pe care l-am identificat mai târziu a fi al roci oxidate. Echipele au rămas, inițial, cele formate la Aiud. Dar numai echipa în sine ! În locurile de muncă învecinate, uneori foarte apropiate (locul fiecărei echipe fiind stabilit), se găseau alte echipe, cu oameni complet necunoscuți, mulți cu figuri pe care le numeam „suspecte”. Între timp mai venise un transport. Efectivul total se mărise la 300 deținuți. Ce trebuia să facă o echipă în 8 ore de lucru, ore care se prelungeau până la 9 și chiar 10 ore ? Să perforaze roca, cu perforatoare cehoslovace, în greutate de 40-45 kilograme. Trebuia să dăm un anumit număr de găuri, cu un metraj normat¹.

Vasile Pânzariu (n. 12 ian. 1930, com. Burdujeni, jud. Suceava) a fost arestat în august 1950 și condamnat ulterior la 10 ani muncă silnică pentru că a aderat la o organizație

1. Gabriel Bălănescu, *Din împărăția morții*, Dacia, Madrid, 1981, p. 291.

anticomunistă care acționa în județul Suceava – „Cetatea lui Ștefan”. Și-a executat pedeapsa în penitenciarele Iași, Jilava, Gherla, Văcărești și coloniile de muncă Baia Sprie, Cavnic și Poarta Albă (a fost eliberat la expirarea pedepsei – august 1960). Despre comandantul Coloniei de Muncă Baia Sprie, ofițerul Vanciu, fostul deținut politic Vasile Pânzariu folosește cuvinte apreciative, menționând că Vanciu a impus un regim de detenție mai puțin dur :

„Asta era voinic, înalt, de undeva de prin Botoșani. Am publicat despre el și o întrebât lumea că de ce. Părerea mea e că o fost care și-au greșit cariera sau chiar dacă au luat-o pe asta, în momentu' oportun o' salvat lume, în anumite împrejurări. Avea obiceiul de ne pedepsea' dacă nu făceam normele. Și deținuții s-o' prins cu asta, el pedepsea, venea și spunea, da n-ave' tăria asta să ducă pân' la capăt pedeapsa. Era foarte bun la suflet. Și de Paști în '53 ne-adună acolo-n Săptămâna Mare : „Băi, fiți atenți aicea ! V-am adunat... Dacă voi o să fiți oameni cumsecade, vă vedcți de lucru, vă fac o surpriză acum de Paști. Ați auzit ? ”. „Să trăiți ! ” Chiar a doua sau a treia zi prin bucătarii pe care-i aveam acolo s-a dat ordin de s-o făcut pască și ouă. Ne-a dat și liber în seara aceea ca să ne vedem unu' cu altu', iar în mină s-o făcut un festival subteran, la 800 de metri acolo. S-o cântat „Hristos a înviat ! ”, s-au adunat preoții și ortodocși și catolici... Erau foarte mulți catolici la mină¹.

Comandant pază la Penitenciarul Jilava (10 aug. 1952 – 12 iun. 1953).

În iunie 1953 a fost mutat disciplinar de la Penitenciarul Jilava în funcția de ajutor de serviciu al comandantului la Colonia de Muncă MAI Buciumeni/formațiunea 0808 Budești (12 iun. – 1 nov. 1953).

În septembrie 1953, locotenentul-major Chiru Topalu și locotenentul Constantin Chiriac din aparatul central al DIP au efectuat o anchetă la Colonia de Muncă MAI Buciumeni. În urma acestei anchete, cei doi ofițeri au întocmit un raport în care au expus neregulile întâlnite în respectivul loc de deținere. Astfel, despre comandantul coloniei – locotenentul Constantin Enea – se menționa că este un bun comandant, însă s-ar fi răstit de multe ori la subalterni de față cu deținuții ; nu s-a ocupat îndeajuns cu ridicarea nivelului politic, militar, cultural și sportiv al subalternilor ; nu i-a acordat destulă încredere ajutorului său, locotenentul Vanciu. Despre locotenentul Constantin Vanciu, cei doi ofițeri au constatat că a subminat autoritatea comandantului, influențând și alte cadre să se coalizeze (Vanciu a fost nemulțumit că a fost plasat sub comanda lui Enea, un ofițer cu mai puțină experiență) ; în noaptea de 13/14 septembrie 1953, locotenentul Vanciu a venit în unitate (împreună cu câțiva sergenți reangajați) în stare de ebrietate, după ce participaseră la botezul unui copil din localitatea Buciumeni. Un alt eveniment negativ s-a petrecut chiar în timp ce ofițerii din aparatul central al DIP se aflau în control la Buciumeni :

În ziua de 28 Sept. 1953, când noi am mers pentru a ancheta cazul din acea unitate, am găsit lipsă din unitate pe Lt. Vanciu C-tin și caporalul Haita Petru (secretarul organizației de partid din unitate). Lt. Enea C-tin ne-a raportat că au plecat dimineața la ora 5 la Reg. PMR București pentru a aranja situația unor membri de partid. Între timp însă a telefonat președintele Sfatului Popular dintr-o comună învecinată că un Lt. de la colonie și un caporal sunt în stare de ebrietate și că Lt. de beat ce este a căzut dintr-o căruță. Împreună cu Lt. Enea C-tin, am plecat cu mașina pentru a-i găsi. Mergând în comuna Gruiu, am aflat că Lt. Vanciu și Caporalul Haita Petru au băut câteva oale de vin de la un cetățean și apoi au plecat cu o căruță către com. Budești. Președintele Sfatului Popular ne-a spus că erau

1. Cosmin Budeancă (coord.), *Experiențe carcerale în România comunistă*, vol. IV, Polirom, Iași, 2010, pp. 343-344.

în stare de ebrietate și mergând cu mașina în com. Budești, am aflat de la un chelnăr că au mâncat și au băut în restaurant și că Locotenentul și caporalul erau în completă stare de ebrietate. Șeful Miliției și un Lt. de Securitate ne-a informat apoi că ei se află în com. Aprozi la un caporal acasă unde au continuat cu băutura. Mergând cu mașina acolo, am găsit pe Lt. Vanciu C-tin, împreună cu 2 caporali, toți culcați în pat. Acestea era pe la ora 22. Am invitat pe Lt. Vanciu C-tin și pe cap. Pietraru care se afla cu el ca să meargă la unitate. Menționăm că Lt. Vanciu era atât de beat că nici nu se putea echipa. Mergând în mașină, isbea cu capul când într-o parte când în alta. La unitate n-am discutat prea multe cu el, fiindcă nu se putea, ci l-am trimis acasă să se culce fiindcă locuiește chiar în clădirea GAS-ului. Soția se afla acasă împreună cu 3 copii pe care îi are. Menționăm că Lt. Vanciu are 2 copii care au făcut 4 cl. elementare, iar apoi nu i-a mai dat să învețe mai departe, lucru care este incompatibil cu politica partidului nostru de culturalizare a maselor. În ziua de 30 Sept. a.c. am stat de vorbă atât cu Lt. Vanciu cât și cu caporalul Haita, care au recunoscut greșala ce au făcut-o și și-au luat unele angajamente pentru a lichida cu lipsurile, angajamente care de altfel au mai fost luate fără să se respecte. Lt. Vanciu Constantin se poartă foarte indisciplinat față de comandant, iar anumiți caporali care nu sunt de acord cu el le spune că sunt periușele comandantului. A creat o atmosferă complet nesănătoasă în unitate făcând ca unele cadre să comenteze ordinele șefului, cum este cazul Plot. Velicu, care se enervează și trăneste cu pumnul în ce nîmerește atunci când comandantul îi atrage atenția asupra unor lipșuri. De asemeni practica de a veni în stare de ebrietate este folosită tot mai intens, având ca exemplu pe Lt. Vanciu. Plot. Velicu Nicolae a venit în stare de ebrietate de mai multe ori în unitate și alte cadre. Lt. Vanciu nu poate să le facă observații fiindcă este și el asociat cu ei. Dacă comandantul le-a făcut observație, aceasta a fost privit în mod nesănătos de subalterni, vociferând că nu este apropiat de mase, așa cum este apropiat Lt. Vanciu, adică nu le permite să facă diferite abateri. În concluzie, Lt. Vanciu C-tin a făcut foarte multe abateri, devenind astfel un bețiv, afemeiat, ajungând un descompus moralicește. Ținând cont că a fost ajutat pentru a se îndrepta, fiind mutat disciplinar de la Baia Sprie și de la Jilava, a fost sancționat cu peste 30 zile de arest și totuși mai persistă în greșeli considerăm că nu mai are perspective de a rămâne ofițer în cadrele armatei propunem scoaterea lui din armată ca necorespunzător¹.

A fost trecut în rezervă la 1 noiembrie 1953 prin Ordinul MAI nr. 2397.

Vanciu a mai avut cinci surori și doi frați.

Grade succesive: plutonier-major (1950); sublocotenent (1 dec. 1950); locotenent (15 oct. 1951).

După niciun an de la avansarea la gradul de sublocotenent, Vanciu a fost propus pentru o nouă avansare, în urma unui referat întocmit de conducerea DGP la 4 octombrie 1951 (documentul îi era adresat ministrului adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu):

Direcțiunea Generală a Penitenciarelor analizând munca depusă de numitul în condițiuni destul de grele de la data când i s-a încredințat această sarcină, propune pentru stimularea sa să fie încadrat în grad de Locotenent pe data de 15 Octombrie 1951. (...) În timpul activității sale a dat dovadă că este un tov. cu putere de muncă, corect, bun gospodar, are spirit de inițiativă și orientare justă în rezolvarea sarcinilor ce îi stau în față. Vă rugăm a aproba propunerea noastră, în care scop anexăm alăturat Decizia².

1. Raport din 1 octombrie 1953 asupra anchetei efectuate la Colonia MAI Buciumeni, document semnat de către șeful Secției Cadre din UM 0618 București, căpitanul Ștefan Filimon, locotenentul-major Chiru Topalu și de către locotenentul Constantin Chiriac. AANP, fond Cadre, d.p. nr. V-243, dosar nepaginat.
2. Referatul este semnat de directorul DGP, colonelul Ioan Baci, și directorul Direcției Cadre din DGP, locotenent-colonelul Ștefan Koller. *Ibidem*, dosar nepaginat.

Pedepse : „muștrare scrisă” pentru nerespectarea ordinelor și încălcarea căilor ierarhice – a înaintat o cerere de transfer la Penitenciarul Dorohoi, direct conducerii DGP, fără a-l înștiința și pe directorul Penitenciarului Brașov (iun. 1946) ; „muștrare scrisă” și „avertisment” pentru lipsă de seriozitate în serviciu (iul. 1947) ; 25 de zile de arest la garnizoană pentru diferite abateri disciplinare săvârșite în funcția de comandant al Coloniei de Muncă MAI Baia Sprie (1952).

VÂNĂTORU CORNEL, căpitan.

Activitate profesională : instructor în Secția Politică din DGPCM (11 mart. 1963).

VINTILESCU MIRCEA, angajat civil.

Naționalitatea : română.

Activitate profesională : economist la Serviciul Economic din DGP (1984-1985).

VOCHIN GHEORGHE, locotenent.

Naționalitatea : română.

Activitate profesională : instructor cadre în Serviciul Cadre al DLCM (ian. 1954) ; ofițer în Serviciul Evidență Deținuți din DLCM (aug. 1954).

W

WEINHEIN IOAN, angajat civil (n. 27 iun. 1928, orașul Băicoi, jud. Prahova).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : contabil.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membru UTM din 1947.

Studii civile : Școala Tehnică Administrativă (?-1947).

Activitate profesională : în ultimul an de studii a depus cerere pentru a fi angajat în DGP ca funcționar. În 1952 deținea funcția de contabil I la Serviciul Financiar din DGPCUM¹.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 257.

Z

ZAHARIA PETRE, angajat civil (n. 23 dec. 1909, orașul Babadag, jud. Tulcea).

Naționalitatea : română.

Originea și apartenența socială : țăran sărac.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : funcționar.

Studii civile : 4 clase de liceu.

Stagiu militar : Regimentul 10 Infanterie (1931-1933).

Activitate profesională : Petre Zaharia s-a născut într-o familie numeroasă cu 7 copii, tatăl său fiind de meserie pădurar. În 1930, Petre Zaharia a venit în București și s-a angajat la Fabrica de Ciocolată „Zamfirescu”, unde a lucrat până la încorporarea în armată (1930-1931). După lăsarea la vatră a revenit la casa părintească, ocupându-se cu agricultura (1933-1935). În 1935 s-a întors în București și s-a angajat ca muncitor la un atelier de vulcanizare (1935-1937). La acest atelier a rămas până în 1937, când a intrat ca funcționar la Societatea „Unio Chimică”, unde a lucrat până în februarie 1940. Apoi a fost concentrat la unitatea la care își satisfăcuse serviciul militar. În concentrare a rămas până în mai 1944, în același timp lucrând și la societatea sus-menționată. În perioada 1945 – 1 ianuarie 1951 a muncit ca paznic și funcționar la mai multe întreprinderi din București. La 1 ianuarie 1951 a fost încadrat la Serviciul Contabilitate din DGPCUM în funcția de referent-șef¹.

ZOMER HEDVIGA, angajat civil (n. 18 iul. 1923, mun. București).

Naționalitatea : evreiască.

Originea și apartenența socială : muncitor.

Profesia de bază la încadrarea în MAI : textilistă.

Funcții în organizații politice, de masă și obștești : membră în Sindicatul Îmbrăcămintei din București, str. Izvor (1937-1939); membră în Sindicatul Textil din București, str. Uranus (mai 1941-?); membră în Sindicatul Central MAI (1947); membră în ARLUS, UTM și UFDR (1948); membră PCdR/PCR din 1938 (reînscrisă în 1946); agitatoare de teren la Celula I din Circa 16 a Sectorului II Negru al PCR (1 apr. – 1 dec. 1946); membră în Organizația I de Bază a DGP – Grupa I (1949).

Studii civile : liceul cu diplomă de bacalaureat.

Activitate profesională : în 1935 a intrat ucenică la atelierul de croitorie al Casei de modă „Any” de pe strada Lipscani din București. După doi ani de muncă s-a îmbolnăvit, ceea ce a condus la concedierea sa. În 1937 a cunoscut-o pe Lenuța Georgescu, care a înscris-o în Sindicatul Îmbrăcămintei din str. Izvor. Aici a cunoscut mai mulți membri ai PCdR care în anul următor au introdus-o la rândul-le în mișcarea comunistă clandestină, cotizând și asistând regulat la mai multe ședințe de celulă.

1. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 265.

Într-o autobiografie dată în 1949, Hedviga spunea :

De 1 Mai 1939 am parcurs cu tov. Klar Robert (Str. Vlad Județ Nr. 92 prin Dudești) tot cartierul Parcul Radorin acoperindu-i gardurile și zidurile cu lozinci scrise cu cărbuni și cretă. Am fost o entuziastă agitatoare politică, stârnind discuții oriunde m-am aflat. Din ilegalitate mă mai cunosc Tovarășii : Tullia Herescu, Str. Robert de Fleurs Nr. 18, Saul Avădanei din CC-PMR Secția Cadre, Lazăr Iacob, Str. General Anghelescu Nr. 74¹.

După o perioadă de șomaj, Hedviga s-a angajat la 3 martie 1939 ca țesătoare la Atelierul de țesătorie „Lola Weisberg” din București, unde a lucrat până la închiderea atelierului în mai 1941. La scurtă vreme de la internarea tatălui său în Lagărul de internați politici de la Târgu-Jiu, în august 1941, Hedviga s-a angajat la Atelierul de țesătorie „M.E. Glass” din București, deținut de niște proprietari germani. În acest atelier (care se afla pe str. Uranus, nr. 9A) Hedviga a lucrat în condiții grele și umilitoare din cauza naționalității sale.

În aceeași autobiografie, Hedviga povestea care erau condițiile de muncă din acest atelier :

Patronii mă obligau să lucrez câte 16 ore pe zi și chiar duminicile și sărbătorile, din care cauză am pierdut legătura cu PCR dar zilnic duceam o înflăcărată propagandă comunistă în atelier, popularizând ideile marxist-leniniste și înfăptuirile oamenilor Sovietici. Mă cunoaște tot sindicatul textil. 23 August m-a găsit la acei patroni epuizată fizicește. Vestea morții tatălui meu ne-a dezorientat. La 1 Septembrie 1944 m-am reînscris în sindicatul textil cerând o delegație pentru a-mi obține drepturile bănești de la suszișii patroni ca să îmi refac sănătatea. A fost delegat Paul Wasserman, care m-a purtat pe drumuri determinându-mă prin procedee josnice să-mi iscălesc demisia devenind salariața lui, căci și el era patron. Nemaiputându-i suporta exploatarea, dânsul m-a concediat fără preaviz, dar mai târziu a fost eliminat și el din sindicat după ce fusese mai întâi Președintele secției manuale din sindicatul textil ce lucra doar pentru bursa neagră².

La 1 octombrie 1944 s-a redeschis Atelierul de țesătorie „Lola Weisberg”, iar Hedviga a fost reangajată, însă pe un salariu mult mai mic decât cel pe care-l avusese cu câțiva ani în urmă. Aici a lucrat până la închiderea lui definitivă la sfârșitul lunii noiembrie 1946. Rămasă șomeră, a solicitat un post la MAI, instituție care i-a aprobat actele la data de 20 decembrie 1946.

Potrivit unei fișe de evidență întocmite de către Secția Cadre a CC al PMR pe numele fostei ilegaliste Zomer Hedviga, titulara completa cu stilou roșu „meritele” sale în sprijinul partidului și mișcării muncitorești :

În anul 1938 fiind membră a Sindicatului îmbrăcăminte am cunoscut mai multe tov. (care în 1939 au plecat în URSS) și care m-au introdus ca activistă pentru Ajutorul Roșu, unde am fost dată în celula tov. Secretar Haim Ițic și am ajutat și declamat la ceaiuri și am scris lozinci în 1 V 1939.

În aceeași fișă tip, la rubrica „în ce localități și în ce ani (de când și până când)” a depus muncă în sprijinul mișcării comuniste, Hedviga preciza că a activat doar în perioada 1938-1940, deoarece în 1940, din cauza unor percheziții domiciliare și a urmăririi sale de către un agent al Siguranței din Prefectura Poliției Capitalei (Petre Vlădescu), a fost nevoită să pună capăt legăturii cu partidul. De asemenea, Hedviga mai preciza că un alt motiv

1. Autobiografie dată în 1949 de Hedviga Zomer. ANIC, fond 45, dosar nr. 241, f. 27.

2. *Ibidem*. f. 28.

pentru care nu a reluat legăturile cu partidul a fost internarea tatălui ei în 1941 în Lagărul de internați politici de la Târgu-Jiu, ea rămânând capul familiei (cea mai mare dintre cei 4 frați)¹. Tatăl său a murit în 1944, în Lagărul de la Vapniarka.

Tovarășii din Sindicatul Îmbrăcămintei alături de care a activat au fost Lenuța Georgescu, Ițic Haim și Saul Avădanei, iar legăturile cu Ajutorul Roșu au fost menținute prin T. Herescu, Robert Klar și Lazăr Iacob².

După cum am arătat mai sus, la 20 decembrie 1946 a fost încadrată ca impiegată stagiară în DGP, ulterior fiind avansată la Biroul Pensii din cadrul Serviciului Cadre al DGP (1949). În 1952 o regăsim în funcția de referentă principală la Serviciul Contabilitate din DGPCUM. În 1952, în ciuda biografiei sale de ilegalistă în mișcarea comunistă, șefii săi o trecuseră pe un tabel cu „propunerile de scoatere a unor elemente din Serv. Contabilității și Planificare DGSS, D. Gen. Penitenciare, CTP și Cdt. ALA în măsura înlocuirii lor cu alte cadre noi”. În dreptul numelui ei era făcută o scurtă caracterizare, precizându-se motivul pentru care trebuia îndepărtată din MAI:

Tov. provine dintr-un mediu muncitoresc. Între anii 1940-1944 a avut legături cu tov. din mișcarea muncitorească și a activat în Ajutorul Roșu. Doi unchi ai ei sunt plecați în Statul Israel și o mătușe în America de mai mulți ani, iar un frate tot în Statul Israel, este plecat din 1949. Din cauza suferințelor ce a avut în timpul războiului, s-a îmbolnăvit și a rămas cu infirmitatea de auz (aude cu aparat special). Este extrem de nervoasă și suferă de mania persecuției, în oricine vede dușmanii ei insultând chiar forurile superioare. A fost propusă de Comisia Medicală pt. clasare³.

În 1952, Hedviga locuia în municipiul București într-o cameră dintr-o casă „rechiziționată” de pe str. Aurel Vlaicu, nr. 24.

-
1. Lenin Zomer era concentrat la muncă obligatorie, Carol Zomer era ucenic la croitoria unui patron aspru din cauza căruia s-a îmbolnăvit și a murit în noiembrie 1942, iar Roza Zomer, care era mai mică cu 8 ani decât Hedviga, lucra în gospodăria părintească din str. General Stan Poteraș, nr. 64, ocupându-se cu treburile curente.
 2. Fișa nr. 15100 de evidență a ilegalistilor întocmită de Secția Cadre a CC al PMR pe numele Hedvigăi Zomer la 14 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122374, fv. 57.
 3. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică (dosare-anexă), dosar nr. 62/1952, vol. I, f. 147.

ANEXE

Anexa 1

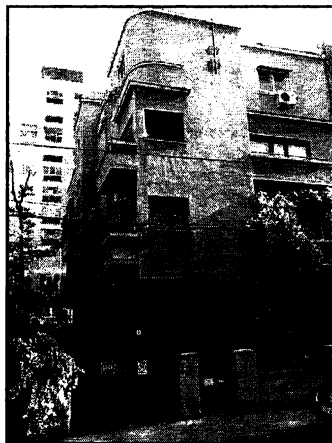

Baci Tudor Ioan, colonel (n. 20 febr. 1913, orașul Corabia, jud. Olt – d. 31 oct. 1994, mun. București), șef al DGP (19 sept. 1949 – ian. 1951), șef al DGPCUM (ian. 1951 – sept. 1952), șef al Serviciului Penitenciare din MAI (oct. 1952 – oct. 1953) și șef al DIP – UM 0618 București (oct. 1953 – 15 apr. 1954). Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 157 din 4 mai 1971, tovarășului Ioan T. Baci, director în Ministerul Învățământului, i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a III-a, pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului”¹. În ianuarie 1952, colonelul Ioan T. Baci locuia în București pe str. Pictor Iscovescu nr. 44², iar în aprilie 1978 – pe str. Alecu Russo nr. 21, et. 2, ap. 5, beneficiind de o pensie din bugetul asigurărilor sociale de 3.328 lei³ (fotografia domiciliului din str. Alecu Russo a fost realizată în 2011). Totodată, în anul 1952, pe str. Alecu Russo la numărul 21 au locuit: maiorul de Securitate Vasile C. Negrea, șef de Serviciu în Direcția

1. Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 218/1971, f. 15.
2. Fișa nr. 15081 de evidență a ilegalităților întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de Ioan T. Baci la 15 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122278, fv. 15.
3. Decretul Prezidențial nr. 83 din 10 aprilie 1978 privind majorarea unor pensii. ANIC, fond Decrete prezidențiale, dosar nr. 108/1978, fv. 123.

Anchete penale a DGSS¹ (în anii '60, generalul-locotenent de Securitate Vasile C. Negrea a deținut funcțiile de adjunct și prim-adjunct al ministrului Afacerilor Interne) și Flerea Gheorghe (n. 19 nov. 1913, com. Cățunul, jud. Dâmbovița), procuror la Parchetul General al RPR. La aceeași adresă din str. Alecu Russo nr. 21, în 2011 locuia colonelul (r) Baciș I. Ioan (n. 10 mai 1926, com. Provița, jud. Prahova), secretar al Comisiei de Partid a Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor din MAI (aug. 1961, 13 iul. 1963); președinte al Colegiului de Partid din Consiliul politic al Trupelor MAI (aug. 1967); ofițer superior de Securitate pe linie de cadre și învățământ în Direcția Cadre și Învățământ – UM 0643 din DIE – UM 0920 (anii '70).

Anexa 2

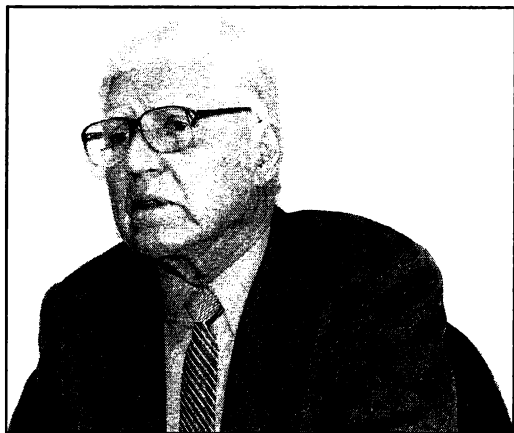
Bădică Mihai Ilie în uniformă de general-maior (anii '70) și blocul în care a locuit în anii '70-'80 – București, sectorul 1, str. Aviator Iliescu nr. 4 – zona Piața Dorobanți (2010).

Bădică Mihai Ilie în uniformă de general-maior (anii '80) și ceremonie desfășurată în anii '70 la Palatul Consiliului de Stat din București cu ocazia conferirii unor distincții (în imagine : Mihai Ilie Bădică, Emil Bodnăraș și Ion Popescu-Puțuri).

1. Fișa nr. 18885 de evidență a ilegaliștilor întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de Vasile C. Negrea la 25 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122338, fv.38.

Anexa 3

20 ianuarie 2010. Huzlău Gheorghe Ștefan la vechiul sediu al IICCMER din București, sectorul 2, str. General David Praporgescu nr. 33.

M. R. A. - PENSII		
Nr. mandat	Lună/An	Total de plată (1+2+3)
502453	12. 2009	2405
Drepturi lună curentă		2. Obligații lună curentă
Ind. de	2243	Retineri
Agea 44	102	CASS
Agea 341		Impozit
Agea	148	199
DL 118		
Ind. invalid. I		
HUZLAU GH STEFAN		
Ind. SECTORUL 2	Of. p.	73337
BUCUREȘTI		
3. Drepturi restante		
Pensie	Aj. anual veteran	111
Alte drepturi		
Total		111
1241224400081		
CUPON MANDAT PLATA PENSIE		

Talonul de pensie al colonelului în rezervă Huzlău Gheorghe Ștefan (în luna decembrie 2009 primea o pensie de 2.405 lei – circa 600 de euro) și Legitimția de veteran de război emisă în 2005 de Filiala Sectorului 2 din București a Asociației Veteranilor de Război din Ministerul Administrației și Internelor (pe verso se menționa că Huzlău a participat la război în calitate de premilitar).

Anexa 4

Sloboda Gheorghe Ioan, locotenent-colonel (n. 15 dec. 1917, com. Pădureni, jud. Timiș – d. 1972, mun. București), șef al DLCM – formațiunea 0951 București (1 oct. 1952 – 1 sept. 1954) și șef al DPLC – formațiunea 0951 București (1 sept. 1954 – 25 aug. 1955). Fotografia provine din dosarul de urmărire întocmit de organele Siguranței interbelice¹. În ianuarie 1934, minorul UTdC-ist Ioan Sloboda a fost arestat de Siguranța timișoreană și ulterior, în octombrie 1934, a fost condamnat de Consiliul de Război al Diviziei I Infanterie Timișoara la 2 ani închisoare, 5.000 de lei amendă și 3 ani interdicție corecțională (interzicerea dreptului de a fi ales și de a ocupa o funcție publică) pentru propagandă comunistă (a participat la împrăștierea unor manifeste comuniste în Timișoara).

Anexa 5

Nemeș I. Iosif, angajat civil, d.p. nr. 730 (n. 28 ian. 1911, com. Ditrău, jud. Harghita – d. 1986), director al Penitenciarului Oradea Mare (1 apr. 1945 – 1 febr. 1949); inspector-șef al Serviciului inspecții din DGP (1 febr. 1949 – 1 oct. 1950); director adjunct la Ferma „30 Decembrie” a CC al PMR (nov. 1950 – 1951) și controlor la Sectorul de Control al CC al PMR (dec. 1951 – 1952). La începutul anilor '50 locuia în București, pe str. Aviator Iliescu nr. 20². A fost implicat în procesul de reeducare prin tortură a deținuților politici inițiat de Securitate la Penitenciarul Suceava în 1949. Fotografia provine din dosarul de urmărire întocmit de organele Siguranței interbelice³. În anii '30 a participat la organizarea unor celule comuniste în localitățile Beiuș și Finiș, a convocat și ținut mai multe întâlniri clandestine și a participat la răspândirea unor manifeste și broșuri comuniste. Într-o caracterizare din 1941 întocmită de Poliția din Beiuș se specifica faptul că Nemeș este un „comunist fanatic, bun propagandist, încrezător

1. ANIC, fond 95, dosar nr. 26968/23904.

2. Fișa de ilegalist nr. 15260 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de Iosif Nemeș la 5 decembrie 1951. ANIC, fond 95, dosar nr. 122338, fv. 59.

3. *Ibidem*, dosar nr. 77818.

în posibilitățile sale de organizator, capabil de a pune la cale acte de sabotaj și de teroare”. În ziua de 8 septembrie 1941 a fost condamnat de Curtea Marțială a Corpului 6 Armată Timișoara la 10 ani de muncă silnică pentru „crimă de primejduire a existenței și intereselor statului”. A fost eliberat la 1 septembrie 1944 din Penitenciarul Mărgineni ca urmare a decretului de amnistiere din 24 august 1944.

Anexa 6

Voicu M. Daciu, angajat civil (n. 1900, orașul Silistra, Bulgaria – d. 26 oct. 1952), șef al DGP (25 nov. 1948 – aug. 1949). Pentru că suferea grav de inimă, în vara anului 1949 a fost scos din munca profesională, fiind transferat ca activist la Comisia Controlului de Partid de pe lângă CC al PMR (aug. 1949 – oct. 1952). La data decesului locuia împreună cu soția sa (Voicu Ecaterina) în București, pe str. Pictor Rosenthal nr. 18. Fotografia provine din dosarul de urmărire întocmit de organele Siguranței interbelice¹. În 1932, funcționarul poștal Voicu M. Daciu de la Poșta Centrală din București a fost condamnat la 1 an și 6 luni închisoare pentru infracțiuni contra liniștii publice (a răspândit manifeste, broșuri și reviste cu caracter comunist). După trei ani a mai primit două condamnări: trei ani închisoare pentru că a înființat o tipografie ilegală pentru a tipări materiale de propagandă comunistă (pedeapsă aplicată în iulie 1935 de Tribunalul Ilfov) și 14 zile închisoare corecțională, pedeapsă aplicată de Curtea cu Jurați Ilfov, pentru sustragere și divulgare de corespondență poștală (noiembrie 1935).

1. ANIC, fond 95, dosar nr. 14873/2587.

Anexa 7

Revista MAI *Pentru Patrie*, nr. 1/1951. Gheorghe Stoica (în stânga imaginii), membru supleant al CC al PMR și prim-secretar al Comitetului Orășenesc București al PMR, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie (în centrul imaginii), membru al CC al PMR, director general al DGSP și adjunct al ministrului Afacerilor Interne, și generalul-maior Mihail Burcă (în dreapta imaginii), șef al Direcției Generale Politice din MAI, trecând în revistă o unitate militară din Trupele MAI, care a cucerit „Drapelul Roșu” al Organizației UTM din Trupele MAI. Distincția fusese acordată „pentru succesele importante dobândite în munca de pregătire politică și profesională”.

Generalul-locotenent Gheorghe Pintilie, pe numele adevărat **Pantelei Bondarenko**, alias „**Pantiușa**” (n. 9 nov. 1902, Tiraspol – d. 11 aug. 1985, mun. București), director general al DGSP/DGSS (28 aug. 1948 – sept. 1952); loțiitor al ministrului Securității Statului (oct. 1952 – oct. 1953); adjunct/loțiitor al ministrului Afacerilor Interne (14 sept. 1949 – sept. 1952 și oct. 1953 – 18 ian. 1963); președinte al Comisiei MAI însărcinată cu internările în coloniile de muncă (25 aug. 1952 – ?). Această comisie, din care mai făceau parte o serie de ofițeri superiori de Securitate și Miliție, decidea care erau persoanele ce urmau a fi internate administrativ în coloniile de muncă. Mii de cetățeni au fost internați în mod ilegal, fără a avea o sentință de condamnare, în unitățile și coloniile de muncă ale MAI; ministru adjunct al MSS (nov. 1952 – oct. 1953).

DOCUMENT ACORDAT DE ÎNTR-UN

Nr. 4555

din 18.01.1963

SECRET

INTRAR. Nr. PK.01011

Data 18.01.1963

NESECRET

18.01.2007

C A S P O I

ROMANIA - MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

- DOV. NR. 100. MAURER -

În urma Consiliului de Ministri, după aprobare, desărcinarea din funcția de adjunct al ministrului Afacerilor Interne a tovarășului General - locotenent PINTILIE GHEORGHE și trecerea sa în rezervă cu acordarea unei pensii speciale.

Pac această propunere bazat pe faptul că este un tovarăș în vîrstă (are 60 ani) și bolnav care nu se mai deplasează în teren sau se deplasează foarte greu în unitățile de care răspunde, din care cauză munca suferă și aceste unități sînt lipsite de ajutorul concret și nemulțumit în activitatea lor. De asemenea n-a participat la nici o ședință de analiză și nu a controlat sectoarele de care răspunde.

Nu mai are răbdarea necesară în munca cu oamenii ceea ce se reflectează în sens negativ asupra muncii. De asemenea în ultimii doi ani este foarte mult frămîntat și nemulțumit de faptul că i-au fost luate de sub conducerea sa sectoarele informativ-operative și i-au fost date sectoarele de muncă administrativă.

Deși i-am atras atenția de nenumărate ori să lichideze pe lauda, violu de care este stăpînit, n-a vrut să primească ajutorul dat, continuînd să se îmbete, fapt care a dus la compromiterea sa.

În ședințele de colegiu ale ministerului, unde s-a analizat munca D.G.P.C.M., a Direcției Spate și Direcției Financiare, de care răspunde, n-au constatat lipsuri serioase și în cuvîntul său la discuții a avut o atitudine necorespunzătoare, fapt pentru care am fost nevoit la concluzii să-l combat și să-i atrag serios atenția în ceea ce privește îmbunătățirea muncii în acest sector de activitate.

Ținînd seama și de faptul că este depășit de problemele care le ridică sectoarele de care răspunde, devenim o irind în discutarea lor, rog să aproba propunerile făcute.

MINISTRU AL AFACERILOR INTERNE
general - colonel

Alexandru Drăghici

18 ianuarie 1963. Adresă a ministrului Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici, către președintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Ion Maurer, prin care solicita plenului Consiliului aprobarea pentru desărcinarea generalului-locotenent Gheorghe Pintilie din funcția de ministru adjunct al Afacerilor Interne și trecerea sa în rezervă cu acordarea unei pensii speciale. În acest document inedit care însoțește HCM nr. 8 din 18 ianuarie 1963

(prin care Gheorghe Pintilie a fost desărcinat din funcție și trecut în rezervă) se face referire la problemele cu alcoolul ale înaltului oficial MAI, dar și la rezultatele slabe obținute în muncă din cauza vârstei înaintate (în ultimii ani de activitate, lui Pintilie i se retrăseseră atribuțiile de coordonare a muncii de Securitate, repartizându-i-se coordonarea unor sectoare de mai mică importanță în cadrul structurii de conducere a MAI: DGPCM, Direcția Spate, Direcția financiară etc.). La 19 ianuarie 1963, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie a fost desărcinat din funcția de adjunct al ministrului Afacerilor Interne și trecut în rezervă în conformitate cu art. 46, aliniatul „a” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate aprobat prin HCM nr. 712/1960¹.

1. HCM nr. 8 din 18 ianuarie 1963, privind desărcinarea din funcția de adjunct al ministrului Afacerilor Interne a tovarășului general-locotenent Pintilie Gheorghe și trecerea sa în rezervă. Arhiva Guvernului României, fond Hotărâri ale Consiliului de Miniștri, dosar HCM nr. 8/1963.

2009. Mormântul părăsit și piatra tombală a fostului general-locotenent Gheorghe Pintilie din Cimitirul Militar Ghencea. Mormântul se află într-un loc marginal al cimitirului, ceea ce denotă faptul că la data decesului el se afla în dizgrația conducerii de partid (mormintele generalilor sunt amplasate în jurul aleii centrale care străbate cimitirul). Pe toată durata regimului comunist, Gheorghe Pintilie a locuit în București pe o stradă din apropierea Căii Dorobanților : str. Dr. Grigore Mora nr. 24 (fotografia vilei a fost realizată în 2010). Pe aceeași stradă, însă la numărul 22, au locuit în anii '50 foștii interbrigandiști Leonte Tismăneanu (etajul 1) și Grigore Kotovschi (parter)¹.

1. Vezi interviul „Ioana Constantin, fiica adoptivă a lui Gheorghe Pintilie, primul director general al Securității, despre schimbarea «iubiților fii ai poporului» în «torționarii neamului românesc»”, în volumul Lavinia Betea, *Povești din Cartierul Primăverii*, Curtea Veche, București, 2010, p. 160. Fișa de evidență nr. 18053 a ilegalistului Grigore Kotovschi întocmită de Secția Cadre a CC al PMR la 11 decembrie 1953. ANIC, fond 95, dosar nr. 122324, fv. 90.

Anexa 8

Mihăescu Gheorghe Florea, locotenent-colonel (n. 14 sept. 1924, satul Zvorșca, com. Amărăștii de Sus, jud. Dolj – d. 1974), responsabil al Biroului Evidență la Colonia de Muncă nr. 2 Poarta Albă (12 iun. 1950 – 1 iul. 1951); locuitor comandant (1 iul. – 1 nov. 1951) și comandant la Colonia de Muncă Valea Neagră – Peninsula (1 nov. 1951 – apr. 1952); director al Gospodăriei Agricole de Stat MAI „23 August” Chilia Veche și șef al Centrului de Coordonare a coloniilor de muncă din Delta Dunării (Chilia Veche, Tătaru și Periprava) cu sediul la Chilia Veche (mai 1952 – oct. 1954); inspector la Serviciul Inspecții din DPLC (oct. 1954 – mart. 1955); șef serviciu și comandant cu delegație la Colonia de Muncă Dăeni/formațiunea 0957 (mart. 1955 – 2 ian. 1956); director al Gospodăriei Agricole de Stat „23 August” Chilia Veche (2 ian. 1956 – 1 nov. 1959 și ian. 1960 – 1 ian. 1966); șef al Secției „Periș” din Penitenciarul Văcărești (15 dec. 1959 – ian. 1960); comandant al Coloniei de Muncă Chilia Veche/formațiunea 0600 (mart. 1966 – 1 aug. 1967); șef al Serviciului Inspecții din DGP (1 aug. 1967 – 1968). Este înmormântat la Cimitirul Militar Ghencea din București.

Anexa 9

13 februarie 2011. În această clădire din București, sectorul 2, str. Caimatei nr. 10, a funcționat în perioada 1952-1954, Serviciul Reeducări Minori din MAI/Serviciul Colonii Minori din MAI/Serviciul Colonii de Muncă și Educarea Minorilor din MAI. În zilele noastre, clădirea adăpostește sediul a cinci firme particulare.

Anexa 10

2010. În această clădire din București, str. Gabriel Péri nr. 7 (astăzi str. Georges Clemenceau) a funcționat în perioada 1950-1951 Direcția Unităților de Muncă din MAI, iar între 1951 și 1952, după fuzionarea acestei structuri cu DGP, Direcția Unităților de Muncă din DGPCUM.

Anexa 11

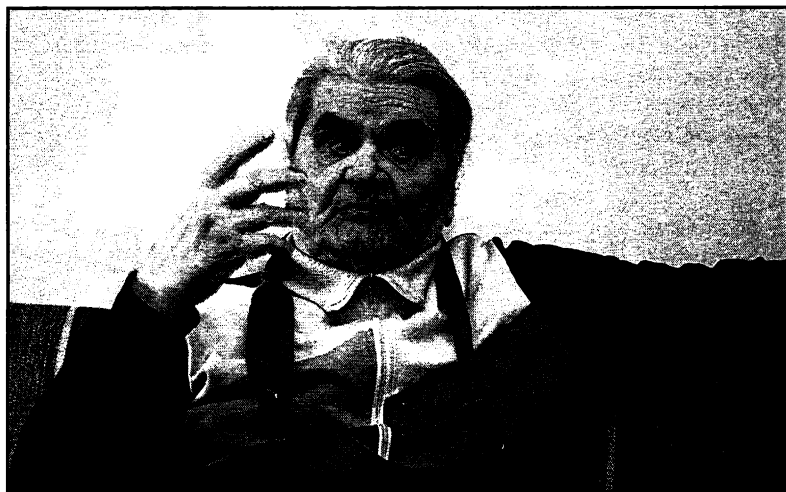

Știrbu Grigore Aurel (n. 21 sept. 1921, satul Bodia, com. Buciumi, jud. Sălaj), loțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Văcărești (1 nov. 1960 – 30 nov. 1963). A fost trecut în rezervă cu gradul de maior la 30 noiembrie 1963 prin Ordinul MAI nr. 3110. În toamna anului 1992 a fost ales deputat de Hunedoara în Camera Deputaților din partea Frontului Democrat al Salvării Naționale/Partidul Democrației Sociale din România¹ (27 sept. 1992 – 3 nov. 1996).

1. Pentru detalii, vezi Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbăș, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Polirom, Iași, 2009, pp. 441-443.

Anexa 12

Crăciun N. Gheorghe (fotografia de sus) : în mijlocul cadrelor militare din Grupul Operativ Aiud și din administrația Penitenciarului Aiud/formațiunea 0622 Aiud (anii '60) ; fotografia de jos : pe canapeaua sa din modestul apartament bucureștean în care a locuit până la deces (2001)¹.

1. Cele două fotografii ne-au fost puse la dispoziție de către domnul Victor Stroe din arhiva personală, *Jurnalul Național*, căruia îi mulțumim pentru amabilitate.

Anexa 13

MINISTERUL DE INTERNE DIRECTIA PENITENCIARELOR Serviciul cadre si învățământ Nr. S/ <u>11.152</u> din <u>18.01</u> 1986	SECRET DE SERVICIU Exemplar nr. <u>3</u>
Către, CENTRUL MILITAR <u>40.7.1.1.1.1.</u>	
La nr. <u>4181/1986</u> slăturez va trimitem dosarul cu documentele de evidență aparținând <u>LT. MAJ. REZ. SAVIN VASILE MIHAI</u> .	
Dosarul se compune din foaia de serviciu și fișa alfabetică de serviciu, urmînd ca autobiografia sa fie depusă direct de cel în cauză odată cu prezentarea la centrul militar.	
Rugăm să fie luat în evidență cu gradul de <u>LT. MAJ. REZ.</u> specialitatea militară nr. <u>167</u> pentru grupe de evidență a Ministerului de Interne și o i se elibereze livret militar.	
ȘEFUL SERVICIULUI Major <u>[Signature]</u> Vasile Vasile	OFITER SPECIALIST I., Lt. colonel <u>[Signature]</u> Oncete Dumitru

18 ianuarie 1986. Adresă a Serviciului Cadre și Învățământ din DGP către Centrul Militar al Județului Iași prin care se expedia dosarul de rezervist al locotenentului-major (r) Savin Vasile Mihai, fost locțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Iași (15 sept. 1982 - 5 febr. 1985). Acesta fusese trecut direct în retragere cu drept de pensie pentru pierderea capacității de muncă la 5 februarie 1985 - Ordinul MI nr. II/01049 (în anii '70-80, specialitatea militară a ofițerilor din arma penitenciare purta numărul/indicativul 167). După trecerea în rezervă/retragere a unui militar, o copie a dosarului personal profesional alcătuită din câteva documente esențiale (foaia de serviciu, referatul de cadre, fișa alfabetică de serviciu, fotografii etc.) era trimisă de către Serviciul Cadre și Învățământ din DGP la comisariatul militar din zona în care domiciliul respectiv. Această procedură standard urmărea luarea în evidență și eliberarea livretului militar cu gradul cu care fusese trecut în rezervă/retragere militarul. Procedura a funcționat în toată perioada 1948-1989, fiind valabilă pentru toate structurile din MI (Securitate, Miliție, Pompieri etc.).

Anexa 14

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
PENITENCIARUL BACĂU

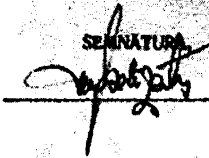
ANGAJAMENT

Subsemnatul BOTEZATU N. VIRGILIU
născut la, ziua 29 luna IANUARIE anul 1932 comuna (oraș) ROMAN
județul MEHANT.

Întrind în serviciul Ministerului Afacerilor Interne îmi dau angajamentul să respect și să îndeplinesc întocmai prevederile regulamentului de ordine interioară al angajaților civili din Ministerul Afacerilor Interne.

Mă angajez să păstrez cu strictețe secretele profesionale și de stat pe care le voi cunoaște în procesul muncii și să nu divulg sub nici o formă acțiunile întreprinse de organele Ministerului Afacerilor Interne.

Am la cunoștință că pentru încălcarea acestui angajament voi fi tras la răspundere conform legilor Republicii Socialiste România.

SEMNATURA

În fața mea, secretar

29.01.1970

5 iunie 1970. Angajament semnat de către angajatul civil Botezatu N. Virgiliu din Penitenciarul Bacău.

Anexa 15

MINISTERUL DE INTERNE

ANGAJAMENT

Subsemnatul Teodosiu Grațian
 născut în 1929 județul Arad
 la data de 17.02.1929 fiul lui Păstor
 și al Andolina salariat la Ministerul de Interne
 în funcția de desp. contabil principal cu domiciliul în Arad
 strada Unirii nr. 249 județul Arad

Am fost informat de specificul activității pe care urmează să o desfășor la locul de muncă și am luat cunoștință de dispozițiile legale cu privire la apărarea secretului de stat și la modul de stabilire a relațiilor cu străinii.

Mă angajez să păstrez cu strictețe secretul de stat și de serviciu, să respect întocmai normele legale cu privire la evidența, manipularea și păstrarea informațiilor, datelor și documentelor secrete de stat ce mi-au fost încredințate.

De asemenea, mă angajez să respect normele privind relațiile cu organizațiile străine precum și să informez, în termenul legal, pe șeful meu ierarhic despre toate rezultatele din relațiile cu acestea.

Am conștient că în cazul când nu respect dispozițiile legale privind apărarea secretului de stat și stabilirea de relații cu străinii, voi răspunde, potrivit legii, administrativ și penal material, dar și penal material de încălcarea faptelor.

Semnat

24 decembrie 1984. Angajament semnat de către angajatul civil Teodosiu Victor Grațian la data la care a fost încadrat în MI ca angajat civil.

Anexa 16

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

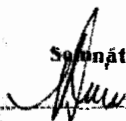
JURĂMÎNT

Eu **DINU Marin, NICULAE** -- Director
 Întreprinderii de confecții și covoare TÂRȘOR.

Jur să servesc cu devotament Republica Socialistă România, poporul român, să pun întreaga mea capacitate de muncă în slujba îndeplinirii politicii interne și externe a partidului și statului, să aduc la îndeplinire, cu întreaga răspundere, atribuțiile care îmi sînt încredințate, să acționez neclintit pentru întărirea și dezvoltarea orînduirii noastre socialiste, pentru apararea patriei, a suveranității, independenței și integrității țării.

Jur să respect Constituția Republicii Socialiste România și legile țării, să păstrez cu strictețe secretul de stat, să apăr proprietatea socialistă, să acționez potrivit principiilor democratismului socialist, ale eticii și echității socialiste.

Semnătura,

29.04.75.
 Acest jurămint a fost depus în fața noastră, astăzi.

Adjunct al Ministrului
 Gheorghe Dănescu

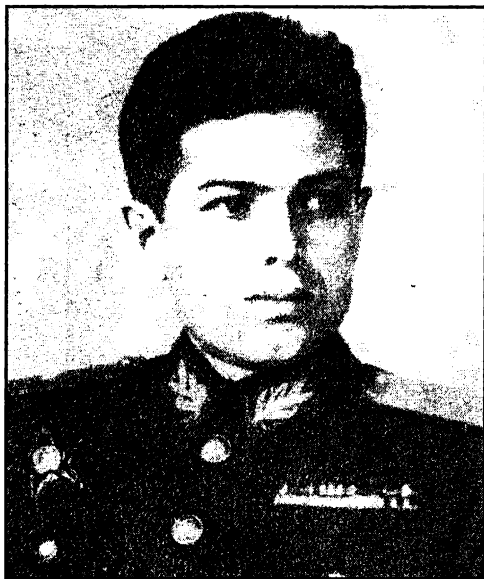
29 aprilie 1975. Jurământ depus de către angajatul civil Dinu Marin Niculae, director al Întreprinderii de Confecții și Covoare Târgșor din DGP, în prezența adjunctului ministrului de Interne, generalul-locotenent Alexandru Dănescu (vezi Legea nr. 1 din 18 martie 1975 cu privire la depunerea jurământului de credință și devotament față de Republica Socialistă România).

Anexa 17

Boico R. Mihail, general-maior (n. 26 mart. 1912, com. Frasin, jud. Suceava – d. 10 apr. 1972), locțiitor politic și șef al Direcției politice din Comandamentul Trupelor de Grăniceri din MAI (nov. 1949); comandant al Trupelor de Grăniceri (30 dec. 1950 – 10 iul. 1952); adjunct al ministrului Forțelor Armate (apr. 1964 – febr. 1972). Prin Decretul nr. 363 din 21 iulie 1970, tovarășului Mihail Boico din București, str. Muzeul Zambaccian nr. 14, sectorul 1, i s-a acordat o pensie de 3.500 de lei lunar începând cu data de 1 iulie 1970¹.

Anexa 18

Bulan Ștefan Iacob, general-maior (n. 6 oct. 1912, Chișinău, Republica Moldova – d. 1990, mun. București), locțiitor politic al Trupelor de Grăniceri (apr. 1951 – 11 iun. 1952); comandant al Academiei Militaro-Politice „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București (11 iun. 1952 – ?).

1. Decretul nr. 363 din 21 iulie 1970 privind acordarea unei pensii tovarășului Mihail Boico. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 495/1970, f. 1.

Anexa 19

Burcă Gheorghe Mihail, general-colonel (n. 25 apr. 1914, com. Mogoșești, jud. Iași – d. 1994, mun. București), șef al Direcției pentru Educație, Cultură și Propagandă din Secretariatul General pentru Trupe din MAI (18 febr. 1948); șef al Direcției Generale Politice din MAI (febr., 31 dec. 1949); ministru adjunct al Afacerilor Interne (30 dec. 1950 – oct. 1953); locțiitor al comandantului Regiunii a 2-a Militare (oct. – 30 dec. 1953); comandant al Forțelor Aeriene Militare și prim locțiitor al comandantului Apărării Antiaeriene a Teritoriului (1957-?); adjunct al ministrului Forțelor Armate (apr. 1964 – 25 febr. 1972); președinte al Consiliului Central al Crucii Roșii (mart. 1972 – oct. 1975); membru supleant (1958 – 25 iun. 1960) și membru al CC al PMR/PCR (25 iun. 1960 – 23 nov. 1979). Mormintele fraților Constantin și Mihail Burcă se găsesc la Cimitirul Militar „Ghencea” din București.

Anexa 20

Constantinescu D. Dumitru, general-locotenent (n. 16 mai 1913, com. Fălcoiu/Fărcăeni, jud. Olt – d. 27 ian. 2011, mun. București), locțiitor politic și șef al Secției politice a Comandamentului Trupelor MAI (? – 1 ian. 1951); șef al Școlii de Educatori (ofițeri politici) MAI nr. 2 din Oradea (1 ian. 1951 – 10 iul. 1952); comandant al Trupelor de Securitate (10 iul. – sept. 1952); șef de Stat-Major al DTGO (sept. 1952 – ?); șef al Statului-Major din DTG (ian. 1954, 2 oct. 1956); șef de Stat-Major al Comandamentului Trupelor de Grăniceri și Securitate (dec. 1959); comandant al Trupelor MAI (12 nov. 1960); adjunct al ministrului Afacerilor Interne (oct. 1963, sept. 1964, 1 dec. 1967, mart. 1968); membru în Colegiul MAI (28 mart. 1968 – ?).

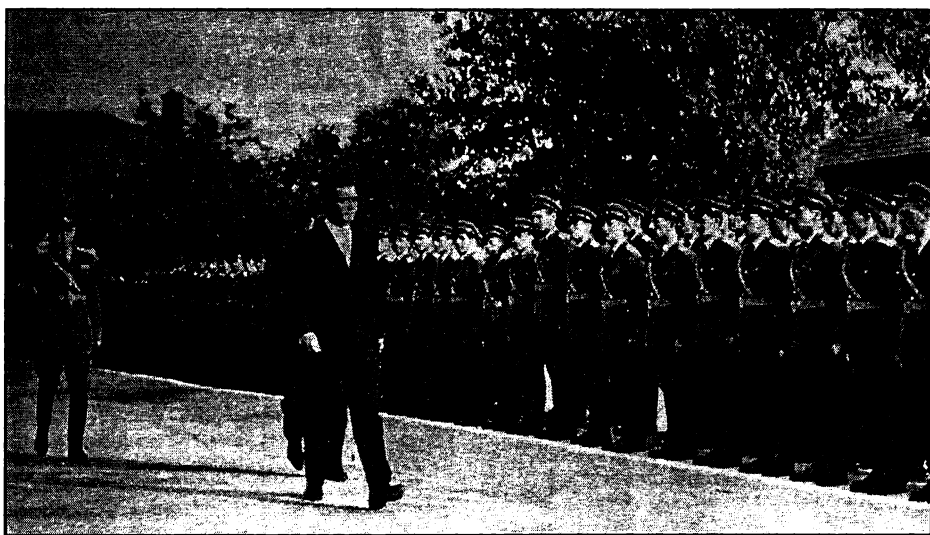

Anexa 21

Revista MAI *Pentru Patrie*, nr. 3/1951. Festivitatea deschiderii cursurilor Școlii de Educatori (Ofițeri Politici) MAI nr. 2 din Oradea. În cadrul ceremoniei au mai luat cuvântul generalul-maior Mihail Burcă, ministru adjunct al Afacerilor Interne, și generalul-maior Alexandru Drăghici, membru al CC al PMR, șef al Direcției politice și ministru adjunct al Afacerilor Interne.

Anexa 22

Revista MAI *Pentru Patrie*, nr. 9/1965. Festivitatea înălțării în grad a promoției 1965 a unei Școli militare de ofițeri activi de Miliție. La ceremonie au luat cuvântul ministrul Afacerilor Interne, Onescu Cornel, și adjunctul ministrului Afacerilor Interne și director general al DGM, generalul-locotenent Stelian Staicu.

Anexa 23

Șerban I. Dumitru, general-maior (n. 2 ian. 1928, satul Crețești, com. Vidra, jud. Ilfov), șef al Secției Cadre din Direcția politică a DGM (6 iun. 1952 – mai 1955); șef al Secției 15 Miliție din București (mai 1955 – 1958); șef al Serviciului I din Direcția economică a DGM (1958-1960); locțiitor (1960-1961) și șef al Direcției Cercetări penale din DGM (1961 – febr. 1968); șef al Direcției Personal din MAI (15 febr. 1968 – 1972); șef al Direcției a X-a Cercetări penale din MI (1972, apr. 1973); șef al Inspectoratului Județean Brașov al MI (1977 – 13 iun. 1981). A fost trecut în rezervă prin Decretul Prezidențial nr. 2 din 5 ianuarie 1987.

Anexa 24

Staicu Constantin Stelian, general-locotenent (n. 4 aug. 1919, mun. București – d. 28 sept. 1984), șef al Statului-Major al Regiunii I Militare (6 ian. – iul. 1953); comandant al Corpului 25 Armată (iul. 1953 – 1954); comandant al Direcției Trupelor Operative și de Pază din MAI (1954-1956), adjunct al ministrului Afacerilor Interne și șef al DGM/IGM (1958 – 28 aug. 1969); locțiitor pentru pregătirea tactico-operativă al comandantului Academiei Militare Generale (27 aug. 1970); șef de proiect în Comisia Superioară pentru Regulamente a MAPN (1981). A fost trecut în rezervă în 1981.

Anexa 25

Vornicescu Gh. Gheorghe, general-maior (n. 20 sept. 1905, orașul Darabani, jud. Botoșani – d. 1977, mun. București), comandant al Regimentului de Grăniceri Timișoara (1949 – mart. 1950); comandant al Diviziei II Grăniceri Oradea din CTG (mart. 1950 – sept. 1953); asesor popular la Tribunalul Suprem al RPR (31 mart. 1954 – ?); locțiitor pentru front (sept. 1953 – ?), comandant al Batalionului de Perfecționare și șef al Școlii de Ofițeri Activi MAI din Oradea (3 mai 1958); șef de secție la Comandamentul Trupelor MAI (1964).

Anexa 26

Dănescu Constantin Alexandru, general-locotenent (n. 10 nov. 1927, satul Hodoreasca, com. Călnic, jud. Gorj), șef al Secției pentru Muncă UTM din Direcția Generală Politică a MAI (oct. 1951 – aug. 1952); șef al Direcției politice din DGM (aug. – oct. 1952); șef al Serviciului politic din DGM (oct. 1952 – apr. 1955); membru în Comisia de Partid a Direcției politice a Trupelor MAI (13 iul. 1954 – apr. 1955); secretar al Comisiei de Partid de pe lângă Direcția politică a Trupelor și Formațiunilor din MAI (iul. 1955 – mart. 1960); șef al Direcției politice a Trupelor și Formațiunilor din MAI (apr. 1960 – apr. 1963), adjunct al ministrului de Interne (6 apr. 1963 – 22 apr. 1980); șef al DIE (iul. – oct. 1978); vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării și șef al DGRS (22 apr. 1980 – 1 ian. 1990).

Anexa 27

Stoica S. Constantin, general-maior (n. 4 iul. 1928, satul Budișteni, com. Leordeni, jud. Argeș – d. 15 mart. 1983), instructor și șef al Secției Informare politică de Partid din Direcția Superioară Politică a Armatei (oct. 1959 – 11 ian. 1963); comandant al cursului scurt de pregătire de luptă din Centrul de pregătire cadre Bran – CSS (iul. 1969); vicepreședinte al CSS (mai 1969, febr. 1972); adjunct al ministrului de Interne (1966-1968 și 1972-1974); șef al Centrului de Cercetări Psihofiziologice pentru Munca operativă din MI (14 aug. 1974).

Anexa 28

Bolintineanu Gh. Ioan, general-maior (n. 12 aug. 1914, com. Mireșul Mare, jud. Maramureș – d. 1 ian. 1992, mun. Brașov, jud. Brașov), șef al Direcției politice din DGSS (iun. 1951 – ?); prim-secretar al Comitetului de Partid din MAI (ian. 1954 – ?); asesor popular la Tribunalul Suprem al RPR (21 aug. 1954 – ?); șef al Direcției regionale MAI Dobrogea (iul. 1957 – 15 sept. 1961); inspector-șef al Inspectoratului de Securitate al Județului Brașov (18 febr. 1968); șef al Inspectoratului Județean Brașov al MI și membru în Biroul CJ Brașov al PCR (20 mart. 1972).

Anexa 29

Dănescu Stan Gheorghe, general-maior (n. 28 iul. 1928, com. Vânătorii Mici, jud. Giurgiu), șef al Serviciului IV (artă, cultură, studenți) din Inspectoratul de Securitate al municipiului București (sept. 1968 – 1 mart. 1971); șef al ISJ Ialomița (1 mart. 1971 – 8 mai 1972); șef al Inspectoratului Județean Ialomița al MI (8 mai 1972 – 1 oct. 1977); șef al Securității municipiului București – UM 0800 București (1 oct. 1977 – 31 oct. 1984); șef al Inspectoratului municipiului București al MI (31 oct. 1984 – 4 iun. 1988); adjunct al ministrului de Interne (4 iun. 1988 – 8 ian. 1990). A fost avansat la gradul de general-locotenent prin Decretul nr. 23 din 28 decembrie 1989, iar la 17 ianuarie 1990 a fost trecut în rezervă, în vederea pensionării, prin Decretul CFSN nr. 62. În anii '80 locuia în cartierul Vatra Luminoasă din București, pe str. Leonte Filipescu nr. 75.

Anexa 30

Geică Florea Constantin, general-maior (n. 6 apr. 1927, com. Siliștea, jud. Teleorman), prim-secretar al Comitetului Organizației de Partid din MAI (aug. 1964 – 1 apr. 1968); secretar al Comitetului de Partid din CSS (1 apr. 1968 – 1 iun. 1972); prim-secretar al Comitetului Organizației de Partid din aparatul central al MI (1 iun. 1972 – 25 mai 1977); șef al Direcției Cadre și Învățământ din MI (25 mai 1977 – 18 sept. 1978); șef al Inspectoratului Județean Ialomița al MI (18 sept. 1978 – 14 sept. 1982). A fost trecut în rezervă la 14 septembrie 1982 prin Decretul Prezidențial nr. 256 (articolul nr. 43, litera „b” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate).

Anexa 31

Revista MAI *Pentru Patrie*, nr. 1/1949. Militari din Securitate, Grăniceri, Miliție și Pompieri citind oficiosul central al PMR – *Scânteia*.

Anexa 32

Revista MAI *Pentru patrie*, nr. 11/1951. Militari din Trupele de Securitate în timpul unei aplicații.

Anexa 33

23 august 1971. Nicolae Ceaușescu – secretar general al PCR, secondat de generalul de armată Ion Ioniță – ministru al Forțelor Armate, Ion Stănescu – președinte al CSS și Cornel Onescu – ministru al Afacerilor Interne, pe platoul din fața Academiei Militare din București. *Viața militară*, nr. 9/1971.

Anexa 34

6 martie 1950. Înălțarea în grad a promoției de subofițeri și ofițeri MAI „6 Martie – Ilie Pintilie” care a avut loc la Hipodromul Băneasa Trap din București. În tribuna oficială au fost prezenți: Dr. Petru Groza – președintele Consiliului de Miniștri, Teohari Georgescu – secretar al CC al PMR, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al Afacerilor Interne (în fotografie la microfon), generalul-colonel Emil Bodnăraș – membru în Biroul politic al CC al PMR și ministru al Forțelor Armate, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie – membru al CC al PMR și ministru adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu – ministru adjunct al Afacerilor Interne, generalul-maior Mihail Florescu, generalul-maior Mihail Burcă, generalul-locotenent Victor Drăgănescu, generalul-locotenent Pavel Cristescu, generalul-maior Mihail Boico, generalul-maior Ștefan Seciu etc. Din partea promoției „6 Martie – Ilie Pintilie” a vorbit locotenentul Gheorghe Ristea (n. 21 mart. 1928, com. Cordești/Stejari, jud. Gorj), viitor general-maior de Securitate și șef al Inspectoratului Județean Mureș al MI (1978). A fost trecut în rezervă prin Decretul Prezidențial nr. 240/1983. Revista MAI *Pentru Patrie*, nr. 4/1950.

Anexa 35

CONSILIUL DE STAT
AL
REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

D E C R E T

PRIVIND STABILIREA UNEI PENSII PENTRU GEORGESCU
TEOHARI.

Consiliul de Stat al Republicii Populare
Romîne d e c r e t e a z ă :

Art.unic.- Cu începere de la 1 mai 1963, se
stabilește pentru Georgescu Teohari domiciliat în Bucu-
rești, str.Sandu Aldea nr.60, raionul 30 decembrie, o pensie
de 2.500 lei lunar.-

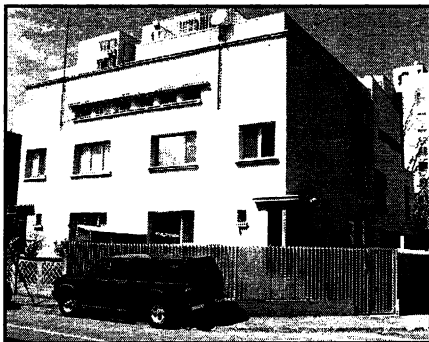
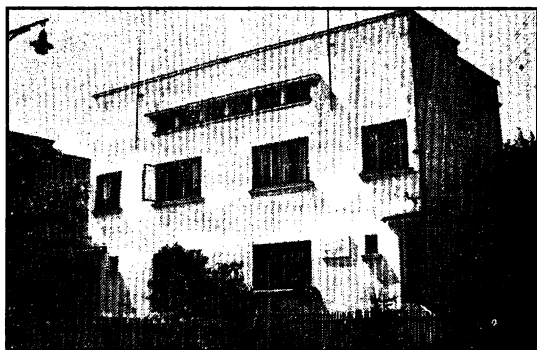
PRESEDINTELE
CONSILIULUI DE STAT,

București, 9 mai 1963

Nr. 237-

Decretul nr. 237 din 9 mai 1963 privind stabilirea unei pensii pentru Teohari Georgescu.
ANIC, fond Consiliul de Stat - Decrete, dosar nr. 237/1963, f. 1. La acea dată, Teohari
Georgescu era director al Întreprinderii Poligrafice „13 Decembrie” din București.

Anexa 36

În această vilă cochetă din București, str. Constantin Tănase nr. 2B (fostă str. Tcacenco Pavel), în noaptea de 23/24 august 1944 au fost aduși Ion Antonescu, Mihai Antonescu, generalul Piki Vasiliu, generalul Constantin Pantazi și colonelul Mircea Elefterescu (fotografia din partea stângă a fost realizată în anii '50, în vreme ce fotografia din dreapta – în aprilie 2011). Foștii demnitari fuseseră transferați de la Palatul Regal într-o casă conspirativă a PCdR din cartierul Vatra Luminoasă de către o echipă a Formațiunilor de Luptă Patriotice condusă de Emil Bodnăraș, alias „inginerul Ceaușu”. Din această echipă a făcut parte și Nicolae Prosan (director al Direcției administrative a DGP la începutul anilor '50), căruia i s-a trasat sarcina de a conduce dispozitivul de pază al casei până la predarea arestaților către trupele sovietice – 31 august 1944 (vezi intrarea „Prosan Nicolae” din acest volum). Placa memorială care amintea de trecutul recent al acestei case nu se mai regăsește azi pe frontispiciul ei. Înainte de 1990, datorită rolului important pe care l-a avut această vilă în evenimentele din august 1944, numele străzilor din jurul casei au fost atribuite unor foști ilegaliști ai PCdR: Pavel Tcacenco, Leonte Filipescu, Constantin Ivănuș și Lazăr Grumberg. În zilele noastre, mai multe străzi din vecinătatea vilei poartă numele unor mari artiști și regizori români: Grigore Vasiliu Birlic, Constantin Tănase, Sică Alexandrescu etc.

Anexa 37

Briceag Șt. Nicolae, colonel (n. 12 nov. 1916, com. Negreni, jud. Olt – d. 1998), șef al Serviciului județean de Securitate Dej (1949-1950); șef al Direcției regionale de Securitate Argeș (apr. 1951); șef al Direcției regionale de Securitate Sibiu (1954); șef al Serviciului raional MAI Sibiu (1955 – mart. 1956); adjunct al șefului Direcției regionale de Miliție Cluj (1956-1967). A fost pensionat și trecut în rezervă în 1967 cu gradul de colonel. Ca urmare a anchetelor desfășurate în perioada 1965-1968 de către o comisie de anchetă de pe lângă CC al PCR care viza abuzurile săvârșite de unii angajați ai MAI în perioada în care Alexandru Drăghici a deținut funcția de ministru al Afacerilor Interne, au reieșit mai multe crime la care Briceag și subordonații săi au participat. La sfârșitul anchetei a fost retrogradat la gradul de soldat și i s-a diminuat pensia militară. În anii '30, croitorul Nicolae Briceag a activat în mișcarea comunistă ilegală din orașul Dej sub numele consiprativ „Miklos”, fiind arestat în 1936 pentru că a participat la o ședință sindicală (nu a fost condamnat). În 1949 locuia în municipiul Dej pe str. Mihai Viteazul nr. 35 și era căsătorit cu activista PMR Marta Briceag (născută Roman), cu care avea un copil. Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente 1949-1989*, Polirom, Iași, 2002, p. 544. ANIC, fond 45, dosar nr. 217, f. 152.

Anexa 38

Albon Ioan Augustin, locotenent-colonel, d.p. nr. 119 (n. 22 mai 1910, mun. Turda, jud. Cluj – d. 1984, mun. București), chestor-șef al Poliției de Siguranță Turda (? – 1 sept. 1948). La înființarea DGSP i s-a acordat gradul de locotenent-colonel de Securitate și a fost numit în funcția de director al Direcției a VI-a (1 sept. 1948 – 1 iun. 1949). În vara anului 1949, comisia de partid de verificare a cadrelor din MAI l-a exclus din PMR deoarece și-a însușit 2.000.000 de lei din vistieria partidului. Această comisie va propune și îndepărtarea lui din serviciu și trecerea în rezervă. Un an mai târziu, Comisia Centrală de Verificare de pe lângă CC al PMR a confirmat excluderea sa din partid și îndepărtarea din MAI. După excludere a fost trimis în „munca de reabilitare” la lucrările de la Canalul Dunăre – Marea Neagră. În perioada 1 iunie 1949 – 30 ianuarie 1953 a avut statutul de angajat civil în MAI ocupând funcția de director adjunct al Întreprinderii economice de Stat „Munca Exterioară”/Centrul de Coordonare Constanța din DGP/DGPCUM (1 iun. 1949 – febr. 1952). Pentru detalii privind biografia lui Albon, vezi în Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Polirom, Iași, 2009, pp. 68-71.

Anexa 39

Ambruș Francisc Coloman, colonel (n. 24 febr. 1907, satul Livadia, com. Baru, jud. Hunedoara – d. 1987, mun. Brașov, jud. Brașov), inspector-șef al Inspectoratului Regional de Siguranță Timișoara (? – 1 sept. 1948); director al DRSP Banat – Timișoara (1 sept. 1948 – 1949); director al DRSS Sibiu (febr. 1952); șef al Direcției Regionale MAI Brașov (nov. 1953).

Anexa 40

DOCUMENT AUTENTICĂ A FOȘTILOR DEȚINUȚI
ȘI DEPORTAȚI POLITICI ANTIFASCIȘTI

Fișă Nr. Vasile

Numele Vasile Prenumele Lixandru

Sob ce nume mai era cunoscut (ă) Lucia Str. Filimon Carlin Nr. 10

Locul nașterii: Județul Argeș Comuna Rădăuți

Data nașterii: Anul 1914 luna Martie ziua 24

Profesia de bază lucruator

Căsătorit da (Numele soției Lucia)

Dacă este în producție nu Unde _____

Copiii 3 data nașterii 14.12.1939, 24.07.1940 ocupația lor 2 copii de joacă

Dacă a fost arestat da

Motivul arestării activitate antifascistă

Ce instanță l-a judecat C.ug. Rădăuți în ce localitate Puceni în ce dată 28.07.1935

Cu cine a fost în proces Prestean gigeor, Bălie haure, Pismunsechilem, Valer Iva, Tănuș Victor, Pop. Blana, Măia Micușie, Ivan Ion

Ce condamnări a suferit la executat sau în judecată

Închisoarele și lagărele unde a executat condamnarea la închis. Filăria Puceni și Șoflău

Cu cine a fost în închisoare cu tot Prestean gigeor, Arăgăuș, Mănuș, Lăburin, Mănuș

Dacă a fost internat nu

Cu cine a fost în lagăr _____

Din ce partid sau organizație democratică a făcut parte în ilegalitate U.T.C.

Dacă este încadrat în producție nu unde sunt seos în producție la CFR. Brașov

Ce funcție îndeplinește sunt în biroul Comitet. Jud. Tr. mare P. M. R. Secția Politică

În ce partid sau organizație activează azi P. M. R.

*) Ce călăt cunoaște?

dela ancheta siguranței de Tănuș Micușie fost ref. Siguranței, Guse Micușie

din închisoare Stănușen, fost din închis. Șoflău, Ghidung, Văteș, dela Filăria

din lagăr și în lagăr prin gardian de la Șoflău

*) Ce provocatori cunoaște?

dela ancheta siguranței _____

din închisoare _____

din lagăr _____

*) Dacă poate indica unde se găsesc acești foști prin gardian stănușen

era prin Jud. Gog. Arman în stănușen unde se afla. Un fel de iubit de prin

Ce case cunoaște folosite în ilegalitate unde mișcarea a avut tipografii nu

Amare _____

unde s-au ținut în ilegalitate congrese sau conferințe în Puceni, St. Mănuș

unde s-au ținut în ilegalitate congrese sau conferințe în Puceni, St. Mănuș

unde au fost adăpostiți toți din conducerea mișcării ilegale _____

E. C.

Anexa 41

Patriciu Mihai, pe numele adevărat **Grünsperger Mihai** (n. 19 ian. 1909, com. Tătăruș, jud. Bihor – d. 1996, mun. Cluj), fost interbrigandist și luptător în Mișcarea de Rezistență Franceză ; inspector general al Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj (1947 – 30 aug. 1948) ; șef al Direcției regionale a Securității Poporului Brașov (oct. 1948) ; șef al Serviciului județean de Securitate Cluj (?-1950) ; șef al Direcției regionale a Securității Poporului Cluj (1950 – 24 ian. 1951) ; șef al DRSS Stalin (25 ian. 1951 – iul. 1952). În perioada 1949-1950, mai mulți subordonați de-ai săi au executat prin împușcare o serie de țărani care s-au opus colectivizării, fără ca aceștia să aibă o sentință judecătorească. A fost trecut în rezervă în vara anului 1952, odată cu îndepărtarea lui Teohari Georgescu din fruntea MAI.

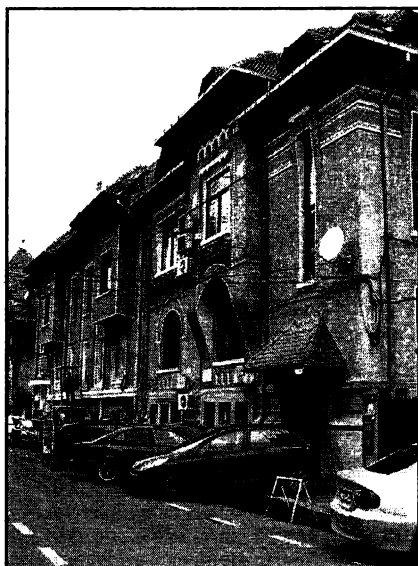
Anexa 42

Gheorghiu Voican Anton, general-maior¹ (n. 22 aug. 1928, com. Nicorești, jud. Galați – d. 1992, mun. Câmpina, jud. Brașov), comandant al Companiei a 3-a Elevi din Școala de Ofițeri Lagăre și Penitenciare Sibiu – DLCM – UM 0818 (14 apr. 1954); locțiitor al șefului Serviciului Pază și Regim din DPLC/DGPCM (3 iun. 1955, 6 aug. 1959, 16 nov. 1960 și 21 apr. 1961); comandant la Colonia de Muncă Poarta Albă/formațiunea 0893 (1 iul. 1956 – 14 aug. 1957); locțiitor comandant pentru pază și regim la Penitenciarul Văcărești (14 aug. 1957 – 1958); șef al Serviciului Pază și Regim și locțiitor al șefului Direcției Pază și Regim din DGPCM (iun., 9 sept. 1964); șef al Direcției Pază și Regim din DGP (iul. 1966, oct. 1967, dec. 1974, febr. 1976, iul. 1977); locțiitor al șefului DGP (aug. 1977 – apr. 1989); locțiitor al șefului DGP și înlocuitor la comanda șefului DGP ([interimar – *n.n.*] (apr.-dec. 1989). A fost trecut în rezervă în vederea pensionării prin Decretul Consiliului Frontului Salvării Naționale nr. 60 din 16 ianuarie 1990². Prin Decretul nr. 242 din 26 mai 1958, căpitanului Anton V. Gheorghiu i s-a conferit medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat”, pentru „rezultate deosebite obținute în muncă; pentru curajul, devotamentul, priceperea și spiritul de sacrificiu dovedite în îndeplinirea sarcinilor de serviciu; pentru contribuția adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”³. Prin Decretul nr. 503 din 22 august 1963, maiorului Anton V. Gheorghiu i s-a conferit medalia „În Serviciul Patriei Socialiste”, clasa I, pentru „10 ani vechime în unitățile militarizate ale Ministerului Afacerilor Interne”⁴. Cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române, prin Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964, locotenent-colonelului Anton Voican Gheorghiu i s-a conferit medalia „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române” pentru „contribuția deosebită adusă la întărirea Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”⁵. Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971, colonelului Anton V. Gheorghiu i s-a conferit medalia „A 50-a Aniversare a Partidului Comunist Român” pentru „merite în activitatea de partid și opera de construire a socialismului”⁶. Este înmormântat la Cimitirul Militar „Ghencea” din București.

1. A fost avansat la gradul de general-maior prin Decretul Prezidențial nr. 127 din 7 mai 1977. *Buletinul Oficial al RSR*, partea I, nr. 39, 9 mai 1977.
2. Decretul CFSN nr. 60 din 16 ianuarie 1990 privind trecerea în rezervă a unor generali din Ministerul de Interne. *Monitorul Oficial al României*, nr. 11 din 17 ianuarie 1990.
3. Decretul nr. 242 din 26 mai 1958 pentru conferirea de ordine și medalii unor militari și angajați civili din Ministerul Afacerilor Interne. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 243/1958, f. 2.
4. Decretul nr. 503 din 22 august 1963 privind conferirea Ordinului și medaliei „În Serviciul Patriei Socialiste” unor ofițeri și subofițeri militarizați din Ministerul Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 503/1963, f. 19.
5. Decretul nr. 685 din 21 octombrie 1964 pentru conferirea medaliei jubiliare „A XX-a Aniversare a Zilei Forțelor Armate ale Republicii Populare Române”. *Ibidem*, dosar nr. 685/1964-I, f. 324.
6. Decretul nr. 137 din 20 aprilie 1971 privind conferirea medaliei „A 50-a aniversare a Partidului Comunist Român”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 149/1971, f. 1 și dosar nr. 194/1971, f. 3.

Anexa 43

Alexandru Nicolschi, ilegalist comunist, spion sovietic, deținut și general de Securitate.

Nicolschi Alexandru, pe numele adevărat **Grünberg Boris**¹ (n. 2 iun. 1915, Chișinău, Republica Moldova – d. 16 apr. 1992, mun. București).

S-a născut într-o familie de evrei basarabeni, tatăl său, Alexandru Grünberg (n. ? – d. 1934), fiind de profesie morar, iar mama casnică.

Alexandru Grünberg a mai avut patru frați și o soră : Solomon (mort în timpul Primului Război Mondial) ; Șlema, de profesie morar; decedat în 1935 la Chișinău din cauza unui tifos exantematic ; Zosim, funcționar la moară, decedat în 1935 la Chișinău ; Iosif, muncitor calificat la un siloz din Chișinău, și Zina, muncitoare la fabrica de sifoane.

Mama sa, Rozalia Grünberg (n. ? – d. 1933), a mai avut trei surori (Krijevski Aniuta, Krijevski Zena și Vera Iacobovici) și un frate (Krijevski Manea), care au emigrat în SUA în 1905, odată cu exodul masiv al românilor peste ocean de la începutul secolului XX. Cu aceștia a ținut legătura prin corespondență în perioada 1925-1928, după care a întrerupt orice fel de comunicare.

Nicolschi a mai avut două surori : Marva/Manea Grünberg (n. 1910, Chișinău, Republica Moldova – d. ?), care a lucrat ca taxatoare la Societatea Comunală de Transport din Chișinău până în 1940. După izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial s-a refugiat în URSS, unde a murit de tifos exantematic ; și Fenea Grünberg (n. 1913, Chișinău, Republica Moldova – d. ?), muncitoare la Fabrica de Tricotaje din Chișinău (?-1940). În timpul celui de-al Doilea Război Mondial s-a refugiat în URSS, unde a stat până în 1945, când s-a întors în orașul natal. Ulterior s-a angajat ca muncitoare țesătoare la Cernăuți, începând cu anul 1946.

Intrarea în mișcarea muncitorească ilegală

În 1925, Nicolschi a absolvit 4 clase primare la Chișinău după care, în același an, a fost admis la Liceul nr. 2 din localitate. Însă situația financiară nu i-a permis să-și definitiveze studiile medii, astfel încât abandonează cursurile în 1928 (în anul școlar 1929-1930 a încercat să continue studiile în particular pentru clasa a 4-a, dar, din aceleași motive, nu s-a prezentat la examene). În decembrie 1930 a intrat ca ucenic la un atelier de gravură și ștampile, unde a muncit până în 1932, când a plecat să lucreze la un alt atelier profilat pe lucrări de gravură și bijuterie (1932-1937). În primăvara anului 1932, Nicolschi a început să activeze în Sindicatele Unitare (structuri sindicale controlate de PCdR), iar în toamna aceluiași an, la recomandarea lui Brader Lacizer (membru în Comitetul Orășenesc al Uniunii Tineretului Comunist din Chișinău), a fost cooptat în Uniunea Tineretului Comunist din România. Aici a deținut funcția de secretar al celei din Cartierul „Muncești” din Chișinău și cea de instructor al Comitetului Orășenesc Chișinău al UTCdR (oct. 1932 – 1937).

În iarna 1933-1934, în timpul alegerilor locale, a activat în cadrul Blocului Muncitoresc Orășenesc ca delegat din partea organizației locale a UTCdR².

La intrarea în mișcarea comunistă de tineret i s-a atribuit numele conspirativ „Vasea”. La 28 martie 1933 a fost arestat ca urmare a căderii organizației comuniste de tineret „Școlarul Roșu”. La ancheta de la Siguranță, Nicolschi și-a dat seama că fusese arestat în urma unui denunț făcut de elevul Șlihemayer de la Liceul Comercial din Chișinău, căruia Nicolschi îi dăduse să citească unele materiale de propagandă interzise, în vederea recrutării sale ulterioare în UTCdR. În cursul anchetei, Nicolschi a realizat că Siguranța era la curent cu toată

1. Fotografia cu Alexandru Nicolschi la bătrânețe este captură din *Memorialul durerii*, realizator Lucia Hossu-Longin, 1991. Acest studiu a fost publicat și pe site-ul IICCMER în ziua de 9 mai 2011.
2. Marius Oprea, „O biografie a terorii. De la spionul sovietic Grünberg la Nicolski”, în *Cuvântul*, nr. 12 (112), martie 1992, p. 6.

activitatea sa din cadrul UTCdR (în autobiografie susține că în fața anchetatorilor nu a recunoscut nicio acuzație care i s-a adus și nu a deconspirat pe nimeni).

În primele zile ale anchetei conduse de comisarul Gheorghiu și agentul Galițov, Nicolschi a fost bătut, însă după ce părinții săi i-au oferit comisarului Gheorghiu, prin intermediul avocatului, un șperț în valoare de câteva mii de lei, brutalitățile au încetat¹.

Din lipsă de probe, dar și în urma sprijinului financiar și juridic al MOPR-ului (Ajutorul Roșu), după circa 2-3 săptămâni a fost pus în libertate. Ulterior eliberării sale și a unei părți a tinerilor comuniști arestați, Nicolschi și-a reluat activitatea ilegală în cadrul UTdC (eliberarea tinerilor comuniști fusese obținută de către avocatul Sachelarescu).

În august 1934 a fost însărcinat de către instructorul CC al UTCdR Petre Gheorghe (alias „Vasile”) să activeze legal în cadrul Comitetului Regional Antifascist Basarabia, condus la acea dată de Petre Constantinescu-Iași și dr. Ipolit Derevici (aug.-nov. 1934). La 25 noiembrie 1934, această organizație camuflată a Kominternului a fost dizolvată prin ordinul generalului de divizie Ion Prodan, comandant al Corpului 2 Armată, iar o parte din liderii ei au fost arestați pentru o scurtă perioadă de timp, fiind ulterior judecați de către o instanță militară pentru tulburarea liniștii publice și propagandă antifascistă. Fiindcă teritoriul Basarabiei se afla sub stare de asediu, procesul – care a avut loc în martie 1936 – s-a judecat de către o instanță militară². Nicolschi a fost și el reținut pentru câteva zile, dar datorită presiunii opiniei publice (articole în presa de stânga, memorii etc.) a fost repus în libertate. Odată eliberat, Nicolschi și-a reluat activitatea ilegală, fiind cooptat în Comitetul Județean al UTCdR Chișinău. După plecarea în străinătate a unuia dintre liderii Comitetului Județean al UTCdR (recte Leonid Boguslavschi), Nicolschi a fost numit în septembrie 1936 în funcția de secretar al Comitetului regional al UTCdR Basarabia. În martie 1936, când a avut loc procesul „antifasciștilor” din fostul Comitet Regional Antifascist Basarabia, Nicolschi a fost însărcinat de către Elisabeta Comnacu (lideră marcantă a Comitetului județean PCdR Chișinău) să organizeze o manifestație de protest împotriva autorităților în fața Tribunalului Militar din Chișinău. Bineînțeles, poliția a efectuat numeroase arestări în rândul tinerilor comuniști, printre care se afla și Nicolschi (vor fi eliberați totuși după două zile de la evenimente). În toamna anului 1936, un instructor al CC al UTCdR l-a numit în funcția de secretar al Comitetului regional al UTCdR Basarabia, funcție în care nu a zăbovit prea mult, deoarece în primăvara anului 1937, un instructor al CC al PCdR a venit cu hotărârea de dizolvare a Comitetului regional al UTCdR (Basarabia). Tot cu această ocazie, lui Nicolschi i s-a comunicat decizia de acceptare în rândurile membrilor de partid (ulterior, după 1950, i s-a acordat vechimea în partid din momentul intrării sale în UTCdR – 1932). Prima sarcină primită a fost reorganizarea Comitetului județean PCdR Chișinău. Nu a apucat să ducă la îndeplinire această directivă din cauza încorporării sale în Armata Regală, respectiv la Compania 4 din Regimentul 2 Transmisuni Iași (apr. 1937 – nov. 1938). În perioada satisfacerii serviciului militar s-a calificat în meseria de operator telefoane, fiind însărcinat cu șefia atelierului regimentului (a fost lăsat la vatră cu gradul de caporal). Câtă vreme s-a aflat sub arme, Nicolschi nu a întrerupt legătura cu partidul, comunicarea fiind asigurată prin tovarășul Lupușor.

La 24 ianuarie 1952, Nicolschi a completat o fișă de evidență a ilegaliștilor întocmită de către Secția Cadre a CC al PMR, în care la rubrica „ce muncă a făcut sau ce sprijin a dat partidului și mișcării muncitorești” a precizat :

1. *Memoria*, nr. 9/1993, p. 123.

2. Despre istoricul Comitetului Național Antifascist și liderii săi, desfășurarea procesului și sentințele pronunțate, vezi Stelian Tănase, *Clienții lui tanti Varvara. Istorii clandestine*, Humanitas, București, 2005, pp. 238-250.

Am îndeplinit diferite sarcini pe linie de partid și UTC ca: am participat și organizat demonstrații de stradă, greve, difuzarea de manifeste¹.

Capturarea spionului Nicolschi în preajma izbucnirii războiului cu URSS și detenția acestuia la Penitenciarul Aiud

După demobilizare s-a angajat ca mecanic de telefoane în Chișinău, însă nu va petrece prea mult timp în câmpul muncii, pentru că, în ianuarie 1939, este concentrat ca mecanic de telefoane la Compania 6 Transmisiuni din Divizia 6 Infanterie, cantonată în județul Dorohoi. În concentrare va sta, cu o întrerupere de patru luni, până în iulie 1940, când ostașii basarabeni au fost demobilizați și repatriați ca urmare a cedării Basarabiei către URSS (în autobiografie, Nicolschi numește raptul teritorial din vara anului 1940 „eliberare”!). Revenit la Chișinău, Nicolschi se va angaja ca tehnician de transmisiuni/mechanic de telefoane la Stația Telefonică Interurbană din Chișinău (iul.-dec. 1940). La scurtă vreme de la angajare a fost contactat de organele NKVD pentru a i se încredința o misiune specială pe teritoriul României.

Într-o autobiografie dată la București în ziua de 3 martie 1953, generalul de Securitate Nicolschi povestea momentul în care a fost als de către sovietici pentru a desfășura activități de spionaj pe teritoriul României:

În luna septembrie-octombrie [1940 – n.n.] am fost convocat la sediul CC [probabil se referă la sediul central al Partidului Comunist din Chișinău – n.n.]. Acolo am avut o discuție cu un tov. care s-a prezentat ca instructor [activistul Ifimov l-a prezentat pe Nicolschi căpitanului NKVD Andreev – n.n.]. El mi-a reamintit despre activitatea mea revoluționară întrebându-mă dacă sunt hotărât să continui lupta mai departe. Am răspuns afirmativ – atunci el mi-a spus că este vorba despre îndeplinirea unei însărcinări din partea guvernului sovietic în România fascistă. Instruirea mea a durat câteva luni. Am trecut granița în luna Mai 1941. Din cauza unor defecțiuni neprevăzute (am fost trecut într-o zonă unde sau făcut întârituri, șanșuri antitanc și trebuia să le ocolesc), în decursul nopții n-am putut să mă îndepărtez prea mult de frontieră. Am fost arestat. În timpul anchetei am ascuns identitatea reală – Grünberg Boris din Chișinău, fiul lui Alexandru și Rozalia –, dându-mă drept Nicolschi Alexandru din Tiraspol, fiul lui Serghei și Ana. (Cu numele schimbat cât și a părinților am rămas și după 23 August – astfel fiind trecut în actele mele.) Toate acestea le-am făcut cu scopul de a deruta ancheta². De asemenea am ascuns misiunea dată de a lua legătura cu rezidentul Moldoveanu

1. Fișa de evidență a ilegalistilor nr. 18773 întocmită de Secția Cadre a CC al PMR și completată de către generalul-maior Alexandru Nicolschi la 24 ianuarie 1952. ANIC, fond 95, dosar nr. 122340, fv. 58.
2. Este foarte probabil ca Boris Grünberg să-și fi luat numele fictiv Alexandru Nicolschi de la fostul membru al Biroului politic al PCdR din anii '30, Alexandru Nicolschi alias „Feodorov”. Jurnalistul Miruna Munteanu și istoricul Cristian Troncotă avansează ca ipoteză de lucru ideea că acest Nicolschi ar fi decedat în anii '30, iar Grünberg i-ar fi preluat numele, aceasta fiind o practică des folosită de ilegalisti și serviciile de informații sovietice, pentru a deruta și induce în eroare Siguranța română. Miruna Munteanu, „«Abel», biografia reală a spionajului cu o mie de fețe”, în *Dosare ultrascrete*, 17 octombrie 1998, p. 234, și Cristian Troncotă, *Torționarii. Istoria instituției Securității regimului comunist din România (1948-1964)*, Elion, București, 2006, p. 46. La Arhivele Naționale ale României se găsesc trei dosare întocmite de Siguranța interbelică pe numele ilegalistului Alexandru Nicolschi, cu numele adevărat Alexandru Petras (n. 1894, satul Pogribeni, com. Isoarele, jud. Orhei, Republica Moldova) zis „Belov”, zis „Petresco”, zis „Sașa”. Într-o notă din 2 aprilie 1932 a Inspectoratului Regional de Poliție București se preciza că evadatul Alexandru Nicolschi, de profesie mecanic, „membru principal în partidul comunist”, este condamnat la „10 ani închisoare pentru crimă contra siguranței statului”. Alexandru Nicolschi evadase alături de comunistul Vladimir Macovei în 1932 în timp ce erau transportați de la Închisoarea Văcărești la Închisoarea Soroca/Chișinău. Pentru detalii, vezi ANIC, fond 95, dosarele nr. 42, 42/147 și 42/1777.

din jud. Brăila, Plasa Țândărei, com. Sudit și să organizeze condițiile pentru crearea unor legături și instalarea unui post de emisie. Am recunoscut o activitate proprie fictivă¹.

Potrivit istoricului Mihai Pelin, Nicolschi ar fi fost recrutat de către căpitanul NKVD Andreev în martie 1941, în vederea trimiterii sale în România cu misiunea de a obține informații despre trupele germano-române amplasate în zona nordică a țării, dar și despre starea de spirit a populației. După o instrucție preliminară în tacticile de disimulare și de orientare în teren, Nicolschi a primit suma de 13.450 de lei, pe care urma să o folosească pentru achiziționarea unor haine, precum și pentru transport². Aceste informații au fost culese de Mihai Pelin din dosarul de membru de partid al lui Nicolschi aflat în custodia fostului Consiliu politic al Ministerului de Interne³. Se pare că legătura dintre căpitanul Andreev și Nicolschi ar fi fost intermediată și de Vasile Luca, secretar al CC al PMR la începutul anilor '50⁴.

În noaptea de 26 mai 1941, Nicolschi, sprijinit de căpitanul Andreev și de alți doi locotenenți de grăniceri sovietici, a trecut clandestin granița în România pe la Probotești, însă în dimineața zilei a fost descoperit de grănicerii români în sectorul de graniță Hlișeu-Ciut, județul Dorohoi.

Fragmente din dosarul de partid au fost publicate în hebdomadarul *Cuvântul* din 1992 de către istoricul Marius Oprea. De asemenea, într-un număr din 1993 al revistei *Memoria* a fost publicată autobiografia de partid a lui Nicolschi, precum și o parte din interogatoriul la care a fost supus acesta după capturare, fără a se preciza însă autorul și sursa documentelor.

Publicăm un fragment din acest interogatoriu luat la 13 iunie 1941 de către căpitanul magistrat Camil Bărbulescu :

Misiunea propriu-zisă : în ziua de 26 mai a.c. a fost chemat de recrutorul său, căpitanul Andreev, și i s-a spus care e misiunea. Aceasta consta în strângerea de informații privind : mișcările de trupe, starea de spirit a populației, situația economică, tot ce mai putea observa prin locurile pe unde trecea. Zona de acțiune : orașele Botoșani, Buzău și București. La București trebuia să ajungă dimineața, pentru ca să nu aibă nevoie să tragă la hotel. Această precauție era luată deoarece el avea actele pe București și ar fi părut suspect ca un om cu domiciliul în București să doarmă la hotel. În seara aceleiași zile trebuia să plece în București. Din acel moment, căpitanul Andreev nu l-a mai părăsit nicio clipă. Când și cum a trecut frontiera : în ziua de 26 mai a.c. a plecat la Cernăuți, însoțit de căpitanul Andreev, cu autobuzul la Herța. Acolo, căpitanul Andreev a intrat în Comandatura de grăniceri, agentul fiind lăsat într-o curte, izolat. După 20 de minute, căpitanul Andreev a ieșit de la Comandatură și împreună cu agentul au mers la casa unui evreu unde au cerut să li se permită să ia masa, ei având alimentele aduse de la Cernăuți⁵.

După preluarea puterii de către comuniști, căpitanul magistrat Camil Bărbulescu (n. 20 mart. 1907, mun. București) a fost arestat în 1948 și ținut în arest preventiv până în 1951, când a fost judecat și condamnat la 5 ani temniță grea pentru „crime contra umanității” de către Curtea Supremă de Justiție. În 1954 a fost judecat în baza articolului 193¹ din Codul penal („activitate contra clasei muncitoare”) primind o condamnare de 7 ani temniță grea

1. Arhiva CNSAS, fond cadre, dosar nr. 00055, fv. 15.

2. Mihai Pelin, *Un veac de spionaj și poliție politică. Dicționar alfabetic*, Elion, București, 2003, pp. 202-203.

3. Aceste documente nu ne sunt azi accesibile deoarece Ministerul Administrației și Internelor refuză accesul experților IICCMER la dosarele de cadre și de partid ale foștilor ofițeri și generali ai MI.

4. Marius Oprea, *Bastionul cruzimii. O istorie a Securității (1948-1964)*, Polirom, Iași, 2008, p. 210.

5. „Interogatoriul spionului sovietic Alexandru Nicolschi luat la data de 13 iunie 1941 de către căpitanul magistrat Camil Bărbulescu”, *Memoria*, nr. 9/1993, p. 130.

pentru că ar fi „judecat și maltratată elemente democratice și cercetări abuzive”. A trecut prin penitenciarele Craiova, Jilava, Aiud, Central Făgăraș, Cluj Tribunal și Colonia de Muncă Baia Sprie, fiind eliberat abia în august 1956¹.

În dosarul de cadre al lui Nicolschi se găsește un buletin de identitate eliberat de Comisariatul XI Poliție din Prefectura Poliției Capitalei la 18 iunie 1940 și un livret militar. Ambele documente erau false, fiind întocmite pe numele conspirativ al lui Nicolschi – „Ștefănescu Vasile” (cetățean român de 25 de ani, domiciliat în București, str. Vergului nr. 5; în livretul militar sunt redată cu acuratețe perioadele reale în care Nicolschi a satisfăcut serviciul militar, dar și concentrările; în același livret se găsește și o fotografie cu „Ștefănescu Vasile” în uniformă de caporal, în dreptul căreia sunt redate semnalele reale ale militarului – înălțime: 1.68 m, ochi: căprui, păr: castaniu). Aceste documente îi fuseseră fabricate de NKVD pentru a-i servi la misiunile de spionaj din România.

După efectuarea anchetei de către Biroul II Contrainformații din Marele Stat-Major al Armatei, Nicolschi a fost trimis în ziua de 24 iunie 1941 la Bacău, unde își avea sediul Curtea Marțială a Comandamentului 4 Teritorial, dar și Închisoarea Militară a Comandamentului. Aici, locotenent-colonelul Corneliu Rudeanu (procuror militar) i-a luat un scurt interogatoriu, după care a întocmit actele de trimitere în judecata Curții Marțiale sub acuzația de spionaj. Actele au fost înaintate generalului Constantin Cernătescu, comandant al Armatei a IV-a din Moldova, cel care a avizat prin ordin trimiterea în judecată.

Procesul a avut loc la începutul lunii iulie 1941, la câteva săptămâni de la izbucnirea războiului cu URSS, completul de judecată fiind format din magistrații militari Cincu, Pomârleanu și Alexandru Burada, iar era acuzarea reprezentată de procurorul militar de instrucție, locotenentul (r) Gheorghe Scheletti (cel care de altfel a și cerut pedeapsa capitală pentru Nicolschi)². În cele din urmă, beneficiind de o bună pledoarie din partea avocatului numit din oficiu (Nicolae Zguroiu), Curtea Marțială a Comandamentului 4 Teritorial din Bacău l-a condamnat, prin Sentința nr. 481 din 7 iulie 1941, la muncă silnică pe viață pentru „tentativă de spionaj”³ (recursul scris de avocatul său i-a fost respins la 26 august 1941 de către Curtea Militară de Casație și Justiție prin Decizia nr. 994). Președintele instanței care a pronunțat această sentință a fost locotenent-colonelul magistrat Alexandru Burada (n. 28 iul. 1894, mun. Iași, jud. Iași). De notat că în data de 5 ianuarie 1952, Alexandru Burada a fost depus la Penitenciarul Jilava de către Cabinetul Criminali de Război din Parchetul Curții de Apel București, care îl arestase sub acuzația de crime împotriva umanității. În fișa matricolă penală a deținutului politic Alexandru T. Burada aflată în arhiva ANP, la rubrica descrierea pe scurt a faptelor, se menționa:

Fost comisar regal a aprobat și supus la tratamente neomenoase deținuți din orașul Cernăuți⁴.

În 1953, Alexandru Burada a fost condamnat la 17 ani muncă silnică pentru crime împotriva umanității.

După condamnare, Nicolschi a fost trimis să-și execute pedeapsa mai întâi la Penitenciarul Ploiești, de unde a fost transferat în septembrie 1941 la Penitenciarul Aiud, loc de deținere în care își ispășeau pedepsele spionii, teroriștii și dezertorii, dar și deținuții de drept comun (acolo s-a întâlnit și cu alți spioni sovietici, precum Vladimir Gribinci și Simion Zeiger).

1. AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, fișele deținutului politic Camil Bărbulescu.

2. Marius Oprea, „Biografia unui torționar. În 1941, Nicolski a fost condamnat la muncă silnică pe viață”, în *Cuvântul*, nr. 13 (113), martie-aprilie 1992, p. 6.

3. Vezi în acest sens și fișa de încarcerare nr. 124 întocmită de Penitenciarul Bacău la 10 iulie 1941 pe numele lui Alexandru Nicolschi. ANIC, fond 95, dosar nr. 121340, ff. 48-49.

4. AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, fișa deținutului politic Alexandru T. Burada.

La Arhivele Naționale ale României poate fi găsit un dosar personal întocmit de Penitenciarul Principal Aiud pe numele lui Alexandru Nicolschi. Acest dosar, care în anii '50 a fost trimis la Arhiva Centrală de Partid de pe lângă CC al PMR, conține 10 file și cuprinde următoarele documente: mandatul de arestare provizoriu nr. 33055 din 10 iulie 1941, prin care locotenent-colonelul magistrat Corneliu Rudeanu – procuror instructor militar pe lângă Curtea Marțială a Comandamentului 4 Teritorial – a dispus arestarea și încarcerarea lui Alexandru Nicolschi în conformitate cu Decizia nr. 481 din 7 iulie 1941 a Curții Marțiale a Comandamentului 4 Teritorial; mandatul de arestare nr. 39083 din 22 septembrie 1941 prin care maiorul magistrat Otto Twers¹ – prim-procuror instructor militar la Curtea Marțială a Comandamentului 4 Teritorial din Bacău – a dispus arestarea și încarcerarea lui Alexandru Nicolschi în conformitate cu Decizia nr. 481 din 7 iulie 1941 a Curții Marțiale a Comandamentului 4 Teritorial din Bacău (cele două mandate de arestare erau doar o formalitate procedurală care îl avea în vedere pe directorul Penitenciarului Principal Aiud, unde Nicolschi se afla deja încarcerat după primirea sentinței și respingerea recursului); un extras din Sentința nr. 481/1941 a Curții Marțiale a Comandamentului 4 Teritorial; foaia de transfer al deținutului Alexandru Nicolschi de la Închisoarea Militară a Comandamentului 4 Teritorial la Penitenciarul Principal Aiud (datată iulie 1941); adresa nr. 12271 din 30 septembrie 1941, prin care subadministratorul Penitenciarului Principal Aiud informa Parchetul Curții Marțiale a Comandamentului 4 Teritorial din Bacău că deținutul Alexandru Nicolschi a fost arestat și încarcerat potrivit mandatului de arestare emis de maiorul magistrat Otto Twers; 2 fișe de încarcerare întocmite în septembrie 1941 de administrația Penitenciarului Principal Aiud pe numele deținutului Alexandru Nicolschi².

Nicolschi s-a ocupat la Aiud cu distribuirea donațiilor materiale și bănești care soseau prin „Ajutorul Roșu/Apărarea Patriotică”. Pentru sprijinul acordat lui Nicolschi în închisoare, unii dintre foștii săi colegi de detenție vor ajunge în anii '50 ofițeri de Securitate: Mihail Ratușnai – maior la Direcția a III-a din MAI (martie 1956), Afanase Șișman – căpitan în funcția de șef al Secției de Securitate TA din Galați (martie 1956) și Dumitru Constantin Teodor – locotenent-major în funcția de comandant al Penitenciarului Brăila³ (28 mart. 1952 – 9 nov. 1953). Referințele pozitive date de aceștia în anii '50 cu privire la comportarea „demnă” a lui Nicolschi în penitenciar se regăsesc în dosarul de cadre.

În ziua eliberării din penitenciar, Nicolschi a condus grupul de 70-80 de deținuți care s-a îndreptat spre București cu trenul, ajungând la destinație abia după patru zile.

Istoricul Marius Oprea afirmă că la Penitenciarul Aiud Nicolschi ar fi fost sprijinit și protejat chiar de către directorul stabilimentului:

A fost transferat la sfârșitul lunii septembrie 1941 în Închisoarea Aiud, unde își ispășeau pedeapsa rușii depistați ca agenți secreți infiltrați pe teritoriul nostru. Aici era cât pe ce să fie acuzat pentru tentativă de evadare: foștii deținuți de drept comun din celula în care a fost băgat Nicolschi slăbiseră zăbrelele ferestrei. Numai bunăvoința șefului închisorii a evitat un deznodământ nefericit pentru el [se pare că acest incident a avut loc la sfârșitul

1. În august 1949, magistratul militar Otto Twers (n. 23 iul. 1897, mun. Rădăuți, jud. Suceava), domiciliat în municipiul Sibiu, str. Moscova nr. 17, a fost arestat și ulterior judecat pentru crime împotriva umanității, fiind condamnat la 6 ani muncă silnică pentru că „a aplicat legi excesive cu caracter rasial”. Va fi eliberat la 24 august 1955 prin expirarea pedepsei (și-a ispășit condamnarea în penitenciarele Văcărești, Jilava, Aiud, Craiova, Târgu-Ocna și Colonia de Muncă Poarta Albă). AANP, fond Fișe matricole penale – deținuți politici, fișa deținutului politic Octavian Twers.
2. ANIC, fond 95, dosar nr. 16175/1813, ff. 1-10.
3. Pentru detalii privind biografia lui Dumitru Teodor Constantin, vezi Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbeg, *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor. Aparatul central (1948-1989)*, vol. I, Polirom, Iași, 2009, pp. 213-216.

anului 1943 – *n.n.*]. Curând, fostul spion a ajuns chiar un protejat al conducerii, fapt datorită căruia, ulterior sub comuniști, comandantul Penitenciarului Aiud și familia acestuia au fost protejații lui Nicolschi, deși figurau pe listele negre ale Securității¹ [din informațiile existente în dosarul de cadre aflăm că în august 1944 director al Penitenciarului Aiud era Theodor Vasilescu, iar comandant militar al penitenciarului, maiorul magistrat dr. A. Munteanu – *n.n.*].

Protecția pe care i-a acordat-o magistratul militar Munteanu lui Nicolschi este confirmată de către acesta din urmă chiar și după 1989 :

Aici m-a salvat maiorul magistrat Munteanu, comandant de închisoare, un om drept. L-am ajutat și eu când a fost arestat. Am făcut depoziție pentru el la Tribunalul Poporului și în aceeași zi a fost pus în libertate. Am spus acuzatorului public să se poarte cu el cum s-a purtat el cu mine în închisoare. Vă dau ca amănunt : întâmplarea face ca acuzatorul public în acel proces să fie Alexandru Drăghici. Eu am dat toate amănunțele comportării sale. (...) În aceeași zi l-a pus în libertate [Alexandru Drăghici – *n.n.*]. Să vă spun cum au stat lucrurile. Înainte de a sta noi în celula aceea din Aiud, au stat acolo niște deținuți de drept comun și ei au încercat mai întâi să evadeze. Și noi am aflat de aceasta mai târziu. Iar directorul Penitenciarului așa a arătat, că nu noi am fost aceia care au început să sape sub podea la baza zidului celulei, ci acei deținuți de drept comun. Deși el încheie referatul său cu mențiunea că singurul dubiu a fost că în gaura respectivă a găsit o fasole încolțită și că, cu puțin timp înainte, cineva a umblat. Dar că, în lipsa unor probe directe, numai pe baza unor supoziții nu ne poate acuza. (...) El a fost cinstit [maiorul Munteanu – *n.n.*]. Despre ceilalți nu știu².

Unitățile paramilitare ale PCdR, trambulina pentru Corpul Detectivilor

După emiterea Decretului-Lege din 24 august 1944 privind amnistia generală politică, militară și agrară prin care au fost amnistiați toți deținuții politici comuniști (mai puțin legionarii), Nicolschi a fost eliberat din Penitenciarul Aiud la 29 august 1944. Cu toate acestea, el n-ar fi trebuit teoretic să beneficieze de actul normativ respectiv, deoarece fusese condamnat pentru spionaj. Începutul lunii septembrie 1944 îl găsește pe Nicolschi la Secția a IV-a Politică din cadrul Comandamentului General al Formațiunilor de Luptă Patriotice condus de Emil Bodnăraș, în funcția de ajutor de responsabil politic (acest Comandament funcționa în Aleea Alexandru nr. 23, unde își avea sediul și CC al PCdR). Superiorul direct al lui Alexandru Nicolschi în cadrul acestei structuri era Serghie Niconov³, șef al Secției

1. Marius Oprea, *Banalitatea răului...*, op. cit., p. 563.

2. Lucian Popescu, Mihnea Măruță, „Generalul de Securitate Nicolski mărturisește”, în *Nu*, nr. 53, 14-20 octombrie 1991, p. 12.

3. General-locotenent Niconov (Nicolau) I. Serghie (n. 22 sept. 1905, orașul Ismail, Ucraina – d. 1999, mun. București), director general al SSI (ian. 1947 – dec. 1950). Prin Decretul nr. 1400 din 30 decembrie 1950 Serghie Nicolau a fost încadrat în DGSS cu gradul de general-maior de Securitate și numit în funcția de șef al Direcției Generale de Informații Externe din MAI (Nicolau este cel care, la indicația consilierilor sovietici, a luat decizia de desființare a SSI prin contopirea cu DGSS în martie 1951). ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1950, f. 278. La 6 ianuarie 1953, Secretariatul CC al PMR a aprobat propunerea Secției administrativ-politice a CC al PMR privind eliberarea generalului-maior Nicolau Serghie din funcția de director al Direcției „A” din MSS și trecerea sa în cadrul MFA în funcția de comandant al Regiunii a II-a Militare. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 25/1953, f. 5. Prin Hotărârea Secretariatului CC al PMR nr. 156a din 8 septembrie 1953 s-a aprobat propunerea Secției administrativ-politice a CC al PMR privind eliberarea din funcția de comandant al Regiunii a II-a Militare a generalului-maior Serghie I. Nicolau și numirea acestuia în funcția de comandant al Apărării Antiaeriene a Teritoriului din MFA. De asemenea, prin

a IV-a Politică¹ (această secție se ocupa cu organizarea formațiunilor politice din interiorul Formațiunilor de Luptă Patriotice, fiind alcătuită din Serviciul Propagandă și Serviciul Organizare Politică).

După desființarea Formațiunilor de Luptă Patriotice² a rămas în cadrul CC al PCdR ca activist într-o grupă specială, din care mai făceau parte Ștefan Mladin, Tudor Sepeanu, Mișu Dulgheru, Costel Cozia etc. Această grupă avea misiunea de a organiza o rețea informativă care să supravegheze activitatea partidelor istorice : PNȚ și PNL.

În decembrie 1944, mai mulți membri ai Formațiunilor de Luptă Patriotice au fost puși să dea autobiografia în lapidare : Mișu Dulgheru, Ștefan Mladin, Tudor Sepeanu, Petea Gonciaruc etc. Printre aceștia s-a numărat și Alexandru Nicolschi :

În Decembrie 1940 am fost trecut la altă muncă la NKVD grăniceri. În Mai 1941 am fost trimis cu o misiune în România. Când am căzut ca să-mi pot ascunde trecutul și misiunea, m-am dat drept Nicolschi Alexandru Sergheevici din Tiraspol Funcționar la Sovietul orășenesc. Sub acest nume am fost cercetat și condamnat³.

La sfârșitul anului 1944 a fost trimis în funcția de instructor al Comitetului județean Brașov al PCdR (dec. 1944 – apr. 1945). Apoi, în aprilie 1945, a fost încadrat în MAI, unde a deținut funcțiile de comisar-șef la Serviciul Cercetări și Anchete din Corpul Detectivilor (apr.-mai 1945), ajutor-șef (mai-dec. 1945) și ulterior șef al Corpului Detectivilor din Direcția Generală a Poliției (dec. 1945 – iun. 1947).

Această structură polițienească (Corpul Detectivilor) a fost creată în 1929 și avea ca scop culegerea de informații care vizau siguranța statului prin diferite metode : informatori, filaj, investigații, interceptări telefonice, cenzura corespondenței ș.a.m.d. De-a lungul timpului, Corpul Detectivilor a devenit un organism profilat pe acțiuni de poliție politică desfășurate împotriva adversarilor politici. Odată cu instaurarea Guvernului Petru Groza și demararea procesului de „democratizare a aparatului de stat”, organigrama Corpului Detectivilor a fost modificată, iar în principalele funcții de conducere au fost numiți comuniști sau simpatizanți PCR (în urma reorganizării de la jumătatea lunii martie 1945, efectivele au fost stabilite la

aceeași hotărâre, s-a aprobat propunerea Secției administrativ-politice a CC al PMR privind eliberarea colonelului de infanterie Moisescu Petre Ilie din funcția de șef al Direcției Secretariat din MFA și numirea acestuia în funcția de șef al Direcției Tribunalelor Militare din MJ (*ibidem*, dosar nr. 13/1953, f. 35. Prin Hotărârea Secretariatului CC al PMR nr. 190a din 30 decembrie 1953 s-a aprobat propunerea Secției administrative a CC al PMR privind eliberarea din funcția de comandant al Apărării Antiaeriene a Teritoriului a generalului-maior de infanterie Serghie Ioan Nicolau și numirea acestuia în funcția de șef al Direcției Informații din Marele Stat-Major (Niconov I-a înlocuit în această funcție pe generalul-maior Minea C-tin Stan, care prin aceeași hotărâre a devenit prim-loțiitor al Direcției). *Ibidem*, dosar nr. 13/1953, f. 51. A deținut funcția de șef al Direcției Informații din Marele Stat-Major până în 26 noiembrie 1960, când a fost numit în funcția de șef al Direcției Control din MFA (26 nov. 1960 – 1964). A fost trecut în rezervă cu gradul de general-locotenent. Pentru detalii despre biografia din ilegalitate a lui Nicolau, precum și din perioada anilor '50-'60, vezi Mihai Pelin, *Un veac de spionaj și poliție politică. Dicționar alfabetic*, ed. cit., p. 202.

1. Vezi organigrama Comandamentului General al Formațiunilor de Luptă Patriotice stabilită prin Ordinul de zi nr. 1/01.09.1944 al șefului Comandamentului, Emil Bodnăraș (ANIC, fond CC al PCR-Secția administrativ-politică, dosar nr. 25/1944, f. 8).
2. La 16 noiembrie 1944, în urma unei hotărâri a Frontului Național Democratic cu privire la desființarea Formațiunilor de Luptă Patriotice, Comandamentul General al Formațiunilor de Luptă Patriotice a emis un comunicat prin care anunța dezarmarea și dizolvarea formațiunilor în întreaga țară. De asemenea, începând cu 16 noiembrie 1944, toți membrii formațiunilor urmau să predea armele „organelor militare competente”. *Ibidem*, f. 50.
3. Autobiografie dată de Alexandru Nicolschi în decembrie 1944. *Ibidem*, dosar nr. 83/1944, f. 41.

220 de ofițeri și agenți de poliție, dintre care 57 proveneau din vechiul aparat, iar 163 erau proaspăt angajați¹. După numai o lună de la reorganizare, un raport al Corpului Detectivilor menționa arestarea a 31 de „criminali de război și vinovați de dezastrul țării”, 203 „deținuți politici”, 21 de „arestări speciale” și 262 arestați preventiv. În următoarele luni, „motoarele” Corpului Detectivilor au funcționat la capacitate maximă, astfel că în perioada 1945-1946 structura aceasta a Direcției Generale a Poliției a participat la urmărirea, arestarea și anchetarea mai multor grupuri de rezistență anticomunistă: „Sumanele Negre”, „Graiul Sângelui”, „Haiducii lui Avram Iancu”, „Mișcarea de Rezistență”, „Sarmisegetuza”, „Organizația T”, „Cămășile Albe”, „România Firească”, „Tineretul Liber”².

Principala atribuție a Corpului Detectivilor era urmărirea și supravegherea membrilor și simpatizanților Mișcării Legionare („problema legionară”), sarcină de care Nicolschi în special s-a achitat foarte bine³.

Una dintre măsurile luate de Alexandru Nicolschi în vederea eficientizării acestei structuri a fost operaționalizarea Brigăzii Mobile, subunitate polițienească funcțională în subordinea Corpului Detectivilor. Brigada era încadrată cu câteva zeci de agenți care în scurtă vreme de la venirea lui Nicolschi în fruntea Corpului Detectivilor va opera sute de arestări în miez de noapte în rândul opozanților politici și al vechilor cadre din aparatul represiv⁴. Totodată, numărul informatorilor care deserveau Corpul Detectivilor a crescut exponențial odată cu apropierea alegerilor generale din toamna anului 1946. Prin plasarea lui Nicolschi la conducerea Corpului Detectivilor, liderii PCdR au beneficiat de informații prețioase în lupta politică dusă împotriva partidelor istorice.

Într-o dare de seamă din 9 februarie 1947, Corpul Detectivilor raporta că în anteriorii doi ani întocmise 668 de dosare pe problemă, 20.000 de fișe individuale și 1.418 fișe personale. Totodată, Corpul Detectivilor valorificase circa 8.000 de note informative, în vreme ce alte 13.200 de astfel de note fuseseră remise spre exploatare SSI-ului sau altor structuri din Direcția Generală a Poliției. Echipile de filaj ale Corpului Detectivilor s-au dovedit și ele extrem de eficiente din moment ce la doi ani de la înființare aceste echipe supravegheaseră 490 de persoane și urmăriseră alte 1.600⁵.

În foaia calificativă întocmită pentru perioada 1 noiembrie 1945 – 31 octombrie 1946, activitatea inspectorului general de poliție Alexandru Nicolschi în funcția de șef al Corpului Detectivilor era apreciată și notată cu calificativul „bun a fi chemat în funcțiune superioară”:

Ajutat de cunoștințele sale temeinice și de practica îndelungată în tehnica informațiilor, a procedat la reorganizarea Corpului [Detectivilor – *n.n.*] pe alte baze, reușind să sporească atât volumul cât și calitatea informațiilor. A contribuit în largă măsură la depistarea organizațiilor politice subversive și teroriste, atât în Capitală cât și în provincie, urmată de operațiuni de teren și anchete minuțioase, care au dus la completa lor anihilare. Pot afirma deci că sub conducerea sa Corpul Detectivilor și-a găsit adevărata sa menire, punându-se capăt abuzurilor din trecut și aducând Minist. Af. Interne un aport din cele mai fructuoase.

1. Florian Banu, „Un deceniu de împliniri mărețe”. *Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, Tipo Moldova, Iași, p. 61.

2. Alexandru-Alin Spănu, „Organizarea și activitatea Direcției Generale a Poliției (6 martie 1945 – 31-decembrie 1947)”, în *Arhivele Securității*, vol. II, Nemira, București, 2004, p. 17, *apud* Florian Banu, „Un deceniu de împliniri mărețe”..., ed. cit., p. 62.

3. Pentru detalii privind atribuțiile Corpului Detectivilor și organizațiile urmărite de această structură, vezi Alin Spănu, *Istoria serviciilor de informații/contrainformații românești în perioada 1919-1945*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2010, pp. 585-587.

4. Marius Oprea, *Bastionul cruzimii*..., ed. cit., pp. 37-38.

5. *Ibidem*, p. 39.

În concluzie a condus foarte bine Corpul Detectivilor din Dir. Glă. a Poliției. Este un membru devotat al organizației sindicale¹.

Încrederea de care se bucura Nicolschi din partea sovieticilor este confirmată și de predarea celor patru membri ai Lotului „Antonescu” în ziua de 9 aprilie 1946. La acea dată, Alexandru Nicolschi (în calitate de șef al Corpului Detectivilor) și locotenent-colonelul Rodin au semnat procesul-verbal prin care deținuții Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Pantazi și Constantin (Picky) Vasiliu au fost predați părții române² (aceștia fuseseră încredințați de comuniști sovieticilor la 31 august 1944, iar acum, după finalizarea anchetei, au fost readuși în țară pentru a fi judecați).

Comisarul-șef Alexandru Nicolschi în „literatura suferită”

Adriana Georgescu (membră a PNL) a fost arestată în București la 29 iulie 1945 sub pretextul că ar fi aderat la o organizație subversivă – Organizația „T” – , care, potrivit autorităților, ar fi avut sarcina de a răsturna guvernul și de a-i asasina pe membrii Cabinetului Groza. Această organizație fusese înființată de către un lider al Tineretului Național Liberal – Remus Țețu (de aici și numele organizației – „T”), cu scopul de a milita pentru valorile democrației românești : presă liberă, pluralism politic, alegeri libere ș.a.m.d.³ Membrii acestei grupări au fost arestați în vara anului 1945. În cursul anchetelor, Adriana Georgescu i-a identificat pe trei dintre anchetatorii săi : Gheorghe Bulz, Stroescu și Alexandru Nicolschi. În septembrie 1945, cei 25 de acuzați incluși în lotul Organizației „T” au primit sentințe de condamnare cuprinse între o lună și 7 ani (procesul a fost un eșec pentru autoritățile vremii, care nu au reușit să producă probe indubitabile pe baza cărora instanța să aplice pedepse mai mari). De asemenea, Curtea Marțială prezidată de Alexandru Petrescu⁴ a mai pronunțat în această cauză trei achitări și cinci disjungeri. Adriana Georgescu a primit o condamnare de 4 ani, însă nu

1. Foaie calificativă întocmită pentru perioada 1 noiembrie 1945 – 31 octombrie 1946, semnată de către directorul general al Poliției, generalul Constantin Popescu. Arhiva CNSAS, fond Cadre, dosar nr. 00055, fv. 122.

2. Cristian Troncotă, *Torționarii...*, ed. cit., p. 48.

3. Pentru detalii privind istoricul acestei organizații, vezi Dinu Giurescu, *Uzurpatorii ...*, ed. cit., pp. 426-442.

4. Președintele completului de judecată care a pronunțat pedepsele în Lotul Organizației „T” a fost generalul Alexandru Iancu Petrescu (n. 3 iun. 1895, mun. Focșani, jud. Vrancea – d. nov. 1977), director general al Direcțiunii Penitenciarelor și Institutelor de Prevenție din Ministerul Justiției (febr. 1942, iun. 1942, ian. 1943). A fost înaintat la gradul de colonel în 1942; președinte al Tribunalului Militar București (1 mart. 1948 – ?); președinte al Tribunalului Militar Teritorial București (9 sept. 1952, sept. 1953, mart. 1954); președintele Tribunalului Militar pentru Unitățile MAI (29 iun. 1954). Prin Decretul nr. 127 din 20 iulie 1951, a fost trecut în rezervă începând cu 1 august 1951. După numai câteva săptămâni, prin Decretul nr. 160 din 1 septembrie 1951, a fost rechemat în cadrele active ale MFA cu gradul de general-maior de justiție. Un an mai târziu, prin Decretul nr. 117 din 3 iunie 1952, generalul-maior de justiție Alexandru Petrescu a fost trecut în rezervă în conformitate cu art. 40, litera „d” din Statutul Corpului Ofițerilor Forțelor Armate ale RPR. Pe aceeași dată a fost repartizat la Comisariatul Militar al Regiunii Oraș București. Ulterior, printr-un alt decret al Prezidiului MAN, va fi rechemat în rândul cadrelor active ale MFA pentru a judeca mai multe procese politice. Prin Decretul nr. 362 din 20 august 1954, generalului-maior Alexandru Petrescu i s-a conferit medalia „Pentru servicii deosebite aduse în apărarea orânduirii de Stat”. Prin Decretul nr. 308 din 12 august 1959, generalului-maior (r) Alexandru Petrescu i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a IV-a, pentru „contribuție activă la întărirea regimului democrat-popular”. Magistratul militar Alexandru Petrescu a fost una dintre cele mai importante „unelte” ale regimului comunist, în calitate sa de președinte al mai multor instanțe militare el pronunțând cele mai aspre pedepse politice.

va executa întreaga pedeapsă, deoarece în 1947 va fi grațiată (după încă o arestare urmată de noi anchete, va reuși să părăsească în mod clandestin țara, ajungând la Viena în luna august a anului 1948).

Adriana Georgescu¹ rememorează cu o precizie cutremurătoare episoadele prin care a trecut în cursul anchetelor de la Închisoarea Malmaison de pe Calea Plevnei. Tot acolo a luat pentru prima oară contact cu Nicolschi și, deși nu i-a știut dintru început numele, i-a fost lesne să-l identifice și să-l memoreze, potrivit fizionomiei, ca „omul șobolan”. Reiese cu prisosință din acest adevărat exercițiu de anamneză că Nicolschi nu doar coordona anchetele Corpului Detectivilor (unul dintre precursorii Securității și structura informativă a Poliției, la rafinarea metodelor de tortură și la creșterea intensității acestora, dincolo de limita rezistenței umane. Lovirea victimei cu capul de pereți, călcatul în picioare, amenințări dintre cele mai barbare, lovirea peste coapse și alte părți ale corpului cu o mănecă prinsă la ambele capete și umplută cu cine știe ce (probabil nisip)... toate acestea – și nu numai – făceau parte din arsenalul sumar (cel care poate fi enunțat) de tortură în care Alexandru Nicolschi excela. Se pare că acest potpuriu violent nu era desfășurat doar spre simpla pedepsire a „cățelei reacționare” (vorba preferată de „alint” a lui Nicolschi), ci se urmărea obținerea unor mărturii care să-i înfunde pe liderii politici marcanți ai celorlalte partide ori pe reprezentanții de frunte ai vechii elite politice: Dinu Brătianu, Iuliu Maniu, Nicolae Rădescu, Mihai Fărcășanu și așa mai departe... plus pe americani, englezi, de-a valma... Repausul deținutei – impropriu spus – însemna o celulă minusculă și ermetică, cimentată, în care acesteia nici măcar nu-i era permis să se întindă pe jos după bățile crunte încasate în birourile de anchetă. Monotonia acestui adevărat „cavou” din ciment era oricând spartă, la cheremul organelor, de noi anchete ori reflectoare înfipte în ochii înnebuniți de spaimă și durere ai deținutei. Punctul culminant era reprezentat de părăsirea victimei într-o încăpere, alături de gardieni beți, și supunerea ei la viol și batjocuri (precizăm că este vorba de cazul Adrianei Georgescu, așa cum reiese din mărturia acesteia, și nu putem infera că violul era o practică obișnuită la Închisoarea Malmaison, dar nici nu putem infirma acest lucru).

La Curtea Marțială, așteptând demararea propriului proces și al celorlalți tineri liberali care fuseseră sălțați pentru aceleași acuzații (apartenența la Organizația „T”), Adriana Georgescu rememorează condiții de cazare puțin mai bune decât la anchete: cearșafuri, o felie de pâine, ba chiar un pahar cu lapte. După surghiunul de la anchete, acest nou loc de detenție părea un mic rai. Are posibilitatea de a vorbi cu colegii de suferință (foști colegi la ziarul de orientare liberală *Viitorul*) și chiar de a citi ziarele puterii comuniste, în care, printre altele, li se prezenta propriul caz în lumina și în sensul unui verdict dinainte stabilit:

1. Fostă tânără avocat, jurnalist al ziarului *Viitorul*, șefă de cabinet a generalului Rădescu, Adriana Georgescu a avut neșansa de a fi contemporană cu Alexandru Nicolschi și banda de criminali comuniști care au făcut posibilă instaurarea ineptiei totalitare în România. Mărturia ei cutremurătoare a apărut mai întâi în 1951, într-o Franță îndrăgostită de ideea comunistă, dar și-a epuizat foarte repede tirajul. Se poate specula – și chiar Monica Lovinescu face acest exercițiu în prefața la ediția a II-a (Adriana Georgescu, *La început a fost sfârșitul. Dictatura roșie*, ediția a II-a revăzută, Fundația Culturală Memoria, București, 1999) – că fie publicul francez a fost sedus de povestea nefericită a autoarei, fie (cel mai probabil) tovarășii de la București au făcut „cumpărături masive”, de altfel o practică obișnuită a vremii. În orice caz, Adriana Georgescu (și cei asemenea ei, nu puțini, luptători în munți ori în gherilele urbane anticomuniste) reprezintă dovada vie că a existat totuși o rezistență concretă în fața instaurării regimului totalitar și că tăcerea, compromisurile, poltroneriile celei de-a doua părți a regimului reprezintă poate doar efectul târziu și mecanic al unei amputări a spiritului critic românesc, comise cu o brutalitate devastatoare, cu precădere în primii 10 ani de dictatură comunistă. Lipsa unei disidențe puternice (intelectuale ori de altă natură), comparativ măcar cu ce s-a petrecut în celelalte țări ale blocului sovietic, își găsește o tristă alinare retroactivă de tip etic în spiritul de rezistență și abnegație impus de Adriana Georgescu și cei asemenea ei.

vinovați ! Adriana Georgescu constată cu stupeoare că procurorul militar stătea la fel de drept în fața lui Nicolschi precum toți ceilalți din beciurile de anchetă, ceea ce ne face să credem, pe bună dreptate, că puterea simbolică, dar și efectivă a Corpului Detectivilor era deja una în măsură a anunța grozăviile viitoarei Securități.

Pactul de neagresiune semnat între comuniști și legionari în 1945

Hotărârea de desființare a lagărelor¹ și de încheiere a unui „pact de neagresiune” cu legionarii i-a aparținut Anei Pauker, care l-a convins pe ministrul Afacerilor Interne – Teohari Georgescu – să-l contacteze pe secretarul general al Mișcării Legionare – Nicolae Pătrașcu – în vederea apropierii de aripa simistă a legionarilor. Pentru a-i convinge de buna lor credință, comuniștii au dispus eliberarea unor legionari arestați și desființarea lagărelor chiar înainte de începerea negocierilor cu Nicolae Pătrașcu. Liderii comuniști se temeau de o eventuală reorganizare a legionarilor și de o potențială revoltă a acestora. Prin această înțelegere, comuniștii au oferit amnistie pentru fiecare legionar care se preda de bunăvoie². Conducerea superioară de partid spera ca, odată ce înțelegerea va intra în vigoare, numărul membrilor de partid să sporească în mod considerabil. De cealaltă parte, legionarii suferiseră pierderi grele după capitularea Germaniei prin anihilarea de către autorități a unor centre de rezistență, dar și din cauza arestărilor masive și internărilor în lagăre. Pe acest fond, aripa simistă a legionarilor, reprezentată de Pătrașcu, a devenit mai receptivă față de propunerile de conciliere ale autorităților.

Istoricul Tiberiu Tănase vorbește despre jocul dublu practicat de liderul simist Nicolae Pătrașcu, cel care la 30 septembrie 1945 a revenit asupra unei circulare din 6 august 1945, prin care le cerea legionarilor să aibă o poziție corespunzătoare și de respect față de autorități, cerându-le să reînceapă organizarea în clandestinitate. Pe acest fond este arestat Pătrașcu la 15 octombrie 1945 :

După arestarea sa, Pătrașcu va fi primit de ministrul Teohari Georgescu cu care va cădea de acord asupra termenilor „unei înțelegeri”. Legionarii predau armele și se prezintă

1. La 14 decembrie 1945, cotidianul *România liberă* prezenta pe prima pagină un comunicat al Ministerului de Interne cu titlul „Toți internații în lagăre au fost eliberați”. Iată textul integral al acestui comunicat : „Ca urmare la hotărârea Consiliului de Miniștri din 28 Septembrie 1945, pentru desființarea lagărelor, Ministerul Afacerilor Interne face cunoscut că : Toți cei internați în lagăre au fost eliberați în modul următor : 108 la data de 14 Octombrie ; 127 la 18 Octombrie ; 242 la 21 Octombrie ; 152 la 26 Octombrie ; 162 la 30 Octombrie ; 227 la 4 Noiembrie ; 310 la 10 Noiembrie ; 125 la 17 Noiembrie ; 170 la 22 Noiembrie ; 170 la 24 Noiembrie ; 424 la 1 Decembrie. Total 1.911 eliberați. Dintre cei internați în lagăre, pe baza dosarelor au fost înaintați Tribunalului Poporului 64 și Curții Marțiale și instanțelor civile 211. Total 275. Zvonurile, după care în perioada 6 Martie 1945 până la desființarea lagărelor unii cetățeni ar fi avut de suferit pe nedrept privațiuni de libertate, sunt inexacte. Ministerul Afacerilor Interne face cunoscut că toți cei reținuți în lagăre au fost internați pentru fapte grave, pe bază de dovezi stabilite și cuprinse în dosare. Ministerul Afacerilor Interne face cunoscut că, în întreaga perioadă de după 6 Martie niciun membru al vreunui partid nu a fost internat în lagăr numai pentru că ar fi aparținut acestui partid”. Campania de arestare și internare în lagăre a membrilor și simpatizanților Mișcării Legionare fusese demarată de Guvernul Sănătescu începând cu data de 12 octombrie 1944. O lună mai târziu, un nou val de arestări a avut loc în rândul legionarilor, ceea ce a făcut ca până la 30 noiembrie 1944 să fie 8.293 de arestați, din care 788 au fost internați în lagăre, restul fiind eliberați. Operațiunile de arestare a legionarilor au continuat și pe parcursul anului 1945, culminând cu semnarea pactului dintre legionari și comuniști din toamna anului 1945. Ion Bălan, *Regimul concentraționar din România, 1945-1964*, Fundația Academia Civică, București, 2000, pp. 44-48.

2. Robert Levy, *Gloria și decăderea Anei Pauker*, Polirom, Iași, 2002, p. 67.

autorităților, care le garantează obținerea unor acte de legitimare și posibilitatea să se încadreze în muncă în funcție de pregătirea lor profesională. În funcție de propriile opțiuni, legionarii se puteau înscrie individual în Frontul Democratic, între care nu era însă menționat și PCR. Acordul urma să fie făcut public printr-un comunicat al MAI în presa oficială cu privire la statutul celor care ieșeau de bună voie din ilegalitate, în timp ce în rândurile legionarilor permisiunea lui Pătrașcu urma să fie adusă la cunoștință ierarhic, din om în om¹.

Același istoric afirmă că după semnarea înțelegerii și comunicatul emis de autorități în acest sens, 800 de legionari care intraseră clandestin în țară sau fuseseră dați dispăruți de la domiciliu s-au prezentat la 10 decembrie 1945 în fața autorităților pentru luarea în evidență și scoaterea de sub urmărire. După semnarea pactului și intrarea în legalitate a legionarilor, Nicolae Pătrașcu a devenit un apropiat colaborator al Corpului Detectivilor, Siguranței și SSI. Cu ocazia semnării acestui pact, organele de informații ale MAI și SSI au reușit să pună mâna pe uriașa bază de date care conținea evidența membrilor Mișcării Legionare, ceea ce va constitui un atu important câțiva ani mai târziu, când, în noaptea de 14/15 mai 1948, autoritățile și-au schimbat brusc optica în ceea ce privește Mișcarea Legionară și au trecut la arestarea în masă a mii de reprezentanți ai acesteia².

Într-o declarație dată la 21 iulie 1954, Nicolschi menționa că în septembrie 1945, aflând de la directorul general al Poliției, generalul Constantin Popescu, că lagărele de internați politici de la Caracal și Slobozia urmau să fie închise, a hotărât să recruteze ca informatori o serie de legionari internați. În acest scop l-a trimis la Caracal pe comisarul-șef Nicolae Prosan, care i-a recrutat ca informatori pe bază de angajament verbal pe conferențiarul universitar Ivănceanu (cuzist) și pe dr. Vasile Noveanu, fost ministru legionar al Inventarului Avuțiilor Publice în Guvernul Ion Gigurtu (4 iul. – 4 sept. 1940). Cei doi au fost recrutați pentru a stabili legătura cu Nicolae Pătrașcu, secretar general al Mișcării Legionare la acea vreme, cel care avea să semneze cu liderii comuniști, prin intermediul lui Alexandru Nicolschi, un pact de neagresiune (decembrie 1945). Această înțelegere a dat naștere unei epigrame, foarte cunoscută în epocă, a scriitorului Păstorel Teodoreanu: „Căpitane,/ Nu fi trist! / Garda merge înainte/ Prin partidul comunist!”³.

În octombrie 1945, Noveanu i-a semnalat lui Nicolschi că Nicolae Pătrașcu domiciliu într-o casă din București, pe strada Alecu Russo (la intersecția cu str. Tunari). În această casă care aparținea unei femei în vârstă, Pătrașcu mai locuia cu unul dintre „locotenenții” săi, legionarul Vică Negulescu. La jumătatea lunii octombrie 1945, șeful Corpului Detectivilor, Grigore Petrovici, și ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, au condus de la fața locului operațiunea de arestare a celor doi frunțași legionari: Negulescu și Pătrașcu. Primul a fost eliberat după câteva zile, iar al doilea, o lună mai târziu⁴.

Încheierea pactului cu legionarii prin care li s-a asigurat imunitate și intrarea în legalitate le va fi reproșată lui Teohari Georgescu și Anei Pauker câțiva ani mai târziu, cu ocazia așa-zisei „devieri de dreapta”. La Plenara CC al PMR din 26-27 mai 1952, printre numeroasele acuze care le-au fost aduse Anei Pauker și lui Teohari Georgescu s-a numărat și poziția

1. Tiberiu Tănase, *Feșele monedei. Mișcarea Legionară între 1941-1948*, Tritonic, București, 2010, p. 220.

2. *Ibidem*, pp. 220-221.

3. Păstorel Al. O. Teodoreanu, *Politice și Apolitice*, antologie de George Zarafu, Editura Victor Frunză, București, 1996, p. 25.

4. Nicolae Pătrașcu (n. 1908, satul Sâmbăta de Sus, com. Voila, jud. Brașov – d. 1968) va fi rearestat în mai 1948 și judecat în procesul Lotului „Marii Finanțe”, fiind condamnat la muncă silnică pe viață (va fi eliberat la 1 august 1964, după ce, în 1963, pedeapsa îi fusese comutată la 25 de ani muncă silnică). Se presupune că s-a sinucis fiind cuprins de remușcări, ACNSAS, fond cadre, dosar nr. 00055, ff. 82-84.

adoptată de cei doi în problema legionară. Principalul acuzator a fost Gheorghiu-Dej, care i-a reproșat lui Teohari că în această chestiune el nu a fost consultat și că a dat dovadă de slăbiciune în fața legionarilor. Teohari Georgescu s-a apărat spunând că înțelegerea cu legionarii a fost realizată și cu acordul lui Alexandru Nicolschi, cel care s-ar fi declarat de acord cu acest lucru deoarece prin realizarea respectivei înțelegeri putea să obțină baza de date a Mișcării Legionare¹.

După scoaterea din toate funcțiile deținute pe linie de partid și de stat, Teohari Georgescu a fost reținut pentru cercetări. La 15 septembrie 1952, în fața Comisiei de Partid constituite în vederea stabilirii cauzelor care au condus la „abaterea de dreapta împotriva liniei Partidului”, Teohari Georgescu declara :

Aprobarea de a discuta cu Pătrașcu nu am avut de la conducerea Partidului. În general, în 1945-1946 se lucra cu metode de partizanat. Propunerea de a-l folosi pe Pătrașcu a fost făcută de conducerea de atunci a Securității, în frunte cu generalul Nicolschi. Unul din argumentele invocate că vom putea să-l folosim pe Pătrașcu faptul că era legat de soție și de copii. Am fost de acord cu propunerea de a-l folosi pe Pătrașcu².

După devierea de dreapta din mai-iunie 1952, Nicolschi a fost privit exclusiv ca un apropiat al fostului ministru al Afacerilor Interne, Teohari Georgescu. Zeci de ofițeri inferiori și superiori considerați colaboratori ai fostului ministru sau ai grupării constituite în jurul său vor fi trecuți în rezervă până la sfârșitul anului 1952 (unii dintre ei au fost arestați și anchetați luni în șir – vezi cazurile fostului ministru adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu, al colonelului de Securitate Mișu Dulgheru sau al locotenent-colonelului Tudor Sepeanu). Odată cu arestarea lui Teohari și a cadrelor implicate în atrocitățile petrecute în unele penitenciare și colonii de muncă, Drăghici a căutat să-l includă și pe Nicolschi pe lista celor vinovați de aceste fapte, încercând să se dispenseze în acest mod de un apropiat colaborator al lui Teohari Georgescu. Planul nu i-a reușit, deoarece Moscova a intervenit în apărarea „prețiosului” său agent³.

În interviul acordat în anul 1991 realizatoarei TV Lucia Hossu Longin, Nicolschi vorbește despre acuzațiile de „împăciunitorism” aduse după demiterea lui Teohari Georgescu din fruntea MAI și arestarea acestuia, dar și despre ancheta declanșată în minister pentru identificarea vinovaților de folosire a torturii în procesul de reeducare (în septembrie 1954, la Tribunalul Militar pentru Unitățile MAI a început judecarea deținuților reeducatori, iar în septembrie 1956 a început judecarea cadrelor militare implicate în reeducare).

Nicolschi povestește și despre momentele trăite de el în 1954, când i s-au solicitat o serie de declarații despre activitatea sa în minister, cerându-i-se în același timp să lanseze o serie de acuzații false la adresa fostului ministru Teohari Georgescu. Se pare că Nicolschi a refuzat să-și „înfunde” fostul superior, neacceptând să se asocieze falselor acuze care i se aduceau ministrului destituit al Afacerilor Interne. În interviul acordat Luciei Hossu Longin, Nicolschi mărturisea că în preajma zilei de 23 august 1954 a fost trimis într-o misiune „fantomă” (la Brașov) al cărei scop nu îi era foarte clar. La plecare, bănuind că urma să fie arestat sau suprimat, a luat cu el un pistol încărcat pentru a se sinucide în cazul în care i s-ar fi părut că cei care l-au trimis urmau să întreprindă aceste acțiuni :

Pentru că n-aș fi suportat dezonoarea să fiu arestat de un regim, care eu cred în el, am contribuit la realizarea lui și să fiu acuzat ca dușman.

1. *Stenogramele ședințelor Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al PMR*, vol. IV (partea a II-a) : 1952, Arhivele Naționale ale României, București, 2007, pp. 116-117.
2. Marius Oprea, *Banalitatea răului...*, ed. cit., Polirom, Iași, 2002, pp. 245-246.
3. Cristian Troncotă, *Torționarii...*, ed. cit., p. 48.

Cu câteva zile înainte de a fi trimis la Braşov, la 21 iulie 1954, Nicolschi a fost pus să dea o declaraţie (cea la care am făcut referire mai sus) privind raporturile sale de muncă cu „deviaţionistul” Teohari Georgescu şi despre acţiunile cele mai relevante desfăşurate de structurile informative pe care le-a comandat până la acea dată. Deşi nu îl înfierează aşa cum ar fi fost pe placul lui Alexandru Drăghici, Nicolschi îl acuză pe Teohari Georgescu că ar fi muşamalizat o serie de anchete interne în cadrul MAI. Redăm aici un fragment important din această declaraţie valoroasă prin informaţiile inedite pe care le conţine referitoare la arestarea lui Nicolae Pătraşcu şi negocierile acestuia cu Teohari Georgescu, arestarea liderilor marcanţi ai PNŢ de la Tămădău din vara anului 1947, arestarea în masă a legionarilor din mai 1948, dar şi despre întâlnirile conspirative dintre liderii comunişti şi cei legionari :

A arătat cum au pătruns în casă şi i-au arestat pe Petraşcu şi Negulescu. Nu reţin exact, se pare că Petraşcu a fost dus mai întâi la Petrovici acasă [Grigore Petrovici, şef al Corpului Detectivilor – *n.n.*] şi acesta a fost motivul pentru care Teohari Georgescu s-a deplasat la domiciliul acestuia. Teohari Georgescu a arătat că a discutat cu Petraşcu şi printre altele a arătat că Petraşcu a afirmat că dacă i se dă drumul, el poate să determine pe legionarii urmăriţi să se prezinte la autorităţi. Cu aceasta am terminat discuţia şi noi ne-am despărţit. Menţionez că nu l-am văzut atunci nici pe Petraşcu şi nici pe Negulescu [Vică – *n.n.*]. Cred că a doua zi Petrovici mi-a comunicat că Petraşcu a fost predat la SSI. Peste o zi sau două după aceasta am primit ordin de la Teohari Georgescu să plec undeva cu Stupineanu [Lucian Stupineanu, director al SSI în perioada 12 iulie 1945 – ianuarie 1947 – *n.n.*], pe atunci director general al SSI. Eu în orice caz am înţeles la SSI ştiind că au sediile conspirative. Seara pe la orele 20-21 a venit Stupineanu şi m-a luat cu o maşină şi după ce m-a plimbat cu maşina prin oraş pe mai multe străzi, am ajuns la o casă particulară cred în str. Doamnei sau Domniţei. Când am intrat în interior, care era sală mare, bibliotecă, am văzut mai multe persoane dintre care am recunoscut pe tov. Vidraşcu (Didenco) şi cu probabilitate pe Petraşcu, deoarece i-am văzut fotografiile în buletinele de urmărire. Toţi s-au aşezat la masă şi s-au făcut prezentările. Nu reţin cine a făcut prezentările, Stupineanu sau tov. Didenco, însă s-au făcut în felul următor : că aici sunt prezenţi „reprezentanţii partidului” de la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, eu am fost arătat ca reprezentantul „poliţiei”. În timpul discuţiilor purtate şi mai târziu am stabilit că au fost prezenţi în afară de Didenco, Stupineanu, unul cu numele de Chica din partea SSI-ului (nume fictiv), de asemenea Petraşcu şi încă alţi trei legionari şi anume Andor, Barbu Ştefan şi Ionescu (Virgil), cunoscut legionar şi în acelaşi timp mare industriaş. Sediinţa a fost condusă de tov. Vidraşcu. Se pare că au luat cuvântul cei trei legionari care l-au criticat pe „Petraşcu” nu reţin exact conţinutul, în orice caz era vorba despre garanţii pentru sinceritate. Cred că sediinţa a durat vreo-o oră. A doua zi mi-am raportat lui Teohari Georgescu cele văzute şi mi-am exprimat dezaprobarea. Nu am primit nici un răspuns. Peste câteva zile Petraşcu a fost predat din nou organelor MAI. Cam tot atunci am fost chemat la telefon la Teohari Georgescu şi m-a întrebat cum este deţinut Petraşcu, a spus să nu i se dea regim sever deoarece posibil să dea drumul lui Petraşcu, prin aceasta să se obţină prezentarea legionarilor dispăruţi. Din toate cele auzite în „sediinţa” de la SSI cât şi din părerile exprimate de Teohari Georgescu, mi-am format o părere că se pregăteşte o diversiune cu scopul de a identifica pe legionarii dispăruţi. Cred peste vreo 2-3 zile Teohari Georgescu a comunicat să se treacă la luarea măsurilor pentru punerea în libertate a lui Petraşcu. S-au luat măsuri pentru transferarea lui Petraşcu într-o casă în oraş (s-a rechiziţionat o casă în str. Sandu Aldea) unde era ţinut sub pază, iar lui Vică Negulescu i s-a dat drumul pentru ca să comunice legionarilor să se prezinte la autorităţi. În această perioadă Teohari Georgescu l-a primit pe Petraşcu la Minister. Nu am fost prezent la discuţii. La 10 decembrie [1945 – *n.n.*] a fost dat comunicatul la radio şi publicat în presă privitor la prezentarea diferiţilor fugari şi a legionarilor urmăriţi la autorităţi. După aceasta Petraşcu a fost pus în libertate şi şi-a stabilit domiciliul în comuna natală în fostul jud. Sibiu, iar Vică Negulescu s-a stabilit în

București. În urma comunicatului dat au început să se prezinte la autoritățile locale legionarii urmăriți. Cei din București s-au prezentat la Corpul Detectivilor. Cu această ocazie s-au prezentat aproximativ 600 de legionari care de asemenea au predat vre-o 10-15 posturi de emisie-armament-muniție; la arhivă trebuie să existe materiale. În acest timp eu m-am ocupat intens cu această problemă considerând atunci [sublinierea noastră – n.n.] ca un succes al organelor noastre. Cu unii legionari se prezenta Vică Negulescu. În felul acesta am început să-l cunosc. Menționez că Petrașcu, Negulescu cât și ceilalți legionari care s-au prezentat n-au fost cercetați. De asemenea în decurs de o lună sau două au fost puși în libertate și legionarii care se aflau în aresturile organelor noastre trecându-i în situația celor prezentați. Menționez că printre legionari unii frunțași au refuzat să se prezinte la autorități. Cerându-i socoteală lui Vică Negulescu, acesta a răspuns că n-are cum să-i determine aceștia au fost puși în urmărire ulterior, unii arestați. În toamna anului 1946 a fost descoperită la Suceava o organizație a FDC-ului [Frățiile de Cruce – n.n.]. În anchetă nu s-a stabilit legătura cu Petrașcu (deși exista). În iarna și primăvara anului 1946 au fost difuzate niște reviste și manifeste legionare sub semnătura „comitetul de refacere legionară”. Mai târziu s-a stabilit că acest material legionar a fost editat de legionarul Andor cu aprobarea SSI. La timpul său am prezentat un raport în legătură cu acest fapt (se anexează). În primăvara anului 1947, sub influența unor discuții avute cu Negulescu care s-a „plâns” că în discuțiile ce le are cu legionarii aceștia îi reproșează că el și-a „aranjat” situația și alți legionari stau închiși și că din această cauză nu are autoritate – am făcut propuneri pentru grațierea unui grup de legionari condamnați. Orientarea pentru propuneri de grațiere au fost informațiile despre comportarea lor în închisoare primite de la agentura din închisoare. În vara anului 1947 unul dintre legionarii grațiați, Lene Vespasian, s-a prezentat la mine și a informat că în drum spre Făgăraș venind de la închisoarea Aiud, în tren a cunoscut cu probabilitate pe un legionar Eugen Teodorescu, despre care știa că este fugit în Germania [acest episod este povestit de Nicolschi și în interviul pe care i l-a acordat Luciei Hossu Longin în 1991 pentru *Memorialul durerii* – n.n.]. În urma verificărilor efectuate pe lângă părinții acestuia s-a stabilit că într-adevăr acesta a fost în țară și a plecat. Între timp s-au luat încă o serie de măsuri informative-operative însă fără rezultat. De menționat că acest Teodorescu era curierul centrului de spionaj de la Salzburg arestat abia în mai 1948. În toamna anului 1947 (septembrie) prin intermediul responsabilului de cadre al județenei PCR din Roman, am luat legătura cu legionarul Doina care a semnalat că legionarii își desfășoară activitatea și că el a fost reactivat. Doina a fost recrutat – angajament verbal – legătura cu acesta țineam printr-un comisar ajutor de la acel serviciu din Roman (de siguranță) fără știrea directorului regional de la Iași anume Furtună, deoarece despre acesta am primit între timp informații că este legionar, cât și fără știrea șefului serviciului de siguranță anume Sărăcuțu, care la fel am stabilit că a desfășurat activitate legionară în trecut. Informatorul „Doina” a reușit să se infiltreze adânc în organizație, devenind curierul acesteia. În primăvara anului 1948 (martie) s-a cristalizat activitatea legionarilor aproape pe întreaga Moldovă. Deasemeni prin informatorul nostru s-au interceptat instrucțiuni de a culege informații de spionaj. S-a stabilit centrul comandamentului la Iași, însă încă nu a rezultat (nu s-a reușit să se stabilească) legătura cu Petrașcu. De menționat că în dec. 1947, a fost descoperită la București o organizație legionară-manistă sub conducerea ing. Vițelaru fost director general al CFR pe timpul legionarilor. Despre toată activitatea desfășurată a fost informat Teohari Georgescu în unele cazuri personal (când eram convocat) de obicei de Popescu Nicolae numit în anul (vara) 1947 director general al Siguranței. La sfârșitul luni aprilie, începutul luni mai 1948, autoritățile maghiare au prins pe teritoriul RP Ungare pe individul Dragoș Hoinic care a fost predat autorităților românești. La cercetări s-a stabilit că acesta este legionar curier al centrului de spionaj din Salzburg și că venea în țară ca curier pentru a transmite instrucțiuni comandamentului legionar. De menționat că era al doilea drum. De asemenea a rezultat că în țară se găsește și Eugen Teodorescu semnalat încă în iarna anului 1947. În

urma celor stabilite a fost emis ord. 5 care prevedea trecerea, la arestări a tuturor frunzașilor legionari, a acelor care s-au prezentat cu ocazia comunicatului de la 10 dec. 1945, pe acei despre care existau informații că desfășoară activitate indiferent de funcție. În noaptea de 14-15 mai 1948 au fost declanșate operațiile. După câte îmi reamintesc au fost arestați vre-o 4.000 de legionari în frunte cu Petrașcu. Îmi mai reamintesc că aproximativ în primăvara anului 1947, a venit la mine Petrașcu și și-a manifestat dorința să fie primit de Teohari Georgescu. Eu am raportat telefonic aceasta și el a acceptat să-l primească. După câte îmi reamintesc nu a stat mult. Cu ocazia discuției purtate cu mine, Petrașcu a manifestat că are greutăți materiale, i-am dat din fondul 500.000 nestabilizați. În legătură cu activitatea lui Teohari Georgescu mai declar următoarele. În primăvara anului 1946 sau 1947, nu rețin exact data, am fost convocat de Teohari Georgescu care mi-a comunicat că însoțitorul său tov. Răușani M. a observat că dactilografa de la cabinet anume Froimescu – care avea însărcinarea de a multiplica buletinul informativ – face o copie în plus și că o ascunde în servietă. Organizând supravegherea ei, a fost prinsă în flagrant-delict. A arătat că a fost anchetată, adică interogată de el – însă refuză să spună cui transmitea materialul. Mi-a ordonat s-o duc cu mașina în oraș pentru a intimida și s-o anchetez într-o casă conspirativă. Am executat ordinul și am interogată-o în casa unei Capitalina Holbea, actuala soție a lui Farladanschi Iacob, pe care a cunoscut-o la Timișoara (afirmația lui Teohari Georgescu) imediat după 23 august 1944, unde a stat la părinții ei cunoscuți ca simpatizanți ai mișcării muncitorești. La anchetă Froimescu a declarat că buletinul îl transmitea unui Orășeanu (cred că nu greșesc). După câte îmi reamintesc coincidența a fost că tocmai atunci și acesta a fost arestat în legătură cu participarea într-o organizație subversivă. Totodată Froimescu mi-a declarat că aceasta a făcut-o din răzbunare deoarece ea era în relații amoroase cu Teohari Georgescu și că acesta nu îi acordă suficientă atenție. Eu am raportat despre acestea lui Teohari Georgescu. Nu mi-a spus nimic. Eu personal mi-am format părerea că Froimescu minte în privința motivului care a determinat-o să trădeze. Froimescu a fost depusă în arest și nu am mai anchetat-o. Între timp Froimescu a mai fost interogată direct de Teohari Georgescu. După o detenție de 2-3 săptămâni Froimescu a fost pusă în libertate de Teohari Georgescu. Peste câteva zile după punerea în libertate a lui Froimescu, am fost vizitat de soțul acesteia care a venit la mine să mă întrebe dacă este adevărat că soția lui a fost în relații amoroase cu Teohari Georgescu, însă modul cum vorbea arăta că era convins de aceasta. Eu am refuzat să discut cu el. După aceasta eu am raportat lui Teohari Georgescu. El a manifestat o falsă revoltă și mi-a ordonat să-l convoc pe Froimescu și să-i atrag atenția să nu se ocupe cu „calomnii”. Nu rețin exact dacă i-am luat declarația. În luna decembrie a anului 1946, am primit informații că Maniu face pregătiri pentru a fugi din țară, având legături secrete cu comandorul Anton Marin. Punându-se sub ascultare telefonul acestuia, peste câteva zile a fost interceptată o convorbire din care rezulta că Marin Anton este avertizat despre informațiile pe care le posedăm. Persoana ce l-a avertizat după voce era de sex feminin. Peste câteva zile aceeași individă a cerut o întâlnire lui Marin. Acesta a acceptat întâlnirea. Atunci am ordonat ca individă respectivă după ce se va despărți de acesta să fie arestată. Ordinul a fost executat. La cercetări s-a stabilit că se numește Gherasim (cred că nu greșesc) și că trăiește în concubinaj cu gen. Popescu Constantin, pe atunci director general al Poliției [generalul Constantin Popescu, n. 1893, d. 1985, a deținut funcția de Director General al Poliției în perioada martie 1945 – februarie 1948 – n.n.]. A declarat că informația privitor la Maniu și Marin a aflat-o în felul următor: Fiind la gen. Popescu acasă a observat pe masă o notă cu conținutul sus menționat pe care l-a memorat. De menționat, făcându-se percheziția domiciliară după câte îmi reamintesc s-au găsit niște buletine de presă care de asemenea au fost luate de la Popescu. Despre cele întâmplate am raportat lui Teohari Georgescu. El mi-a ordonat să mă prezint la Popescu și să-l informez. Am executat ordinul. Popescu mi-a ordonat să pun în libertate pe Gherasim. Eu am refuzat. A doua sau a treia zi am primit ordin de la Teohari Georgescu ca Gherasim să fie pusă în libertate. Am executat ordinul. Teohari Georgescu a ordonat să-l țin în supraveghere pe

Grigore Geamănu pe atunci secretar general la Ministerul de Interne – în special convorbirile telefonice. După ce s-a căsătorit cu soția lui Geamănu, a devenit clar pentru ce l-a supravegheat pe acesta. De asemenea a ordonat să fie supravegheată și șefa de cabinet pe atunci Marcela Ionescu (Dodu). Cred (acum) că n-au fost motive operative, au fost chestiuni amoroase. Despre relațiile între Teohari Georgescu și fostul general de jandarmi Stoicescu [generalul-maior Nicolae Stoicescu, inspector general secund al Jandarmeriei Române, a fost trecut în rezervă prin Decretul nr. 318 din 16 martie 1949 – *n.n.*] îmi reamintesc următoarele: În februarie 1948 a plecat o delegație guvernamentală în Polonia, Ana Pauker – Teohari Georgescu. Printre acei care îi însoțeau era și fostul gen. Stoicescu. Eu am fost trimis mai înainte cu câteva zile pentru a organiza măsuri de pază. În timpul prezenței delegației la Varșovia am fost prezent la o discuție între Teohari Georgescu și ministrul securității statului polonez, fiind prezente și alte din partea ministerului securității polonez. A fost prezent și Stoicescu. Eu aveam și rolul de translator. Când s-au făcut prezentările și din discuții a rezultat că Stoicescu provine din jandarmi, unii tov. polonezi au manifestat o oarecare nedumerire. Îmi reamintesc că Teohari Georgescu a avut cam următoarea exprimare: „Jandarm, jandarm, însă când a fost comandantul legiunii de jandarmi la Satu Mare...”. În orice caz am înțeles că Teohari Georgescu era în relații cu Stoicescu cu mult înainte de 23 august 1944, aceasta mi s-a întipărit în minte. Din unele relatări personale ale lui Teohari Georgescu am înțeles că a făcut armata la jandarmi și că a avut gradul de sergent. Mi-am mai reamintit un caz: În iarna anului 1946 și 1947, după o muncă intensă am reușit să-l arestăm pe criminalul-polițist Sava Dumitrescu. Din cercetarea acestuia a rezultat că Sraer Iosif [Iosif Șraier, fost secretar general al MAI între 1945 și 1947 – *n.n.*], pe atunci secretar general la Interne, a fost informatorul lui Sava Dumitrescu. Tot materialul prezentat lui Teohari Georgescu tergiversa luarea de măsuri (ordonarea) până ce acesta a reușit să fugă în străinătate. Din cercetarea provocatorului Margulis rezultă că și Silber [Bellu Silber – *n.n.*] a fost agent al siguranței. Deși am raportat lui Teohari Georgescu, nu a ordonat nici un fel de măsuri. Silber a fost arestat în iarna anului 1947-1948, când am aflat că este exclus din Partid, din proprie inițiativă¹.

După niciun an de zile de la scrierea acestei declarații, conducerea MAI a elaborat un nou set de întrebări în privința modului în care Nicolschi și Teohari Georgescu au abordat problema legionară în perioada 1945-1948. În dosarul de cadre se regăsesc aceste chestionare în care Nicolschi era obligat să furnizeze o nouă serie de amănunte pe care „omisese” să le precizeze în 1954.

Informațiile furnizate de Nicolschi în privința modalității în care s-a realizat apropierea de Mișcarea Legionară în toamna anului 1945 sunt confirmate și de unul dintre cei care au luat parte la pertractările dintre cele două părți.

Preotul Ion Dumitrescu-Borșa, fost membru marcant al Mișcării Legionare, afirmă în memoriile sale că Nicolae Pătrașcu și Vică Negulescu fuseseră parașutați în România împreună cu un grup de legionari pentru a reorganiza Mișcarea. Acest desant legionar fusese trimis de Horia Sima pentru a scoate organizația de sub influența aripii codreniste conduse de Radu Mironovici².

În toamna anului 1945, ca urmare a detensionării relațiilor dintre comuniști și legionari, lui Borșa și lui Radu Mironovici li s-au anulat ordinele de urmărire generală în urma unei dispoziții emise de ministrul Afacerilor Interne – Teohari Georgescu – și șeful Corpului Detectivilor – Grigore Petrovici. La doar câteva zile, Borșa a fost condus la sediul MAI de

1. Declarație dată de Alexandru Nicolschi la 21 iulie 1954 (ACNSAS, fond cadre, dosar nr. 00055, ff. 68-90).
2. Preot Ion Dumitrescu-Borșa, *Cal troian intra muros. Memorii legionare*, Lucman, București, 2002, p. 423.

către Nicolschi și Petrovici, care i-au transmis că îl vor pune în legătură cu Nicolae Pătrașcu, căruia – potrivit spuselor lui Borșa – i se fixase domiciliu forțat într-o vilă din București, pe str. Sandu Aldea¹. Nicolschi i-a comunicat lui Borșa că în acea vilă aveau loc negocieri cu gruparea legionară a lui Pătrașcu în vederea încheierii unei înțelegeri între comuniști și legionari, pentru ca aceștia din urmă să nu facă probleme guvernului Groza, propunându-li-se chiar înscrierea într-una dintre organizațiile politice admise de Guvern (de exemplu, Frontul Național Democrat, Frontul Plugarilor etc.). Borșa a acceptat să facă parte din gruparea legionară care lucra la redactarea convenției încheiate între MAI și Mișcarea Legionară reprezentată de Nicolae Pătrașcu, Vică Negulescu, P.P. Panaitescu și Vasile Noveanu :

Când eram anunțați de Nicolski, ne adunam la Pătrașcu și luam în discuție punct cu punct cele ce urmau să fie redactate. Toți cădeau de acord, mai cu seamă influența mult P.P. Panaitescu, scos din lagăr, unde împreună cu alți legionari, Const. Onu, Andrei Enescu, avuseseră o atitudine pro-comunistă. Odată, chemat la Interne, am spus lui Nikolski că eu nu am încredere în buna credință a lui Pătrașcu. Cât mă privește, eu nu mă socotesc ca făcând parte din grupul lor și nici ca legionar. Nu am mai activat din 1940 și, dacă mi se va cere să semnez vreun angajament, aş refuza pentru motivul arătat și pentru a nu mă pune în postura de a nu-l respecta. Vică Negulescu era mai tot timpul la Interne cu Nicolski. În calitatea lui de secretar general, dăduse liste de toate cadrele legionare cu șefii lor, inclusiv din Frățiile de Cruce, studenți, liste întregi, dosare cu mii și mii de nume².

Predarea listelor și dosarelor cu membrii Mișcării Legionare către conducerea MI a fost unul dintre punctele înțelegerii semnate de cele două părți (organizația urma să fie dizolvată în cel mai scurt timp). În cele din urmă, Borșa declară că a refuzat semnarea înțelegerii prin care se angaja să respecte prevederile acesteia. Aceste negocieri, dar și înțelegerea propriu-zisă nu au fost niciodată agreeate de liderii grupării codreniste reprezentați de Radu Mironovici și comitonii săi, care nu participaseră la aceste discuții³.

Tot în septembrie 1945, Borșa afirmă că l-a văzut în apropierea vilei din str. Sandu Aldea pe liderul Mișcării Legionare, Horia Sima, după care a doua zi s-a dus „expres” la sediul MI unde i-a raportat lui Nicolschi întâmplarea care avusese loc cu o zi în urmă. Acesta i-ar fi confirmat lui Borșa faptul că Sima se afla în București și că a dat dispoziții subalternilor săi pentru urmărirea și prinderea lui, lucru care nu a avut loc în cele din urmă⁴. În opinia noastră, Borșa se înșală în privința lunii în care l-ar fi văzut pe Sima, deoarece negocierile cu liderii comuniști s-au purtat în casa conspirativă a MAI de pe str. Sandu Aldea după arestarea lui Pătrașcu (octombrie 1945).

În Siguranță și Securitate

În perioada iunie 1947 – 28 august 1948, Nicolschi a deținut funcția de subdirector general al Direcției Generale a Siguranței Statului.

Una dintre operațiunile răsunătoare desfășurate de Nicolschi în funcția de adjunct al șefului Siguranței Statului a fost capturarea fruntașilor PNT pe aerodromul de la Tămădău în ziua de 14 iulie 1947. Această tentativă de trecere frauduloasă a frontierei a principalilor lideri ai PNT a fost justificarea ulterioară a comuniștilor pentru desființarea formațiunii

1. *Ibidem*, p. 424.

2. *Ibidem*, p. 425.

3. *Ibidem*, pp. 426-427.

4. *Ibidem*, pp. 427-428.

politice cu pricina și arestarea fruntașilor acesteia, ceea ce a echivalat în fapt cu sfârșitul opoziției politice în România. Acțiunea de capturare a grupului de lideri național-tărăniști conduși de Ion Mihalache, Ilie Lazăr, Nicolae Carandino și Nicolae Penescu a fost realizată în colaborare cu Serviciul Special de Informații. Cei 15 arestați au fost încarcerați la Malmaison, după care la sediile PNT au urmat numeroase percheziții ale Siguranței care s-au soldat cu alte arestări și confiscări.

Odată cu înființarea DGSP, Nicolschi a fost numit în funcția de subdirector general în DGSP/DGSS (28 aug. 1948 – 15 sept. 1952). Al doilea subdirector numit la înființarea DGSP a fost tot un spion sovietic – generalul-maior Vladimir Mazuru¹.

La data numirii în funcția de subdirector al DGSP, generalul-maior Nicolschi a fost însărcinat să îndrume, să coordoneze și să controleze activitatea Direcțiilor I Informații Interne, a II-a Contraspionaj, a III-a Contrainformații Penitenciare și Miliție, a IV-a Contrainformații Militare, a V-a Cercetări Penale, a VI-a Paza Guvernului și a VII-a Tehnică.

În primăvara anului 1949, Nicolschi i-a ordonat colonelului de Securitate Mișu Dulgheru să-i transmită șefului Direcției Securității Capitalei, locotenent-colonelul de Securitate Tudor Sepeanu, ordinul de a executa o femeie dementă. În martie 1953, Sepeanu a fost arestat împreună cu mai multe cadre din MAI, fiind acuzați de o serie de atrocități săvârșite asupra deținuților legionari în câteva penitenciare din subordinea DGP (este vorba de militarii implicați în procesul de reeducare prin tortură). În fața anchetatorilor, Sepeanu a fost întrebat despre mai multe operațiuni legale și ilegale ordonate de conducerea MAI în perioada 1945-1952. Referindu-se la evenimentul din primăvara anului 1949, Sepeanu susține că ordinul de suprimare a femeii i-a fost confirmat telefonic și verbal de către Alexandru Nicolschi².

Tot în primăvara anului 1949, Nicolschi a participat la ședința conducerii MAI în care s-a discutat desființarea organizațiilor sioniste și pedepsirea celor veniți din străinătate pentru propagarea „ideilor sioniste”³.

Istoricul Marius Oprea a dezvăluit la începutul anilor '90 un multiplu asasinat săvârșit de către organele de Securitate la indicația lui Nicolschi. La 30 iulie 1949, la sediul MAI din București s-a desfășurat o ședință cu șefii direcțiilor regionale ale Securității Poporului în cadrul căreia a fost felicitată conducerea DRSP Timișoara, reprezentată de locotenent-colonelul Ambruș Francisc Coloman (n. 24 nov. 1907, Livadia, jud. Hunedoara – d. 1987, mun. Brașov, jud. Brașov). Acesta obținuse rezultate importante în lupta cu partizanii anticomuniști, arestând în februarie 1949 un grup de 80 de „bandiți” care acționa în pădurile din jurul localității Teregova. La data arestării lor, DRSP Timișoara a raportat conducerii DGSP, prin adresa nr. 4/2737 din 23 februarie 1949, finalizarea operațiunii de capturare a partizanilor, solicitând în același timp instrucțiuni. Directorul DGSP, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie, l-a însărcinat pe Nicolschi, mâna sa dreaptă, să se ocupe de continuarea și coordonarea anchetelor arestaților din zona Teregova. În acest sens, Nicolschi s-a deplasat personal la Timișoara, unde partizanii erau întemnițați în subsolul Securității bănățene. În iunie 1949, după finalizarea anchetei în urma căreia acuzaților li s-au smuls mărturii prin tortură, Tribunalul Militar din Timișoara a judecat rapid lotul grupurilor de rezistență din

1. Florica Dobre (coord.), *Securitatea: structuri-cadre. Obiective și metode (1948-1967)*, ed. cit., vol. I, p. 16.

2. Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor...*, ed. cit., vol. I, p. 410.

3. Proces-verbal din 2 martie 1949. La această ședință convocată de ministrul Afacerilor Interne, Teohari Georgescu, au mai participat: generalul-locotenent Gheorghe Pintilie, generalul-maior Vladimir Mazuru și colonelul Gavrilă Birtaş. *Istoria comunismului din România. Documente – Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1945-1989)*, volum editat de Mihnea Berindei, Dorin Dobrinu, Armand Goșu, Humanitas, București, 2009, pp. 128-129.

Banat conduse de colonelul Ion Uță, Spiru Blănaru, comandorul Petru Domoșneanu și Aurel Vernichescu. Cei 12 inculpați au primit sentințe cuprinse între 15 ani închisoare și pedeapsa capitală (mai exact, cinci dintre ei fiind condamnați la moarte). Nemulțumit de „blândețea” instanței militare timișorene, Nicolschi, care coordonase anchetarea partizanilor, i-a solicitat lui Ambruș ca deținuții condamnați în ziua de 25 iunie 1949 la diferite perioade de detenție și care se aflau închiși la Penitenciarul Gherla să fie readuși la Timișoara pentru un „supliment de anchetă”. Obținând avizul ministrului adjunct al Afacerilor Interne, Marin Jianu, cel care coordona activitatea Direcției Generale a Penitenciarelor, Alexandru Nicolschi a supravegheat personal transferul a șapte dintre partizani (Aurel Vernichescu, Gheorghe Popovici, Nicolae Ghimboasă, Petre Pușchiță, Gheorghe Smultea, Teodor Ungureanu și Gheorghe Luminos) de la Penitenciarul Gherla la DRSP Timișoara, în ziua de 1 august 1949. Directorul Penitenciarului Gherla, Ștefan Tomulescu¹, i-a trimis la Timișoara cu o dubă pe cei șapte membri ai rezistenței anticomuniste din Banat împreună cu o adresă însoțitoare în care se preciza numărul efectelor deținuților cu mențiunea ca acestea să fie returnate prin colet poștal. La Timișoara nu a mai ajuns decât această hârtie însoțitoare, deoarece deținuții fuseseră executați noaptea, pe drumul dintre Gherla și Timișoara. Din documentele existente până la această dată se pare că respectiva crimă, comisă la doar câteva săptămâni de la pronunțarea sentințelor, a fost coordonată și atent supravegheată de către subdirectorul general al DGSP – Alexandru Nicolschi².

Același *modus operandi* a funcționat și în cazul partizanilor anticomuniști din Dobrogea. În cursul anului 1949 au avut loc puternice confruntări între partizani și Trupele de Securitate în regiunea Dobrogea, nouă dintre „bandiți” fiind uciși în focul luptelor. Ulterior, dintre cei capturați, patru au fost condamnați la moarte de justiția populară, iar 16 au primit diverse condamnări care au variat între 15 ani închisoare și muncă silnică pe viață. Și în cazul Lotului Babadag, Alexandru Nicolschi a fost însărcinat cu munca de coordonare a anchetei în vederea obținerii de probe pentru proces. La fel ca în cazul Lotului Teregova, Nicolschi s-a arătat nemulțumit de faptul că judecătorii militari nu i-au condamnat la moarte și pe cei 16 arestați care rămăseseră în viață după încetarea luptelor. După pronunțarea condamnărilor, cei 16 partizani au fost trimiși la Penitenciarul Gherla, unde au ajuns la 27 februarie 1950. Nicolschi obține lesne permisiunea de transfer a celor 16 deținuți de la Penitenciarul Gherla la Securitatea din Timișoara, instituția condusă de către fidelul său subaltern, Ambruș Coloman. În dimineața zilei de 9 martie 1950, aceștia au fost imbarcați într-un vagon-dubă al DGP cu destinația Timișoara. Au fost împușcați pe drum în noaptea de 9/10 martie 1950, sub motivația că ar fi încercat să fugă de sub escortă. Iată și numele celor 16 împușcați din „Trenul Morții”: Constantin Lache, Nicolae Roșculeț, Manea Duțu, Constantin Tudoran, Ioan Topârceanu, Ioan Pițigoi, Stere Stercu, Gheorghe Gușiță, Nicolae Dobromir, Gheorghe Tomoșoiu, Iordan Nicolau, Alexandru Gogu, Marin Cenușe, Gheorghe Tofan, Ioan Filip și Dumitru Negroiu³.

1. În evidențele noastre, Ștefan Tomulescu apare ca fiind director al Penitenciarului Timișoara, și nu al Penitenciarului Gherla, care la acea vreme era condus de Tiberiu Lazăr Iosif (ne referim la perioada iulie-august 1949). În februarie 1949, Tiberiu Lazăr (n. 21 oct. 1915, Budapesta, Ungaria – d. 1981, mun. Cluj-Napoca, jud. Cluj) fusese trimis de partid în funcția de director/administrator al Penitenciarului Gherla, înlocuindu-l astfel pe Dumitru Ștefănescu. Este posibil ca Marius Oprea să se fi referit la Ștefan Tomulescu în calitatea de director al Penitenciarului Timișoara, acolo unde s-ar fi aflat încarcerăți și cei 16 deținuți.
2. Marius Oprea, „În 1949-1950, Nicolski a ordonat 54 de condamnări la moarte. Deținuții au fost împușcați în cap, pentru a nu fi găurite hainele pușcăriei”, în *Cuvântul*, nr. 19 (119), mai 1992, p. 6. Dorin Dobrinu (editor), *Listele morții. Deținuți politici decedați în sistemul carceral din România potrivit documentelor Securității, 1945-1958*, Polirom, Iași, 2008, pp. 55-56.
3. Marius Oprea, „Crimele lui Nicolski. În 1950, șaisprezece oameni au fost uciși într-un vagon penitenciar”, în *Cuvântul*, nr. 21 (121), 25-31 mai 1992, p. 6.

Din funcția sa de adjunct al șefului Securității, Nicolschi aviza arestarea și anchetarea persoanelor suspectate că s-ar pronunța împotriva regimului. Într-o notă din 15 aprilie 1952 a structurii 244 din DGSS, sublocotenentul de Securitate N. Marinescu propunea arestarea și trimiterea în justiție a „chiaburului” Gheorghe Fruntelată pentru că ar fi lansat zvonuri cu privire la sosirea americanilor, l-ar fi lăudat pe Tito și s-ar fi manifestat ostil față de liderii URSS și Gospodăria Agricolă Colectivă din comuna Băcleș, județul Mehedinți (în această localitate își avea domiciliul și preotul Gheorghe Fruntelată). Arestarea acestui cetățean a fost aprobată de Nicolschi printr-o apostilă pusă pe nota sublocotenentului N. Marinescu¹.

În ședința de analiză a organelor MSS în problema operațiunilor de capturare a bandelor de fugari din ultimul semestru al anului 1952, Alexandru Nicolschi a fost criticat atât de superiori, cât și de inferiori pentru modul defectuos în care coordona activitatea structurilor operative care se ocupau de prinderea „bandiților”. La ședința care a avut loc la 27 ianuarie 1953 a participat întreaga conducere a MSS, dar și o serie de șefi de direcții și servicii centrale din instituție. Șefii Serviciilor Bande din MSS (locotenent-colonelul Pavel Aranici) și DGM (maiorul Gheorghe Aurel), precum și șeful Direcției a II-a Contrasabotaj au fost aspru criticați pentru ineficiența lor în lichidarea rămășițelor bandelor de fugari existente la acea dată (bande care erau alcătuite din criminali politici, dar și de drept comun), cât și pentru faptul că nu exista o colaborare între structurile însărcinate cu prinderea fugarilor.

Astfel, ministrul adjunct al Securității Statului, generalul-maior Ioan Vințe, i-a reproșat lui Nicolschi că nu cunoștea situația reală din teren deoarece nu obișnuia să meargă în controale la fața locului, iar celălalt ministru adjunct al Securității Statului, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie, l-a criticat pentru că nu se consulta cu cei din conducerea Direcțiilor operative ale MSS, încercând să rezolve de unul singur toate problemele (însuși ministrul Securității Statului, generalul-locotenent Alexandru Drăghici, l-a acuzat pe Nicolschi că nu are o poziție mai fermă și că „tărăgănează” unele lucrări pe linia bandelor). De asemenea, subalternul său, colonelul Francisc Butyka, l-a criticat pentru că nu l-a sprijinit suficient în acțiunile de capturare a bandelor pe locotenent-colonelul Pavel Aranici.

Nicolschi s-a apărat spunând că deficiențele apărute în depistarea bandelor au survenit în urma devierii de dreapta (mai-iunie 1952) și că responsabili de ineficiența structurilor coordonate de el erau colonelul Francisc Butyka și locotenent-colonelul Pavel Aranici, care nu colaborau între ei în vederea exploatării materialului informativ².

Alexandru Nicolschi a participat și la anchetarea Lotului „Pătrășcanu” după preluarea acestuia de la SSI la MAI. El figurează printre anchetatorii acestui grup alături de foștii săi colegi din Securitate Gheorghe Pintilie, Petea Goncearuc, Mișu Dulgheru, Ioan Șoltuțiu ș.a.m.d., într-un tabel întocmit de Comisia de partid a CC al PCR, care a cercetat abuzurile comise în perioada dejistă sub ministeriatul lui Alexandru Drăghici³.

Alexandru Nicolschi a fost implicat și în desfășurarea anchetelor Direcției de Contraspionaj conduse de colonelul Petea Goncearuc. Un caz cu care Nicolschi era la curent prin informările ofițerilor de contraspionaj a fost și cel al Constanței Magoș, cetățean român aflat în exilul conspirativ parizian și „extrasă” de către o echipă operativă a Securității (alcătuită, printre

1. Notă din 15 aprilie 1952 cu propunere de trimitere în justiție a chiaburului Gheorghe Fruntelată din Comuna Băcleș, satul Corzu, raionul Brabova, regiunea Dolj. Documentul este semnat de către sublocotenentul de Securitate N. Marinescu – *Istoria comunismului din România. Documente. Perioada Gheorghe Gheorghiu-Dej (1945-1965)*, volum editat de Mihnea Berindei, Dorin Dobrincu, Armand Goșu, Humanitas, București, 2009, pp. 365-366.
2. „Proces-verbal din 27 ianuarie 1953. Analiza muncii cu privire la activitatea organelor MSS împotriva bandelor în ultimul semestru al anului 1952”. Marius Oprea, *Banalitatea răului...*, ed. cit., 2002, pp. 303-311.
3. Arhiva CNSAS, fond Documentar, dosar 19, vol. 4, f. 307. Mulțumim istoricului Dumitru Lăcătușu pentru punerea la dispoziție a dosarului.

alții, din ofițerii Isidor Hollingher și Gheorghe Filipescu) din Berlinul sovietic. Adusă în țară, Magoș a fost supusă anchetelor speciale de la Închisoarea Malmaison din Calea Plevnei, sfârșind prin a oferi regimului importante informații despre rețelele emigrației române din Occident¹.

Nicolschi și reeducarea prin tortură

Procesul de reeducare prin tortură a fost un experiment inițiat de conducerea Securității sub stricta supraveghere a consilierilor sovietici din MAI, pus în aplicare prin liderii exponențiali, generalii Gheorghe Pintilie și Alexandru Nicolschi, cu ajutorul subordonaților lor din Direcția a III-a Contrainformații Miliție și Penitenciare (condusă de colonelul Coman Stoilescu) și Direcția a V-a Cercetări Penale (condusă de colonelul Mișu Dulgheru), dar și din Serviciul inspecții/operativ al Direcției Generale a Penitenciarelor: Iosif Nemeș, locotenent-colonelul Tudor Sepeanu și maiorul Alexandru Roșianu. De asemenea, în această operațiune au fost implicați și ofițeri superiori cu funcții de conducere în aparatul central al DGP: locotenent-colonelul Ludovic Czeller și locotenent-colonelul Marin Constantinescu. Acești ofițeri din Serviciul inspecții/operativ al DGP/DGPCUM, care aveau o dublă subordonare față de Securitate și față de aparatul de penitenciare, au coordonat activitatea ofițerilor de contrainformații care au implementat procesul de reeducare în penitenciarele Suceava, Pitești, Gherla, Aiud, Târgu-Ocna, Brașov, Târgșor și Colonia de Muncă Peninsula².

În dosarul de anchetă al lui Tudor Sepeanu se găsește și o declarație a colonelului Ioan Baciș, șef al DGP/DGPCUM (19 septembrie 1949 – septembrie 1952) și șef al Serviciului Penitenciare din MAI (octombrie 1952 – octombrie 1953), în care acesta povestea discuțiile pe care le-a avut cu fostul locotenent-colonel de Securitate Tudor Sepeanu (fost șef al Serviciului Inspecții din DGP în perioada 15 ianuarie 1950 – martie 1951) referitor la atrocitățile din penitenciare și aresturile Miliției și Securității. Iată ce relatează Baciș în fața anchetatorilor despre discuțiile sale cu Sepeanu:

Lam chemat pe Sepeanu și iam arătat că sunt informat că bătaia a fost extinsă la mai multe închisori. Sepeanu mia spus că metodele pe care le folosesc ei sunt cunoscute și aprobate de Tov. Pintilie, Nicolschi și Mazuru. (...) Iam spus că ce rost are să internăm deținuți la spital dacă ei sunt bătuți el mia răspuns că nu are importanță că acestea sunt în interesul poporului și a Republicii și a început sămi spună de bătaia și metodele de la Miliție și Securitate mia spus că el când a fost la Miliția Capitalei a împușcat pe toți spărgători de case de bani iar când a condus Securitatea Capitalei bătea de sarea sângele în tavan. Că la Securitate se bate științific la tâlpi încălțat cu nisip și alte metode că tov. Nicolschi folosește aceste metode și că la legionari li se aplică și fieru roșu și lui legionaru Toban [Ștefan Taban – n.n.] ia aplicat fieru roșu pe fes. Iam arătat că ofițeri de la operativ fac abuzuri că nu respectă programul și că pune deținuți să urmărească cadrele și că consider că aceste metode nu sunt juste el mia spus că nu am decât să mă adresez lui Jianu că el

1. Pentru detalii privind cazul soților Magoș și a celorlalți „spioni” urmăriți de Securitate, vezi Claudiu Secașiu, „Preliminariile unui proces politic îndelung amânat”, în *Anii 1954-1960: fluxurile și refluxurile stalinismului. Analele Sighet* 8, Fundația Academia Civică, 2000, pp. 369-379.
2. Despre istoricul procesului de reeducare prin tortură, vezi ultimele apariții dedicate acestui subiect: Alin Mureșan, *Pitești. Cronica unei sinucideri asistate*, ed. a II-a revăzută și adăugită, Polirom, Iași, 2011; Mircea Stănescu, *Reeducarea în România comunistă (1945-1952). Aiud, Suceava, Pitești, Brașov*, vol. I, Polirom, Iași, 2010; Mircea Stănescu, *Reeducarea în România comunistă (1948-1955). Târgșor, Gherla*, vol. II, Polirom, Iași, 2010.

lucrează și raportează și răspunde numai față de „Bătrânul” adică de Tov. Pintilie. Țin să menționez că în perioada 1949-50-51 circa 7-8000 deținuți la dispoziția securității iar vreo 3-4000 la dispoziția Miliției. Aceștia nu erau cu forme legale. Uni deținuți au stat câte 3-4 ani necercetați am făcut zeci de situații și le-am trimis la Minister deabia prin 1952 să înceapă trierea și anchetarea lor. Deasemenea la Penit. Văcărești unde este și Spital erau trimiși deținuți de la Securitate în stare gravă având fracturi la mâini și picioare alții aveau leziuni pe corp uni erau trimiși în stare de demență aceștia sau trimiși și în 1952-1953 uni dintre aceștia mureau peste câteva zile iar alții au fost aduși chiar morți dându-ne ordin să le facem formele că au murit în Spital la Penitenciar¹.

Despre atrocitățile comise în penitenciarele RPR în perioada 1949- 1952 a făcut dezvăluiri și Marin Jianu (n. 2 aug. 1913, Ainoasa, jud. Gorj, d. 2 apr. 1994, mun. București), cel care a deținut funcția de adjunct al ministrului Afacerilor Interne în perioada 1948-1952. Într-o declarație dată la 26 mai 1953 în timp ce se găsea sub anchetă în stare de arest, Jianu spunea că a știut de „autodemascările” deținuților legionari de la Pitești și Gherla de la locotenent-colonelul Tudor Sepeanu, colonelul Mișu Dulgheru și generalul-maior Alexandru Nicolschi, cei care l-au informat asupra introducerii acestui procedeu prin ofițerii nou-înființatului Serviciu de Inspecții pendinte de DGP².

În interviul pe care Alexandru Nicolschi i l-a acordat realizatoarei TV Lucia Hossu Longin în 1991, acesta nega categoric acuzațiile care i se aduceau de către foștii deținuți politici în presa vremii, potrivit cărora ar fi fost unul dintre principalii autori ai „reeducării” și că ar fi făcut numeroase inspecții/vizite în penitenciare pentru a veghea asupra bunei desfășurări a acțiunii. Nicolschi declara senin că nu a călcat niciodată pragul Penitenciarului Pitești :

Anticomuniștii sunt întotdeauna rude apropiate cu fascismul. (...) Aș vrea să spună ei pe ce se bazează aceste informații, care sunt calomniile. Dar de ce fac, știu, îmi dau seama. Pentru că am lovit în legionari. Îi doare ! Dar eu consider că eu mi-am făcut o datorie de conștiință, pentru că erau fasciști. Că erau tineri ! Și acum neonaștii în Germania par tot tineri. (...) Cum pot eu să-mi asum răspunderea cu ce s-a întâmplat la Pitești când eu nu am avut nici în clin nici în mână cu ceea ce a fost la Pitești. (...) În atribuțiunile mele nu intra administrarea sau controlarea sau îndrumarea penitenciarelor.

Dacă Nicolschi a inspectat penitenciarele în care s-a practicat reeducarea prin tortură așa cum au afirmat mai mulți deținuți politici după 1989, probabil că nu vom ști niciodată. Însă putem afirma cu certitudine că Nicolschi a fost unul dintre principalii responsabili ai reeducării, deoarece în acea perioadă a fost însărcinat cu îndrumarea și coordonarea tuturor Direcțiilor operative din Securitate, inclusiv cele care au inițiat procesul de reeducare.

Declarațiile date de ofițerii superiori Coman Stoilescu (fost șef al Direcției a III-a Contrainformații din DGSP) și Tudor Sepeanu (fost șef al Serviciului Inspecții din DGP) în anchetele declanșate după stoparea „reeducării” îl incriminau pe Nicolschi ca fiind cel care coordona direct activitatea structurilor din Securitate care se ocupau cu strângerea de material informativ de la deținuți și cadre :

În Septembrie 1948 am fost însărcinat cu conducerea Direcției a 7-a din Dir. Gen. a Securității Statului. La circa două luni după aceasta (prin luna Noemb. 1948) mi-sa trasat sarcina de către tov. General Nicolschi Al. să organizez munca cu oamenii pe care îi aveam

1. Declarația a fost dată de colonelul Ioan Baci în ziua de 8 februarie 1954. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar 33/1953, ff. 268-275 ; Mihai Burcea, Marius Stan, Mihail Bumbes, *Dicționarul ofițerilor...*, ed. cit., vol. I, p. 88.
2. „Proces-verbal de interogatoriu din 26 mai 1953”. Marius Oprea, *Banalitatea răului...*, ed. cit., p. 323.

pentru a supraveghea informativ personalul angajat al Dir. Gen. a Penit. cât și pe cel din penitenciarele din țară. Am început să organizez munca, însă după circa una lună mi-sa ordonat tot de tov. General Nicolschi să nu mă mai ocup de această muncă, spunându-mi că s-a creat un aparat special pt. această problemă. Mai târziu am auzit că un anume Nemeș a fost însărcinat cu această muncă. Pe Nemeș eu nu l-am cunoscut și nici în prezent nu-l cunosc¹ [Iosif Nemeș a fost primul șef al Serviciului Inspecții din DGP, funcție pe care a deținut-o în perioada 1949-1950 – *n.n.*].

Aflat în arest, Sepeanu a declarat la interogatoriu că materialul informativ strâns de la deținuții legionari din Penitenciarul Pitești ajungeau la înalți oficiali din MAI, printre care se număra și Nicolschi :

Aceste acțiuni au dat loc la mari frământări și au ajuns de multe ori și la loviri, dar acestea a făcut ca să scoatem într-un interval foarte scurt un număr de cca. 500 de declarații pe care DGSS căreia îi duceam acest material (la început D-lui Ministru Adjunct Pintilie Ghe. apoi D-lui Nicolschi Alexandru, apoi D-lui Col. Birtaş Gavrilă și ulterior D-lui Lt. Col. Stoilescu Coman D3) le-au apreciat ca foarte bune și cu mult conținut pentru exploatare în afară. La plecarea mea acțiunea aceasta continua².

Pe lângă demnitățile deținute în administrația de stat, în primăvara anului 1950, Nicolschi a fost ales deputat în Sfatul Popular al Regiunii București (1950-?).

În Comisiile speciale de deportare și fixare a domiciliului obligatoriu

Nicolschi a făcut parte și din Comisia Centrală a MAI care emitea deciziile de stabilire a domiciliului obligatoriu persoanelor indezirabile regimului de democrație populară (foști moșieri, foști bancheri, foști negustori etc.). Această comisie, care funcționa în baza HCM nr. 1554 din 22 august 1952, a emis mai multe decizii prin care mii de cetățeni români au fost dislocați în Bărăgan sau li s-a fixat domiciliu obligatoriu în diferite localități de pe teritoriul RPR. Dosarele care conțin deciziile MAI cu tabele nominale ce cuprind numele celor vizați se găsesc la Arhiva CNSAS, fondul Documentar.

Această comisie specială înființată la nivelul conducerii MAI a fost constituită la 25 august 1952 prin Decizia MAI nr. 744 și era alcătuită din ofițeri superiori și generali din Securitate și Miliție : general-locotenent de Securitate Gheorghe Pintilie – președinte, general-maior de Securitate Alexandru Nicolschi – membru, colonel de Securitate Aurel Corin – membru, locotenent-colonel de miliție Iosif Erdei – membru, maior de Securitate Francisc Butyka – membru, maior de Securitate Marin Vintilă – membru și maior de Securitate Wilhelm Einhorn – membru³.

După separarea Securității de MAI din septembrie 1952, Comisia Centrală constituită în cadrul MAI anterior cu o lună a continuat să funcționeze în aceeași formulă, doar că la

1. Declarație dată de colonelul Coman Stoilescu, șef al Serviciului Operativ din MAI, în ziua de 10 februarie 1954. Dumitru Lăcătușu, Alin Mureșan (editori), *Casa Terorii. Documente privind Penitenciarul Pitești (1947-1977)*, Polirom, Iași, 2009, p. 187.

2. Declarație dată în ziua de 17 februarie 1954 de către Tudor Sepeanu, fost șef al Serviciului Inspecții din DGP în perioada 1950-1951. În intervalul noiembrie 1953 – august 1954 s-a aflat în anchetă, iar ulterior a fost condamnat la 8 ani muncă silnică (va fi eliberat la 13 noiembrie 1957 printr-un decret de grațiere), *ibidem*, p. 202.

3. Nicoleta Ionescu-Gură, *Dimensiunea represiunii din România în regimul comunist. Dislocări de persoane și fixări de domiciliu obligatoriu*, Corint, București, 2010, pp. 152-154.

nou-înființatul Minister al Securității Statului (Securitatea va reveni sub controlul MAI un an mai târziu, când MSS va fi desființat). Potrivit Nicoletei Ionescu-Gură, pe parcursul anului 1953, în anumite procese-verbale de dislocare componența Comisiei MSS nu mai figurează nominal. Astfel, la 27 mai 1953, Comisia Specială din MSS care a hotărât stabilirea domiciliului obligatoriu pentru peste 600 de persoane – printre care și familiile Caracostea, Gheorghe Cantacuzino, Rădulescu Pogoneanu – era formată din ministrul Securității Statului – generalul-locotenent Alexandru Drăghici, omni-prezentul general-maior Alexandru Nicolschi, generalul-maior Ioan Alexandru – adjunct al ministrului Afacerilor Interne, generalul-maior Vladimir Mazuru și locotenent-colonelul Pavel Aranici¹.

La 15 septembrie 1952, cu trei zile înaintea apariției Decretului nr. 324/1952 prin care Securitatea s-a separat de MAI, Secretariatul CC al PMR a aprobat numirea generalilor-maiori Mihail Burcă și Alexandru Nicolschi în funcțiile de miniștri adjuncți ai Afacerilor Interne² (15 sept. 1952 – sept. 1953). Numirea lui Nicolschi în funcția de ministru adjunct nu a fost urmată și de HCM-ul sau Decretul de confirmare în funcție. El a fost lăsat la dispoziția celor doi miniștri ai MSS și MAI, urmând să coordoneze anumite sectoare de activitate. În această situație a rămas de fapt până la 22 iulie 1957, când a fost numit în funcția de secretar general al MAI. Acest lucru este confirmat chiar de Nicolschi :

Până în 1952 am fost locțiitorul directorului general al securității statului. Din 1952 până în 1956 n-am deținut funcție, dar îndeplineam – așa cum mi s-a semnalat de către superiori – atribuțiunile de ministru adjunct. Din 1957 până în 1961 am deținut funcția de secretar general al Ministerului de Interne, unde aveam de rezolvat aceleași probleme³.

La 6 august 1953, Nicolschi a semnat o decizie de internare în calitate de înalt oficial al Ministerului Securității Statului – Decizia MSS nr. 559 – prin care celor 89 de foști demnitari ai vechiului regim internați administrativ la Penitenciarul Sighet Principal li s-a prelungit detenția cu încă 60 de luni. La acea dată, unii dintre cei care figurau pe lista celor 89 de demnitari erau deja morți și îngropați : Ion Rășcanu (decedat la 25 februarie 1952), Constantin Tătăranu (decedat la 6 octombrie 1952), Ion C. Pop (decedat la 10 martie 1953), Gheorghe Brătianu (decedat la 27 aprilie 1953), Aurel Vlad (decedat la 2 iunie 1953). Foștii demnitari fuseseră internați administrativ în Penitenciarul Sighet Principal pe o perioadă de 24 de luni, la data de 1 august 1951, prin Decizia MAI nr. 334 semnată de ministrul adjunct al Afacerilor Interne (general-locotenent Gheorghe Pintilie)⁴.

În august 1955, generalul-maior Alexandru Nicolschi susținea accelerarea procesului de recrutare și instruire a informatorilor în cele 18 comune din Bărăgan unde se găseau dislocații. La începutul anului 1955, în fiecare dintre cele 18 localități „speciale” funcționau Comandaturi MAI formate din câte doi ofițeri inferiori de Securitate. Aceste structuri se aflau în subordinea Serviciului Dislocări și Domicilii Obligatorii din MAI, structură independentă care a funcționat în perioada 1954-1956 sub conducerea fostului interbrigandist locotenent-colonelul Wilhelm Einhorn. Nicolschi considera că agentura din localitățile „speciale” coordonată de Comandaturile MAI nu dădea randamentul scontat și solicita recrutarea de noi informatori pentru ținerea sub control a „elementelor dușmănoase” din comunele cu dislocați⁵.

Câteva luni mai târziu, în urma unei HCM privind ridicarea restricțiilor domiciliare unor persoane strămutate din zona de vest a RPR, același Nicolschi semna Decizia MAI nr. 6200

1. *Ibidem*, p. 154.

2. ANIC, fond CC al PCR – Secția administrativ-politică, dosar nr. 1/1952, f. 41.

3. Lucian Popescu, Mihnea Măruță, „Generalul de Securitate Nicolschi mărturisește”, în *Nu*, nr. 53, 14-20 octombrie 1991, p. 12.

4. Andrea Dobeș, *Reprimarea elitelor interbelice...*, ed. cit., pp. 86-86.

5. Nicoleta Ionescu-Gură, *Dimensiunea repressiunii din România în regimul comunist...*, ed. cit., p. 188.

din 12 decembrie 1955 prin care s-au ridicat restricțiile domiciliare pentru câteva sute de persoane strămutate în cele 18 comune „speciale”¹ (majoritatea strămutaților fuseseră deportați din vestul țării în 1951, fiind suspectați de activitate protitoistă). Această decizie nu a vizat însă și alte categorii de deșlocări din comunele „speciale” ale MAI din Bărăgan – de exemplu, foștii moșieri, fabricanți și mari comercianți a căror avere fusese naționalizată.

La sfârșitul lunii martie 1957, ministrul Afacerilor Interne – generalul-colonel Alexandru Drăghici – i-a convocat la cabinetul său pe locțiitorii lui comunicându-le că Biroul Politic al CC al PMR a ajuns la concluzia că la MAI sunt prea multe funcții de adjuncți de ministru. În urma acestei ședințe, una dintre funcțiile de locțiitor al ministrului Afacerilor Interne pe problemele muncii de Securitate deținută de generalul-maior Tănase Evghenie a fost desființată (ulterior, în mai 1957, generalul Evghenie va fi numit în funcția de șef al Direcției Securității Capitalei). La acea dată, nici măcar generalul-maior Tănase Evghenie nu cunoștea prea bine funcția lui Nicolschi, afirmând despre acesta că „era un fel de secretar general al MAI”. O altă decizie rezultată în urma reducerii funcțiilor de locțiitori ai ministrului Afacerilor Interne a fost numirea generalilor de Securitate Alexandru Nicolschi și Vasile Negrea în funcțiile de secretari generali ai MAI (11 iulie 1957)². Astfel că ultima funcție deținută de Nicolschi în cadrul MAI a fost cea de secretar general al MAI (22 iul. 1957 – 31 ian. 1961).

În decembrie 1959, Nicolschi a deținut și funcția de președinte al Comisiei de examinare pentru acordarea gradului de maior din MAI. În această calitate era secondat de către maiorul de Securitate Mihai Moldoveanu – secretar al comisiei. În acel an, toți ofițerii inferiori cu gradul de căpitan care au susținut examenul pentru accederea în corpul ofițerilor superiori din MAI au trecut prin fața acestei comisii.

În calitatea sa de secretar general al MAI, Nicolschi participa la ședințele de analiză ale Direcțiilor centrale și locale ale ministerului. Astfel, în ziua de 12 ianuarie 1960 a prezidat ședința de analiză a activității Direcției Regionale MAI Galați, alături de șeful Serviciului Inspecții din MAI – generalul-maior Alexandru Demeter, și de șeful Direcției Regionale MAI Galați – colonelul Eugen Vistig. În cadrul discuțiilor a fost expus raportul direcției pe anul 1959 și au fost abordate o serie de probleme care priveau recrutarea de noi informatori, dar și abaterile disciplinare ale cadrelor de Securitate din Direcția regională MAI Galați. Luând cuvântul la finalul ședinței, Nicolschi și-a exprimat satisfacția pentru „loviturile simțitoare” aplicate „dușmanului” în anul anterior, însă a precizat că pe viitor aparatul de Securitate poate realiza mai mult, fiind necesară „mai multă combativitate, în comparație cu perioada precedentă”. De asemenea, Nicolschi s-a declarat mulțumit de numărul de 1.700 de agenți pe care-i avea direcția la acea dată, dar și de faptul că două treimi din această rețea fusesse recrutată după 1 ianuarie 1958. Vă prezentăm două fragmente din intervenția lui Nicolschi :

Să trecem, în scurt, în revistă, în ce constă baza operativă a dușmanului în această regiune. Aici s-au citat cifre de sute și mii de elemente capabile să se dedea la acte de trădare și spionaj, pe diferite linii. Avem membri ai fostelor organizații fasciste, în special legionari (10.000-12.000, dau date aproximative), elemente care sunt deja cunoscute și luate în evidențele regiunii. La fel se prezintă situația cu membrii celorlalte partide politice burgheze (circa 7-10 mii elemente). (...) Trebuie să avem în vedere că o parte din agentura noastră provine din mediul elementelor dușmănoase. Deci, este nevoie ca ea să fie ruptă de influența mediului din care provine³.

1. Mihnea Berindei, Dorin Dobrinu, Armand Goșu (coord.), *Istoria comunismului din România*, ed. cit., pp. 520-521.
2. Cristina Anisescu și Silviu Moldovan (studiu introductiv și note), *Pseudomemoriile unui general de Securitate : documente selectate și editate*, Humanitas, București, 2007, p. 209.
3. Florica Dobre (coord.), *Securitatea : structuri-cadre...*, ed. cit., pp. 540-541.

Într-o notă nedatăată întocmită probabil cu ocazia trecerii în rezervă de către Direcția Cadre a MAI, perioada în care Nicolschi a activat în ilegalitate în UTdC și PCdR era luată în calcul pentru stabilirea vechimii în câmpul muncii și fixarea cuantumului pensiei. În urma analizării dosarului personal, ofițerii de cadre au stabilit vechimea lui Nicolschi pe linie de partid și de stat și au propus fixarea cuantumului pensiei la 2.217 lei pentru 25 de ani vechime în serviciu. După ce Comitetul de Partid din MAI va confirma oficial activitatea ilegală desfășurată de Nicolschi în perioada anilor '30, fostul înalt demnitar MAI urma să intre în drepturile de pensie¹.

A fost trecut în rezervă pe caz de boală, cu drept de a purta uniformă, la 31 ianuarie 1961 (HCM nr. 61). Trecerea lui pe „linie moartă” s-a produs în contextul românizării aparatului de stat inițiate de Dej la începutul anilor '60 și al eliminării treptate a consilierilor și spionilor sovietici din MAI.

Alexandru Nicolschi a fost un personaj care a stat tot timpul în umbra protectorilor săi din conducerea superioară de partid și de stat, ocupându-se întotdeauna cu treburile „murdare” ale regimului. În memoriile foștilor demnitari comuniști Nicolschi este pomenit foarte rar; și, deși avea o funcție și un grad militar importante, era arareori văzut în public sau în cadrul unor ceremonii oficiale. Alexandru Bărlădeanu, ministru al Comerțului Exterior (1948-1954), președinte al CSP (1955-1956) și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (1955-1969) declara:

Pe Nikolski nu l-am cunoscut deloc. Nu era de scos în lume, în mod oficial, cu funcțiile ce le avea. (...) Sarcinile sale erau de represiune².

La lucrările Comisiei de Partid a CC al PCR constituită în noiembrie 1965 pentru a investiga abuzurile comise în vremea în care funcția de ministru al Afacerilor Interne a fost deținută de Alexandru Drăghici a fost chemat și Alexandru Nicolschi, care a declarat cu greu că în 1949, din dispoziția șefului său (Gheorghe Pintilie), a instalat tehnică operativă la domiciliul și la biroul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej (în ziua de 31 octombrie 1967, Nicolschi a declarat în fața Comisiei că la sfârșitul anilor '40 și începutul anilor '50 au mai fost puși sub supraveghere Lucrețiu Pătrășcanu, Vasile Luca și Teohari Georgescu). De asemenea, fostul colonel de Securitate Gavrilă Birtaș a declarat la rândul-i în fața Comisiei că, în 1951, a primit dispoziție de la Alexandru Nicolschi să-l urmărească îndeaproape pe Ion Gheorghe Maurer, membru în CC al PMR și deputat în MAN la acea vreme³. Aceste operațiuni ultrascrete au fost dezvăluite și confirmate în fața Comisiei de Partid și de către alți foști ofițeri de Securitate, precum coloneii Cornel Golumbovici și Andrei Arghiropol. Cu siguranță că informațiile obținute de Pintilie și Nicolschi din cele mai înalte sfere ale puterii ajungeau la Moscova, polul de influență care-i supraveghea îndeaproape pe liderii comuniști români.

*

Anii '70 îl găsesc pe generalul rezervist Nicolschi în poziția de „sfătuitor” al regizorului Sergiu Nicolaescu. Datorită activității sale depuse în cadrul aparatului de stat represiv încă de la începuturile sale, Nicolschi a fost cooptat ca expert/consultant în cadrul câtorva filme regizate de Sergiu Nicolaescu în anii '70, pelicule care tratau problemele cu care s-au confruntat organele de Siguranță/Securitate în primii ani de la instaurarea regimului comunist (de exemplu, filmul polițist *Cu mâinile curate* – 1972). Numele lui Nicolschi însă nu figurează pe genericele acestor producții. Respectivul lung-metraje aveau ca subiect principal

1. Arhiva CNSAS, fond Cadre, dosar nr. 00055, f. 35.

2. Lavinia Betea, *Partea lor de adevăr: Alexandru Bărlădeanu despre Dej, Ceaușescu și Iliescu. Convorbiri; Maurer și lumea de ieri. Mărturii despre stalinizarea României; Convorbiri neterminate cu Corneliu Mănescu*, Compania, București, 2008, p. 36.

3. Marius Oprea, *Banalitatea răului...*, ed. cit., pp. 75, 380 și 564.

activitatea dusă de Partidul Comunist în vederea „democratizării aparatului de stat” din Poliție și Siguranță – populate la acea vreme cu „elemente vechi”, corupte și ineficiente –, în lupta cu infracționalitatea¹.

În aprilie 1978, Nicolschi locuia în București, sectorul 2, str. Olga Bancic, nr. 7 (astăzi str. Alexandru Philippide) și beneficia de o pensie MI de 3.520 lei². În 1988, Nicolschi locuia la aceeași adresă, iar pensia îi rămăsese fixată la 3.520 lei³. Pe lângă această sumă, cel mai probabil primea și o pensie specială de fost deținut politic, deoarece într-un interviu acordat în 1991 săptămânalului *Nu* a afirmat că pensia lui înainte de 1989 era de 4.200 lei⁴. Pe aceeași stradă, dar la numărul 9, a locuit în anii '70 scriitorul Dinu Pillat (1921-1975), fost deținut politic în perioada 1959-1964 (vezi procesul „Noica-Pillat”).

În 1958, Nicolschi a reușit să absolve la fără frecvență Institutul de Științe Economice și Planificare „V.I. Lenin” din București (azi Academia de Studii Economice). Nu cunoaștem data la care a reușit să-și finalizeze studiile medii, însă este posibil ca acest lucru să se fi întâmplat în anii '50 la secția seral sau fără frecvență.

În 1946 se căsătorise cu Josefina Marcovici (n. ? – d. nov. 1992, mun. București), care deținea funcția de șef de birou în Direcția Generală a Poliției. La jumătatea anilor '50, Josefina Nicolschi lucra la Direcția Generală a Miliției cu gradul de maior și funcția de șef de birou. Tatăl soției a fost director și coproprietar al Băncii Române din Buzău până în 1940, iar din acel an s-a ocupat cu negoțul de cereale (a decedat în 1946).

Decorații

Prin Decretul nr. 2170 din 29 decembrie 1948, tovarășului Nicolschi Alexandru din Securitate i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a IV-a⁵.

Prin Decretul nr. 875 din 20 august 1949, generalului-maior Nicolschi Alexandru i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a⁶.

Cu prilejul celei de-a 5-a aniversări a RPR, prin Decretul nr. 508 din 24 decembrie 1952, generalului-maior Nicolschi Alexandru i s-a conferit medalia „A cincea aniversare a Republicii Populare Române” pentru „lupta și munca duse în vederea făuririi, consolidării și prosperării Republicii Populare Române”⁷.

Prin Decretul nr. 368 din 21 august 1954, i s-a conferit Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a III-a, pentru „merite deosebite pe tărâmul construcției de Stat, economice, sociale și culturale cu ocazia celei de-a zecea aniversări a Patriei noastre”⁸.

1. Lucian Popescu, Mihnea Măruță, „Generalul de Securitate Nicolski mărturisește”, în *Nu*, nr. 51, 23-30 septembrie 1991, p. 12.
2. Decretul Prezențial nr. 83 din 10 aprilie 1978 privind majorarea unor pensii. ANIC, fond Decrete Prezențiale, dosar nr. 108/1978, fv. 70.
3. ANIC, fond CC al PCR – Secția organizatorică, dosar nr. 10/1988, fv. 74.
4. Lucian Popescu, Mihnea Măruță, „Generalul de Securitate Nicolski mărturisește”, în *Nu*, nr. 52, 3-11 octombrie 1991, p. 12.
5. Decretul nr. 2170 din 29 decembrie 1948 privind acordarea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române”. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1948, f. 416.
6. Decretul nr. 875 din 20 august 1949 privind acordarea unor decorații. *Buletinul Oficial al Republicii Populare Române*, anul I, nr. 55, 22 august 1949.
7. Decretul nr. 508 din 24 decembrie 1952 pentru conferirea medaliei „A cincea aniversare a Republicii Populare Române”, publicat în *Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române*, nr. 13 din 29 decembrie 1952.
8. Decretul nr. 368 din 21 august 1954 pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române”, Ordinului „Muncii” și a medaliei „Muncii” unor tovarăși. ANIC, fond Consiliul de Stat – Decrete, dosar nr. 14/1954. f. 2.

Prin Decretul nr. 484 din 4 noiembrie 1955, a fost decorat cu Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a, „pentru faptele de arme și contribuția adusă la lupta împotriva fascismului”¹. Prin acest act normativ i s-a preschimbato Ordinul „Coroana României”, clasa a V-a, primit în anii '40, cu Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, clasa a V-a.

Prin Decretul nr. 518 din 24 noiembrie 1955, i s-a conferit medalia „Meritul Militar”, clasa a II-a, pentru 5 ani vechime în serviciul MAI².

Prin Decretul nr. 613 din 30 decembrie 1957, i s-a conferit Ordinul „Muncii”, clasa a II-a, cu „ocazia celei de a zecea aniversări a proclamării Republicii Populare Române și pentru merite deosebite în îndeplinirea sarcinilor date de Partidul Muncitoresc Român, pentru merite deosebite pe tărâmul construcției de stat, economice, sociale, culturale și obștești”³.

Prin Decretul nr. 30 din 31 ianuarie 1959, i s-a conferit medalia „Meritul Militar”, clasa I, pentru „10 ani vechime în serviciul militar activ”⁴.

Prin Decretul nr. 308 din 12 august 1959, generalului-maior Nicolschi A. Alexandru i s-a conferit Ordinul „23 August”, clasa a III-a, pentru „contribuția activă la întărirea regimului democrat-popular”⁵.

Prin Decretul nr. 120 din 6 mai 1961, tovarășului Alexandru A. Nicolschi i s-a conferit medalia „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România” pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite în opera de construire a socialismului”⁶.

Prin Decretul nr. 560 din 4 august 1969, tovarășului Alexandru A. Nicolschi, pensionar, i s-a conferit medalia „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei” pentru „merite deosebite în lupta împotriva fascismului, în eliberarea țării, în războiul antihitlerist, în instaurarea puterii democrat-populare și construirea socialismului în Republica Socialistă România, cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei”⁷.

Cu prilejul aniversării a 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Român, prin Decretul nr. 157 din 4 mai 1971, tovarășului Alexandru Nicolschi, pensionar din București, i s-a conferit Ordinul „Tudor Vladimirescu”, clasa a II-a, pentru „activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului”⁸.

Grade profesionale

Comisar-șef (mai 1945); subinspector (1 oct. 1945); inspector general-șef (1 sept. 1946).

1. Decretul nr. 484 din 4 noiembrie 1955 pentru conferirea Ordinului „Steaua Republicii Populare Române” unor ofițeri, sergenți și angajați civili din Ministerul Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 9/1955, f. 132.
2. Decretul nr. 518 din 24 noiembrie 1955 pentru conferirea Medaliei „Meritul Militar” unor ofițeri și sergenți din Ministerul Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 10/1955, f. 47.
3. Decretul nr. 613 din 30 decembrie 1957 pentru conferirea unor medalii. *Ibidem*, dosar nr. 15/1957, f. 175.
4. Decretul nr. 30 din 31 ianuarie 1959 privind conferirea Medaliei „Meritul Militar”, clasa a I-a, generalului-maior Nicolschi Alexandru din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. *Ibidem*, dosar nr. 30/1959, f. 1.
5. Decretul nr. 308 din 12 august 1959 privind conferirea unor titluri, ordine și medalii. *Ibidem*, dosar nr. 308/1959, f. 8.
6. Decretul nr. 120 din 6 mai 1961 pentru conferirea medaliei „40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România”. *Ibidem*, dosar nr. 120/1961, f. 6.
7. Decretul nr. 560 din 4 august 1969 pentru conferirea medaliei „A XXV-a Aniversare a Eliberării Patriei”. *Ibidem*, dosar nr. 900/1965, f. 55.
8. Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România. *Ibidem*, dosar nr. 218/1971, f. 9. Decretul nr. 157 din 4 mai 1971 privind conferirea unor ordine ale Republicii Socialiste România a fost publicat și în *Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România*, partea I, nr. 96, din 6 august 1971.

Grade militare

Odată cu înființarea DGSP i s-a acordat gradul de general-maior (1 sept. 1948).

La 9 februarie 1959, ministrul Afacerilor Interne (generalul-colonel Alexandru Drăghici) a trimis Secretariatului CC al PMR propunerea de acordare a gradului de „general-maior” colonelului Vasile Negrea și de avansare la gradul de „general-locotenent” a generalului-maior Alexandru Nicolschi. Ambii militari dețineau funcția de secretar general al MAI și se aflau în nomenclatura CC al PMR, prilej pentru conducerea MAI să ceară avizul Secretariatului CC al PMR pentru avansarea lor în grad¹.

După obținerea avizului de la Secretariatul CC al PMR, conducerea MAI a elaborat expunerea de motive a HCM prin care lui Negrea i s-a acordat gradul de general-maior, iar Nicolschi a fost avansat la gradul de general-locotenent :

Tovarășul Nicolschi Alexandru este în Ministerul Afacerilor Interne din 1945 și a avut întotdeauna funcții de răspundere în care s-a orientat bine. În 1948 a fost avansat la gradul de General Maior iar din iulie 1957 este secretar general în Ministerul Afacerilor Interne. În cei 10 ani de muncă de când a fost avansat la gradul de General Maior a acumulat o bogată experiență în munca de Securitate și cunoștințe specifice muncii. Are o orientare justă în acțiuni, este sânguincios, lucrează cu simț de răspundere și prin munca sa de zi cu zi a dovedit devotament față de minister. Pentru cele relatate mai sus, propun să fie avansat de la gradul de General Maior la gradul de General Locotenent².

La 21 februarie 1959, prin HCM nr. 199, generalul-maior Alexandru Nicolschi a fost înaintat la gradul de general-locotenent, iar colonelului Vasile Negrea i s-a acordat gradul de general-maior.

Nicolschi după 1989

După evenimentele din decembrie 1989, pensionarul Alexandru Nicolschi a acordat doar două interviuri : ziaristilor Lucian Popescu și Mihnea Măruță, de la publicația clujeană *Nu*, și realizatoarei de televiziune Lucia Hossu Longin.

În interviul din 1991 acordat ziaristilor Lucian Popescu și Mihnea Măruță și care a apărut pe parcursul mai multor numere ale săptămânalului *NU*, Nicolschi se arăta indignat de neadevărurile publicate de Virgil Ierunca în *Fenomenul Pitești*, afirmând că de fapt cartea nu ar fi fost scrisă de Ierunca, ci de anumite cadre din fosta Securitate. Nicolschi nega orice implicare a sa în procesul de reeducare prin tortură demarat la Penitenciarul Suceava în 1949, dar și în orice acțiune întreprinsă de Securitate în vederea capturării partizanilor anticomuniști. Interviul lasă impresia că Securitatea nu a avut nicio atribuție pe linie represivă, iar Nicolschi nu a avut cunoștință de niciun fel de abuz petrecut în aresturile și locurile de deținere de pe cuprinsul RPR :

1. Nota MAI nr. C 631 din 9 februarie 1959 privind avansarea colonelului Vasile Negrea și a generalului Alexandru Nicolschi, document semnat de ministrul Afacerilor Interne, generalul-colonel Alexandru Drăghici. Gheorghe Buzatu, Mircea Chirițoiu (editori), *Agresiunea comunismului în România. Documente din Arhivele Secrete : 1944-1989*, vol. II, Paideia, București, p. 141.
2. „Expunere de motive privind acordarea gradului de General Locotenent tov. General Maior Nicolschi Alexandru, secretar general în Ministerul Afacerilor Interne”. Documentul este datat 11 februarie 1959. *Ibidem*, p. 142.

N-am trimis oameni să moară și să sufere. Eu luam măsurile față de ei pentru anumite activități. Pentru activitățile lor pentru care au fost trimiși în judecată au fost puși în închisoare. Regimul care se aplica acolo, asta era altceva. Dacă s-a aplicat acest tratament, eu nu înțeleg de ce discutați cu mine și nu cu cei care...¹.

Suplimentar, Nicolschi și-a exprimat intenția de a o da în judecată pentru calomnie pe Lucia Hossu Longin pentru că i-ar fi „pus în cârcă” uciderea lui Ștefan Foriș de către șoferul său în 1946 (ucigașii lui Foriș fuseseră identificați în 1968 de Comisia de partid a CC al PCR : Gheorghe Pintilie și șoferul său).

Interviul se încheie cu câteva considerații asupra vieții politice și cu nedumerirea lui Nicolschi în privința celor care au beneficiat de pe urma regimului comunist și care, în opinia sa, după 1989 și-au renegat trecutul și au devenit unii dintre cei mai vehemenți anticomuniști. Cel luat în „vizor” de Nicolschi era ministrul Culturii de la vremea aceea, Andrei Pleșu :

Aceia care au beneficiat cel mai mult și au profitat în perioada lui Ceaușescu, aceia strigă cel mai mult împotriva comunismului. (...) Eu știu că înainte de alegeri, când i-a pus reporterul întrebarea, el cam așa a spus că : „una e ce s-a petrecut, alta e ideea” [se referă la președintele României de la acea vreme, Ion Iliescu – *n.n.*]. Ideea e generoasă, spune el. Și apoi ce să facem cu membrii de partid, 3.800.000 de membri de partid, cu familiile lor, prietenii lor, uteciștii... ? Ăștia furnizează majoritatea. Ce să facem cu ei ? Tocmai pentru că el așa a vorbit, a obținut 85 % din voturi. Dacă vorbea altfel, atunci nu obținea 85 % din voturi. La un moment dat s-a zvonit că pe ministrul Pleșu vor să-l înlocuiască și că ar fi vorba și de candidatura lui Paul Everac. Everac răspunde în *Libertatea* așa tăios, într-un pamflet. El spune „eu nu pot să-l jignesc pe omul care m-a ajutat și să-l repugn astăzi”. S-a referit la Pleșu care a studiat în străinătate, iar familia lui s-a plimbat în străinătate. Nu înseamnă că el e obligat să susțină regimul, dar nici să nu se erijeze în mare luptător anticomunist, când Părvulescu ridicându-se împotriva lui Ceaușescu n-a găsit nici un susținător².

Opiniile lui Nicolschi sunt totuși de citit la rubrica „fapte diverse”, în condițiile în care el nu reprezintă nici instanța morală, nici intelectuală. Gândurile sale nu umanizează nici pe departe criminalul feroce care a fost, ci, într-o paradigmă deja clasică arendtiană, îl banalizează până la stupeoare.

După 1989, în presa centrală românească s-a vehiculat informația potrivit căreia Teodor Brateș, fost redactor-șef adjunct al emisiunii informative *Teledin* a televiziunii române și personaj-cheie al Revoluției din decembrie 1989, ar fi fost ginerele lui Nicolschi. Această informație este însă dezmințită categoric de Brateș într-un interviu acordat ziarului *Adevărul* în ziua de 21 martie 2010, în care susținea că este ginerele „unui cetățean român din comuna Crăciunești, județul Mureș, care a emigrat în anii '30 în America de Sud”³.

Nicolschi a decedat la 16 aprilie 1992 în urma unui atac de cord, cu o zi înaintea datei la care fusese chemat de către Direcția I Cercetări Penale și Criminalistică din Procuratura Generală a României pentru a fi audiat în procesul comunismului⁴ (citația îi fusese înmănată pe 15 aprilie 1992). A fost incinerat la Crematoriul „Cenușa” din Capitală.

1. Lucian Popescu, Mihnea Măruță, „Generalul de Securitate Nicolski mărturisește”, în *Nu*, nr. 52, 3-11 octombrie 1991, p. 12.

2. *Ibidem*, nr. 53, 14-20 octombrie 1991, p. 12.

3. Cristian Delcea, Andrei Crăciun, „Teodor Brateș «amfitrionul» Revoluției : «Am intrat în direct pentru că aveam texte»”, în *Adevărul*, 21 martie 2010, http://www.adevarul.ro/sfarsitul_ceauștilor/Teodor_Brates-amfitrionul-Revolutiei_-Am_intrat_in_direct_fiindca_aveam_texte_0_229177484.html, site accesat la 12 aprilie 2011.

4. Corneliu Crăciun, *Dicționarul comunizantilor din noaptea de 23 spre 24 august 1944*, Primus, Oradea, 2009, p. 565.

Despre funeraliile fostului torționar comunist există o singură relatare de la fața locului, cea a ziaristului Nicolae Nistoroiu de la *Zig Zag*, care în ziua de 17 aprilie 1992 a reușit să pătrundă în locuința lui Nicolschi cu ajutorul procurorului Șerban Niculescu de la Procuratura Generală a României. Procurorul venise la domiciliul lui Nicolschi pentru a se convinge că nu a fugit din țară, așa cum se zvonise :

O ia înainte pe scara interioară. Eu după dânsul. Omul din casă, care mă crede de la Procuratură, ne urmează. „Domnilor, sus e soția lui. E nebună. Face criză, dacă sunt femei în preajmă. Nu suportă decât bărbați.” Până sus încerc să aflu de la gazdă – care se numește Isac și este ginerele lui Nicolski – câte ceva despre cum a murit tata-socru. Iată filmul întâmplării: vineri dimineața, soția, care este fiica adoptivă a soților Nicolski [Paula Isac – *n.n.*], a trecut ca de obicei să-i aprovizioneze cu alimente. În casă l-a găsit pe Nicolski prăbușit. Făcuse infarct. Anul acesta împlinea 77 de ani. Soția lui, Iosefina, cu câțiva ani mai în vârstă, nu realiza, spune ginerele, că soțul i-a murit sub ochi¹.

În același săptămânal, în numărul următor, a apărut și o fotografie realizată de Andrei Antică înfățișându-l pe Alexandru Nicolschi decedat, în coșciug și înconjurat de flori².

După câteva luni de la decesul lui Nicolschi și la o lună de la moartea soției acestuia, Paula Isac – fiica adoptivă a soților Nicolschi – a acordat un scurt interviu săptămânalului *Expres*, în care a vorbit despre casa din str. Alexandru Philippide, amenințările pe care le-a primit după 1989 și momentul în care a decedat tatăl său :

M-a dezamăgit *Memorialul durerii* în care s-au prezentat trunchiat fragmente filmate când trăia încă tata ; apoi au apărut tot felul de insinuări în presă precum că rudele se zbat să obțină casa părinților, lucru complet neadevărat, casa fiind deja predată fără pretenții, în bună regulă. În fine, n-are rost să continui... Am un băiat de crescut, sunt un om care a încercat să-și vadă decent de profesiune și familie, așa că e firesc să nu am încredere în nimeni, cu atât mai mult cu cât m-am trezit pe ușa apartamentului unde locuiesc și cu diverse semne supărătoare, lipsite de sens. (...) N-are rost să detaliez. Mi s-a desenat pe ușa steaua lui David, chestii din astea fără noimă, cuvinte jignitoare. (...) Tot ce pot să vă spun e că atunci când i s-a făcut rău tatei, am chemat de mai multe ori Salvarea și Salvarea n-a vrut pur și simplu să vină !³

La doar două săptămâni de la decesul lui Nicolschi, procurorii s-au prezentat la vila lui Alexandru Drăghici din str. Sofia pentru a-l întreba de ce nu a dat curs citațiilor prin care fusese chemat la audieri. Cu această ocazie s-a constatat că Drăghici fugise din România la scurtă vreme după ce AFDPR a depus la Procuratura Generală a României (2 septembrie 1991) un denunț penal împotriva responsabililor vinovați de crime contra opozițiilor politici. Abia în mai 1992 autoritățile române au „aflat” de dispariția misterioasă a lui Drăghici, deși, după ce AFDPR a depus denunțul penal la Procuratura Generală, în fața casei lui Drăghici fusese postată o mașină cu număr de armată tocmai pentru a împiedica fuga acestuia. Ulterior, în toamna anului 1992, în urma unor investigații realizate de către jurnaliștii săptămânalului *Expres*, s-a aflat că Drăghici a fugit în Ungaria, acolo unde a și decedat un an mai târziu.

După ce în ziua de 2 septembrie 1991 AFDPR a depus la Procuratura Generală a României un denunț penal împotriva celor vinovați de crime împotriva umanității, Ministerul Public a

1. Nicolae Nistoroiu, „L-am văzut pe Nicolski mort”, în *Zig Zag*, nr. 14, 23-29 aprilie 1992, p. 6.

2. *Ibidem*, nr. 15, mai 1992, p. 6.

3. Cristian Pavel, „Alexandru Nicolski – portret post-mortem al torționarului. Convorbire cu d-na Paula Isac, fiica adoptivă a lui Alexandru Nicolski”, în *Expres*, nr. 50 (150), 15-21 decembrie 1992.

intrat în faza procedurală a actelor premergătoare prin care se strâneau o serie de probe de la instituțiile care dețineau documente ale fostelor organe de stat represive (SRI, MI, MApN și MJ)¹. Azi putem afirma că instituția Parchetului se află în aceeași fază „a actelor premergătoare”, din moment ce au trecut mai bine de 20 ani și niciun general din aparatul de Securitate nu a fost judecat și/sau condamnat. Totodată, putem afirma că nici regimurile politice care s-au succedat la putere după 1989 nu s-au preocupat cu adevărat de modificarea sau îmbunătățirea legislației penale în vederea trimiterii în justiție și a pedepsirii celor care se fac vinovați de crime și abuzuri comise în perioada 1945-1989.

1. În septembrie 1991, procurorul Eugen Vasiliu, șef al Direcției Cercetări Penale și Criminalistică din Procuratura Generală a României, a fost însărcinat să instrumenteze dosarul „Procesul Comunismului”. Unul dintre demersurile întreprinse de Vasiliu în acest dosar a fost cererea adresată SRI prin care solicita dosarul de cadre al lui Nicolschi (care se află azi în custodia CNSAS), însă nu a primit decât o foaie cu funcțiile deținute de acesta în MAI. Răzvan Popescu, „Nicolski și Drăghici încep să transpire” (*ibidem*, 11-17 februarie 1992).

Anexa 44

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România
 Str. Șosea de Centură nr. 131, Sector 6, București
 Tel. 0211 409 10 00, Fax 0211 409 10 01
 e-mail: iiccr@iiccr.ro

Nr 1295/08.05.2008

Către

Ministerul Afacerilor Interne și Reformei Administrative
Domnului Ministru Cristian David

Stimate Domnule Ministru Cristian David,

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), înființat prin H.G nr. 1.724 din 21 decembrie 2005, instituție publică cu personalitate juridică aflată în subordinea Guvernului României și în coordonarea Primului-ministru, are drept scop investigarea și identificarea crimelor, abuzurilor și încălcărilor drepturilor omului pe întreaga durată a regimului comunist în România, precum și sesizarea organelor îndreptățite să ia măsuri în acele cazuri în care sunt depistate situații de încălcare a legii.

Vă solicităm să puneți la dispoziție experților IICCR, pentru cercetare și fotocopiere, dosarele de cadre profesionale (întocmite de Direcția de cadre a Ministerului de Interne în perioada 1948-1989) și de partid (întocmite de Comitetul de partid din aparatul central al Ministerului de Interne în perioada 1948-1989) ale ofițerilor prezenți în anexa acestei adrese.

În cazul în care dosarele de cadre ale unor ofițeri nominalizați în anexă nu se regăsesc în arhiva dumneavoastră, vă rugăm să ne precizați dacă aveți alte informații cu privire la dosarele lor.

Experții IICCR desemnați sunt următorii:

1. Bumbeș M. Mihail Liviu, [redacted]
2. Burcea Mihai Sergiu, [redacted]
3. Lăcătușu Dumitru, [redacted]
4. Stan Marius, [redacted]

Facem precizarea că experții IICCR pot consulta documente clasificate întrucât dețin certificate ORNISS (nivel SSID), iar IICCR este autorizat de Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal cu numărul 4866 să folosească astfel de informații.

Cu stimă,

Președinte
 Marius Oprea

Șef Serviciu investigații speciale
 Mihai Burcea

Adresa IICCR nr. 1295 din 8 mai 2008 prin care solicită Ministerului Internelor și Reformei Administrative să pună la dispoziția experților IICCR peste 1.300 de dosare personale profesionale ale unor ofițeri și generali care au activat în MAI/MI în perioada 1948-1989.

ROMÂNIA

NESECRET

Nr. 235280

din 12.08.2008

MINISTERUL INTERNELOR ȘI REFORMEI ADMINISTRATIVE
MINISTRU

INSTITUTUL DE INVESTIGARE A CRIMELOR COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA	
INTRARE	Nr. 2112
IESIRE	
Ziua 15	Luna 08
Anul 2008	

CĂTRE,

INSTITUTUL DE INVESTIGARE A CRIMELOR COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

Domnului președinte MARIUS OPREA

Urmare adresei dumneavoastră nr. 1295 din 08.05.2008, prin care solicitați pentru cercetare și fotocopiere *dosarele de cadre* profesionale întocmite de Direcția Cadre a Ministerului de Interne în perioada 1948 – 1989, precum și *dosarele de partid* întocmite de Comitetul de Partid din aparatul central al Ministerului de Interne în perioada 1948-1989 aparținând persoanelor nominalizate în anexa transmisă pe suport digital, am onoarea să vă informez următoarele:

1. Cu privire la dosarele de cadre:

Potrivit art. 3 alin. (2) din H.G. nr. 1724/2005 privind înființarea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, cu modificările și completările ulterioare, „în vederea îndeplinirii atribuțiilor care îi revin, Institutul se poate adresa Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, precum și autorităților (Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Externe, Arhivele Naționale și orice alte instituții publice sau private, n.n.) și persoanelor prevăzute la art. 20 alin. (3) din Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste, cu modificările și completările ulterioare, în vederea obținerii de informații, documente sau acte în legătura cu domeniul său de activitate, în condițiile Legii”.

Prin intrarea în vigoare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității, prevederile Legii nr. 187/1999 au fost abrogate, însă normele de la art. 20 alin. (3) și art. 6 din această lege se regăsesc într-o formulare aproximativă în cuprinsul art. 31 alin. (3), respectiv al art. 35 din O.U.G. nr. 24/2008.

Astfel, prevederile legale incidente în materie constau în:

a) *Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996*, (art. 22, respectiv Anexa nr. 6 la lege) prevede **expres** faptul că **dosarele personale** intră în categoria documentelor a căror cercetare poate leza drepturile și libertățile individuale ale cetățeanului, stabilindu-se un termen de **75 de ani de la crearea lor**, la împlinirea căruia acestea pot fi date în cercetare;

b) *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității*, prin art. 35, stabilește explicit situațiile de neaplicare a prevederilor menționate la lit. a), astfel: „Dispozițiile (...) art. 20 alin. 2 și ale art. 22 cu referire la anexa nr. 6 din *Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996*, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile documentelor care fac obiectul activității Consiliului Național pentru Studierea

Arhivelor Securității. Nicio altă prevedere legală privitoare la regimul documentelor nu poate fi interpretată astfel încât să împiedice aplicarea prevederilor prezentei ordonanțe de urgență". Înă aceste excepții se referă exclusiv la procedurile stabilite de O.U.G. 24/2008, cu privire la exercitarea competențelor Consiliului Național Pentru Studiarea Arhivelor Securității și nu se extind în ceea ce privește realizarea scopurilor vizate de H.G. nr. 1724/2005 privind înființarea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România.

De asemenea, în temeiul **art. 97 din Codul de procedură penală**, „(1) Orice persoană fizică sau persoană juridică, în posesia căreia se află un obiect sau un înscris ce poate servi ca mijloc de probă, este obligată să-l prezinte și să-l predea, sub luare de dovadă, organului de urmărire penală sau instanței de judecată, la cererea acestora. (2) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie de pe un înscris poate servi ca mijloc de probă, reține numai copia. (3) Dacă obiectul sau înscrisul are caracter secret ori confidențial, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidențialității.”

În concluzie, Ministerul Internelor și Reformei Administrative se află în imposibilitatea de a pune la dispoziția Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, în vederea cercetării, dosare personale (de cadre) mai devreme de treceea a 75 de ani de la crearea acestora.

Față de cele de mai sus, pe baza datelor deținute de dumneavoastră, vă puteți adresa Consiliului Național pentru Studiarea Arhivelor Securității sau organelor de urmărire penală ori instanțelor de judecată, singurele instituții abilitate să solicite și cărora le pot fi puse la dispoziție astfel de documente de către Ministerul Internelor și Reformei Administrative.

Faș precizarea că în acest mod s-a soluționat și cazul colonelului (r) ENOIU GHEORGHE, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Secția Parchetelor Militare) solicitând instituții noastre la data de 11.09.2007, în vederea soluționării dosarului nr. 35/P/2007. trimiterea dosarului personal al ofițerului în cauză, demers căruia s-a dat curs la data de 12.09.2007, transmițând documentele în forma solicitată.

2. Cu privire la dosarele partid:

Urmare consultării Arhivelor Naționale cu privire la solicitarea dumneavoastră referitoare la *dosarele de partid* întocmite de Comitetul de Partid din aparatul central al Ministerului de Intern în perioada 1948 – 1989, instituția respectivă confirmă faptul că deține fondul arhivistic *Comitetul Central al P.C.R. -- Secția Cadre (Inventar nr. 2798, 3 volume)*, sens în care vă adresez rugămintea de a solicita direct conducerii unității respective posibilitatea cercetării documentelor în cauză.

Cu deosebită considerație,

**MINISTRUL
INTERNELOR ȘI REFORMEI ADMINISTRATIVE**

CRISTIAN DAVID

Adresa nr. 235280 din 12 august 2008 a Ministerului Internelor și Reformei Administrative prin care se răspunde solicitării IICCR nr. 1295 din 8 mai 2008 privind accesul la dosarele profesionale personale ale unor ofițeri care au activat în MAI/MI în perioada 1948-1989. MIRA preciza că nu poate pune la dispoziția experților IICCR aceste dosare „mai devreme de 75 de ani de la crearea acestora”.

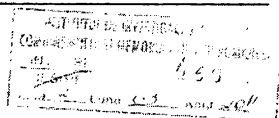

ROMÂNIA
MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI INTERNELOR
SECRETAR GENERAL
Piața Revoluției nr. 1 A, sec. 1 București

Ex. nr. 1

Nr. 422318

București, 01.03.2011

CĂTRE

INSTITUTUL DE INVESTIGARE A CRIMELOR COMUNISMULUI ȘI MEMORIA EXILULUI ROMÂNESC

Domnului Președinte executiv IOAN STANOMIR

Urmare adresei dumneavoastră nr. 101/2011, prin care solicitați accesul experților IICCMER la dosarele de cadre/profesionale aparținând unor ofițeri și generali aflate în gestiunea instituției noastre, în scopul cercetării și fotocopiierii digitale a acestora, vă informăm că ne menținem punctul de vedere exprimat în răspunsul nostru nr. 291793/06.07.2010 formulat la adresele dumneavoastră nr. 812/2010, respectiv nr. 1466/2010.

Prin urmare, așa cum am precizat și în răspunsul mai sus amintit, ne manifestăm întreaga disponibilitate pentru realizarea activităților amintite și continuarea demersurilor, fiind punctate următoarele aspecte asupra cadrului legal de referință, astfel:

- potrivit prevederilor art. 3 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1372 din 18.11.2009, modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr. 134 din 23.02.2010, „*În vederea îndeplinirii atribuțiilor care îi revin, Institutul se poate adresa Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, precum și altor autorități în vederea obținerii de informații, documente sau acte în legătură cu domeniul său de activitate, în condițiile legii*”.

- raportat la solicitarea dumneavoastră, condițiile relevante sunt prevăzute de Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale (art. 22, respectiv anexa nr. 6 la lege). În concluzie, dosarele personale pot fi puse la dispoziția Institutului, numai prin prisma art. 15 alin. (1) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, coroborat cu art. 31 din același act normativ sau în temeiul art. 97 din Codul de procedură penală.

Cu deosebită stimă,

SECRETAR GENERAL

LAURENȚIU MIRONESCU

Adresa nr. 422318 din 1 martie 2011 a Ministerului Administrației și Internelor prin care se răspunde solicitării IICCMER privind accesul la peste 150 de dosare personale profesionale ale unor ofițeri care au activat în MAI/MI în perioada 1948-1989. Și de această dată răspunsul MAI a fost negativ, diriguitorii acestei instituții recomandând IICCMER să se adreseze CNSAS pentru studierea respectivelor dosare (dosarele fuseseră solicitate anterior și la CNSAS, dar ele nu se găseau – desigur – în custodia acestei instituții).

Cuprins

<i>Prezentarea autorilor</i>	5
<i>Notă asupra ediției</i>	7
<i>Mulțumiri</i>	10
<i>Lista abrevierilor</i>	11
<i>Comanda aparatului de penitenciare în ordine cronologică (1948-1989)</i>	15
<i>Prefață (Dennis Deletant)</i>	17
Studiu introductiv	23
Preliminarii	23
Cadrele sistemului penitenciar	23
Confuzia ofițer politic/ofițer de contrainformații	27
Continuarea și rafinarea metodelor și practicilor vechiului aparat represiv interbelic. Răzbunarea foștilor deținuți politici	27
Germenii statului terorist	34
Malaxorul verificărilor membrilor PMR	37
Inițierea, organizarea și derularea procesului de verificare	37
Încheierea procesului de verificare a membrilor de partid	44
Verificarea membrilor de partid din MAI	47
Funcționarii publici din DGP (1946-1950)	50
Statutul funcționarilor publici din 1946	55
Codul muncii	60
Jurământul angajaților civili	64
Aprecierile	65
Examenele de sfârșit de an	67
Organizațiile de masă și obștești	68
Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor	73
<i>Anexe</i>	515

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului
și Memoria Exilului Românesc

Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției Generale a Penitenciarelor reprezintă un instrument de lucru util pentru reconstituirea multiplelor aspecte ale sistemului concentraționar din perioada comunistă. Expunerea concisă, informația inedită și exhaustivitatea conferă lucrării o valoare de document: profilurile profesionale și morale ale celor care au servit această instituție represivă îi conturează istoria, evidențiindu-i mecanismele de funcționare și modul de organizare. Al doilea volum continuă prezentarea persoanelor care au administrat aparatul central al sistemului carceral comunist, folosind informații extrase din dosarele profesionale: numele, locul și data nașterii, parcursul profesional etc. Sunt de asemenea expuse istoricul procesului de verificare a membrilor de partid, statutul angajaților civili din Ministerul Afacerilor Interne și raporturile de muncă ale acestora cu cadrele militare, precum și principalele organizații de masă și obștești din care militarii și angajații civili ai DGP au făcut parte. Structura din teritoriu (penitenciare, colonii și unități de muncă), o analiză a sistemului militar de pensii și a celui de salarizare a personalului militarizat din MAI, precum și statistici referitoare la numărul de deținuți din perioada 1948-1989 vor face obiectul volumelor al III-lea și al IV-lea ale *Dicționarului*.

EDITURA POLIROM

ISBN (vol. I-IV) 978-973-46-1433-2

ISBN 978-973-46-2141-5

www.polirom.ro